

Läroplanen för Gymnasiet Lärkan

Helsingfors

Namn	Läroplanen för Gymnasiet Lärkan
Kommun	Helsingfors
Skola	Gymnasiet Lärkan
Pdf skapad	28.6.2021

Innehållsförteckning

1. Uppgörande av och innehåll i läroplanen.	1
1.1. Uppgörandet av läroplanen.	1
1.2. Läroplanens innehåll.	2
1.3. Timfördelning.	3
1.4. Språkprogram.	5
1.4.1. Gymnasiet Lärkans språkprogram.	6
2. Gymnasieutbildningens uppdrag och värdegrund.	8
2.1. Gymnasieutbildningens uppdrag.	8
2.2. Värdegrunden.	9
3. Undervisningen.	12
3.1. Studiernas uppbyggnad.	12
3.2. Synen på lärande.	12
3.3. Studiemiljöer och studiemetoder.	13
3.4. Verksamhetskultur.	15
3.5. Samarbete mellan hem och läroanstalt.	18
3.6. Högskolor, arbetsliv och internationalisering.	19
4.Handledning och stöd för den studerande.	24
4.1. Handledning.	24
4.2. Specialundervisning och övrigt stöd för lärandet.	27
4.3. Studerandevård.	29
4.3.1. Centrala principer för studerandevården.	32
4.3.2. Uppgörandet av planer inom studerandevården.	38
4.4. Plan för användningen av disciplinära åtgärderoch förfaringssätt.	43
4.5. Särskilda frågor angående språk och kultur.	44
5. Bedömningen av den studerandes lärande och kunnande.	48
5.1. Bedömningens syfte och uppdrag i gymnasieutbildningen.	48
5.2. Bedömning av ett studieavsnitt.	49
5.2.1. Siffervitsord och prestationsanteckningar.	49
5.2.2. Självständigt genomförda studier.	50
5.2.3. Bedömningen av muntlig språkfärdighet.	51
5.2.4. Uppföljning av framsteg i studierna i samarbete med vårdnadshavarna.	51
5.2.5. Erkännande av kunnande och tillgodoräknande av studier.	52
5.2.6. Bedömning av mångsidig kompetens.	53
5.3. Bedömningen av en ämneslärokurs.	54

5.4. Fullgörande av gymnasiets lärokurs.	55
5.5. Sökande av ändring i ett beslut som gäller bedömning av en studerande och begäran om omprövning som gäller avläggande av en lärokurs.	56
5.6. Betyg och betygsanteckningar.	57
5.7. Frågor kring bedömning som avgörs på lokal nivå.	59
6. Mål för lärandet och centralt innehåll i undervisningen.	61
6.1. Allmänna mål för undervisningen.	61
6.2. Mångsidig kompetens.	62
7. Läroämnen.	68
7.1. Modersmål och litteratur (AI).	68
7.1.1. Svenska och litteratur (AI2).	70
Att tolka och producera text, 2 sp (MO01).	72
Text och språklig medvetenhet, 1 sp (MO02).	73
Kommunikation 1, 1 sp (MO03).	74
Litteratur 1, 2 sp (MO04).	75
Att tolka text 1, 2 sp (MO05).	76
Att producera text 1, 1 sp (MO06).	77
Kommunikation 2, 1 sp (MO07).	78
Litteratur 2, 2 sp (MO08).	79
Kommunikation 3, 2 sp (MO09).	79
Att producera text 2, 2 sp (MO10).	80
Att tolka text 2, 2 sp (MO11).	81
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (MO12).	82
Repetition för abiturienter, 2 sp (MO13).	83
Stärk din svenska! (1-2 sp), 2 sp (MO14).	84
Kreativt skrivande (1-2 sp), 2 sp (MO15).	85
Kreativt läsande (1-2 sp), 2 sp (MO16).	85
Teaterarbete (2-3 sp), 3 sp (MO17).	86
Journalistik (1-2 sp), 2 sp (MO18).	87
Praktiskt tidningsarbete (1-2 sp), 2 sp (MO19).	88
Litteraturläsning (1-2 sp), 2 sp (MO20).	89
Kurs i teckenspråk, 2 sp (MO21).	90
7.1.2. Svenska som andraspråk och litteratur (AI7).	91
Att tolka och producera text, 2 sp (SV201).	93
Text och språklig medvetenhet, 1 sp (SV202).	94
Kommunikation 1, 1 sp (SV203).	95

Litteratur, 2 sp (SV204).	96
Att tolka text 1, 2 sp (SV205).	97
Att producera text 1, 1 sp (SV206).	98
Kommunikation 2, 1 sp (SV207).	99
Litteratur 2, 2 sp (SV208).	100
Kommunikation 3, 2 sp (SV209).	101
Att producera text 2, 2 sp (SV210).	102
Att tolka text 2, 2 sp (SV211).	103
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (SV212).	104
7.2. Biologi (BI).	105
Livet och evolutionen, 2 sp (BI01).	107
Ekologins grunder, 1 sp (BI02).	109
Människans inverkan på ekosystemen, 1 sp (BI03).	110
Cellen och ärftligheten, 2 sp (BI04).	112
Människans biologi, 2 sp (BI05).	114
Biotekniken och dess tillämpningar, 2 sp (BI06).	116
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (BI07). . .	118
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (BI08).	119
Laborationer i biologi (1-2 sp), 2 sp (BI09).	119
Naturstudier, 2 sp (BI10).	120
Hälsa hem, 2 sp (BI11).	121
Hjärnan, 2 sp (BI12).	122
7.3. Livsåskådningskunskap (ET).	123
Jag och det goda livet, 2 sp (LK01).	125
Jag och samhället, 2 sp (LK02).	126
Kulturer, 2 sp (LK03).	128
Åskådningar, 2 sp (LK04).	129
Religioner och irreligiositet, 2 sp (LK05).	130
Framtiden, 2 sp (LK06).	132
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (LK07). .	133
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (LK08).	134
7.4. Filosofi (FI).	135
Introduktion i filosofiskt tänkande, 2 sp (FI01).	137
Etik, 2 sp (FI02).	139
Samhällsfilosofi, 2 sp (FI03).	140
Sanningen, 2 sp (FI04).	142

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (FI05). . .	143
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (FI06).	144
Global filosofi, 2 sp (FI07).	145
7.5. Fysik (FY).	146
Fysiken som naturvetenskap, 1 sp (FY01).	148
Fysik, miljö och samhälle, 1 sp (FY02).	149
Energi och värme, 2 sp (FY03).	150
Kraft och rörelse, 2 sp (FY04).	151
Periodisk rörelse och vågor, 2 sp (FY05).	152
Elektricitet, 2 sp (FY06).	153
Elektromagnetism och ljus, 2 sp (FY07).	154
Materia, strålning och kvantisering, 2 sp (FY08).	156
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (FY09).	157
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (FY10).	158
Astronomi och kosmologi, 2 sp (FY11).	159
Fysikens idéhistoria, 2 sp (FY12).	160
Naturvetenskaper på tredje stadiet, 2 sp (FY13).	161
Fördjupad modern fysik, 2 sp (FY14).	161
7.6. Geografi (GE).	162
En värld i förändring, 2 sp (GE01).	165
Den blå planet, 2 sp (GE02).	167
En gemensam värld, 2 sp (GE03).	168
Geomedia, 2 sp (GE04).	170
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (GE05). . .	172
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (GE06).	173
Global hälsa, 2 sp (GE07).	173
7.7. Historia (HI).	174
Människa, miljö och historia, 2 sp (HI01).	177
Internationella relationer, 2 sp (HI02).	179
Det självständiga Finlands historia, 2 sp (HI03).	181
Den europeiska människan, 2 sp (HI04).	183
Sveriges östra rikshalva blir Finland, 2 sp (HI05).	185
Globala kulturmöten, 2 sp (HI06).	187
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (HI07). . .	189

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 0 sp (HI08).	189
Mellanösterns moderna historia, 2 sp (HI09).	190
Det korta 1900-talet, 2 sp (HI10).	191
Vår värld idag, 2 sp (HI11).	192
7.8. Kemi (KE).	193
Kemi och jag, 1 sp (KE01).	196
Kemi och hållbar framtid, 1 sp (KE02).	197
Molekyler och modeller, 2 sp (KE03).	198
Kemisk reaktion, 2 sp (KE04).	199
Kemisk energi och cirkulär ekonomi, 2 sp (KE05).	200
Kemisk jämvikt, 2 sp (KE06).	201
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (KE07).	203
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (KE08).	203
Laborationskurs i kemi, 1 sp (KE09).	204
Molekylär gastronomi - kemi i maten, 1 sp (KE10).	205
Hälsa hem, 2 sp (KE11).	206
Naturvetenskaper på tredje stadiet, 2 sp (KE12).	206
7.9. Religion (KT).	207
7.9.1. Evangelisk- luthersk religion (KT1).	209
Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår, 2 sp (RE01).	209
Kristendomen i världen, 2 sp (RE02).	211
Religioner och religiösa rörelser i världen, 2 sp (RE03).	212
Religion, kultur och samhälle i Finland, 2 sp (RE04).	213
Religion inom konsten och populärkulturen, 2 sp (RE05).	215
Religion, vetenskap och medier, 2 sp (RE06).	216
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (RE07).	217
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (RE08).	218
7.9.2. Ortodox religion (KT2).	219
Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår, 2 sp (RO01).	219
Den ortodoxa kyrkan i världen, 2 sp (RO02).	221
Religioner och religiösa rörelser i världen, 2 sp (RO03).	222
Religion, kultur och samhälle i Finland, 2 sp (RO04).	223
Växelverkan mellan ortodoxin och konsten, 2 sp (RO05).	225

Ortodoxi, vetenskap och medier, 2 sp (RO06).	226
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (RO7).	227
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (RO08).	228
7.9.3. Katolsk religion (KT3).	229
Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår, 2 sp (RK01).	229
Kristendomen i världen, 2 sp (RK02).	231
Religioner och religiösa rörelser i världen, 2 sp (RK03).	232
Religion, kultur och samhälle i Finland, 2 sp (RK04).	233
Religion inom konst och kultur, 2 sp (RK05).	235
Religion, vetenskap och medier, 2 sp (RK06).	236
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (RK07).	237
7.9.4. Islamisk religion (KT4).	238
Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår, 2 sp (RI01).	238
Islam i världen, 2 sp (RI02).	239
Religioner och religiösa rörelser i världen, 2 sp (RI03).	241
Religion, kultur och samhälle i Finland, 2 sp (RI04).	242
Religion inom konsten och populärkulturen, 2 sp (RI05).	244
Religion, vetenskap och medier, 2 sp (RI06).	245
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (RI07).	246
7.9.5. Judisk religion (KT5).	247
Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår, 2 sp (RJ01).	247
Judendomen i världen, 2 sp (RJ02).	249
Religioner och religiösa rörelser i världen, 2 sp (RJ03).	250
Religion, kultur och samhälle i Finland, 2 sp (RJ04).	251
Religion inom konsten och populärkulturen, 2 sp (RJ05).	253
Religion, vetenskap och medier, 2 sp (RJ06).	254
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (RJ07).	255
7.10. Bildkonst (KU).	256
Egna bilder, delade kulturer, 2 sp (KO01).	259
Rum, platser och fenomen i miljön, 2 sp (KO02).	260
Bilder kommunicerar och påverkar, 2 sp (KO03).	262
Konstens många världar, 2 sp (KO04).	263

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 0 sp (KO05).	265
Fotografering, 2 sp (KO06).	266
Keramik, 2 sp (KO07).	267
Grafisk formgivning, 2 sp (KO08).	267
Video, 2 sp (KO09).	268
Vi ser och analyserar film, 2 sp (KO10).	269
7.11. Gymnasiediplom (LD).	270
Gymnasiediplomet i dans, 2 sp (DAGD07).	271
Gymnasiediplom i gymnastik, 2 sp (GYGD04).	271
Gymnasiediplom i huslig ekonomi, 2 sp (HEGD01).	272
Gymnasiediplom i bildkonst, 2 sp (KOGD02).	272
Gymnasiediplom i mediekunskap, 2 sp (MEGD05).	273
Gymnasiediplom i musik, 2 sp (MUGD06).	274
Gymnasiediplom i slöjd, 2 sp (SDGD03).	274
Gymnasiediplom i teaterkonst, 2 sp (TEGD08).	275
7.12. Gymnastik (LI).	276
En lärande och aktiv studerande, 2 sp (GY01).	278
En aktiv livsstil, 2 sp (GY02).	279
Nya möjligheter, 2 sp (GY03).	280
Gemensam aktivitet, 2 sp (GY04).	282
Rörelse ger energi, 2 sp (GY05).	283
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (GY06).	284
7.13. Matematik (MA).	285
7.13.1. Lång lärokurs i matematik (MAA).	287
Funktioner och ekvationer 1, 3 sp (MAA02).	287
Geometri, 2 sp (MAA03).	290
Analytisk geometri och vektorer, 3 sp (MAA04).	292
Funktioner och ekvationer 2, 2 sp (MAA05).	294
Derivata, 3 sp (MAA06).	296
Integralkalkyl, 2 sp (MAA07).	298
Statistik och sannolikhet, 2 sp (MAA08).	300
Ekonomisk matematik, 1 sp (MAA09).	303
3D-geometri, 2 sp (MAA10).	303
Algoritmer och talteori, 2 sp (MAA11).	306
Analys och kontinuerlig fördelning, 2 sp (MAA12).	308
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (MAA13).	310

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (MAA14).	311
Komplexa tal, 1 sp (MAA15).	311
Serier och sedlar, 1 sp (MAA16).	314
Programmering, 1 sp (MAA17).	316
Transcendentia och algebraiska funktioner, 1 sp (MAA18).	318
Matriser, 1 sp (MAA19).	320
7.13.2. Kort lärokurs i matematik (MAB).	322
Uttryck och ekvationer, 2 sp (MAB02).	322
Geometri, 2 sp (MAB03).	324
Matematiska modeller, 2 sp (MAB04).	326
Statistik och sannolikhet, 2 sp (MAB05).	328
Grunder i ekonomisk matematik, 1 sp (MAB06).	330
Ekonomisk matematik, 1 sp (MAB07).	332
Matematisk analys, 2 sp (MAB08).	334
Statistik- och sannolikhetsfördelningar, 2 sp (MAB09).	336
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (MAB10).	338
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (MAB11).	340
Eufori i geometri, 1 sp (MAB12).	340
Sannolikhet och spel, 1 sp (MAB13).	343
Min ekonomi, 1 sp (MAB14).	345
Bemästra Abitti i matematik, 1 sp (MAB15).	347
7.13.3. Gemensamt studieavsnitt i matematik (MAY).	349
Tal och ekvationer, 2 sp (MAG01).	349
7.14. Musik (MU).	351
Intro – ljud och jubel, 2 sp (MU01).	353
Puls – musikaliska uttryck, 2 sp (MU02).	355
Genre – global nyfikenhet, 2 sp (MU03).	356
Demo – kreativt tillsammans, 2 sp (MU04).	357
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (MU05).	358
Studieavsnitt: Musik i band!, 2 sp (MU06).	359
Musik i kör!, 2 sp (MU07).	359
Musikackompanjemang!, 2 sp (MU08).	360
Studieavsnitt: Skapa musik!, 2 sp (MU09).	361
Musik för fest!, 2 sp (MU10).	362
7.15. Studiehandledning (OP).	362
Jag som studerande, 2 sp (SH01).	364

Fortsatta studier, arbetsliv och framtid, 2 sp (SH02).	365
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (SH03).	367
7.16. Psykologi (PS).	368
Den aktiva och lärande människan, 2 sp (PS01).	369
Människans utveckling, 2 sp (PS02).	371
Människan som informationsbearbetare, 2 sp (PS03).	373
Känslor och mental hälsa, 2 sp (PS04).	375
Människan som individ och social varelse, 2 sp (PS05).	376
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (PS06). . .	378
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (PS07).	379
Socialpsykologi, 2 sp (PS08).	379
Hjärnan och människans aktivitet, 2 sp (PS09).	380
7.17. Hälsokunskap (TE).	381
Hälsan som resurs, 2 sp (HÄ01).	383
Hälsa och miljö, 2 sp (HÄ02).	385
Hälsa och samhälle, 2 sp (HÄ03).	387
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (HÄ04).	388
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (HÄ05).	389
Global hälsa, 2 sp (HÄ06).	390
7.18. Finska (TKFI).	391
7.18.1. Finska, A-lärokurs (TKFIA1).	395
Studiefärdigheter och språklig identitet, 1 sp (FINA01).	395
Miljö och kommunikation, 3 sp (FINA02).	396
Hållbar framtid och vetenskap, 2 sp (FINA03).	397
Medier och samhälle, 2 sp (FINA04).	399
Utbildning och arbetsliv, 2 sp (FINA05).	400
Språk och kultur, 2 sp (FINA06).	401
Skriftlig kommunikation, 2 sp (FINA07).	402
Kommunicera och påverka muntligt, 2 sp (FINA08).	403
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (FINA09).	404
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (FINA10).	405
Litteraturläsning (1 - 2 sp), 2 sp (FINA11).	406
Kul tur på finska, 2 sp (FINA12).	407

7.18.2. Finska, modersmålsinriktad lärokurs (TKFIAI).	408
Studiefärdigheter och språklig identitet, finska, 1 sp (FIM01). . .	408
Miljö och kommunikation, finska, 3 sp (FIM02).	409
Hållbar framtid och vetenskap, finska, 2 sp (FIM03).	411
Medier och samhälle, finska, 2 sp (FIM04).	412
Utbildning och arbetsliv, finska, 2 sp (FIM05).	413
Språk och kultur, finska, 2 sp (FIM06).	415
Skriftlig kommunikation, finska, 2 sp (FIM07).	416
Kommunicera och påverka muntligt, finska, 2 sp (FIM08).	418
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (FIM09).	419
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (FIM10).	420
Litteraturläsning, 2 sp (FIM11).	421
Kul tur på finska, 2 sp (FIM12).	422
7.19. Temastudier (TO).	422
Aktivitetsstigen: Gymnasiets tutorverksamhet (1-6 sp), 1 sp (TS01). .	423
7.20. Främmande språk (VK).	424
7.20.1. Främmande språk, engelska, A-lärokurs (VKENA1).	429
Studiefärdigheter och språklig identitet i studier i engelska, 1 sp (ENA01).	429
Engelskan som globalt språk, 3 sp (ENA02).	431
Engelska språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (ENA03).	432
Engelskan som ett verktyg för att påverka, 2 sp (ENA04).	434
Hållbar framtid och vetenskap, engelska, 2 sp (ENA05).	435
Engelska i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (ENA06).	436
Miljö och hållbar livsstil, engelska, 2 sp (ENA07).	437
Kommunicera och påverka muntligt på engelska, 2 sp (ENA08). .	439
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (ENA09).	440
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (ENA10).	441
Litteraturläsning (1-2 sp), 2 sp (ENA11).	442
Skriftlig framställning, 0 sp (ENA12).	443
7.20.2. Främmande språk, asiatiska och afrikanska språk, A-lärokurs, kinesiska (FSAAKIA).	444
Studiefärdigheter och språklig identitet i studier i kinesiskan, 1 sp (KIA01).	445

Kinesiska språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (KIA02).	446
Kinesiska språket och kulturen som kreativt uttrycksätt, 2 sp (KIA03).	448
Kinesiska språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (KIA04).	449
Hållbar framtid och vetenskap, kinesiska, 2 sp (KIA05).	450
Kinesiska språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (KIA06).	452
Miljö och hållbar livsstil, kinesiska, 2 sp (KIA07).	453
Kommunicera och påverka muntligt på kinesiska, 2 sp (KIA08).	454
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (KIA09).	456
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (KIA10).	457
7.20.3. Främmande språk, A-lärokurs, franska (FSFRA).	458
Studiefärdigheter och språklig identitet i studier i franska, 1 sp (FRA01).	458
Franska språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (FRA02).	459
Franska språket och kulturen som kreativt uttrycksätt, 2 sp (FRA03).	461
Franska språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (FRA04).	462
Hållbar framtid och vetenskap, franska, 2 sp (FRA05).	463
Franska språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (FRA06).	465
Miljö och hållbar livsstil, franska, 2 sp (FRA07).	466
Kommunicera och påverka muntligt på franska, 2 sp (FRA08).	467
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (FRA09).	469
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (FRA10).	470
Franska i arbetslivet, 2 sp (FRA11).	471
Praktisk franska, 2 sp (FRA12).	472
7.20.4. Främmande språk, franska, B2-lärokurs (FSFRB2).	473
Nybörjarnivå 3 i franska, 2 sp (FRB201).	473
Grundnivå 1 i franska, 2 sp (FRB202).	474
Grundnivå 2 i franska, 2 sp (FRB203).	476
Grundnivå 3 i franska, 2 sp (FRB204).	477
Grundnivå 4 i franska, 2 sp (FRB205).	478
Grundnivå 5 i franska, 2 sp (FRB206).	480
Fortsättning på grundnivå 1 i franska, 2 sp (FRB207).	481
Fortsättning på grundnivå 2 i franska, 2 sp (FRB208).	482

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (FRB209).	483
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (FRB210).	484
Franska i arbetslivet, 2 sp (FRB211).	485
Praktisk franska, 2 sp (FRB212).	486
7.20.5. Främmande språk, franska, B3-lärokurs (FSFRB3).	487
Nybörjarnivå 1 i franska, 2 sp (FRB301).	487
Nybörjarnivå 2 i franska, 2 sp (FRB302).	489
Nybörjarnivå 3 i franska, 2 sp (FRB303).	490
Grundnivå 1 i franska, 2 sp (FRB304).	491
Grundnivå 2 i franska, 2 sp (FRB305).	493
Grundnivå 3 i franska, 2 sp (FRB306).	494
Grundnivå 4 i franska, 2 sp (FRB307).	495
Grundnivå 5 i franska, 2 sp (FRB308).	496
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (FRB309).	498
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (FRB310).	499
Franska i arbetslivet, 2 sp (FRB311).	499
Praktisk franska, 2 sp (FRB312).	501
7.20.6. Främmande språk, A-lärokurs, ryska (FSRYA).	502
Studiefärdigheter och språklig identitet i studier i ryska, 1 sp (RYA01).	502
Ryska språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (RYA02).	503
Ryska språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (RYA03).	505
Ryska språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (RYA04).	506
Hållbar framtid och vetenskap, ryska, 2 sp (RYA05).	507
Ryska språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (RYA06).	509
Miljö och hållbar livsstil, ryska, 2 sp (RYA07).	510
Kommunicera och påverka muntligt på ryska, 2 sp (RYA08).	511
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (RYA09).	513
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (RYA10).	514
7.20.7. Främmande språk, ryska, B2-lärokurs (FSRYB2).	515
Nybörjarnivå 3 i ryska, 2 sp (RYB201).	515
Grundnivå 1 i ryska, 2 sp (RYB202).	516

Grundnivå 2 i ryska, 2 sp (RYB203).	518
Grundnivå 3 i ryska, 2 sp (RYB204).	519
Grundnivå 4 i ryska, 2 sp (RYB205).	520
Grundnivå 5 i ryska, 2 sp (RYB206).	521
Fortsättning på grundnivå 1 i ryska, 2 sp (RYB207).	523
Fortsättning på grundnivå 2 i ryska, 2 sp (RYB208).	524
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (RYB209).	525
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (RYB210).	526
7.20.8. Främmande språk, ryska, B3-lärokurs (FSRYB3).	527
Nybörjarnivå 1 i ryska, 2 sp (RYB301).	527
Nybörjarnivå 2 i ryska, 2 sp (RYB302).	528
Nybörjarnivå 3 i ryska, 2 sp (RYB303).	530
Grundnivå 1 i ryska, 2 sp (RYB304).	531
Grundnivå 2 i ryska, 2 sp (RYB305).	532
Grundnivå 3 i ryska, 2 sp (RYB306).	534
Grundnivå 4 i ryska, 2 sp (RYB307).	535
Grundnivå 5 i ryska, 2 sp (RYB308).	536
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (RYB309).	537
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (RYB310).	538
Turistryska, 2 sp (RYB311).	539
7.20.9. Främmande språk, A-lärokurs, spanska (FSSPA).	540
Studiefärdigheter och språklig identitet i studier i spanska, 1 sp (SPA01).	540
Spanska språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (SPA02).	541
Spanska språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (SPA03).	543
Spanska språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (SPA04).	544
Hållbar framtid och vetenskap, spanska, 2 sp (SPA05).	545
Spanska språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (SPA06).	547
Miljö och hållbar livsstil, spanska, 2 sp (SPA07).	548
Kommunicera och påverka muntligt på spanska, 2 sp (SPA08).	549
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (SPA09).	551
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (SPA10).	552

7.20.10. Främmande språk, spanska, B2-lärokurs (FSSPB2).	553
Nybörjarnivå 3 i spanska, 2 sp (SPB201).	553
Grundnivå 1 i spanska, 2 sp (SPB202).	554
Grundnivå 2 i spanska, 2 sp (SPB203).	556
Grundnivå 3 i spanska, 2 sp (SPB204).	557
Grundnivå 4 i spanska, 2 sp (SPB205).	558
Grundnivå 5 i spanska, 2 sp (SPB206).	560
Fortsättning på grundnivå 1 i spanska, 2 sp (SPB207).	561
Fortsättning på grundnivå 2 i spanska, 2 sp (SPB208).	562
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (SP209).	563
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (SP210).	564
7.20.11. Främmande språk, annat språk, A-lärokurs (FSSXA).	565
Studiefärdigheter och språklig identitet, 1 sp (SXA01).	565
Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (SXA02).	566
Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (SXA03). . .	568
Språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (SXA04).	569
Hållbar framtid och vetenskap, 2 sp (SXA05).	571
Språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (SXA06).	572
Miljö och hållbar livsstil, 2 sp (SXA07).	573
Kommunicera och påverka muntligt, 2 sp (SXA08).	575
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (SXA09).	576
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (SXA10).	577
7.20.12. Främmande språk, A-lärokurs, tyska (FSTYA).	578
Studiefärdigheter och språklig identitet i studier i tyska, 1 sp (TYA01).	578
Tyska språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (TYA02).	580
Tyska språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (TYA03).	581
Tyska språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (TYA04). . . .	583
Hållbar framtid och vetenskap, tyska, 2 sp (TYA05).	584
Tyska språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (TYA06). . . .	585
Miljö och hållbar livsstil, tyska, 2 sp (TYA07).	586
Kommunicera och påverka muntligt, tyska, 2 sp (TYA08).	588

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (TYA09).	589
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (TYA10).	590
7.20.13. Främmande språk, tyska, B2-lärokurs (FSTYB2).	591
Nybörjarnivå 3 i tyska, 2 sp (TYB201).	592
Grundnivå 1 i tyska, 2 sp (TYB202).	593
Grundnivå 2 i tyska, 2 sp (TYB203).	594
Grundnivå 3 i tyska, 2 sp (TYB204).	595
Grundnivå 4 i tyska, 2 sp (TYB205).	597
Grundnivå 5 i tyska, 2 sp (TYB206).	598
Fortsättning på grundnivå 1 i tyska, 2 sp (TYB207).	599
Fortsättning på grundnivå 2 i tyska, 2 sp (TYB208).	601
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (TYB209).	602
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (TYB210).	603
7.20.14. Främmande språk, tyska, B3-lärokurs (FSTYB3).	604
Nybörjarnivå 1 i tyska, 2 sp (TYB301).	604
Nybörjarnivå 2 i tyska, 2 sp (TYB302).	605
Nybörjarnivå 3 i tyska, 2 sp (TYB303).	607
Grundnivå 1 i tyska, 2 sp (TYB304).	608
Grundnivå 2 i tyska, 2 sp (TYB305).	609
Grundnivå 3 i tyska, 2 sp (TYB306).	610
Grundnivå 4 i tyska, 2 sp (TYB307).	612
Grundnivå 5 i tyska, 2 sp (TYB308).	613
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (TYB309).	614
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (TYB310).	615
Fortsättning på grundnivå 1 i tyska, 2 sp (TYB311).	616
Fortsättning på grundnivå 2 i tyska, 2 sp (TYB312).	617
7.21. Samhällslära (YH).	618
Det finländska samhället, 2 sp (SL01).	621
Ekonomikunskap, 2 sp (SL02).	623
Finland, Europa och en värld i förändring, 2 sp (SL03).	624
Lagkunskap, 2 sp (SL04).	626
Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (SL05).	628

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (SL06).	629
Vår värld idag, 2 sp (SL07).	630
Aktuell samhällsdebatt, 2 sp (SL08).	630
7.22. Ekonomi och företagsamhet (EKO).	631
Privatekonomi, 2 sp (EKO01).	633
Framtidens arbetsliv, 2 sp (EKO02).	634
Företagsekonomi, 2 sp (EKO03).	635
Ett år som företagare, 2 sp (EKO04).	636
7.23. Informationsteknik (ITK).	636
Programmering 1 (1-2 sp), 2 sp (ITK01).	638
Programmering 2 (1-2 sp), 2 sp (ITK02).	638
Elektronik och robotik (1-2 sp), 2 sp (ITK03).	639
Informationsteknik-projekt (1-2 sp), 2 sp (ITK04).	639
Grunderna i informationsteknik, 1 sp (ITK05).	640
7.24. MAX (MAX).	641
MAX01, 1 sp (MAX01).	643
MAX02, 1 sp (MAX02).	644
MAX03, 1 sp (MAX03).	644
MAX04, 1 sp (MAX04).	645
MAX05, 1 sp (MAX05).	646
MAX06, 1 sp (MAX06).	647
MAX07, 1 sp (MAX07).	648
MAX08, 1 sp (MAX08).	649
7.25. SAM (SAM).	650
SAM01, 1 sp (SAM01).	651
SAM02, 1 sp (SAM02).	652
SAM03, 1 sp (SAM03).	653
SAM04, 1 sp (SAM04).	654
SAM05, 1 sp (SAM05).	654
SAM06, 1 sp (SAM06).	655
SAM07, 1 sp (SAM07).	656
SAM08, 1 sp (SAM08).	657
7.26. Studier utförda vid andra läroanstalter (SVL).	658
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Studier utförda vid högskolor, 1 sp (SVL01).	659
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Studier utförda vid andra läroanstalter på andra stadiet, 1 sp (SVL02).	660

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Studier utförda utomlands, 1 sp (SVL03).	661
Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Studier utförda inom det fria bildningsarbetet, 1 sp (SVL04).	662
7.27. Temastudier: Aktivitetsstigen (TOA).	663
Gymnasiets tutorverksamhet (1-6 sp), 1 sp (TSA01).	665
Representativt arbete och påverkan (1-6 sp), 1 sp (TSA02).	665
Frivilligarbete och internationellt kunnande (1-6 sp), 1 sp (TSA03).	666
Gymnasiets projekt eller evenemang (1-6 sp), 1 sp (TSA04).	667
Studier som förbereder för arbetslivet (1-6 sp), 1 sp (TSA05).	668
8. Bilagor.	670
8.1. Statsrådets förordning om gymnasieutbildning.	670
8.2. Nivåskala för språkkunskap och språkutveckling.	670
8.3. Anvisning: mål, centralt innehåll och bedömning av den studerandes lärande i undervisning i samiska som kompletterar gymnasieutbildningen.	676
8.3.1. Mål, centralt innehåll och bedömning av den studerandes lärande i undervisning i samiska som kompletterar gymnasieutbildningen.	677
8.4. Anvisning: mål, centralt innehåll och bedömning av den studerandes lärande i undervisning i romani som kompletterar gymnasieutbildning.	682
8.4.1. Mål, centralt innehåll och bedömning av den studerandes lärande i undervisning i romani som kompletterar gymnasieutbildningen.	683
8.5. Anvisning: mål, centralt innehåll och bedömning av den studerandes lärande i undervisning i den studerandes eget modersmål som kompletterar gymnasieutbildningen.	688
8.5.1. Mål, centralt innehåll och bedömning av den studerandes lärande i undervisning i den studerandes eget modersmål som kompletterar gymnasieutbildningen.	688
8.6.Handledningsplan för Helsingfors gymnasier 2021.	694
8.6.1.Handledningens mål i våra gymnasier.	694
8.6.2.Handledningens centrala aktörer.	694
8.6.3. Kontinuitet i handledningen.	697
8.6.4.Handledning i övergångsskeden.	699
8.6.5. Samarbete med arbetslivet och andra aktörer utanför läroanstalten inom handledningen.	699

1. Uppgörande av och innehåll i läroplanen

1.1. Uppgörandet av läroplanen

Läroplanssystemet för gymnasieutbildningen omfattar:

- gymnasielagen (714/2018)
- statsrådets förordning om gymnasieutbildning (810/2018)
- Utbildningsstyrelsens föreskrift om grunderna för gymnasiets läroplan
- den läroplan som utbildningsanordnaren godkänner
- den årliga plan som utgår från läroplanen.

Alla som ordnar gymnasieutbildning för unga ska göra upp en lokal läroplan utgående från föreliggande grunder för gymnasiets läroplan, om inte annat följer av utbildningstillståndet som beviljats av undervisnings- och kulturministeriet. Om tillståndet att ordna gymnasieutbildning innefattar en särskild utbildningsuppgift, ska bestämmelserna angående den beaktas då läroplanen utarbetas. Gymnasieutbildningen är en helhet där målen och innehållet inom olika delområden hör samman och bildar en grund för undervisningen och verksamhetskulturen. Utöver bestämmelser om mål, centralt innehåll och bedömning av den studerandes lärande innehåller grunderna för läroplanen även närmare beskrivningar som förtydligar dessa. Av textens karaktär framgår om det är frågan om en förpliktande bestämmelse eller en text som preciserar den.

I den lokala läroplanen beslutas om undervisningen och fostran i gymnasiet. Utbildningsanordnaren ska varje år utgående från den av utbildningsanordnaren godkända läroplanen utarbeta en plan för hur undervisningen i praktiken ska ordnas under läsåret. Den studerande ska med stöd av läroanstaltens undervisnings- och handledningspersonal göra upp en studieplan som innehåller en plan för studierna, en plan för studentexamen samt en plan för fortsatta studier och yrkeskarriär.

När den lokala läroplanen görs upp ska man beakta undervisningsutbudet i andra skolor, gymnasiets verksamhetsmiljö, regionala styrkor och specialresurser. Gymnasieortens eller -regionens natur och miljö, historia, språkförhållanden samt näringsliv och kulturliv ger läroplanen en lokal prägel. Praktiskt samarbete med sakkunniga på olika områden fördjupar studierna och gör dem mer livsnära. I samband med att läroplanen görs upp ska också de mål och innehåll som föreskrivs i grunderna för gymnasiets läroplan uppdateras.

Innan den lokala läroplanen tas i bruk ska utbildningsanordnaren godkänna den separat för undervisningen på svenska, finska och samiska samt vid behov för undervisning på något annat språk.

Den studerandes möjlighet att slutföra de studier som ingår i gymnasiets lärokurs inom tre år bör i enlighet med 13 § i gymnasielagen (714/2018) tryggas genom flexibla studier och genom att erbjuda det stöd för lärande och studier som behövs. Den lokala läroplanen ska göras upp så att den studerande har möjlighet att göra individuella val vid den egna läroanstalten och om hen önskar även utnyttja undervisning som ordnas vid övriga läroanstalter och vid högskolor.

Utbildningsanordnaren ska avgöra på vilket sätt den lokala läroplanen görs upp utifrån grunderna för gymnasiets läroplan. Den lokala läroplanen ska göras upp i samarbete med gymnasiets personal och de studerandes vårdnadshavare och till de delar lagen förutsätter det med verkställande social- och hälsovårdsmyndigheter. Man kan också samarbeta med andra utbildningsanordnare och olika intressegrupper i läroplansarbetet. Alla vårdnadshavare ska ha möjlighet att bekanta sig med läroplanen. Innan läroplanen godkänns ska utbildningsanordnaren höra gymnasiets studerandekår och personal samt erbjuda alla studerande i gymnasiet

möjlighet att framföra sin åsikt om planen. Avsikten med samarbetet är att försäkra sig om att gymnasieutbildningen är av hög kvalitet och samhällligt betydelsefull och att hela skolsamfundet förbinder sig att följa de gemensamt överenskomna målen och arbetssätten.

När den lokala läroplanen görs upp bör man sträva efter lösningar som utvecklar verksamhetskulturen i gymnasiet, stödjer de studerandes välbefinnande, ork och delaktighet samt bidrar till mångsidig kommunikation både inom gymnasiet och med det omgivande samhället.

Lokal precisering

Den gemensamma läroplanen för Helsingfors stads gymnasier är uppgjord enligt Grunderna för gymnasiets läroplan 2019. Varje gymnasium kompletterar stadens gemensamma läroplan med sina egna prioriteringar. Gymnasierna beskriver också årligen i sin verksamhetsplan det praktiska ordnandet av och utvecklingsarbetet för undervisningen.

Läroplanen har sammanställts i samarbete mellan lärare, studerande, rektorer, företrädare för studerandevården samt vårdnadshavare. I arbetet har man särskilt fäst uppmärksamhet vid att de olika parterna är delaktiga och arbetar tillsammans.

I början av läroplansprocessen skapades en gemensam vision för Helsingfors stads gymnasieutbildning, läroplansarbetet och själva läroplanen: Inspiration och framgång.

1.2. Läroplanens innehåll

Den lokala läroplanen ska innehålla följande delar:

- gymnasiets verksamhetsidé och värdeprioriteringar*
- synen på lärande, studiemiljöer och studiemetoder*
- gymnasiets verksamhetskultur i huvuddrag*
- en av utbildningsanordnaren godkänd timfördelning för gymnasiet*
- gymnasiets språkprogram*
- principer för självständiga studier*
- delområdena inom mångsidig kompetens*
- läroämnets uppdrag samt allmänna mål för undervisningen och bedömningen*
- mål och centralt innehåll för studieavsnitten, hur målen för mångsidig kompetens uppfylls samt bedömningen per studieavsnitt*
- hur samarbetet mellan hem och läroanstalt genomförs*
- handledningsplan*
- undervisningen för studerande som behöver stöd för lärande och studier*
- undervisningen för olika språk- och kulturgrupper*
- samarbetet med andra gymnasier och samarbetet med yrkesläroanstalter*
- samarbetet med universitet, yrkeshögskolor och övriga läroanstalter och instanser*
- internationellt samarbete*
- samarbete med arbetslivet*
- studerandevården*
- bedömningen av den studerandes lärande och kunnande*
- den kontinuerliga utvecklingen och utvärderingen av verksamheten.*

Om gymnasiet ordnar undervisning på främmande språk eller ger möjlighet att avlägga gymnasiediplom, ska detta beskrivas i läroplanen.

I 33 § i gymnasielagen (714/2018) föreskrivs om säkerställande av de studerandes möjligheter att påverka och om studerandekårsverksamhet. Sådan verksamhet som avses i paragrafen ska planeras som en del av eller i samband med den lokala läroplanen och andra planer som grundar sig på läroplanen.

Utbildningsanordnaren svarar för att det för varje läroanstalt utarbetas en studerandevårdsplan för hur studerandevårdsverksamheten ska genomföras, utvärderas och utvecklas (elev- och studerandevårdslagen (1287/2013, 13 § [ändrad genom lag 1501/2016] 1 mom.).

I enlighet med 13 § i lagen om elev- och studerandevård ska det i läroanstaltens studerandevårdsplan ingå en plan för hur de studerande ska skyddas mot våld, mobbning och trakasserier.

Enligt 40 § 3 mom. i gymnasielagen (714/2018) ska utbildningsanordnaren i samband med den lokala läroplanen utarbeta en plan för användning av disciplinära åtgärder och tillhörande förfaringssätt och ge anvisningar för hur planen ska användas.

I enlighet med 5a § i lagen om jämställdhet mellan könen (609/1986, ändrad genom lag 1329/2014) ansvarar utbildningsanordnaren för att det i samarbete med personalen och de studerande årligen utarbetas en jämställdhetsplan för läroanstalten i fråga. I stället för en årlig genomgång kan en plan utarbetas för högst tre år i sänder. Planen kan ingå i den lokala läroplanen eller i någon annan av gymnasiets planer.

Enligt 6 § 2 mom. i diskrimineringslagen (1325/2014) ska utbildningsanordnaren se till att läroanstalten har en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Planen för att främja likabehandling kan ingå i den lokala läroplanen.

Lokal precisering

Vi följer principerna i grunderna för den nationella läroplanen och beaktar Helsingfors stads särdrag, som baserar sig på Helsingfors stads strategi.

1.3. Timfördelning

En av utbildningsanordnaren godkänd timfördelning för gymnasierna

Timfördelningen för Helsingfors stads svenska gymnasier

Ämnesgrupp och läroämne	Riksomfattande obligatoriska studier i studiepoäng	Riksomfattande valfria studier i studiepoäng	Örnäsiers gemensamma studiehelheter i studiepoäng	Totalt
Modersmål och litteratur				
Svenska och litteratur	12	6	2	20
Svenska som andraspråk och litteratur	12	6	2	20
Det andra inhemska språket				
Finska, A-lärokurs	12	4	4	20
Finska, B1-lärokurs	10	4	4	18
Modersmålsinriktad finska	12	4	4	20
Främmande språk, A-språk	12	4		16
Engelska			4	20
Franska			4	20
Tyska			4	20
B2-språk		16		
Spanska			4	20
Engelska			4	20
Franska			4	20
Tyska			4	20
B3-språk		16		
Spanska			4	20
Franska			4	20
Ryska			4	20
Tyska			4	20
Matematik				
Gemensamt studieavsnitt i matematik	2			2
Lång lärokurs	18	6	4	28
Kort lärokurs	10	4	4	18
Naturvetenskapliga studier				
Biologi	4	6	4	14
Geografi	2	6	4	12
Fysik	2	12	4	18

Kemi	2	8	4	14
Humanistisk-samhälleliga studier				
Filosofi	4	4	4	12
Psykologi	2	8	4	14
Historia	6	6	4	16
Samhällslära	6	2	4	12
Religion	4	8		12
Evangelisk-luthersk			4	16
Ortodox			4	16
Katolsk			2	14
Islamisk			2	14
Judisk			2	14
Livsåskådningskunskap		8	4	16
Hälsokunskap	2	4	4	10
Konst- och färdighetsämnen				
Gymnastik	4	6	2	12
Musik	2 eller 4	4	2	8–10
Bildkonst	2 eller 4	4	2	8–10
Studiehandledning	4		2	6
Temastudier				
Aktivitetsstigen		6		6
Gymnasiediplom			16	16
Obligatoriska studier	94–102			
Riksomfattande valfria studier minst	20			
Studierna totalt minst	150			

1.4. Språkprogram

Helsingfors stads svenska gymnasiers språkprogram

Andra inhemska språket, finska

- modersmålsinriktad finska
- A-lärokurs
- B1-lärokurs

A-lärokurs, främmande språk

- engelska
- franska

- tyska

B2-lärokurs, främmande språk

- engelska
- franska
- spanska
- tyska

B3-lärokurs, främmande språk

- franska
- ryska
- spanska
- tyska

Dessutom kan studerande i Helsingfors stads svenskspråkiga gymnasier som en del av sina gymnasiestudier också avlägga språkstudier i andra språk än ovan nämnda och i andra läroanstalter, till exempel Arbis och Verkkolukio. Arbis erbjuder bland annat nybörjarundervisning i kinesiska, italienska, grekiska och danska. Till det finskspråkiga nätgymnasiet Verkkolukios utbud hör till exempel espanjaa, kiinaa, ranskaa, saksaa, venäjää, italiaa, japania, latinaa.

Gymnasierna beskriver sina egna språkprogram i den gymnasiespecifika läroplanens del 1.4.1.

Språkstrategi för den svenska småbarnspedagogiken och utbildningen i Helsingfors

Svenska servicehelheten vid sektorn för fostran och utbildning erbjuder verksamhet och undervisning på svenska för barn och unga i åldern 0-19 år. Språkstrategin har utarbetats för att stärka det svenska språket och ingår i enheternas läroplaner och verksamhetsplaner. För att utveckla barns och ungas svenska skapar vi lärmiljöer som är språkstödjande i fråga om arbetsmetoder och material. Vi strävar efter en positiv atmosfär där barn och unga utvecklar sina sociala och kommunikativa färdigheter. Den pedagogiska verksamheten stöder språket kontinuerligt, bl.a. genom berättande, läsande och skrivande. Vi utnyttjar det svenska kulturutbud som erbjuds och bekantar oss med staden som svenskspråkig miljö och vi samarbetar med de finska daghemmen och skolorna i staden i syfte att främja en levande tvåspråkighet i Helsingfors. Vi ser det som viktigt att stärka barns och ungas svenska så att de i alla sammanhang kan använda språket på modersmålsnivå. Barn och unga med annan en språkbakgrund än en enspråkigt svensk ges möjlighet att utveckla skolspråket och samtliga barn och unga uppmuntras att utveckla alla sina språk. Pedagogerna och personalen fungerar tillsammans med vårdnadshavarna som språkliga förebilder och stöder utvecklingen.

1.4.1. Gymnasiet Lärkans språkprogram

Andra inhemska språket, finska

- A-lärokurs
- Modersmålsinriktad finska
- B1-lärokurs

A-lärokurs, främmande språk

- engelska
- franska

B2-lärokurs

- franska

· spanska

· tyska

B3-lärokurs

· franska

· ryska

· tyska

2. Gymnasieutbildningens uppdrag och värdegrund

2.1. Gymnasieutbildningens uppdrag

Gymnasieutbildningens uppdrag är att stärka en bred allmänbildning. Med allmänbildning i gymnasieutbildningen avses värderingar, kunskaper, färdigheter, attityder och vilja med vars hjälp en kritiskt och självständigt tänkande individ kan handla på ett ansvarsfullt och empatiskt sätt samt samverka med andra och utveckla sig själv.

Under gymnasietiden fördjupar den studerande kunskaper och engagemang som är väsentliga i förhållande till människan, olika kulturer, miljön och samhället. Undervisningen handleder den studerande att förstå komplexa beroendeförhållanden i livet och i världen och att analysera omfattande företeelser.

Gymnasieutbildningen har som uppdrag att undervisa och fostra. Under gymnasietiden formar den studerande sin identitet, människosyn, världsbild och världsåskådning och finner sin plats i världen. Samtidigt utvecklar den studerande sin förståelse för historien och får beredskap att möta framtiden. Gymnasieutbildningen ska fördjupa den studerandes intresse för vetenskapens och konstens värld samt utveckla hens livskompetens och färdigheter för arbetslivet.

Gymnasieutbildningen bygger på den grundläggande utbildningens lärokurs. Den ger allmänna och mångsidiga förutsättningar för fortsatta studier vid universitet, yrkeshögskolor och för sådan yrkesutbildning som bygger på gymnasiet lärokurs. Kunskaperna och färdigheterna som inhämtats i gymnasiet påvisas genom avgångsbetyget från gymnasiet, studentexamensbetyget, gymnasiediplom och övriga prestationer.

Gymnasieutbildningen ska vägleda den studerande att göra upp framtidsplaner, tillägna sig världsmedborgarskap och vägleda till livslångt lärande.

Lokal precisering

Förutom att trygga allmänbildningen har Helsingfors stads gymnasier till uppgift att främja studerandenas välmående, gemenskap, delaktighet och det kontinuerliga lärandet. Vi uppmuntrar de studerande att bygga en hållbar framtid och att vara aktiva och ansvarsfulla medborgare.

Allmänbildning

Våra gymnasier har till uppgift att stärka studerandenas allmänbildning, som omfattar bland annat kritiskt tänkande, empati, ansvar och världsmedborgarskap. Studerandena bygger upp sin världsbild i huvudstadsregionens mångsidiga miljö.

De studerande förstår Helsingfors särdrag som landets huvudstad och deras världsbild byggs upp i huvudstadsregionens mångfacetterade miljö.

Lärande

Målet med gymnasieutbildningen är ett framgångsrikt lärande för samtliga studerande. Gymnasiernas mångsidiga verksamhet skapar förutsättningar för de studerande att uppleva glädjen i att lära sig och lyckas. För att nå sina mål uppmuntrar vi de studerande att använda sina resurser mångsidigt. De kan ytterligare fördjupa sig i teman som de är speciellt intresserade av. Detta stöds bland annat av ett brett studieutbud samt samarbeten med högskolor och arbetsliv.

Under gymnasietiden inhämtar de studerande den kunskap och de färdigheter som skapar och stärker grunden för ett kontinuerligt lärande och för arbetslivet. Huvudstadsregionen erbjuder studerandena rikligt med tillfällen att i en autentisk miljö bekanta sig med fortsatta studier och arbetsliv. Under studietiden får studerandena ta del av stadens breda kulturella och vetenskapliga utbud.

Aktivt medborgarskap

De studerande får färdigheter att påverka och att delta i beslutsfattande på samhällsnivå. Vi uppmuntrar de studerande till att aktivt delta i beslutsfattningen på gymnasie- och stadsnivå samt på nationell nivå.

2.2. Värdegrunden

I grunderna för gymnasiet läroplan bygger värdegrunden på demokrati och det finländska bildningsidealet, enligt vilket samhället och kulturen utvecklas och förnyas genom utbildning och lärande. Bildning innebär att kunna utveckla en omdömesförmåga på basis av kunskap, etisk reflektion och genom att sätta sig in i en annan människas situation, både individuellt och i grupp. Bildning innebär även förmåga och vilja att på ett etiskt, empatiskt och konstruktivt sätt hantera konflikter mellan ideal och verklighet. Bildning kommer till uttryck i omsorg, tolerans, en mångsidig uppfattning om verkligheten samt i en vilja att arbeta för positiva förändringar. Bildningsidealet i gymnasiet är en strävan efter sanning, godhet och skönhet samt rättvisa och fred.

Undervisningen ska utgå från människolivets okränkbarhet och respekt för liv och de mänskliga rättigheterna. Gymnasieundervisningen ska bygga på de viktigaste konventionerna om mänskliga rättigheter. Den studerande ska under gymnasietiden bilda sig en klar uppfattning om vilka värderingar, centrala grundläggande normer och människorättsnormer som ligger till grund för de grundläggande och mänskliga rättigheterna samt på vilka sätt dessa rättigheter främjas. Gymnasieundervisningen ska utveckla den studerandes kunskap om olika värden genom att behandla motsättningar mellan offentligt uttalade värderingar och verkligheten.

Gymnasieundervisningen ska främja likabehandling och jämställdhet samt demokrati och välbefinnande. Undervisningen ska vara religiöst och partipolitiskt obunden och icke-konfessionell och får inte användas i kommersiellt syfte. Gymnasieundervisningen ska sporra den studerande att reflektera över olika möjligheter, alternativ och missförhållanden i det finländska samhället och i den globala utvecklingen. All verksamhet i gymnasiet ska präglas av delaktighet, aktivitet och gemenskap.

Gymnasieundervisningen ska lyfta fram nödvändigheten av en hållbar livsstil samt bygga en kunskapsgrund för en ekonomi som gynnar miljön och främjar medborgarnas välbefinnande. Den studerande ska förstå betydelsen av sina egna handlingar och det globala ansvarets betydelse då det gäller att säkra en hållbar användning av naturresurser, för att motverka klimatförändringen och för att bevara den biologiska mångfalden. Gymnasieundervisningen ska uppmuntra till ansvarsfullt agerande samt till internationellt samarbete och världsmedborgarskap i enlighet med FN:s åtgärdsprogram för hållbar utveckling Agenda 2030.

Varje gymnasium är en gemenskap, där människor med olika bakgrunder har möjlighet att upptäcka gemensamma värderingar och principer för ett gott liv. I gymnasiet ska de studerande uppmuntras att bry sig om och ta hand om varandra. Kreativitet, initiativförmåga, ärlighet och uthållighet ska värdesättas. Den mänskliga och kulturella mångfalden ska ses som en rikedom och en källa till kreativitet. Gymnasieutbildningen ska värna om kulturarvet samt förmedla och utvärdera kunskap om kulturarvet i ett nutidsperspektiv.

Värdegrunden ska preciseras i den lokala läroplanen i frågor som är väsentliga för det egna gymnasiet. Värdegrunden ska genomsyra gymnasiet verksamhetskultur, undervisningen i alla läroämnen och organiseringen av arbetet. Värdegrunden i gymnasiet konkretiserar den mångsidiga kompetens som beskrivs i dessa grunder för gymnasiet läroplan.

Lokal precisering

De viktigaste värderingarna i Helsingfors stads gymnasier är

- delaktighet och aktivitet
- jämlikhet och jämställdhet
- välbefinnande
- hållbar livsstil
- kunskap och etik

Dessa värderingar stöder allmänbildningen och främjar ett gott liv. De hjälper studerandena att få till stånd positiva förändringar genom att ta ansvar, ta initiativ och visa empati.

Värdegrunden syns i gymnasiernas verksamhetskultur, i undervisningen och i organiseringen av arbetet. Verksamhet i enlighet med värdegrunden främjar både individens och gymnasiegemenskapens välbefinnande.

Delaktighet och aktivitet

Verksamhetskulturen i Helsingfors stads gymnasier bygger på studerandenas delaktighet. De deltar i planeringen och utvärderingen av gymnasiets verksamhet. Delaktighet främjar gemenskap och välbefinnande och stärker studerandenas motivation att nå gymnasieutbildningens mål.

Vi uppmuntrar de studerande att påverka och delta i beslutsfattningsprocessen. På så sätt får studerandena färdigheter att handla i enlighet med sina värderingar, bland annat för att främja en hållbar utveckling.

Jämlikhet och jämställdhet

Jämlikhet och jämställdhet förverkligas i gymnasiets verksamhet. Genom att motarbeta diskriminering, uppmuntra till positiv särbehandling och ge stöd för lärandet främjas jämlikheten. Åtgärderna som är inskrivna i gymnasiets plan för jämlikhet och jämställdhet främjar ett jämlikt och jämställt gymnasium.

Helsingfors utgör en mångfacetterad miljö där människor med olika språk, kultur och livsåskådning möts. Helsingfors kulturarv och särställning som landets huvudstad synliggörs i undervisningen. Gymnasiegemenskapen är vidsynt och öppen. Studerandena lär sig att samarbeta, att förhålla sig förstående gentemot andra människor och att reflektera över värden som stöder ett gemensamt gott liv.

Välbefinnande

Studerandena lär sig att ta hand om sitt eget och andras välbefinnande. Detta stöds genom omsorg och gemenskap.

Studerandena har rätt till studiero samt en trygg och fungerande studiemiljö där de öppet kan uttrycka sina tankar. Tillräckligt stöd i rätt tid säkrar både lärandet och välbefinnandet.

Studerandena bygger upp en förståelse om både sitt fysiska och mentala välbefinnande under gymnasietiden. Välbefinnande kan du läsa mera om i kapitel 3.4 Verksamhetskultur och 6.2 Mångsidig kompetens.

Hållbar livsstil

Hela gymnasiegemenskapen känner till målen för en hållbar utveckling. För att kunna göra ansvarsfulla val i den egna vardagen, i samhället och på global nivå behövs förståelse för ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. Studerandena är medvetna om betydelsen av olika kulturarv i sin utveckling till världsmedborgare.

Kunskap och etik

Gymnasiegemenskapen kommunicerar och handlar på ett konstruktivt, etiskt och lösningsinriktat sätt som respekterar människovärdet. I gymnasiet tränar vi ett ansvarsfullt utövande av yttrandefriheten och värnar om rätten att ifrågasätta. Studerandena förhåller sig kritiskt till information, kan uppskatta dess tillförlitlighet och förstår hur vetenskaplig kunskap skapas. Målet är att studerandena handlar och gör sina val på basis av tillförlitlig information.

I Gymnasiet Lärkan värnar vi om att varje individ är unik. Alla ska få vara sig själva och utvecklas som individ utifrån egna styrkor och möjligheter. Vi vill skapa en trygg miljö där alla känner sig välkomna, har möjlighet att påverka och får uppleva gemenskap och god anda. Vi respekterar varandra och alla är lika värda. I vårt gymnasium har vi tre ledord som vi kontinuerligt arbetar med: *samarbete*, *balans* och *engagemang*.

Samarbete är viktigt i vår skola. Vi vill utveckla allas förmåga att samarbeta. Vi understryker vikten av öppen dialog och vi arbetar tillsammans. Vi använder oss av många olika samarbetsmöjligheter.

Vi anser att det är viktigt att ha *balans* i livet. Vi betonar värnandet av det egna välbefinnandet både i skolan och i det privata. Vi understryker vikten av att lära sig att prioritera.

Vi upplever att *engagemang* skapar förutsättningar för inläring, kreativitet och utveckling. Det är viktigt att inse att det egna engagemanget kan ta sig olika uttryck. Vi framhåller vikten av att vara nyfiken och arbetar för att alla ska både våga och vilja föra fram sina egna tankar.

Det är viktigt att kunna utveckla förmågan att se sig själv och förstå att vi alla är unika och samtidigt en del av ett större sammanhang.

3. Undervisningen

3.1. Studiernas uppbyggnad

I gymnasieutbildningen för unga omfattar gymnasiets lärokurs 150 studiepoäng.

Gymnasiestudierna ska bestå av obligatoriska och nationella valfria studier som utbildningsanordnaren ska erbjuda den studerande enligt bilaga 1 i statsrådets förordning om gymnasieutbildning (810/2018). Lärokursen för gymnasieutbildning för unga ska innefatta nationella valfria studier enligt statsrådets förordning till en omfattning av minst 20 studiepoäng. Lärokursen kan därtill omfatta gymnasiediplom och övriga valfria studier på det sätt som utbildningsanordnaren beslutar.

Utbildningsstyrelsen har utarbetat grunderna för gymnasiets läroplan för sådana obligatoriska och nationella valfria studier som avses i bilaga 1 i statsrådets förordning om gymnasieutbildning, med undantag av temastudier. Därtill har Utbildningsstyrelsen utarbetat grunder för läroplanen för gymnasiediplom. Gymnasiediplomen omfattar två studiepoäng.

Utbildningsanordnaren beslutar i hur omfattande studieavsnitt studierna erbjuds för den studerande. Utbildningsanordnaren ska ändå erbjuda den studerande möjlighet att avlägga valfria nationella studier enligt bilaga 1 i statsrådets förordning om gymnasieutbildning som studieavsnitt som omfattar två studiepoäng.

I den lokala läroplanen bestäms i vilken ordning studierna i ett läroämne ska avläggas och hur de delas in i studieavsnitt.

Lokal precisering

I Helsingfors stads gymnasier skapar vi ett gemensamt ämnesövergripande studieavsnitt, vars tema är ett Kolneutralt Helsingfors 2035. Innehållet i studieavsnittet definieras varje läsår i gymnasiernas verksamhetsplan. Det här studieavsnittet består av obligatoriska och eventuellt valfria studieavsnitt i olika läroämnena, bland annat naturvetenskapliga. Studieavsnittet riktar sig till alla studerande i första årskursen. Studieavsnittet är en del av sektorns lärstig som går under namnet STEAM.

Andra ämnesövergripande studieavsnitt beslutar gymnasierna själva om.

3.2. Synen på lärande

Grunderna för gymnasiets läroplan bygger på en syn på lärande, där lärandet är ett resultat av den studerandes aktiva och målinriktade arbete. Under lärprocessen tolkar, analyserar och utvärderar den studerande olika slag av information och bygger ny kunskap utgående från sina tidigare erfarenheter och kunskaper. Den studerande utvecklar lösningar och nya helheter genom att kombinera kunskaper och färdigheter på ett nytt sätt.Handledning och konstruktiv respons stärker självförtroendet och hjälper den studerande att ställa upp egna mål, utveckla sitt tänkande och arbeta på ett ändamålsenligt sätt i riktning mot sina mål.

Lärandet sker genom samverkan med andra studerande, lärare och sakkunniga samt i olika grupper och miljöer. Lärandet är mångfasetterat och knutet till den aktivitet, den situation och den kultur där det försiggår. Viktigt med tanke på lärandet är också språket, den kroppsliga uttrycksförmågan och användningen av olika sinnen. I gymnasiet ska den studerande handledas att upptäcka samband mellan begrepp, vetenskapsområden och kunskaper och att i föränderliga situationer tillämpa det hen tidigare lärt sig. Samtidigt utvecklas även färdigheter som det kontinuerliga lärandet förutsätter. En studerande som är medveten om sina lärprocesser kan bedöma och utveckla sina studiefärdigheter och sitt tänkande samt i tilltagande grad självständigt

ta ansvar för sina studier. Framgångar i studierna och andra positiva erfarenheter samt uppmuntrande handledning stärker den studerandes tilltro till sina egna möjligheter och inspirerar till studier.

Lokal precisering

Helsingfors stads gymnasier skapar möjligheter för alla studerande att inspireras av sitt lärande och att lyckas nå sina mål. En konstruktiv och uppmuntrande handledning stöder allt lärande. Så stärks den studerandes självförtroende och kontroll över det egna lärandet och den studerande kan växa till att använda hela sin förmåga. Att lära sig tillsammans stärker studerandenas upplevelse av en trygg gemenskap.

Synen på lärandet är en del av verksamhetskulturen, där de värden som vi i Helsingfors stads gymnasier anser vara viktiga, betonas: delaktighet och aktivitet, jämlikhet och jämställdhet, välbefinnande, en hållbar livsstil samt kunskap och etik. Verksamhetskulturen gör att de studerande upplever glädjen i att lära sig.

I kapitel 3.4 kan du läsa mera om verksamhetskulturen i Helsingfors stads gymnasier.

I våra gymnasier utvecklar de studerande en mångsidig kompetens och växer till att bli kreativa och ansvarsfulla skapare av framtiden.

3.3. Studiemiljöer och studiemetoder

Studiemiljöerna och -metoderna i gymnasiet ska utformas utgående från synen på lärande och målen för undervisningen. I utvecklingen av studiemiljöer och val av studiemetoder ska man även ta i beaktande de studerandes olika utgångslägen och förutsättningar, intressen, åsikter och individuella behov samt de förutsättningar som krävs i framtiden och arbetslivet.

Studiemiljöer

Mångsidiga, trygga och trivsamma studiemiljöer i gymnasiet främjar studie- motivationen, berikar erfarenheterna som studierna ger samt uppmuntrar till verksamhet som följer principen om hållbar utveckling. En bra studiemiljö stödjer såväl interaktion som kollaborativt och självständigt arbete. Vid utvecklingen av studiemiljöerna ska man fästa uppmärksamhet vid tillgänglighet och hinderfrihet. Den studerande aktiveras till att utveckla sina studiemiljöer.

Den byggda miljön och naturen ska utnyttjas i studierna så att kreativt tänkande och forskningsbaserade studier är möjliga. Lokaler, material och sakkunskap som erbjuds av universitet, yrkeshögskolor och andra läroanstalter, bibliotek, idrotts- och naturcenter, medborgarorganisationer och konst- och kulturinstitutioner, arbetslivet samt företag och andra parter ska utnyttjas såväl på nationell som på internationell nivå. De studerande ska erbjudas möjligheter att lära sig även i autentiska arbetsmiljöer som företag, andra arbetslivsorganisationer eller inom ett övningsföretag. Studiemiljöerna ska även vidgas till sammanhang utanför läroanstalten med hjälp av informations- och kommunikationsteknik.

Den studerande ska handledas att använda digitala studiemiljöer, studiematerial och verktyg för att söka, behandla och utvärdera information och för att producera och dela ny kunskap. Den studerandes individuella studiegång, lärtig och kunskapsutveckling ska stödjas genom att hen erbjuds möjligheter att genomföra studier också som nätbaserade studier.

När studierna genomförs som självständiga studier är det viktigt att beakta den studerandes förutsättningar att genomföra studierna utan att delta i under- visning. Man ska också beakta den studerandes behov av handledning och stöd.

Studiemetoder

I gymnasiet ska man använda mångsidiga undervisnings-, handlednings- och studiemetoder som anknyter till det kunnande om vetenskapsområdets begrepp och metoder som läroämnet förutsätter. Med olika undervisningsrelaterade lösningar kan man stödja den studerande att utveckla sin förmåga att behärska helheter och sina ämnesövergripande kunskaper. Studiemetoder som bygger på undersökning, experiment och problemlösning främjar förmågan att lära sig och utvecklar ett kritiskt och kreativt tänkande.

Meningsfulla lärupplevelser förbinder och motiverar till studier. Den studerande ska ges möjligheter att arbeta med uppgifter, i vilka kunskaper och färdigheter kopplas ihop dels med hens egna erfarenheter, dels med olika företeelser i omgivningen och samhället. Den studerande ska uppmuntras att lösa problembaserade och tillräckligt utmanande uppgifter, upptäcka problem och att ställa frågor och söka svar.

Målet med undervisnings- och studiemetoderna i gymnasiet är att den studerande ska arbeta aktivt och utveckla samarbetsfärdigheter. Den studerande ska vägledas att planera sina studier, utvärdera sina arbetsfärdigheter och sin arbetsteknik samt ta ansvar för sitt lärande. Hen ska använda digitala verktyg på ett mångsidigt sätt, både i kollaborativt och självständigt arbete.

Vid valet av studiemetoder och i handledningen av arbetet ska man fästa uppmärksamhet vid jämlika studiemöjligheter samt sträva efter att identifiera och förändra könsbundna attityder och rutiner.

Lokal precisering

Studiemiljöer

I Helsingfors stads gymnasier beaktar vi de studerandes olika behov och bakgrund.

Vi utnyttjar hela staden som lärmiljö och erbjuder mångsidiga studiemiljöer som sträcker sig utanför skolans egna lokaler. Helsingfors är en föregångare vad gäller att utnyttja digitala lärmiljöer och tjänster på ett pedagogiskt sätt. I Helsingfors finns det utmärkta möjligheter till att samarbeta med högskolor och företag samt till att stärka det internationella kunnandet. Vi utnyttjar huvudstadens konst-, vetenskaps- och kulturutbud som en del av gymnasiestudierna.

Studiemiljöerna stöder rörelse under skoldagen och minskar på sittandet.

Studiemetoder

Mångsidiga studiemetoder stöder studerandenas aktiva deltagande och delaktighet, välbefinnande och växande som människa. När de studerande har möjlighet att välja sina studiemetoder blir engagemanget i studierna starkare, vilket motiverar dem att studera målinriktat. Att de också får vara med i planeringen och valet av studiemetoder bidrar till att de tar ett större ansvar för sina studier och att de bättre förstår sitt sätt att lära sig på.

Gemensamma aktiviteter ökar den studerandes känsla av välbefinnande och trygghet. Den studerandes aktiva roll i det egna lärandet samt utvecklandet av en förmåga till reflektion och självutvärdering är av central betydelse.

Våra undervisningsmetoder inspirerar de studerande att utveckla sitt sätt att tänka och lära sig lära samt utvecklar självstyrning, samarbetsförmåga och förmåga till växelverkan, problemlösningsförmåga och kreativitet. Genom bedömning och handledning stöder vi utvecklandet av de här färdigheterna. De studerandes mångfald är en rikedom, som vi beaktar i planeringen av undervisningen.

3.4. Verksamhetskultur

Verksamhetskulturen är en tolkning av vad gymnasiets uppdrag att undervisa och fostra innebär i praktiken. Den ska genomsyra läroanstaltens hela verksamhet och allas sätt att bemöta varandra. Gymnasiet är en egen utbildningsform och varje gymnasium har en egen verksamhetskultur. De olika delarna av den lokala läroplanen konkretiseras i verksamhetskulturen. Verksamhetskulturen innehåller både medvetna och omedvetna faktorer som återspeglas i läroanstaltens verksamhet.

Verksamhetskulturen ska stödja den studerande att vara aktiv och delta i den gemensamma verksamheten. Verksamhetskulturen ska främja varje enskild studerandes möjlighet att delta i utvecklingen av studiemiljön och den gemensamma verksamhetskulturen. I grunderna för gymnasiets läroplan betonas en verksamhetskultur som skapar en positiv attityd och uppmuntrar till lärande samt främjar en hållbar framtid. Verksamhetskulturen ska utvecklas i samarbete med de studerande, vårdnadshavarna, gymnasiets hela personal och samarbetspartner. Principerna för att utveckla och utvärdera verksamhetskulturen, särskilda utbildningsuppgifter och eventuella lokala prioriteringar ska beskrivas i den lokala läroplanen.

Utvecklingen av verksamhetskulturen ska utgå från följande teman:

En lärande gemenskap

Gymnasiet är en lärande gemenskap som ska främja alla sina medlemmars lärande och utmana till målinriktat arbete. För att bygga upp en lärande gemenskap förutsätts att alla är med och skapar en atmosfär som präglas av omtanke. Arbetssätt som stärker det kollaborativa och individuella lärandet ska systematiskt utvecklas. Arbetet ska utgå från den studerande och stärka hens utveckling och välbefinnande, lärande och ork. En positiv inställning till lärandet lägger grund för framtida färdigheter och kontinuerligt lärande.

En lärande gemenskap skapar rutiner för kommunikationen både inom läroanstalten och med det omgivande samhället. Det förutsätter samarbete med vårdnadshavarna, andra läroanstalter och utbildningsstadier, med kultur- och forskningsinstitut, medborgarorganisationer och arbets- och företagsliv. Digitaliseringen möjliggör kollaborativt lärande och skapande av kunskap samt användning av olika slag av studie- och kunskapsmiljöer. Den studerande ska handledas att agera också i en nätverksbaserad och globaliserad värld.

Delaktighet och gemenskap

Delaktighet och demokratisk verksamhet ger den studerande förutsättningar att växa till en aktiv medborgare. Gymnasiet ska främja den studerandes delaktighet och ge hen mångsidiga möjligheter att delta i utvecklingen av studiemiljön, verksamhetskulturen och i beredningen av beslut som inverkar på den studerande. Man ska se till att den studerande får vara med och bygga upp gemenskapens verksamhet och välbefinnande. Den studerande ska uppmuntras att uttrycka sin åsikt, vara med och besluta om gemensamma frågor samt agera ansvarsfullt i olika grupper och i samhället. Hen ska även uppmuntras att vara aktiv och att delta i till exempel studerandekårs- och tutorverksamhet.

Läroanstalten ska systematiskt, i samarbete med olika samarbetspartner, utveckla konstruktiva handlingssätt som skapar delaktighet och gemenskap. I undervisningen ska man använda kollaborativa arbetssätt och stödja den studerande att utveckla sociala relationer i grupp. I början av gymnasiestudierna ska fokus ligga på att öva på kollaborativa arbetssätt till exempel med hjälp av grupphandledning.

Välbefinnande och en hållbar framtid

Gymnasieutbildningen stärker den studerandes fysiska, psykiska och sociala välbefinnande och ger färdigheter att upprätthålla välbefinnandet under olika skeden i livet. Studiernas inverkan på den studerandes välbefinnande ska tas i beaktande i allt planerings- och utvecklingsarbete i gymnasiet som även de studerande ska delta i. Välbefinnandet styr all verksamhet i gymnasiet och allas arbete, såväl i dagliga möten med andra som i undervisningen.

Verksamhetskulturen ska uppmuntra den studerande att tillägna sig en aktiv livsstil samt skapa strukturer som betonar rörlighet och motion i gymnasiets vardag. En verksamhetskultur som främjar en aktiv livsstil bidrar till mindre stillasittande och leder till att den studerande upplever mindre stress samtidigt som den främjar lärandet. Pauser under skoldagen och tillräcklig vila stödjer den studerandes ork och återhämtning. Måltiden är en del av en verksamhetskultur som främjar den studerandes välbefinnande. Arbetssätt som främjar samhörighet, en trygg atmosfär och psykiskt välbefinnande är en del av skoldagen. Den studerande vägleds att identifiera sig själv som en unik individ och att skapa och upprätthålla mänskliga relationer samt att värdesätta sig själv och andra.

Den studerande ska uppmuntras att arbeta för en rättvis och hållbar framtid. Ett ansvarsfullt förhållningssätt till miljön ska återspeglas i vardagens val och rutiner vid läroanstalten. Verksamhetssätten och praxisen ska stödja den studerandes och gruppens välbefinnande och skapa en rofylld och trygg atmosfär. Kommunikationen i gruppen ska präglas av öppenhet, omsorg och ömsesidig respekt. Dessa aspekter ska beaktas i läroanstaltens hela verksamhet och styra allas arbete.Handledning och studerandevård är hela läroanstaltens gemensamma uppgift. Den studerande har rätt till lagenlig handledning och stöd med hänsyn till hens individuella och särskilda behov.

Jämlikhet och likabehandling

Gymnasiet ska främja likabehandling och jämställdhet i all sin verksamhet. Gemenskapens medlemmar ska bli hörda, sedda och behandlas på lika grunder. Upplevelser av rättvisa, trygghet och av att bli accepterad skapar förtroende och främjar arbetsron. Mobbning, trakasserier, våld, rasism eller diskriminering accepteras inte, utan de ska förebyggas och tas itu med.

Likabehandling förutsätter att de grundläggande rättigheterna och möjligheterna att delta tryggas för alla och att den studerandes individuella behov tas i beaktande och värdesätts. Undervisningen är genusmedveten och respekterar den studerandes integritet. Den lärande gemenskapen uppmuntrar den studerande till att identifiera sina egna värderingar, attityder och styrkor. Den studerande handleds att förhålla sig till olika läroämnen och val utan könsbundna rollmodeller och att ha ett öppet förhållningssätt till sin framtid och sina egna mål.

Kulturell mångfald och språklig medvetenhet

Kulturell och språklig mångfald ska värdesättas i gymnasiet. Olika språk, religioner och åskådningar lever sida vid sida och i växelverkan med varandra. Den lärande gemenskapen ska dra nytta av landets kulturarv, national- och minoritetsspråk samt den egna och omgivningens kulturella, språkliga, religiösa och åskådningsmässiga mångfald. Det är viktigt att förstå språkens centrala betydelse för lärande och kommunikation samt för identitetsskapande och integrering i samhället. Varje läroämne har sitt eget sätt att använda språket, sitt eget begreppssystem och textbruk, vilket öppnar upp olika perspektiv på de företeelser som behandlas i undervisningen. I ett språkmedvetet gymnasium utvecklar den studerande flerspråkighet, vilket innebär kunskaper om och i språkbruket inom olika vetenskapliga discipliner, inom modersmålet och dess språkliga varianter såsom dialekter, samt inom övriga språk på varierande nivå. I gymnasiet är varje lärare också lärare i språket inom den vetenskapliga disciplin som läroämnet grundar sig på samt lärare i multilitteracitet.

Lokal precisering

Verksamhetskulturen

Verksamhetskulturen i våra gymnasier ger studerandena möjlighet att ställa upp individuella mål och uppnå dessa genom att vara aktiva och lära sig tillsammans med andra. Vår verksamhetskultur gör att de studerande upplever glädje i att lära sig.

Verksamhetskulturen stöder också utvecklingen av den mångsidiga kompetensen. Den mångsidiga kompetensen består av kompetens för välbefinnande, kommunikativ kompetens, tvärvetenskaplig och kreativ kompetens, samhällelig kompetens, etisk kompetens och miljökompetens samt global och kulturell kompetens. Mer information om de här delområdena finns i kapitel 6.2.

Helsingfors erbjuder särskilt goda möjligheter till samarbete med högskolor och arbetsliv samt till att förstärka det internationella kunnandet. Vi utnyttjar huvudstadsregionens konst-, vetenskaps- och kulturutbud som en del av gymnasiestudierna. De studerande bekantar sig på ett mångsidigt sätt med samhälleligt beslutsfattande, landets förvaltning och till exempel olika medborgarorganisationers verksamhet.

Delaktighet

En central princip i Helsingfors stads gymnasier är, att alla medlemmar i den lärande gemenskapen är delaktiga. Med delaktighet menas den studerandes engagemang i den egna lärprocessen, påverkan i olika grupper och i samhället. Vi uppmuntrar de studerande att vara delaktiga och påverka i frågor som berör dem.

De studerande sätter upp mål för sina studier och dessa mål fungerar som grund för det egna lärandet samt utvärderingen av den egna lärprocessen. Alla studerande hör till studerandekåren.

De studerande deltar i planeringen och utvärderingen av gymnasiets verksamhet. Inom studerandekårsverksamheten får de studerande möjlighet att påverka i ärenden som berör dem samt delta i beslutsfattandet. De studerande deltar också i olika arbetsgrupper i skolan och inom staden.

Studerandekåren har en viktig roll i att organisera och ordna olika projekt och evenemang i skolan, samt i att synliggöra verksamheten till exempel i sociala medier. De här projekten och evenemangen stärker gemenskapen i gymnasiet.

Välbefinnande

I Helsingfors är gymnasiegemenskapens välbefinnande en central värdering. Målet är att studerandena lär sig att förhålla sig mångsidigt till sitt välbefinnande. De studerande förstår att det egna välbefinnandet påverkas av de egna valen, människorelationerna, hobbyerna, kosten, vilan och den fysiska aktiviteten. I en trygg miljö kan alla känna medkänsla både med sig själv och andra.

I gymnasierna får de studerande färdigheter att ta hand om sitt eget och andras välbefinnande. En viktig faktor är den fysiska aktiviteten. Vi uppmuntrar de studerande att röra på sig och stöder de studerande i att tillägna sig en aktiv livsstil. Gymnasiets gemensamma satsning på fysisk aktivitet ökar allas välbefinnande och samhörighetskänsla.

För att främja den fysiska aktiviteten använder vi funktionella undervisningsmetoder som minskar på sittandet. Hela staden används som lärmiljö, vilket ökar de studerandes fysiska aktivitet under skoldagen.

Studerandena kan fungera som motionstutorer och uppmuntra alla gymnasiestuderande och personalen att röra på sig. Vi ordnar idrottsdagar och olika evenemang eller aktiviteter med rörelse i fokus i enlighet med det egna gymnasiets verksamhetskultur. Vi kan också ordna pausgymnastik eller rastaktiviteter och vi uppmuntrar de studerande att ta del av motionsutbudet i huvudstadsregionen.

Lärarna stöder de studerandes välbefinnande tillsammans med studerandevården, informerar om stödfunktioner samt hänvisar studerandena vidare till dessa vid behov. Grupphandledningen,

gruppsamhörigheten och tutorverksamheten spelar en viktig roll i att förebygga mobbning, ensamhet och känslan av att bli lämnad utanför. Kamratstöd stöder lärandet tillsammans.

Jämlikhet och jämställdhet

Vi behandlar gemensamt frågor gällande jämlikhet och jämställdhet och vi förbinder oss till att främja dessa tillsammans. Förbud mot diskriminering, positiv särbehandling och stöd för lärandet stöder jämlikhet. Gymnasiets egen plan för jämlikhet och jämställdhet innehåller de åtgärder som vi alla förbinder oss att följa och vi utvärderar årligen att åtgärderna förverkligas. Speciell uppmärksamhet fäster vi vid rådande praxis, handledning, kommunikation och en trygg verksamhetsmiljö.

Vi uppmärksammar valet av läromaterial på så sätt, att det är språkmedvetet och återspeglar ett samhälle som präglas av mångfald. I all kommunikation strävar vi efter ett könsneutralt språk som främjar jämlikhet. Inom undervisningen och handledningen skapar vi karriärstigar som främjar mångfald, jämlikhet och jämställdhet. Mångkulturalism är en naturlig del av gymnasiets verksamhet och vardag.

Hållbar livsstil

I Helsingfors stads gymnasier är ekologisk, ekonomisk, social och kulturell hållbarhet synliga i vardagen. Vi strävar efter att stärka det ekologiska tänkandet, miljökompetensen samt att uppmuntra till ett ansvarsfullt förhållningssätt. Miljökompetensen syns i olika val och handlingar i vardagen. Att uppnå målen i åtgärdsprogrammet Kolneutralt (klimatneutralt) Helsingfors 2035 är en viktig del av verksamhetskulturen i samtliga gymnasier och till exempel miljöprogrammet Grön Flagg stärker samhörigheten och delaktigheten.

3.5. Samarbete mellan hem och läroanstalt

Enligt 31 § i gymnasielagen (714/2018) förutsätts att gymnasieutbildningen för unga genomförs i samarbete med hemmen. Utgångspunkten för samarbetet är en öppen och jämlik kommunikation och ömsesidig respekt. Ett aktivt samarbete ska stödja den studerandes förutsättningar för lärande samt hens sunda utveckling och välbefinnande. Ett aktivt samarbete främjar de studerandes och vårdnadshavarnas delaktighet samt stärker gemenskapen, välbefinnandet och tryggheten vid läroanstalten. Samarbetet med vårdnadshavarna och hemmen ska ingå i gymnasiets verksamhetskultur och fortgå under den studerandes hela gymnasietid.

Samarbetet ska vara mångsidigt och samarbetsformerna ska systematiskt utvecklas. Vårdnadshavarna ska informeras om gymnasiet som utbildningsform och om gymnasiets praxis och uppmuntras att stödja den studerande i hens studier samt att delta i samarbetet och utvecklingen av läroanstaltens verksamhet. Tillsammans med den studerande ska man följa med hur arbetet och studierna framskrider och i tillräcklig grad informera vårdnadshavarna om situationen. De studerande och vårdnadshavarna ska också ges information om handledningen och den gemensamma studerandevården samt om specialundervisningen och det övriga stödet för lärande.

Samarbetet ska utgå från den studerandes individuella förutsättningar och behov. I samarbetet mellan läroanstalten och hemmet och i synnerhet i den individuella studerandevården ska man beakta den unga vuxnas och myndiga studerandes växande självständighet och ansvar. Också olika typer av familjer och deras specifika behov ska tas i beaktande. Att utnyttja vårdnadshavarnas kompetens inom läroanstalten stärker verksamhetskulturen. Samarbetet är särskilt viktigt vid utbildningens övergångsskeden, i planeringen av studierna och i handledningen av och stödet för en studerande som eventuellt behöver stöd.

Ansvar för att utveckla samarbetet samt för att skapa förutsättningar och former för samarbetet ligger hos utbildningsanordnaren. Utbildningsanordnaren ska i den lokala läroplanen fastställa hur samarbetet mellan hem och läroanstalt genomförs. I enlighet med 31 § i

gymnasielagen (714/2018) ska utbildningsanordnaren regelbundet utreda de studerandes och deras vårdnadshavares åsikter om läroanstaltens och utbildningsanordnarens verksamhet.

Lokal precisering

Vi uppmanar vårdnadshavarna att aktivt delta i gymnasiets verksamhet och kallar vårdnadshavare till gymnasiets direktion och studerandevårdsgrupper. Mer information om studerandevårdsgrupperna hittar du i kapitel 4.3. Vi uppmanar regelbundet studerandena och vårdnadshavarna att ge sin syn på verksamheten, till exempel via enkäter eller genom att höra vårdnadshavarna under föräldrakvällar. På det här sättet kan vi utvärdera och utveckla verksamheten.

I början av läsåret informerar vi vårdnadshavarna om gymnasiets praxis, läsårets gång, gymnasiestudiernas mål och frågor som rör handledning. En föräldraförening eller en annan förening kan fungera som stöd för gymnasiets verksamhet och i samarbetet mellan hemmet och skolan.

Grupphandledare, studiehandledare, ämneslärare, rektorn, studerandevårdsteamet samt eventuell övrig personal kan kontakta vårdnadshavarna. Vi specificerar rollfördelningen i varje gymnasium och informerar vårdnadshavarna om vilken den primära kanalen för information och kommunikation är. Vårdnadshavarna kan följa med gymnasiets vardag också via sociala medier.

Vi tar hänsyn till familjernas mångfald. Kommunikationen är tydlig och vid behov flerspråkig.

I Gymnasiet Lärkan är grupphandledaren den främsta kontaktpersonen för hemmen. Grupphandledaren möter vårdnadshavare i samband med föräldramöten. Kontakt mellan hem och skola sköts via Wilma.

3.6. Högskolor, arbetsliv och internationalisering

Gymnasieutbildningens lärokurs för unga ska ge den studerande möjlighet att utveckla sina färdigheter för fortsatta studier, sitt internationella kunnande samt sitt arbetslivs- och företagarkunnande (gymnasielagen 714/2018, 15 §). För att stödja gymnasiestudiernas framskridande och övergången till fortsatta studier och arbetsliv ska den studerande göra upp en individuell studieplan.

Den studerande ska ha möjlighet till individuella val som gäller studierna så att hen kan delta i undervisning som ges av högskolor och andra läroanstalter både i hemlandet och på internationell nivå.

Gymnasieutbildningen ska mångsidigt utnyttja studiemiljöer som ökar kännedomen om fortsatta studier och arbetsliv, även på internationell nivå, samt stödjer den studerandes studiemotivation och hjälper hen att hitta sina styrkor (statsrådets förordning om gymnasieutbildning 810/2018, 4 §). Därtill ska den studerande få insikter i framtidstänkande och prognostisering.

Utbildningsanordnaren ska också erkänna kunnande som förvärvats på annat håll och som motsvarar målen och innehållet i läroplanen. (Gymnasielagen 714/2018, 27 §.)

Då man planerar gymnasiets studieutbud kan man till studieavsnitten kombinera delar av internationellt kunnande och arbetslivskunnande och orienterande högskolestudier. I den lokala läroplanen ska man definiera målen för samarbetet och hur det genomförs samt besluta om samarbetspartner. Gymnasiets verksamhetskultur och den mångsidiga kompetensen bidrar tillsammans med samtliga läroämnen till att stärka den studerandes färdigheter för fortsatta studier samt hens arbetslivskunnande och internationella kunnande.

Samarbete med högskolor

Gymnasieutbildningen ger den studerande färdigheter att inleda studier som leder till högskoleexamen vid ett universitet eller en yrkeshögskola. (Gymnasielagen 714/2018, 2 § 1 mom.)

En del av studierna i gymnasieutbildningens lärokurs ska ordnas i samarbete med en eller flera högskolor. (Gymnasielagen 714/2018, 13 § 3 mom.)

Undervisningen och den övriga verksamheten i gymnasiet ska ordnas så att alla studerande har mångsidiga möjligheter att få information om och erfarenheter av högskolestudier. Ett centralt mål är att övergången från gymnasiet till högskolestudier och vidare till arbetslivet ska ske smidigare.

Högskolestudier och de färdigheter som den studerande behöver för dem ska kopplas till den mångsidiga kompetensen samt målen för och innehållen i olika läroämnen.Handledningsverksamheten i gymnasiet ska i samarbete med undervisningen i olika läroämnen motivera den studerande att bekanta sig med studieutbudet vid högskolor och andra läroanstalter och de livsval och yrkes- och karriärmöjligheter som de medför.Handledningen ska också stödja den studerande i utarbetandet av en plan för fortsatta studier. I den studerandes individuella studieplan ska ingå studier där den studerande får bekanta sig med högskolestudier och studier som avläggs vid en högskola.

Den studerande ska handledas att fördomsfritt bekanta sig med studieutbudet vid olika högskolor utan könsbundna attityder och andra förutfattade meningar. Den studerande handleds till kontinuerligt lärande och till att skaffa sig mång- sidiga färdigheter som behövs inom olika högskolestudier och för arbetslivet i olika branscher. Den studerande får bekanta sig med vilka möjligheter det finns till fortsatta studier och en karriär på internationell nivå. Undervisningen ska lyfta fram vilken betydelse allmänbildning, språkkunskaper och kännedom om olika kulturer har som en förutsättning för framgångsrika fortsatta studier och en framgångsrik karriär. Av delområdena inom mångsidig kompetens betonas tvärvetenskaplig och kreativ kompetens, kommunikativ kompetens samt global och kulturell kompetens då den studerande förbereder sig för högskolestudier. I den lokala läroplanen ska man fastställa fokusområdena för introduktionen till högskolestudier samt på vilka konkreta sätt den studerande ska bekanta sig med högskolestudier.

Arbetslivsfärdigheter

Undervisningen enligt lärokursen ska ordnas så att den studerande har möjlighet att utveckla sitt internationella kunnande samt sitt arbetslivs- och företagarkunnande (gymnasielagen 714/2018, 13 § 3 mom.).

Undervisningen och den övriga verksamheten i gymnasiet ska ordnas så att alla studerande har mångsidiga möjligheter att få information om hurdana framtidsutsikter och utvecklingsmöjligheter arbetslivet erbjuder för att de ska kunna planera sin egen framtid och sina fortsatta studier. Den studerande ska uppmuntras att bekanta sig med vilka arbetslivsmöjligheter det finns på internationell och global nivå. Den studerande bekantar sig med nya sätt att arbeta och nya former av entreprenörskap och ekonomisk verksamhet för att bilda sig en uppfattning om vilka kunskaper och färdigheter som behövs nu och i framtiden. Den studerande ska erbjudas lärupplevelser som inspirerar hen att vara fördomsfri, initiativtagande och företagsam, att samarbeta och ta ansvar samt lösa problem på ett konstruktivt sätt i enlighet med principerna för en hållbar framtid.

Den studerande ska uppmuntras att agera på ett kreativt, etiskt hållbart och modigt sätt i en verksamhetsmiljö som förändras snabbt, i arbetslivet och andra skeden i livet. Den studerande ska också uppmuntras att ta till vara olika möjligheter. Den studerande handleds att bli medveten om och dokumentera sina intressen, styrkor och kunskaper som berör studier och arbete. Gymnasiet skapar möjligheter för den studerande att aktivt, fördomsfritt och systematiskt reflektera över och dela med sig av sina kunskaper i anslutning till arbetsliv och entreprenörskap.

Den studerandes företags- och arbetslivsfärdigheter ska utvecklas i samband med olika läroämnena som en del av studieavsnitten och studiehandledningen samt i samband med all övrig verksamhet i gymnasiet. Man ska utveckla mångsidiga samarbetsformer, i synnerhet mellan gymnasiet och arbetslivet, men också mellan gymnasiet, företag och tredje sektorn. Läroämnena och den mångsidiga kompetensen i gymnasiet samt verksamhet utanför gymnasiet som räknas till godo i studierna ger den studerande insikt i ett meningsfullt liv där arbetet utgör en central del.

Av delområdena inom mångsidig kompetens betonas kommunikativ kompetens, tvärvetenskaplig och kreativ kompetens, samhällskompetens samt etisk kompetens och miljökompetens då den studerande förbereder sig för arbetslivet. Som en del av eller utöver dessa ska studierna även betona livsfärdigheter, samarbetsförmåga, språkkunskaper och kulturell kompetens, motivation att lära sig, flexibilitet, förmåga att bedöma och utveckla sitt eget kunnande samt förmåga att förstå vad förändringarna som sker i arbetslivet innebär för utvecklingen av det egna kunnandet.

I den lokala läroplanen ska gymnasiet dra upp riktlinjer för sitt samarbete med arbetslivet, såsom representanter för företagsvärlden, den offentliga sektorn och tredje sektorn.

Internationellt kunnande

Undervisningen enligt lärokursen ska ordnas så att den studerande har möjlighet att utveckla sitt internationella kunnande samt sitt arbetslivs- och företagarkunnande (gymnasielagen 714/2018, 13 § 3 mom.).

Internationalisering som en del av gymnasieutbildningen ger den studerande en mångsidigare upplevelsevärld, vidgar hens världsbild och stärker hens färdigheter att agera på ett etiskt hållbart sätt i en globaliserad värld full av utmaningar och möjligheter. I utvecklingen av det internationella kunnandet fästs uppmärksamhet vid FN:s åtgärdsprogram för hållbar utveckling Agenda 2030 och särskilt dess mål 4.7, som tar fasta på världsmedborgarskap.

Den studerandes internationella kunnande utvecklas utifrån de olika läroämnena och samarbetet mellan dem samt utifrån den mångsidiga kompetensen. Uppmärksamhet ska fästas vid gymnasiet och utbildningsanordnarens mång- sidiga språkprogram och dess lösningar samt att den studerande får fördjupa sina kunskaper om olika kulturer.

Den studerande handleds till aktiv och systematisk internationell verksamhet genom att kunna ta del av internationalisering på hemmaplan och internationell mobilitet. Internationalisering på hemmaplan inbegriper till exempel besök eller projekt som genomförs i gymnasiet, i närheten av gymnasiet eller med hjälp av virtuell teknologi. Den studerande ska också uppmuntras att självständigt eller utifrån gymnasiet utbud ta del av orienterande studier, studieperioder eller utbytesstudier utomlands.

Av delområdena inom mångsidig kompetens stärker i synnerhet kommunikativ kompetens, samhällskompetens och global och kulturell kompetens den studerandes internationella kunnande. Som en del av eller utöver dessa ska man i undervisningen även betona en världsmedborgarattityd, språkkunskaper och kulturell kompetens, ett öppet intresse för nya dimensioner och möjligheter samt kontinuerligt lärande.

I den lokala läroplanen ska man besluta vad som betonas i utvecklingen av de studerandes internationella kunnande samt om formerna för internationaliseringen i gymnasiet.

Lokal precisering

I Helsingfors stads gymnasier är internationalism och samarbetet med arbetslivet och högskolor sammanflätade med varandra i all verksamhet och i innehållen i läroämnena. De studerande fördjupar sin mångsidiga kompetens och sina färdigheter i kontinuerligt lärande så att de kan bygga en hållbar framtid i en föränderlig värld.

Vi erbjuder de studerande mångsidiga möjligheter att utveckla sitt internationella kunnande. Dessutom får de beredskap för fortsatta studier, en fördjupad inblick i de möjligheter som arbetslivet erbjuder och en uppfattning om hur de kan påverka i samhället.

Sektorn för fostran och utbildning upprätthåller, koordinerar och utvecklar gymnasiernas samarbetsnätverk. Nätverket samarbetar med högskolor, företag och organisationer. I gymnasierna utvecklar vi aktivt både den internationella verksamheten och samarbetet med högskolor och arbetslivet. Formerna för de här samarbetena fastställer vi varje år i verksamhetsplanen.

Vi använder i stor utsträckning huvudstadsregionen som lärmiljö och utnyttjar de möjligheter som den digitala tekniken erbjuder för deltagande i evenemang runtom i världen.

Kunnande som de studerande har förvärvat annanstans identifierar vi och erkänner som en del av ämnesstudierna eller studier inom ramarna för aktivitetsstigen. De studerande kan till exempel inkludera högskolestudier och verksamhet med anknytning till arbetslivet, fortsatta studier eller internationalism i de studier som ingår i gymnasiets lärokurs.

Samarbete med högskolor

Alla studerande ges möjlighet att delta i högskolestudier. De bekantar sig med olika utbildningsalternativ i Finland och utomlands som en del av studierna i alla läroämnen. Vi utnyttjar i våra gymnasier högskolornas lärmiljöer, undervisning och sakkunniga. Tillsammans med universiteten och högskolorna kan ett enskilt gymnasium eller flera gymnasier gemensamt ordna till exempel

- infotillfällen om fortsatt utbildning
- studiebesök
- projekt
- tävlingar
- skuggning av studerande
- studier som genomförs i samarbete.

Vi kan också ordna digitala högskolesamarbeten.

Vi informerar våra studerande om möjligheten att delta i kurser vid någon högskola.

Ämnes- och speciallärarna, studiehandledarna och studerandevårdspersonalen hjälper den studerande att fördjupa sig i olika alternativ för sin fortsatta utbildning och utvidga sin förståelse för sina egna styrkor och intressen.

Samarbete med arbetslivet

Samarbetet med arbetslivet är en motiverande och berikande del av studierna. De studerande får möjlighet att utveckla sina arbetslivs- och entreprenörsfärdigheter med stöd av ämneslärarna och studiehandledarna som en del av innehållet i läroämnena. Vi utnyttjar experter på olika områden genom t.ex. föreläsningar, besök, samarbetskurser, karriärdagar, skuggningar och möjligheter att bekanta sig med arbetslivet. Vi samarbetar med såväl företag och organisationer som med den offentliga sektorn.

Formerna för samarbetet med arbetslivet och samarbetspartnerna väljer vi så att de uppfyller de studerandes önskemål och behov. Den studerande har omfattande möjligheter att utveckla sina arbetslivsfärdigheter tack vare de möjligheter som gymnasierna erbjuder och det nätverk som sektorn för fostran och utbildning koordinerar.

Internationalisering

Helsingfors utgör en internationell lärmiljö, där de studerande har mångsidiga möjligheter att utvecklas till globala medborgare. De studerande har förmåga och är ivriga att fungera i en internationell dialog på ett globalt plan. De utvecklar sina internationella färdigheter med stöd av ämneslärare och studiehandledare via undervisningen i alla läroämnen. Internationalismen stärks också via besök, evenemang och projekt i Finland och i mån av möjlighet utomlands. Våra

gymnasier samarbetar med internationella läroinrättningar, företag, högskolor, organisationer och kulturinstitutioner.

Internationaliseringen stöds av utbudet i främmande språk i Helsingfors stads gymnasier och i samarbete med utomstående parter.

Gymnasierna kan ansöka om externt understöd för studieprojekt som Europeiska unionen eller andra instanser erbjuder. Studerandena kan också delta i internationella projekt via digitala kanaler. Alla studieresor utomlands har akademiska mål och i dem ingår besök till läroinrättningar eller företag. I samband med att verksamheten planeras beaktas målen i programmet Kolneutralt (klimatneutralt) Helsingfors 2035.

Den nordiska frågan är viktig för de svenska gymnasierna i Helsingfors.

4. Handledning och stöd för den studerande

4.1. Handledning

En studerande som genomgår gymnasieutbildningens lärokurs har rätt att få personlig handledning enligt sina behov och annan handledning som anknyter till studierna och ansökan till fortsatta studier (gymnasielagen 714/2018, 25 § 2 mom.). Handledningen i gymnasiet ska bilda en helhet som fördjupar handledningen som den studerande har fått inom den grundläggande utbildningen och som pågår under hela gymnasieutbildningen ända till de fortsatta studierna. Handledningen ger den studerande bättre färdigheter att klara av förändrade livssituationer och utvecklar hans förmåga att göra val och fatta beslut om sina gymnasiestudier och fortsatta studier med beaktande av framtidens kompetensbehov. I enlighet med målen för mångsidig kompetens för gymnasieutbildningen blir studierna konkreta i form av arbetslivsfärdigheter och ett brett samhälleligt kunnande.

Handledningen ska stödja den studerandes välbefinnande, fostran och utveckling, erbjuda verktyg för bättre självkännet och självreglering och uppmuntra till aktivt medborgarskap. Gemenskapen mellan de studerande, deras delaktighet, initiativförmåga och tillit till sitt eget kunnande ska utvecklas och upprätthållas under gymnasietiden. Handledningen ska främja jämlikhet och likabehandling i utbildningen samt förebygga marginalisering. Handledningen ska vara genusmedveten för att skapa jämlika förutsättningar för könen att komma in till fortsatta studier och i arbetslivet. Studierna och den studerandes välbefinnande ska följas upp och stödjas i samarbete med vårdnadshavarna och studerandevårdspersonalen.

Handledningen ska vara ett gemensamt arbete för hela läroanstaltens personal och ska ledas på ett målinriktat sätt. Man ska även samarbeta med högskolorna och arbetslivet. Handledningen kan ordnas som undervisning i form av ett studieavsnitt, individuellt och i smågrupper, som kamrathandledning eller

som en kombination av dessa. Den studerande ska vara aktiv och delaktig i handledningen och hen ska ha möjlighet att under gymnasiestudiernas gång delta i studiehelheter som ordnas tillsammans med högskolorna och arbetslivet. Studiehandledaren svarar för koordineringen och det praktiska genomförandet av studiehandledningen vid läroanstalten. Grupphandledaren fungerar som närmaste handledare för sin studerandegrupp. Ämnesläraren handleder den studerande i studietekniken i sitt eget ämne och hjälper den studerande att utveckla sin förmåga att lära sig lära. I samarbetet med högskolor och arbetslivet ska ämnesläraren stödja den studerandes förutsättningar för fortsatta studier och den studerandes arbetslivskunskaper vad beträffar ämnet i fråga.

Ämnesläraren ska i sin undervisning behandla helheter som förknippar det ämne som undervisas med fortsatta studier och arbetsliv.

Handledningen ska differentieras genom att beakta den studerandes personliga utgångspunkter, behov, mål, fritidssysselsättningar, intresseområden, kunskaps- områden och faktorer som inverkar på livssituationen. För att ännu bättre beakta den studerandes personliga behov kan handledningen genomföras i samarbete med olika sakkunniga. Den studerande ska informeras om vilka uppgifter olika personer har inom handledningen samt i vilka frågor och hur den studerande kan få hjälp av dem.

I den lokala läroplanen ska man beskriva hur samarbetet ordnas med den grundläggande utbildningen, yrkesutbildningen, högskolorna och andra utbildningsanordnare i utbildningens övergångsskeden. Därtill ska man tillsammans med högskolor utforma sätt att ge de studerande möjlighet till orienterande studier på högskolenivå och utveckla alternativa vägar till fortsatta studier. I den

lokala läroplanen ska också beskrivas hur det yrkesövergripande samarbetet genomförs på regional nivå tillsammans med arbetslivet, de lokala arbets- och näringsbyråerna, social- och hälsovårdssektorn, ungdomsväsendet och andra aktörer. I den lokala läroplanen ska definieras hur man med hjälp av handledningen försäkrar att den studerande har möjlighet att utveckla sitt internationella kunnande och sitt arbetslivs- och företagarkunnande.

Som en del av den lokala läroplanen ska man utarbeta en handledningsplan som beskriver hur handledningen ordnas vid läroanstalten. Handledningsplanen är ett verktyg för att utvärdera och utveckla handledningsverksamheten.

Gymnasiets handledningsplan ska på basis av grunderna för gymnasiets läroplan innehålla följande:

- centrala begrepp i handledningen
- uppdrag och mål för handledningen
- hur handledningen ordnas
- aktörer och arbetsfördelning inom handledningen
- handledning vid övergångsskeden i utbildningen: samarbete med den grundläggande utbildningen, samarbete med högskolor, samarbete med yrkesläroanstalter på andra stadiet och övriga utbildningsanordnare samt hur den fortsatta handledningen ordnas
- innehåll, metoder och arbetssätt inom handledningen
- samarbete med arbetslivet och andra aktörer utanför läroanstalten
- utvärdering av handledningen.

I handledningsplanen ska man också fästa uppmärksamhet vid eventuella hinder vid utbildningens övergångsskeden. I planen ska man beskriva verksamhets- modeller med vilka man tryggar likabehandlingen då de studerande söker sig till gymnasieutbildning och därifrån till fortsatta studier. I planen ska också ingå en beskrivning av åtgärder som ska säkerställa en hinderfri lärtig och studiemiljö.

Som stöd för framskridandet i gymnasiestudierna och övergången till fortsatta studier och arbetsliv ska en studerande som genomgår gymnasieutbildningens

lärokurs i enlighet med 26 § 1 mom. i gymnasielagen (714/2018) utarbeta en individuell studieplan som innehåller en plan för studierna, en plan för student- examen och en plan för fortsatta studier och karriär. Enligt 26 § 2 mom. i gymnasielagen ska planen utarbetas i början av studierna med stöd av läro- anstaltens undervisnings- och handledningspersonal och den ska uppdateras regelbundet under studiernas gång.

Den individuella studieplanen ska bestå av följande delar:

1. en studieplan
  - tidigare utbildning och annat kunnande
  - kunskaper i svenska/finska och övriga språkkunskaper samt färdigheter för språkstudier
  - studier och/eller lärokurser som räknas till godo samt annat kunnande som räknas till godo
  - studier som avläggs; hur gymnasiestudierna ska framskrida, val av studieavsnitt
  - studieförhållanden, sätt på vilka studierna avläggs och eventuella särskilda undervisningsarrangemang
  - studiefärdigheter och eventuellt behov av stöd
  - studie- och/eller introduktionsperioder som genomförs vid högskolor eller eventuellt vid andra läroanstalter
  - arbetslivsorientering
  - beräknad tid för att avlägga studierna
2. en plan för studentexamen
3. en plan för fortsatta studier och karriären.

I 27 § 1 mom. i gymnasielagen (714/2018) föreskrivs att utbildningsanordnaren, i samband med att den studerandes individuella studieplan utarbetas, har som uppgift att utreda och identifiera den studerandes tidigare förvärvade kunskaper på basis av en utredning som den studerande framlägger. Enligt 27 § 2 mom.

i gymnasielagen ska utbildningsanordnaren också erkänna kunskaper som förvärvats på annat håll och som motsvarar målen och innehållet i läroplanen. Den studerande ska i enlighet med 27 § 3 mom. i gymnasielagen vid behov visa sitt kunskaper på det sätt som utbildningsanordnaren beslutar.

Handledningen är särskilt viktig vid övergångsskedena i utbildningen. Läroanstalten ska informera eleverna, vårdnadshavarna, elevhandledarna och lärarna i den grundläggande utbildningen om gymnasieutbildningen och ge dem möjligheter att bekanta sig med undervisningen i gymnasiet. Då en ny studerande inleder sina studier vid gymnasiet ska hen bekanta sig med läroanstaltens verksamhet och gymnasiestudierna. Under handledningsprocessen ska den studerande planera sitt studieprogram så, att hen identifierar och beaktar möjligheterna som de fortsatta studierna och arbetslivet erbjuder. Detta ska behandlas i handledningen under hela gymnasietiden.

En studerande har rätt att få handledning för att söka vidare till andra studier om den studerandes studierätt för att genomföra gymnasiets lärokurs snart upphör eller hen har meddelat att hen tänker avbryta gymnasiestudierna (gymnasielagen 714/2018, 25 § 3 mom.). En studerande som har avlagt gymnasiets lärokurs men inte fått en studieplats inom en utbildning som leder till examen har rätt att under året efter att gymnasiets lärokurs avlagts få handledning för fortsatta studier och karriärplanering. Den utbildningsanordnare hos vilken den studerande har avlagt gymnasiets lärokurs har ansvaret för handledningen. (Gymnasielagen 714/2018, 25 § 4 mom.).

Lokal precisering

I Helsingfors stads gymnasier handleder vi de studerande att vara initiativrika och lösningsorienterade. Studerandenas delaktighet och välbefinnande stärks genom den handledning som vi ger i gymnasiet. Genom handledningen uppmuntrar vi de studerande att också identifiera sina egna intressen och utveckla sitt eget kunskaper i ett brett perspektiv, samt att betrakta internationalism och en entreprenörsinriktad verksamhet som framtida möjligheter.

Handledning vid övergångsskeden

En central del av handledningen i gymnasierna är samarbetet med andra skolstadier vid olika övergångsskeden.

I slutet av den grundläggande utbildningen erbjuder gymnasierna eleverna inom den grundläggande utbildningen och deras vårdnadshavare möjlighet att bekanta sig med gymnasiestudierna till exempel i form av öppet hus-evenemang och skolbesök. När grundskolelever får ta del av verksamheten och undervisningen i ett gymnasium blir de intresserade av att söka till stadens gymnasier.

När studerandena byter läroanstalt inom andra stadiet samarbetar vi med olika läroanstalter enligt studerandenas behov. Vi möjliggör flexibla lösningar till exempel mellan gymnasie- och yrkesutbildningen.

Vi fördjupar samarbetet mellan den grundläggande utbildningen och andra stadiets läroanstalter så att övergångarna mellan stadierna blir smidiga. Dessutom utarbetar vi modeller för samarbete med högskolorna.

Studiehandledarna och ämneslärarna handleder de studerande att som en del av ämnesstudierna och gymnasiets verksamhetskultur mångsidigt bekanta sig med högskolestudier och därigenom öka förståelsen för sina egna intressen. Vi stärker kopplingen mellan läroämnena och arbetslivet genom att samarbeta med företag, organisationer och den offentliga sektorn som en del av studieavsnitten. Formerna för samarbetet beskrivs närmare i kapitel 3.6 Högskolor, arbetsliv och internationalism.

För stadens gymnasier är Navigatorn (Ohjaamo) och Sveps viktiga samarbetsparter. De ger de unga mångsidig handledning till exempel vid övergången till fortsatta studier eller arbetslivet.

Övrigt samarbete

Kultur- och fritidssektorn vid Helsingfors stad erbjuder möjligheter till välbefinnande och ett aktivt medborgarskap. De studerande kan delta i kurser och evenemang som staden eller någon annan aktör ordnar. Dessutom drar ämneslärarna nytta av detta utbud i sin egen undervisning.

De studerande kan utvidga sitt kunnande vid läroinrättningar inom den fria bildningen, via organisationer och vid högskolor. De kan också avlägga yrkesinriktade studier som en del av sina gymnasiestudier. Det kunnande som den studerande har förvärvat annanstans identifieras och kan erkännas som en del av gymnasiestudierna.

Studerandevårdens personal deltar tillsammans med lärarna i att bygga upp en gemenskap och verksamhetskultur som stöder de ungas välbefinnande. Hänvisning av studerande till andra tjänster som social- och hälsovårdssektorn tillhandahåller sker smidigt via studerandevården. Studerandevården vid Helsingfors stads gymnasier beskrivs närmare i kapitel 4.3. Studerandevård.

4.2. Specialundervisning och övrigt stöd för lärandet

I enlighet med gymnasielagen har en studerande, som på grund av särskilda språkliga svårigheter eller andra inlärningssvårigheter har svårt att klara av studierna, rätt att få specialundervisning och annat stöd för lärandet enligt individuella behov (gymnasielagen 714/2018, 28 § 1 mom.). Specialundervisning och övrigt stöd för lärandet möjliggör en jämlik ställning för alla studerande. Centralt är hinderfrihet och tillgänglighet i studierna, samt förebyggande av svårigheter för lärande och tidig identifiering. Syftet är att stödja den studerande att slutföra sina studier och främja hens välbefinnande och ork. Syftet är också att ge den studerande färdigheter för att övergå till fortsatta studier.

En studerande har rätt att få stöd för sitt lärande oberoende av vad som orsakar behovet. Inlärningssvårigheter kan bero på till exempel läs- eller skrivsvårigheter, matematiska eller uppmärksamhetsrelaterade svårigheter eller på sjukdom, funktionsnedsättning eller problem i den aktuella livssituationen.

Enligt 28 § 2 mom. i gymnasielagen (714/2018) ska behovet av stöd bedömas då studierna inleds och regelbundet under studiernas gång. Lärarna bedömer behovet av stöd tillsammans med den studerande och vid behov med vårdnadshavaren. Med den studerandes samtycke kan även sådana sakkunniga som behövs för att ordna stödåtgärderna delta i bedömningen. Konstaterandet av behovet av stöd kan enligt 40 § i lagen om grundläggande utbildning (628/1998, ändrad genom lag 1288/2013) även grunda sig på information som är nödvändig med tanke på ordnandet av utbildningen eller på den studerandes egna, lärarnas eller den övriga personalens observationer eller olika bedömningar. Därtill kan behovet av stöd bedömas på andra sätt, till exempel med hjälp av kartläggningar i början av studierna.

Stödåtgärderna ska planeras och sättas in i ett så tidigt skede som möjligt. Den studerandes lärare ska planera stödåtgärderna tillsammans med den studerande. Stödåtgärderna kan vid behov och med den studerandes samtycke planeras i samarbete med andra sakkunniga. Stödåtgärderna antecknas på den studerandes begäran i hens individuella studieplan (gymnasielagen 714/2018, 28 § 2 mom.). Lärarna ska se till att den studerande är medveten om möjligheten att få åtgärderna antecknade i studieplanen. Man ska regelbundet följa upp och utvärdera hur stödåtgärderna genomförs och vilken inverkan de har. Eventuella ändringar som berör stödåtgärderna ska antecknas på förutnämnda sätt.

Stödåtgärderna ska i enlighet med 28 § 1 mom. i gymnasielagen (714/2018) genomföras i samarbete mellan undervisningspersonalen. Positiv och uppmuntrande respons främjar den studerandes uppfattning om sig själv som studerande. Samtidigt stärks den studerandes förmåga till självvärdering och att planera sin framtid. Lärarna handleder den studerande att utveckla studiefärdigheter och att ta ansvar för sitt lärande och sitt arbete samt att tillämpa sådana studiestrategier som är typiska för respektive läroämne.

Stödet för lärandet innebär lösningar som berör gemenskapen och studiemiljön samt att man svarar på den studerandes individuella behov. Stöd för lärandet kan vara till exempel att undervisningen differentieras, stödundervisning och andra pedagogiska lösningar. Därtill kan man stödja den studerande med en individuellt planerad mångsidig studiehandledning och stöd av grupphandledaren samt genom att utnyttja möjligheten till val av olika studier. Den studerandes lärande kan också främjas genom att erbjuda sådana studier som ingår i gymnasiets lärokurs som främjar lärandet och välbefinnandet. De kan stödja den studerandes studiefärdigheter och livsfärdigheter eller studier i matematik och andra läroämnena.

Specialundervisningen ges av en speciallärare och stödjer ämnesundervisningen. Specialundervisningen kan genomföras som kompanjonundervisning, undervisning i grupp eller som individuellt stöd. Specialundervisning går bland annat på ut på undervisning i studiefärdigheter och att handleda den studerande att använda sina egna styrkor i sitt lärande. Specialläraren samarbetar med de övriga lärarna i frågor som berör en studerande som behöver stöd i undervisningen och för sitt lärande.

Avvikande studiearrangemang i enlighet med 29 § i gymnasielagen (714/2018) kan också gälla studerande som behöver specialundervisning eller annat stöd för lärandet. Avvikande studiearrangemang innebär att studierna för den studerande delvis kan ordnas på annat sätt än vad som bestäms och föreskrivs i gymnasielagen och statsrådets förordning om gymnasieutbildning samt i den lokala läroplanen. Avvikande arrangemang ska tillämpas endast till den del det är nödvändigt och de ska skrivas ner i den studerandes individuella studieplan. Studierna kan ordnas på ett avvikande sätt efter ansökan av den studerande eller med den studerandes samtycke.

Den studerande ska vid behov handledas att ansöka om assistenttjänster, särskilda hjälpmedel och andra tjänster. För att stödja den studerandes ork och välbefinnande kan man samarbeta med studerandevårdens tjänster eller vid behov med andra aktörer. Vid sidan av specialundervisning och annat stöd för lärandet har den studerande rätt att få individuell studerandevård.

Då en studerande behöver stöd ska hans arbete, lärande och kunnande bedömas på ett mångsidigt sätt. På så sätt tryggas den studerandes möjlighet att visa sitt kunnande på olika sätt, till exempel i situationer då den studerande har svårt att producera text. Olika sätt och tillfällen att visa kunnandet ska planeras utifrån den studerandes behov. Individuella arrangemang för bedömningen kan vara till exempel att den studerande får förlängd tid i bedömningssituationen, den studerande kan få sitta i ett avskilt rum, man använder en större textfont eller att den studerande har möjlighet att använda en egen skärm. Vid bedömningen kan man även använda sig av andra ändamålsenliga specialarrangemang.

Den studerande ska få information om specialarrangemang i studentexamensproven genast då hen inleder studierna och därefter vid behov. Den studerande ska ha möjlighet att pröva på specialarrangemangen under gymnasiestudierna för att man ska kunna bedöma behovet av arrangemangen och hur de fungerar. Den studerande ska vid behov få hjälp med att skaffa nödvändiga utlåtanden och begära om specialarrangemang för studentexamensproven.

I den lokala läroplanen ska man besluta om och beskriva följande beträffande hur stödet ordnas i praktiken:

- stödåtgärder och hur de studerande och vårdnadshavarna informeras om rättigheterna som berör stöd

- bedömningen av behov av stödåtgärder
- hur stödåtgärderna skrivs in i den individuella studieplanen
- hur stödet genomförs
- uppföljningen och utvärderingen av stödet
- samarbetet, ansvars- och arbetsfördelningen i förutnämnda frågor.

Lokal precisering

En inlärningssvårighet utgör inget hinder för gymnasiestudier. Det rekommenderas dock att den unga och/eller vårdnadshavaren kontaktar specialläraren i gymnasiet senast då gymnasiestudierna börjar. Därigenom säkerställer man att informationen om den unga överförs till gymnasiet.

I Helsingfors stads gymnasier ges information om stöd för lärande av grupphandledaren, specialläraren och studiehandledaren, via gymnasiets kommunikationskanaler, i studieguiden och på föräldramöten.

När ett behov uppstår sätter vi in de stödåtgärder som situationen kräver. Behovet av stödåtgärder bedöms av specialläraren och ämnesläraren tillsammans med den studerande och vid behov med vårdnadshavaren. Med den studerandes samtycke kan också till exempel en kurator, psykolog eller en annan företrädare för en rehabiliterande eller vårdande aktör delta i att bedöma behovet av stöd.

Identifieringen av behovet av stöd kan också grunda sig på pedagogiska dokument och utlåtanden som överförs från den grundläggande utbildningen till andra stadiet. För bedömning av behovet av stöd används olika metoder, såsom speciallärarens inledande språkkartläggningar samt ämneslärarnas och grupphandledarnas egna verktyg för bedömning av behovet av stöd. Vi uppmuntrar också studerandena själva att kontakta specialläraren när de behöver stöd för sitt lärande.

Specialläraren antecknar de stödåtgärder som har planerats för den studerande i planen för stöd för lärande. Vid slutet av ett studieavsnitt bedömer specialläraren, ämnesläraren, grupphandledaren och/eller studiehandledaren tillsammans vilken effekt stödåtgärderna har haft och dokumenterar det i planen för stöd för lärande.

Stödet för lärande stärker studerandenas välbefinnande. I samband med att undervisningen och lärmiljöerna planeras beaktas de studerandes olika färdigheter och behov. En mångsidig pedagogik i ämnesundervisningen inspirerar till att studera och nå framgång och möjliggör också individuella lärstigar. Studiestrategier och förmågan att lära sig lära stärks som en del av ämnesundervisningen.

I Helsingfors stads gymnasier har de studerande möjlighet att inverka på valet av undervisningsmetoder och sätten att lära sig på.

4.3. Studerandevård

I grunderna för gymnasiets läroplan används begreppet studerandevård i enlighet med gymnasielagen (714/2018) i stället för begreppet elevhälsa som används i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013).

Målet med studerandevården i gymnasiet är att främja de studerandes lärande, hälsa och välbefinnande och värna om hela läroanstaltens välbefinnande och en sund och trygg studiemiljö. Studerandevården ska bestå av både gemensam och individuell studerandevård. (Lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 2 och 3 §.)

Studerandevården i gymnasiet ska omfatta studerandevård i enlighet med den läroplan som utbildningsanordnaren godkänt samt studerandevårdstjänster bestående av psykolog- och kuratorstjänster och studerandehälsovårdstjänster. Den kommun där läroanstalten är belägen ansvarar i första hand för att tillhandahålla studerandevårdstjänsterna. En privat eller statlig

utbildningsanordnare kan besluta om att erbjuda dessa tjänster helt eller delvis i egen regi och på egen bekostnad. Den studerande har rätt att avgiftsfritt få sådan studerandevård som förutsätts för att hen ska kunna delta i utbildningen, med undantag av sjukvårdstjänster för studerande som fyllt 18 år. Den studerande samt vårdnadshavarna ska informeras om den studerandevård som den studerande har tillgång till och den studerande ska hänvisas att söka de studerandevårdstjänster som hen behöver. (Lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 3, 9 [ändrad genom lag 1409/2014] och 11 §.)

Studerandevården ska genomföras som sektorsövergripande samarbete med undervisningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet så att den bildar en fungerande och sammanhängande helhet. Studerandevården ska genomföras i samarbete med de studerande och deras vårdnadshavare och vid behov med andra samarbetsparter. Alla studerande ska ges möjlighet att delta i planeringen och utvecklingen av studerandevården. Studerandevården är en uppgift som hör till alla som arbetar vid läroanstalten och alla som ansvarar för studerandevårdstjänsterna. Läroanstaltens personal bär det primära ansvaret för välbefinnandet i studiegemenskapen. (Lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 3, 4 och 9 §; gymnasielagen 714/2018, 33 §)

Lokal precisering

Helsingfors stads gymnasier följer studerandevårdens målsättningar i de nationella grunderna. Studerandevården verkställs såväl för gemenskapen som individuellt (bild 1).

Bild 1. Gemensam och individuell studerandevård

Studerandevården samt främjande och stödjande av studieförmågan (bild 2) är uppgifter som hör till alla som arbetar vid läroanstalten och alla som ansvarar för tjänsterna inom studerandevården. Studerandevården är en del av gymnasiegemenskapens verksamhetskultur, och genom den förstärks Helsingfors stads gymnasiers värderingar: delaktighet och aktivitet, jämlikhet och jämställdhet, välbefinnande, hållbar livsstil samt kunskap och etiska principer. Mera om Helsingfors stads gymnasiers värderingar i kapitel 2.2. Värdegrunden.

Studieförmåga

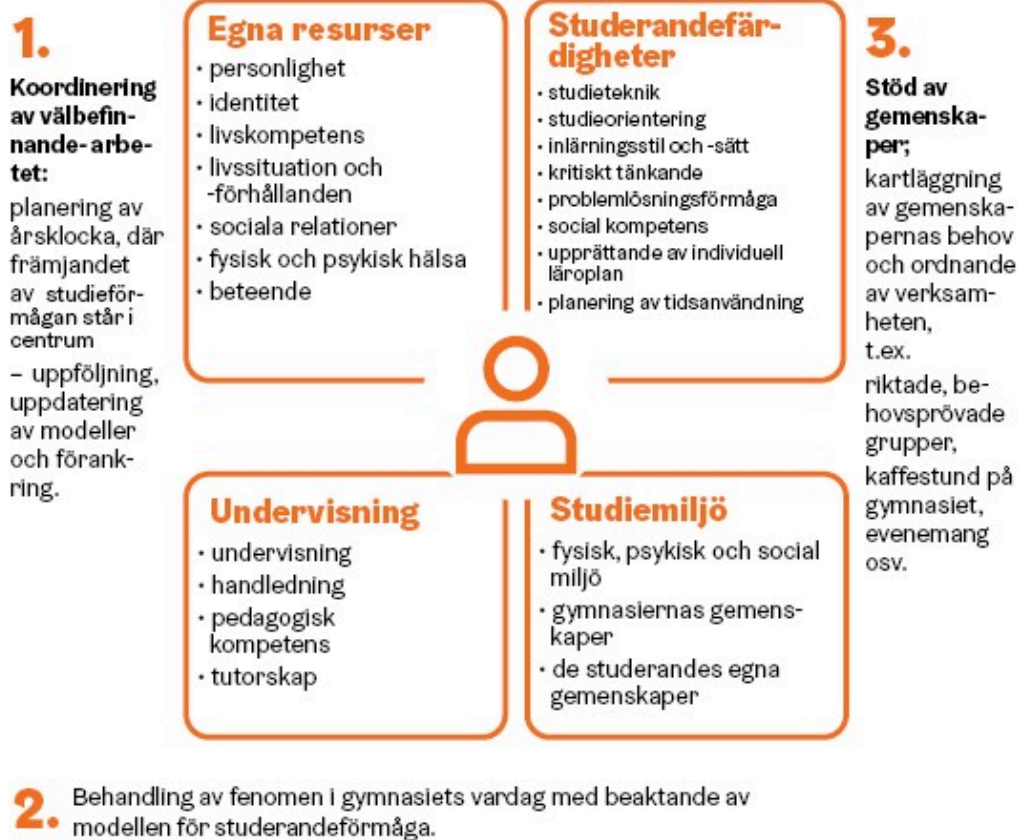

Bild 2. Studieförmåga

4.3.1. Centrala principer för studerandevården

I föreliggande grunder för gymnasiet läroplan fastställs de centrala principerna för studerandevården och målen för den studerandevård som hör till undervisningsväsendet. Grunderna innehåller också anvisningar om läroplanen och läroanstaltens studerandevårdsplan (gymnasielagen 714/2018, 32 §; lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 13 § [ändrad genom lag 1501/2016]).

Gemensam studerandevård

Studerandevården ska i första hand vara förebyggande, gemensam studerandevård. Studerandevården ska utgöra en del av gymnasiet verksamhetskultur som främjar de studerandes delaktighet, lärande, välbefinnande, hälsa och sociala ansvarstagande. I studerandevården ingår också att främja och följa upp välbefinnandet i studiegemenskapen och värna om en sund, trygg och tillgänglig studiemiljö. (Lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 3 och 4 §.)

Utgångspunkten för planeringen och utvecklingen av den gemensamma studerandevården är den studerandes delaktighet, positiv kommunikation och att stödja den unga vuxna att bli självständig. Alla studerande ska ha möjlighet att vara med och utveckla den gemensamma studerandevården

och uttrycka sin åsikt i frågor som gäller de studerande och hela studiegemenskapen (gymnasielagen 714/2018, 33 §; lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 18 §).

Vårdnadshavarnas möjlighet att delta i samarbetet ska främjas. Vårdnadshavarna ska uppmuntras att vara med och utveckla den gemensamma studerandevården samt stärka samarbetet och välbefinnandet vid gymnasiet.

Man ska även samarbeta med kommunala myndigheter och aktörer som främjar de ungas välbefinnande, hälsa och trygghet.

Den studerande har i enlighet med gymnasielagen (714/2018, 40 §) rätt till en trygg studiemiljö. En trygg studiemiljö omfattar fysisk, psykisk och social trygghet. Undervisningen ska ordnas så att den studerandes och personalens säkerhet garanteras i alla situationer. Det är också viktigt att de studerande deltar i främjandet av tryggheten i studiegemenskapen för att stödja välbefinnandet och ändamålsenliga tillvägagångssätt i situationer där säkerheten är hotad. Främjandet av trygghet och välbefinnande ska ingå i gymnasiets verksamhetskultur och beaktas i all verksamhet i gymnasiet.

Individuell studerandevård

Med individuell studerandevård avses studerandevårdstjänster som tillhandahålls en enskild studerande, nämligen studerandehälsovårdstjänster, psykolog- och kuratorstjänster inom studerandevården samt yrkesövergripande individuell studerandevård som gäller en enskild studerande och genomförs av en yrkesövergripande expertgrupp. (Lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 5 §.)

Syftet med den individuella studerandevården är att främja den studerandes välbefinnande, hälsa och studieförmåga och att identifiera individuella behov i anslutning till dem eller till den studerandes livssituation. Målet är också att i ett tidigt skede förebygga problem och tillhandahålla det stöd som behövs.

Individuell studerandevård ska genomföras i samarbete med den studerande och med dennas samtycke. I fråga om åtgärder och avgöranden som gäller den studerande själv ska den studerandes egna önskemål och åsikter beaktas.

Utgångspunkten är förtroendefull kommunikation som präglas av respekt för den studerande och hans åsikter samt den studerandes självständiga ställning i frågor som gäller studerandevården. Den studerande och vårdnadshavarna ska informeras om den enskilda studerandes rättigheter i studerandevården och om vad lagen föreskriver om förfaringssätten och behandlingen av uppgifter i ärendet. (Lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 11 och 18 §.)

Studerandevårdsgrupper i yrkesövergripande arbete

Verksamheten i de yrkesövergripande studerandevårdsgrupperna är en del av studerandevården. Studerandevårdsgrupperna utgörs av 1) en styrgrupp för studerandevården, 2) en studerandevårdsgrupp för läroanstalten och 3) en yrkesövergripande expertgrupp som tillsätts från fall till fall. (Lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 14 § [ändrad genom lag 1501/2016].)

Utbildningsanordnaren tillsätter styrgruppen för studerandevården och studerandevårdsgruppen för läroanstalten. Ärenden som gäller en enskild studerande behandlas i en expertgrupp som tillsätts från fall till fall. Alla studerandevårdsgrupper ska vara yrkesövergripande, vilket innebär att en grupp ska bestå av företrädare för undervisningspersonalen, studerandehälsovården samt psykolog- och kuratorstjänsterna. Alla tre grupper har sina egna uppgifter och utgående från dem bestäms sammansättningen.

Styrgruppen för studerandevården ansvarar för den allmänna planeringen, utvecklingen, styrningen och utvärderingen av utbildningsanordnarens studerandevård. Styrgruppens uppgifter kan också skötas av någon annan för ändamålet lämplig grupp. Två eller flera utbildningsanordnare kan också ha en gemensam styrgrupp. Samma grupp kan även vara gemensam för flera utbildningsformer.

Läroanstaltens studerandevårdsgrupp ska ansvara för planeringen, utvecklingen, genomförandet och utvärderingen av studerandevården vid läroanstalten. Gruppen leds av en person som utses av utbildningsanordnaren. Utbildningsanordnaren ska tillsammans med de sektorer som producerar studerandevårdstjänster bestämma om gruppens sammansättning och förfaringssätt i anslutning till uppgifterna.

Studerandevårdsgruppen kan vid behov höra experter. Gruppens centrala uppgift är att främja hälsan, välbefinnandet och tryggheten vid gymnasiet samt att genomföra och utveckla övrig gemensam studerandevård. Förutnämnda uppgifter kan i stället för läroanstaltens studerandevårdsgrupp även skötas av någon annan för uppgiften lämplig yrkesövergripande grupp som utbildningsanordnaren utser för läroanstalten (lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 14 § [ändrad genom lag 1501/2016]).

För att utreda behovet av stöd och ordna studerandevårdstjänster för en enskild studerande eller en viss grupp av studerande sammankallas en yrkesövergripande expertgrupp. Gruppen sammankallas av den person i under visningspersonalen eller studerandevården som ärendet på grund av personens arbetsuppgifter hör till. Expertgruppens sammansättning avgörs från fall till fall och beror på ärendet som behandlas och vilken kompetens det förutsätter. Experter får utnämnas till medlemmar i gruppen endast med samtycke av den studerande eller, om hen undantagsvis inte har förutsättningar att bedöma vad samtycket innebär, med samtycke av vårdnadshavaren. Expertgruppen ska utse en ansvarsperson inom gruppen. Med specifikt skriftligt samtycke av den studerande får också andra samarbetsparter inom studerandevården eller den studerandes närstående delta i behandlingen av ett ärende som gäller den studerande (lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 19 §).

Lokal precisering

Gemensam studerandevård

Hela gymnasiegemenskapen, dvs. de studerande, vårdnadshavarna, lärarna, rektorerna och annan personal, sörjer för att man har en gemensam studerandevård som är framför allt förebyggande. Studerandevården utgör en del av gymnasiets verksamhetskultur där vi främjar de studerandes delaktighet, lärande, välbefinnande, hälsa och sociala ansvarstagande (bild 3). I studerandevården ingår också att främja och följa upp välbefinnandet i studiegemenskapen och att värna om en sund, trygg och tillgänglig studiemiljö. Frågor som anknyter till välbefinnande behandlas regelbundet på gymnasiets personal- och lärarmöten.

Gemensam studerandevård

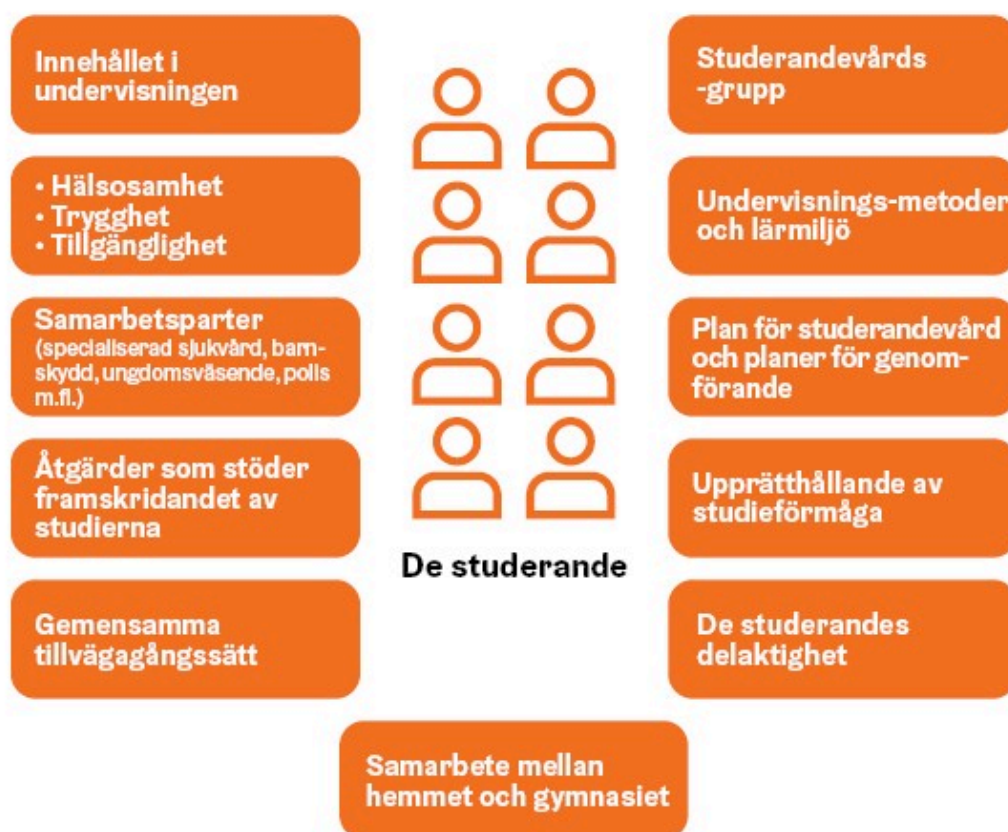

Bild 3. Gemensam studerandevård

Då det finns möjlighet till kontinuerliga möten, främjas bildningen av grupper och social inkludering. Det är grupphandledarens uppgift att motivera, uppmuntra och följa upp den studerandes välbefinnande och hur den studerandes studier framskrider. Grupphandledaren följer upp hur den studerandes studier framskrider efter varje period och den studerandes frånvaro på veckobasis. Vid frånvaron kontakter hen den studerande för att klarlägga orsakerna. Om det rör sig om en minderårig kontaktas också vårdnadshavaren (se skild anvisning Frånvarotrappan). Vid behov sätter grupphandledaren samman en mångprofessionell expertgrupp för att utreda situationen, eller hänvisar den studerande till tjänsterna hos studiehandledaren eller studerandevården.

Vårdnadshavare uppmuntras att delta i utvecklingen av den gemensamma studerandevården och i att stärka välbefinnandet och samarbetet i gymnasiegemenskapen.

Individuell studerandevård

Ämnesläraren och grupphandledaren ansvarar för uppföljningen av hur de studerande mår och hur deras studier framskrider. Då en lärare eller annan gymnasiepersonal känner oro över en studerandes situation, ska man omedelbart diskutera med den studerande. Därefter är det möjligt att konsultera t.ex. kuratorn, psykologen eller hälsovårdaren. Anonym konsultation är alltid tillåten i dylika fall. Det är också möjligt att mångprofessionellt diskutera hur man ska gå till väga i en given situation. Före konsultationen är det emellertid skäl att diskutera med den studerande. Om den studerande förbjuder all form av konsultation och situationen är allvarlig, kan man underrätta den studerande om att man kommer att kontakta studerandevården på grund av den allvarliga situationen. (Bild 4. Studerandevårdsstigen i en enskild studerandes fall.)

Det är alltid möjligt att anonymt konsultera experter inom studerandevården.

Var inte orolig ensam!

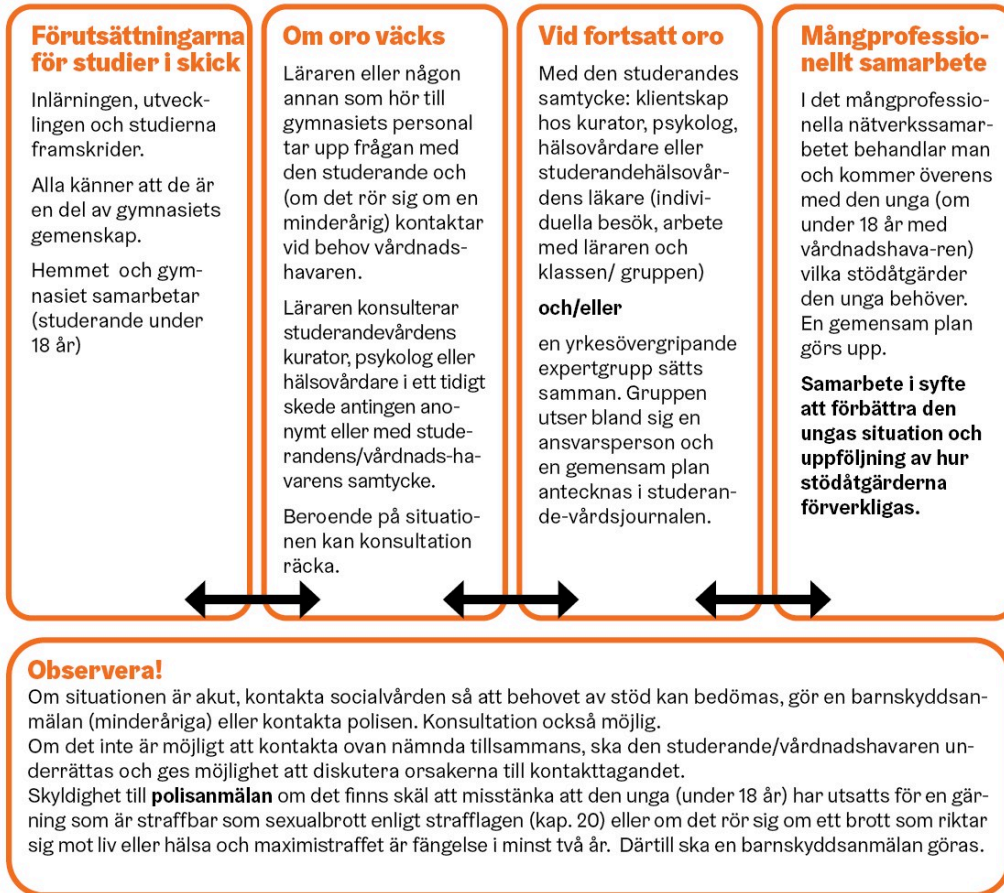

Bild 4. Studerandevårdsstigen i en enskild studerandes fall

Studerandevårdsgrupper i mångprofessionellt samarbete

1) Fostrans- och utbildningssektorn tillsätter en styrgrupp för studerandevården och bestämmer sammansättningen av studerandevårdsgruppen vid respektive läroanstalt. Styrgruppen för studerandevården ansvarar för den allmänna planeringen, utvecklingen, handledningen och bedömningen av studerandevården inom fostrans- och utbildningssektorn.

2) Läroanstaltens studerandevårdsgrupp har i uppgift att ansvara för planeringen, utvecklingen, förverkligandet och bedömningen av läroanstaltens studerandevård. Studerandevårdsgrupperna är mångprofessionella. Gruppen leds av rektorn eller biträdande rektorn. Andra permanenta medlemmar är specialläraren, studiehandledaren, kuratorn, psykologen, hälsovårdaren, en företrädare för undervisningspersonalen samt företrädare för de studerande och vårdnadshavarna.

Gruppen sammanträder minst en gång per månad och kan vid behov höra experter. Gruppen arbetar planmässigt för att främja sundhet, välbefinnande och trygghet. Den utarbetar varje år en årsklocka över sin verksamhet (bild 5).

En årsklocka kan också göras så här.

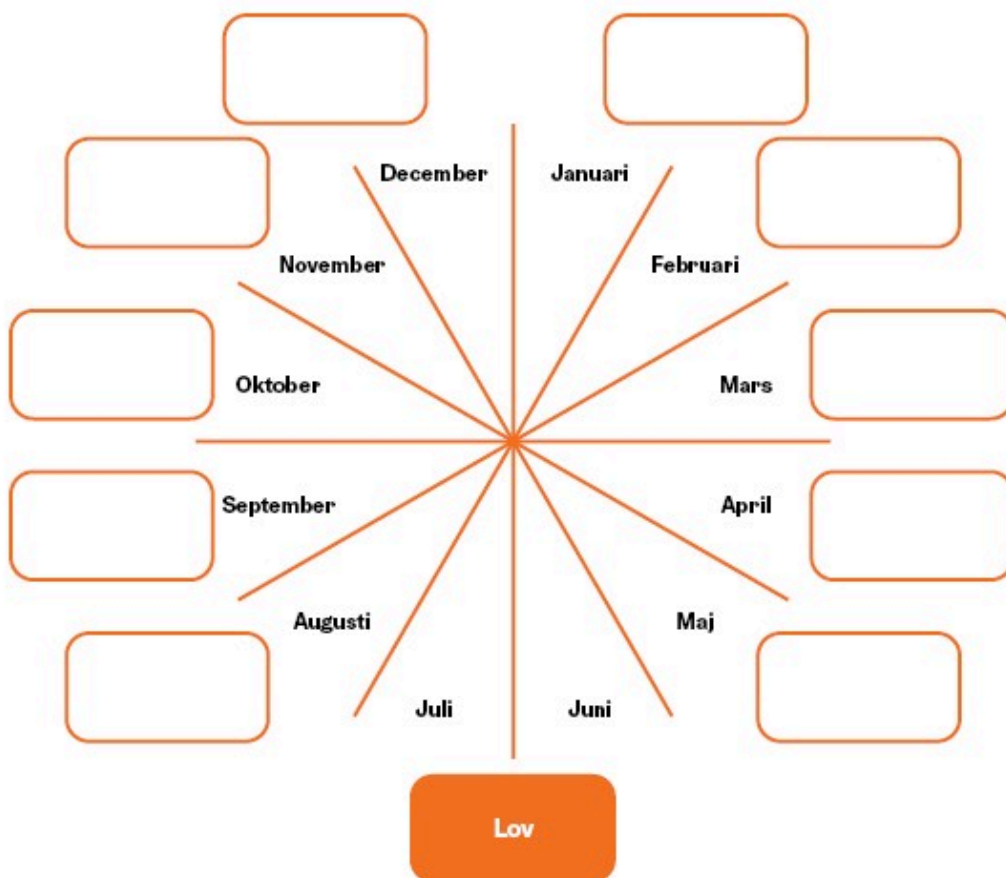

Bild 5. Årsklocka

3) Den mångprofessionella expertgruppen sätts samman från fall till fall för att stödja den studerande då experter på olika områden krävs för en tidig utredning och hantering av den situation som den studerande befinner sig i och som väcker oro. En grupp sätts samman särskilt då det krävs mångprofessionellt samarbete mellan undervisningspersonalen och studerandevården.

Särskilt ämnesläraren eller grupphandledaren bör vara medlem i den mångprofessionella expertgruppen, eftersom de i allmänhet är väl förtrogna med den studerandes dagliga studierelaterade problem. Den som känner oro över den studerande ska sammankalla en grupp.

Expertgruppens sammansättning bestäms från fall till fall och beror på det ärende som ska behandlas och den kompetens ärendet kräver. Vid behov kan man bjuda in externa experter till gruppen. Expertgruppen ska utse en ansvarsperson inom gruppen. Med den studerandes samtycke får också andra samarbetspartner inom studerandevården eller den studerandes närstående delta i behandlingen av ett ärende som gäller den studerande.

Uppgifter om den mångprofessionella expertgruppens arbete registreras i den elektroniska studerandevårdsjournalen. Den ansvarsperson som gruppen har valt bland sig för in de basuppgifter som krävs för att den studerandes situation ska kunna utredas och för att den studerande ska kunna stödjas. Också andra medlemmar i den mångprofessionella expertgruppen kan föra in uppgifter som de har fått i sitt eget arbete och som är nödvändiga för arbetet i gruppen och stödet för den studerande.

Medlemmarna i expertgruppen kan vid behov bytas ut då ärendet framskrider.

4.3.2. Uppgörandet av planer inom studerandevården

På lokal nivå styrs planeringen och genomförandet av studerandevården av tre olika planer. Planerna är 1) en välfärdsplan för barn och unga, där uppgifter om studerandevården ingår, 2) en beskrivning av studerandevården i den lokala läroplanen, och 3) en studerandevårdsplan för läroanstalten. (Lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 12 och 13 § [ändrad genom lag 1501/2016]; barnskyddslagen 417/2007, 12 § [ändrad genom lag 1292/2013]; gymnasielagen 714/2018, 32 §; hälso- och sjukvårdslagen 1326/2013, 17 §.)

Välfärdsplanen för barn och unga är en plan som en eller flera kommuner gemensamt utarbetar för att främja barns och ungas välbefinnande och för att ordna och utveckla barnskyddet. Planen ska godkännas i varje kommuns kommunfullmäktige och ses över minst vart fjärde år. (Barnskyddslagen 417/2007, 12 § [ändrad genom lag 1292/2013].)

Välfärdsplanen för barn och unga och övriga riktlinjer som gäller barns och ungas välbefinnande, hälsa och trygghet i kommunen ska tas i beaktande då man gör upp avsnittet om studerandevård i den lokala läroplanen och läroanstaltens studerandevårdsplaner.

Beskrivning av studerandevården i läroplanen

Den lokala läroplanen ska konkret beskriva genomförandet av det som fastställs i grunderna för gymnasiets läroplan och sambandet mellan läroplanen och välfärdsplanen för barn och unga samt innehålla riktlinjer för utarbetandet av de läroanstaltsspecifika studerandevårdsplanerna.

Den lokala läroplanen ska till den del den berör studerandevården göras upp i samarbete med de myndigheter som sköter uppgifter inom den kommunala social- och hälsovården (gymnasielagen 714/2018, 32 §; hälso- och sjukvårdslagen 1326/2013, 17 §). Vid behov ska man även samarbeta med andra myndigheter och samarbetsparter (gymnasielagen 714/2018, 32 §).

Det är ändamålsenligt att beskriva en del av innehållet i studerandevårdsplanen på samma sätt i utbildningsanordnarens alla läroanstalter och sedan precisera och komplettera innehållet för varje läroanstalt. Det bidrar till likvärdig kvalitet och jämlik tillgång till studerandevårdstjänster som lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) förutsätter.

Uppgörandet av en studerandevårdsplan för läroanstalten

Utbildningsanordnaren ansvarar för att det för varje läroanstalt utarbetas en plan för hur studerandevården ska genomföras, utvärderas och utvecklas. Studerandevårdsplanen kan också vara gemensam för två eller flera läroanstalter. Planen ska utarbetas i samarbete med läroanstaltens personal, studerandevårdspersonalen, de studerande och deras vårdnadshavare. (Lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 13 § [ändrad genom lag 1501/2016].) Vid behov utarbetas planen även i samarbete med andra myndigheter och samarbetsparter.

Läroanstaltens studerandevårdsplan ska beskriva följande:

1. Det totala behovet av studerandevård och tillgängliga studerandevårdstjänster

För att garantera att tjänsterna fördelas jämnt och att verksamheten inriktas på ett ändamålsenligt sätt uppges i studerandevårdsplanen en uppskattning av det totala behovet av studerandevård och tillgängliga studerandevårdstjänster. Det totala behovet av studerandevård och omfattningen av de tillgängliga studerandevårdstjänsterna anges enligt rådande behov och omfattning då planen bereds. Ifall behovet förändras, kan uppskattningen justeras.

Uppskattningen ska ta hänsyn till behov som berör de studerandes hälsa och välbefinnande samt studiegemenskapen och studiemiljön. Utredningar och uppgifter i anknytning till ovanstående

behov, uppgifter från studerandevården och information av vårdnadshavarna och i synnerhet av de studerande ska mångsidigt utnyttjas i uppskattningen.

Studerandevårdsplanen ska innehålla en uppskattning av de studerandevårdstjänster som är tillgängliga vid läroanstalten, det vill säga studerandehälsovårdstjänster samt psykolog- och kuratorstjänster.

Dessutom ska planen beskriva

- hur studerandevårdstjänsterna ordnas och vilken arbets- och ansvarsfördelning de förutsätter, det samarbete som behövs för att tillhandahålla tjänsterna samt hur man informerar om och hänvisar till tjänsterna
- hur studerandevårdstjänsterna fördelas mellan individuell studerandevård, gemensam studerandevård och uppgifter i anslutning till samarbete samt utveckling och uppföljning av studerandevården.

2. Den gemensamma studerandevården och därtill hörande förfaringssätt

I studerandevårdsplanen för den enskilda läroanstalten ska beskrivas hur den gemensamma studerandevården ordnas för att följa upp och främja den studerandes och studiegemenskapens hälsa, välbefinnande och lärande.

Planen ska beskriva följande:

- åtgärder som främjar gemenskapen vid läroanstalten
- åtgärder som främjar hälsa, välbefinnande och trygghet i studiegemenskapen och studiemiljön
- samarbete och åtgärder som stärker de studerandes delaktighet
- samarbete och åtgärder som stärker vårdnadshavarnas medverkan och delaktighet
- förfaringssätt och praxis i läroanstaltens studerandevårdsgrupp eller en annan för uppgiften lämplig yrkesövergripande grupp
- hur man informerar om studerandevården
- samarbetet med ungdomsarbetet, barnskyddet, polisen och övriga parter som behövs för att utveckla studerandevården
- samarbetet i anslutning till hälsorådgivning och undervisning i hälsokunskap
- uppföljning av närvaro och förebyggande av frånvaro samt hur man tar itu med frånvaro
- åtgärder som bidrar till en hinderfri och tillgänglig studiemiljö
- hur olyckor förebyggs, hur förstahjälpen är ordnad och hur de studerande hänvisas till vård vid läroanstalten
- hur man förebygger och ingriper i användning av tobaksvaror, alkohol och andra rusmedel
- samarbetet och tillvägagångssätten i samband med undersökningar av skolmiljön och välbefinnandet vid läroanstalten
- plan för att skydda de studerande mot våld, mobbning och trakasserier
- verksamhet vid akuta kriser samt hotfulla eller farliga situationer.

Nedan definieras innehållet i de två sistnämnda planerna närmare:

a) Plan för att skydda de studerande mot våld, mobbning och trakasserier

En plan ska utarbetas för att skydda de studerande mot våld, mobbning och trakasserier (lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 13 § [ändrad genom lag 1501/2016]). Planen ska ta hänsyn till både de studerandes inbördes samspel och samspelet mellan de studerande och de vuxna på läroanstalten.

Planen ska beskriva följande:

- hur man förebygger och ingriper vid mobbning, våld och trakasserier

- hur ovannämnda frågor beaktas på skol-, grupp- och individnivå
- hur individuellt stöd, behövlig vård, övriga åtgärder och uppföljning ordnas, både för förövaren och för den som utsatts
- samarbetet med vårdnadshavarna
- samarbetet med de myndigheter som behövs
- hur personalen, de studerande, vårdnadshavarna och samarbetsparterna ska göras förtrogna med och informeras om planen
- hur planen uppdateras, följs upp och utvärderas.

b) Verksamhet vid akuta kriser och hotfulla eller farliga situationer

I studerandevårdsplanen ska verksamheten vid akuta kriser och hotfulla eller farliga situationer beskrivas. Planen ska också beskriva beredskapen för en eventuell hotfull eller farlig situation under studentexamensprov. En krisplan ska beredas i samarbete med de myndigheter som behövs och med hänsyn till övriga anvisningar för krissituationer och hotfulla eller farliga situationer, exempelvis räddningsplanen (räddningslagen 379/2011, 15 §; statsrådets förordning om räddningsväsendet 407/2011, 1 och 2 §).

Planen ska beskriva följande:

- krisförebyggande och krisförberedande arbete samt hantering av akuta krissituationer
- principerna för ledningen, samarbetet samt arbets- och ansvarsfördelningen i krissituationer och i krisförebyggande arbete
- principerna för intern och extern information och kommunikation, både inom läroanstalten och mellan läroanstalten och utbildningsanordnaren
- hur psykosocialt stöd och eftervård ordnas
- hur personalen, de studerande, vårdnadshavarna och samarbetsparterna ska göras förtrogna med och informeras om planen
- hur beredskapsövning genomförs
- hur planen utvärderas och uppdateras.

3. Ordandet av den individuella studerandevården

Studerandevårdsplanen ska beskriva hur den individuella studerandevården genomförs och vilket samarbete som bedrivs för att främja och följa upp den studerandes hälsa, välbefinnande och lärande och ordna de individuella stödåtgärder som behövs.

Planen ska beskriva följande:

- hur studerandehälsovårdstjänster och kurators- och psykologtjänster ordnas samt arbets- och ansvarsfördelningen och samarbetet som behövs för att ordna tjänsterna
- hur man kommer överens om förfaringssätt och praxis i den yrkesövergripande expertgruppen samt principerna för att ordna individuella stödåtgärder
- samarbetet i anslutning till studiehandledning och planering av fortsatta studier
- hur studerandevårdsjournaler utarbetas och förvaras
- vilket samarbete vård, specialdiät eller medicinering som en sjukdom kräver förutsätter inom läroanstalten
- hur sjukvårdstjänster inom studerandehälsovården ordnas och hur de studerande hänvisas till dem
- vilket samarbete som behövs med utomstående tjänsteleverantörer och samarbetspartner (till exempel specialsjukvården, socialväsendet, polisen, ungdomsarbetet).

4. Samarbetet med de studerande och deras vårdnadshavare

Studerandevården ska genomföras i samarbete med de studerande och deras vårdnadshavare.

Planen ska beskriva följande:

- den studerandes och vårdnadshavarens delaktighet och samarbete vid planeringen, utvecklingen och utvärderingen av studerandevården
- hur den studerande och vårdnadshavaren informeras om vad lagen föreskriver om förfaringssätten och behandlingen av uppgifter i ärenden som gäller en enskild studerande
- den studerandes självständiga ställning som klient inom studerandevården, hur samtycke begärs av den studerande och vid behov av dennes vårdnadshavare inom individuell studerandevård
- hur den studerandes önskemål beaktas i fråga om åtgärder och avgöranden som gäller hen själv och samarbetet med vårdnadshavarna
- hur den studerandes utvecklingsnivå och bästa bedöms av en yrkesutbildad person inom social- eller hälsovård som hör till studerandevårdspersonalen
- hur ärenden som gäller en enskild studerande behandlas i den yrkesövergripande expertgruppen.

5. Genomförande och uppföljning av studerandevårdsplanen

Utbildningsanordnaren ansvarar i samarbete med undervisningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet i den kommun där läroanstalten är belägen för att egenkontroll av studerandevården genomförs (lagen om elev- och studerandevård 1287/2013, 26 §).

I studerandevårdsplanen ska beskrivas med vilka åtgärder studerandevården genomförs och följs upp (egenkontroll).

Planen ska beskriva följande:

- vad som följs upp
- med vilka metoder informationen samlas in, hur ofta uppföljningen sker och vem som ansvarar för uppföljningen
- hur informationen behandlas och utnyttjas för att utveckla studerandevården
- hur de studerande, vårdnadshavarna och samarbetsparterna informeras om de mest centrala resultaten.

Lokal precisering

I Helsingfors stads gymnasier styrs planeringen och genomförandet av studerandevården av tre olika planer, som är:

- 1) Helsingfors plan för välbefinnande
- 2) en beskrivning av studerandevården i läroplanen
- 3) den gymnasiespecifika studerandevårdsplanen.

Helsingfors plan för välbefinnande för barn och unga och övriga riktlinjer som gäller barns och ungas välbefinnande, hälsa och trygghet i kommunen ska tas i beaktande då man gör upp avsnittet om studerandevård i läroplanen och gymnasiernas studerandevårdsplaner.

Uppgörandet av den gymnasiespecifika studerandevårdsplanen

Varje gymnasium utarbetar en plan för hur studerandevården ska genomföras, utvärderas och utvecklas. I planen beskrivs följande saker :

1. Det totala behovet av studerandevård och tillgängliga studerandevårdstjänster

I Helsingfors ansvarar fostrans- och utbildningssektorn för att allokera resurser åt studerandevårdens kurator- och psykologtjänster, medan social- och hälsovårdssektorn ansvarar för studerandehälsovårdens resurser.

Vi informerar studerandena och vårdnadshavarna om studerandevårdens tjänster bland annat vid föräldrakvällar, i de gruppbaseade samtalen om välbefinnande för första årets studerande, när de anställda presenterar sig i olika grupper, och på studerandevårdens webbplats.

2. Den gemensamma studerandevården och därtill hörande förfaringssätt

I studerandevårdsplanen för den enskilda läroanstalten ska beskrivas hur den gemensamma studerandevården ordnas för att följa upp och främja den studerandes och studiegemenskapens hälsa, välbefinnande och lärande. Varje gymnasium kan i sin plan lyfta fram något visst fenomen som har att göra med gymnasiets egna studerande och deras välmående. Dyliga fenomen framkommer till exempel ur resultaten i skolhälsoenkäten.

Vid Helsingfors stads gymnasier finns en gemensam instruktion för gymnasier om att säkra förutsättningarna för studier. Den innehåller en del av följande planer:

- förebyggande och tidigt stöd
- förebyggande av och ingripande i mobbning och trakasserier
- förebyggande av rusmedelsproblem och ingripande i dem
- disciplinära frågor.

3. Ordnandet av den individuella studerandevården

Individuella studerandevårdstjänster erbjuds av kuratorer, psykologer, hälsovårdare och skolläkare.

Kuratoren utreder tillsammans med den studerande hans livssituation och söker gemensamt positiva lösningar. Därigenom stärks den ungas välbefinnande. Kuratorn fäster uppmärksamhet vid hur de studerandes vardag förlöper samt vid deras funktionsförmåga och relationer. Hen kartlägger den studerandes skolgång, studier och lärmiljö, den studerandes hälsotillstånd och ork, situationen i familjen och hemmet, hobbyn och fritidssysselsättningar. I arbetsuppgifterna ingår också konsultation, främjande av välbefinnandet i skolgemenskapen och samarbete med undervisningspersonalen, hemmet och olika andra nätverk.

Psykologen har i uppgift att främja den psykiska hälsan, välbefinnandet, inläringen och studierna samt att förebygga problem. Psykologen reder ut och bedömer frågor som anknyter till den ungas utveckling, inläring och studier. Det kan röra sig bland annat om en psykologisk bedömning av den studerande och insättning av åtgärder, individuellt stöd och handledning vid problem med utvecklingen av känslolivet, social interaktion eller inläring. I uppgiftsbeskrivningen ingår också konsultation, främjande av välbefinnandet i skolgemenskapen och samarbete med undervisningspersonalen, hemmet och olika andra nätverk.

Till hälsovårdarens uppgifter hör att följa upp de studerandes uppväxt och utveckling samt att följa upp och främja studieförmågan. Dessutom ingår hälsorådgivning, preventiv- och sexualrådgivning, främjande av konditionen och den psykiska hälsan samt förebyggande av rusmedelsmissbruk.

Gymnasiestuderande har två regelbundna hälsokontroller, en hos hälsovårdaren och en hos läkaren.

Skolläkaren samarbetar med hälsovårdaren. När det gäller sjukvårdstjänster, prioriteras psykiska problem och problem som påverkar studieförmågan. Vid behov hänvisas den studerande till en hälsovårdscentral. Därtill sker hälsoundersökningen inför ett uppbåd vid läroanstalterna.

Den studerandes vårdnadshavare och, beroende på den studerandes utvecklingsnivå, den studerande själv ansvarar för läkemedelsbehandlingen under skoldagen. Ett eventuellt annat förfarande kommer man överens om från fall till fall med vårdnadshavaren, den läkare som ansvarar för vården, skolhälsovården och en företrädare för gymnasiet.

En företrädare för undervisningspersonalen kan inte förpliktas att delta i en studerandes läkemedelsbehandling. En anställd kan delta om hen själv samtycker, introduceras i uppgiften, ges fortbildning och har läkarens tillstånd. Studerandehälsovårdaren kan – när det har överenskommit – sörja för att den studerande får sitt läkemedel endast då hen finns på plats i läroanstalten. Det är inte tillåtet att förvara läkemedel i studerandehälsovårdens lokaler.

I gymnasiet plan för studerandevården beskrivs också nödvändigt samarbete med aktörer och samarbetspartner som inte hör till läroanstalten, såsom till exempel den specialiserade sjukvården, socialförvaltningen, polisen och ungdomsväsendet.

4.4. Plan för användningen av disciplinära åtgärder och förfaringssätt

Den studerande har i enlighet med 40 § 1 mom. i gymnasielagen (714/2018) rätt till en trygg studiemiljö. Utbildningsanordnaren ska skydda den studerande från mobbning, våld och trakasserier. Enligt 30 § 2 mom. i gymnasielagen ska den studerande låta bli att mobba andra och undvika aktiviteter som kan äventyra säkerheten eller hälsan för andra studerande, gymnasiegemenskapen eller studiemiljön. Samarbete och olika pedagogiska lösningar i gymnasiet skapar förutsättningar för en bra arbetsro. Anordnaren av gymnasieutbildningen har även rätt att använda sådana disciplinära åtgärder som nämns i gymnasielagen.

Enligt 40 § 3 mom. i gymnasielagen ska utbildningsanordnaren i samband med den lokala läroplanen utarbeta en plan och anvisningar om användningen av disciplinära åtgärder och tillhörande förfaringssätt. Utbildningsstyrelsen ger i grunderna för gymnasiet läroplan anvisningar om hur planen ska utarbetas. Syftet med planen är att se till att förfaringssätten är lagenliga och enhetliga och att de studerande behandlas jämlikt. Planen bidrar också till att gymnasiet ordningsregler följs.

Vid utarbetandet av planen är det viktigt att notera att man i samband med disciplinära åtgärder och då man tryggar arbetsron, endast bör använda lagenliga disciplinära åtgärder. Dessa åtgärder ska iakttas de allmänna rättsskyddsprinciperna inom förvaltningen. Användningen av disciplinära åtgärder ska grunda sig på sakliga, allmänt godtagbara och objektiva skäl. Konsekvenserna av likartade gärningar ska vara de samma, oberoende av gärningsman, dock så att upprepade gärningar kan anses som en försvårande omständighet. De disciplinära konsekvenserna ska stå i proportion till gärningen och får inte användas på ett osakligt sätt, till exempel för att hämnas eller i kränkande syfte.

Utbildningsanordnaren ska utarbeta planen för användning av disciplinära åtgärder och förfaringssätt i samarbete med gymnasiet personal och de studerande. Innan planen godkänns eller uppdateras ska utbildningsanordnaren höra studerandekåren och läroanstaltens personal samt erbjuda alla studerande i gymnasiet möjlighet att framföra sin åsikt om den. Samarbete med vårdnadshavarna, social- och hälsovården samt andra myndigheter som behövs stödjer utarbetandet och genomförandet av planen.

Planen för användning av disciplinära åtgärder och därtill hörande förfaringssätt ska innehålla följande helheter:

- förfaringssätt som används vid förseelser och störande beteende, ansvars- och arbetsfördelning samt metoder för samarbete och dokumentation
- hur man vid användningen av disciplinära åtgärder ser till att förvaltningens allmänna rättsskyddsprinciper iakttas
- hur man ser till att personalen har den kompetens som behövs för att utöva disciplinära befogenheter
- hur olika parter informeras om planen, ordningsreglerna och de lagstadgade disciplinära åtgärderna
- samarbetet med olika myndigheter och vårdnadshavarna
- med vilka metoder man följer upp planen och utvärderar genomförandet och effekten av åtgärderna.

Planen kan ingå i den lokala läroplanen eller utgöra en separat plan.

Lokal precisering

I Helsingfors stads gymnasier följer vi den finska anvisningen *Menettelytapaohje oppilaiden ja opiskelijoiden kurinpitorangaistuksista, ojentamiskeinoista ja turvaamistoimenpiteistä* (19.1.2018).

De studerandes lagstadgade skyldigheter preciseras i ordningsreglerna som gymnasiernas studerande och personalen utarbetar tillsammans. Gymnasiets direktion godkänner ordningsreglerna.

I anvisningen *Handlingsplan för att säkerställa förutsättningarna för studier i gymnasiet* (16.1.2019) beskrivs det hur man ska gå till väga i händelse av problem med rusmedel, våld, mobbning och trakasserier.

Under läsåret ska gymnasiets personal och studerande sättas in i

- anvisningar för säkerställande av förutsättningarna för studier,
- kris- och säkerhetsplanerna och
- gymnasiets ordningsregler.

4.5. Särskilda frågor angående språk och kultur

All undervisning ska följa de gemensamma målen och principerna som beskrivs i grunderna för gymnasiets läroplan. Den studerandes språkliga färdigheter och kulturella bakgrund ska beaktas i gymnasieundervisningen. Varje studerandes språkliga och kulturella identiteter ska stödjas på ett mångsidigt sätt. Den studerande ska handledas att förstå och respektera vars och ens grundlagsenliga rätt till sitt eget språk och sin egen kultur. Den studerande ska vägledas att bli medveten om sina språkliga och kulturella rättigheter i olika situationer.

Målet är att vägleda alla studerande att värdesätta den språkliga och kulturella mångfalden samt att främja två- och flerspråkighet och på så sätt stärka den studerandes språkliga medvetenhet och metalingvistiska färdigheter. Flerspråkiga undervisningssituationer kan ingå i gymnasieutbildningen.

I gymnasieutbildningen är läroanstaltens undervisningsspråk antingen svenska eller finska. Undervisningsspråket kan också vara samiska, romani eller teckenspråk. Dessutom kan en del av undervisningen enligt 14 § 1 mom. i gymnasielagen (714/2018) meddelas på något annat språk i de fall då den studerande har ett annat modersmål än de ovan nämnda. I så fall ska man i läroplanen anteckna i vilka ämnen, i vilken utsträckning och på vilka sätt språket i fråga används i undervisningen eller i studierna.

Samer och samisktalande

I undervisningen av samiska studerande ska man beakta att samerna är ett ursprungsfolk med ett eget språk och en egen kultur. Ett särskilt mål för gymnasieundervisningen för samiska studerande är att ge de unga möjlighet att bli delaktiga i sitt eget språk, sin kultur och sin gemenskap och att bygga sin egen identitet. Gymnasieundervisningen kan också bidra till att revitalisera det samiska språket och stödja de studerande att återuppliva sina kunskaper i samiska. Gymnasieundervisningen ska främja kännedomen om den egna historien, kulturen och den samiska gemenskapen som sträcker sig över flera länder, stärka medvetenheten om att samerna är ett av världens ursprungsfolk samt ge de studerande möjligheter att få kunskap om samiska traditioner.

Undervisningen ska också främja de studerandes möjligheter till högskolestudier i och på samiska i Finland och i våra grannländer.

De samiska språk som talas i Finland – enaresamiska, skoltsamiska och nordsamiska – kan i enlighet med 15 § i gymnasielagen (714/2018) undervisas enligt läroplanen i läroämnet modersmål och litteratur. Samiska kan också undervisas enligt olika långa lärokurser i främmande

språk eller som undervisning som kompletterar gymnasieutbildningen. Samiska kan undervisas enligt läroplanen i läroämnet modersmål och litteratur även om gymnasiet inte ger undervisning på samiska. Studerande som studerar samiska som modersmål ska undervisas i svenska eller finska antingen enligt en särskild lärokurs avsedd för samisktalande eller enligt lärokursen svenska och litteratur eller finska och litteratur. Samiska studerande som inte haft möjlighet att lära sig samiska i sin egen omgivning kan erbjudas undervisning i samiska som främmande språk. Undervisningen kan också ordnas i samarbete med andra läroanstalter och som distansundervisning.

Samiska kan vara undervisningsspråk i gymnasiet och målet är att studerande som fått undervisning på samiska i den grundläggande utbildningen också ska få undervisning på samiska i gymnasiet. Ett särskilt mål för undervisningen på samiska är att stödja de studerande att utveckla sin tvåspråkighet. Undervisningen ska stödja samernas jämlika möjligheter att studera och komma till rätta på samiska både i samiskspråkiga och i svensk- eller finskspråkiga sammanhang. I undervisningen på samiska ska undervisningen och studierna i de olika läroämnena stödja utvecklingen av kunskaperna i samiska. Undervisningen på samiska ska följa grunderna för gymnasiets läroplan med hänsyn till den samiska kulturens särdrag. Undervisningen ska fokusera på kunskap om samernas historia, traditionella samiska näringsgrenar och traditionell kunskap, naturen i Sameland och de samiska musik-, berättar- och hantverkstraditionerna. Närmiljön, släktgemenskapen, samiska medier och aktiva kontakter med andra sameområden ska utnyttjas som resurser i undervisningen. Samiska studerande ska informeras om sina rättigheter i studentexamen.

Romer

I undervisningen av studerande med romskt ursprung ska de finländska romernas ställning som en etnisk och kulturell minoritet beaktas. Det särskilda målet för gymnasieundervisningen är att de unga kan bli delaktiga i sitt eget språk, sin kultur, sin gemenskap och i samhället samt bygga sin egen identitet. Målet är också att främja romska studerandes övergång till fortsatta studier.

Romani kan i enlighet med 15 § i gymnasielagen (714/2018) undervisas enligt lärokursen modersmål och litteratur. Romani kan även undervisas inom ramen för undervisning som kompletterar gymnasieutbildningen. Undervisningen i romani i gymnasiet ska främja de studerandes möjligheter både att revitalisera språket och att bedriva högskolestudier i romani. Undervisningen i romani i gymnasiet ska stärka de romska studerandenas identitet och ge dem möjligheter att använda sitt språk och uttrycka sig så att de kunskaper och färdigheter som de fått i hemmet, i sin gemenskap och i den grundläggande utbildningen samt deras egen vilja att uttrycka sin identitet beaktas. Undervisningen ska främja den studerandes kunskap om sin historia och sitt språk samt kännedomen om romerna i Finland och andra länder. Undervisningen i romani kan också ordnas i samarbete med andra läroanstalter och som distansundervisning. I studierna kan närmiljön, den romska gemenskapen och romska medier utnyttjas.

Teckenspråkiga

Det särskilda målet för gymnasieutbildningen för teckenspråkiga är att stärka de studerandes teckenspråkiga identitet och lära dem att uppskatta sitt språk och sin kultur som jämbördiga med majoritetsspråket och majoritetskulturen. Studerande som använder teckenspråk kan vara döva, ha nedsatt hörsel eller vara hörande.

I undervisningen av studerande med teckenspråk som modersmål ska gymnasiets allmänna mål för fostran och lärande följas så att de anpassas till den teckenspråkiga kulturen och kommunikationen. Undervisningsspråket kan vara finlandssvenskt eller finskt teckenspråk, varvid svenska eller finska används vid läsning och skrivning. Teckenspråk eller kommunikationsmetoder härledda ur

dem kan också användas vid sidan av den svenska eller finska undervisningen. De studerande ska handledas att använda tolk- och samhällstjänster för teckenspråkiga. Ett annat mål är att de studerande ska bli medvetna om den ljudmiljö som skiljer sig från teckenspråkets värld samt lära sig de hörandes kultur och tillvägagångssätt så att de kan fungera smidigt i två eller flera kulturer. Teckenspråk kan undervisas som en lärokurs inom ramen för läroämnet modersmål och litteratur även om gymnasiet inte ger undervisning på teckenspråk.

Studenter som studerar teckenspråk som modersmål ska undervisas i svenska eller finska antingen enligt en särskild lärokurs avsedd för teckenspråkiga eller enligt lärokursen svenska och litteratur eller finska och litteratur.

Eftersom både det finlandssvenska teckenspråket och det finska teckenspråket är minoritetsspråk ska man i undervisningen fästa särskild vikt vid att skapa en så stimulerande teckenspråkig studiemiljö som möjligt. Teckenspråket har inte något allmänt skriftsystem, vilket ökar betydelsen av den personliga språkliga kommunikationen. I undervisningen ska man utnyttja de möjligheter som informations- och kommunikationstekniken ger för att kommunicera och skaffa information på teckenspråk. Undervisningen kan också ordnas i samarbete med andra läroanstalter och som distansundervisning.

Teckenspråkiga studenter ska informeras om sina rättigheter i studentexamen.

Flerspråkiga studenter

I undervisningen av flerspråkiga studenter ska de gemensamma målen och principerna som beskrivs i grunderna för gymnasiet läroplan och i den lokala läroplanen följas med hänsyn till den studerandes bakgrund och utgångsläge, såsom deras kunskaper i svenska/finska, deras modersmål, deras kännedom om den finländska gymnasieutbildningen och finländsk studiekultur samt deras tidigare skolgång. Undervisningen och studierna i gymnasiet ska stödja de studerandes kunskaper i undervisningsspråket, deras flerspråkiga identitet, uppskattning för den egna språkliga och kulturella bakgrunden samt deras utveckling till aktiva och balanserade medlemmar i ett kulturellt mångskiftande samhälle.

En student, vars modersmål inte är svenska, finska eller samiska, kan undervisas i läroämnet modersmål och litteratur enligt lärokursen svenska/ finska som andraspråk och litteratur. Lärokursen svenska/finska som andraspråk och litteratur är ändamålsenlig, om den studerande har bristfälliga grundläggande kunskaper i svenska eller finska inom något delområde av språkkunskapen och den studerandes kunskaper i svenska eller finska därmed inte ger tillräckliga förutsättningar för studier i lärokursen svenska/finska och litteratur. Den studerandes eget modersmål kan undervisas som undervisning som kompletterar gymnasieutbildningen. Det egna modersmålet kan också enligt 15 § i gymnasielagen (714/2018) undervisas enligt lärokursen modersmål och litteratur. Utbildningsanordnaren beslutar hur undervisningen i svenska eller finska som andraspråk och litteratur, undervisningen på det egna språket och undervisningen i det egna modersmålet ordnas, och när det är ändamålsenligt att ordna undervisningen i samarbete mellan flera läroanstalter.

Studenter med ett övrigt språk som modersmål ska informeras om sina studiemöjligheter och olika stödåtgärder i gymnasiet samt om sina rättigheter i studentexamen.

Ifall den studerande har genomfört studieavsnitt inom utbildning som förbereder invandrare och personer med ett annat språk som modersmål för gymnasieutbildning, kan de räknas till godo i gymnasiestudierna.

Lokal precisering

I Helsingfors stads gymnasier framhävs de studerandes flerspråkighet och kulturella mångfald. Lärarna har kompetens att bemöta studenter med olika språkbakgrund. Språkmedvetenheten betonas i all undervisning, vilket gynnar alla studenter. Lärarna och den övriga personalen använder sin sakkunskap och arbetar tillsammans för att skapa en god språkmedveten praxis. Kulturell mångfald och språklig medvetenhet behandlas även i kapitel 3.4 Verksamhetskultur.

Flerspråkiga gymnasiestudenter handleds under gymnasietiden, särskilt när de väljer studieavsnitt i modersmål och litteratur. Studenter vars modersmål inte är svenska undervisas i mån av möjlighet i egna undervisningsgrupper i läroämnet modersmål och litteratur enligt lärokursen i svenska som andraspråk och litteratur.

Lärarna och den övriga personalen uppmuntrar de studenter att använda olika språk och att studera sitt modersmål som ett komplement till gymnasieutbildningen för att stödja

studieframgången. Undervisningen i det egna modersmålet kan organiseras som ett samarbete mellan flera gymnasier.

5. Bedömningen av den studerandes lärande och kunnande

5.1. Bedömningens syfte och uppdrag i gymnasieutbildningen

Studerandenas arbete, lärande och kompetensutveckling ska bedömas mångsidigt. Syftet med bedömningen är att leda och sporra studerandena i deras studier och att utveckla deras förutsättningar för självbedömning. Den studerande har rätt att få uppgifter om bedömningsgrunderna och hur de har tillämpats på honom eller henne. Den studerande ska under gymnasiestudierna ges en möjlighet till självbedömning. (Gymnasielagen (714/2018), 37 § 1 mom.)

I grunderna för gymnasiet läroplan används begreppen självvärdering och kamratrespons i stället för de i gymnasielagen (7014/2018, 37 § 1 mom.) använda begreppen självbedömning och kamratbedömning.

Bedömningen är alltid kopplad till en särskild situation och särskilda mål. Bedömningen i gymnasiet har två centrala uppdrag:

- Bedömningen ska stödja och handleda lärandet. Det här sker genom respons som ges under studieavsnittets gång, så kallad formativ bedömning. Responsen ska beskriva den studerandes framsteg i förhållande till målen som ställts upp. Den formativa bedömningen är en viktig del av växelverkan mellan den studerande och läraren. Responsen som ges under studieavsnittet och självvärderingen och kamratresponsen som genomförs med lärarens stöd under gymnasiestudiernas gång hjälper den studerande att förstå sitt eget lärande, identifiera sina styrkor, korrigera fel och utveckla sina arbetssätt så att hen kan nå målen som ställts upp för lärandet.
- Bedömningen ska visa hur väl den studerande uppnått målen som ställts upp för kunnandet och lärandet. Det här sker genom bedömning av den studerandes kunnande och lärande, så kallad summativ bedömning. Bedömningen av den studerandes kunnande ska grunda sig på prestationer som den studerande har visat och av vilka det framgår hur väl och i vilken mån den studerande har uppnått målen för studieavsnittet. Vitsordet för ett studieavsnitt fastställs utifrån läroämnets mål och centrala innehåll, utifrån målen som ställts upp för mångsidig kompetens inom läroämnet samt utifrån de bedömningsgrunder som angetts för läroämnet.

Såväl den formativa som den summativa bedömningen omfattar bedömning av den studerandes arbete, som grundar sig på målen som ställts upp för arbetet i läroämnet och hur väl den studerande har uppnått dem.

Bedömningen ska vara mångsidig och genomföras med ändamålsenliga metoder. Under studieavsnittet ska den studerande få flera olika möjligheter, tillfällen och sätt att visa vad hen kan och har lärt sig. Bedömningen ger läraren information som underlättar planeringen av undervisningen så att den motsvarar de studerandes behov.

Utöver de allmänna bedömningsgrunderna ska målen och bedömningsgrunderna för respektive studieavsnitt klargöras för och diskuteras med de studerande i början av studieavsnittet och de studerande ska få stöd för att planera sina studier. Den studerande ska få information om vad hen förväntas lära sig under studieavsnittet och hur hens framsteg i studierna bedöms. Bedömningsgrunderna bidrar till att bedömningen blir mer transparent.

Målen och uppdragen för bedömningen konkretiseras i gymnasiet bedömningskultur, som är en del av läroanstaltens verksamhetskultur. Med gymnasiet bedömningskultur avses de värderingar, normer och förfaringssätt som tillämpas i det gemensamma bedömningsarbetet. För att synliggöra och utveckla bedömningskulturen förutsätts att gymnasiet har fastställt

gemensamma principer och förfaringssätt för bedömningen och att man följer upp hur de genomförs.

Lokal precisering

I Helsingfors stads gymnasier ser vi på bedömningen som en del av handledningen. Den stöder studerandenas välbefinnande och utvecklingen till att nå deras egen potential. I början av studieavsnitten ställer de studerande upp mål för sina studier tillsammans med ämnesläraren, som handleder dem att aktivt reflektera över hur de ska uppnå målen. Också grupphandledaren och studiehandledaren handleder de studerande att sätta upp egna mål och att identifiera sitt kunnande under hela gymnasietiden.

I gymnasietets egen läroplan definieras gymnasietets egen praxis mera specifikt.

5.2. Bedömning av ett studieavsnitt

När ett studieavsnitt enligt läroplanen genomgås ska den studerandes arbete, lärande och kompetensutveckling bedömas i förhållande till målen för studieavsnittet. Den studerande ska få respons på hur hans eller hennes lärande har utvecklats. (Gymnasielagen 714/2018, 37 § 2 mom.)

Ett studieavsnitt enligt läroplanen bedöms när det har slutförts. (Gymnasielagen 714/2018, 37 § 3 mom.)

Den studerandes lärande ska bedömas under studieavsnittets gång genom att den studerande får respons på hur hen uppnår studieavsnittets mål. Respons som stödjer lärandet ska ges i ett tillräckligt tidigt skede av studieavsnittet så att den studerande har möjlighet att utveckla sina studier och sitt arbete utgående från responsen.

Efter ett avslutat studieavsnitt ska den studerande ges ett vitsord eller en prestationsanteckning för sina studier. Om studieavsnittet omfattar flera moduler som hör till samma lärokurs, ska den studerande ges endast ett vitsord för studieavsnittet. Om det är fråga om ett studieavsnitt som är gemensamt för flera läroämnena, ska den studerande ges ett vitsord för varje läroämne. Vitsorden, som visar hur väl målen för studieavsnittet uppnåtts, ska grunda sig på mångsidiga prestationer som visar på lärande, kunnande och inhämtad kunskap. Föremål för bedömningen är den studerandes kunskaper, färdigheter och arbete. Den studerandes värderingar, attityder och personliga egenskaper ska inte bedömas. I den lokala läroplanen ska man närmare fastställa hur bedömningen genomförs.

Olika behov av stöd för lärandet, såsom utmaningar som orsakas av en sjukdom eller en funktionsnedsättning, särskilda läs- och skrivsvårigheter, språksvårigheter hos invandrare och andra faktorer som gör det svårt för den studerande att visa sina kunskaper, ska beaktas i bedömningen så att den studerande ges möjlighet till specialarrangemang och alternativa sätt att visa sina kunskaper på.

Lokal precisering

I Helsingfors stads gymnasier främjar vi de studerandes välbefinnande genom att ge dem rätttidig respons som stöder och uppmuntrar till lärande i de olika studieavsnitten. Vi följer tillsammans upp och utvecklar bedömningspraxisen.

5.2.1. Siffervitsord och prestationsanteckningar

Vid bedömning med siffror används skalan 4–10. Vitsordet 5 anger hjälpliga, 6 försvarliga, 7 nöjaktiga, 8 goda, 9 berömliga samt 10 utmärkta kunskaper och färdigheter. En underkänd prestation anges med vitsordet 4. Ett studieavsnitt eller läroämne som inte bedöms med siffror

bedöms som avlagt eller underkänt. (Statsrådets förordning om gymnasieutbildning 810/2018, 17 §.)

Den studerande ska ges ett vitsord för studier som ingår i ett studieavsnitt. Vitsordet för de obligatoriska studier och nationella valfria studier som ingår i studieavsnitten ges med siffror, med undantag av studieavsnitten i studiehandledning, som bedöms med en anteckning om avlagt studieavsnitt (A = avlagd, U = underkänt). Övriga valfria studier kan i enlighet med vad som fastställs i den lokala läroplanen bedömas antingen med siffror eller med en anteckning om avlagda studier.

Ett vitsord kan kompletteras och preciseras med ett skriftligt verbalt omdöme eller med muntlig respons vid ett utvärderingssamtal. I den lokala läroplanen ska man fastställa hur ett icke slutfört studieavsnitt ska noteras och kompletteras.

Om en studerande inte har slutfört ett studieavsnitt med godkänt resultat ska hen i enlighet med 37 § 3 mom. i gymnasielagen (714/2018) beredas möjlighet att visa att hen har inhämtat de kunskaper och färdigheter som förutsätts för studieavsnittet.

Den studerande har rätt att höja såväl ett godkänt som ett underkänt vitsord genom att påvisa sitt kunnande i de kunskaper och färdigheter som är centrala i studieavsnittet. Hur omtagningen går till ska beskrivas närmare i den lokala läroplanen. Bedömningen ska även i sådana fall vara mångsidig. Det bästa vitsordet av omtagningarna blir det slutliga vitsordet för den studerande.

Lokal precisering

Läraren ger en studerande anteckningen D (deltagit) för ett icke-slutfört studieavsnitt och meddelar vilka delar som saknas i prestationen. Den studerande har rätt att komplettera ett icke-slutfört studieavsnitt under följande period. Därefter bedömer läraren studieavsnittet med ett siffervitsord eller om det är ett valfritt studieavsnitt med anteckningen A (avlagd) eller U (underkänt). Om den studerande inte slutför ett studieavsnitt med godkänt resultat inom den utsatta tiden, antecknas studieavsnittet som avbrutet (B).

De studerande bereds möjlighet att en gång höja ett vitsord som de har fått för ett godkänt eller ett underkänt studieavsnitt. Den studerande och läraren kommer skriftligt överens om en höjning av vitsordet. Om den studerande ännu efter detta vill höja vitsordet, ska hen delta i den undervisning som ingår i studieavsnittet.

Gymnasierna beslutar självständigt vilken praxis som tillämpas då omtagningar eller tillfällen för höjning av ett vitsord ordnas.

5.2.2. Självständigt genomförda studier

Den studerande har rätt att få undervisning enligt läroplanen. Det kan förutsättas att en del av studierna som ingår i gymnasieutbildningens lärokurs studeras självständigt om detta inte äventyrar uppnåendet av målen för utbildningen och den studerandes förutsättningar att slutföra lärokursen och avlägga studentexamen. Efter ansökan kan den studerande under samma förutsättningar även beviljas tillstånd att genomgå studier självständigt. (Gymnasielagen 714/2018, 25 §.)

I den lokala läroplanen ska fastställas vilka studier som kan avläggas på egen hand eller vilka som inte kan genomföras självständigt. Ett studieavsnitt som den studerande genomför på egen hand bör avläggas med godkänt vitsord.

Om en studerande genomför ett studieavsnitt helt eller delvis självständigt, följs i tillämpliga delar ovan nämnda principer för bedömning. Också i sådana fall ska bedömningen vara tillräckligt mångsidig och omfattande. Bedömningen ska även beakta hur den studerande har uppnått målen och gjort framsteg i riktning mot målen.

Lokal precisering

I Helsingfors stads gymnasier är det i princip möjligt att avlägga alla studieavsnitt självständigt och vi uppmanar de studerande att avlägga åtminstone något studieavsnitt eller delar av det självständigt. I det enskilda gymnasiets läroplan preciseras vilka delar av studieavsnitten som de studerande uppmanas att avlägga självständigt och vilka delar som de uppmanas att avlägga i form av närundervisning eller nätstudier.

Vi utnyttjar hela staden och det breda högskoleutbudet i huvudstadsregionen som lärmiljö.

5.2.3. Bedömningen av muntlig språkfärdighet

I språkundervisningen ska den studerandes muntliga språkkunskaper bedömas utöver de övriga delområdena inom språkkunskaperna. De muntliga språkkunskaperna kan bedömas genom ett separat prov. (Gymnasielagen 714/2018, 37 § 4 mom.)

I samband med de obligatoriska och nationella valfria studierna i det andra inhemska språket och främmande språk bedöms också den studerandes muntliga språkfärdighet.

Om användningen av det prov i muntlig språkfärdighet som Utbildningsstyrelsen utarbetat, eller andra prov på kunnande enligt Utbildningsstyrelsens separata anvisningar, föreskrivs i de läroämnesspecifika kapitlen i grunderna för gymnasiets läroplan. Ett intyg över prov i muntlig språkfärdighet som hör till de valfria studierna ges som bilaga till avgångsbetyget.

Lokal precisering

I Helsingfors stads gymnasier följer vi de nationella grunderna vid bedömningen av den muntliga språkfärdigheten.

5.2.4. Uppföljning av framsteg i studierna i samarbete med vårdnadshavarna

Vid ordnande av studier som hör till gymnasieutbildningens lärokurs för unga ska utbildningsanordnaren samarbeta med de studerandes vårdnadshavare. Vårdnadshavarna ska tillräckligt ofta ges information om den studerandes arbete och studiernas framskridande. Utbildningsanordnaren ska regelbundet utreda de studerandes vårdnadshavares åsikter om läroanstaltens och utbildningsanordnarens verksamhet. (Gymnasielagen 714/2018, 31 § 1 mom.)

Undervisnings- och handledningspersonalen ska följa med hur den studerandes studier framskrider. I den lokala läroplanen ska man besluta om förfaringssätt för uppföljningen av den studerandes framsteg i studierna. Man kan emellertid inte skärpa de krav på hur lärokursen i ett ämne ska avläggas, vilka beskrivs i föreliggande grunder för gymnasiets läroplan, genom att definiera hur den studerande får gå vidare i studierna.

För att försäkra sig om att vårdnadshavarna får information om den studerandes arbete och framsteg i studierna, kan gymnasiet begära att vårdnadshavaren undertecknar betyg eller informationsmeddelanden skriftligt eller elektroniskt för de studerandes del som ännu inte är myndiga.

Lokal precisering

I gymnasierna delas de studerande in i grupphandledningsgrupper. Grupphandledaren följer upp de studerandes framsteg i studierna i samarbete med ämneslärarna och studiehandledaren och kontaktar vid behov vårdnadshavaren om det rör sig om en minderårig studerande. Grupphandledaren följer också med huruvida en myndig studerande slutför de läroämnena som hör till en lärokurs. Vid behov påtalar hen om den studerande inte genomfört studieprestationerna inom utsatt tid eller om den studerande har för många underkända vitsord. Mera information om underkända studier i kapitel 5.3 Bedömningen av en ämneslärokurs.

Vi utreder regelbundet de studerandes och deras vårdnadshavares synpunkter på verksamheten, till exempel genom enkäter eller genom att höra vårdnadshavare på föräldramöten.

5.2.5. Erkännande av kunnande och tillgodoräknande av studier

I samband med att den studerandes individuella studieplan utarbetas har utbildningsanordnaren som uppgift att utreda och identifiera den studerandes tidigare förvärvade kunnande på basis av en utredning som den studerande framlägger. Utbildningsanordnaren ska erkänna studier enligt 11 § som avlagts vid en annan läroanstalt som ger utbildning enligt denna lag [gymnasielagen] och tillgodoräkna dem som en del av gymnasieutbildningens lärokurs. Utbildningsanordnaren ska också erkänna kunnande som förvärvats på annat håll och som motsvarar målen och innehållet i läroplanen. I fråga om erkännande av den studerandes kunnande iakttas vad som i 37 och 38 § föreskrivs om bedömning och beslut om bedömning. Vid behov ska kunnandet visas på det sätt som utbildningsanordnaren bestämmer. Beslut om erkännande av kunnande ska på särskild begäran fattas innan de studier eller en studiehelhet som gäller kunnande som ska tillgodoräknas inleds. Utbildningsstyrelsen meddelar närmare föreskrifter om erkännande av kunnande och förfarandet i samband med det. (Gymnasielagen 714/2018, 27 §.)

Utöver vad som fastställs i gymnasielagen bör man genom tillgodoräknande av studier och erkännande av kunnande som förvärvats på annat sätt undvika överlappningar i studierna och förkorta studietiden.

Den studerande ska tillstålla gymnasiet rektor en ansökan om tillgodoräknande av studier som genomförts i andra sammanhang eller erkännande av kunnande som förvärvats på annat sätt. Den studerande ska uppvisa ett tillförlitligt utlåtande om sina studier eller sitt kunnande. Gymnasiet kan be den studerande att komplettera sin prestation i enlighet med gymnasieutbildningens mål. Gymnasiets rektor ska se till att kunnande som förvärvats på annat sätt samt studier som genomförts i andra sammanhang till sitt innehåll och sin omfattning motsvarar målen för gymnasieundervisningen. Den studerande ska få information om gymnasiet förfaringssätt vid erkännande av kunnande.

Studier som genomförts i andra sammanhang eller kunnande som förvärvats på annat sätt kan i gymnasiestudierna räknas till godo som en del av gymnasiet lärokurs. Om studierna eller kunnandet som förvärvats på annat sätt räknas till godo i de studier som enligt grunderna för läroplanen ska bedömas med siffror, ska studierna bedömas med siffror. Vid behov kan tilläggsprestationer förutsättas som stöd för vitsordsgivningen. Vad gäller bedömningen av kunskaper som förvärvats på annat sätt ska man följa de bestämmelser om bedömningen av studieavsnitten och lärokurserna som finns i grunderna för gymnasiet läroplan och i den lokala läroplanen.

När studier från andra läroanstalter räknas en studerande till godo ska man hålla sig till bedömningen i den läroanstalt där prestationen har utförts. Om det handlar om studier som enligt den lokala läroplanen ska bedömas med siffror, ska vitsordet omvandlas till gymnasiet vitsordsskala enligt följande tabell:

skala 1–5	gymnasieskala	skala 1–3
1 (nöjaktiga)	5 (hjälppliga)	1
2 (nöjaktiga)	6 (försvarliga)	1
3 (goda)	7 (nöjaktiga)	2
4 (goda)	8 (goda)	2
5 (berömliga)	9 (berömliga), 10 (utmärkta)	3

I sådana fall där man inte kan avgöra om ett gymnasievitsord för studier som avlagts vid en annan läroanstalt motsvarar ett högre eller ett lägre vitsord, ska vitsordet bestämmas till den studerandes

fördel. Vid erkännande av kunnande och tillgodoräknande av studier som genomförts utomlands ska samma principer iakttas som för studier som genomförts i Finland.

I sitt avgångsbetyg kan den studerande i ett läroämne ha en lärokurs av endast en omfattning. När en studerande övergår från en lång lärokurs i ett ämne till en kort, räknas studier som avlagts enligt den långa lärokursen till godo i den korta lärokursen i den utsträckning som målen och det centrala innehållet motsvarar varandra. Vitsorden för den långa lärokursen överförs då direkt som vitsord för den korta lärokursen, om inte den studerande visar tilläggsprestationer som berättigar till ett högre vitsord. På den studerandes begäran ska möjlighet till tilläggsprestationer ges för att fastslå kunskapsnivån. Övriga studier enligt en lång lärokurs som avlagts med godkänt resultat eller delar av studier enligt den långa lärokursen kan i den korta lärokursen utgöra valfria studier i enlighet med vad som bestäms i den lokala läroplanen. Samma principer ska följas då en studerande mitt i studierna övergår från kort till lång lärokurs i ett läroämne. I sådana fall kan kompletterande studier förutsättas och vitsorden för de redan avlagda studierna ska samtidigt omprövas.

En studerande som studerar ämnet modersmål och litteratur enligt lärokursen svenska/finska som andraspråk och litteratur ska bedömas enligt denna lärokurs, oberoende av om särskild undervisning i svenska/finska som andraspråk och litteratur har ordnats för hen eller om gymnasiet har kunnat erbjuda endast en del av studieavsnittet i lärokursen svenska/finska som andraspråk och litteratur. Studier som avlagts enligt lärokursen svenska/finska och litteratur räknas i sin helhet till godo i studierna i svenska/finska som andraspråk och litteratur, och vitsordet för dem gäller som vitsord för studierna i svenska/finska som andraspråk. Studier i svenska/finska som andraspråk och litteratur ersätter lärokursen i svenska/finska och litteratur i den utsträckning de motsvarar varandra till mål och centralt innehåll. Den studerande kan i sitt betyg ha vitsord för antingen lärokursen svenska/finska och litteratur eller svenska/finska som andraspråk och litteratur, inte för vardera.

Lokal precisering

I Helsingfors stads gymnasier stöder vi identifieringen och erkännandet av de studerandes egna kunnande. Vårt mål är att undvika överlappningar i studierna. Studier som har utförts efter grundskolan kan därför räknas tillgodo i gymnasiets lärokurs. Studier på annat håll och kunnande som de studerande har inhämtat utanför gymnasiet beaktas i de olika ämnenas studieavsnitt eller till exempel i studieavsnittet aktivitetsstigen.

Också det kunnande en studerande har uppnått under en period som utbytesstuderande kan erkännas, likaså färdigheter som förbereder för arbetslivet eller högskolestudier.

Valfria studier på annat håll och kunnande som de studerande har inhämtat utanför gymnasiet godkänns i våra gymnasier med anteckningen avlagd (A) eller underkänd (U).

5.2.6. Bedömning av mångsidig kompetens

Delområdena som utgör den mångsidiga kompetensen bildar de gemensamma målen för läroämnena i gymnasiet. Delområdena är 1) kompetens för välbefinnande, 2) kommunikativ kompetens, 3) tvärvetenskaplig och kreativ kompetens, 4) samhällsrelaterad kompetens, 5) miljökompetens och etisk kompetens samt 6) global och kulturell kompetens.

I grunderna för gymnasiets läroplan beskrivs hur delområdena som utgör den mångsidiga kompetensen ingår i respektive läroämne. De har också beaktats i målen för läroämnena. I den lokala läroplanen ska man skilt för varje studieavsnitt definiera hur målen för och delområdena inom mångsidig kompetens ska förverkligas. Den mångsidiga kompetensen bedöms inom ramen för den formativa och summativa bedömningen i varje studieavsnitt.

Lokal precisering

Hur bedömningen av den mångsidiga kompetensen ska ske bestämmer vi separat för varje läroämne.

5.3. Bedömningen av en ämneslärokurs

När studierna som hör till gymnasieutbildningens lärokurs har slutförts ges ett vitsord för lärokursen i varje läroämne som slutbedömning. En studerande som inte har godkänts i ett ämne eller som önskar höja sitt vitsord ska ges möjlighet att slutföra lärokursen i ämnet med godkänt resultat eller att höja sitt vitsord. Stödåtgärder enligt 28 § och avvikande sätt att ordna studierna enligt 29 § kan beaktas i bedömningen av ett studieavsnitt och i slutbedömningen. (Gymnasielagen 714/2018, 37 § 3 mom.)

Beslut om bedömningen av varje enskilt studieavsnitt görs av den studerandes lärare eller, om lärarna är många, av lärarna gemensamt. Beslut om slutbedömningen för ett läroämne görs av rektorn och den studerandes lärare gemensamt. (Gymnasielagen 714/2018, 38 §.)

En ämneslärokurs består av de studier i läroämnet som ingår i den studerandes individuella studieplan. Den studerandes studieplan ska preciseras under gymnasiestudiernas gång. Uppgörandet och uppföljningen av studieplanen hjälper den studerande att ändamålsenligt och målinriktat välja studieavsnitt. Lärokursen i ett läroämne kan vara olika lång för olika studerande.

De obligatoriska och nationella valfria studierna i de olika läroämnena finns beskrivna i grunderna för gymnasiet läroplan. Den gemensamma modulen i matematik räknas till den lärokurs i matematik som den studerande valt. Det är inte möjligt att i efterhand stryka obligatoriska studier som den studerande avlagt eller sådana nationella valfria studier som den studerande avlagt med godkänt resultat. I den lokala läroplanen ska definieras huruvida övriga valfria studier eller temastudier ingår i lärokursen i något läroämne. Av dem räknas endast de studier som den studerande avlagt med godkänt resultat till lärokursen i ämnet.

För att avlägga lärokursen i ett läroämne med godkänt resultat ska den studerande avlägga största delen av studierna i läroämnet med godkänt vitsord. I de obligatoriska och de nationella valfria studierna får den studerande högst ha underkända vitsord enligt följande:

Obligatoriska och nationella valfriastudier som den studerande har avlagt	av vilka underkända prestationer kan utgöra högst
2–5 studiepoäng	0 studiepoäng
6–11 studiepoäng	2 studiepoäng
12–17 studiepoäng	4 studiepoäng
18 studiepoäng eller mer	6 studiepoäng

Vitsordet för lärokursen i ett läroämne fastställs som det vägda aritmetiska medeltalet av vitsorden i enlighet med studiepoängen för de obligatoriska och nationella valfria studier som den studerande har slutfört.

Om den studerande i ett särskilt förhör visar större mognad och behärskar läroämnet bättre än vad vitsordet i ämnet som baserar sig på vitsorden för studieavsnitten skulle förutsätta, ska vitsordet höjas. Vitsordet kan också höjas om de som ansvarar för bedömningen beslutar att den studerandes kunskaper och färdigheter på basis av den studerandes prestationer när studierna i läroämnet avslutas är bättre än vitsorden som grundar sig på studieavsnitten.

Lärokurser i obligatoriska läroämnena och valfria främmande språk ska bedömas med siffror i enlighet med statsrådets förordning om gymnasieutbildning (810/2018). Studiehandledning bedöms med en anteckning om avlagda studier. Den studerande kan på begäran få en anteckning om avlagda studier i gymnastik och sådana läroämnena inom vilka den studerande har avlagt lärokurser med en omfattning på endast två studiepoäng samt valfria främmande språk, ifall den lärokurs som den studerande har avlagt i språket omfattar högst fyra studiepoäng.

Övriga i den lokala läroplanen definierade studier som lämpar sig för gymnasiet uppgift ska bedömas i enlighet med vad som bestäms i läroplanen.

Lokal precisering

Om den studerande efter den grundläggande utbildningen har avlagt studier som lämpar sig för gymnasiets lärokurs, kan de identifieras och erkännas som en del av studierna.

5.4. Fullgörande av gymnasiets lärokurs

Lärokursen för gymnasieutbildning för unga omfattar 150 studiepoäng – –. (Gymnasielagen 714/2018, 10 § 3 mom.)

I gymnasieutbildningens lärokurs ingår studier i modersmålet och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk, matematisk-naturvetenskapliga studier, humanistisk-samhälleliga studier, studier i religion eller livsåskådningskunskap och studier i konst- och färdighetsämnen (läroämnesgrupper) samt studiehandledning. ... För studerande som avlägger gymnasieutbildningen enligt lärokursen för vuxna är dock studierna i konst- och färdighetsämnen frivilliga. Gymnasieutbildningens lärokurs kan innefatta tematiska studier som utvecklar den mångsidiga kompetensen. Gymnasieutbildningens lärokurs kan också innehålla studiehelheter som genomgås i olika läroämnesgrupper eller läroämnen och som innefattar ett arbete som påvisar särskilt kunnande och intresse [gymnasiediplom]. (Gymnasielagen 714/2018, 11 § 1 och 2 mom.)

I lärokurserna för gymnasieutbildning och utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ingår enligt bilaga 1–3 till [statsrådets] förordning obligatoriska och riksomfattande valfria studier som utbildningsanordnaren ska erbjuda de studerande. I lärokurserna kan därtill ingå gymnasiediplom och andra valfria studier på det sätt som utbildningsanordnaren bestämmer. (Statsrådets förordning om gymnasieutbildning 810/2018, 12 §.)

Gymnasieutbildningens lärokurs eller lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning slutförs när studierna som hör till lärokursen har slutförts på det sätt som föreskrivs i den statsrådsförordning som avses i 11 § 4 mom. med beaktande därtill av en eventuell särskild utbildningsuppgift enligt 6 § eller ett försökstillstånd enligt 18 §. (Gymnasielagen 714/2018, 36 § 1 mom.)

Den studerande har slutfört gymnasiets lärokurs när hen har avlagt de enskilda ämneslärokurserna med godkänt resultat och minimiantalet 150 studiepoäng uppfylls. Gymnasiets lärokurs ska inbegripa nationella valfria studier till en omfattning av minst 20 studiepoäng. Till gymnasiets lärokurs räknas utöver obligatoriska och nationella valfria studier endast sådana studier som den studerande avlagt med godkänt resultat.

Studierna för en studerande kan efter den studerandes ansökan eller med den studerandes samtycke delvis ordnas på annat sätt än vad som bestäms och föreskrivs i denna lag [gymnasielagen] eller med stöd av den, om 1) den studerande till någon del redan anses ha kunskaper och färdigheter som motsvarar lärokursen för gymnasieutbildningen, 2) det med hänsyn till den studerandes förhållanden och tidigare studier till någon del är oskäligt att den studerande ska genomgå lärokursen för gymnasieutbildningen, 3) det är motiverat av skäl som har samband med den studerandes sjukdom eller skada eller något annat skäl som gäller hälsotillståndet. (Gymnasielagen 714/2018, 29 §.)

Om studierna för en studerande ordnas på något annat sätt än vad som föreskrivs i lagstiftning ska minimiantalet på 150 studiepoäng oavsett uppfyllas.

Lokal precisering

Ifråga om bedömning av gymnasiets lärokurs följer vi de nationella grunderna.

5.5. Sökande av ändring i ett beslut som gäller bedömning av en studerande och begäran om omprövning som gäller avläggande av en lärokurs

I ett beslut ... som gäller bedömning av en studerande får ändring inte sökas genom besvär. En studerande kan hos rektorn begära ett nytt beslut om studieframstegen eller slutbedömningen inom två månader efter det att han eller hon fick del av beslutet. Skolans rektor och den studerandes lärare beslutar gemensamt om ny bedömning. Den studerande får hos regionförvaltningsverket på det sätt som anges i förvaltningslagen inom 14 dagar från det att han eller hon fick del av beslutet begära omprövning av den nya bedömning som gjorts på begäran eller av ett avgörande genom vilket begäran har avslagits. Efter att ha tagit upp omprövningsbegäran till prövning kan regionförvaltningsverket ändra förvaltningsbeslutet, upphäva beslutet, avslå begäran om omprövning eller återförvisa ärendet till rektorn för ny behandling. (Gymnasielagen 714/2018, 53 §.)

Anordnaren av gymnasieutbildning ska informera de studerande om möjligheten att söka ändring eller begära om omprövning.

Omprövning av beslut som avses i denna lag [gymnasielagen] får begäras hos regionförvaltningsverket på det sätt som anges i förvaltningslagen, om beslutet gäller

- 1) antagning som studerande,
- 2) beviljande av extra tid enligt 23 § 2 mom. eller studierättens upphörande enligt 24 §,
- 3) tillgodoräknande av slutförda studier,
- 4) avvikande studiearrangemang,
- 5) rätt att få undervisning i religion eller livsåskådningskunskap. (Gymnasielagen 714/2018, 49 §.)

Ett beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning enligt ovan nämnda 49 § [i gymnasielagen] får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. (Gymnasielagen 714/2018, 50 § 2 mom.)

Om inte annat föreskrivs i denna lag [gymnasielagen], får ett beslut av förvaltningsdomstolen överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. (Gymnasielagen 714/2018, 52 §.)

Ett beslut av förvaltningsdomstolen genom vilket besvär som anförts i ett ärende enligt 49 § [i gymnasielagen] har avgjorts och ett beslut av regionförvaltningsverket genom vilket begäran om omprövning av ett ärende enligt 53 § har avgjorts får inte överklagas genom besvär. (Gymnasielagen 714/2018, 54 § 2 mom.)

I fråga om undervisning som ordnas utomlands är den behöriga förvaltningsdomstolen Helsingfors förvaltningsdomstol och den behöriga regionförvaltningsmyndigheten Regionförvaltningsverket i Södra Finland. (Gymnasielagen 714/2018, 55 §.)

Lokal precisering

Ifråga om sökande av ändring i ett beslut som gäller bedömning av en studerande och begäran om omprövning som gäller avläggande av en lärokurs följer vi de nationella grunderna.

5.6. Betyg och betygsanteckningar

En studerande som har slutfört gymnasieutbildningens lärokurs ges ett avgångsbetyg. För slutförande av lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ges ett betyg. Ett betyg över de studier som har slutförts ges till en studerande vars studierätt har upphört medan lärokursen för gymnasieutbildning eller utbildning som förbereder för gymnasieutbildning genomgås. För en ämnesstuderande och en studerande som delvis har slutfört gymnasieutbildningens lärokurs i en särskild examen ges ett betyg över slutförda lärokursen i läroämnena och övriga studier. Som bilaga till betygen som avses i [gymnasielagen 39 §] 1 och 2 mom. ges därtill ett separat betyg om slutförande av gymnasiediplom och provet i muntliga språkkunskaper. I grunderna för läroplanen bestämmer Utbildningsstyrelsen om uppgifterna som antecknas på betygen och om andra bilagor till betygen än de som avses i 3 mom.

(Gymnasielagen 714/2018, 39 §.)

I gymnasiet används följande betyg:

1. Avgångsbetyg från gymnasiet ges till en studerande som har slutfört gymnasiet hela lärokursen. Intyg över provet i muntlig språkfärdighet och över avläggande av ett gymnasiediplom ges som bilaga till avgångsbetyget.
2. Betyg över slutförd enskild lärokurs ges när en studerande har slutfört en eller flera av gymnasiet ämneslärokursen.
3. Betyg över utträde ur gymnasiet (skiljebetyg) ges till en studerande som avgår från gymnasiet innan hen har slutfört gymnasiet hela lärokursen.

Gymnasiets betyg ska innehålla följande uppgifter:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens namn
- datum för tillståndet att ordna gymnasieutbildning som beviljats av undervisnings- och kulturministeriet
- läroanstaltens namn
- den studerandes namn och personbeteckning
- de studier som har slutförts
- ort, datum för utfärdandet av betyget och rektors underskrift
- bedömningsskalan
- en redogörelse för lärokurserna i språk

SV2/S2 = lärokursen svenska/finska som andraspråk och litteratur i läroämnet modersmål och litteratur

A = en lärokurs i ett språk som inletts i årskurserna 1–6 i den grundläggande utbildningen

B1 = en lärokurs i ett obligatoriskt språk som inletts i den grundläggande utbildningen

B2 = en lärokurs i ett valfritt språk som inletts i den grundläggande utbildningen

B3 = en lärokurs i ett valfritt språk som har inletts i gymnasiet

M /ÄO = modersmålsinriktad lärokurs i det andra inhemska språket (finska/svenska)

- en anteckning om att betyget har utfärdats enligt grunderna för gymnasiet läroplan 2019 som fastställts av Utbildningsstyrelsen.

I gymnasiet avgångsbetyg antecknas "Gymnasiet lärokurs motsvarar nivå fyra enligt den nationella referensramen för examina och övriga samlade kompetenser och den europeiska referensramen för examina".

För vitsordet i religion och livsåskådningskunskap antecknas i betygen "religion/livsåskådningskunskap" utan att specificera vilken undervisning den studerande har deltagit i.

Svenska/finska som andraspråk och litteratur antecknas i betyget under punkten Modersmål och litteratur.

I avgångsbetyget från gymnasiet och i ett betyg över slutförd lärokurs antecknas de läroämnen som den studerande har studerat, antalet studiepoäng som fullgjorts i läroämnena och vitsordet i varje läroämne med ord och med siffror (till exempel: berömliga 9) eller enbart att läroämnet har fullgjorts med godkänt resultat (avlagd A).

För temastudierna antecknas att studierna har avlagts. Namnen på de tematiska studiernas studieavsnitt specificeras i en bilaga.

I avgångsbetyget och i ett betyg över slutförd lärokurs ska det också finnas en punkt för tilläggsuppgifter. Här antecknas de intyg över prestationer i anslutning till gymnasiestudierna som ges som bilagor till och som kompletterar avgångsbetyget, till exempel avlagda gymnasiediplom och prov i muntlig språkfärdighet samt en specifikation av avlagda temastudier. Därtill specificeras övriga studier som hör till gymnasiets lärokurs och som inte ingår i ämneslärokurserna.

Om en studerande har avlagt över hälften av studierna i en ämneslärokurs på ett annat språk än skolans egentliga undervisningsspråk, ska detta antecknas i betyget under tilläggsuppgifter.

I ett skiljebetyg från gymnasiet antecknas läroämnena och de avlagda studierna och antalet studiepoäng samt övriga gymnasiestudier som den studerande har fullgjort. I betyget antecknas för alla avlagda studier ett siffervitsord eller att studierna har avlagts (A = avlagd, U = underkänd).

Gymnasiet ska föra ett register över de studerandes studieprestationer, där avlagda studier och vitsord framgår.

För gymnasiets hela lärokurs ges inget allmänt vitsord, vare sig som medeltal av vitsorden i de olika läroämnena eller på annat sätt.

De studier som den studerande totalt har avlagt antecknas i betyget i form av antalet studiepoäng. Av underkända studier ska här antecknas endast obligatoriska och nationella valfria studier.

Utbildningsanordnaren beslutar om betygens utformning.

Intyg över prov i muntlig språkfärdighet och gymnasiediplom ges som bilagor till avgångsbetyget från gymnasiet.

I intyget över provet i muntlig språkfärdighet ska följande uppgifter antecknas:

- intygets namn
- utbildningsanordnarens namn
- datum för tillståndet att ordna gymnasieutbildning som beviljats av undervisnings- och kulturministeriet
- läroanstaltens namn
- den studerandes namn och personbeteckning
- i vilket språk och i vilken lärokurs provet avlagts samt provvitsord
- ort, datum när intyget utfärdats (datumet på avgångsbetyget från gymnasiet) och rektors underskrift
- bedömningsskalan.

Gymnasiediplomet är en bilaga till avgångsbetyget från gymnasiet och antecknas under tilläggsuppgifter. I intyget över gymnasiediplom antecknas följande uppgifter:

- intygets namn
- utbildningsanordnarens namn

- datum för tillståndet att ordna gymnasieutbildning som beviljats av undervisnings- och kulturministeriet
- läroanstaltens namn
- den studerandes namn och personbeteckning
- läroämne eller motsvarande, i vilket gymnasiediplomet avlagts
- vitsord
- antalet studiepoäng som avlagts i det läroämne som gymnasiediplomet gäller, inklusive studieavsnittet där gymnasiediplomet avlagts
- ort, datum när intyget utfärdats (datumet på avgångsbetyget från gymnasiet) och rektors underskrift
- bedömningsskalan.

Lokal precisering

Ifråga om betyg och betygsanteckningar följer vi de nationella grunderna.

5.7. Frågor kring bedömning som avgörs på lokal nivå

Följande centrala frågor kring bedömningen ska på basis av avsnittet om bedömning i grunderna för gymnasiets läroplan fastställas i den lokala läroplanen:

- frågor som avgörs skilt för varje studieavsnitt: studieavsnittets mål och centrala innehåll, hur målen för och delområdena inom den mångsidiga kompetensen uppfylls i studieavsnittet samt bedömningen av studieavsnittet
- principer för läroanstaltens bedömningskultur och gemensamma förfaringssätt som berör bedömningen
- genomförandet av bedömningen och därtill hörande olika sätt att ge respons
- uppföljning av hur de gemensamma principerna och förfaringssätten som gäller bedömningen förverkligas
- hur ett icke slutfört studieavsnitt ska noteras och kompletteras
- principerna för att höja godkända och underkända vitsord och antalet gånger prestationerna får tas om
- vilka studier det är möjligt för en studerande att avlägga på egen hand
- eventuella olika sätt att framskrida med studierna
- betygens utformning.

Lokal precisering

I Helsingfors stads gymnasier främjar vi de studerandes välbefinnande genom att ge rättidig och kontinuerlig respons som stöder och uppmuntrar till lärande. Vi följer gemensamt upp bedömningspraxisen och utvecklar den.

Gymnasierna bestämmer själva om betygens visuella utformning, dock så att Helsingfors stads visuella profil är igenkännbar och gymnasiets särprägel kommer fram.

I Gymnasiet Lärkan har vi en mångsidig bedömningskultur. Vi använder oss av både summativ och formativ bedömning. I inledningen av varje studieavsnitt diskuteras bedömningskriterierna. Varje studieavsnitt har en utvärdering där studerande har möjlighet att ge respons. Vi uppmuntrar till kontinuerlig respons under studieavsnittets gång.

I Gymnasiet Lärkan har studerande möjlighet att höja underkända vitsord efter varje period under ett omtagningstillfälle. En gång om året har studerande möjlighet att höja godkända vitsord. Om delprestationer som av giltig orsak saknas har studerande möjlighet att komplettera enligt överenskommen tidtabell.

Det finns möjligheter att avlägga studieavsnitt på egen hand i form av tentering eller nätbaserade studieavsnitt.

6. Mål för lärandet och centralt innehåll i undervisningen

6.1. Allmänna mål för undervisningen

Undervisningen och den övriga verksamheten i gymnasiet ska ordnas enligt de allmänna riksomfattande målen för gymnasieutbildningen som fastställs i statsrådets förordning om gymnasieutbildning (810/2018), så att den studerande ska ha möjlighet att utvecklas till en bildad samhällsmedlem, tillägna sig kunskaper och färdigheter som förutsätts i en föränderlig värld och utveckla färdigheter för kontinuerligt lärande. Målen betonar betydelsen av en bred allmänbildning och förståelse för helheter samt uppmuntrar till etiskt ansvarsfull och aktiv medverkan på lokal, europeisk och global nivå.

Gymnasieutbildningen ska stärka den studerandes identitet och hjälpa den studerande att förstå sitt värde som unik individ. Förutsättningarna för att skapa en genusmedveten undervisning är att man har förståelse för olika sexuella läggningar och könsaspekter.

Gymnasieutbildningen ska stärka den studerandes förståelse för hur mänsklig verksamhet påverkar miljön. Undervisningen ska vägleda den studerande att förstå nödvändigheten och de olika dimensionerna av en hållbar livsstil. Undervisningen ska uppmuntra den studerande att ge akt på och hantera etiska frågor, konflikter och spänningar ur flera perspektiv. Undervisningen ska även sporra den studerande att påverka och arbeta för ett mer rättvist och hållbart samhälle och en värld som visar respekt för de mänskliga rättigheterna.

Under gymnasietiden ska den studerande få mångsidiga erfarenheter av att bygga ny kunskap på olika sätt och över läroämnesgränserna. Den studerande ska utveckla sin förmåga att söka och tillämpa information och lösa problem. Den studerande ska få erfarenheter av undersökande lärande och av att bidra till vetenskap och forskning. Undervisningen ska även bidra till att utveckla den studerandes multilitteracitet. Målet är att den studerande ska förstå språket inom olika vetenskapsområden och konstarter samt bli motiverad att utforska, producera och tolka olika texter. Den studerande ska även vänja sig vid att utvärdera och kritiskt granska olika slag av information. Språk ska värdesättas och lyftas fram på ett mångsidigt sätt inom gymnasieutbildningen. Den studerande ska lära sig att kommunicera såväl på de båda inhemska språken som på främmande språk. Undervisningen ska vägleda den studerande att utveckla sin digitala kompetens och fördjupa sin förståelse för informationsteknologi samt att använda digitala verktyg på ett ändamålsenligt, ansvarsfullt och tryggt sätt i både individuellt och kollaborativt arbete.

Genom att sporra den studerande att utveckla sin kommunikations-, samarbets- och uttrycksförmåga kan man inom gymnasieundervisningen skapa gemenskap, delaktighet och välbefinnande. I studierna ska de studerande få erfarenheter av målinriktad verksamhet och kollaborativt lärande i team och projekt. Gymnasieutbildningen ska uppmuntra den studerande att använda uttrycksformer som är karakteristiska för olika konstarter och att delta i konst- och kulturlivet. Fysisk aktivitet och hälsosamma levnadsvanor ska ses som grundläggande förutsättningar för hälsa och välbefinnande.

Under gymnasietiden ska den studerande utveckla och bredda sin förmåga att lära sig att lära. Den studerande ska lära känna sina styrkor och utvecklingsbehov som lärande individ och att lita på sina möjligheter att lära sig. Det är viktigt att den studerande inser betydelsen av att engagera sig för det egna lärandet och på så sätt stärker sin förmåga att självständigt ta ansvar för sitt lärande. Gymnasieutbildningen ska hjälpa den studerande att hitta lämpliga studiestrategier och utveckla sin förmåga att använda dem. Under gymnasietiden ska den studerande utveckla en god förmåga och vilja för att lärandet ska ske kontinuerligt och på nya sätt.

Undervisningen ska ge den studerande kunskaper om och erfarenhet av olika utbildningsmöjligheter, samhälle och arbetsliv. Undervisningen hjälper den studerande att planera sin framtid och fortsatta utbildning samt sin arbetskarriär i hemlandet och utomlands. Utbildningen

ska stärka den studerandes jämlika och likvärdiga möjligheter att utveckla sina kunskaper och att göra val både under studietiden och inför framtiden.

Lokal precisering

De studerande i Helsingfors stads gymnasier utvecklas till bildade medborgare i framtidens samhälle: empatiska och vidsynta. De lär sig läsa och tolka texter och kontexter och klarar därför av att fungera i en komplicerad och mångfacetterad värld. De studerande utvecklar under gymnasietiden färdigheter att påverka och vara delaktiga i det samhälleliga beslutsfattandet. Gymnasiestudierna stärker deras vilja och förmåga att bygga upp en hållbar framtid.

Helsingfors är en mångkulturell huvudstad där de studerande samverkar både lokalt och globalt. På det här sättet uppmuntrar vi dem att bli sanna världsmedborgare. Huvudstadens mångfacetterade miljö ger de unga tillfälle att reflektera över attityder och värderingar; en viktig del av vars och ens identitetsbygge.

6.2. Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens har en samordnande uppgift inom gymnasieutbildningen. Delområdena som ingår i den mångsidiga kompetensen utgör gemensamma målsättningar för läroämnena i gymnasiet. Bilden nedan åskådliggör den mångsidiga kompetensen i sin helhet.

Mångsidig kompetens i gymnasiet

Mål

- god allmänbildning
- färdigheter att bygga upp en hållbar framtid
- goda färdigheter för fortsatta studier samt arbetslivs- och internationella färdigheter

OPEUTUSHALLITUS
UTBILDINGSSTYRELSEN

#GLP2021

Lärokurserna i läroämnena som beskrivs i grunderna för gymnasiets läroplan utgör grunden för det kunnande som den studerande utvecklar under gymnasiestudierna. Den allmänbildning som gymnasieutbildningen har i uppdrag att ge bygger på de kunskaper inom ett vetenskapsområde som definieras för läroämnet. Den mångsidiga kompetensen stödjer och fördjupar de här kunskaperna.

Mångsidig kompetens inbegriper en god allmänbildning och att den studerande ska växa upp till en god människa och ha färdigheter att bygga upp en hållbar framtid. Mångsidig kompetens omfattar också kunskaper, värderingar, attityder och vilja som behövs för att bygga upp färdigheter för fortsatta studier, arbetsliv och internationalisering.

Gymnasieutbildningens värdegrund, syn på lärande och verksamhetskultur skapar en grund för att utveckla mångsidig kompetens. Målen som ställs upp för delområdena inom mångsidig kompetens ska främjas inom hela gymnasieutbildningen. Varje läroämne närmar sig mångsidig

kompetens utifrån det egna fack- och vetenskapsområdet. Mångsidig kompetens är en central del både av studierna i enskilda ämnen och i studier som överskrider läroämnesgränserna.

Inom studierna som utvecklar mångsidig kompetens fördjupar den studerande sin kompetens genom att utforska olika kulturella och samhällsliga företeelser och deras samband och beroendeförhållanden. Den studerande lär sig tillämpa de kunskaper hen tidigare har förvärvat samt lär sig söka, tolka, utvärdera, dela och producera information i olika former, miljöer och gemenskaper och med hjälp av olika verktyg. Genom att den studerande utvecklar en mångsidig kompetens stöds utvecklingen av förmågan att tänka kritiskt, samarbeta, lösa problem på ett kreativt sätt, lära sig lära samt färdigheterna för kontinuerligt lärande.

I enlighet med bilden ovan finns det sex delområden inom mångsidig kompetens som är gemensamma för alla gymnasier. De bildar en helhet där de kompletterar och är kopplade till varandra. Delområdena inom mångsidig kompetens är:

- kompetens för välbefinnande
- kommunikativ kompetens
- tvärvetenskaplig och kreativ kompetens
- samhällslig kompetens
- etisk kompetens och miljökompetens
- global och kulturell kompetens

Syftet är att den studerande med studier inom samtliga delområden ska

- iaktta och analysera moderna företeelser och verksamhetsmiljöer och lära sig finna element för att skapa en bra framtid
- kunna uttrycka motiverade synpunkter på önskvärda förändringar och uppmuntras att stödja etiskt hållbara lösningar både vad gäller den egna vardagen och samhället
- få möjligheter att utmana sin egen bekvämlighetszon och dela med sig av sitt kunnande samt möjligheter till kollaborativt lärande och att tillsammans komma med idéer och utveckla lösningar.

Den lokala läroplanen ska innehålla mer konkreta och kompletterande beskrivningar av mångsidig kompetens skilt för varje läroämne och varje studieavsnitt. Mångsidig kompetens tas i beaktande i gymnasiets verksamhetskultur. Hur den mångsidiga kompetensen tas i beaktande i gymnasieutbildningen ska även anges i de beskrivningar av högskolestudier, arbetslivsorientering och internationellt kunnande som ska ingå i läroplanen. Innehållet i temastudierna kan väljas utifrån delområdena inom mångsidig kompetens.

Nedan redogörs närmare för målen för delområdena inom mångsidig kompetens. I undervisningen ska man först behandla delområdena och målen ur individens perspektiv och sedan i en bredare kontext.

Kompetens för välbefinnande

Den studerande bygger upp sin identitet genom att identifiera sina styrkor och utvecklingsområden och fördjupa sitt kunnande utifrån den ökande självkännetiden. Gymnasiestudierna utvecklar den studerandes förmåga att klara av osäkerhet samt den studerandes uthållighet och tro på framtiden.

Den studerande förstår betydelsen av hälsa och hälsosamma levnadsvanor samt värnar om sin funktionsförmåga och sitt välbefinnande både ur ett fysiskt, psykiskt och socialt perspektiv.

Den studerande kan tillämpa förfaringssätt som stödjer hens välbefinnande och som ger glädje och hen kan identifiera gemenskaper som stödjer dessa. Tillräcklig fysisk aktivitet och sömn, pauser under dagens lopp och hälsosam kost stödjer lärandet och den studerandes ork och återhämtning. Den studerande utvecklar också levnadsvanor som tar fasta på kultur som är meningsfull på ett individuellt plan samt på ansvarsfull användning av teknologi och en etisk livsstil.

Den studerande är aktiv för att hen själv och andra ska må bra och vara trygga. Gymnasiestudierna utvecklar den studerandes färdigheter att identifiera och förebygga faktorer som har en negativ inverkan på välbefinnandet och tryggheten, såsom utbrändhet, mobbning och trakasserier. Den studerande utvecklar färdigheter för att själv uppsöka eller hänvisa andra till olika tjänster och handledning vid problem- och undantagssituationer.

Under gymnasiestudierna får den studerande bekanta sig med samhällliga, kulturella och globala förfaringssätt för att främja gemenskapernas och ekosystemens välbefinnande. De studerande får möjlighet att fungera och lära sig i grupp och finna olika sätt att hantera den osäkerhet som en värld i ständig förändring medför.

Kommunikativ kompetens

Utgångspunkten för god kommunikation är förmågan till empati, vilket ger möjlighet att uppleva meningsfullhet. Den studerande får uppleva att hen är en del av gymnasiegemenskapen och att hen blir hörd sådan som hen är. Den studerande utvecklar sina kommunikationsfärdigheter genom att identifiera, behandla och reglera sina känslor. Den studerande lär sig också att lyssna till och respektera samt förutse andras känslor och synpunkter och hur de tar sig uttryck. Hen lär sig att använda sina egna känslor som en resurs i kommunikationen med andra.

De studerande lär sig kommunicera tillsammans och genom samarbete samt i olika slags miljöer. Samtidigt utvecklas den studerandes språkliga medvetenhet och multilitteracitet. Hen förstår den språkliga medvetenhetens och multilitteracitetens betydelse för att producera och tolka information och finna lösningar. Kommunikativ kompetens stödjer den studerande att ställa upp mål för sina studier och andra aktiviteter.

Gymnasiestudierna ger den studerande färdigheter för konstruktiv kommunikation. Hen fördjupar sina färdigheter att behandla motsättningar och konflikter på ett konstruktivt och medlande sätt. Den studerande får erfarenhet av att förmedla budskap och betydelser även i kommunikationssituationer som överskrider språkliga och kulturella gränser.

I utvecklingen av kommunikationsfärdigheterna ingår att reflektera över yttrandefrihetens betydelse och hur den används på ett ansvarsfullt sätt samt hur uppfattningen om och förmedlingen av kunskap kan se olika ut ur olika perspektiv. Den studerande skapar sig en uppfattning om vilken betydelse konstruktiv kommunikation och förståelse mellan olika kulturer har för en hållbar framtid, demokrati och fred.

Tvärvetenskaplig och kreativ kompetens

Tvärvetenskaplig kompetens stödjer en etisk, estetisk och ekologisk värdegrund som utgångspunkt för den studerandes sätt att tänka, för hens synpunkter och sätt att agera. Den studerande bekantar sig med olika sätt att skaffa och framställa information och övar att tillämpa dem. Samtidigt stärks den studerandes förmåga att bedöma informationens tillförlitlighet. Den studerande vänjer sig vid att bedöma behovet av olika slag av information och dess betydelse för livskompetensen och studierna, för planeringen av fortsatta studier och arbetsliv samt för olika gemenskaper. Det här tar sig konkret i uttryck genom att den studerande får bekanta sig med hur man bygger upp information och använder sig av sitt kunnande i samband med högskolestudier och lärande i arbetet. Samtidigt stärks den studerandes färdigheter att lära sig lära samt hens färdigheter för fortsatta studier och andra livsskeden.

Den studerandes multilitteracitet vidareutvecklas på ett målinriktat sätt. Multilitteracitet grundar sig på det vidgade textbegreppet. Gymnasiestudierna stärker den studerandes nyfikenhet och förmåga att välja, tolka och producera olika slag av texter som utgår från en varierande svårighetsgrad samt olika perspektiv och kontexter. Den studerande reflekterar över hur teknologin och digitaliseringen stödjer individernas och gruppernas förmågor och färdigheter. Den studerande utforskar olika möjligheter att lösa komplicerade problem.

Den studerande reflekterar över lösningar som är hållbara med tanke på framtiden och funderar över deras samband med miljö, ekonomi, teknologi och politik. Den studerande lär sig att skapa och bedöma olika alternativa framtidsscenarier ur individens, gemenskapernas och ekosystemens perspektiv.

Samhällelig kompetens

Utgångspunkten för samhällelig kompetens är att den studerande får mångsidiga erfarenheter av att delta, påverka och arbeta och har förmåga att reflektera över dem. Studierna fördjupar den studerandes förståelse för sin egen roll, sitt ansvar och sina möjligheter att stödja en mångsidig demokrati i det omgivande samhället och i samarbete med andra.

Den samhälleliga kompetensen stödjer den studerandes färdigheter för fortsatta studier, arbetsliv och medborgaraktiviteter. Den samhälleliga kompetensen bidrar till att den studerande kan tillägna sig en företagsam och reformvänlig attityd inom olika livsområden. Den studerande övar på att planera sin framtid med ett öppet sinne och vågar ta motiverade risker samt lär sig hantera osäkerhet, frustration och misslyckanden.

Den studerande lär sig förstå och värdesätta principerna och strukturerna inom ett samhälle som grundar sig på demokrati, rättvisa, jämlikhet och likabehandling. Den studerande förstår hur det gemensamma sociala kapitalet blir till och hur det kan utökas. Den studerande tillägnar sig färdigheter att vara en aktiv och engagerad medborgare. Hen inspireras till att aktivt ta ställning till samhällsfrågor och att ta initiativ samt genom samarbete föra ärenden vidare både på lokal och internationell nivå. I studierna lyfter man fram vilken betydelse den studerandes arbete och insatser har för att bygga upp en god framtid.

Etisk kompetens och miljökompetens

Den studerande värderar och planerar sina egna handlingar ur ett etiskt och ansvarsfullt perspektiv. Hen känner till grundläggande fakta om de ekologiska, ekonomiska, sociala och kulturella dimensionerna av en hållbar livsstil och hur de är beroende av varandra. Den studerande förstår varför den mänskliga verksamheten måste anpassas till naturens bärkraft samt till de begränsade naturresurserna och en hållbar användning av dem. Erfarenheter av att ta hand om andra och naturen stärker tron på att goda gärningar i vardagen har betydelse.

Den studerande bekantar sig med forskningsrön och förfaringssätt som har anknytning till att motverka klimatklimatförändringen och trygga naturens mångfald. Hen får möjlighet att iaktta, planera, utforska och bedöma olika former av verksamhet med vilka de här företeelserna kan utvecklas i en hållbar riktning. Den studerande reflekterar över sina iakttagelser och strävar efter att identifiera strukturer som ger möjlighet för eller hindrar olika gemenskaper att leva på ett hållbart sätt.

Den studerande känner till grundläggande fakta om globaliseringen och hur den inverkar på möjligheterna för människor med olika livsvillkor att upprätthålla en hållbar livsstil. Hen känner till målen för FN:s åtgärdsprogram för hållbar utveckling Agenda 2030 och bedömer hur de framskrider. Den studerande reflekterar över och stärker sina egna insatser och det samarbete som behövs för en hållbar framtid.

Global och kulturell kompetens

Den studerande fördjupar sina kunskaper om och sin förståelse för sin egen identitet och gymnasiegemenskapens och samhällets mångfald, där olika identiteter, språk, religioner och livsåskådningar lever sida vid sida och i växelverkan med varandra. Den studerande stärker sitt internationella kunnande och sin multilitteracitet med hjälp av kulturellt och språkligt mångskiftande nätverk, medier och källmaterial. Hen får erfarenheter av att studera, samarbeta och agera på ett etiskt sätt genom att utnyttja olika internationella verksamhetsformer och teknologiska miljöer.

Den studerande lär sig identifiera och reflektera över kulturarv, värderingar, olika verksamhetsmiljöer och andra aspekter som kulturella identiteter och levnadssätt bygger på i den egna vardagen, i det finländska samhället, i Europa och på en global nivå. Samtidigt vänjer hen sig vid att värdesätta människors och gemenskapers rätt till olika kulturella identiteter och att agera för en kulturell mångfald.

Den studerande får olika möjligheter att utforska, öva och utveckla sina färdigheter att fungera som en världsmedborgare och agera på ett etiskt sätt i linje med FN:s åtgärdsprogram för hållbar utveckling Agenda 2030. Samtidigt lär hen sig skilja på internationalisering och globalisering som fenomen. Den studerande stärker sina kunskaper om mänskliga rättigheter för att främja en jämlik, rättvis och etiskt hållbar livsstil. Hen lär sig känna igen och utnyttja kreativt, multilateralt samarbete till förmån för en bra framtid.

Lokal precisering

Kompetens för välbefinnande

I Helsingfors stads gymnasier är studerandenas välbefinnande utgångspunkten för allt lärande. Tillsammans skapar vi en trygg studiemiljö där vi respekterar varandra och där alla får vara sig själva. En äkta jämlikhet uppnår man i en verksamhetskultur där man visar uppskattning för varandra. Lärarna och den övriga personalen stöder de studerande att göra rörelse i vardagen till en vana.

I Helsingfors ser vi att den bästa miljön för individen att växa i är ett mångfacetterat samhälle där alla kan hitta byggstenar för sin egen identitet. Att aktivt reflektera över sitt välbefinnande och över önsningar och planer för framtiden, är en del av studierna. De studerande lär sig vilka faktorer som påverkar deras välbefinnande. De vet också till vilka instanser i Helsingfors man kan vända sig om man behöver stöd och hjälp. Också i den egna gymnasiegemenskapen stöder vi och hjälper varandra.

Mer information om välbefinnande i kapitel 3.4 Verksamhetskultur.

Kommunikativ kompetens

Den kommunikativa kompetensen utvecklas i samverkan med andra. I Helsingfors stads gymnasier lyssnar vi på varandra och värdesätter god argumentation. Undervisningen och verksamhetskulturen främjar den studerandes språkliga medvetenhet. Att studera handlar om att hjälpa varandra, dela insikter och samarbeta. Hela skolgemenskapen arbetar mot samma mål: att lyckas och att inspireras. Vi uppmuntrar de studerande att våga. Framgång kräver ofta många försök och även många misslyckanden. Modet ökar då man vågar försöka på nytt och kan glädja sig också åt små framsteg.

Tvärvetenskaplig och kreativ kompetens

Modet att prova på något nytt genomsyrar verksamhetskulturen i gymnasierna. De studerande har möjlighet att ta del av tvärvetenskapligt samarbete mellan olika ämnen och även samarbeta med olika aktörer i huvudstadsregionen och i det övriga landet. Vi bygger upp studieavsnitten så att de fördjupar de studerandes förståelse för helheter och fenomen.

Samhällelig kompetens

I Helsingfors stads gymnasier är det viktigt att vara med och påverka. De studerande har många möjligheter att vara aktiva och påverka verksamheten i sitt eget lokalsamhälle. De kan delta i tutor- och elevkårsverksamheten, organisera aktiviteter i sitt eget gymnasium eller andra gymnasieskolor i staden eller jobba som volontärer.

Vi uppmuntrar de studerande att ta ansvar för sig själva och andra. Var och en är en värdefull och nödvändig del av beslutsfattningsprocessen. De studerandes och personalens röst hörs likvärdigt i alla skolans kommunikationskanaler. De studerande känner också till olika påverkningskanaler i Helsingfors, på nationell och internationell nivå.

Etisk kompetens och miljökompetens

I gymnasierna tar sig de vuxna och ungdomarna tillsammans an viktiga samhällsfrågor. Framför allt funderar vi över en hållbar utveckling och på hur vi bäst ska hantera de utmaningar som överbelastningen av miljön för med sig. Det gemensamma ansvaret för framtiden behandlas i flera ämnen och fokus ligger på konstruktiva lösningar. Tillsammans jobbar vi för lösningar som är samhällsligt och ekonomiskt hållbara samt socialt rättvisa. En av de viktigaste målsättningarna är ett Kolneutralt (klimatneutralt) Helsingfors 2035.

De studerande bekantar sig med målsättningarna i programmet ett Kolneutralt Helsingfors 2035 och blir medvetna om att även små handlingar är av betydelse, då det gäller att bygga en hållbar framtid.

Global och kulturell kompetens

Vi uppmuntrar de studerande att reflektera över sin egen identitet och stöder dem i deras identitetsbygge; i att hitta sig själva och sin egen röst och att acceptera mångfald.

Helsingfors är en mångkulturell miljö där de studerande samverkar naturligt med många olika människor. Det hör till en del av vardagen att man modigt kommunicerar på olika språk. De studerande lär känna sina egna rötter och bekantar sig även med de andra studerandenas kulturella bakgrund. Erkännande och uppskattning av olika kulturella identiteter stärker förståelsen för en kulturell mångfald.

7. Läroämnena

7.1. Modersmål och litteratur (AI)

Läroämnets uppdrag

Läroämnet modersmål och litteratur har som uppdrag att utveckla den studerandes kunskaper i språk och litteratur samt hens kommunikationsfärdigheter och färdigheter i multilitteracitet. Studierna ska fördjupa den studerandes intresse för språk, litteratur och övrig kultur och öka den studerandes medvetenheten om sig själv som språkanvändare i kommunikation med andra. Undervisningen ska stödja utvecklingen av den studerandes språkliga medvetenhet, kulturella kompetens och lärande i alla läroämnena. Undervisningen ska sträva efter att utveckla sådana färdigheter och kunskaper som den studerande behöver för fortsatta studier och för aktivt medborgarskap. Modersmål och litteratur är ett mångvetenskapligt kunskaps-, färdighets- och kulturämne. Läroämnet hämtar sitt innehåll från språk-, litteratur- och kommunikationsvetenskaperna och från kulturforskningen. Inom ämnet modersmål och litteratur får den studerande bekanta sig med vårt kulturarv och dess olika former, med ordkonst och medie- och kommunikationskultur.

Undervisningen ska leda den studerande till att uttrycka sig på ett mångsidigt sätt, utveckla sina kommunikationsfärdigheter, aktivt skaffa information samt att kritiskt och ur ett etiskt perspektiv behandla och tolka informationen. Undervisningen ska utveckla den studerandes kognitiva färdigheter och studiefärdigheter samt stärker metaspråkliga färdigheter och kreativitet. Målet är att stödja och utveckla den studerandes språkliga medvetenhet och förmåga att tolka och producera multimodala texter.

Förmågan att behärska språkvetenskaplig kunskap ska integreras med det övriga innehållet i ämnet och studierna ska utveckla den studerandes förmåga att tolka och producera text. Målet för litteraturundervisningen är att den studerande ska förstå skön- och facklitteratur, få estetiska läsupplevelser och utveckla färdigheten att analysera och tolka texter ur olika synvinklar. Litteraturundervisningen ska utveckla den studerandes förmåga att reflektera ur ett etiskt och estetiskt perspektiv och utveckla kreativitet, kommunikationsfärdigheter och uttrycksförmåga. Studier i mediekunskap fördjupar den studerandes förmåga att kritiskt läsa, tolka och producera medietext och stärker hens förståelse för mediekultur samt utvecklar färdigheter i att aktivt och ansvarsfullt engagera sig i samhället.

Den studerande kommer i undervisningen i modersmål och litteratur i kontakt med språkliga drag, begrepp och olika sätt att bygga upp information som används i de olika vetenskapliga disciplinerna som läroämnet grundar sig på. Undervisningen baserar sig på ett vidgat textbegrepp, som innebär att texter är multimodala, till exempel skrivna, talade, visuella, audiovisuella eller bygger på kombinationer av dessa. Karakteristiska texter för läroämnet är fiktiva texter och faktatexter, medietexter samt institutionella och vardagliga samtal eller kombinationer av dessa uttrycksformer.

Lärokursen modersmål och litteratur är en del av språkpedagogiken och språkutvecklingen i gymnasiet, vars mål är att identifiera och synliggöra språkens roll för lärandet. Språkstudier ska utveckla den studerandes flerspråkiga kompetens, det vill säga den studerandes förmåga att på olika nivåer behärska sitt modersmål och andra språk samt olika dialekter och register. Språkpedagogik stärker den studerandes språkutveckling, språkliga medvetenhet och förmåga att använda olika språk parallellt samt utvecklar den studerandes multilitteracitet och socialisering i den språkliga gemenskapen. Språkpedagogik och språkutveckling bidrar till att bygga upp den studerandes språkliga och kulturella identitet. Målet är att den studerande ska lära sig att identifiera och värdesätta språklig och kulturell mångfald samt språkliga rättigheter, både i den egna vardagen och i samhället överlag. I undervisningen ska man fästa uppmärksamhet vid den språkliga mångfalden i Finland, vid finskans och svenskans ställning som nationalspråk samt vid de samiska språken och deras roll som landets ursprungsspråk.

I undervisningen i modersmål och litteratur samarbetar man med biblioteken. Dessutom utnyttjas andra mångsidiga lärmiljöer som teatrar, museer och arkiv samt andra kulturinstitutioner. Den studerande ska också dra nytta av sina egna språk- och textmiljöer samt den språkliga och kulturella mångfalden i skolgemenskapen och andra kontexter. I undervisningen används material och metoder som är tillräckligt utmanande och som för den studerande känns meningsfulla och ger upplevelser samt utvecklar hens kreativitet. Den studerande producerar och tolkar texter både individuellt och i samspel med andra.

I undervisningen i modersmål och litteratur ska man integrera läroämnets olika delområden med varandra. De olika lärokurserna i modersmål och litteratur samarbetar med varandra och även med andra läroämnena.

Mångsidig kompetens

I läroämnet modersmål och litteratur utvecklas den studerandes mångsidiga kompetens med hjälp av både läroämnesspecifika och ämnesövergripande teman och kompetensområden. Läroämnet bidrar också till att utveckla den studerandes kulturella kompetens samt hens medie-, medborgar- och demokratikunskap.

I läroämnet modersmål och litteratur framhävs den mångsidiga kompetensens delområden **tvärvetenskaplig och kreativ kompetens, kommunikativ kompetens** och **samhällelig kompetens**. Den studerande lär sig att med hjälp av språket, olika uttryckssätt, texter och kommunikation skapa betydelser och kopplingar mellan olika människor. Den studerandes förmåga att påverka, argumentera, producera egna texter och kommunicera stödjer utvecklingen av arbetslivsfärdigheter och färdigheter för ett aktivt medborgarskap. Studierna utvecklar den studerandes kritiska och kulturella läsfärdighet, förmåga att producera texter, multilitteracitet, språkliga medvetenhet och kommunikativa kompetens. Dessa stödjer i sin tur studierna och lärandet i alla läroämnena och i samarbetet mellan olika läroämnena. För att den studerande ska utveckla sina färdigheter krävs långsiktigt, kreativt, undersökande, aktiverande och processinriktat arbete.

Studier i modersmål och litteratur stärker **miljökompetens** och **etisk kompetens** samt **global och kulturell kompetens**, vilket syns i valet av innehåll i undervisningen. Studierna ökar förståelse för aktuella miljörelaterade utmaningar och ger färdigheter för att bygga upp en hållbar framtid. Studier i mediekunskap och hur man söker och hanterar information är kopplade till kritisk och kulturell läskunnighet och etisk kompetens. I undervisningen vägleds den studerande att förstå språklig och kulturell mångfald samt reflektera över och identifiera olika identiteter. Målet är den studerande ska förstå sin egen identitet som en del av den finländska, europeiska och globala kulturen.

De kunskaper och färdigheter som uppnås med studierna i modersmål och litteratur stödjer på många olika sätt utvecklingen av den studerandes **kompetens för välbefinnande**. Utvecklingen av den studerandes språkliga medvetenhet, kommunikativa kompetens och kompetens i multilitteracitet stödjer och stärker utvecklingen av identiteten. Den studerande får öva sig på att utvärdera och reflektera över sitt eget och de andras kunnande på ett konstruktivt sätt. Med studier i kultur och i synnerhet litteratur får den studerande bredda sin syn på livet, människorna och världen. Läroämnet ger den studerande verktyg att verbalisera sina egna tankar, känslor och upplevelser samt förmåga att bilda sig en uppfattning om sitt eget liv och sina egna styrkor. Läroämnet stödjer den studerandes livskompetens genom att den studerande utvecklar kommunikations- och textkompetens och färdigheter att fungera ansvarsfullt, etiskt och konstruktivt i olika situationer.

7.1.1. Svenska och litteratur (AI2)

Läroämnets uppdrag

Lärokursen svenska och litteratur har samma omfattning och i stort sett samma mål och innehåll som lärokursen finska och litteratur, med vissa språkspecifika och kulturella särdrag. Modersmålsämnet har betydelse för den studerandes bildningsprocess och är i den bemärkelsen ett livskunskapsämne. Ämnet bidrar också till att fördjupa den studerandes identitet och hens kulturella och historiska medvetenhet.

Lärokursen har ett centralt kulturbärande och identitetsskapande uppdrag i de svenska skolorna i Finland. Undervisningen i svenska och litteratur ska kontinuerligt stödja den studerandes skolspråk och språkliga medvetenhet, parallellt med att flerspråkighet ses som en resurs. Den studerandes varierande språkliga och kulturella bakgrund ska uppmärksammas och beaktas i undervisningen. Undervisningen relaterar till en nordisk kontext.

Lärokursen ska fördjupa den studerandes kunskaper om och i det svenska språket, samt kunskaper om litteratur och kultur med särskilt fokus på det svenska i Finland. Svenska språket är objekt för undervisningen och primärt undervisningsspråk i övriga läroämnena. Undervisningen gör den studerande medveten om betydelsen av god språklig kompetens också i fortsatta studier. Inom modulerna integreras lärokursens olika delområden: läsning, skrivande, tal, kommunikation, litteratur, drama och mediekunskap. De olika kunskapsområdena och färdigheterna samverkar kontinuerligt med varandra. Under alla moduler ska den studerandes text- och kommunikationsfärdigheter och den skriftliga kompetensen kontinuerligt utvecklas och den studerande ska läsa och behandla skönlitteratur och andra multimodala texter med utgångspunkt i modulens tematik. Att läsa hela verk och skriva längre, sammanhållna texter ingår i det centrala innehållet i modulerna enligt den modell som den lokala läroplanen föreskriver. Under de obligatoriska modulerna läser den studerande minst åtta hela verk, av vilka minst ett verk är en fackbok.

Mångsidig kompetens

Mål

Målet med undervisningen i svenska och litteratur är att utveckla den studerandes kommunikationsfärdigheter och färdigheter att tolka och producera texter samt hens språkliga och kulturella medvetenhet. De allmänna målen för undervisningen är följande:

Kommunikationsfärdigheter

Målet är att den studerande ska

- fördjupa och bredda sin kommunikativa kompetens för att kunna kommunicera målinriktat, ändamålsenligt och etiskt såväl enskilt som i grupp samt kunna analysera, bedöma och utveckla sina egna kommunikationsfärdigheter
- kunna analysera och bedöma olika kommunikationssituationer och -relationer samt kommunikationsfärdigheter och kommunikationsetik som ingår i kontexten.

Att tolka texter

Målet är att den studerande ska

- utveckla sin kritiska och kulturella läskunnighet så att hen kan analysera och utvärdera multimodala texter med olika syften och i olika kontexter, till exempel fakta- och medietext, litteratur och muntlig text, samt kan använda sig av relevanta begrepp för att analysera text

- utveckla sin förmåga att tolka skön- och facklitteratur i estetiskt och funktionellt syfte, fördjupa sin förståelse för litterära medel och behärska relevanta begrepp för att analysera litteratur
- kritiskt kunna granska olika informationskällor, informationens tillförlitlighet, användbarhet och syfte.

Att producera texter

Målet är att den studerande ska

- utveckla sin kritiska och kulturella läskompetens så att hen kan producera och dra nytta av multimodala texter och vara medveten om deras syften och kontexter, kan uttrycka sig och motivera sina tankar samt använda ett för situationen lämpligt språk och uttryckssätt
- kunna behärska de olika faserna i en skrivprocess och reflektera över sina egna skrivprocesser, kunna ge och ta emot respons samt tillämpa respons i sitt skrivande
- stärka sina färdigheter att behärska standardspråkets normer i tal och skrift samt kunna använda olika källor på ett ändamålsenligt sätt och förstå och följa regler om upphovsrätt.

Att utveckla språklig och kulturell medvetenhet

Målet är att den studerande ska

- förstå vilken betydelse språket och olika vetenskapliga discipliner har för lärandet och tänkandet samt vilken betydelse språklig och kulturell mångfald har för identiteten
- fördjupa sina kunskaper om språkets struktur, olika register, uttrycksformer och nyanser och deras meningsskapande funktion såväl i litteraturen som i andra kulturella verk.

Bedömning

Syftet med bedömningen är att främja och stödja lärandet och synliggöra olika aspekter av den studerandes kunskaper och utveckling. Responsen och bedömningen av studierna i svenska och litteratur ska vara kopplade till målen för respektive modul som ställts upp utgående från lärokursens allmänna mål. Modulernas mål bildar målen för de lokala studieavsnitten, eller sammanfogas till sådana. Bedömningen ska vara mångsidig, öppen och rättvis samt basera sig på delaktighet och uppmuntran och vägleda den studerande till självvärdering. Den studerandes lärande och kunskaper ska bedömas mångsidigt, till exempel med hjälp av iakttagelser av den studerandes lärande och olika prestationer.

Bedömningen under ett studieavsnitt kan bestå av till exempel respons samt självvärdering och kamratrespons som stödjer den studerande att utveckla sina färdigheter under läroprocessens gång. Med hjälp av bedömningsdialog och respons samt självvärderingsfärdigheter utvecklar den studerande en uppfattning om sig själv och hur hen talar och lyssnar samt producerar och tolkar text.

Slutbedömningen av ett studieavsnitt grundar sig på målen för modulerna som ingår i studieavsnittet. Utöver målen för modulerna kan studieavsnittet också innehålla lokala mål för mångsidig kompetens. Då studieavsnitt inleds ska den studerande informeras om målen för studierna så att både läraren och den studerande kan följa upp framsteg i studierna. Bedömningen av ett studieavsnitt ska grunda sig på olika slags prestationer, till exempel skriftliga och muntliga prestationer och eventuella andra delprestationer samt på den studerandes aktivitet under studieavsnittets gång. Om studieavsnittet består av flera moduler från samma läroämne ges endast ett vitsord.

Slutbedömningen av lärokursen utgår från studieavsnittens medeltal. Som stöd för både slutbedömningen och då den studerande vill höja sitt medeltal kan man dessutom utgå från följande delar av läroämnets allmänna mål:

Kommunikationsfärdigheter

- färdigheter att kommunicera vid individuella framträdanden och i grupp

- *färdigheter att förstå kommunikationssituationer.*

Att tolka texter

- *färdigheter att analysera och tolka multimodala texter, i synnerhet medietexter*
- *färdigheter att förstå och tolka skön- och facklitteratur*
- *färdigheter att utvärdera information.*

Att producera texter

- *färdigheter att producera olika typer av texter och behärska olika uttrycksformer samt färdigheter att uttrycka sig själv*
- *färdigheter att behärska olika faser i en skrivprocess*
- *förmåga att behärska standardspråket*
- *förmåga att söka information samt bedöma och använda källor och material.*

Att utveckla språklig och kulturell medvetenhet

- *färdigheter att förstå den språkliga och kulturella mångfalden*
- *färdigheter att förstå språket inom olika vetenskapliga discipliner som läroämnet utgår från*
- *färdigheter att behärska språkvetenskapliga och läroämnesrelaterade begrepp.*

I slutskedet av studierna kan den studerande ges möjlighet att delta i slutprovet i muntlig kommunikation för andra stadiet.

Studieavsnitt

Att tolka och producera text, 2 sp (MO01)

Studieavsnittets moduler

- Att tolka och producera text, 2 sp (MO1), Obligatorisk

Mål

Att tolka och producera text

Målen för modulen är att den studerande ska

- *lära sig producera, tolka och utvärdera multimodala texter, textstrukturer och uttrycksformer*
- *behärska de olika faserna i en skrivprocess och uppmuntras som skribent*
- *använda andra texter som underlag för den egna skrivprocessen*
- *stärka sin uppfattning om sig själv i fråga om att tolka och producera text samt ge och ta emot respons.*

Centralt innehåll

Att tolka och producera text

- *centrala textgenrer: berättande, beskrivande, instruerande, ställningstagande och reflekterande texter och kombinationer av dessa*
- *att skapa texthelheter; analys av textens syfte, målgrupp, kontext, innehåll, struktur, uttrycksformer och synvinklar*
- *att skriva olika typer av texter i process, kollaborativt och individuellt samt skriva, referera och kommentera med andra texter som underlag*
- *textens flerstämmighet och intertextualitet*
- *text- och språkvård*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar särskilt på att ge och ta emot kamratrespons samt andra kommunikativa arbetsätt som är karakteristiska för gymnasiestudier.

Vi övar särskilt på källkritik, färdigheter att skriva utifrån en annan text samt hantering av skrivprocessens olika faser.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Text och språklig medvetenhet, 1 sp (MO02)

Studieavsnittets moduler

- Text och språklig medvetenhet, 1 sp (MO2), Obligatorisk

Mål

Text och språklig medvetenhet

Målen för modulen är att den studerande ska

- *utveckla sin medvetenhet om text och språk*
- *fördjupa sin förståelse för språket och olika texter som meningsskapande element*
- *förstå språkets sociala funktion och betydelse både för individen och samhället.*

Centralt innehåll

Text och språklig medvetenhet

- *olika uppfattningar om språk: språk som struktur, språk som ett meningsskapande element, språk som ett socialt och samhälleligt fenomen, språk som maktmedel*
- *multilitteracitet och textgenre som begrepp, det vidgade textbegreppet*
- *språkpolitik, en- och flerspråkighet, språkideologier, språkvård*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi granskar språkets sociala karaktär samt en- och flerspråkighet som fenomen. Vi fördjupar oss särskilt i Helsingfors språkliga mångfald.

Vi undersöker språkpolitiken samt språket som ett samhälleligt och gemensamt fenomen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Kommunikation 1, 1 sp (MO03)

Studieavsnittets moduler

- Kommunikation 1, 1 sp (MO3), Obligatorisk

Mål

Kommunikation 1

Målen för modulen är att den studerande ska

- *uppmuntras att kommunicera aktivt, vidareutveckla sin kommunikationsprofil och sin uppfattning om språk och identitet*
- *fördjupa sina färdigheter att kommunicera i grupp och lära sig analysera och bedöma de fenomen som uppstår i samband med gruppkommunikation*
- *lära sig granska betydelsen av språkliga och icke-verbala medel och iaktta kontextbunden variation i olika kommunikationssituationer.*

Centralt innehåll

Kommunikation 1

- *reflektioner över den egna kommunikativa kompetensen, förmåga att ge och ta emot respons, förmåga att lyssna samt målinriktat och konstruktivt delta i gruppens kommunikation*
- *analys av olika kommunikationssituationer, konstruktion av samtal, betydelseförhandlingar, språket och icke-verbal kommunikation samt roller, anspänning, talängslan och kohesion i anslutning till gruppkommunikation*
- *språk och identitet samt hur språket är föränderligt och kontextbundet*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi studerar mångsidigt grunderna i muntlig kommunikation och vidareutvecklar vår egen kommunikationsprofil.

Vi utvecklar vår säkerhet i att uttrycka oss samt vår självkänedom som kommunikatörer och gruppdeltagare i en trygg miljö.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Litteratur 1, 2 sp (MO04)

Studieavsnittets moduler

- Litteratur 1, 2 sp (MO4), Obligatorisk

Mål

Litteratur 1

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa och utveckla mångsidigare läsvanor
- känna till skön- och facklitterära genrer och deras olika uttrycksformer
- bredda och utveckla sina läsfärdigheter, kunna närma sig litterära multimodala texter på ett ändamålsenligt sätt och analysera och tolka dem med hjälp av relevanta begrepp
- förstå att litteratur kan tolkas på många sätt
- fördjupa sina kunskaper om det finlandssvenska och nordiska kulturarvet.

Lokal precisering

- Den finlandssvenska litteraturen som en del av den nordiska litteraturen.

Centralt innehåll

Litteratur 1

- litteraturens roller och olika sätt att läsa och uppleva litteratur, att läsa och skriva i funktionellt och estetiskt syfte
- berättelser och narrativitet i skön- och facklitteratur samt andra texter, till exempel teater, film, spel eller andra medietexter
- centrala litterära genrer, uttrycksformer och begrepp som används för att analysera
- olika sätt att tolka litteratur
- den finlandssvenska litteraturen som en del av den nordiska litteraturen

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi läser och tolkar mångsidigt olika slags litteratur samt övar på att skriva utifrån litteratur.

Vi övar på att läsa och skriva i funktionellt och estetiskt syfte. Vi handleder den studerande mot en läsande livsstil för att utveckla hans eller hennes tankar och empatiska förmåga med hjälp av litteratur. Vi uppmuntrar den studerande även till att aktivt använda bibliotekets tjänster. I mån av möjlighet utnyttjar vi stadens kulturutbud för konstupplevelser.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Att tolka text 1, 2 sp (MO5)

Studieavsnittets moduler

- Att tolka text 1, 2 sp (MO5), Obligatorisk

Mål

Att tolka text 1

Målen för modulen är att den studerande ska

- *vidareutveckla sin kritiska läskunnighet, i synnerhet gällande mediekunskap*
- *förstå hur medierna fungerar, deras betydelse för identiteten och deras roll som opinionsbildare i samhället*
- *lära sig tolka multimodala texter, i synnerhet medietexter samt lära sig analysera texternas olika former och uttryck*
- *göra sig förtrogen med olika sätt att påverka och argumentera samt stärka sina kunskaper och färdigheter i anslutning till det.*

Centralt innehåll

Att tolka text 1

- *ytrandefrihet, mediekritik, medieetik*
- *ideologiskt färgade texter och skillnaden mellan åsikter och vetenskaplig kunskap*
- *verbala och visuella medel som används i syfte att påverka mottagaren samt argumentation och retoriska stilmedel*
- *källkritik, informationssökning och -hantering, upphovsrätt*
- *att analysera och producera skriftliga och muntliga texter som tar ställning och påverkar*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi utvecklar den kritiska medieläskunnigheten och skaffar verktyg för att kunna delta i samhällsdebatten. Vi gör oss förtrogna med olika sätt att påverka och övar på dem både skriftligt och muntligt. Vi uppmuntrar till aktivt medborgarskap. I mån av möjlighet bekantar vi oss med verksamheten i lokala mediaorganisationer.

Vi bekantar oss med grunderna i medieetik samt i ytrandefrihet och tillhörande ansvar. Vi granskar olika mediefenomen utifrån kommunikativ etik.

Vi lär oss argumentera muntligt och skriftligt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Att producera text 1, 1 sp (MO06)

Studieavsnittets moduler

- Att producera text 1, 1 sp (MO6), Obligatorisk

Mål

Att producera text 1

Målen för modulen är att den studerande ska

- *uppmuntras som skribent och fördjupa sina tidigare insikter om olika skeden av skrivprocessen*
- *fördjupa sin uppfattning om vilken inverkan disposition, språk och uttrycksform har på textens betydelse och struktur*
- *fördjupa sin förmåga att utgå från andra texter i sitt eget skrivande och bedöma materialets tillförlitlighet.*

Centralt innehåll

Att producera text 1

- *skrivprocessen: val och avgränsning av tema, val av perspektiv, disposition, redigering och finslipning, ge och ta emot respons*
- *skriva med annat material som underlag, text- och språkvård*
- *ordkonst och kreativt skrivande som stärker skribentens egen röst*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att ge och utnyttja respons under skrivprocessen.

Vi säkerställer att den studerande kan använda källor på ett etiskt sätt.

Vi uppmuntrar den studerande att skriva på ett sätt som stärker skribentens egen röst och identitet.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Kommunikation 2, 1 sp (MO07)

Studieavsnittets moduler

- Kommunikation 2, 1 sp (MO7), Obligatorisk

Mål

Kommunikation 2

Målen för modulen är att den studerande ska

- öka tilltron till sin förmåga att framträda och sin förståelse för anspänning
- utveckla sin färdighet att framträda samt förmåga att producera olika muntliga texter, även i digitala miljöer
- fördjupa sin förmåga att analysera och bedöma talade texter samt audiovisuell kommunikation.

Centralt innehåll

Kommunikation 2

- anspänning, talängslan och koncentrationsnivå, publikkontakt och åhörarnas ansvar
- sammanställning och framförande av ett inlägg individuellt, i grupp eller som en audiovisuell text; färdigheter i att fokusera, ta kontakt, åskådliggöra och uttrycka sig
- kommunikationsfärdigheter och -etik i olika kommunikationskanaler, till exempel sociala medier
- analys och bedömning av muntliga och audiovisuella texter

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi lär oss mångsidigt olika sätt att framträda och utvecklar den egna kommunikationsprofilen i en trygg miljö.

Vi granskar och analyserar kommunikation och etiken i den i olika kommunikationskanaler. Vi utvecklar färdigheterna att fungera som en aktiv samhällsmedlem genom att öva på olika sätt att framträda.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Litteratur 2, 2 sp (MO08)

Studieavsnittets moduler

- Litteratur 2, 2 sp (MO8), Obligatorisk

Mål

Litteratur 2

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa sin kunskap om litteratur och kunna granska och analysera skönlitteratur som en del av ett samhälle i förändring
- förstå kontextens betydelse för hur litteraturen upplevs och tolkas
- känna till centrala verk och teman i den finländska litteraturen och i världslitteraturen och kunna analysera dem utgående från en kulturell kontext.

Centralt innehåll

Litteratur 2

- finländsk litteratur som en multimodal, flerstämmig och flerspråkig del av världslitteraturen
- analys och tolkning av litteratur i förhållande till olika kontexter, till exempel författarens och genrens kontext, den historiska och kulturella kontexten eller den samhälleliga och politiska kontexten
- granskning av texter ur olika synvinklar, till exempel utgående från olika människosyner, identiteter, världsbilder, värdegrunder och idévärldar

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi läser litteratur från olika länder och olika tider samt granskar litteraturen i en kulturell kontext.

Vi granskar litteratur som ett uttryck för olika värderingar och världsbilder samt människosyner.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Kommunikation 3, 2 sp (MO09)

Studieavsnittets moduler

- Kommunikation 3, 2 sp (MO9), Valfri

Mål

Kommunikation 3

Målen för modulen är att den studerande ska

- utveckla mångsidiga kommunikationsfärdigheter, i synnerhet med tanke på fortsatta studier och arbetsliv
- utveckla färdigheter att förstå och lösa problem som uppstår i samband med kommunikation samt kunna agera ändamålsenligt och etiskt i olika, även utmanande kommunikationssituationer och förstå kommunikationens kulturella särdrag och kontextbundenhet
- fördjupa förmågan att analysera kommunikation ur olika synvinklar.

Centralt innehåll

Kommunikation 3

- kommunikationsfärdigheter som krävs i samband med studier och arbetsliv, till exempel sådana som relaterar till möten, förhandlingar och arbetsintervjuer
- framförandet av en egen idé eller synpunkt på ett övertygande sätt, argumentationsteknik och retoriska medel
- analys av olika kommunikationssituationer och -relationer samt av faktorer som påverkar dem, konflikter och problemlösning i grupp
- dialogisk och konstruktiv kommunikation, etiska spelregler för kommunikation
- eventuellt deltagande i slutprovet för muntlig kommunikation

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi stärker den studerandes självförtroende och utvecklar färdigheter för att lyckas i olika kommunikationssituationer i studie- och arbetslivet. Vi utvecklar kompetensen för välbefinnandet genom att tillsammans bygga upp en trygg atmosfär för att utveckla kommunikationsfärdigheterna.

Vi fördjupar kunskaperna om olika kommunikationssituationer och diskurser.

Vi granskar kommunikationen som en del av kulturen och utvecklar en förståelse för interkulturella skillnader i kommunikationen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Att producera text 2, 2 sp (MO10)

Studieavsnittets moduler

- Att producera text 2, 2 sp (MO10), Valfri

Mål

Att producera text 2

Målen för modulen är att den studerande ska

- vidareutveckla sin förmåga att uttrycka sig i skrift och skriva längre sakprosatext med utgångspunkt i olika textmaterial
- medvetandegöra sin egen förmåga att hantera skrivprocessen och redigera texter.

Centralt innehåll

Att producera text 2

- att planera och producera ställningstagande och reflekterande texter
- förmågan att hantera material, utvärdering av källor, källkritik, upphovsrätt
- medvetandegöra olika faser i skrivprocessen och fokusera tidsanvändningen
- avgränsning av tema, val av perspektiv och material samt olika sätt att använda material
- redigering och finslipning av text, skribentens egen röst, text- och språkvård

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet betonar vi aktuella etiska frågor i de producerade och analyserade texternas teman.

Vi övar på att ta fram skribentens egen röst genom att skriva och tolka texter.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Att tolka text 2, 2 sp (MO11)

Studieavsnittets moduler

- Att tolka text 2, 2 sp (MO11), Valfri

Mål

Att tolka text 2

Målen för modulen är att den studerande ska

- bredda och fördjupa sin kritiska och kulturella läskunnighet
- kunna analysera, tolka och utvärdera multimodala texter
- förstå innebörden av syfte och kontext vid tolkningen av texter
- använda sig av relevanta begrepp för att framföra och motivera sin tolkning av texter.

Centralt innehåll

Att tolka text 2

- analys och tolkning av olika slag av fakta- och medietexter och fiktiva texter med hjälp av relevanta begrepp
- olika sätt att tolka texter
- relationen mellan en text och dess situationsbundna och kulturella kontext
- olika sätt att skapa mening i texter, till exempel genom olika uttryckssätt och -former samt struktur

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi stärker den studerandes förmåga att identifiera sina egna styrkor då han eller hon förbereder sig för studentskrivningarna och fortsatta studier.

Vi läser, analyserar och tolkar texter kritiskt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (MO12)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Kursen består av många olika muntliga och skriftliga arbetsmoment som utvärderas formativt under kursens lopp och summativt efter dess slut. Fokuseringen kan, beroende på kursens konkreta utformning, variera, men de studerandes utveckling gällande den globala, kulturella, och kommunikativa kompetensen samt kompetensen för välbefinnande beaktas i denna bedömning. Kursen bedöms med en prestationsanteckning.

Repetition för abiturienter, 2 sp (MO13)

Mål

Lokal precisering

- befästa de kunskaper och färdigheter som mäts i proven i läskompetens och skrivkompetens i studentexamen
- fördjupa den kritiska och kulturella läsförmågan och den språkliga uttrycksförmågan
- utveckla förmågan att analysera, tolka, bedöma, tillgodogöra sig och producera olika texter medveten om deras syfte och kontext
- lära sig att kritiskt granska skrivprocessen och slutresultatet

Centralt innehåll

Lokal precisering

- övning att producera texter som motsvarar studentexamensuppgifter
- individuell handledning i skrivprocessen

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder lärokursens uppnådda målsättningar för den mångsidiga kompetensens delområden.

Studieavsnittet stöder lärokursens uppnådda målsättningar för den mångsidiga kompetensens delområden.

Studieavsnittet stöder lärokursens uppnådda målsättningar för den mångsidiga kompetensens delområden.

Studieavsnittet stöder lärokursens uppnådda målsättningar för den mångsidiga kompetensens delområden.

Studieavsnittet stöder lärokursens uppnådda målsättningar för den mångsidiga kompetensens delområden.

Studieavsnittet stöder lärokursens uppnådda målsättningar för den mångsidiga kompetensens delområden.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet fastställs i början av studieavsnittet. Med formativ bedömning stöder och handleder vi lärande och som en del av den formativa bedömningen utövar den studerande självbedömning. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer mål för sin inläring utgående ifrån målen för studieavsnittet och sin egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittets gång hur hen uppnår sina mål. Studieavsnittet kan bedömas med ett vitsord eller prestationsanteckning.

Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning.

Stärk din svenska! (1-2 sp), 2 sp (MO14)

Mål

Lokal precisering

- bli medveten som sig själv som läsare och skribent
- bli säkrare i att använda det svenska språket, både skriftligt och muntligt
- öva upp sina skrivfärdigheter vad gäller stavning, ordval, meningsbyggnad och textstruktur
- utveckla sin läsförmåga och -förståelse
- känna sig tryggare i att läsa olika typer av texter i ett vidgat textbegrepp

Centralt innehåll

Lokal precisering

- reflektionsdagbok
- stavningsregler, språkvård och skrivprocess
- grundläggande läsförståelse och lässtrategier
- konkreta och avgränsade uppgifter som stöder språkutvecklingen
- respons och processkrivning för att utveckla skrivandet

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I och med att språket används i kommunikativt syfte så är det naturligt att ta med denna kompetens här. Vi jobbar med att tydligt få fram vad vi vill säga och att förstå vad andra vill kommunicera till oss.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Fokus i detta studieavsnitt ligger inte på den summativa bedömningen utan snarast på den formativa. Utgångspunkten är deltagarnas egen nivå och progressionen är det centrala. Aktivt deltagande, en vilja att utvecklas, reflektionsdagboken och kortare uppgifter ligger till grund för bedömningen. Studieavsnittet bedöms antingen med vitsord eller prestationsanteckning.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på prestationer under hela arbetet, och den studerande får direktrespons på det hen gör. Studieavsnittet bedöms antingen med vitsord eller prestationsanteckning.

Kreativt skrivande (1-2 sp), 2 sp (MO15)

Mål

Lokal precisering

- utveckla sina hantverksmässiga färdigheter inom skönlitterärt skrivande, bland annat genom ett systematiskt responsarbete
- utveckla sin förmåga att analysera och bearbeta sina egna texter
- hitta sitt eget sätt att skriva, både utgående från stil och genre
- bli bättre på att ge och ta emot respons

Centralt innehåll

Lokal precisering

- kortare och längre skrivövningar
- skrivprocessen: planering och skrivande och bearbetning av skönlitterära texter
- responsarbete, både att ta emot och att ge till andra studerande
- olika textgenrer, som exempelvis prosa, lyrik och dramatik

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Utgångspunkten är att detta studieavsnitt ska stödja välbefinnandet genom möjligheten till att utforska det egna kreativa skrivandet. Fokus ligger i första hand på skapandet snarare än produkten.

Inom skönlitterära texter ingår ofta någon form av etiskt dilemma som konflikt i berättandet, och detta är något vi kommer att utforska.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

I studieavsnittet ingår systematisk respons från läraren, kamratrespons samt självutvärdering och -reflektion. Slutbedömningen är i första hand formativ och utgår från olika typer av uppgifter och övningar under hela perioden, självreflektionen samt deltagandet i kamratresponsen. Studieavsnittet bedöms antingen med vitsord eller prestationsanteckning.

Kreativt läsande (1-2 sp), 2 sp (MO16)

Mål

Lokal precisering

- fördjupa sin kunskap om litteratur

- fördjupa sin förmåga att analysera och tolka texter
- bredda sin kulturella läskunnighet
- få verktyg för att diskutera litteratur på olika sätt

Centralt innehåll

Lokal precisering

- läsning av olika skönlitterära texter
- olika diskussionsövningar
- olika modeller för att tolka texter
- olika sätt att utvärdera andras texter

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Genom diskussion i olika former utvecklar vi sociala färdigheter och färdigheter i att lära oss tillsammans och av varandra.

Valet av texter ger en möjlighet att utforska global och kulturell mångfald, samt en möjlighet att sätta in texter i större kulturella sammanhang.

Utgångspunkten är att detta studieavsnitt lyfter fram litteraturen som en källa till välbefinnande genom möjligheten att utforska olika slags texter och tillsammans få dela upplevelsen av dem.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Aktivt deltagande i kursen krävs för prestation. Studieavsnittet bedöms antingen med vitsord eller med prestationsanteckning.

Teaterarbete (2-3 sp), 3 sp (MO17)

Mål

Lokal precisering

- utveckla sitt sceniska uttryck (röst användning, kroppsspråk)
- utveckla sin kommunikativa förmåga; att medvetet förmedla tankar, känslor och åsikter till en publik
- få en inblick i hur ett teaterarbete går till, från en första läsning till färdig föreställning
- lära sig om olika uttrycksmedel som används inom teaterproduktion (ex. ljus- och ljuddesign)
- ta ansvar för sin del i helheten, både vad gäller rollen och annat nödvändigt arbete
- utveckla sin samarbetsförmåga i och med teatern som kollektiv konst

Centralt innehåll

Lokal precisering

- teaterarbetets olika delar, från val av pjäs till färdig föreställning inför publik
- reflektion kring arbetsprocessen samt den egna rollen
- analys av pjäs och roll
- dramaövningar och repetitionsarbete
- publikarbete (ex. affisch, programblad, marknadsföring)

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi fokuserar framför allt på att utveckla kreativiteten genom ett kollektivt likväl som individuellt skapande. Den tvärvetenskapliga kompetensen kommer fram genom samarbetet med bildkonsten.

Teaterarbete handlar om att kommunicera en berättelse till en publik, men vi övar även på att kommunicera inom gruppen genom bland annat kamratrespons.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen inom detta studieavsnitt innebär att den studerande utför en kontinuerlig självvärdering och -reflektion. De mål som sätts upp är både individuella och kollektiva.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på prestationer under hela arbetet, och den studerande får direktrespons på det hen gör. Studieavsnittet bedöms antingen med vitsord eller prestationsanteckning.

Journalistik (1-2 sp), 2 sp (MO18)

Mål

Lokal precisering

- behärska de grundläggande begreppen inom journalistik
- kunna analysera massmediernas roll i samhället
- bekanta sig med journalistikens arbetssätt
- producera olika typer av journalistiska texter
- förstå hur text, bild och ljud samverkar för att producera mening

Centralt innehåll

Lokal precisering

- analys av medietexter
- nyhetsvärdering
- pressetik
- metoder för research
- källkritik och yttrandefrihet
- produktion av artiklar, intervjuer och reportage

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi undersöker mediernas och journalistikens roll för vår uppfattning om vår omvärld och olika kulturer.

Vi läser, analyserar och tolkar texter kritiskt och vi producerar texter i olika journalistiska genrer.

Vi undersöker journalistikens och mediernas roll i samhället. Vi skapar oss en uppfattning om våra möjligheter att med medier och journalistik påverka dagens och framtidens samhällen.

Vi studerar mediernas och journalistikens kommunikation och vidareutvecklar vår egen kommunikationsprofil. Vi samarbetar i redaktionslika förhållande och över oss i att ge och ta respons.

Vi lär oss vad pressetik och yttrandefrihet innebär och säkerställer att den studerande kan använda källor på ett etiskt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Praktiskt tidningsarbete (1-2 sp), 2 sp (MO19)

Mål

Lokal precisering

- lära sig tidningsarbete i praktiken
- producera olika typer av journalistiska texter
- producera underhållande mediematerial
- kunna utföra målgruppsanalys
- förstå hur text, bild och ljud samverkar för att producera mening

Centralt innehåll

Lokal precisering

- redaktionsarbete
- produktion av artiklar, intervjuer, reportage och underhållning
- produktion av multimodala texter
- layout
- medieetik
- medieekonomi
- källkritik och yttrandefrihet

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi undersöker mediernas och journalistikens roll för vår uppfattning om vår omvärld och olika kulturer.

Vi läser, analyserar och tolkar texter kritiskt och vi producerar texter i olika journalistiska genrer.

Vi undersöker journalistikens och mediernas roll i samhället. Vi skapar oss en uppfattning om våra möjligheter att med medier och journalistik påverka dagens och framtidens samhällen.

Vi samarbetar i en tidningsredaktion och övar oss i att ge och ta respons.

Vi lär oss vad pressetik och yttrandefrihet innebär i praktiken och säkerställer att den studerande kan använda källor och publicera medieinnehåll på ett etiskt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen utförs främst som kamratbedömning inom tidningsredaktionen och vägleder lärandet. Som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Litteraturläsning (1-2 sp), 2 sp (MO20)

Mål

Lokal precisering

- fördjupa sina kunskaper om aktuella verk i världslitteraturen
- fördjupa sina färdigheter i att analysera och reflektera över skönlitteratur
- fördjupa sitt intresse för självständig läsning och för det litterära fältet

Centralt innehåll

Lokal precisering

- läsning av aktuella skönlitterära verk från flera olika delar av världen
- skrivande av läsdagbok med information om verken och den egna läsprocessen
- deltagande i en muntlig litterär diskussion om verken och läsprocessen

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Genom litteraturläsning och diskussion få vi kunskap om kulturella fenomen över hela världen, vilket ger oss färdigheter att förstå och bemöta andra människor och kulturer med respekt och engagemang.

Genom litteraturläsning och diskussion bekantar vi oss med hur fiktiva och verkliga karaktärer hanterar utmaningar på olika sätt under varierande omständigheter, vilket ger oss inspiration och ökar vårt välbefinnande.

Genom litteraturläsning och diskussion förbättrar vi vår förmåga att läsa, skriva och tala, vilket förstärker vår förmåga att kommunicera med andra människor i olika sammanhang.

Genom litteraturläsning och diskussion lär vi oss att analysera och se samband mellan olika vetenskapliga och konstnärliga synsätt. Dessutom lär vi oss att formulera egna tankar och skapa egna skriftliga och muntliga produkter på ett nyskapande och kreativt sätt.

Genom litteraturläsning och diskussion övar vi upp vår förmåga till inlevelse i konkreta fiktiva och verkliga livsöden, vilket förbättrar vår förmåga att analysera fenomen ur ett etiskt perspektiv och att fatta ekologiskt hållbara beslut.

Genom litteraturläsning och diskussion får vi kunskap om samhällseliga fenomen och hur de påverkar konkreta fiktiva och verkliga livsöden, vilket ger oss en förbättrad förmåga att analysera och ta ställning i aktuella lokala och globala samhällsfrågor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Kursen är en portföljkurs och innehåller både skriftliga och muntliga moment. Uppnåendet av studieavsnittets mål och kompetenser bedöms formativt under arbetets gång och aktivt deltagande i kursen krävs för prestation. Studieavsnittet bedöms antingen med vitsord eller med prestationsanteckning.

Kurs i teckenspråk, 2 sp (MO21)

Mål

Lokal precisering

- lära sig de elementära grunderna i teckenspråk
- lära sig enkel kommunikation på teckenspråk

Centralt innehåll

Lokal precisering

- teckenspråkets uppbyggnad
- handformer
- enskilda tecken och deras variationer
- inlevelse- och pantomimövningar
- icke-manuella faktorer
- grammatik
- egen produktion
- förståelseövningar
- dövsamfundet: dövas historia och kultur

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms antingen med vitsord eller med prestationsanteckning.

7.1.2. Svenska som andraspråk och litteratur (AI7)

Läroämnets uppdrag

Den studerande vars modersmål inte är svenska, finska eller samiska kan erhålla undervisning i läroämnet modersmål och litteratur enligt lärokursen i svenska som andraspråk och litteratur. Lärokursen i svenska som andraspråk och litteratur är lämplig för den studerande i de fall då baskunskaperna i svenska inom något delområde av språkkunskaperna inte, enligt lärarnas bedömning, ger förutsättningar för studier i svenska enligt lärokursen svenska och litteratur. Utgångspunkten för lärokursen är den inlärningsituation som den studerande som lär sig skolspråket som andraspråk befinner sig i: hen lär sig svenska i en svenskspråkig miljö och kunskaperna i svenska utvecklas så småningom allt mer vid sidan av det egna modersmålet. Målen för och innehållet i lärokursen svenska som andraspråk och litteratur i gymnasiet ska bygga på de grunder den studerande inhämtat i den grundläggande utbildningen eller på annat håll. Det centrala målet för undervisningen i svenska som andraspråk och litteratur är att den studerande ska uppnå sådana färdigheter i svenska och sådan kunskap om den finländska kulturen, att den studerande har möjlighet att fortsätta sina studier och klara sig i arbetslivet.

Det specifika uppdraget för lärokursen i svenska som andraspråk och litteratur är att fördjupa och utveckla den studerandes flerspråkiga identitet, kunskaper om och i svenska språket, hens kommunikativa färdigheter och läs- och skrivkompetens, även i multimodala sammanhang, och kunskaper om litteratur och kultur. I samarbete med undervisningen i det egna modersmålet samt med undervisningen i andra läroämnen stödjer undervisningen i svenska som andraspråk den studerandes språkliga och kulturella identitet i ett kulturellt mångfacetterat och mångmedialt samhälle. Undervisningen har även som uppdrag att stärka den studerandes kulturella och språkliga medvetenhet samt förståelse för språkets och kulturens betydelse för individen och samhället som helhet.

Svenska språket är objekt för undervisningen i denna lärokurs och huvudsakligt undervisningsspråk också i alla övriga läroämnen. Goda språk- och kommunikationskunskaper är centrala för fortsatta studier, arbetslivet och för att klara sig i vardagen. Under de obligatoriska modulerna läser den studerande minst fyra hela verk.

I undervisningen ska man göra den studerande medveten om betydelsen av god språklig kompetens inom de fortsatta studierna och hen ska även bli bekant med möjligheterna till att fortsätta sina studier i svenska och litteratur på högskolenivå.

Mål

Målet med undervisningen i svenska som andraspråk och litteratur är att utveckla den studerandes kommunikationsfärdigheter och färdigheter att tolka och producera texter samt hens språkliga och kulturella medvetenhet. De allmänna målen för undervisningen är följande:

Kommunikationsfärdigheter

Målet är att den studerande ska

- fördjupa och bredda sin kommunikativa kompetens för att kunna kommunicera målinriktat, ändamålsenligt och etiskt såväl enskilt som i grupp samt kunna analysera, bedöma och utveckla sina egna kommunikationsfärdigheter
- förstå allt mer abstrakt kommunikation i undervisningen och förstå och kunna fungera i allt mer formella kommunikationssituationer och använda kommunikationsstrategier som är lämpliga för situationen
- kunna analysera och bedöma olika kommunikationssituationer och -relationer samt kommunikationsfärdigheter och kommunikationsetik som ingår i kontexten.

Att tolka texter

Målet är att den studerande ska

- utveckla sin kritiska och kulturella läskunnighet så att hen kan analysera och utvärdera multimodala texter med olika syften och i olika kontexter, till exempel fakta- och medietext, litteratur och muntlig text, samt kan använda sig av relevanta begrepp för att analysera text
- utöka sitt ord-, fras- och begreppsförråd samt fördjupa sin kunskap om det skrivna språket och kunna bedöma texter med olika syften och i olika kontexter
- utveckla sina färdigheter att tolka skön- och facklitteratur och bredda sin läsning
- kritiskt kunna granska olika informationskällor, informationens syfte, tillförlitlighet och användbarhet.

Att producera texter

Målet är att den studerande ska

- utveckla sin kritiska och kulturella läskunnighet så att hen kan producera och dra nytta av multimodala texter och vara medveten om deras syften och kontexter, kan uttrycka sig och motivera sina tankar samt använda ett för situationen lämpligt språk och uttrycks sätt
- kunna behärska de olika faserna i en skrivprocess och reflektera över sina egna skrivprocesser, kunna ge och ta emot respons samt tillämpa respons i sitt skrivande
- stärka sina färdigheter att behärska standardspråkets normer i tal och skrift samt kunna använda olika källor på ett ändamålsenligt sätt och förstå och följa regler om upphovsrätt.

Att utveckla språklig och kulturell medvetenhet

Målet är att den studerande ska

- förstå vilken betydelse språket och olika vetenskapliga discipliner har för lärandet och tänkandet samt vilken betydelse språklig och kulturell mångfald har för identiteten
- fördjupa sina kunskaper om språkets struktur, olika register, uttrycksformer och nyanser och deras meningsskapande funktion såväl i litteraturen som i andra kulturella verk.

Bedömning

Den studerande ska bedömas enligt lärokursen i svenska som andraspråk och litteratur om hen har valt denna lärokurs, oberoende av om den studerande fått särskild undervisning i svenska som andraspråk och litteratur eller om gymnasiet har kunnat erbjuda endast en del av modulerna i svenska som andraspråk och litteratur. Moduler som fullgjorts enligt lärokursen i svenska och litteratur ersätter i sin helhet moduler i svenska som andraspråk och litteratur, och vitsordet från dessa moduler överförs till svenska som andraspråk och litteratur. Moduler i svenska som andraspråk och litteratur ersätter moduler i svenska och litteratur i den utsträckning de motsvarar varandra till mål och centralt innehåll. I det senare fallet kan det behövas kompletteringar för de obligatoriska modulernas del och vitsordet omprövas i samband med dessa.

Syftet med bedömningen är att främja och stödja lärandet och synliggöra den studerandes kunskaper och utveckling ur olika perspektiv. Responsen och bedömningen av studierna i svenska som andraspråk och litteratur ska vara kopplade till målen för respektive modul som ställts upp utgående från lärokursens allmänna mål. Modulernas mål bildar målen för de lokala studieavsnitten eller sammanfogas till sådana. Bedömningen ska vara mångsidig, öppen och rättvis samt basera sig på delaktighet och uppmuntran och vägleda den studerande till självvärdering. Den studerandes lärande och kunskaper ska bedömas mångsidigt, till exempel med hjälp av iakttagelser av den studerandes lärande och olika prestationer.

Bedömningen under ett studieavsnitt kan bestå av till exempel respons samt självvärdering och kamratrespons som stödjer den studerande att utveckla sina färdigheter under läroprocessens

gång. Med hjälp av självvärderingsfärdigheter utvecklar den studerande en uppfattning om sig själv och hur hen talar, lyssnar, producerar och tolkar text.

Slutbedömningen av ett studieavsnitt ska grunda sig på målen för modulerna som ingår i studieavsnittet. Utöver målen för modulerna kan studieavsnittet också innehålla lokala mål för mångsidig kompetens. Då studieavsnitt inleds ska den studerande informeras om målen för studierna så att både läraren och den studerande kan följa upp framsteg i studierna. Bedömningen av ett studieavsnitt ska grunda sig på olika slags prestationer, till exempel skriftliga och muntliga prestationer och eventuella andra delprestationer samt på den studerandes aktivitet under studieavsnittets gång. Om studieavsnittet består av flera moduler från samma läroämne ges endast ett vitsord.

Som stöd vid bedömningen och som ett verktyg för läraren och den studerandes självvärdering och kamratrespons används nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som grundar sig på den gemensamma europeiska referensramen för språk.

Slutbedömningen av lärokursen utgår från studieavsnittens medeltal. Som stöd för både slutbedömningen och då den studerande vill höja sitt medeltal kan man dessutom utgå från följande delar av läroämnets allmänna mål:

Kommunikationsfärdigheter

- utvecklingen av hörförståelse och muntliga färdigheter
- färdigheter att kommunicera vid individuella framträdanden och i grupp
- färdigheter att förstå kommunikationssituationer

Att tolka texter

- färdigheter att analysera och tolka multimodala texter, i synnerhet medietexter
- färdigheter att förstå och tolka skön- och facklitteratur
- färdigheter att utvärdera information

Att producera texter

- färdigheter att producera olika typer av texter och behärska olika uttrycksformer samt färdigheter att uttrycka sig själv
- färdigheter att behärska olika faser i en skrivprocess
- förmåga att behärska standardspråket
- förmåga att använda och bedöma material och informationskällor

Att utveckla språklig och kulturell medvetenhet

- färdigheter att förstå den språkliga och kulturella mångfalden
- färdigheter att förstå språket inom olika vetenskapliga discipliner som läroämnet utgår från
- färdigheter att behärska språkvetenskapliga och läroämnesrelaterade begrepp

I slutskedet av studierna kan den studerande ges möjlighet att delta i slutprovet i muntlig kommunikation för andra stadiet.

Studieavsnitt

Att tolka och producera text, 2 sp (SV201)

Studieavsnittets moduler

- Att tolka och producera text, 2 sp (SV21), Obligatorisk

Mål

Att tolka och producera text

Målen för modulen är att den studerande ska

- *lära sig producera, tolka och utvärdera multimodala texter, textstrukturer och uttrycksformer*
- *behärska de olika faserna i en skrivprocess och uppmuntras som skribent*
- *använda andra texter som underlag för den egna skrivprocessen*
- *lära sig iaktta hur språkliga strukturer och uttryck används i olika texter och tillämpa dem i sina egna texter*
- *stärka sin uppfattning om sig själv i fråga om att tolka och producera text samt ge och ta emot respons.*

Centralt innehåll

Att tolka och producera text

- *centrala textgenrer: berättande, beskrivande, instruerande, ställningstagande och reflekterande texter och kombinationer av dessa*
- *att skapa texthelheter; analys av textens syfte, målgrupp, kontext, innehåll, struktur, uttrycksformer och synvinklar*
- *att skriva olika typer av texter i process, kollaborativt och individuellt samt skriva, referera och kommentera med andra texter som underlag*
- *strategier som behövs för att förstå det man läser, färdigheter och ord-, frasoch begreppsförråd för ett abstrakt språkbruk*
- *ett helt skönlitterärt eller facklitterärt verk*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar särskilt på att ge och ta emot kamratrespons samt andra kommunikativa arbetssätt som är karakteristiska för gymnasiestudier.

Vi övar särskilt på källkritik, färdigheter att skriva utifrån en annan text samt hantering av skrivprocessens olika faser.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Text och språklig medvetenhet, 1 sp (SV202)

Studieavsnittets moduler

- Text och språklig medvetenhet, 1 sp (SV22), Obligatorisk

Mål

Text och språklig medvetenhet

Målen för modulen är att den studerande ska

- utveckla sin medvetenhet om text och språk
- fördjupa sin förståelse för språket och olika texter som meningsskapande element
- förstå språkets sociala funktion och betydelse både för individen och samhället

Centralt innehåll

Text och språklig medvetenhet

- olika uppfattningar om språk: språk som struktur, språk som ett meningsskapande element, språk som ett socialt och samhällsligt fenomen, språk som maktmedel
- multilitteracitet och textgenre som begrepp, det vidgade textbegreppet
- strategier som behövs för att förstå lärarens kommunikation i undervisningen, formellt tal och formell text
- språkpolitik, en- och flerspråkighet, språkideologier, språkvård

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi granskar språkets sociala karaktär samt en- och flerspråkighet som fenomen. Vi fördjupar oss särskilt i Helsingfors språkliga mångfald.

Vi undersöker språkpolitiken samt språket som ett samhällsligt och gemensamt fenomen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Kommunikation 1, 1 sp (SV203)

Studieavsnittets moduler

- Kommunikation 1, 1 sp (SV23), Obligatorisk

Mål

Kommunikation 1

Målen för modulen är att den studerande ska

- uppmuntras att kommunicera aktivt, vidareutveckla sin kommunikationsprofil och sin uppfattning om språk och identitet
- lära sig att kommunicera i grupp och iaktta, förstå och analysera olika fenomen i anslutning till gruppkommunikation

- *lära sig granska betydelsen av språkliga och icke-verbala medel och iaktta kontextbunden variation i olika kommunikationssituationer.*

Centralt innehåll

Kommunikation 1

- *reflektioner över den egna kommunikativa kompetensen, förmåga att ge och ta emot respons, förmågan att lyssna samt målinriktat och konstruktivt delta i gruppens kommunikation*
- *analys av olika kommunikationssituationer, konstruktion av samtal, betydelseförhandlingar, språket och icke-verbal kommunikation samt roller, anspänning, talängslan och kohesion i anslutning till gruppkommunikation*
- *språk och identitet samt hur språket är föränderligt och kontextbundet*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi studerar mångsidigt grunderna i muntlig kommunikation och vidareutvecklar vår egen kommunikationsprofil.

Vi utvecklar vår säkerhet i att uttrycka oss samt vår självkänedom som kommunikatörer och gruppdeltagare i en trygg miljö.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Litteratur, 2 sp (SV204)

Studieavsnittets moduler

- Litteratur, 2 sp (SV24), Obligatorisk

Mål

Litteratur

Målen för modulen är att den studerande ska

- *utveckla mångsidiga läsvanor och fatta intresse för och lära sig njuta av litteratur*
- *känna till skön- och facklitterära genrer och deras olika uttrycksformer*
- *lära sig motivera sin tolkning av texter, både muntligt och skriftligt*
- *utveckla sin förmåga att behärska språkliga strukturer och ordförråd genom att läsa skönlitteratur på svenska.*

Centralt innehåll

Litteratur

- *litteraturens roller och olika sätt att läsa och uppleva litteratur, att läsa och skriva i funktionellt och estetiskt syfte*
- *berättelser och narrativitet i skön- och facklitteratur samt andra texter, till exempel teater, film, spel eller andra medietexter*
- *centrala litterära genrer, uttrycksformer och begrepp som används för att analysera*
- *den finlandssvenska litteraturen som en del av den nordiska litteraturen*
- *den studerande ska läsa ett helt skön- eller facklitterärt verk, självständigt eller tillsammans*

Lokal precisering

- Den finlandssvenska litteraturen som en del av den nordiska litteraturen.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi läser och tolkar mångsidigt olika slags litteratur samt övar på att skriva utifrån litteratur.

Vi övar på att läsa och skriva i funktionellt och estetiskt syfte. Vi handleder den studerande mot en läsande livsstil för att utveckla hans eller hennes tankar och empatiska förmåga med hjälp av litteratur. Vi uppmuntrar den studerande även till att aktivt använda bibliotekets tjänster. I mån av möjlighet utnyttjar vi stadens kulturutbud för konstupplevelser.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Att tolka text 1, 2 sp (SV205)

Studieavsnittets moduler

- Att tolka text 1, 2 sp (SV25), Obligatorisk

Mål

Att tolka text 1

Målen för modulen är att den studerande ska

- *utveckla sin kritiska läskunnighet, i synnerhet gällande mediekunskap*
- *förstå hur medierna fungerar, deras betydelse för identiteten och deras roll som opinionsbildare i samhället*
- *lära sig tolka multimodala texter, i synnerhet medietexter samt lära sig analysera texternas olika former och uttryck*
- *göra sig förtrogen med olika sätt att påverka och argumentera samt få färdigheter i anslutning till det*

- kunna analysera skönlitteratur som förmedlar olika åsikter och världsbilder.

Centralt innehåll

Att tolka text 1

- yttrandefrihet, mediekritik, medieetik
- ideologiskt färgade texter och skillnaden mellan åsikter och texter baserade på en vetenskaplig grund
- verbala och visuella medel som används i syfte att påverka mottagaren samt argumentation och retoriska stilmedel
- källkritik, informationssökning och -hantering, upphovsrätt
- att analysera och producera skriftliga och muntliga texter som tar ställning och påverkar
- läsa ett samhällsligt betydande eller aktuellt verk

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi utvecklar den kritiska medieläskunnigheten och skaffar verktyg för att kunna delta i samhällsdebatten. Vi gör oss förtrogna med olika sätt att påverka och övar på dem både skriftligt och muntligt. Vi uppmuntrar till aktivt medborgarskap. I mån av möjlighet bekantar vi oss med verksamheten i lokala mediaorganisationer.

Vi bekantar oss med grunderna i medieetik samt i yttrandefrihet och tillhörande ansvar. Vi granskar olika mediefenomen utifrån kommunikativ etik.

Vi lär oss argumentera muntligt och skriftligt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Att producera text 1, 1 sp (SV206)

Studieavsnittets moduler

- Att producera text 1, 1 sp (SV26), Obligatorisk

Mål

Att producera text 1

Målen för modulen är att den studerande ska

- uppmuntras som skribent och fördjupa sina tidigare insikter om olika faser av skrivprocessen
- fördjupa sin uppfattning om vilken inverkan disposition, språk och uttrycksform har för textens betydelse och struktur

- *fördjupa sin förmåga att utgå från andra texter i sitt eget skrivande och bedöma materialets tillförlitlighet.*

Centralt innehåll

Att producera text 1

- *skrivprocessen: val och avgränsning av tema, val av perspektiv, disposition, redigering och finslipning, ge och ta emot respons*
- *skriva med annat material som underlag, text- och språkvård*
- *textbindning, förmåga att behärska språkliga strukturer som är typiska för sakprosatext*
- *ordkonstövningar och kreativt skrivande som stärker skribentens egen röst*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att ge och utnyttja respons under skrivprocessen.

Vi säkerställer att den studerande kan använda källor på ett etiskt sätt.

Vi uppmuntrar den studerande att skriva på ett sätt som stärker skribentens egen röst och identitet.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Kommunikation 2, 1 sp (SV207)

Studieavsnittets moduler

- Kommunikation 2, 1 sp (SV27), Obligatorisk

Mål

Kommunikation 2

Målen för modulen är att den studerande ska

- *vidareutveckla sina färdigheter och strategier för att förstå talat språk och lyssna och analysera olika kommunikationssituationer*
- *öka sin förståelse för anspänning och tilltron till sin förmåga att framträda*
- *utveckla sin färdighet att framträda samt sin förmåga att producera olika muntliga texter, även i digitala miljöer*
- *fördjupa sin förmåga att analysera och bedöma talade texter samt audiovisuell kommunikation.*

Centralt innehåll

Kommunikation 2

- *färdigheter och strategier för att lyssna och förstå talat språk, analys av kommunikationssituationer*
- *anspänning, talängslan och koncentrationsnivå, publikkontakt och åhörarnas ansvar*
- *sammanställning och framförande av ett inlägg individuellt, i grupp eller som en audiovisuell text; färdighet i att fokusera, ta kontakt, åskådliggöra och uttrycka sig*
- *kommunikationsfärdigheter och -etik i olika kommunikationskanaler, till exempel sociala medier*
- *analys och bedömning av muntliga och audiovisuella texter*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi lär oss mångsidigt olika sätt att framträda och utvecklar den egna kommunikationsprofilen i en trygg miljö.

Vi granskar och analyserar kommunikation och etiken i den i olika kommunikationskanaler. Vi utvecklar färdigheterna att fungera som en aktiv samhällsmedlem genom att öva på olika sätt att framträda.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Litteratur 2, 2 sp (SV208)

Studieavsnittets moduler

- Litteratur 2, 2 sp (SV28), Obligatorisk

Mål

Litteratur 2

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin kunskap om litteratur och kunna granska och analysera skönlitteratur som en del av ett samhälle i förändring*
- *förstå kontextens betydelse för hur litteraturen upplevs och tolkas*
- *bekanta sig med centrala verk och teman i den finländska litteraturen och i världslitteraturen och kunna bedöma deras betydelse.*

Centralt innehåll

Litteratur 2

- *finländsk litteratur som en del av världslitteraturen*
- *analys och tolkning av litteratur i förhållande till olika kontexter, till exempel författaren och genren, den historiska och kulturella kontexten eller den samhälleliga och politiska kontexten*
- *granskning av texter ur olika synvinklar, till exempel utgående från olika människosyner, identiteter, världsbilder, värdegrunder och idévärldar*
- *ett betydande eller aktuellt skönlitterärt verk*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi läser litteratur från olika länder och olika tider samt granskar litteraturen i en kulturell kontext.

Vi granskar litteratur som ett uttryck för olika värderingar och världsbilder samt människosyner.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Kommunikation 3, 2 sp (SV209)

Studieavsnittets moduler

- Kommunikation 3, 2 sp (SV29), Valfri

Mål

Kommunikation 3

Målen för modulen är att den studerande ska

- *utveckla mångsidiga kommunikationsfärdigheter, i synnerhet med tanke på fortsatta studier och arbetsliv*
- *utveckla färdigheter att förstå och lösa problem som uppstår i samband med kommunikation samt kunna agera ändamålsenligt och etiskt i olika, även utmanande kommunikationssituationer och förstå kommunikationens kulturella särdrag och kontextbundenhet*
- *fördjupa förmågan att analysera kommunikation ur olika synvinklar*
- *fördjupa sin förståelse för situationsbundna variationer i olika kommunikationssituationer.*

Centralt innehåll

Kommunikation 3

- *utveckla förmågan att förstå talat språk och lyssna samt mångsidigare färdigheter för att tala och uppträda*
- *kommunikationsfärdigheter som krävs i samband med studier och arbetsliv, till exempel sådana som relaterar till möten, förhandlingar och arbetsintervjuer*

- framförandet av en egen idé eller synpunkt på ett övertygande sätt, argumentationsteknik och retoriska medel
- analys av olika faktorer som påverkar kommunikationssituationer och -relationer samt konflikter och problemlösning i grupp
- dialogisk och uppmuntrande kommunikation, etiska spelregler för kommunikation
- eventuellt deltagande i slutprovet för muntlig kommunikation

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi stärker den studerandes självförtroende och utvecklar färdigheter för att lyckas i olika kommunikationssituationer i studie- och arbetslivet. Vi utvecklar kompetensen för välbefinnandet genom att tillsammans bygga upp en trygg atmosfär för att utveckla kommunikationsfärdigheterna.

Vi fördjupar kunskaperna om olika kommunikationssituationer och diskurser.

Vi granskar kommunikationen som en del av kulturen och utvecklar en förståelse för interkulturella skillnader i kommunikationen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Att producera text 2, 2 sp (SV210)

Studieavsnittets moduler

- Att producera text 2, 2 sp (SV210), Valfri

Mål

Att producera text 2

Målen för modulen är att den studerande ska

- vidareutveckla sin förmåga att uttrycka sig i skrift och skriva längre sakprosatext med utgångspunkt i olika textmaterial
- fördjupa sina kunskaper om skriftspråkets struktur och grundläggande normer och kunna välja lämplig språkform
- medvetandegöra sin egen förmåga att hantera skrivprocessen och redigera texter.

Centralt innehåll

Att producera text 2

- att planera och producera ställningstagande och reflekterande texter
- förmågan att hantera information, utvärdering av källor, källkritik, upphovsrätt
- medvetandegöra olika faser i skrivprocessen och fokusera tidsanvändningen

- *avgränsning av tema, val av perspektiv och material samt olika sätt att använda material*
- *redigering och finslipning av text, skribentens egen röst, text- och språkvård*
- *aktuellt skönlitterärt eller facklitterärt verk*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet betonar vi aktuella etiska frågor i de producerade och analyserade texternas teman.

Vi övar på att ta fram skribentens egen röst genom att skriva och tolka texter.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Att tolka text 2, 2 sp (SV211)

Studieavsnittets moduler

- Att tolka text 2, 2 sp (SV211), Valfri

Mål

Att tolka text 2

Målen för modulen är att den studerande ska

- *bredda och fördjupa sin kritiska och kulturella läskunnighet*
- *kunna analysera, tolka och utvärdera multimodala texter*
- *förstå innebörden av syfte och kontext vid tolkningen av texter.*

Centralt innehåll

Att tolka text 2

- *analys och tolkning av olika slag av fakta- och medietexter och fiktiva texter med hjälp av relevanta begrepp*
- *olika sätt att tolka texter*
- *relationen mellan en text och dess situationsbundna och kulturella kontext*
- *diktsamling eller pjästext och fenomen i kultur och media*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi stärker den studerandes förmåga att identifiera sina egna styrkor då han eller hon förbereder sig för studentskrivningarna och fortsatta studier.

Vi läser, analyserar och tolkar texter kritiskt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på olika slags prestationer som den studerande får sporrande respons på i rätt tid. Den studerande bedömer sina egna kunskaper utifrån responsen som han eller hon fått.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (SV212)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

7.2. Biologi (BI)

Läroämnets uppdrag

Biologi är en naturvetenskap som undersöker livsrelaterade fenomen på allt från molekyl- och cellnivå till biosfären. Syftet med undervisningen i biologi är att väcka intresse för bio- och miljövetenskaper och stödja utvecklingen av ett naturvetenskapligt tänkande hos den studerande. Undervisningen ska stärka den studerandes uppfattning om biologins betydelse i formandet av en naturvetenskaplig världsbild. Den naturvetenskapliga världsbilden bygger på vetenskaplig forskning och hjälper den studerande att granska världen på vetenskaplig grund. Undervisningen i biologi ska vägleda den studerande att förstå hur den levande naturen är uppbyggd, fungerar och växelverkar samt att förstå evolutionens betydelse för organismernas utveckling.

Läroämnet biologi ska ge den studerande färdigheter för vardagen, arbetslivet och för fortsatta studier. Undervisningen i biologi ska synliggöra att biovetenskaperna är vetenskapsgrenar som utvecklas snabbt och vilkas tillämpningar används på många olika sätt till exempel inom medicin, industri och jord- och skogsbruk. Undervisningen i biologi ska hjälpa den studerande att förstå de möjligheter som biovetenskaperna erbjuder för att förbättra såväl människoslåktets som övriga organismers och hela ekosystemets välbefinnande.

Utmärkande för gymnasiets biologi är att den studerande ska inhämta kunskap genom observationer och experiment, att studierna är forskningsinriktade och att arbetssätten ska vara aktiverande och betona växelverkan. I undervisningen ingår laborationer, och en del av studierna sker i digitala studiemiljöer och i studiemiljöer utanför skolan. I takt med att studierna framskrider utvecklar den studerande mångsidigare och djupare färdigheter att arbeta experimentellt. I undervisningen ska man på olika sätt samarbeta med andra läroämnen. Fenomen som ingår i undervisningen i biologi granskas särskilt inom läroämnena geografi, kemi, fysik, psykologi och hälsokunskap på det sätt som är karakteristiskt för respektive läroämne.

Mångsidig kompetens

Undervisningen i biologi bygger på förståelsen av naturens mångfald och hur den utvecklas. Ett centralt tema för undervisningen är att skapa en hållbar framtid. Målen för mångsidig kompetens uppfylls tillsammans med målen för läroämnet.

Undervisningen i biologi stärker på ett naturligt sätt den studerandes **kompetens för välbefinnande**. Undervisningen ökar den studerandes förståelse för vilken betydelse en mångsidig, ren och välmående miljö har för människans totala välbefinnande. I biologin betonas skillnaderna mellan individer, individernas mångfald och deras biologiska bakgrund, vilket ger den studerande verktyg att förstå mångfald. Den studerande ska få handledning i att ställa upp egna mål samt stöd och uppmuntran i olika skeden av läroprocessen för att stärka sin självkänedom och utveckla uthållighet.

I läroämnet biologi utvecklas den **kommunikativa kompetensen** genom att den studerande lär sig att argumentera och värdera sina egna och andras synpunkter med hjälp av kunskaper i biologi. Undervisningen ska ordnas i olika läroämnen och med mångsidiga metoder för att utveckla den studerandes sociala och kommunikativa färdigheter.

Undervisningen ska vägleda den studerande till naturvetenskapligt tänkande och till att söka och kritiskt analysera information, vilket stödjer den studerandes **tvärvetenskapliga och kreativa kompetens**. I undervisningen i biologi fördjupar sig den studerande i läroämnets språk och språket inom vetenskapsgrenarna som anknyter till biologi samt i läroämnets begreppsapparat och hur biologisk kunskap är uppbyggd. Den studerande får öva på undersökande samt tvärvetenskapligt och kreativt arbete i olika läroämnen.

Den **samhälleliga kompetensen** beaktas i undervisningen i biologi genom att den studerande får färdigheter att arbeta inom branscher som är viktiga för samhället, som hälsovården, miljösektorn och jord- och skogsbrukssektorn. Biovetenskaperna är ett internationellt vetenskapsområde som utvecklas snabbt, och dess tillämpningar används i samhället såväl på lokal som på nationell och internationell nivå. Undervisningen i biologi ger den studerande grundläggande kunskaper som hjälper hen att ta ställning till många aktuella samhällsfrågor och att tillämpa ett kritiskt förhållningssätt till medieinnehåll. Undervisningen vägleder den studerande mot en hållbar livsstil och till att ta globalt ansvar som en aktiv samhällsmedlem, vilket stärker hens **globala och kulturella kompetens**.

Undervisningen i biologi utvecklar den studerandes **miljökompetens** och vilja att värna om naturens mångfald. I undervisningen betonas förståelsen av naturens egenvärde och av att naturen är unik. I undervisningen behandlar man vilka möjligheter biologiska tillämpningar och ekosystemtjänsterna erbjuder för en hållbar framtid. Undervisningen hjälper den studerande att göra hållbara val i den egna vardagen samt att tillämpa biologisk kunskap för reflektion som kräver **etisk kompetens**.

Mål

Undervisningen i biologi ska främja den studerandes förmåga att granska olika fenomen ur biovetenskaplig synvinkel samt på ett mångsidigt sätt stärka och fördjupa hens kunskaper och färdigheter i biologi. Målen för undervisningen i biologi anknyter till infallsvinklar inom biologin, till biologiska fenomen och processer samt till biologisk kunskap och tillämpningen av den. De allmänna målen för undervisningen är följande:

Biologins infallsvinklar

Målet är att den studerande ska

- kunna använda biologins centrala begrepp exakt och i rätt sammanhang
- med hjälp av artexempel kunna åskådliggöra fenomen som är kännetecknande för biologin
- förstå att biologisk kunskap grundar sig på forskning och att det i Finland bedrivs betydande forskning på området
- förstå vilken betydelse biologisk kunskap och dess tillämpningar har för innovationer och lösningar på olika problem
- få erfarenheter som fördjupar intresset för biologi och biologistudier.

Biologiska fenomen och processer

Målet är att den studerande ska

- känna till organismernas struktur och funktioner
- förstå biologiska samband mellan orsak och verkan från molekylnivå till biosfären
- förstå evolutionens betydelse
- känna till olika tillämpningar som grundar sig på biologisk kunskap.

Biologisk kunskap och tillämpningen av den

Målet är att den studerande ska

- planera och genomföra experimentellt arbete självständigt eller i samarbete med andra i mångsidiga lärmiljöer, som i terräng, i laboratorium och i virtuella miljöer
- få möjlighet att sätta sig in i biologins tillämpningar genom olika besök, samarbete med högskolor och arbetsliv på lokal eller internationell nivå

- använda och bedöma biologiska kunskapskällor kritiskt och uttrycka och motivera olika synsätt på ett sätt som är karakteristiskt inom biologin
- förstå betydelsen av att mångfalden av organismer bevaras och vara medveten om nödvändigheten av en hållbar utveckling samt spurras att agera för att åstadkomma positiva lösningar.

Bedömning

Bedömningen i biologi ska basera sig på hur väl målen för läroämnet uppnåtts, med fokus på de specifika målen och det centrala innehållet för respektive modul. Bedömning och respons under lärprocessen hjälper den studerande att bli medveten om sitt eget lärande och sina arbetssätt samt att utveckla sitt kunnande. Vitsordet ska grunda sig på mångsidiga sätt att visa sina kunskaper och på mångsidiga iakttagelser av den studerandes begreppsliga och metodmässiga kunskaper och färdigheter.

Centrala föremål för bedömningen är den studerandes kunskaper och färdigheter, som förmågan att behärska de grundläggande begreppen inom biologi samt förmågan att tänka, argumentera och undersöka. I bedömningen ska man beakta den studerandes förmåga att förstå, tillämpa, analysera, bedöma och presentera biologisk kunskap i olika situationer. Bedömningen ska fästa uppmärksamhet vid förståelsen av naturvetenskapliga lagbundenheter och samband mellan orsak och verkan, vid insikten om betydelsen av växelverkan samt vid förmågan att uppfatta helheter. I bedömningen ska man också beakta den studerandes förmåga att kritiskt utvärdera information.

Den studerande kan även visa sina kunskaper i biologi genom experimentellt arbete i terrängen eller i laboratoriet samt genom presentationer, undersökningsrapporter och andra arbeten.

Studieavsnitt

Livet och evolutionen, 2 sp (BI01)

Studieavsnittets moduler

- Livet och evolutionen, 2 sp (BI1), Obligatorisk

Mål

Livet och evolutionen

Målen för modulen är att den studerande ska

- kunna beskriva utmärkande drag hos och grundförutsättningarna för liv samt kunna känna igen dessa via exempel
- känna till cellens grundstruktur och funktion på en nivå som gör det möjligt att förstå evolutionen och ekosystemets funktion
- kunna förklara mekanismer som anknyter till genetisk variation, naturligt urval och artbildning, samt kunna förklara deras betydelse för evolutionen
- kunna beskriva den nuvarande organismvärldens struktur
- förstå och kunna beskriva hur biologisk kunskap produceras.

Centralt innehåll

Livet och evolutionen

Biologi som vetenskap

- livets kännetecknande drag och organisationsnivåer
- de biologiska vetenskapsområdena och forskningsmetoderna
- biologiska observationer, forskningsfrågor och hur man skapar hypoteser

Evolutionen

- *cellernas uppkomst och utveckling*
  - *könlös och könlös förökning*
  - *variation och dess genetiska grunder*
  - *naturligt urval*
  - *arternas uppkomst*
  - *växternas och djurens evolution och nyckelanpassningar*
  - *människans evolution*
  - *evolutionsforskning*
-
- *principerna för klassificering*
  - *organismvärldens släkträd och de mest centrala taxa*

Lokal precisering

- Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier: Vi kan använda Helsingfors stads mångsidiga möjligheter till samarbete med högskolor och arbetslivet när vi studerar biologiska forskningsmetoder och arbetsmöjligheterna inom området.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Under studieavsnittet bekantar vi oss med biologins metoder för att skaffa och beskriva information samt studerar biologins relation till övriga naturvetenskaper.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Studieavsnittets teman lämpar sig väl för olika grupparbeten och utveckling av förmågan att framträda.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi i lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder mångsidigt. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, samtal, självvärdering och andra metoder som valts för kursen. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till de centrala målen. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Studieavsnittets teman lämpar sig väl för olika grupparbeten och utveckling av förmågan att framträda. Den kommunikativa kompetensen kan därmed bedömas vid både den formativa och den summativa bedömningen.

Under studieavsnittet bekantar vi oss med biologins metoder för att skaffa och beskriva information samt biologins relation till övriga naturvetenskaper. Den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen kan därmed bedömas vid både den formativa och den summativa bedömningen.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Ekologins grunder, 1 sp (BI02)

Studieavsnittets moduler

- Ekologins grunder, 1 sp (BI2), Obligatorisk

Mål

Ekologins grunder

Målen för modulen är att den studerande ska

- kunna beskriva och analysera hur abiotiska och biotiska miljöfaktorer inverkar på organismernas anpassning och utbredning
- kunna beskriva populationernas, organismsamhällets och ekosystemens struktur och funktion samt skildra dessa med hjälp av exempel
- kunna beskriva naturens mångfald och motivera vilken betydelse den har.

Lokal precisering

- Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier: I detta studieavsnitt strävar vi efter att i mån av möjlighet använda hela staden som lärmiljö.

Centralt innehåll

Ekologins grunder

Ekologins grunder

- ekosystemens struktur och dynamiska karaktär
- kolets, kvävet och fosforns kretslopp, energiflödet i ett ekosystem
- populationernas egenskaper
- anpassning, ekologiska nischer, utbredning
- förhållandet mellan olika arter

Naturens mångfald

- genetisk mångfald hos en art, arternas mångfald, ekosystemens mångfald
- betydelsen av mångfald

Lokal precisering

- Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier: Studieavsnittet anknyter i hög grad till temat Koldioxidneutralt Helsingfors och kan lämpligen genomföras inom ett studieavsnitt med temat Koldioxidneutralt Helsingfors 2035. Helsingfors erbjuder mångsidiga möjligheter att studera ekosystem, i synnerhet ur de urbana ekosystemens perspektiv. Tack vare olika besöks- och forskningsobjekt har vi möjlighet att använda hela staden som lärmiljö.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Förståelse för ett välmående ekosystems funktion knyts samman med den studerandes eget välbefinnande.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Förståelse för funktionerna i naturen lägger en grund för respekt för naturens mångfald och etiskt agerande.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Studieavsnittets teman lämpar sig väl för olika grupparbeten och utveckling av förmågan att framträda.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi i lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder mångsidigt. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, samtal, självvärdering och andra metoder som valts för kursen. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till de centrala målen. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Studieavsnittets teman lämpar sig väl för olika grupparbeten och utveckling av förmågan att framträda. Den kommunikativa kompetensen kan därmed bedömas vid både den formativa och den summativa bedömningen.

Förståelse för ett välmående ekosystems funktion knyts samman med den studerandes eget välbefinnande. Kompetensen för välbefinnande kan bedömas vid både den formativa och den summativa bedömningen.

Förståelse för funktionerna i naturen lägger en grund för respekt för naturens mångfald och etiskt agerande. Den etiska kompetensen och miljökompetensen kan bedömas vid både den formativa och den summativa bedömningen.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Människans inverkan på ekosystemen, 1 sp (BI03)

Studieavsnittets moduler

- Människans inverkan på ekosystemen, 1 sp (BI3), Obligatorisk

Mål

Människans inverkan på ekosystemen

Målen för modulen är att den studerande ska

- känna till metoder med vilka miljöns tillstånd kan undersökas samt kunna identifiera miljöproblem
- kunna jämföra, analysera och bedöma effekterna av mänsklig verksamhet i ekosystemen
- kunna presentera och motivera lösningar på miljöproblem samt identifiera positiva trender som berör miljöns tillstånd
- kunna bedöma och analysera sin egen verksamhet med beaktande av ekologisk hållbarhet
- kunna söka, analysera, tolka och presentera material om ekologisk forskning.

Lokal precisering

- Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier: Under studieavsnittet strävar vi efter att i mån av möjlighet använda hela staden som lärmiljö.

Centralt innehåll

Människans inverkan på ekosystemen

Förändringar i ekosystemen som orsakats av människan, lösningar på miljöproblem

- *klimatförändringens inverkan på ekosystemen*
- *försurning*
- *övergödning*
- *hur främmande ämnen påverkar näringskedjor*
- *människans inverkan på naturens mångfald*

Mot en hållbar framtid

- *ekosystemtjänsternas betydelse, ekologiskt hållbar utveckling*
- *verksamhet för att främja en hållbar livsstil och hur man påverkar miljöns tillstånd*

Lokal precisering

- Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier: Innehållets nära koppling till temat Koldioxid neutralt Helsingfors ger möjlighet att studera miljöfrågor och lösningar på dem i synnerhet ur Helsingfors stads perspektiv. Studieavsnittet kan lämpligen genomföras inom ett studieavsnitt på temat Koldioxid neutralt Helsingfors 2035. Helsingfors erbjuder mångsidiga möjligheter att studera miljön, i synnerhet ur de urbana ekosystemens perspektiv. Tack vare olika besöks- och forskningsobjekt har vi möjlighet att använda hela staden som lärmiljö.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

I studieavsnittet tar man upp miljöproblem, vars orsaker och verkningmekanismer är globala. Ofta försöker man också lösa dem på global nivå.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Förändringarna i miljöns tillstånd är förknippade med osäkerhet och frågor om individens ansvar och möjligheter att påverka.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Under studieavsnittet behandlas demokratins påverkningsmöjligheter i miljöfrågor. Vi har möjlighet att studera detta exempelvis med hjälp av temat Koldioxid neutralt Helsingfors ur Helsingfors stads perspektiv.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Studieavsnittets innehåll utökar den studerandes förståelse för miljöfrågor och deras etiska aspekter samt individens möjligheter att påverka problem i enlighet med principerna för hållbar utveckling. Perspektivet kan exempelvis vara ansvaret för naturresurserna och att de räcker även för kommande generationer.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

I miljöekologiska undersökningar används ofta tvärvetenskapliga metoder. Vid planeringen av undersökningen samt analysen och presentationen av resultaten tolkar och producerar man också ofta tabell- och diagrammaterial.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi i lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder mångsidigt. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, samtal, självvärdering och andra metoder som valts för kursen. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till de centrala målen. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

I miljöekologiska undersökningar används ofta tvärvetenskapliga metoder. Vid planeringen av undersökningen samt analysen och presentationen av resultaten tolkar och producerar man också ofta tabell- och diagrammaterial. Den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen kan därmed bedömas vid både den formativa och den summativa bedömningen.

Studieavsnittets innehåll utökar den studerandes förståelse för miljöfrågor och deras etiska aspekter samt individens möjligheter att påverka problem i enlighet med principerna för hållbar utveckling. Perspektivet kan exempelvis vara ansvaret för naturresurserna och att de räcker även för kommande generationer. Den etiska kompetensen och miljökompetensen kan bedömas vid både den formativa och den summativa bedömningen.

I studieavsnittet tar man upp miljöproblem, vars orsaker och verkningsmekanismer är globala. Ofta försöker man också lösa dem på global nivå. Den globala och kulturella kompetensen kan bedömas vid både den formativa och den summativa bedömningen.

Förändringarna i miljöns tillstånd är förknippade med osäkerhet och frågor om individens ansvar och möjligheter att påverka. Kompetensen för välbefinnande kan bedömas vid både den formativa och den summativa bedömningen.

Under studieavsnittet behandlas också demokratins påverkningsmöjligheter i miljöfrågor. Man kan studera detta inom exempelvis på Helsingfors stads nivå inom temat Koldioxidneutralt Helsingfors 2035. Den samhällliga kompetensen kan därmed bedömas vid både den formativa och den summativa bedömningen.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Cellen och ärftligheten, 2 sp (BI04)

Studieavsnittets moduler

- Cellen och ärftligheten, 2 sp (BI4), Valfri

Mål

Cellen och ärftligheten

Målen för modulen är att den studerande ska

- kunna namnge cellens grundstrukturer

- kunna beskriva cellens centrala funktioner
- behärska äftligheten grundmekanismer och kunna tillämpa dem med hjälp av exempel
- kunna mikroskopera olika celler och tolka cellernas mikroskopiska strukturer
- kunna genomföra ett mindre experimentellt arbete.

Lokal precisering

Centralt innehåll

Cellen och äftligheten

Strukturen och funktionen hos en cell med cellkärna

- cellen som forskningsobjekt
- biomolekyler
- djur-, växt- och svampceller
- genuttryck och reglering av det
- fotosyntes
- cellandning, jäsningsreaktioner

Cellernas förökning

- mitos och celledelning
- meios och könscellernas uppkomst

Äftlighetens grunder

- nya alleler som orsakas av genmutationer
- mendelsk nedärvning
- kodominant nedärvning, polygen nedärvning, könsbunden nedärvning, att avgöra nedärvningssätt utifrån ett släkträd

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Under studieavsnittet börjar den studerande förstå faktorer som påverkar hens egen hälsa och välbefinnande samt deras kopplingar till händelser på cellnivån. Man kan studera detta teman med fokus på exempelvis äftligheten hos egenskaper som påverkar hälsan.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Under studieavsnittet har vi möjlighet att genomföra experimentella arbeten, som kan vara kopplade till andra naturvetenskaper, exempelvis biokemi och kemi.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi i lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder mångsidigt. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, samtal, självvärdering och andra metoder som valts för kursen. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början

av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till de centrala målen. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Under studieavsnittet finns möjlighet att genomföra experimentella arbeten, som kan vara kopplade till andra naturvetenskaper, exempelvis biokemi och kemi. Den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen kan därmed bedömas vid både den formativa och den summativa bedömningen.

Studieavsnittet hjälper den studerande att förstå faktorer som påverkar hans egen hälsa och välbefinnande samt deras kopplingar till händelser på cellnivå. Man kan studera detta teman med fokus på exempelvis ärftligheten hos egenskaper som påverkar hälsan. Kompetensen för välbefinnande kan bedömas vid både den formativa och den summativa bedömningen.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Människans biologi, 2 sp (BI05)

Studieavsnittets moduler

- Människans biologi, 2 sp (BI5), Valfri

Mål

Människans biologi

Målen för modulen är att den studerande ska

- kunna namnge och känna igen de viktigaste organen och beskriva deras funktionsprinciper samt känna till människokroppens anatomi
- förstå vad homeostas innebär samt kunna ge exempel på faktorer som inverkar på den
- kunna beskriva kroppens kommunikationssystem och förklara hur olika delar av kroppen kommunicerar med varandra
- kunna förklara kroppens förmåga att uppfatta omgivningen med olika sinnen och reagera på förändringar
- kunna beskriva och jämföra kroppens olika försvarsmekanismer mot mikrober
- kunna beskriva och motivera fortplantningens mest centrala skeden från befruktningen till födseln
- kunna genomföra ett mindre experimentellt arbete där funktioner i människokroppen mäts samt presentera resultatet.

Centralt innehåll

Människans biologi

Cell, vävnad, organ

- cellernas differentiering från stamcellerna, cancerceller
- organens sammansättning av olika vävnadstyper

Kroppens reglering

- nervsystemets uppbyggnad och funktion
- de inresekretoriska körtlarna och hormonerna

Ämnesomsättningen

- matspjälkningssystemet
- blodcirkulationssystemet
- andningsorganen

- utsöndring av slaggprodukter

Rörelse

- stöd- och rörelseorganen

Kroppens anpassningsförmåga till miljön

- huden och värmereglering
- sinnen
- försvarssystemet

Fortplantning

- könsorgan och könsutveckling
- befruktning, graviditet och förlossning

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom studier av människans fysiologi och anatomi lär sig den studerande att förstå grunderna för fysisk hälsa och välbefinnande. I studieavsnittet studerar vi välbefinnande med hänsyn till bland annat levnadsvanor, såsom matvanor, reproduktiv hälsa eller folksjukdomar.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Innehållet ger möjlighet till tvärvetenskapliga studier av olika teman. Experimentella arbeten kan exempelvis koppla ihop biologin med hälsokunskap, fysik eller biokemi.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi i lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder mångsidigt. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, samtal, självvärdering och andra metoder som valts för kursen. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till de centrala målen. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Innehållet ger möjlighet till tvärvetenskapliga studier av olika teman genom experimentella arbeten som integrerar bland annat hälsokunskap, fysik eller biokemi. Den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen kan därmed bedömas vid både den formativa och den summativa bedömningen.

Människans fysiologi och anatomi hjälper den studerande att förstå vad fysisk hälsa och välbefinnande baserar sig på. I studieavsnittet studerar vi välbefinnande med hänsyn till exempelvis levnadsvanor, såsom matvanor, reproduktiv hälsa eller folksjukdomar. Kompetensen för välbefinnande kan bedömas vid både den formativa och den summativa bedömningen.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Biotekniken och dess tillämpningar, 2 sp (BI06)

Studieavsnittets moduler

- Biotekniken och dess tillämpningar, 2 sp (BI6), Valfri

Mål

Biotekniken och dess tillämpningar

Målen för modulen är att den studerande ska

- känna till mikrobernas strukturer och förstå deras grundläggande funktioner
- kunna ge exempel på hur mikrober kan användas inom biotekniken
- fördjupa sin kunskap om nukleinsyror och känna till hur de kan användas inom gentekniken
- med hjälp av exempel kunna ange bioteknikens mest centrala tillämpningar och innovationer samt motivera deras betydelse inom förädling, medicin, industri och miljövård
- kunna känna igen och bedöma bioteknikens möjligheter och risker samt framföra välgrundade etiska synpunkter om dem
- kunna planera och genomföra ett experimentellt arbete som anknyter till biologiska tillämpningar.

Lokal precisering

- Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier: I detta studieavsnitt strävar vi efter att i mån av möjlighet använda hela staden som lärmiljö.

Centralt innehåll

Biotekniken och dess tillämpningar

Mikrober

- klassificering av mikrober
- bakteriernas uppbyggnad, variation, antibiotikaresistens
- virusens uppbyggnad och förökning
- användningen av mikrober inom bioteknik

Manipulation av DNA och forskning med genteknik

- skillnaden mellan celler med och utan cellkärna beträffande arvsanlag och genernas funktion
- kopiering och fragmentering av DNA samt elektroforetisk separering av DNAfragmenten
- kartläggning av den information som finns i DNA
- metoder för genöverföring och -modifiering

Bioteknikens centrala tillämpningar och betydelse

- traditionell och genteknologisk växt- och djurförädling
- medicin
- genominformation och användningen av den
- identifiering av individer och arter utifrån DNA-information
- miljövård
- industri

Lokal precisering

- Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier: I Helsingfors finns mycket goda möjligheter till samarbete med högskolorna utifrån detta studieavsnitts teman, så vi strävar efter att i mån av möjlighet använda hela staden som lärmiljö.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

I studierna av bioteknikens möjligheter och hot granskar vi även etiska faktorer. Sådana teman kan vara exempelvis genmanipulation, kloning, genetisk testning och genominformation.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Kommunikativ kompetens inkluderar förmåga att föra dialog och argumentera om frågor som väcker åsikter.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Inom vissa delar av studieavsnittet diskuterar vi också teman som väcker debatt i samhället samt lagstiftningen kring dem. Sådana teman kan vara exempelvis vacciner, genmanipulation eller biobanker.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Studieavsnittets innehåll ger oss möjlighet att se på olika teman ur ett tvärvetenskapligt perspektiv, exempelvis i studiet av industrins biotekniska tillämpningar.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi i lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder mångsidigt. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, samtal, självvärdering och andra metoder som valts för kursen. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till de centrala målen. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

I studierna av bioteknikens möjligheter och hot granskar vi även etiska faktorer. Sådana teman kan vara exempelvis genmanipulation, kloning, genetisk testning och genominformation. Etisk kompetens och miljökompetens kan i detta studieavsnitt bedömas vid den formativa och summativa bedömningen.

Inom vissa delar av studieavsnittet diskuterar man också teman som väcker debatt i samhället samt lagstiftningen kring dem. Sådana teman kan vara exempelvis vacciner, genmanipulation eller biobanker. Samhällelig kompetens kan i detta studieavsnitt bedömas vid den formativa och summativa bedömningen.

Kommunikativ kompetens inkluderar förmåga att föra dialog och argumentera om frågor som väcker åsikter. Kommunikativ kompetens kan i detta studieavsnitt bedömas vid den formativa och summativa bedömningen.

Studieavsnittets innehåll ger möjlighet att se på olika teman ur ett tvärvetenskapligt perspektiv, exempelvis i studiet av industrins biotekniska tillämpningar. Tvärvetenskaplig och kreativ kompetens kan i detta studieavsnitt bedömas vid den formativa och summativa bedömningen.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (BI07)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Bedömning: Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning baserat på studieavsnittets mål och centrala innehåll.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (BI08)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Bedömning: Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning baserat på studieavsnittets mål och centrala innehåll.

Laborationer i biologi (1-2 sp), 2 sp (BI09)

Mål

Lokal precisering

- lära sig grundläggande laborativa metoder som används inom biologin
- öva sig i att planera, utföra och rapportera om försök
- fördjupa sina kunskaper från de teoretiska grundstudierna

- utveckla sitt naturvetenskapliga tänkande

Centralt innehåll

Lokal precisering

- biologisk forskningsmetod
- arbetsmetoder inom biologi, såsom mikroskopering, mikrobodling, elektrofores, undersökning av växtbiologiska fenomen, dissektion och populationsbiologiska experiment
- användning av digitala mätinstrument
- analys och rapportering av resultat

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet får de studerande samarbeta för att utföra praktiska experiment. Vi övar oss även i att rapportera om resultat.

Vi bekantar oss med naturvetenskapernas sätt att samla information och rapportera om resultat genom observation, mätning, analys och rapportframställning. Vi övar oss också i att ta del av vetenskapliga forskningsresultat samt att tolka grafer, diagram och modeller.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms med vitsord som baserar sig på inlämnad laborationsdagbok med rapporter samt timkunskap.

Naturstudier, 2 sp (BI10)

Mål

Lokal precisering

- bekanta sig närmare med naturen och olika sätt att studera den
- få ett ökat intresse för att studera naturen
- förbättra sin biotop- och artkännedom
- bekanta sig med grundläggande arbetsmetoder

Centralt innehåll

Lokal precisering

- metoder att undersöka naturen såsom växtinsamling och kartering
- skogsekosystem
- myrekosystem
- vattenkosystem
- kulturmarker (ängar, åkrar etc.)
- stadsekosystem

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet rör vi oss ute i naturen och får uppleva naturens rekreativvärde, skönhet och positiva effekt på människans hälsa. De studerande får stärka sitt förhållande till naturen, och lära sig värdet av en orörd natur.

De studerande bekantar sig med naturens mångfald i Finland och blir medvetna om vikten av naturskydd.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning. För godkänd prestation krävs aktivt deltagande i studieavsnittets utflykter.

Hälsa hem, 2 sp (BI11)

Mål

Lokal precisering

- utforska olika teman tvärvetenskapligt ur en hälsomässig, biologisk och kemisk synvinkel
- fördjupa sina kunskaper om den fysiologiska grunden till hälsa och sjukdom
- bli bättre på att identifiera falska påståenden som berör hälsan
- fördjupa sig i ett tema genom projektarbete

Centralt innehåll

Lokal precisering

- ämnen i vår vardag, såsom livsmedel, kosttillskott, läkemedel, kosmetika, tillsatser, gifter och andra kemikalier
- de centrala fysiologiska och biokemiska processerna vid hälsa och sjukdom
- hälsomyter och källkritik

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet fördjupar sig de studerande i de centrala fysiologiska och biokemiska processerna vid hälsa och sjukdom samt de faktorer som påverkar hälsan. Studierna stärker de studerandes hälsosäkerheter och utvecklar de studerandes hälsolitteracitet.

Till kompetens för välbefinnande hör även säkerhet, som tar sig uttryck genom beaktande av säkerhetsperspektiven i experimentella arbeten.

De studerande övar sig i att hålla muntliga presentationer samt att ge konstruktiv respons på andra studerandes arbete.

De studerande bekantar sig med naturvetenskapernas sätt att samla information och rapportera om resultat genom observation, mätning, analys och rapportframställning. Under studierna bekantar sig de studerande också med vetenskapliga forskningsresultat samt lär sig att tolka grafer, diagram och modeller. De studerande övar sig i att kritiskt bedöma tillförlitligheten i hälsokommunikation.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning baserat på studieavsnittets mål och centrala innehåll.

Hjärnan, 2 sp (BI12)

Mål

Lokal precisering

- fördjupa sina kunskaper om hjärnan och nervsystemet inom läroämnena biologi och psykologi
- öva sig i självständigt projektarbete
- få insikter i ämnen som är viktiga för deras personliga utveckling och hälsa

Centralt innehåll

Lokal precisering

- hjärnans anatomi
- hjärnans funktion
- metoder att undersöka hjärnan
- hjärnans roll i vardagliga situationer, såsom stress, sömn, människorelationer och beroenden
- faktorer som påverkar hjärnans hälsa

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande får kunskaper om hjärnans roll i vardagen och hur man kan främja en god hjärnhälsa.

I studieavsnittet ingår seminarier där de studerande får presentera ett valfritt tema för sina studiekamrater. De studerande får träna på att ge konstruktiv respons genom att opponera varandras presentationer.

Under studieavsnittet närmar vi oss temat hjärnan ur både ett biologiskt och psykologiskt perspektiv, vilket stärker de studerandes tvärvetenskapliga kunnande om hjärnan.

De studerande övar sig genom projektarbete i att söka information från olika källor och granska den kritiskt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet och dess del prestationer avtalas i början av studieavsnittet. Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

7.3. Livsåskådningskunskap (ET)

Läroämnets uppdrag

Livsåskådningskunskap är ett läroämne som hjälper den studerande att forma sin livsåskådning och identitet samt sin strävan efter ett gott liv. Med livsåskådning avses individens uppfattning av världen och sin egen plats i den.

Utgångspunkten för livsåskådningskunskap är den studerandes levnadsvärld och dess fenomen i stället för färdiga lärosystem. Läroämnet uppmuntrar den studerande att aktivt strukturera sin egen livsåskådning, reflektera över dess grunder och identifiera de faktorer som påverkar den. Samtidigt behandlas olika allmänna världsåskådningar som kan vara politiska, vetenskapliga, livsfilosofiska, ideologiska eller religiösa eller som har sin grund i populärkulturen.

Livsåskådningskunskap är ett tvärvetenskapligt läroämne. De viktigaste vetenskaperna som tillämpas i undervisningen är antropologi, filosofi, kultur-, konst- och religionsforskning, pedagogik samt samhällsvetenskaper som medieforskning, politisk forskning, sociologi och genusforskning. Kunskap som den studerande fått i andra läroämnena, till exempel i historia, psykologi, biologi och geografi, integreras i undervisningen och används för åskådningsmässiga reflektioner. Studierna i livsåskådningskunskap utvecklar den studerandes synsätt, kritiska tänkande och förmåga att gestalta helheter och hur olika fenomen hänger samman.

Läroämnet livsåskådningskunskap ska öka den studerandes kulturella allmänbildning och kunskap om olika åskådningar, hens omdömesförmåga, respekt för andra människor samt förmåga att diskutera, lyssna och uttrycka sig. Läroämnet är förankrat i människorättsetik och byggande av en hållbar framtid. Det utgår från en människosyn, där man ser människan som en social varelse och betonar människornas möjlighet att kritiskt utforska den omgivande verkligheten och leva som fria och jämlika, aktiva och etiska medlemmar i samhället.

Läroämnets karaktär förutsätter kommunikativa och diskuterande arbetssätt.

Mångsidig kompetens

Livsåskådningskunskap stödjer utvecklingen av den studerandes identitet, strävan efter ett gott liv och utveckling till en bildad och vidsynt människa och etiskt agerande samhällsmedlem.

I undervisningen i livsåskådningskunskap ska man använda ett förståeligt standardspråk för att göra kommunikationen enkel och diskussionerna om livsåskådningsfrågor så lättfattliga som möjligt för studerande med olika bakgrund. Om det behövs ska man använda facktermer från olika specialområden, eftersom det gör det lättare att analysera abstrakta fenomen.

*Livsåskådningskunskap utvecklar etiskt tänkande, medkänsla och förmåga att ta hänsyn till andra människor och deras åskådningar och behov. Läroämnet stödjer den studerande i sökandet efter en identitet, hjälper till att strukturera den studerandes jagbild och stärka självkänndomen. Det bidrar därmed till utvecklingen av den studerandes **kompetens för välbefinnande**.*

*Livsåskådningskunskap stödjer den studerande i att uppnå målen för **kommunikativ kompetens**. Kännetecknande för livsåskådningskunskap är diskuterande, studerandeorienterade och interaktiva arbetsmetoder. I studierna är det viktigt att lära sig möta, förstå och acceptera olika sätt att tänka. Att lyssna på och förstå andra och att argumentera på ett sätt som respekterar andra människors åsikter främjar viktiga sociala färdigheter.*

*Livsåskådningskunskap utnyttjar olika källor på ett mångsidigt sätt och ökar förmågan att bedöma deras tillförlitlighet. Att lära sig tänka kritiskt, konstruktivt och etiskt är en viktig del av målen för livsåskådningskunskap. Ämnet är **tvärvetenskapligt** och kombinerar och tillämpar på ett **kreativt***

sätt kunskap och färdigheter som den studerande inhämtat i andra läroämnena i gymnasiet och från vetenskapen och konsten.

Livsåskådningskunskap bygger på principer om mänskliga rättigheter, demokrati och hållbar utveckling. För att främja dessa uppmuntrar undervisningen till samhällsrelaterad påverkan. Den uppmuntrar också den studerande att utforska sig själv, väga sina egna etiska värderingar och bygga upp sin identitet och sina egna övertygelser. Således stödjer livsåskådningskunskap målen för **samhällsrelaterad kompetens**, såsom aktivt medborgarskap, personliga livsval, fortsatta studier samt en meningsfull livskarriär och intresse för olika yrkesbranscher.

Undervisningen i livsåskådningskunskap ger den studerande möjlighet att reflektera över vilken betydelse global och ekologisk rättvisa spelar i aktuella och vardagslivets frågor. Läroämnet övar på ett mångsidigt sätt upp färdigheter för **etisk kompetens**. Den studerande ska lära sig att skilja grundade påståenden från ogrundade och uppmuntras att söka efter vetenskapliga bevis som stöd för föreställningar och synsätt. Livsåskådningskunskap hjälper den studerande att i linje med målen för **miljökompetens** förstå värdet av naturens mångfald och lär hen att reflektera över hur individen och samhället kan agera på ett ekologiskt hållbart sätt. Läroämnet aktiverar den studerande att agera för att avvärja klimatförändringen och reflektera över attityder och känslomässiga färdigheter som behövs för att möta klimatförändringen.

Livsåskådningskunskap bygger på idén om vikten av att möta och föra dialog mellan olika kulturer och åskådningar. Läroämnet introducerar den studerande i världsåskådningar, kulturer och kulturarv av betydelse både historiskt och i nutid. På det här sättet vidgas den studerandes världsåskådning och hen lär sig förstå värdet av kulturell mångfald. Den studerande vägleds att agera etiskt och respektfullt, inom både den egna och andra kulturer och samhällena. I läroämnet diskuteras hur mänsklighetens och världens framtid kommer att förändras och utvecklas, bland annat behandlas den nya mediemiljön, den tekniska utvecklingen och klimatförändringen. På så sätt stärks den studerandes **globala och kulturella kompetens**.

Mål

De allmänna målen för undervisningen i livsåskådningskunskap är att den studerande

ska

- få stöd och underlag för att bygga sin identitet och livsåskådning
- kunna utnyttja, kombinera och tillämpa kunskap som hen tillägnat sig i olika vetenskaper och läroämnena i gymnasiet för att forma sin egen livsåskådning
- kritiskt kunna bedöma de sociala och kulturella faktorer som påverkar världsåskådningarna och den personliga livsåskådningen
- kunna handla konstruktivt i olika kommunikationssituationer även då det förekommer meningsskiljaktigheter
- bredda och fördjupa sin kulturella allmänbildning och kunskap om olika åskådningar
- utveckla sin förmåga att reflektera över sitt eget och andras tänkande och handlande
- respektera och kunna motivera principer och handlingsätt som främjar mänskliga rättigheter, positiva möten mellan olika kulturer, samhällsrelaterad och global rättvisa samt hållbar utveckling och klimatansvar.

Bedömning

I livsåskådningskunskap ska man bedöma hur mångsidigt, varierande, konsekvent och insiktsfullt den studerande kan diskutera åskådningsfrågor och uttrycka sina tankar. Bedömningen ska stödja och utveckla den studerandes förmåga att reflektera över sin egen livsåskådning och identitet samt förmåga att motivera sina val i detta hänseende. Bedömningen ska ta hänsyn till den studerandes förmåga att motivera sina uppfattningar om åskådningar skriftligt, muntligt och interaktivt.

Livsåskådningsfrågor är personliga och har sitt ursprung i den studerandes eget liv. Bedömningen av reflektionen kring dem bygger på tankeförmåga, såsom konsekvens, kritiskt tänkande, entydighet och systematik. Vid bedömningen av den studerandes prestationer beaktas förmågan att på ett mångsidigt sätt analysera olika ståndpunkter i åskådningsfrågor och förmågan att presentera grundade uppfattningar om dem.

I livsåskådningskunskap ska man också bedöma den studerandes kulturella allmänbildning och kunskaper om åskådningsfrågor som omfattar både konkreta kunskaper och tanke- och kommunikationsförmåga. Dessa beaktas i bedömningen av studieavsnitten. Bedömningen uppmuntrar den studerande att planera, utvärdera och utveckla sina egna studier.

Studieavsnitt

Jag och det goda livet, 2 sp (LK01)

Studieavsnittets moduler

- Jag och det goda livet, 2 sp (ET1), Obligatorisk

Mål

Jag och det goda livet

Målen för modulen är att den studerande ska

- förstå centrala begrepp för att reflektera över ett gott liv och kunna använda dem för att strukturera sin egen livsåskådning
- bekanta sig med olika uppfattningar om ett gott liv, bedöma och granska dem i förhållande till sina egna mål i livet
- kunna bedöma olika villkor för ett gott liv och identitetsval som respekterar jämlikhet
- känna till olika människosyner och kunna analysera hur de leder till olika ideal om ett gott liv
- förstå olika delar av den egna identiteten och analysera individuella och samhälleliga faktorer som påverkar den
- utveckla sin förmåga att diskutera livsåskådningsfrågor, delta i interaktion och uttrycka sina åsikter på ett ansvarsfullt, konsekvent och kreativt sätt.

Centralt innehåll

Jag och det goda livet

- jaget, livsåskådning, världsåskådning och världsbild
- faktorer och dimensioner för ett gott liv: behov, lycka, livets mening, välmående och handlingsberedskap, olika modeller för ett gott liv
- natur- och humanvetenskapliga, filosofiska och populärkulturella samt sekulära och religiösa människosyner och människoideal
- individualitet, livsval och livsbalans: individens möjligheter att påverka sitt liv, arvsanlagens och miljöns betydelse
- människans identitet och sociala natur: individen i samhället, privat och offentligt liv, sociala relationer, roller och normer, människans ställning i kollektivet ur intersektionellt perspektiv
- grundläggande existentiella frågor: människorelationer, mångfalden i kön och sexuell läggning, studier och arbete, åldrande och död.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Att reflektera över ett gott liv och livets centrala frågor ur flera perspektiv ger den studerande möjlighet att identifiera faktorer som försämrar och utvecklar välbefinnandet. Identitetshantering stärker den studerandes självkänedom.

Under studieavsnittet framgår betydelsen av emotionella och empatiska färdigheter för att uppnå ett gott liv. Den kommunikativa kompetensen granskas även utifrån sociala relationer, roller och normer. Dialogiska metoder ingår i läroämnets grundläggande karaktär och stöder samtidigt det gemensamma lärandet.

Livsåskådningskunskapens tvärvetenskapliga grund framkommer tydligt när vi under studieavsnittet bekantar oss med livsåskådningskunskap som läroämne med hjälp av centrala innehåll. Den studerande får en övergripande uppfattning om livets centrala frågor. På så sätt utökar den studerande sina verktyg för att på ett kreativt sätt lösa komplicerade problem.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, diskussioner, självvärdering och andra metoder som valts under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande från studieavsnittets början så att bedömningen vägleder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieperiodens huvudmål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med andra mål.

Jag och samhället, 2 sp (LK02)

Studieavsnittets moduler

- Jag och samhället, 2 sp (ET2), Obligatorisk

Mål

Jag och samhället

Målen för modulen är att den studerande ska

- *uppfatta betydelsen av social gemenskap för mänskligheten och för den egna identiteten*
- *förstå att man kan undersöka sociala företeelser och samhällsliga strukturer vetenskapligt och att de har stor betydelse för individens livsåskådning och livsval*
- *kritiskt kunna analysera både egna och andras samhällsliga påståenden och åskådningar*
- *kunna tolka och bedöma information från olika medier och andra samhällsinstitutioner*
- *kritiskt kunna granska samhället och dess olika delområden, samhällsstrukturer, ideologiska särdrag och rådande samhällsliga värden*
- *förstå och kunna motivera principerna för mänskliga rättigheter, religionsoch samvetsfrihet, jämlikhet, demokrati, fred, social och global rättvisa samt principer för en hållbar utveckling*
- *kunna analysera sin egen ställning som individ i olika grupper, som medborgare i en stat och som aktör i ett ekonomiskt system*

- kunna bedöma individernas möjligheter att påverka inom olika områden och utveckla sin förmåga att delta i samhället på ett konstruktivt och ansvarsfullt sätt.

Centralt innehåll

Jag och samhället

- kritiskt tänkande och rationell argumentation: strukturera den omgivande verkligheten och olika förvrängningar av den
- mediernas och andra informationskällors handlingslogik; skolans, politikens, vetenskapens, konstens, underhållningsindustrins och kulturella, inklusive religiösa samfunds inverkan på världsbilder och världsåskådningar samt på den egna livsåskådningen
- samtidskritik: idéer och värderingar i samhället och olika subkulturer
- kunskapsbaserade grunder för samhällsagerande och aktivt medborgarskap: samhällsstrukturer, sociala realiteter, det moderna västerländska samhällets särdrag, såsom individualism och skillnaden mellan social gemenskap och samhälle och deras inverkan på individens liv
- den ekonomiska och politiska makten i Finland och i den globala marknadsekonomi, effekterna av de val som görs av individen som konsument och som medborgare
- människovärde, människans värdighet och mänskliga rättigheter; dokument om mänskliga rättigheter, såsom FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, konventionen om barnets rättigheter och Europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna; kränkningar av de mänskliga rättigheterna, såsom Förintelsen
- global rättvisa, hållbar utveckling, bekämpning av klimatförändringen och FN:s mål för hållbar utveckling och Agenda 2030

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet granskar vi samhällliga strukturer, sätter in oss i betydelsen av social gemenskap och undersöker demokratiska färdigheter utifrån det goda livet. Den studerandens kunskaper om människorättsfrågor och miljöfrågor stärks. Färdigheterna i en hållbar framtid och kollektivt välbefinnande kan granskas i förhållande till åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors och utvecklingsmålen Agenda 2030.

Under studieavsnittet lär sig den studerande att granska etiska och moraliska frågor på lokal, samhällelig och global nivå. Via internationella människorättsfrågor och hållbarhetsperspektiv gällande globalisering får den studerande material för att forma sin egen livsåskådning. Under studieavsnittet kan det globala medborgarskapet och den kulturella mångfalden granskas via den studerandes möjligheter inom den närmaste framtiden. Dessa är studentutbyte, högskolesamarbete och internationella arbetslivsmöjligheter.

Principer för etiskt tänkande och etisk verksamhet samt reflektioner över moraliska alternativ är kärnan i studieavsnittet. I studieavsnittet kan vi granska teman om social och ekologisk rättvisa till exempel via åtgärdsprogrammet Kolneutralt Helsingfors.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, diskussioner, självvärdering och andra metoder som valts under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande från studieavsnittets början så att bedömningen vägleder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieperiodens huvudmål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med andra mål.

Kulturer, 2 sp (LK03)

Studieavsnittets moduler

- Kulturer, 2 sp (ET3), Valfri

Mål

Kulturer

Målen för modulen är att den studerande ska

- *förstå kulturens betydelse för mänskligheten och den egna livsåskådningen och få verktyg för att utveckla en positiv kulturell identitet*
- *kunna använda begrepp inom kulturforskning och bilda sig en egen välgrundad åsikt i frågor som gäller kulturer*
- *förstå att kulturer interagerar med varandra och att ingen kultur har utvecklats utan yttre influenser på de kulturella särdragen, såsom livsstil, språk, teknologi och olika övertygelser*
- *uppfatta finskhet som en kontinuitet som utvecklas och förändras genom historien och som omfattar såväl yttre influenser som inre mångfald och minoritetskulturer*
- *kunna förstå olika livsåskådnings- och identitetsrelaterade val och beslut samt se den kulturella mångfalden i världen som en rikedom och försvara jämlik behandling av alla kulturer*
- *känna igen hatretorik och kunna skilja den från ansvarsfull yttrandefrihet.*

Centralt innehåll

Kulturer

- *begreppet kultur och kulturens betydelse, olika kulturella klassificeringar och sätt att ta del av kultur, kultur som meningsbaserad mänsklig verksamhet, olika teorier om kulturers utveckling och förhållande till varandra, etnocentrism och kulturel relativism*
- *grunderna i kulturforskning: respondentens och forskarens perspektiv, fältarbete, etnografi, enkät, intervju*
- *kulturarvet: olika seder och bruk, kulturellt självuttryck, kulturens inverkan på individens världsbild och livsåskådning, Unescos världsarvskonvention*
- *den finländska kulturens och identitetspolitikens historiska utveckling, mångfald och minoritetskulturer i Finland*
- *växelverkan mellan kulturer och civilisationer samt monokulturalismens omöjlighet: kulturell mångfald och global kultur samt deras olika inverkningsområden på åskådningar och samhällen*
- *etnicitet, rasism och annan diskriminering samt ömsesidig respekt och jämlikhet i olika kulturer i ett historiskt perspektiv*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet analyserar vi begreppsmässigt kulturella fenomen och sätter dem i sin historiska och samhälleliga kontext. Detta hjälper den studerande att förstå människor från olika kulturer och uppmuntrar att börja interagera med dem. Läroämnet introducerar den studerande i världsåskådningar, kulturer och kulturarv av betydelse både historiskt och i nutid. På det här

sättet vidgas den studerandes världsåskådning och han eller hon lär sig förstå värdet av kulturell mångfald.

Under studieavsnittet granskar vi även problem som kan vara förknippade med förståelsen av främmande kulturer, interkulturella skillnader och möten med människor från olika kulturer. Sådana problem är till exempel etnocentrism och diskriminering. Detta utvecklar den studerandes förmåga att agera välgrundat och rättvist i ett demokratiskt samhälle.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, diskussioner, självvärdering och andra metoder som valts under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande från studieavsnittets början så att bedömningen vägleder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieperiodens huvudmål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med andra mål.

Åskådningar, 2 sp (LK04)

Studieavsnittets moduler

- Åskådningar, 2 sp (ET4), Valfri

Mål

Åskådningar

Målen för modulen är att den studerande ska

- *skilja mellan begreppen världs- och livsåskådning och världsbild och bedöma kriterierna för dem samt skilja åskådnings- och värdefrågor från åsiktsfrågor*
- *förstå att åskådningar, kulturer och samhällsformer förändras fortlöpande genom historien samt utifrån det kunna beskriva olika världsåskådningars särdrag och utgångspunkter*
- *kunna beskriva och bedöma betydelsen av evolutionen, universella etiska system, omvälvningen i Europa i modern tid, upplysningen, vetenskapen och den moderna marknadsekonomi för världsbilderna och för sin egen livsåskådning*
- *kunna bedöma vikten av olika värderingar, världsbilder och olika slag av kunskap samt av individuella, gemensamma, politiska och religiösa dimensioner i olika livs- och världsåskådningar*
- *kunna analysera bakgrunden till sin egen livsåskådning och tillhörande föreställningar och hur de har utformats samt förstå att utgångspunkterna för livsåskådningen skulle ha kunnat se annorlunda ut än nu.*

Centralt innehåll

Åskådningar

- *begrepp som används inom livsåskådning; åskådningar som grundläggande sätt att förstå världen och karaktären hos åskådningsfrågor*

- *hur mänsklighetens åskådning har formats: evolutionen, språkets och det flexibla samarbetets betydelse för människans utveckling; animism, teism, ateism*
- *åskådningarnas historia: uppkomsten av universella livsåskådningar och moralsystem, framväxten av det moderna subjektet och den vetenskapliga världsbilden, framstegstron och segregeringen av samhällets delområden som bakgrund till nya former av världsåskådning*
- *politiska världsåskådningar, såsom liberalism, socialism och nationalism; hur åskådningar syns i livsstil, konst, idrott och i förhållande till natur och miljö*
- *livsåskådning ur ett historiskt perspektiv; slumpmässiga historiska faktorer som ligger bakom den egna livsåskådningen*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Bekantskap med olika politiska världsåskådningar ger den studerande möjlighet att granska värderingarna och utgångspunkterna i de åskådningar som påverkar i samhället. Förståelse för verksamhetsprinciperna i olika åskådningar hjälper den studerande att agera som en aktiv medborgare som fattar välgrundade beslut i ett demokratiskt samhälle.

Under studieavsnittet bekantar vi oss med kulturella faktorer som har påverkat och påverkar bildandet av åskådningar på både samhällelig nivå och individnivå.

Frågorna som behandlas under studieavsnittet hjälper den studerande att bedöma bakgrunden till sin egen åskådning och bygga sin identitet, vilket stöder den studerandes välbefinnande.

Den studerande bekantar sig med olika etiska systems uppkomsthistoria, vilket stöder förståelsen för människan som en etisk aktör. Kännedom om historiska processer och olika åskådningar hjälper den studerande att förstå och bedöma sitt eget och andras handlande ur ett etiskt perspektiv.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, diskussioner, självvärdering och andra metoder som valts under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande från studieavsnittets början så att bedömningen vägleder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieperiodens huvudmål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med andra mål.

Religioner och irreligiositet, 2 sp (LK05)

Studieavsnittets moduler

- Religioner och irreligiositet, 2 sp (ET5), Valfri

Mål

Religioner och irreligiositet

Målen för modulen är att den studerande ska

- utveckla sin förmåga att läsa, tolka och förstå olika religiösa och ickereligiösa världsåskådningar samt förmågan att jämföra deras utgångspunkter och livsstil med sin egen livsåskådning
- bekanta sig med vetenskaplig forskning, definitioner och förklaringar av religioner, religiositet och irreligiositet samt religionskritik
- behärska begrepp, kunskaper och färdigheter som behövs för att kunna analysera och reflektera kring världsåskådningsfrågor, till exempel frågor med anknytning till sekulär humanism och religioner, och kunna bilda sig en egen välgrundad ståndpunkt i dessa frågor
- fördjupa sig i de stora världsreligionerna och uppfatta deras viktigaste särdrag, inre mångfald och inflytande på kulturen och samhället
- fördjupa sig i ateismen, agnosticisken och humanismens historia
- förstå att irreligiositet och religiositet är historiskt uppkomna, mångfasetterade och föränderliga fenomen med stor kulturell och samhällelig betydelse.

Centralt innehåll

Religioner och irreligiositet

- undersökning, definition och förklaring av religiositet och irreligiositet; olika uppfattningar om religioners ursprung, religionskritik
- centrala begrepp som används för att förstå religiösa fenomen, såsom myt, helig, rit, symbol och gud
- kristendomens och islams samt buddhismens och hinduismens historiska och geografiska utbredning, uppdelning och grundläggande kännetecken; allmänna drag hos de traditionella åskådningarna i Östasien
- världsåskådningar som ateism, agnosticisken, irreligiositet och sekulär humanism grundar sig på

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet fördjupar vi oss i de stora världsreligionerna, icke-religiösa åskådningar och förstår deras viktigaste särdrag samt deras inflytande på kulturen och samhället. Efter studieavsnittet får den studerande ökad förståelse för internationella verksamhetsmiljöer, där mångfalden i åskådningarna tydliggörs.

Studieavsnittets innehåll utvecklar den studerandes förmåga att jämföra religiösa och icke-religiösa åskådningar med den egna livsåskådningen och förmåga att bilda sig en välgrundad åsikt om dem. Således stöder studieavsnittet målen för samhällelig kompetens, såsom personliga livsval och aktivt medborgarskap.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, diskussioner, självvärdering och andra metoder som valts under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande från studieavsnittets början så att bedömningen vägleder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieperiodens huvudmål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med andra mål.

Framtiden, 2 sp (LK06)

Studieavsnittets moduler

- Framtiden, 2 sp (ET6), Valfri

Mål

Framtiden

Målen för modulen är att den studerande ska

- *bekanta sig med framtidsforskningens metoder och uppgifter samt förstå att det går att påverka framtiden med värderingar, handlingar och val, även om det är svårt att förutsäga framtiden*
- *förstå olika sätt att förhålla sig till den tekniska utvecklingen och förstå hur den teknologiska och tekniska förändringen påverkar samhället, kulturen och miljön*
- *lära sig färdigheter, såväl attityder och kunskaper som emotionella färdigheter, för att skapa en hållbar framtid samt att förstå effekterna av klimatförändringen och medlen för att bekämpa den och hindren för dem*
- *kunna bedöma betydelsen av den vetenskapstekniska revolutionen för nutida samhällen och världsåskådningar och för den egna livsåskådningen*
- *förstå betydelsen av utopier och dystopier som återspeglings av historiska, aktuella och framtida frågor.*

Centralt innehåll

Framtiden

- *framtidsforskning, svaga och starka signaler, framtidsarbete; möjliga, sannolika och önskvärda framtidsscenarier*
- *den vetenskapstekniska revolutionen och den tekniska utvecklingen, särskilt digitalisering, maskininlärning, artificiell intelligens och robotik, och deras inverkan på samhället och kulturen*
- *den möjliga förändringen av människobilden och idealen för ett gott liv: till exempel cyborger, transhumanism, genteknik; olika sätt att förhålla sig till den tekniska utvecklingen*
- *förändringar i samhället, de ekonomiska strukturerna och arbetet: till exempel robotik, ojämlikhet, förändringar i fördelningen av arbete och välfärd*
- *ekologiska förändringar med global påverkan: klimatförändringen, massutrotning, minskad biologisk mångfald, folkvandringar*
- *individuella val och samarbete för en bättre framtid; teknisk utveckling som möjliggör ett gott liv*
- *olika fiktiva framtidsberättelser och kritik av dem, dystopier och utopier*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet bekantar vi oss med den rådande vetenskapstekniska revolutionen som förändrar samhället och arbetslivet i och med utvecklingen av till exempel robotik och artificiell intelligens. Efter studieavsnittet får den studerande ökad förståelse för samhället runt omkring

och kan agera i framtidsscenarier som kräver beslutsfattande och arbete i osäkra situationer. Bekantskap med olika utopier och dystopier ger möjlighet att bedöma olika samhällliga lösningar som den utvecklande teknologin för med sig.

När teknologin utvecklas blir nya slags interaktionsfärdigheter viktiga, då uppfattningen om information och informationsförmedling förändras. Bekantskap med olika framtidsbilder och kritisk granskning av dem utvecklar den studerandes multilitteracitet samt stärker förmågan att diskutera samhällets förändring ur flera olika perspektiv.

Bedömning av olika framtidsbilder kräver att man närmar sig komplexa frågor på ett tvärvetenskapligt sätt. Detta utvecklar den studerandes förmåga att kunna beskriva och bedöma olika svar på frågor som rör välbefinnande, samhällelig rättvisa, moral, miljö och kultur.

Granskning av en etiskt hållbar framtid och globala ekologiska förändringar, såsom klimatförändringen, utvecklar den studerandes förståelse för och förmåga att agera för en mer hållbar framtid. Till exempel hanteringen av klimatneutraliteten som ett mål för framtiden hjälper den studerande att förstå åtgärder relaterade till en hållbar framtid. På så sätt kan han eller hon agera mer ansvarsfullt även i det egna livet.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, diskussioner, självvärdering och andra metoder som valts under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande från studieavsnittets början så att bedömningen vägleder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieperiodens huvudmål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med andra mål.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (LK07)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Kursen består av många olika muntliga och skriftliga arbetsmoment som utvärderas formativt under kursens lopp och summativt efter dess slut. Fokuseringen kan, beroende på kursens konkreta utformning, variera, men de studerandes utveckling gällande den globala, kulturella, tvärvetenskapliga, kreativa och kommunikativa kompetensen beaktas i denna bedömning.

Kursen bedöms med en prestationsanteckning.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (LK08)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Kursen består av många olika muntliga och skriftliga arbetsmoment som utvärderas formativt under kursens lopp och summativt efter dess slut. Kursen bedöms med en prestationsanteckning.

7.4. Filosofi (FI)

Läroämnets uppdrag

Filosofin utforskar hela verkligheten och olika sätt att gestalta den. Att känna till filosofiska frågeställningar skapar en grund för att förstå världen, samhället och uppfattningarna om människan och att bedöma dem rationellt. Studier i filosofiskt tänkande utvecklar förmågan att rationellt reflektera över motiveringarna till olika uppfattningar.

Utmärkande för filosofin är att den ifrågasätter och söker motiv, vilket hjälper den studerande att få grepp om och strukturera dagens informationsflöde. På så sätt främjar studierna i filosofi den studerandes förmåga att tänka och lära sig. Studier i argumentation och giltig slutledning utvecklar förmågan att förstå och uttrycka även komplexa tankemönster.

Traditionellt har filosofin kallats alla vetenskapers moder. I dess natur ingår därför att integrera olika vetenskapsområden, vilket hjälper den studerande att uppfatta större begreppsliga helheter och samband. Studierna i filosofi främjar den studerandes förmåga att se hur uppfattningar inom olika vetenskapsgrenar och tanketraditioner är uppbyggda och hur de skiljer sig från varandra. Detta stödjer den studerande att tillägna sig olika vetenskaper, vilket gör det enklare för dem att studera vidare. Kunskap i filosofi stärker den studerandes allmänbildning.

Studierna i filosofi ska stärka den studerandes uppfattning om sin egen identitet. I ämnet övar sig den studerande i etisk reflektion och det hjälper hen att förstå betydelsen av olika kunskaper och färdigheter för individen och samhället. Filosofi utvecklar omdömesförmågan och främjar kreativt och självständigt tänkande. I undervisningen i filosofi ska den studerande stödjas att formulera välgrundade personliga åsikter och lära sig att delta i en rationell diskussion. Genom att sätta sig in i filosofiska frågor som saknar enkla svar lär sig den studerande att formulera och motivera sina ståndpunkter. Samtidigt utvecklar hen respekt för olika välgrundade ståndpunkter. Genom att reflektera kring invecklade frågor tillsammans med andra utvecklar den studerande tilltro till sin egen tankeförmåga. Lämpliga arbetssätt inom ämnet är diskussion och dialog.

Mångsidig kompetens

Studierna i filosofi stödjer den studerandes **kommunikativa kompetens** på ett mångsidigt sätt, liksom även utvecklingen till en bildad och ansvarstagande medborgare med respekt för jämlikhet. Läroämnet betonar dialog och god argumentation, vilket gör att den studerande enklare kan ta till sig ett hållbart tänkande och en hållbar livsstil och rättvisa samhällliga principer. Filosofin kombinerar olika vetenskapsområden och stödjer tilläggnandet av olika vetenskaper och kontinuerligt lärande. Studier i filosofi utvecklar språklig uttrycksförmåga, analytiskt tänkande och logisk slutledning.

I filosofin tolkas problem begreppsligt och dialogiskt. Därför betonas språklig medvetenhet samt ett exakt språkbruk som lyfter fram betydelsen av ändamålsenliga begrepp. Även om filosofin använder termer inom sin egen tradition och inom andra vetenskapliga discipliner är målet ett klart och begripligt språk. Filosofins argumenterande karaktär utvecklar ett uttrycksätt som fokuserar på logiska motiveringar och tar hänsyn till olika perspektiv.

Reflektion över det goda livet och samhället är traditionellt kärnan i filosofin. Studier i filosofi stödjer **kompetensen för välbefinnande** genom att utveckla den studerandes förståelse av sig själv, sitt tänkande och sitt förhållande till andra människor. Utvecklingen av förståelsen sammanhänger med människans utveckling som helhet och leder till goda dygder och välbefinnande. Det diskuterande och argumenterande förhållningssättet främjar den sociala gemenskapen bland de studerande och deras kommunikationsfärdigheter och lär dem att respektera olika synpunkter. Samtidigt uppmuntras den studerande att tillägna sig hållbara sätt att tänka och leva och rättvisa samhällliga principer. Filosofin utvecklar även tolerans för osäkerhet och förmåga att agera även i situationer där tillgången till information är begränsad.

Filosofin har traditionellt omfattat ett synsätt som integrerar olika vetenskapliga discipliner och därigenom stimulerar **tvärvetenskaplig och kreativ kompetens**. Studier i filosofi bygger på ett naturligt sätt broar mellan olika discipliner. Filosofin hjälper den studerande att tillägna sig olika sätt att hämta information och att kombinera resultaten från olika vetenskaper, vilket gör det lättare att uppfatta stora helheter. Det starka kravet på logik i filosofiskt tänkande utvecklar förmågan att förstå motiveringarna för olika argument och att särskilja faktiska argument från åsikter. I egenskap av ett ämne som ifrågasätter och söker motiveringar uppmuntrar filosofin till kreativt och självständigt tänkande.

När det gäller **samhällelig kompetens** ska undervisningen i filosofi engagera den studerande till ett rationellt etiskt tänkande baserat på respekt för demokrati, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling. Idealen för ett rättvist samhälle och ett aktivt medborgarskap är inte endast föremål för analys och undervisning, utan också mål som undervisningen försöker främja. Filosofin utvecklar förmågan att tänka kreativt, kritiskt och självständigt, vilket utvecklar färdigheter för fortsatta studier, meningsfull karriärplanering och framtida förändringar i arbetslivet.

Etik är ett traditionellt delområde av filosofin och därför också en central del av studierna i filosofi. Filosofin lär den studerande att strukturera värderingar, normer och betydelser begreppsligt. **Etisk reflektion** omfattar såväl individ- och samhällsfrågor som miljöfrågor. Den kritiska traditionen inom läroämnet utvecklar den studerandes förmåga till självständigt tänkande och uppmuntrar hen att agera moraliskt hållbart. Studier i filosofi bidrar till att uppfatta mångfasetterade problem och skapa en övergripande bild av dem. Förståelse av sociala och ekologiska globala problem uppmuntrar den studerande att agera för att korrigera dessa och uppfylla målen för **miljökompetens**.

Med tanke på **global och kulturell kompetens** breddar studierna i filosofi tänkandet och hjälper till att förstå att det finns olika sätt att uppfatta verkligheten. Den studerande utvecklar en känslighet för att upptäcka likheter och skillnader i olika fenomen i världen. Av filosofins delområden fokuserar särskilt etik och social filosofi på mångfalden hos människor och kulturer och uppmuntrar till en fördomsfri attityd till olika livsfenomen. Genom filosofiska tankeexperiment ska den studerande ges tillfälle att föreställa sig möjliga framtida utvecklingstrender.

Mål

De allmänna målen för undervisningen i filosofi är att den studerande ska

ska

- kunna gestalta filosofiska problem och tänkbara lösningar på dem inom den filosofiska traditionen och att kunna tillämpa problemformuleringarna på olika aktuella frågor
- kunna strukturera, analysera och bedöma information begreppsligt, i synnerhet olika påståenden, deras betydelser och motiveringar till dem
- behärska grundläggande logisk argumentation och därigenom lära sig att lita på och kritiskt granska sitt eget tänkande samt reflektera över dess begränsningar inom olika vetenskapsgrenar och i vardagslivet
- kunna bedöma moraliska problem och tänkbara lösningar på dem samt förbinda sig till etiska principer
- lära sig att reflektera över och begreppsligt analysera större helheter samt att tänka och handla på ett omdömesgillt sätt i såväl etiska frågor som inom andra livsområden, även då informationen är motstridig eller otillförlitlig
- utveckla sin förmåga att uttrycka sina ståndpunkter med rationella motiveringar.

Bedömning

Bedömningen i filosofiämnet ska fokusera på den studerandes förmåga att förstå centrala filosofiska frågor och behärska filosofiskt tänkande och filosofiska begrepp samt på den studerandes förmåga att uttrycka och utvärdera filosofiskt tänkande. Det innebär att man bedömer förmågan att förstå och precisera filosofisk kunskap med hjälp av begrepp samt att kritiskt analysera och reflektera över den. Därtill ska bedömningen ta fasta på den studerandes förmåga att såväl i vardagen som i vetenskapen identifiera och beskriva filosofiska problem och förmågan att formulera dem med hjälp av begrepp.

Bedömningen ska ta hänsyn till den studerandes kännedom om presenterade lösningar på filosofiska frågor samt hans förmåga att presentera logiska argument skriftligt, muntligt och interaktivt.

Bedömningen ska stödja och utveckla den studerandes förmåga att kritiskt granska sitt eget tänkande och uppmuntra den studerande att planera sina studier. Kursbedömningen ska basera sig på mångsidiga bedömningsmetoder. Målen och det centrala innehållet i de olika modulerna ska vara utgångspunkt för bedömningen av hur den studerande har uppnått de allmänna målen för läroämnet filosofi.

Studieavsnitt

Introduktion i filosofiskt tänkande, 2 sp (FI01)

Studieavsnittets moduler

- Introduktion i filosofiskt tänkande, 2 sp (FI1), Obligatorisk

Mål

Introduktion i filosofiskt tänkande

Målen för modulen är att den studerande ska

- bilda sig en uppfattning om filosofins natur och metoder genom att sätta sig in i filosofiska problem och tänkbara lösningar på dem

- *lära sig att bedöma sanningshalten i påståenden och att framföra och förutsätta motiveringar till åsikter och påståenden samt att uppfatta strukturen i framförda motiveringar och bedöma deras giltighet*
- *känna till och genom olika interaktiva övningar lära sig att tillämpa filosofiska arbetsätt, såsom att ifrågasätta antaganden, klassificera och definiera begrepp samt använda tankeexperiment och motexempel*
- *fördjupa sig i några centrala filosofiska frågor och begreppsliga distinktioner i anslutning till dem*
- *känna till grundläggande kunskapsteoretiska distinktioner, kunna analysera och värdera olika tankeföreställningar och bekanta sig med kunskapsinnehållet i några av gymnasiets läroämnen.*

Centralt innehåll

Introduktion i filosofiskt tänkande

- *vad filosofi är, de filosofiska frågornas och det filosofiska tänkandets natur i den filosofiska traditionen och tillämpning av filosofiskt tänkande i aktuella frågor*
- *grunderna för logisk argumentation och giltig slutledning samt muntlig och skriftlig övning inom området, bland annat genom att tillämpa detta på aktuella samhällsfrågor*
- *centrala filosofiska grundfrågor och distinktioner: ande och materia, frihet och nödvändighet, begreppslig och empirisk, objektiv och subjektiv*
- *skillnaden mellan kunskap och information, vardagskunskap och vetenskaplig kunskap samt vetenskap och pseudovetenskap*
- *kunskapens och argumentationens natur inom olika vetenskapsgrenar: hur man formulerar påståenden samt testar och motiverar dem i några av gymnasiets läroämnen*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Filosofi är ett läroämne som integrerar flera olika vetenskaper och främjar den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen. Studierna i filosofi bygger på ett naturligt sätt broar mellan olika vetenskaper. Filosofin hjälper den studerande att ta till sig olika sätt att skaffa information och kombinera resultat från olika vetenskaper, vilket gör det lättare att uppfatta större helheter. I egenskap av ett ifrågasättande läroämne där man letar efter grunderna uppmuntrar filosofin också de studerande till kreativt och självständigt tänkande. Filosofin utvecklar förmågan till kreativt, kritiskt och självständigt tänkande, vilket stärker beredskapen för alla slags fortsatta studier, meningsfull karriärplanering och framtida förändringar i arbetslivet.

Studierna i filosofi stöder kompetensen för välbefinnande genom att utveckla den studerandes förståelse för sig själv, sitt tänkande och sin relation till andra. Den ökade förståelsen hör ihop med människans utveckling som helhet och leder mot dygder och välbefinnande. Diskussion av komplicerade frågor i en grupp ökar den studerandes tilltro till sina egna tankefärdigheter. Samtidigt utvecklar filosofin toleransen för osäkerhet och beredskapen att agera även i situationer där den tillgängliga informationen är begränsad.

Filosofins diskuterande studiemetoder med fokus på god argumentation stöder gemenskapen bland de studerande och deras kommunikativa färdigheter samt lär dem att värdesätta olika synsätt. Dialogiska studier i filosofi utvecklar de studerandes samarbetsförmåga och förmåga att lära sig tillsammans. Eftersom filosofiska frågor sällan har enkla svar lär sig den studerande att bilda och motivera sin egen uppfattning och samtidigt respektera andra motiverade synpunkter.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder mångsidigt. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, samtal, självvärdering och andra metoder som valts under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Etik, 2 sp (FI02)

Studieavsnittets moduler

- Etik, 2 sp (FI2), Obligatorisk

Mål

Etik

Målen för modulen är att den studerande ska

- lära känna den filosofiska etikens centrala begrepp, frågor och teorier
- kunna motivera uppfattningar om det goda och det rätta samt förstå skillnaden mellan normativa och deskriptiva påståenden
- kunna presentera logiska och etiska argument muntligt och skriftligt samt motivera moralens förpliktande karaktär
- kunna analysera meningen med sitt liv och sina livsval med hjälp av filosofiska begrepp
- kunna analysera och bedöma handlingar ur etisk synvinkel samt klargöra sina egna moraliska beslut och värderingar utgående från den filosofiska etiken
- kunna tillämpa etik på samhälls- och miljöfrågor.

Centralt innehåll

Etik

- moralen som normsystem; skillnaden mellan moral, lagar och vanor; moralisk objektivism, relativism, subjektivism
- moral samt normativ och tillämpad etik i moralfrågor; grunderna i dygd-, konsekvens-, rättighets- och pliktetik
- filosofiska teorier om ett gott liv, meningen med livet och en god livsstil
- etik och individens moraliska beslut: mänskliga relationer och livsval
- etiska frågor kring miljön och naturen, såsom miljöförändringen och djurens rättigheter
- etik och samhället: mänskliga och grundläggande rättigheter

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I den filosofiska etiken lär man sig att begreppsmässigt strukturera värderingar, normer och betydelser. Etiska frågor kan gälla såväl individen som samhället eller miljön. I studieavsnittet leder filosofins kritiska tradition den studerande mot självständigt tänkande och uppmuntrar till engagemang för moraliskt hållbar verksamhet. Förståelse för de globala sociala och ekologiska problemens karaktär uppmuntrar den studerande att agera för att åtgärda dem och förverkliga målen för miljökompetens.

I fråga om samhällelig kompetens förbinder vi oss i studieavsnittet till förnuftsbaserat etiskt tänkande, som baserar sig på respekt för demokrati, mänskliga rättigheter och en hållbar framtid. Samtidigt uppmuntrar vi de studerande att förbinda sig till ett hållbart sätt att tänka och leva samt till rättvisa samhällssystem.

Studierna i etik stöder kompetensen för välbefinnande genom att utveckla den studerandes förståelse för sig själv, sitt tänkande och sin relation till andra. Den ökade förståelsen hör ihop med människans utveckling som helhet och leder mot dygder och välbefinnande. När vi i gruppen diskuterar komplicerade etiska frågor får den studerande större tilltro till sina egna tankefärdigheter. Samtidigt utvecklar filosofin toleransen för osäkerhet och beredskapen att agera etiskt även i situationer där den tillgängliga informationen är begränsad.

Den filosofiska etikens diskuterande studiemetoder med fokus på god argumentation stöder gemenskapen bland de studerande och deras kommunikativa färdigheter samt lär dem att värdesätta olika synsätt. Dialogiska studier i filosofi utvecklar de studerandes samarbetsförmåga och förmåga att lära sig tillsammans. Eftersom filosofiska frågor sällan har enkla svar lär sig den studerande att bilda och motivera sin egen uppfattning och samtidigt respektera andra motiverade synpunkter.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder mångsidigt. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, samtal, självvärdering och andra metoder som valts under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Samhällsfilosofi, 2 sp (FI03)

Studieavsnittets moduler

- Samhällsfilosofi, 2 sp (FI3), Valfri

Mål

Samhällsfilosofi

Målen för modulen är att den studerande ska

- bli förtrogen med några centrala begrepp och inriktningar inom samhällsfilosofin
- lära sig att beskriva rättvisa, maktutövning och arbetsfördelning i individers, grupper och institutioners verksamhet
- lära sig att filosofiskt bedöma samhällsordningens uppbyggnad och legitimitet
- kunna tillämpa sina kunskaper på aktuella samhällsfrågor
- förstå rättigheters betydelse som grund för samhällsordningen.

Centralt innehåll

Samhällsfilosofi

- samhällsordningens legitimitet, teorier om samhällsfördrag
- olika former av makt, frihet, jämlikhet och rättvisa
- mänskliga rättigheter, medborgarrättigheter och rättsstaten: demokrati och social gemenskap som samhällseliga värden
- politiska ideal: liberalism, socialism, anarkism, konservatism, nationalism; samhällsutopier och -dystopier
- förhållandet mellan välfärd och ekonomi; legitimering av skillnader i förmögenhet och välfärd; välfärdsstaten
- aktuella samhällsfilosofiska frågor: miljöproblem, kulturmöten, effekter av teknik och artificiell intelligens, kön och makt, identifiering och kritik av strukturer som skapar ojämlikhet

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I fråga om samhällselig kompetens förbinder vi oss i studieavsnittet till förnuftsaserat etiskt tänkande, som baserar sig på respekt för demokrati, mänskliga rättigheter och en hållbar framtid. Vi uppmuntrar de studerande att förbinda sig till ett hållbart sätt att tänka och leva samt till rättvisa samhällssystem. Under studieavsnittet studerar vi idealen för ett rättvist samhälle och aktivt medborgarskap, som också är de mål som undervisningen strävar efter att fostra till. Filosofin utvecklar den studerandes förmåga till kreativt, kritiskt och självständigt tänkande, vilket stärker beredskapen för fortsatta studier, meningsfull karriärplanering och framtida förändringar i arbetslivet.

Under studieavsnittet diskuterar vi etiska frågor som anknyter till individen, samhället och den globala verkligheten. Filosofins kritiska tradition leder den studerande mot självständigt tänkande och uppmuntrar till engagemang för moraliskt hållbar verksamhet i samhället. Förståelse för se globala sociala och ekologiska problemens karaktär uppmuntrar också till att agera för att åtgärda dem. Under studieavsnittet lär sig den studerande att överväga och begreppsmässigt strukturera stora helheter samt tänka och agera etiskt i samhällsfrågor.

Studier i samhällsfilosofi vidgar tänkandet och skapar en förståelse för att det finns olika sätt att uppfatta den samhällseliga verkligheten. I samhällsfilosofin studerar man mänskighetens och kulturens mångfald samt uppmuntrar till en fördomsfri attityd till olika livsytringar och sätt att tänka. Olika samhällsfilosofiska tankeexperiment, utopier och dystopier hjälper den studerande att förstå fenomen i samhället samt uppfatta möjliga framtida utvecklingsriktningar.

Studierna i samhällsfilosofi stöder kompetensen för välbefinnande genom att utveckla den studerandes förståelse för sig själv, sitt tänkande och sin relation till andra. Den ökade förståelsen hör ihop med människans utveckling som helhet och leder mot dygder och välbefinnande. När vi i gruppen diskuterar komplicerade samhällsfrågor får den studerande större tilltro till sina egna tankefärdigheter. Samtidigt utvecklas också den studerandes tolerans för osäkerhet samt hens beredskap att agera etiskt även i situationer där den tillgängliga informationen är begränsad.

Samhällsfilosofins diskuterande studiemetoder med fokus på god argumentation stöder gemenskapen bland de studerande och deras kommunikativa färdigheter samt lär dem att värdesätta olika synsätt. Dialogiska studier i filosofi utvecklar de studerandes samarbetsförmåga och förmåga att lära sig tillsammans. Eftersom filosofiska frågor sällan har enkla svar lär sig den studerande att bilda och motivera sin egen uppfattning och samtidigt respektera andra motiverade synpunkter i samhällsfrågor, och de fostras i demokrati.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder mångsidigt. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, samtal, självvärdering och andra metoder som valts under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Sanningen, 2 sp (FI04)

Studieavsnittets moduler

- Sanningen, 2 sp (FI4), Valfri

Mål

Sanningen

Målen för modulen är att den studerande ska

- *kunna skilja mellan åsikter och faktapåståenden och förstå behovet av att motivera faktapåståenden*
- *förstå betydelsen av språk och dess betydelse i gestaltandet av verkligheten*
- *kunna beskriva och bedöma filosofiska teorier om sanning, kunskap, verklighetens natur och vetenskap*
- *kunna strukturera och analysera kännetecknen för vetenskaplig forskning, slutledning och förklaring*
- *kunna analysera hur observationer och kunskap samt vetenskapliga teorier förhåller sig till verkligheten*
- *lära sig att bedöma situationer där olika undersökningar ger olika resultat och handlingsalternativ.*

Centralt innehåll

Sanningen

- *språk, betydelse och sanning*
- *det sannas natur och sanningsteorierna; att närma sig sanningen; nödvändig och kontingent sanning*
- *verklighetens och medvetandets natur; realism och anti-realism*
- *kunskapens källor, kunskapens möjligheter och gränser, kunskapens berättigande, förhållandet mellan kunskap och säkerhet*
- *den vetenskapliga forskningens natur och metoder samt vetenskaplig slutledning, vetenskapsetik*
- *tillförlitligheten hos vetenskapliga metoder och teorier och deras förhållande till verkligheten*
- *förklaring, förutsägelse, förståelse och tolkning inom olika vetenskaper*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Till den teoretiska filosofin hör traditionellt ett tillvägagångssätt som integrerar olika vetenskaper och stärker den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen, och studiet av den bygger på ett naturligt sätt broar mellan olika vetenskaper. Med den teoretiska filosofins hjälp kan man lära sig att ta till sig olika sätt att skaffa information och kombinera resultat från olika vetenskaper, vilket gör det lättare att uppfatta större helheter. I egenskap av ett ifrågasättande läroämne där man letar efter grunderna uppmuntrar filosofin också till kreativt och självständigt tänkande. Studieavsnittet utvecklar den studerandes förmåga till kreativt, kritiskt och självständigt tänkande, vilket stärker beredskapen för olika akademiska fortsatta studier, meningsfull karriärplanering och framtida förändringar i arbetslivet.

Studierna i teoretisk filosofi stöder kompetensen för välbefinnande genom att utveckla den studerandes förståelse för sig själv och sitt tänkande. När vi i gruppen diskuterar komplicerade frågor får den studerande större tilltro till sina egna tankefärdigheter. Studierna i teoretisk filosofi utvecklar samtidigt den studerandes tolerans för osäkerhet.

Filosofins diskuterande studiemetoder med fokus på god argumentation stöder gemenskapen bland de studerande och deras kommunikativa färdigheter samt lär dem att värdesätta olika synsätt. Dialogiska studier i filosofi utvecklar de studerandes samarbetsförmåga och förmåga att lära sig tillsammans. Eftersom frågor inom den teoretiska filosofin sällan har enkla svar lär sig den studerande att bilda och motivera sin egen uppfattning och samtidigt respektera andra motiverade synpunkter.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder mångsidigt. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, samtal, självvärdering och andra metoder som valts under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (FI05)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Kursen består av många olika muntliga och skriftliga arbetsmoment som utvärderas formativt under kursens lopp och summativt efter dess slut. Fokuseringen kan, beroende på kursens konkreta utformning, variera, men de studerandes utveckling gällande den globala, kulturella, tvärvetenskapliga, kreativa och kommunikativa kompetensen beaktas i denna bedömning

Kursen bedöms med en prestationsanteckning.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (FI06)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Kursen består av många olika muntliga och skriftliga arbetsmoment som utvärderas formativt under kursens lopp och summativt efter dess slut. Kursen bedöms med en prestationsanteckning.

Global filosofi, 2 sp (FI07)

Mål

Lokal precisering

- bekanta sig med teorier och begrepp som berör aktuella globala fenomen
- fördjupa sig i och granska argument och kulturella uttryck som behandlar globala ämnen
- argumentera och formulera egna ställningstaganden i tal och skrift, individuellt och i grupp

Centralt innehåll

Lokal precisering

- analys av aktuella globala fenomen som klimatkris, migration, polarisering, faktaresistens och identitetspolitik
- analys av aktuella globala trender inom vetenskaplig, teknologisk, samhälls- och kulturell utveckling
- analys av globala visioner om nutid och framtid i litteratur och film och sociala medier
- analys av diskussionen om FN:s Agenda 2030-projekt

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Kursen fördjupar de studerandes kunskaper om aktuella globala fenomen i dagens värld. Därtill förstärker det deras medvetenhet om hur förståelsen av dessa fenomen kan bilda grunden för ett aktivt världsmedborgarskap.

Kursen utvecklar de studerandes förmåga att analysera humanitära och miljörelaterade kriser och utmaningar och engagera sig i värdebaserade diskussioner och aktioner som berör det gemensamma bästa och hållbar utveckling.

Kursen ger de studerande insikter om behovet av demokratiska processer och färdigheter för utvecklande av en rättvis och hållbar framtid på olika håll i världen. Dessutom tränar de studerande sin förmåga att använda sina färdigheter för sitt eget och andras väl.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Kursen består av många olika muntliga och skriftiga arbetsmoment som utvärderas formativt

under kursens lopp och summativt efter dess slut. Fokuseringen kan, beroende på kursens konkreta utformning, variera, men de studerandes utveckling gällande den globala, kulturella, etiska, miljömässiga och samhällsliga kompetensen beaktas i denna bedömning.

Kursen hålls i samarbete med LK09 och bedöms med avlagd (A) eller underkänd (U) baserat på de olika delområdena i kursen.

7.5. Fysik (FY)

Läroämnets uppdrag

Undervisningen i fysik ska hjälpa den studerande att utveckla ett naturvetenskapligt tänkande och en naturvetenskaplig världsbild som en del av en mångsidig allmänbildning. Undervisningen ska ge den studerande insikter om fysikens betydelse i vardagen och för miljön, samhället och teknologin. I undervisningen ska den studerande fördjupa sig i läroämnets språk och språket inom vetenskapsgrenarna i anknytning till fysik samt i fysikens begreppsapparat och sätt att producera kunskap. Den studerande utvecklar sin naturvetenskapliga läsfärdighet, vilket hjälper hen att kritiskt utvärdera olika vardagliga val samt ställningstaganden i samhällsdebatten. Undervisningen i fysik ska ge den studerande färdigheter för framgångsrika fortsatta studier inom naturvetenskap och naturvetenskapens tillämpningsområden samt att tillämpa sina kunskaper i fysik i arbetslivet. Med hjälp av mångsidiga lärsituationer och -miljöer möjliggör man att de studerande har jämlika och likvärdiga möjligheter att lära sig.

Undervisningen i fysik ska stödja den studerande att förstå fysikens begrepp både kvalitativt och kvantitativt. Den studerande bearbetar sina tidigare erfarenheter, nya observationer och synvinklar till en logiskt sammanhängande bild av omvärlden i samverkan med lärarna och gruppen samt med hjälp av fysikens teorier.

Undervisningen i fysik ska utgå från observationer i omgivningen. Experiment i olika former stödjer den studerande att tillägna sig och förstå begrepp, lära sig forskningsmetoder och förstå naturvetenskapens karaktär. Under studiernas gång utvecklas den studerandes forskningsfärdigheter både generellt och inom centrala områden som behandlas i respektive modul. Experimentellt arbete ska utföras med beaktande av säkerheten i arbetet.

Mångsidig kompetens

*Undervisningen i fysik vägleder den studerande att tillägna sig ett naturvetenskapligt tänkande, att ta fram och använda information, att komma med idéer, samarbeta samt att bedöma informationens tillförlitlighet och innebörd. Undervisningen utvecklar den studerandes **samhälleliga kompetens** genom att den studerande får färdigheter att delta i samhällsdebatten och påverka det gemensamma beslutsfattandet.*

*Den studerandes eget undersökande arbete utvecklar den studerandes arbetssätt, samarbetsförmåga och förmåga till kritiskt tänkande samt inspirerar hen till fysikstudier. Den studerande utvecklar sin **kommunikativa kompetens** och lär sig att arbeta långsiktigt och att ta ansvar för sitt eget arbete med hjälp av mångsidiga arbetssätt, till exempel genom projekt och arbete i grupp.*

Undervisningen ska förmedla en bild av fysikens betydelse för att bygga upp en hållbar framtid: fysiken behövs i utvecklingen av nya lösningar och när man ska trygga miljöns och människornas välbefinnande såväl på lokal nivå som på nationell och internationell nivå. Undervisningen

handleder den studerande att ta ansvar för sina egna handlingar och miljön, att använda sina kunskaper i fysik för att bygga upp en hållbar framtid samt för att utvärdera sina egna val med beaktande av en hållbar användning av naturtillgångar, konsekvenser för miljö och hälsa samt olika former av energiproduktion. Undervisningen i fysik stödjer på det här sättet den studerandes **etiska kompetens och miljökompetens, globala och kulturella kompetens** samt hans **kompetens för välbefinnande**.

I studierna i fysik övar den studerande sig på att skriva samt kritiskt tolka och analysera olika texter. Multilitteraciteten utvecklas till exempel genom att den studerande tolkar och producerar skrivna texter, bilder, videor, tabeller, grafer eller formler. Undervisningen i fysik stödjer den **tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen** även genom användningen av informations- och kommunikationsteknik. Informations- och kommunikationsteknik används bland annat för att hämta information, samlar in data från observationer, behandla och tolka mättningsresultat, producera och presentera sina egna arbeten samt för att göra modeller och simuleringar.

Mål

De allmänna målen för undervisningen i fysik hänför sig till fysikens betydelse, värderingar och attityder, den studerandes forskningsfärdigheter och kunskaper i fysik samt användningen av dem. De allmänna målen för undervisningen är följande:

Betydelse, värderingar och attityder

Målet är att den studerande ska

- kunna bedöma vilken betydelse fysiken och teknologin har för individen och samhället
- identifiera sina kunskaper i fysik och ställa upp egna mål, möta utmaningar i lärandet och tillämpa olika studiestrategier i läroämnet fysik
- bli insatt i hur man tillämpar fysik i olika sammanhang, exempelvis i naturen, näringslivet, organisationer eller forskarsamfund
- få möjligheter att sätta sig in i fysikens tillämpningar genom olika besök, samarbete med högskolor och arbetsliv på lokal eller internationell nivå
- få tillräckliga färdigheter för fortsatta studier inom naturvetenskapernas och fysikens tillämpningsområden
- få färdigheter att delta i debatter och beslutsfattande som berör miljö och teknologi.

Forskningsfärdigheter

Målet är att den studerande ska

- förstå den naturvetenskapliga kunskapens karaktär och utveckling samt vetenskapliga sätt att producera kunskap
- kunna formulera frågor om de fenomen som studeras och vidareutveckla frågeställningar som utgångspunkt för undersökning, problemlösning eller annan verksamhet
- kunna planera och utföra experimentella undersökningar i samarbete med andra
- identifiera hur felkällor inverkar på mätningar
- kunna behandla, tolka och presentera undersökningsresultat samt analysera och bedöma dem och hela undersökningsprocessen.

Kunskaper i fysik och användningen av dem

Målet är att den studerande ska

- kunna använda centrala begrepp i fysik på ett konsekvent sätt och i rätt sammanhang

- strukturera sin uppfattning om naturens strukturer och fenomen med hjälp av fysikaliska begrepp och principer
- kunna uttrycka slutsatser och synpunkter på sådana sätt som är karakteristiska för fysiken
- förstå fysikaliska fenomen och principer som utgör grunden för teknologiska tillämpningar
- kunna formulera, tolka och bedöma olika modeller samt använda dem och simuleringar för att beskriva fenomen och göra prognoser
- kunna använda ändamålsenliga program för att skapa modeller samt uttrycka matematiska och grafiska lösningar och resultat
- kunna använda mångsidiga informationskällor och kritiskt bedöma dem med hjälp av sina kunskaper i fysik.

Bedömning

Bedömningen ska basera sig på hur de allmänna målen för fysik uppfylls med betoning på modulspezifika mål och centrala innehåll. Bedömningen och den respons som ges under läroprocessen ska stödja den studerande att utveckla och bli medveten om sina kunskaper och färdigheter i fysik. Samtidigt övar den studerande sig på självvärdering.

Bedömningen ska baseras på olika slags prestationer samt på observation av den studerandes begreppsliga och metodmässiga kunskaper och färdigheter. Den studerande kan visa sin förmåga att förstå och tillämpa fysikaliska kunskaper på olika sätt, till exempel genom att förklara, göra grafiska modeller och använda matematiska modeller. Bedömningen ska basera sig på olika arbeten men även på den studerandes arbetssätt, såsom formulering av frågor, beskrivning av problemlösningsprocessen samt forskningsfärdigheter. Vid bedömningen ska man ta i beaktande den studerandes förmåga att arbeta experimentellt och att hämta och tillämpa information.

Studieavsnitt

Fysiken som naturvetenskap, 1 sp (FY01)

Studieavsnittets moduler

- Fysiken som naturvetenskap, 1 sp (FY1), Obligatorisk

Mål

Fysiken som naturvetenskap

Målen för modulen är att den studerande ska

- bekanta sig med fysiken som en systematisk vetenskap som baserar sig på experimentella undersökningar
- introduceras i materiens struktur och världsalltets storleksordningar
- bekanta sig med de metoder som används för att ta fram information i fysiken
- kunna planera och genomföra enkla naturvetenskapliga experiment
- få erfarenheter som väcker och fördjupar intresset för fysik och fysikstudier.

Centralt innehåll

Fysiken som naturvetenskap

- storhet och enhet samt SI-systemet
- mätning, insamling av resultat, grafisk presentation av resultat samt bedömning av deras tillförlitlighet
- grafisk modell och linjär modell
- planering och genomförande av enkla experimentella undersökningar

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Vi bekantar oss med fysiken som experimentell naturvetenskap och experimentens betydelse för utvecklingen av en vetenskaplig världsbild och en kultur som bygger på den. Vi bekantar oss också med materians struktur och världssalltets dimensioner.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerande övar på kreativitet genom att planera enkla naturvetenskapliga experiment. Då den studerande gör mätningar och samlar in resultat bekantar hen sig med de metoder för informationsanskaffning som används inom fysiken. Samtidigt utvecklas den studerandes förmåga att bedöma informationens tillförlitlighet. Naturvetenskapliga experiment ger många möjligheter till tvärvetenskapliga undersökningar och samarbete.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen.

Fysik, miljö och samhälle, 1 sp (FY02)

Studieavsnittets moduler

- Fysik, miljö och samhälle, 1 sp (FY2), Obligatorisk

Mål

Fysik, miljö och samhälle

Målen för modulen är att den studerande ska

- bli insatt i energi som ett grundläggande begrepp i fysiken
- känna till olika energiformer och sätt att producera energi
- kunna jämföra olika sätt att producera energi och storleksordningar i anknytning till produktionssättens inverkan på miljön
- få färdigheter i att delta i diskussioner som gäller miljö och teknologi samt i beslutsfattande kring hållbar energihushållning.

Centralt innehåll

Fysik, miljö och samhälle

- energiformer, energins bevarande och omvandling •
- energiproduktion, effekt, verkningsgrad, överföring av energi
- energiproduktionens inverkan på miljön och på klimatförändringen

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerande får färdigheter för att delta i samhällsdebatten och motivera sin ståndpunkt med fysikens hjälp.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Vi bekantar oss med olika slag av energi och deras miljöeffekter, vilket hjälper de studerande att förstå energiproduktionens effekter på miljön och klimatförändringen.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Problemen kring klimatförändringen är globala utmaningar, och för att lösa dem krävs tvärvetenskapligt och kreativt tänkande. Den studerande övar på att mångsidigt beakta olika perspektiv när hen bedömer olika lösningar på problem. Samtidigt stärker den studerande sin förmåga att bedöma tillförlitligheten hos information.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen.

Energi och värme, 2 sp (FY03)

Studieavsnittets moduler

- Energi och värme, 2 sp (FY3), Valfri

Mål

Energi och värme

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin förståelse för energi som ett centralt begrepp i fysiken*
- *kunna undersöka ett ämnes termodynamiska tillstånd och fenomen i anknytning till förändringar i aggregationstillstånd*
- *kunna tillämpa termodynamikens begrepp och modeller då hen granskar lösningar inom energiproduktion och medverkar i bygget av en hållbar framtid*
- *identifiera energibalansens och värmeflödets betydelse i klimatförändringen.*

Centralt innehåll

Energi och värme

- *kraft som ett mått på styrkan hos en växelverkan*

- mekaniskt arbete
- termodynamiskt system och tillståndsvariabler
- temperatur, tryck och hydrostatiskt tryck
- energins bevarande, inre energi, energiflöde och värmemängd
- hur ett ämne värms upp och svalnar samt förändringar i aggregationstillstånd
- värmeutvidgning
- tillståndsförändringar hos gaser och tillståndsekvationen för en ideal gas

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerandes kreativa kompetens utvecklas när hen planerar och genomför naturvetenskapliga undersökningar. Resultaten samlas in, behandlas, analyseras, presenteras samt används för modeller och simuleringar med hjälp av informations- och kommunikationsteknik.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Vi bekantar oss med forskningsrön och modeller som anknyter till bekämpning av klimatförändringen. Den studerande får färdigheter för att förstå hur mänsklig verksamhet bidrar till uppvärmningen av atmosfären.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen.

Kraft och rörelse, 2 sp (FY04)

Studieavsnittets moduler

- Kraft och rörelse, 2 sp (FY4), Valfri

Mål

Kraft och rörelse

Målen för modulen är att den studerande ska

- genom experiment kunna undersöka fenomen i anknytning till kraft och rörelse
- kunna producera och analysera grafiska framställningar av mätdata
- förstå konserveringslagarnas betydelse i fysiken
- känna till säkerhetsaspekter i anknytning till kraft och rörelse.

Centralt innehåll

Kraft och rörelse

- *likformig och likformigt accelererad rätlinjig rörelse*
- *växelverkan mellan kroppar och kraft samt Newtons lagar*
- *krafters sammanlagda verkan, kraftdiagram och rörelseekvationen*
- *tyngd och friktion*
- *rörelseenergi, potentiell energi och mekanisk energi*
- *den mekaniska energins bevarande och mekanikens energiprincip*
- *rörelsemängd, impuls, rörelsemängdens bevarande och endimensionella kollisioner*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Vi använder informations- och kommunikationsteknik för att samla in experimentella observationer samt behandla och tolka mätresultat.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerande lär sig att förstå trafiksäkerhet med hjälp av fysik. Till de faktorer som påverkar trafiksäkerheten hör bland annat friktionen mellan däcken och vägytan, hastighetens inverkan på bromssträckan samt betydelsen av säkerhetsbälten och krockkuddar vid en kollision.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Experimentellt arbete utvecklar den studerandes samarbets- och interaktionsfärdigheter samt multilitteracitet. Studiet av centrala fenomen sker ofta naturligtast i form av grupparbeten. Den studerande utvecklar sin förmåga och säkerhet i att framträda genom att presentera resultaten.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen.

Periodisk rörelse och vågor, 2 sp (FY05)

Studieavsnittets moduler

- Periodisk rörelse och vågor, 2 sp (FY5), Valfri

Mål

Periodisk rörelse och vågor

Målen för modulen är att den studerande ska

- *kunna beskriva planetarisk rörelse som centralrörelse*
- *bli förtrogen med svängningsrörelsens och vågrörelsens grundprinciper genom att undersöka mekanisk svängning och ljud*

- kunna beskriva periodisk rörelse med fysikaliska och matematiska begrepp
- matematiskt kunna beskriva mekaniska svängningar och ljud som en periodisk rörelse.

Centralt innehåll

Periodisk rörelse och vågor

- kraftmoment och vridning av en kropp
- vridning och jämvikt i enkla fall
- likformig cirkelrörelse och normalacceleration
- den allmänna gravitationslagen och planetarisk rörelse
- periodisk rörelse, period, frekvens och amplitud
- harmonisk kraft och svängningsrörelse samt den potentiella energin hos en harmonisk kraft
- mekaniska vågor: uppkomst, utbredning och reflexion
- diffraktion och interferens hos mekaniska vågor samt stående vågor
- ljud som vågrörelse, ljudintensitetsnivå, ljudets egenskaper och utbredning

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

När den studerande gör undersökningar bekantar hen sig med metoder för anskaffning och presentation av information med hjälp av informations- och kommunikationsteknik. Den studerande övar på att använda fysikaliska och matematiska begrepp och modeller.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Vi bekantar oss med ljudets egenskaper och hur mekaniska vågrörelser ger hörselupplevelser. Under studieavsnittet kan man studera sambandet mellan ljudets fysikaliska egenskaper och hörselskador. Den studerande lär sig metoder för att lyssna på musik och skydda sig mot buller, till stöd för välbefinnandet.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen.

Elektricitet, 2 sp (FY06)

Studieavsnittets moduler

- Elektricitet, 2 sp (FY6), Valfri

Mål

Elektricitet

Målen för modulen är att den studerande ska

- kunna undersöka fenomen i anknytning till elektricitet experimentellt och kunna utföra grundläggande mätningar inom ellära
- kunna använda begreppen fält och potential för att beskriva elektriska fält
- känna till säkerhetsaspekter i anknytning till elektriska apparater och överföring av elenergi.

Centralt innehåll

Elektricitet

- spänning och elektrisk ström i likströmskretsar
- resistans och Ohms lag
- elektrisk effekt och Joules lag
- koppling av motstånd och Kirchhoffs lagar
- ackumulatörer och en ackumulators laddningskrets
- Coloumbs lag och homogent elektriskt fält
- potentiell energi och potential i ett homogent elektriskt fält
- kondensator och kondensatorns energi
- halvledare, diod och LED som komponenter i en strömkrets
- elsäkerhet: säkring, kapslingsklassning och genomslagsspänning

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerande utvecklar sina samarbetsfärdigheter genom att utföra experimentella arbeten inom ellära i små grupper. Den studerandes multilitteracitet och språkliga medvetenhet utvecklas när hen bekantar sig med de angivelser och sätt att presentera information som är typiska för fysiken.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerande lär sig att undersöka fenomen som anknyter till elektricitet på ett säkert sätt och förstå vilka elarbeten man kan göra själv och vilka som kräver yrkeskunskap. Den studerande känner till säkerhetsaspekterna i fråga om elektriska apparater och överföring av elektrisk energi.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen.

Elektromagnetism och ljus, 2 sp (FY07)

Studieavsnittets moduler

- Elektromagnetism och ljus, 2 sp (FY7), Valfri

Mål

Elektromagnetism och ljus

- *förstå induktionsfenomenets centrala betydelse inom elektromagnetism*
- *förstå de fysikaliska grundprinciperna för produktion och överföring av elektrisk energi och deras betydelse för samhällets funktion*
- *identifiera källor till elektromagnetisk strålning och strålningens effekt*
- *förstå att ljus är ett elektromagnetiskt fenomen.*

Centralt innehåll

Elektromagnetism och ljus

- *ferromagnetism och magnetisk dipol*
- *magnetisk växelverkan och magnetfält*
- *en laddad partikels rörelse i ett homogent el- och magnetfält*
- *magnetfältet kring en strömförande ledare och kraften mellan två ledare*
- *elektromagnetisk induktion, Lenz lag och virvelströmmar*
- *generator, uppkomsten av växelström, transformatorn och överföring av energi med hjälp av elektrisk ström*
- *elektromagnetisk strålning och dess spektrum samt svartkroppsstrålningens spektrum*
- *ljusets reflexion, brytning och totalreflexion*
- *ljusets interferens och diffraktion*
- *ljusets polarisation kvalitativt*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Då man behärskar de centrala innehållen kan man följa och delta i samhällsdebatten kring produktion av elektrisk energi. Under studieavsnittet kan man öva på att ta ställning till samhällsfrågor.

Man kan utveckla multilitteraciteten genom att i små grupper exempelvis ta reda på säkerhetsgränserna för olika typer av elektromagnetisk strålning. På så sätt kan vi genom beräkningar jämföra olika källor till elektromagnetisk strålning i olika situationer, och på så sätt stärks den studerandes förmåga att bedöma tillförlitligheten hos information.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerande lär sig identifiera källor till elektromagnetisk strålning och effekter av sådan strålning samt bedöma deras säkerhet.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen.

Materia, strålning och kvantisering, 2 sp (FY08)

Studieavsnittets moduler

- Materia, strålning och kvantisering, 2 sp (FY8), Valfri

Mål

Materia, strålning och kvantisering

Målen för modulen är att den studerande ska

- känna till den joniserande strålningens effekter och bekanta sig med säker användning av strålning
- introduceras till den världsbild som baseras på kvantfysik från elementarpartikelfysik till kosmolog
- förstå hur betydelsefull den teknologi som baserar sig på kvantisering är för dagens samhälle.

Centralt innehåll

Materia, strålning och kvantisering

- energins kvantisering då materia och strålning växelverkar med varandra
- fotonen som det elektromagnetiska strålningsfältets kvanta
- atomens uppbyggnad, kvanttillstånden hos atomens elektroner samt grundtanken i den vågmekaniska atommodellen
- teknologi som baserar sig på kvantisering; laser och kvantstrukturer
- atomkärnans struktur och förändringar, radioaktivt sönderfall
- kärnreaktioner, ekvivalens mellan massa och energi, atomkärnans bindningsenergi
- kärnkraft, fission och fusion
- sönderfallslagen
- olika typer av joniserande strålning och deras biologiska effekter samt tillämpningar inom medicin och teknologi
- partikelfysikens standardmodell
- världssalltets utveckling

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerande lär sig förstå varför joniserande strålning har skadliga effekter och hur man kan använda strålning på ett tryggt sätt. I studieavsnittet kan man ta upp användningen av strålning inom den medicinska vetenskapen samt patienternas och personalens säkerhet.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerande lär sig att förstå betydelsen av teknik som bygger på kvantisering i det moderna samhället. Den studerande får färdigheter för att följa och delta i samhällsdebatten om kärnkraft och strålning från radioaktiva källor, och får också färdigheter för att tolka diskussionen ur fysikens perspektiv och utifrån fakta.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerande fördjupar sin förståelse av de fysikaliska mekanismerna kring växthuseffekten.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerande förstår den fysikaliska forskningens betydelse för den vetenskapliga världsbilden som en global helhet. Den studerande förstår vilka fysikaliska experiment och teorier som ligger till grund för det moderna samhällets funktioner och kultur. Den studerande stärker sin uppfattning om vilka frågor som berör världsbilden fysiken som vetenskap kan besvara och vilka den inte ännu kan besvara eller aldrig kommer att kunna besvara.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (FY09)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (FY10)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande förbättrar sina färdigheter att studera fysik självständigt och fortsätta studera fysik inom fortsatta studier.
- Den studerande fördjupar sina kunskaper om gymnasiefysikens mest centrala innehåll.
- Den studerande bildar sig en helhetsbild av fysiken och kan kombinera kunskaper från fysikens olika delområden.
- Den studerande lär känna strukturen hos studentprovet i fysik.
- Den studerande lär sig att utarbeta bra svar på frågorna i studentprovet i fysik i en digital miljö.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- en helhet bestående av gymnasiefysikens innehåll
- användning av olika modeller i fysiken
- strukturen hos och uppgifterna i studentprovet i fysik

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerande utvecklar sin förmåga att tolka och analysera fysikalisk information som presenteras i olika källor och i olika former, och utvecklar också sina färdigheter att lägga fram och kommunicera fysikalisk information och fysikaliska lösningar.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerande förstår den fysikaliska forskningens betydelse för den vetenskapliga världsbilden som en global helhet. Den studerande fördjupar sin förståelse för vilka fysikaliska experiment och teorier som ligger till grund för det moderna samhällets funktioner och kultur.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen.

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

Astronomi och kosmologi, 2 sp (FY11)

Mål

Lokal precisering

- få en inblick i astronomins grunder och i modern kosmologi
- kunna göra astronomiska observationer i skolans eget observatorium
- få möjlighet att diskutera de stora frågorna kring teman som Hur började allt? Varför finns vi till? Kommer universum alltid att finnas? Tar tiden slut?

Centralt innehåll

Lokal precisering

- avstånd och avståndsmätning i universum
- himlakroppars rörelse
- lagarna som styr universum
- gravitation
- ljusets spektra
- stjärnors uppkomst, sammansättning och utveckling
- planetsystemet
- stjärnbilder och mytologi
- big bang-teorin
- astronomiska observationer i skolans observatorium

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Experimentellt arbete och observationer i skolans observatorium utvecklar den studerandes samarbets- och interaktionsfärdigheter samt multilitteracitet. En del av studieavsnittets centrala innehåll går igenom i form av grupparbeten. Den studerande utvecklar sin förmåga och säkerhet i att framträda genom att presentera resultat för sina medstudenter.

Vi bekantar oss med astronomi och kosmologi som naturvetenskap samt observationernas och experimentens betydelse för utvecklingen av den bild av universum vi har idag. Vi bekantar oss också med materiens struktur och världssalltets dimensioner.

Den studerande får insyn i att till exempel big bang teorin och teorier om hur livet har uppkommit i universum baserar sig på den kunskap vi fått från och de genombrott som skett inom flera naturvetenskaper.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen är mångsidig och uppmuntrande. Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen.

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

Fysikens idéhistoria, 2 sp (FY12)

Mål

Lokal precisering

- få en allmän presentation av vetenskapsteori
- få en inblick i fysikens idéhistoria och fysikerns världsbild
- inse synergieffekter mellan fysik och samhället under olika tidsperioder

Centralt innehåll

Lokal precisering

- personerna bakom alla de kända namnen vi läser om i fysiken
- rörelsens problem från Zenon, via Galilei till myoner
- termodynamik och tidens riktning
- rumtid och fyrdimensionell världsbild
- relativitet
- kvantmekaniken och svaren på de eviga frågorna

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

En del av studieavsnittets centrala innehåll kan gås igenom i form av grupparbeten. Den studerande utvecklar sin förmåga och säkerhet i att framträda genom att presentera resultat för sina medstudenter.

Vi bekantar oss med vetenskapsteori och fysikens idéhistoria och deras betydelse för utvecklingen av en vetenskaplig världsbild och en kultur som bygger på den.

Goda kunskaper i den vetenskapliga metoden ger många möjligheter till tvärvetenskapliga undersökningar och samarbete.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen är mångsidig och uppmuntrande. Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen.

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

Naturvetenskaper på tredje stadiet, 2 sp (FY13)

Mål

Lokal precisering

- få erfarenheter som väcker och fördjupar intresset för naturvetenskaper och studier inom naturvetenskaper
- få en djupare förståelse för moderna naturvetenskaper

Centralt innehåll

Lokal precisering

- aktuella teman inom de olika naturvetenskaperna presenteras
- naturvetenskapernas betydelse i arbetslivet och fortsatta studier

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande bekantar sig med naturvetenskapernas betydelse i samhället, arbetslivet och fortsatta studier.

Den studerande får en uppfattning om hur forskningen utvecklas och betydelsen av samarbete mellan olika vetenskaper.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning efter att den studerandes rapporter för föreläsningarna godkänts.

Fördjupad modern fysik, 2 sp (FY14)

Mål

Lokal precisering

- få en mera fördjupad presentation av den moderna fysiken, främst med betoning på partikelfysik
- få en inblick i aktuella forskningsresultat och tänkbara tillämpningar
- få möjlighet att göra studiebesök och exkursioner som kan inspirera till fortsatta studier i fysik eller andra närliggande naturvetenskaper

Centralt innehåll

Lokal precisering

- grunderna i speciell relativitetsteori och en inledande allmän kvalitativ insyn i den allmänna relativitetsteorin
- kvantmekanikens grunder
- elementarpartiklar och standardmodellen
- grunderna i acceleratorfysik
- studiebesök (t.ex. partikelacceleratorer, kärnkraftverk, köldlaboratorium, sjukhus, universitet och högskolor)

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande lär sig att förstå betydelsen av toppforskning inom fysik för det moderna samhället. Den studerande får färdigheter för att följa och delta i samhällsdebatten om nödvändigheten av grundforskning och om vilka användbara tillämpningar i vårt vardagsliv naturvetenskap i allmänhet och fysiken i synnerhet ger oss.

I studieavsnittet ingår studiebesök som utvecklar den studerandes samarbets- och interaktionsfärdigheter samt multilitteracitet.

Den studerande förstår den fysikaliska forskningens betydelse för den vetenskapliga världsbilden som en global helhet. Den studerande förstår vilka fysikaliska experiment och teorier som ligger till grund för vår bild av materiens struktur samt för det moderna samhällets funktioner och kultur. Den studerande stärker sin uppfattning om vilka frågor som berör världsbilden fysiken som vetenskap kan besvara och vilka den inte ännu kan besvara eller aldrig kommer att kunna besvara.

Den studerande utvecklar sin förmåga att tolka och analysera fysikalisk information som presenteras i olika källor och i olika former, och utvecklar också sina färdigheter att lägga fram och kommunicera fysikalisk information och fysikaliska lösningar.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen är mångsidig och uppmuntrande. Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen.

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

7.6. Geografi (GE)

Läroämnets uppdrag

I geografi undersöker man fenomen som sker i naturen, samhället, hos människan samt växelverkan mellan dem. Undervisningen i geografi har som uppdrag att utveckla den studerandes

geografiska världsbild och ge hen verktyg att förstå globala, regionala och lokala företeelser och hur de har förändrats under tidens gång samt regionala problem och hur de kan lösas.

Undervisningen i geografi ska vägleda den studerande till insikt om de faktorer som bidrar till att världen förändras, lära hen att formulera välgrundade åsikter, ta ställning till förändringar som sker i den egna miljön, i närområdet och i hela världen samt att arbeta aktivt för att främja naturens och människans välbefinnande. Undervisningen övar den studerandes färdigheter att delta och påverka samt stödjer den studerande i byggandet av en hållbar framtid. Geografiundervisningen hjälper den studerande att bli medveten om växelverkan mellan naturen och mänsklig verksamhet samt att betrakta världen som en föränderlig och kulturellt pluralistisk livsmiljö.

I geografiundervisningen integreras naturvetenskapliga och humanistisk-samhällsvetenskapliga ämnen. Undervisningen ger den studerande färdigheter att granska miljö- och människorättsfrågor och stödjer den studerandes utveckling till en bildad och ansvarstagande medborgare.

Undervisningen ska ta avstamp i de ungas livsmiljö och i den studerandes vardag. Olika lärmiljöer ska mångsidigt användas i undervisningen. Ett undersökande angreppssätt och användningen av geomedia hjälper den studerande att fördjupa sitt geografiska tänkande och att förstå de förändringar som sker i den vardagliga miljön på det lokala, regionala och globala planet. Med geomedia avses olika sätt att ta fram och presentera geografisk information, till exempel kartor, geodata, diagram, bilder, videofilmer, skriftliga källor, olika medier och muntliga presentationer. En mångsidig användning av geomedia hjälper den studerande att hämta, analysera och tolka information samt presentera den visuellt. Genom att man behandlar aktuella nyheter i undervisningen får den studerande stöd för att utveckla sin världsbild och sitt kritiska tänkande och att förstå de förändringar som sker i närmiljön och på andra håll i världen.

Mångsidig kompetens

Målen för mångsidig kompetens uppfylls tillsammans med målen för undervisningen i geografi.

Undervisningen i geografi stödjer utvecklingen av den studerandes **kompetens för välbefinnande** och **kommunikativa kompetens**. I läroämnet grundar sig arbetssätten på växelverkan och varierande lärmiljöer, och man utgår från den studerande. I undervisningen betonas speciellt sociala färdigheter och samarbetsförmåga samt att den studerande tar ansvar för sitt eget och andras arbete. Den studerande ska få handledning i att ställa upp egna mål och ska stödjas och uppmuntras i olika skeden av läroprocessen, vilket stärker den studerandes självkännet och utvecklar uthålligheten.

I geografin får den studerande öva sig på undersökande samt **tvärvetenskapligt och kreativt** arbete. Den studerande fördjupar sig i läroämnets språk och språket inom vetenskapsgrenarna i anknytning till geografi samt i läroämnets begreppsapparat och hur geografisk kunskap byggs upp. Färdigheter i geomedia stärker den studerandes multilitteracitet. Undervisningen i geografi motiverar den studerande till ett naturvetenskapligt och humanistisk-samhällsvetenskapligt tänkande och till att söka och kritiskt analysera information.

Undervisningen i geografi ger den studerande grundläggande kunskaper som hjälper hen att ta ställning till många aktuella samhällsfrågor och tillämpa ett kritiskt förhållningssätt till medieinnehåll. Undervisningen främjar den studerandes förståelse av vilken betydelse en hållbar utveckling har som utgångspunkt för områdesplanering samt ger den studerande färdigheter till interaktiv planering. Undervisningen vägleder den studerande mot en hållbar framtid och utvecklar en förståelse för globalt ansvar som en aktiv samhällsmedlem. Det här stärker den studerandes **samhälleliga kompetens**.

Undervisningen i geografi stärker på olika sätt den studerandes **etiska kompetens och miljökompetens**. Undervisningen ökar den studerandes förståelse för kulturell mångfald och

naturmiljöns betydelse och ska ge den studerande en inblick i nödvändigheten av en hållbar livsstil. Undervisningen i geografi hjälper den studerande att tillämpa sina kunskaper och färdigheter i den egna vardagen samt för etisk reflektion och för att göra hållbara val som konsument.

Undervisningen i geografi fördjupar den studerandes förståelse av de mänskliga rättigheternas betydelse, samhällets mångfald och hur den regionala identiteten formas, och stödjer på det här sättet den studerandes **globala och kulturella kompetens**. Utmärkande för geografin är att man undersöker aktuella globala fenomen och växelverkan mellan dem. Undervisningen stödjer den studerandes internationella färdigheter och livskompetens samt utvecklingen till en bildad och fördomsfri människa.

Mål

Undervisningen i geografi stärker den studerandes geografiska tänkande, fördjupar hans förståelse av fenomen och processer samt utvecklar hans förmåga att behärska och tillämpa mångsidiga färdigheter. De allmänna målen för undervisningen är följande:

Geografiskt tänkande

Målet är att den studerande ska

- få upplevelser och färdigheter som fördjupar hans intresse för geografi och geografins sätt att gestalta och utforska världen
- förstå vad som karakteriserar geografin som vetenskap och hur geografiskt kunnande behövs i vardagen, i studierna och i arbetslivet
- kunna använda geografiska begrepp exakt samt kunna formulera och motivera ståndpunkter på ett sätt som är specifikt för geografin samt i rätt sammanhang
- fördjupa sina kunskaper om jordens kartbild och om ortnamn
- kunna granska världen ur olika synvinklar, såsom ur den enskilda individens, samhällets och miljöns perspektiv
- förstå nödvändigheten av en hållbar livsstil och betydelsen av cirkulär ekonomi som sparar naturresurser.

Geografiska fenomen och processer

Målet är att den studerande ska

- förstå naturgeografiska fenomen och processer
- förstå humangeografiska fenomen och processer
- förstå växelverkan mellan natur- och humangeografiska processer

Geografiska färdigheter och tillämpningar

Målet är att den studerande ska

- kunna observera vardagsmiljöer och tolka landskap
- kunna jämföra och analysera de fenomen, strukturer och former av växelverkan i naturen och i den mänskliga verksamheten som är knutna till olika regionala nivåer samt de ändringar som sker inom dessa
- kunna observera, beskriva och analysera människornas välbefinnande lokalt, regionalt och globalt
- kunna reflektera över och bedöma potentiella lösningar på förändringar i miljön och förändringar som orsakas av mänsklig verksamhet

- förstå, tillämpa och analysera geografisk kunskap och använda geomediala mångsidigt för att söka, analysera och presentera information
- följa med aktuella händelser i världen och kritiskt bedöma vilka faktorer som inverkar på dem och vilka eventuella följder de har
- ha insikt i regionutveckling och sätten att delta i och påverka den
- tillägna sig färdigheter att agera som en ställningstagande och aktiv världsmedborgare som främjar en hållbar framtid.

Bedömning

Bedömningen i geografi ska basera sig på hur väl målen för läroämnet uppnåtts, med fokus på de specifika målen och det centrala innehållet för respektive modul. Bedömning och respons under läroprocessen hjälper den studerande att bli medveten om sina arbetssätt samt att utveckla sina kunskaper. Vitsordet ska grunda sig på mångsidiga sätt att visa sina kunskaper och på mångsidiga iakttagelser av den studerandes begreppsliga och metodmässiga kunskaper och färdigheter.

Centrala föremål för bedömningen i geografi är geografiskt tänkande, den studerandes förståelse av geografiska fenomen och processer samt hans geografiska färdigheter och förmåga att tillämpa dem. Den studerande kan åskådliggöra sitt geografiska tänkande och sina geografiska kunskaper på olika sätt. Centrala färdigheter som ska bedömas i geografin är förmågan att läsa och tolka kartor, förmågan att presentera information grafiskt samt andra geomediala färdigheter. Den studerande kan även visa sina kunskaper i geografi med hjälp av fältarbeten, presentationer, undersökningsrapporter och andra arbeten.

Studieavsnitt

En värld i förändring, 2 sp (GE01)

Studieavsnittets moduler

- En värld i förändring, 2 sp (GE1), Obligatorisk

Mål

En värld i förändring

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa sin geografiska världsbild och kunna använda ortnamn naturligt och i ändamålsenliga kontexter
- kunna analysera vad som ligger bakom förändringar i miljön samt bedöma följderna av förändringarna på olika områden
- känna till och kunna beskriva med vilka lösningar förändringarna i miljön kan stävjas eller hur följderna kan lindras på olika områden
- kunna analysera orsakerna till förändringar i mänskligheten samt bedöma följderna av förändringarna på olika områden
- känna till metoder och kunna bedöma hur man kan påverka förändringar som är en följd av mänsklig verksamhet på olika områden
- vara förtrogen med överenskommelser som anknyter till hållbar utveckling och kunna använda dem som grund för etiska motiveringar
- kunna söka, analysera och presentera ändamålsenlig och tillförlitlig information om regionala frågor med hjälp av geomediala
- kritiskt kunna bedöma aktuella regionala nyheter i olika medier med anknytning till förändringar i miljön eller mänskligheten.

Lokal precisering

- Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier: I Helsingfors använder vi i mån av möjlighet hela staden som lärmiljö i studiet av geografiska fenomen.

Centralt innehåll

En värld i förändring

Geografin som vetenskap

- *hur miljön och världen granskas i geografin*
- *tillämpning av geografi i arbetslivet och i vardagen*
- *aktuella regionala nyheter*

Förändringar i miljön och hur man löser dem

- *mekanismer bakom klimatförändringar*
- *orsakerna bakom och följderna av den klimatförändring som sker i dag*
- *torka, ökenspridning, stormar, översvämningar*
- *att anpassa sig till och stävja förändringar i miljön*

Mänsklighetens förändringar

- *globala miljökonsekvenser av befolkningens tillväxt och ökad välfärd*
- *bristen på rent vatten, hunger*
- *välståndets fördelning, fattigdom*
- *flyktingskap*
- *överenskommelser om hållbar utveckling*

Lokal precisering

- Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier: Studieavsnittet anknyter i hög grad till temat Koldioxid neutralt Helsingfors och kan lämpligen genomföras inom ett studieavsnitt med temat Koldioxid neutralt Helsingfors 2035.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier:

I det första studieavsnittet i geografi analyserar vi orsakerna till förändringar i miljön och bedömer följderna av dem i olika områden. Den studerande lär sig att förklara hurdana lösningar som kan användas för att kontrollera förändringar i miljön och/eller lindra deras effekter i olika områden.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

I studieavsnittet studerar vi aktuella globala fenomen och deras inbördes relationer. Under studieavsnittet utvecklas den studerandes framtidsfärdigheter, vilket stöder den studerandes utveckling till en bildad och vidsynt människa.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi i lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder mångsidigt. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, samtal, självvärdering och andra metoder som valts i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till de centrala målen. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Den blå planet, 2 sp (GE02)

Studieavsnittets moduler

- Den blå planeten, 2 sp (GE2), Valfri

Mål

Den blå planeten

Målen för modulen är att den studerande ska

- kunna använda centrala naturgeografiska begrepp och ortnamn på ett ändamålsenligt sätt
- kunna söka, analysera, tolka, bedöma och presentera naturgeografisk information med hjälp av geomediala
- förstå de fenomen som beror på jordens planetariska karaktär och motivera deras effekt på naturens system
- kunna beskriva och analysera den regionala indelningen av den icke-levande och den levande naturen på jordklotet
- kunna utläsa naturlandskapens struktur, uppkomst och utveckling via kartor och bilder samt förklara hur och varför naturlandskapen förändras
- kunna analysera orsakerna bakom risker som rör naturen och bedöma deras följder på olika områden
- kunna beskriva och med hjälp av exempel jämföra hur risker som rör naturen kan förutses eller hur följderna av dem kan lindras på olika områden
- förstå betydelsen av naturgeografisk kunskap i samhället och i människornas vardag.

Lokal precisering

- Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier: I Helsingfors använder vi i mån av möjlighet hela staden som lärmiljö och samarbetar med både högskolor och olika företag.

Centralt innehåll

Den blå planeten

Naturgeografiskt tänkande

- naturgeografiska frågeställningar samt inhämtande, analys, bedömning och presentation av naturgeografisk information
- naturgeografiska informationskällor och forskningsmetoder

Atmosfären och hydrosfären

- atmosfärens struktur och vindarna, förändringar i ozonlagret
- vattnets kretslopp, regn och havsvattnets rörelser, ENSO och NAO
- väder och väderprognoser
- klimatzoner

Litosfären

- *jordklotets struktur och det geologiska kretsloppet*
- *endogena och exogena processer som omformar jordens yta*
- *endogena och exogena fenomen som risker, centrala riskområden, identifiering av risker och riskberedskap*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerande förstår hur jordens natursystem fungerar och hur vi människor är en del av en större helhet.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerande lär sig att göra och tolka diagram. Hen lär sig multilitteracitet och kritiskt tänkande genom geomedialfärdigheter.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi i lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder mångsidigt. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, samtal, självvärdering och andra metoder som valts i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till de centrala målen. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Fri beskrivning av studieavsnittet

En gemensam värld, 2 sp (GE03)

Studieavsnittets moduler

- En gemensam värld, 2 sp (GE3), Valfri

Mål

En gemensam värld

Målen för modulen är att den studerande ska

- *kunna använda centrala humangeografiska begrepp och ortnamn på ett ändamålsenligt sätt*
- *känna till olika kulturella drag och uppskatta deras mångfald samt ta i beaktande de mänskliga rättigheterna i sin verksamhet*
- *kunna söka, analysera, tolka, bedöma och presentera humangeografisk information med hjälp av geomedia*

- kunna beskriva och analysera de regionala dragen i mänsklig verksamhet och beroendeförhållanden mellan natur och miljö på olika regionala nivåer
- kunna analysera naturresurserna och miljöns möjligheter och deras inverkan på den mänskliga verksamheten samt jämföra olika områden
- med hjälp av exempel kunna analysera orsakerna till risker som rör mänskligheten och miljörelaterade risker samt bedöma deras följder och känna igen på vilka sätt de kan stävjas eller lindras på olika områden
- förstå betydelsen av humangeografisk kunskap i samhället, i människornas vardag och i den egna verksamheten.

Centralt innehåll

En gemensam värld

Humangeografiskt tänkande

- humangeografiska frågeställningar, inhämtande, analys, bedömning och presentation av humangeografisk information
- humangeografiska informationskällor och forskningsmetoder
- upplevelser av platser, tankekartor

Befolkning, bosättning och kulturer

- befolkningsstruktur och befolkningsförändring
- bosättningens placering, flyttningsrörelser
- kulturell mångfald, regional identitet och förverkligandet av de mänskliga rättigheterna, såsom ursprungsbefolkningens ställning

Städer och urbanisering

- markanvändning och byggd miljö
- förändringar i den urbana miljön och ekostäder

Produktionens regionala drag och hållbar användning av naturresurser

- jord- och skogsbruk samt fiskenaering
- gruvprodukter, energikällor
- industri
- cirkulär ekonomi

Mobilitet, tjänster och växelverkan

- tillgänglighet, trafiknät och turism
- globalisering
- regional spridning av innovationer

Lokal precisering

- Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier: I Helsingfors stads gymnasier använder vi hela staden som lärmiljö och samarbetar i mån av möjlighet med högskolorna i Helsingforsregionen, Helsingfors stads olika sektorer och olika företag.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Humangeografin studerar människans agerande på jorden, från användningen av naturresurser till stadsstrukturer och kulturella särdrag. Under studieavsnittet studerar vi olika områden och deras särdrag. Den studerande förstår hur befolkningsökningen påverkar framtidens samhälle och hur befolkningsrelaterade utmaningar påverkar samhället.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Undervisningen i geografi fördjupar den studerandes förståelse för betydelsen av mänskliga rättigheter, samhällets mångfald och bildandet av en regional identitet.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Undervisningen hjälper den studerande att tillämpa geografiska kunskaper och färdigheter i sitt eget vardagsliv, etiska överväganden och hållbara konsumtionsval.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi i lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder mångsidigt. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, samtal, självvärdering och andra metoder som valts i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till de centrala målen. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Geomedia, 2 sp (GE04)

Studieavsnittets moduler

- Geomedia – undersök, delta och påverka, 2 sp (GE4), Valfri

Mål

Geomedia – undersök, delta och påverka

Målen för modulen är att den studerande ska

- *kunna formulera geografiska frågeställningar och genomföra en undersökning eller ett delaktighets- eller påverkansprojekt med en lokal, regional eller global dimension*
- *förstå och kunna förklara hur geomedia tillämpas i geografisk forskning, i den egna vardagen och inom olika samhällsområden*
- *kunna använda och känna till funktionsprinciperna för applikationer inom geodata*
- *kunna observera vardagsmiljöer, tolka landskap och kartor samt beskriva regionala fenomen, strukturer och regional växelverkan i naturen och i mänsklig verksamhet*
- *känna till och kunna beskriva olika syften med och nivåer av områdesplanering samt de medborgerliga rättigheterna att påverka planeringen och utvecklingen av sin egen miljö.*

Centralt innehåll

Geomedia – undersök, delta och påverka

Geografisk forskning

- användningen av geomedia i geografiska undersökningar; grunderna i kartografi och geodata, bilder, videofilmer, diagram och tabeller samt andra regionala informationskällor
- att formulera problem och söka, behandla, analysera, tolka, utvärdera, åskådliggöra och presentera forskningsmaterial
- att tolka natur- och kulturlandskap med hjälp av kartor, bilder och övrig geomedia
- användningen av geomedia i vardagen, arbetslivet och i främjandet av en hållbar framtid

Områdesplanering och principerna för interaktiv planering

- planläggning på olika regionala nivåer
- olika sätt att delta

En geografisk undersökningsrapport eller ett delaktighets- och påverkansprojekt (enligt den studerandes val)

- Undersökningsrapportens eller delaktighets- och påverkansprojektets infallsvinkel kan vara regiongeografisk eller basera sig på ett fenomen. Den centrala utgångspunkten ska vara den regionala aspekten och förståelsen av människans och naturens växelverkan.
- Undersökningsrapporten eller projektet utarbetas självständigt eller i grupp.

Lokal precisering

- Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier: I Helsingfors stads gymnasier samarbetar vi i mån av möjlighet med högskolorna i Helsingforsregionen. Vi bekantar oss också med områdesplaneringen och planläggningen i Helsingfors, i mån av möjlighet genom studiebesök.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

I det fjärde studieavsnittet i geografi fokuserar vi på samhälllig kompetens genom områdesplaneringen. Den studerande förstår betydelsen av hållbar utveckling inom områdesplaneringen och lär sig hur hen som en aktiv medlem i samhället själv kan påverka samhällsbygget.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den studerande gör en undersökning eller ett påverkansprojekt på egen hand eller tillsammans med en annan studerande. På så sätt lär hen sig ansvarstagande, sociala färdigheter och samarbetsfärdigheter.

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Undervisningen i geografi fördjupar den studerandes förståelse för betydelsen av mänskliga rättigheter, samhällets mångfald och bildandet av en regional identitet.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi i lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen av studieavsnittet används olika bedömningsmetoder mångsidigt. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, samtal, självvärdering och andra metoder som valts i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till de centrala målen. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (GE05)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning baserat på studieavsnittets mål och centrala innehåll.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (GE06)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning baserat på studieavsnittets mål och centrala innehåll.

Global hälsa, 2 sp (GE07)

Mål

Lokal precisering

- få en djupare förståelse för olika samhällsliga, kulturella och miljömässiga faktorer som inverkar på individens hälsa och tillgång till hälsovård
- utveckla sin världsbild och kännedom om olika regioner och deras utvecklingsgrad

- utveckla sina färdigheter att presentera, visualisera, tolka och analysera hälsorelaterad samt geografisk information
- få en inblick i utvecklingssamarbete och hälsofrämjande arbete ur ett globalt perspektiv

Centralt innehåll

Lokal precisering

- aktuella hälsorelaterade fenomen
- miljöhälsa
- globala hälsoskillnader, fattigdom och hälsa, smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar och hälsovårdssystem
- utvecklingssamarbete, hälsofrämjande arbete och tredje sektorns roll i hälsofrågor
- FN:s globala mål för hållbar utveckling (Agenda 2030)
- kartor och statistik

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet fördjupar sig den studerande i olika bakgrundsfaktorer som inverkar på individens hälsa och tillgång till hälsovård. Den studerande granskar även hur olika miljöer inverkar på hälsan.

Genom att följa med aktuella hälsorelaterade fenomen synliggörs globala hälsoskillnader och frågor som berör folkhälsa. Den studerande bekantar sig med utvecklingsfrågor och humanitär verksamhet i olika delar av världen, vilket stärker den studerandes roll som världsmedborgare.

Den studerande övar sig i att skaffa information om globala hälsofenomen från olika källor, och att bedöma informationens tillförlitlighet. Den studerande får också öva på att presentera och visualisera information med hjälp av grafer, tabeller, diagram och kartor.

Under studieavsnittet får den studerande en kännedom om betydelsen av en ren och trygg miljö för hälsan, samt en förståelse för betydelsen av en rättvis fördelning av jordklotets resurser för att minska hälsoskillnader och uppnå en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning baserat på studieavsnittets mål och centrala innehåll.

7.7. Historia (HI)

Läroämnets uppdrag

Undervisningen i historia ska stärka den studerandes allmänbildning och ge förutsättningar att förstå dagens värld och dess förändringsprocess. Undervisningen ska även ge verktyg att förstå samtiden samt öppna upp olika synsätt för reflektion över den framtida utvecklingen. Historia är ett kulturorienterande ämne som fördjupar den studerandes individuella, nationella, europeiska och globala identitet. Historieämnet stödjer även den studerandes utveckling till en aktiv samhällsmedlem som förstår mångfald.

Undervisningen ska utgå från historia som vetenskap. Man ska fästa uppmärksamhet vid hur historisk kunskap är uppbyggd, vid att kritiskt bedöma dess tillförlitlighet och vid att historiska

företeelser kan tolkas ur olika perspektiv. Studierna i historia ska utveckla förmågan att söka information, skilja på väsentliga och oväsentliga fakta samt hantera stora kunskapsmängder. Undervisningen ska särskilt lägga vikt vid att undersöka samband mellan det förflutna, nutid och framtid samt hur historiska fakta kan tolkas och användas på olika sätt i samhället. Det historiska tänkandet grundar sig på förståelsen av historiekunskapens tolkningsmässiga karaktär. En väsentlig del av det historiska tänkandet är att behärska historieämnets grundläggande begrepp, det vill säga förändring och kontinuitet samt orsak och verkan. Det historiska tänkandet inbegriper också textkompetens, som förmågan att analysera historiska källor och förmågan att bedöma deras ursprungliga syfte. Att läsa och tolka källor på ett för historieämnet utmärkande sätt ger färdigheter att bedöma informationens tillförlitlighet även i dagens värld.

I undervisningen i historia studerar man den utveckling som har format nutiden, förhållandet mellan människan och miljön samt växelverkan mellan kultur, maktutövning och ekonomi. Den studerande ska undersöka individens betydelse och möjligheter som samhällsaktör nu och i framtiden. Den studerande ska också reflektera kring drivkrafter bakom och intentioner och motiv för individers och kollektivs agerande i historien. Hen övar sig i historisk empati, det vill säga att sätta sig in i människans situation utifrån den dåtida **kontexten**. Syftet är att försöka förstå de lösningar som valdes i det förflutna. Undervisningen ska lyfta fram betydelsen av mänskliga rättigheter, jämlikhet och jämställdhet samt de möjligheter som demokrati och internationellt samarbete ger för att lösa dagens och framtidens utmaningar. Finlands historia ska studeras ur ett globalt perspektiv.

Mångsidig kompetens

Läroämnet historia stödjer utvecklingen av den studerandes identitet och hens förmåga att agera etiskt. Undervisningen hjälper den studerande att utvecklas till en bildad och fördomsfri samhällsmedlem. Målen för undervisningen i historia uppfylls i anknytning till målen för mångsidig kompetens.

Historieämnet stärker den studerandes **kompetens för välbefinnande** genom att den studerande utvecklar ett etiskt tänkande, empatisk förmåga och färdigheter att ta andra människor och deras synpunkter och behov i beaktande. Läroämnet stödjer den studerandes sökande efter en egen identitet, hjälper den studerande att strukturera sin självbild samt främjar hens förmåga att känna igen och använda sina egna styrkor. Undervisningen fördjupar även förståelsen av välfärdssamhällets utveckling.

I undervisningen i historia synliggörs den **kommunikativa kompetensen** i målen för läroämnet samt i arbetssätten. I historieämnet grundar sig arbetssätten på diskussion och interaktion och man utgår från de studerande. Väsentligt för studierna i historia är att lära sig möta, förstå och acceptera olika sätt att tänka och arbeta. Förmågan att lyssna till och förstå andra samt att argumentera på ett sätt som respekterar andras synpunkter främjar, förutom den studerandes lärande, även de sociala färdigheterna och samarbetsförmågan. Den empatiska förmågan utvecklas samtidigt som känslan av delaktighet och upplevelsen av en positiv lärmiljö stärks hos alla.

Utgångspunkten för läroämnet är att den studerande lär sig använda och kritiskt analysera olika informationskällor och bedöma deras tillförlitlighet samt förstå och värdesätta betydelsen av forskningsbaserad kunskap. I undervisningen övar den studerande sig att fördomsfritt och kreativt producera, kombinera och tillämpa information inom tvärvetenskapliga nätverk med sikten inställt på framtiden. Historieämnet stärker på många sätt den studerandes **tvärvetenskapliga och kreativa kompetens** samt utvecklar multilitteraciteten. Undervisningen ska i mån av möjlighet inkludera samarbete med högskolor.

I undervisningen i historia betonas betydelsen av mänskliga rättigheter, jämlikhet och jämställdhet på ett sätt som stödjer den studerandes **samhälleliga kompetens**. Olika möjligheter till demokrati, aktivt medborgarskap och internationellt samarbete studeras utifrån principerna för

en hållbar framtid. En central del av läroämnet är att stärka den studerandes källkritiska förmåga och medieläskunnighet. Historiestudier hjälper den studerande att bli medveten om samt tolka och bedöma hur historisk kunskap används som ett samhällligt och politiskt verktyg. Historiemedvetenheten utgör en bas för den studerandes demokratiska aktivitet och utvecklar påverkansmöjligheterna.

I läroämnet historia granskar man hur beroendeförhållandet mellan människan, naturen och samhället har förändrats under en längre tidsperiod. De här frågorna behandlas som en del av arbetet för en hållbar framtid utifrån målen för **etisk kompetens och miljökompetens**. Undervisningen i historia fördjupar den studerandes förståelse för hur samhällets nutida värdegrund har formats, samt ger färdigheter att förstå och lösa komplexa fenomen ur en humanistisk synvinkel. Historisk empati stärker den studerandes förmåga till mångsidig etisk reflektion.

Historieämnet stärker den studerandes kunskap om kulturer och kulturarv och utvecklar på det sättet även den studerandes individuella, nationella, europeiska och globala identitet och stärker den studerandes **globala och kulturella kompetens**. Undervisningen i historia stödjer den studerandes utveckling till en ansvarsfull och internationellt orienterad samhällsmedlem som förstår mångfald. I läroämnet historia betonas varje individs rätt till sina kulturella rötter.

Mål

De allmänna målen för undervisningen i historia hänför sig till historiskt tänkande: värderingar, förståelse av historiska företeelser och hur man söker och tillämpar historisk kunskap. De allmänna målen för undervisningen är följande:

Värderingar

Målet är att den studerande ska

- få insikt i att historiska företeelser har en mångfald av aspekter och olika kulturella uttrycksformer
- få färdigheter att bygga upp en världsbild som värdesätter mänskliga rättigheter, likabehandling, demokrati och en hållbar livsstil, samt kunna agera som en ansvarsfull medborgare som främjar dessa
- få upplevelser och erfarenheter som fördjupar det egna intresset för historia och förståelsen för historiens betydelse.

Förståelse av historiska företeelser

Målet är att den studerande ska

- behärska de centrala processerna i Finlands historia och i världshistorien samt bakgrunden till dem, och kunna bedöma deras betydelse och växelverkan
- förstå de centrala principerna för hur historisk kunskap är uppbyggd och att den kan tolkas på olika sätt
- förstå nuet som ett resultat av historisk utveckling och som en utgångspunkt för framtiden
- kunna analysera historiska företeelser och mänskliga handlingar mångsidigt och ur ett samtida perspektiv
- kunna relatera sin egen tid och sig själv till det historiska skeendet och därmed fördjupa sin historiemedvetenhet.

Att söka och tillämpa historisk kunskap

Målet är att den studerande ska

- kunna söka, tolka, bedöma och kritiskt granska olika skriftliga, statistiska och visuella källor
- kunna producera kunskap om det förflutna genom att kritiskt använda relevanta källor
- kunna använda historisk kunskap för att bilda sig en välgrundad åsikt samt kritiskt bedöma historisk praxis som ett verktyg i samhällspåverkan
- kunna tillämpa sitt kunnande i historia för att bedöma samhälleliga och ekonomiska utmaningar och finna alternativa lösningar i anslutning till dessa, även med tanke på framtiden.

Bedömning

Bedömningen i historieämnet ska basera sig på hur väl de allmänna målen för historieämnet uppnåtts, med fokus på målen och det centrala innehållet för respektive modul. Bedömning och respons under läroprocessen hjälper den studerande att bli medveten om sitt eget lärande och sina arbetssätt samt att utveckla sitt kunnande. Vitsordet ska grunda sig på mångsidig bedömning av den studerandes kunskaper och förmåga att tillämpa sina kunskaper i praktiken.

Bedömningen i historieämnet ska fokusera på hur väl den studerande behärskar kunskaper och färdigheter som är specifika för historia: förmåga att förstå tidsmässig utveckling, orsakssamband och följdverkningar samt förmåga att söka information från olika källor, skilja mellan väsentliga och oväsentliga fakta och att kritiskt bedöma historiska företeelser, tolkningar och hur historisk kunskap används.

Bedömningen ska beakta den studerandes förmåga att förstå, tillämpa och kombinera historisk kunskap i olika situationer, som förmågan att använda historiska fakta som ett verktyg för att bilda sig en välgrundad åsikt och för att bilda logiska helheter av sina kunskaper.

Studieavsnitt

Människa, miljö och historia, 2 sp (HI01)

Studieavsnittets moduler

- Människa, miljö och historia, 2 sp (HI1), Obligatorisk

Mål

Människa, miljö och historia

Målen för modulen är den studerande ska

- förstå och producera faktatexter som är karakteristiska för historievetenskapen, och kunna tolka och förstå statistik
- förstå den historiska kunskapens karaktär och kritiskt kunna använda och bedöma historiska källor
- känna till de centrala processer som format europeiska samhällena samt det globala ekonomiska systemet
- förstå utvecklingen som lett till nutidens ekonomiska, samhälleliga och demografiska fenomen samt kunna analysera olika faktorer som har inverkat på utvecklingen
- kunna analysera befolkningens, ekonomins och samhällsstrukturernas utveckling och hur de är beroende av miljön
- kritiskt kunna bedöma hur förändringar i teknologi och information formar människors levnadsförhållanden.

Centralt innehåll

Människa, miljö och historia

Historia som vetenskap

- *gestaltning av historiska utvecklingslinjer och deras tidsmässiga koppling*
- *forskningsmetoder inom historia och användning av källor*

Jordbruket som grund för samhällenas utveckling

- *människans roll i forandet av miljön under olika tider*
- *jordbruk, arbetsfördelning och kulturens uppkomst*
- *befolkningstillväxten, uppkomsten av samhällen och stater*
- *penningekonomin och handelns utveckling*

Världshandelns uppkomst och ökad växelverkan

- *européerna utforskar och erövrar världen*
- *den internationella handeln blir mångsidigare och inverkar på samhället och miljön*

Industrialiseringen förändrar förhållandet mellan människan och naturen

- *industrialiseringens förutsättningar och dess inverkan på samhället och miljön*
- *befolkningsutveckling och flyttningsrörelser*
- *det postindustriella samhället och den globala ekonomin*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I den föränderliga världen hjälper studier i historia den studerande att förhålla sig till osäkerheten i världen och se dagens händelser och fenomen i ett större perspektiv. Den studerande förstår att under historiens gång har förändringen alltid varit närvarande, vilket i sig är varken bra eller dåligt. Under studieavsnittet söker vi lösningar på problem, lyfter fram kriser följt av ny uppgång (digerdöden på medeltiden, lågkonjunkturen på 1930-talet), befolknings- och klimatförändringar, sjukdomar som historieskapare samt människans anpassningsmetoder under olika tider.

Undervisningen i historia vägleder den studerande i saklig argumentation och lyfter fram mångsidiga arbetssätt för att producera och publicera information. Historisk empati lyfts fram via undervisningen, vilket stärker den studerandes förmåga att sätta sig in i en annan människas situation och förstå han eller hennes lösningar i en samtida kontext. Den studerande bekantar sig med grunderna i källkritik, forskningsmetoder inom historia och användning av källor i egna produktioner. Vi övar på att bygga upp och skriva ett essäsvaret i historia.

Den viktigaste kompetensen i läroämnet historia är bedömning av informationens tillförlitlighet. Vi övar på detta när vi bekantar oss med historisk forskningsinformation och produktionen av den. I läroämnet bildas välgrundade tolkningar och slutsatser utifrån forskningsinformation. Den studerande får övning i att skilja mellan åsikter och fakta, då betydelsen av källor lyfts fram i informationsproduktionen. Under studieavsnittet lär vi oss språket som är specifikt för historien och övar på att använda begreppen i ämnet. Under studieavsnittet lär vi oss att förhålla oss till texter som föremål för tolkning och stärker den studerandes multilitteracitet. Detta uppnås genom att som stöd för undervisningen använda texter, bilder och annat källmaterial som avviker kraftigt från varandra.

Under studieavsnittet övar sig den studerande att tolka följden av samhällsliga förändringar på grund av mänskliga handlingar genom historien. Hen får verktyg för att förstå hur förändring och kontinuitet syns i historiens gång och hur framtiden byggs utifrån nutiden. I undervisningen lyfter vi fram bakgrunder till och följer av samhällsstrukturens förändring samt historiens stora drag, förståelse av dragen och förhållandet mellan orsak och verkan.

Under studieavsnittet granskar vi förändringen av miljön och klimatförändringar. På så sätt får den studerande färdigheter att reflektera över grunderna för verksamheten i dagens gemenskaper och

konsekvenserna av deras lösningar. Historisk empati lyfter fram betydelsen av etik i historiens gång. Målet med studieavsnittet är att lyfta fram miljöhistorien och ett lösningsorienterat tänkande.

I det här studieavsnittet granskar vi attityderna gentemot främmande kulturer under olika tider. Internationalismen i antikens Rom, upptäcktsfärderna och kolonialismen ger olika exempel på möten samt inställningen till olikheter. Under studieavsnittet behandlas bildandet av nätverk i världen. Den studerande förstår begreppen inom kulturmöten och ömsesidigt beroende med hjälp av exempel.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet fokuserar på utvecklingen av den studerandes färdigheter och kunskaper i historia. Dessa färdigheter är bland annat att söka och tolka historisk kunskap, förstå förhållandet mellan orsak och verkan, förstå förändring och kontinuitet, kronologiskt tänkande, historisk empati, textfärdigheter, historiebruk som ett politiskt verktyg samt förmåga att förstå att historien kan tolkas på olika sätt.

I bedömningen utnyttjas många olika slags bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika tester, självvärdering, materialuppgifter, produktion av presentationer, projektuppgifter och andra metoder som väljs under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande ända från början av studieavsnittet, då bedömningen vägleder och stöder den studerande i rätt riktning i relation till avsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med andra mål.

Internationella relationer, 2 sp (HI02)

Studieavsnittets moduler

- Internationella relationer, 2 sp (HI2), Obligatorisk

Mål

Internationella relationer

Målen för modulen är att den studerande ska

- *känna till grundläggande begrepp, förfaringssätt och centrala utvecklingslinjer inom den internationella politiken*
- *kunna använda mångsidiga informationskällor och känna igen åsiktpåverkan i media under olika tide*
- *kunna beskriva betydelsen av ideologiska och ekonomiska intressekonflikter för de internationella relationernas utveckling och kunna bedöma vilken inverkan de har i dag och i framtiden*
- *kunna analysera orsakerna till och följderna av internationella samarbetsstrukturer och konflikter samt möjligheterna till konfliktlösning*
- *aktivt följa med innehållet i media samt kritiskt kunna granska internationella frågor*
- *kunna beskriva och bedöma historiebruk som politiskt verktyg.*

Centralt innehåll

Internationella relationer

Grunderna i internationell politik

- *internationell politik som forskningsobjekt samt centrala begrepp*
- *politiska ideologier och hur de påverkar samhället och internationella relationer*

Ett europacentrerat internationellt system

- *imperialismen som ett politiskt, ekonomiskt och kulturellt fenomen*
- *världskrigens bakgrunder och följder*
- *motsättningar mellan demokrati och totalitarism*
- *människorättsfrågor, Förintelsen och andra folkmord*

Från en bipolär till en multipolär värld

- *kampen mellan supermakterna under kalla kriget och kalla krigets slut*
- *avkoloniseringens betydelse och följder*
- *världspolitiken och en maktbalans som förändras*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studier i internationella relationer hjälper den studerande att förhålla sig till osäkerheten i den föränderliga världen och ställa dagens händelser och fenomen i ett större perspektiv. Den studerande förstår att under historiens gång har förändringen alltid varit närvarande, vilket i sig är varken bra eller dåligt. Kunskaper om till exempel världskrigens bakgrunder och följder samt i betydelsen av Förenta nationerna underlättar för att kunna följa och förstå internationella relationer.

I undervisningen i internationella relationer betonar vi den historiska utvecklingen av mångsidiga metoder för produktion och publicering av information samt övar på saklig argumentation. Betydelsen av yttrandefriheten betonas genom att jämföra olika samhällen. Kunskaper om mänskliga rättigheter, förintelsen och andra folkmord stärker den studerandes förmåga att sätta sig in i en annan människas situation. Den studerande stärker sin kommunikativa kompetens genom att till exempel utarbeta reflekterande essäsvvar utifrån studieavsnittets innehåll, motivera påståenden och fördjupa sig i yttrandefrihetens gränser.

Utgångspunkten i undervisningen i internationella relationer är värdesättande av och förståelse för forskningsdata, och utifrån detta kan den studerande bilda välgrundade tolkningar och slutsatser. Tolkningen måste grunda sig på tillgänglig evidens och vetenskapliga metoder för kunskapsförvärv. Språklig medvetenhet innebär att den studerande under vägledning av läraren blir insatt i den internationella politikens begrepp och övar på att använda dem. I undervisningen av internationella relationer sätter vi oss in i informationspåverkan och bedömning av informationens tillförlitlighet. Vi förhåller oss till mångsidiga källor som föremål för granskning, vilket stärker den studerandes multilitteracitet och förmåga att agera i en föränderlig informationsmiljö. Målen förutsätter systematisk användning av olika texter samt andra alster och presentationer.

Undervisningen i internationella relationer hjälper den studerande att förstå förändringar i samhället som en följd av mänskliga handlingar samt att identifiera de egna möjligheterna att påverka dagens och framtidens samhällen. I studieavsnittet i internationella relationer studeras motsättningar mellan demokrati och totalitarism, internationellt samarbete och internationella konflikter samt politiska ideologier och deras effekter. Utvecklingen av samhällelig kompetens stärker den studerandes färdigheter att fungera som en aktiv samhällsmedlem.

Att kunna sätta sig in i en människas situation i dåtiden stärker den studerandes empatiska förmåga och hjälper honom eller henne att förstå de lösningar som valdes i det förflutna i deras historiska kontext. Den studerandes förmåga till historisk empati stärks genom kunskaper om människorättsfrågor, förintelsen och andra folkmord.

I undervisningen i internationella relationer granskas hur attityderna och inställningen till andra kulturer har förändrats och hur man har motiverat dem under olika tider. Ett historiskt perspektiv på globaliseringen, bildandet av ett globalt medborgarskap, bildandet av nätverk i världen och centrala samband hjälper den studerande att förstå denna dag och blicka mot framtiden. Kunskaper om imperialismen och avkoloniseringen samt om en ömsesidigt beroende värld utvecklar den studerandes globala och kulturella kompetens.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet fokuserar på utvecklingen av den studerandes färdigheter och kunskaper i historia. Dessa färdigheter är bland annat att söka och tolka historisk kunskap, förstå förhållandet mellan orsak och verkan, förstå förändring och kontinuitet, kronologiskt tänkande, historisk empati, textfärdigheter, historiebruk som ett politiskt verktyg samt förmåga att förstå att historien kan tolkas på olika sätt.

I bedömningen utnyttjas många olika slags bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika tester, självvärdering, materialuppgifter, produktion av presentationer, projektuppgifter och andra metoder som väljs under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande ända från början av studieavsnittet, då bedömningen vägleder och stöder den studerande i rätt riktning i relation till avsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med andra mål.

Det självständiga Finlands historia, 2 sp (HI03)

Studieavsnittets moduler

- Det självständiga Finlands historia, 2 sp (HI3), Obligatorisk

Mål

Det självständiga Finlands historia

Målen för modulen är att den studerande ska

- *förstå hur Finlands politiska utveckling och internationella ställning samt det finländska samhället har formats som en del av den europeiska och internationella utvecklingen*
- *känna till de centrala förändringarna i den finländska kulturen, samhället och ekonomin och förstå deras betydelse från 1860-talet fram till i dag samt kunna bedöma framtida möjligheter*
- *förstå sambanden mellan olika företeelser i det ekonomiska, sociala, kulturella, ideologiska och politiska livet förr och i dag*
- *kunna bedöma tolkningar av Finlands historia och motiven bakom dem i en historisk kontext*
- *kunna analysera egenskaper, föreställningar och ideal som är förknippade med den finländska identiteten och hur de påverkat dagens Finland.*

Centralt innehåll

Det självständiga Finlands historia

Det finländska samhällets rötter

- *arvet från den svenska tiden och autonomins betydelse för formandet av Finland och den finländska identiteten*
- *demografiska förändringar och befolkningens mångfald*
- *det finländska samhället moderniseras*

Ett självständigt Finland som en del av Europa

- *vägen till självständighet, inbördeskriget och dess internationella kontext*
- *återuppbyggnadstiden och demokratins kris*
- *Finland som en del av internationella kulturströmningar*

Finland i internationella konflikter

- *Finland i andra världskriget*
- *kalla krigets följder för det finländska samhället och den finländska politiken*

Utvecklingen mot dagens Finland

- *samhälleliga och ekonomiska strukturförändringar samt välfärdsstaten*
- *kultur, vetenskap och kunskap*
- *det kulturellt mångskiftande Finland som medlem av en internationell gemenskap*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Det självständiga Finlands historia stöder skapandet av den egna identiteten. Studieavsnittet synliggör identiteternas mångfald och förändring under olika tider och på olika platser, med uppkomsten av finskheten och den nationella identiteten som exempel. Studier i Finlands historia hjälper till att ställa dagens händelser och fenomen i ett större perspektiv samt att förhålla sig till osäkerheten i världen genom att spegla nutiden mot historiens dramatiska brytningsskeden. Under studieavsnittet granskar vi förändringens kontinuitet via till exempel förändringar i levnadssättet eller byggandet av välfärdsstaten.

I undervisningen betonar vi mångsidiga metoder för produktion och publicering av information samt övar på saklig argumentation genom att till exempel motivera påståenden och utarbeta reflekterande essäsvvar. Under studieavsnittet stärker den studerande sin historiska empati och övar på att använda den.

Under studieavsnittet bekantar vi oss med olika sätt att tolka historien och den historiska vetenskapen samt reflekterar över tillförlitligheten i historisk kunskap. Den studerande förstår hur historisk kunskap produceras och hur bilden av det förflutna preciseras i takt med ny forskning. Övning i användning av begrepp inom historien och den historiska vetenskapen stöder språkmedvetenheten.

Den studerande blir insatt i utvecklingen och förändringen av det finländska samhället under självständigheten samt identifierar historiebruk som ett politiskt verktyg.

Under studieavsnittet strävar vi efter att förstå dåtidens människor och deras verksamhet. Detta stöder den studerandes empatiska förmåga.

Under det här studieavsnittet granskar vi händelser i Finlands historia i en internationell kontext. Att granska utformningen och uppbyggandet av den nationella identiteten och den finländska kulturen stärker den studerandes kulturella kompetens.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet fokuserar på utvecklingen av den studerandes färdigheter och kunskaper i historia. Dessa färdigheter är bland annat att söka och tolka historisk kunskap, förstå förhållandet mellan orsak och verkan, förstå förändring och kontinuitet, kronologiskt tänkande, historisk empati, textfärdigheter, historiebruk som ett politiskt verktyg samt förmåga att förstå att historien kan tolkas på olika sätt.

I bedömningen utnyttjas många olika slags bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika tester, självvärdering, materialuppgifter, produktion av presentationer, projektuppgifter och andra metoder som väljs under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande ända från början av studieavsnittet, då bedömningen vägleder och stöder den studerande i rätt riktning i relation till avsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med andra mål.

Den europeiska människan, 2 sp (HI04)

Studieavsnittets moduler

- Den europeiska människan, 2 sp (HI4), Valfri

Mål

Den europeiska människan

Målen för modulen är att den studerande ska

- känna till det centrala europeiska kulturarvet och kunna analysera hur det har formats i växelverkan med andra kulturkretsar
- förstå förändringar inom vetenskap och konst samt människobild och könsroller i relation till den samhällsliga utvecklingen
- förstå hur konsten och populärkulturen har påverkat historieuppfattningen
- kunna analysera betydelsen av vetenskapliga rön och världsbilder under olika tidsperioder
- kunna bedöma utvecklingen av olika ideologier och deras effekter på den omgivande världen
- kunna analysera kulturer i deras historiska kontext samt förstå växelverkan mellan kultur och politik
- kunna granska europeisk kultur som en del av den kulturella globaliseringen.

Centralt innehåll

Den europeiska människan

Den europeisk kulturen och formandet av en världsbild

- vetenskapens, konstens, religionens och medias betydelse i formandet och förmedlingen av olika världsbilder

Den europeiska kulturens rötter

- *allmänna drag i antikens kulturer*
- *uppkomsten av demokrati och vetenskapligt tänkande*
- *den medeltida kulturen och växelverkan mellan olika kulturkretsar*

Utvecklingen av individuellt tänkande och en vetenskaplig världsbild

- *vetenskapens och konstens utveckling i början av nya tiden*
- *reformationen och kunskapsrevolutionen*
- *upplysningen, uppkomsten av mänskliga rättigheter och jämlikhetstänkande*
- *1800-talets ideologier och kulturella och samhälleliga förändringar*

Utvecklingen mot nutiden

- *konst, populärkultur och kulturens globalisering*
- *vetenskapen som utmanare till den religiösa världsbilden, framstegstro och hotbilder*
- *demokratins och jämlikhetstänkandets spridning och deras motkrafter*
- *ökad kunskap och en kulturell splittring*
- *könsrollernas förändringar*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet Den europeiska människan behandlar vi utvecklingen samt uppbyggandet av identiteter och identiteternas mångfald under olika tider. Kulturkännedom stöder den studerande i skapandet av den egna identiteten och synliggör identiteternas mångfald i olika kontexter och under olika tidsperioder.

Mångsidiga metoder för produktion, argumentation och publicering är typiska för studier i historia. I studieavsnittet för den västerländska kulturhistorien fördjupar vi oss i betydelsen av yttrandefriheten och politiska rättigheter genom att jämföra situationen i dagens samhälle med historiska samhällen. Historisk empati stärker den studerandes förmåga att sätta sig in i en annan människas situation.

Bedömning av informationens tillförlitlighet är centralt i historieundervisningen. I historiestudier framhävs vikten av att förhålla sig till texter som föremål för tolkning, det vill säga som neutral information, vilket stärker den studerandes förmåga att agera i en föränderlig informationsmiljö. Stärkandet av den historiska textkompetensen och en omfattande användning av texter stärker den studerandes multilitteracitet. I undervisningen betonas värdesättande av och förståelse för forskningsdata. I språkmedveten undervisning öppnar läraren även upp det egna läroämnets språk och begrepp.

Studier i samhälleliga ideologier, en vetenskaplig världsbild och människosynens historia hjälper den studerande att förstå förändringar i samhället som en följd av mänskliga handlingar. Detta stöder även den studerande att se sina egna möjligheter till påverkan och uppbyggandet av en aktiv livsinställning.

Historisk empati utvecklas genom studier i kulturhistoria, vilket stärker den etiska kompetensen. Under studieavsnittet använder vi mångsidiga material och källor som hjälper den studerande att förstå mänskliga handlingar under olika tidsperioder.

Under studieavsnittet granskas det europeiska kulturarvets och den europeiska identitetens historia samt européernas attityder till andra kulturer under olika tidsperioder.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet fokuserar på utvecklingen av den studerandes färdigheter och kunskaper i historia. Dessa färdigheter är bland annat att söka och tolka historisk kunskap, förstå förhållandet mellan orsak och verkan, förstå förändring och kontinuitet, kronologiskt tänkande, historisk empati, textfärdigheter, historiebruk som ett politiskt verktyg samt förmåga att förstå att historien kan tolkas på olika sätt.

I bedömningen utnyttjas många olika slags bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika tester, självvärdering, materialuppgifter, produktion av presentationer, projektuppgifter och andra metoder som väljs under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande ända från början av studieavsnittet, då bedömningen vägleder och stöder den studerande i rätt riktning i relation till avsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med andra mål.

Sveriges östra rikshalva blir Finland, 2 sp (HI05)

Studieavsnittets moduler

- Sveriges östra rikshalva blir Finland, 2 sp (HI5), Valfri

Mål

Sveriges östra rikshalva blir Finland

Målen för modulen är att den studerande ska

- *känna till de historiska källorna om Finlands område samt kunna analysera dem kritiskt*
- *känna till det finländska och samiska kulturarvet samt andra minoritetsgruppers kulturarv och vardagshistoria*
- *känna till de historiska utvecklingslinjerna i Finland och deras koppling till Östersjöområdet och utvecklingen i Norden*
- *kunna förknippa de historiska utvecklingslinjerna med sin hembygdshistoria och se utvecklingen också ur den enskilda människans synvinkel*
- *kunna beskriva befolkningens, de sociala förhållandenas och ekonomins utveckling i Finland*
- *kunna bedöma sambanden mellan den finländska bildningen och den västerländska kulturen*
- *kunna granska hur Finlands historia används inom politiken och för att skapa en identitet.*

Centralt innehåll

Sveriges östra rikshalva blir Finland

Finlands område under den förhistoriska tiden

- *forskningsmetoder och källor*
- *uppfattningar om olika folkgruppers ursprung i Finland*

Medeltiden

- *den statliga utvecklingen i Östersjöområdet*

- *formandet av den religiösa och världsliga makten*
- *samhälle, näringar, levnadssätt och kultur*

Nya tiden

- *reformationen och en starkare regeringsmakt*
- *hur Finland påverkades av Sveriges stormaktssträvanden*
- *livet i stånds- och jordbrukssamhället*
- *Finlands förändrade ställning och reformer i slutet av den svenska tiden*

Finland som en del av Ryssland

- *Finlands införlivande med Ryssland och autonomins uppkomst*
- *formandet av den finländska identiteten, bildning, vetenskap och konst*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet lyfter vi fram identitetens mångfald och skapandet av identitet i olika tidsmässiga och kulturella kontexter. I temana framhävs utvecklingen av världsbilden och i synnerhet uppkomsten av finskheten. Studieavsnittet stärker den studerandes egen identitet genom att till exempel öka kännedomen om lokalhistorien.

Under studieavsnittet bekantar sig den studerande med historiens mångsidiga metoder för produktion och publicering av information samt saklig argumentation. Den studerandes empatiska förmåga stärks genom att bekanta sig med olika historiska perspektiv och lokalhistoriskt viktiga objekt.

Under studieavsnittet granskar vi tvärvetenskapliga forskningsmetoder inom tidig historia och metoder för att producera information. Betydelsen av arkeologi, geografi, biologi, antropologi och språkforskning i produktionen historisk kunskap åskådliggörs för den studerande. Den studerande inser att historisk kunskap grundar sig på tolkning av källor. I historieundervisningen är bedömningen av informationens tillförlitlighet viktig. Detta stärker den studerandes förmåga att agera i en föränderlig informationsmiljö. Tolkning av olika källor stärker den studerandes textkompetens.

Studieavsnittet kombinerar många historiska delområden. Via lokal historieforskning stärks förståelsen för den egna lokala identiteten. Studieavsnittet sätter globala historiska förändringar i en lokal kontext. Historien kan konkretiseras med lokala perspektiv och med hjälp av olika fornlämningar och arkeologiska källor.

Syftet med historisk empati är att stärka den studerandes förmåga att sätta sig in i en annan människas situation i olika tidsmässiga och kulturella miljöer och förstå den historiska personens lösningar ur den tidens perspektiv. Den studerande bekantar sig med förändringen av den finländska miljön från tidig historia fram till idag.

Studieavsnittet stärker den studerandes förståelse för finländarnas samt samernas och andra minoriteters kulturarv och framhäver vikten av dem.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet fokuserar på utvecklingen av den studerandes färdigheter och kunskaper i historia. Dessa färdigheter är bland annat att söka och tolka historisk kunskap, förstå förhållandet mellan orsak och verkan, förstå förändring och kontinuitet, kronologiskt tänkande, historisk empati, textfärdigheter, historiebruk som ett politiskt verktyg samt förmåga att förstå att historien kan tolkas på olika sätt.

I bedömningen utnyttjas många olika slags bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika tester, självvärdering, materialuppgifter, produktion av presentationer, projektuppgifter och andra metoder som väljs under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande ända från början av studieavsnittet, då bedömningen vägleder och stöder den studerande i rätt riktning i relation till avsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med andra mål.

Globala kulturmöten, 2 sp (HI06)

Studieavsnittets moduler

- Globala kulturmöten, 2 sp (HI6), Valfri

Mål

Globala kulturmöten

Målen för modulen är att den studerande ska

- *förstå teorier och förfaringssätt i anslutning till växelverkan mellan olika kulturer*
- *uppfatta hur kulturella värderingar och världsbilder kommer till uttryck i vardagslivet och i sociala relationer*
- *kunna analysera växelverkan mellan kulturer både i en historisk och i en samtida kontext*
- *analysera kulturella värderingar och bruk som förekommer inom exempelvis konsten, religioner och sociala strukturer*
- *kunna analysera kulturell mångfald som en historisk del av europeisk kultur och kunna bedöma olika definitioner av kulturell mångfald*
- *kritiskt kunna granska och värdera påståenden om kulturella skillnader samt stereotyper som kopplas ihop med olika kulturer samt kulturens inverkan på individen*
- *producera faktatext själv eller tillsammans med andra genom att mångsidigt och kritiskt använda olika källor.*

Centralt innehåll

Globala kulturmöten

Grunder och begrepp inom kulturforskning

- *kulturer och växelverkan mellan dem*

Som mål för granskning väljs två eller flera av följande kulturområden:

- *Asiens kulturer*
- *Afrikas kulturer*
- *arktiska kulturer*
- *Australiens och Oceaniens ursprungskulturer*
- *Latinamerikas kulturer*
- *Mellanösterns kulturer*
- *Nordamerikas ursprungskulturer*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder uppbyggandet av den egna identiteten och synliggör identiteternas mångfald och förändring i olika kontexter. Den studerande förstår historiebruket samt när han eller hon själv är föremål för försök till påverkan.

Den studerande övar på informationsproduktion och argumentation samt sätter sig in i olika människors situation med hjälp av historisk empati. I produktionen och publiceringen av information är målet att öva på att producera olika slags texter.

Studieavsnittet stöder den studerandes förståelse för vetenskaplig kulturforskning samt för hur kunskapen är uppbyggd utifrån undersökning av källmaterial och välgrundade slutsatser. I undervisningen använder vi centrala begrepp inom den historiska vetenskapen och kulturforskning. Övning i textkompetens ökar den studerandes multilitteracitet, förmåga att tolka olika texter och bedöma deras tillförlitlighet.

Under studieavsnittet granskar den studerande hur attityderna och inställningen till andra kulturer har förändrats under olika tider. Samtidigt uppmuntrar undervisningen till att respektera olika slags kulturarv och granska dem ur olika perspektiv. Den studerande lär sig att förstå vilken ställning människan och representanter för andra kulturer hade i dåtiden samt förstå sin egen roll som världsmedborgare.

Studieavsnittet skapar ett historiskt perspektiv till globaliseringen och dess effekter ända fram till idag. Samtidigt ansluter sig studieavsnittet starkt till internationell kompetens. Den studerande lär sig att förstå den globaliserade kulturen och världen samt eurocenterismens inverkan på inställningen till utomeuropeiska kulturer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Läroplanen för Helsingfors stads gymnasier

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet fokuserar på utvecklingen av den studerandes färdigheter och kunskaper i historia. Dessa färdigheter är bland annat att söka och tolka historisk kunskap, förstå förhållandet mellan orsak och verkan, förstå förändring och kontinuitet, kronologiskt tänkande, historisk empati, textfärdigheter, historiebruk som ett politiskt verktyg samt förmåga att förstå att historien kan tolkas på olika sätt.

I bedömningen utnyttjas många olika slags bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika tester, självvärdering, materialuppgifter, produktion av presentationer, projektuppgifter och andra metoder som väljs under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande ända från början av studieavsnittet, då bedömningen vägleder och stöder den studerande i rätt riktning i relation till avsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med andra mål.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (HI07)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning. Bedömningen baseras på den studerandes aktiva deltagande i lektionerna samt hans arbete i de gemensamma uppgifterna och projekten.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 0 sp (HI08)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning. Bedömningen baseras på den studerandes aktiva deltagande i lektionerna samt hans arbete i de gemensamma uppgifterna och projekten.

Mellanösterns moderna historia, 2 sp (HI09)

Mål

Lokal precisering

- känna till de bakomliggande orsakerna till konflikter i Mellanöstern
- bekanta sig med kultur, seder och religion i Mellanöstern
- kunna analysera samband mellan tillgång till råvaror och konflikter
- förstå områdets geopolitiska karaktär
- överblicka det aktuella läget i Mellanöstern
- arbeta med olika typer av källor

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Osmanska rikets uppgång och fall
- Islamsk modernism
- Första världskriget, avtal och uppdelning
- Mellanöstern under och efter andra världskriget
- Israel-Palestina konflikten
- Mellanöstern idag
- konfliktlösning

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet befrämjar den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen. Studerandena granskar utvecklingen från flera olika perspektiv såsom bl.a. historiskt, religiöst och ekonomiskt då de forskar i olika historiska och aktuella fenomen inför sina presentationer.

I studieavsnittet blir de studerande invigda i de bakomliggande orsakerna till de i området rådande samhällsstrukturerna samt hur dessa påverkar vardagen för människorna och samhällsutvecklingen. De studerande arbetar med olika typer av källor och tolkningar vilket gynnar deras förståelse för hur historiebruk och informationspåverkan kan te sig i praktiken.

Frågor beträffande mänskliga rättigheter intar en central position i kursen och arbetet kring dessa befrämjar utvecklingen av studerandenas etiska kompetens. Miljörelaterade aspekter såsom vattenbrist är centrala orsaker bakom konflikter i området och behandlingen av dessa befrämjar utvecklingen av miljökompetensen hos de studerande

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen baseras utgående från genomförandet av olika delmoment såsom diskussioner och debatter, skriftliga arbeten och presentationer. Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

Det korta 1900-talet, 2 sp (HI10)

Mål

Lokal precisering

- fördjupa sig i de bakomliggande orsakerna till 1900 -talets centrala brytningsskeden
- kunna beskriva betydelsen av ekonomiska och ideologiska intressekonflikter
- använda sig av mångsidiga källor för att forma sig en mångsidig bild av utvecklingen
- granska inverkan och betydelsen av åsiktpåverkan i media
- granska betydelsen av historiebruk som medel för påverkan
- med hjälp av historia skapa en fördjupad förståelse av samtiden och ge perspektiv på framtiden

Centralt innehåll

Lokal precisering

- ekonomisk tillväxt och globalisering som drivkraft till förändring
- arvet efter första världskriget
- uppkomsten av totalitära stater

- andra världskriget utanför Europa
- kalla krigets utbrott och dess konflikter
- Latinamerika, Asien och Afrika under kalla kriget
- historiens slut eller?

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

1900-talets historia ger den studerande insikten att mänskligheten otaliga gånger stått inför stora utmaningar och förändringar, men trots detta så har hen även kunnat lösa konflikter och utmaningar och anpassa sig till förändring.

I studieavsnittet arbetar den studerande med olika typer av källor och tolkningsmodeller som hen analyserar och presenterar vilket förstärker den kommunikativa kompetensen. Övningar där förhandlingar till exempelvis kring lösandet av någon konflikt simuleras utvecklar argumentationsteknik och den studerandes förmåga att sätt sig i en annan människas situation.

Studerandet av globala fenomen som spänner sig över en längre tidsrymd visar den studerande hur sammanbunden världen har varit och är och därmed utvecklas hans eller hennes förmåga att se betydelsen av förståelsen för andra språk och kulturer och internationellt samarbete.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning. Bedömningen baseras på den studerandes aktiva deltagande i lektionerna samt hans arbete i de gemensamma uppgifterna och projekten.

Vår värld idag, 2 sp (HI11)

Mål

Lokal precisering

- fördjupa sig i olika aktuella frågor
- förstå kopplingen mellan olika fenomen i samhället och den historiska bakgrunden till dessa fenomen
- utveckla förmågan att diskutera och debattera samhällsfrågor
- utveckla förmågan att källkritiskt granska olika mediers bevakning av händelser i samhället

Centralt innehåll

Lokal precisering

- aktuella frågor
- analys av olika samhällsfrågor
- placering av frågor i ett historiskt perspektiv

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Genom att diskutera aktuella samhällsfrågor och öva på att debattera utvecklas studerandes kommunikativa kompetens under studieavsnittet. Vi övar på faktabaserad argumentation i diskussioner och debatter. Arbetssätten syftar till att stärka den studerandes sociala färdigheter och samarbetsförmåga samt till att stödja utvecklingen av arbetslivsfärdigheterna.

Under studieavsnittet stärks den studerandes förmåga att se förändringarna i samhället som ett resultat av mänsklig verksamhet. Den studerande skapar sig en uppfattning om sina egna möjligheter att påverka dagens och framtidens samhällen.

Under studieavsnittet utvecklar studerande sin förmåga att förstå olika kulturer och ideologier genom att studera och analysera samhällsfrågor ur ett globalt perspektiv.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen av studieavsnittet fokuserar på utvecklingen av den studerandes färdigheter och kunskaper i historia. Dessa färdigheter omfattar bland annat förvärv, bedömning och tolkning av samhällsrelaterad kunskap, färdigheter i samhällsdebatt och argumentation, textfärdigheter och förmågan att tillämpa samhällsrelaterad kunskap.

Som verktyg för bedömningen används olika bedömningsmetoder. Prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

7.8. Kemi (KE)

Läroämnets uppdrag

Undervisningen i kemi ska stödja den studerande att utveckla ett naturvetenskapligt tänkande och en modern världsbild som en del av en mångsidig allmänbildning. Undervisningen ska ge den studerande insikter i kemins betydelse och dess tillämpningar för vardagen och samhället samt för att finna lösningar på miljörelaterade utmaningar. I undervisningen ska den studerande fördjupa sig i läroämnets språk och språket inom vetenskapsgrenarna i anknytning till kemin samt i kemins begreppsapparat och sättet att producera kunskap. Den studerande utvecklar sin naturvetenskapliga läsfärdighet, vilket hjälper hen att kritiskt utvärdera vardagliga val och ställningstaganden i samhällsdebatten. Undervisningen ska väcka ett intresse för kemistudier och yrken inom kemins område samt ge färdigheter för framgångsrika fortsatta studier inom naturvetenskap och naturvetenskapens tillämpningsområden. Med hjälp av mångsidiga lärsituationer och -miljöer möjliggör man att de studerande har jämlika och likvärdiga möjligheter att lära sig.

Undervisningen i kemi ska stödja den studerande att förstå begreppen inom kemin samt skaffa sig en förståelse av kemiska fenomen där den makroskopiska och mikroskopiska nivån samt symbolnivån tillsammans bildar en logisk helhet. I undervisningen utgår man från den studerandes tidigare erfarenheter och observationer. Därefter beskrivs och förklaras fenomen, och modeller för materiens uppbyggnad och för kemiska reaktioner behandlas matematiskt och med hjälp av kemins symbolspråk.

I undervisningen i kemi ska man använda varierande och mångsidiga undervisnings- och studiemetoder som utvecklar den studerandes begreppsliga kunskaper och metodkunskaper. Undervisningen ska utgå från observation och undersökning. Experiment i olika former gör det lättare för den studerande att tillägna sig och förstå begrepp, lära sig forskningsmetoder och förstå naturvetenskapernas karaktär. I experimentellt arbete ska man följa kemikalie-, avfalls- och arbetarskyddslagstiftningen. De studerande lär sig ta ansvar för den gemensamma säkerheten, vilket även utvecklar säkerhetskompetens som behövs i arbetslivet.

Under studiernas gång utvecklas den studerandes forskningsfärdigheter både generellt och inom de centrala områden som behandlas i respektive modul. Grunden för ett forskande arbetssätt är att ställa frågor och göra iakttagelser. Den studerande lär sig mätning och klassificering samt övriga forskningsfärdigheter genom att öva olika metoder. Den studerande utvecklar också färdigheter att behandla och presentera information. Färdigheterna i experimentellt arbete ska utvecklas med

målsättningen att den studerande självständigt kan planera en undersökning. Samtidigt lär sig den studerande att dra slutsatser samt utvärdera och argumentera resultatet av sin undersökning.

Mångsidig kompetens

I undervisningen i kemi tillägnar sig den studerande färdigheter och kunskaper som hjälper hen att förstå kemins betydelse för den egna vardagen och hälsan samt för miljön, vilket stödjer målen för **kompetens för välbefinnandet**. Den studerande utvecklar en förmåga att i det dagliga livet fatta beslut som är fördelaktiga för hens personliga hälsa och miljöns och samhällets välbefinnande. Studiemetoderna i kemi ska stödja ett arbetssätt där den studerande kan identifiera sina egna styrkor och ställa upp egna mål. Systematiska studier är en viktig färdighet i vardagen som stärker den studerandes ork och utvecklar en förmåga att arbeta under föränderliga omständigheter.

Kemiundervisningens experimentella karaktär och den studerandes eget undersökande arbete utvecklar den studerandes arbetssätt, samarbetsförmåga och förmåga till kritiskt tänkande samt inspirerar hen till kemistudier. Den studerande utvecklar sin **kommunikativa kompetens** och lär sig att arbeta långsiktigt och att ta ansvar för sitt eget arbete med hjälp av mångsidiga arbetssätt, till exempel genom projektinlärning och arbete i grupp.

I undervisningen i kemi är man medveten om skillnaden mellan exakt språkbruk som används inom kemin och vardagligt språk. Den studerande får ta del av kemins universella språk utifrån sina egna iakttagelser och det vardagliga språket. I kemin framgår betydelsen av språklig medvetenhet och språkfärdigheter i synnerhet i lärandet av begrepp och framställningen av egna iakttagelser på ett tydligt och ändamålsenligt sätt.

I studierna i kemi ska den studerande öva att skriva och kritiskt tolka olika texter, argumentera och analysera. Multilitteraciteten utvecklas till exempel genom att den studerande tolkar och producerar skrivet språk, bilder, videor, modeller, simuleringar, tabeller och grafer eller kemins symbolspråk. En särskild form av multilitteracitet inom kemin är förmågan att tolka och framställa symboliska modeller samt visuella modeller på submikroskopisk nivå av samma fenomen. Informations- och kommunikationsteknik är också en del av modern undervisning i kemi som stödjer **tvärvetenskaplig kompetens**. Den används till exempel för att hämta information, samla in data från observationer, behandla och tolka mätresultat, producera och presentera sina egna arbeten samt för att göra modeller och simuleringar. Ett datorbaserat mätsystem kan ersätta traditionella redskap, och undersökningsmaterialet kan även sparas i form av bilder och videor.

I naturvetenskapligt arbete syns **kreativ kompetens** som en förmåga att formulera frågeställningar kring fenomen som granskas samt som en förmåga att tillämpa, utvärdera, kombinera och analysera information. Experimentellt arbete och problemlösning förutsätter ett kreativt förhållningssätt och utvecklar kreativt tänkande.

Undervisningen i kemi stödjer den studerandes **samhällskompetens** samt **globala och kulturella kompetens**. Undervisningen utvecklar den studerandes färdigheter att delta i samhällsdebatten och det gemensamma beslutsfattandet genom att den studerande vidareutvecklar sitt naturvetenskapliga tänkande och sin förståelse av informationens tillförlitlighet, betydelse och användning. De naturvetenskapliga kunskapernas utveckling genom historien ger den studerande en bild av hur den vetenskapliga världsbilden har förändrats samt vilken betydelse kemin har haft för förändringarna i samhället. Innovationer inom kemin och moderna applikationer hjälper även den studerande att förstå kemins betydelse för det moderna samhället, teknologin och arbetslivet. Kemin behövs i utvecklingen av nya lösningar och när man ska trygga miljöns och människornas välbefinnande såväl på lokal nivå som på nationell och internationell nivå.

Undervisningen i kemi stärker den studerandes **etiska kompetens och miljökompetens** genom att den studerande får en fördjupad förståelse av olika miljörelaterade problem och vad som orsakat dem. Undervisningen handleder den studerande att ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön, att använda sina kunskaper i kemi för att bygga upp en hållbar framtid samt

för att utvärdera sina egna val med beaktande av en hållbar användning av naturtillgångar och av cirkulär ekonomi. Den studerande lär sig identifiera vilka lösningar kemien erbjuder på olika miljöutmaningar, som klimatförändringen och naturtillgångarnas tillräcklighet.

Mål

De allmänna målen för undervisningen i kemi hänför sig till kemins betydelse, värderingar och attityder, den studerandes forskningsfärdigheter och kunskaper i kemi samt användningen av dem. De allmänna målen för undervisningen är följande:

Betydelse, värderingar och attityder

Målet är att den studerande ska

- få handledning i att identifiera sina kunskaper i kemi, ställa upp egna mål, möta utmaningar i lärandet och tillämpa olika studiestrategier i läroämnet kemi
- kunna bedöma vilka lösningar kemien och den teknologi som anknyter till kemien erbjuder samt vilken betydelse de har för individen, miljön och samhället
- få möjligheter att sätta sig in i kemins tillämpningar genom olika besök, samarbete med högskolor och arbetsliv på lokal eller internationell nivå
- få tillräckliga färdigheter för fortsatta studier inom naturvetenskaper och naturvetenskapliga tillämpningsområden.

Undersökningsfärdigheter

Målet är att den studerande ska

- förstå den naturvetenskapliga kunskapens karaktär och utveckling samt vetenskapliga sätt att kollaborativt producera kunskap
- känna till säkra arbetssätt inom kemien och kunna hantera kemikalieavfall på vederbörligt sätt
- kunna formulera frågor om de fenomen som studeras och vidareutveckla frågeställningarna som utgångspunkt för undersökning och problemlösning
- kunna genomföra experimentella undersökningar med hjälp av arbetssätt som är karakteristiska för kemien
- kunna behandla, tolka och presentera undersökningsresultat samt analysera och bedöma dem och hela undersökningsprocessen.

Kunskaper i kemi och användningen av dem

Målet är att den studerande ska

- kunna använda och tillämpa de centrala begreppen inom kemien
- kunna använda olika modeller för att beskriva och förklara fenomen samt göra prognoser
- mångsidigt kunna använda ändamålsenliga program för att skapa modeller samt uttrycka matematiska och grafiska lösningar och resultat
- kunna använda mångsidiga informationskällor samt utifrån sina kunskaper i kemi kritiskt kunna bedöma information som presenterats i olika sammanhang.

Bedömning

Bedömningen ska basera sig på de allmänna målen i lärokursen i kemi med betoning på modulspecifika mål och centrala innehåll. Bedömningen och den respons som ges under läroprocessen ska stödja den studerande att utveckla och bli medveten om sina kunskaper och färdigheter i kemi.

I bedömningen ska man beakta den studerandes förmåga att förstå, åskådliggöra och presentera kemisk kunskap. Bedömningen ska också beakta den studerandes färdigheter att tillämpa kemisk kunskap och förståelse av naturvetenskapliga lagbundenheter samt samband mellan orsak och verkan. I bedömningen ska man också fästa uppmärksamhet vid den studerandes förmåga att kritiska utvärdera information.

Bedömningen ska baseras på olika slags prestationer samt på observation av den studerandes begreppsliga och metodiska kunskaper och färdigheter. Den studerande kan visa sin förmåga att förstå och tillämpa kemisk kunskap på olika sätt. Bedömningen ska förutom olika arbeten även basera sig på den studerandes arbetssätt, som formulering av frågor och undersökningsfärdigheter. Vid bedömningen ska man ta i beaktande den studerandes förmåga att arbeta experimentellt och att inhämta och behandla information.

Studieavsnitt

Kemi och jag, 1 sp (KE01)

Studieavsnittets moduler

- Kemi och jag, 1 sp (KE1), Obligatorisk

Mål

Kemi och jag

Målen för modulen är att den studerande ska

- aktuella frågor som berör gymnasiestudierna
- få erfarenheter som väcker och fördjupar intresset för kemi och kemistudier samt bekantar sig med yrken och fortsatta studiemöjligheter inom kemins område
- utveckla sina förutsättningar att delta i samhällsdebatten i frågor som anknyter till kemi och att bedöma tillförlitligheten i olika informationskällor
- lära sig att använda det periodiska systemet som hjälpmedel för att dra slutsatser i kemin
- kunna använda och tillämpa information om ämnens egenskaper och deras säkerhet i vardagens val
- experimentellt undersöka sammansättning och halt för en blandning, samt beakta olika aspekter på arbetssäkerhet.

Centralt innehåll

Kemi och jag

Förståelse för frågor som gäller språklig status och förmåga att agera i mångkulturella miljöer

- bedömning av hur trygg användningen av olika ämnen är i vardagen och kemins betydelse i det egna livet
- kemins betydelse i arbetslivet och fortsatta studier
- det periodiska systemet och atomens uppbyggnad med hjälp av elektronskalsmodellen
- rena ämnen, blandningar och separeringsmetoder
- substansmängd och koncentration

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Till kompetens för välbefinnande hör säkerhet, som i studierna i kemi tar sig uttryck genom beaktande av säkerhetsperspektiven i experimentella arbeten. Den studerande lär sig att utifrån forskningsresultat på ett allmänt plan bedöma hur olika ämnen ska användas och hanteras säkert, samt förstår hur ämnen ska användas på ett säkert sätt även i den egna vardagen.

Den studerande bekantar sig med kemins betydelse i samhället, arbetslivet och fortsatta studier. Den studerande får på så sätt färdigheter för att delta i samhällsdebatten om kemi. Helsingfors gymnasier har många möjligheter att dra nytta av huvudstadsregionens högskolor, företag och ämbetsverk genom studiebesök eller virtuella besök.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkännet och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen, och kompetensen för välbefinnande bedöms med hänsyn till kunskaperna om säkert arbete. Vad den samhälleliga kompetensen beträffar bedöms den studerandes insikter i kemins betydelse i vardagslivet.

Kemi och hållbar framtid, 1 sp (KE02)

Studieavsnittets moduler

- Kemi och hållbar framtid, 1 sp (KE2), Obligatorisk

Mål

Kemi och hållbar framtid

Målen för modulen är att den studerande ska

- få erfarenheter som väcker och fördjupar intresset för kemi och kemistudier samt bekantar sig med kemins betydelse i främjandet av en hållbar livsstil
- bekanta sig med den naturvetenskapliga kunskapens karaktär och utveckling samt vetenskapliga sätt att producera kunskap
- kunna undersöka ett ämnes egenskaper experimentellt
- kunna tillämpa modeller för ett ämnes struktur för att jämföra egenskaper hos ämnen
- förstå kemins betydelse för miljön och samhället som en nyckel till lösningar tillsammans med de övriga naturvetenskaperna.

Centralt innehåll

Kemi och hållbar framtid

- introduktion till några exempel på hur man främjar en hållbar livsstil i naturvetenskaperna
- framställning av modeller för strukturen hos ett ämne och formeln för en kemisk förening
- grundämnens och föreningars starka och svaga bindningar samt polaritet
- experimentell undersökning av ämnens egenskaper och beskrivning med hjälp av ämnets struktur

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studiet av olika modeller för ämnens struktur bidrar till utvecklingen av den studerandes naturvetenskapliga kunskap. Man börjar öva på att använda kemins språk genom att skriva ner föreningar och formler. Utvecklingen av tvärvetenskaplig kompetens och multilitteracitet

stöds i undervisningen med videor, modeller, simuleringar, tabeller och grafiska representanter. Experimentella undersökningar av ämnens egenskaper, planering av undersökningar och användning av den information som fås fram främjar utvecklingen av den studerandes kreativa tänkande. Den studerande lär sig att förstå sambandet mellan kemi och andra naturvetenskaper i fråga om exempelvis livscykelanalys, cirkulär ekonomi eller grön kemi.

Den studerande bekantar sig med målsättningarna i programmet Koldioxidneutralt Helsingfors 2035 ur kemins perspektiv. Den studerandes förståelse för kopplingarna mellan kunskap om kemi och fenomen i samhället eller vardagslivet utvecklas, när hen exempelvis analyserar grundämnenas kretslopp eller studerar en produkts livscykel.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen. I bedömningen av tvärvetenskaplig och kreativ kompetens samt samhälllig kompetens beaktar man den studerandes förståelse för kemin som en naturvetenskap, dess kopplingar till övriga vetenskaper och dess betydelse för en hållbar framtid.

Molekyler och modeller, 2 sp (KE03)

Studieavsnittets moduler

- Molekyler och modeller, 2 sp (KE3), Valfri

Mål

Molekyler och modeller

Målen för modulen är att den studerande ska

- *kunna använda och tillämpa information om kolföreningar i vardagliga fenomen*
- *kunna tillämpa begreppen substansmängd och koncentration*
- *kunna undersöka kolföreningar experimentellt och genom att använda olika modeller*
- *förstå hur kunskap om kolföreningar byggs upp genom experimentellt arbete och genom att skapa modeller i anknytning till experimenten*
- *kunna använda informations- och kommunikationsteknik för att skapa modeller.*

Centralt innehåll

Molekyler och modeller

- *framställning och utspädning av en lösning samt anpassning av en standardlinje för att bestämma haltmått*
- *funktionella grupper för kolväten och kolets syre- och kväveföreningar samt grunderna i hur dessa namnges*
- *oxidation och reduktion hos kolets syreföreningar*
- *modeller av kolföreningars struktur och förklaring av egenskaperna med hjälp av strukturen*
- *bestämning av empirisk formel och molekylformel genom beräkning och strukturisomeri*
- *den kvantmekaniska atommodellen, hybridisering och stereoisomeri hos kolföreningar*

- *introduktion till hur spektra ger information om ett ämnes struktur*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande får en förståelse för målen i programmet Koldioxidneutralt Helsingfors 2035 när hen lär sig om kolföreningar. Den studerandes förståelse för kemins betydelse för den medicinska vetenskapen och industrin utvecklas, vilket hjälper den studerande att bygga en uppfattning om kemin som en del av samhället.

Kolföreningarnas kemi är också internationell. Användningen av kolföreningar samt dess för- och nackdelar berör alla världsdelar och kulturer, inte bara Helsingfors. Den studerande lär känna kemins internationella språk. Den studerande lär sig förstå den kemiska forskningens internationalitet genom att bekanta sig med exempel på forskning.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen. I bedömningen av samhällelig samt global och kulturell kompetens beaktar man den studerandes förståelse för kolföreningars egenskaper och betydelse.

Kemisk reaktion, 2 sp (KE04)

Studieavsnittets moduler

- Kemisk reaktion, 2 sp (KE4), Valfri

Mål

Kemisk reaktion

Målen för modulen är att den studerande ska

- *få en helhetsbild av mångfalden av kemiska reaktioner och deras betydelse i vår livsmiljö*
- *kunna använda och tillämpa begrepp för kemiska reaktioner i det dagliga livet, på fenomen i miljön och i samhället och på tillämpningar inom ny teknologi*
- *kunna undersöka kemiska reaktioner experimentellt och genom att använda olika modeller*
- *förstå betydelsen av materiens oförstörbarhet i kemin.*

Centralt innehåll

Kemisk reaktion

Förmåga att utveckla färdigheterna för livslångt lärande

- *experimentell undersökning av reaktioner samt behandling, tolkning och presentation av undersökningsresultat*
- *symbolisk framställning och balansering av kemiska reaktioner, reaktionsprodukternas formler och namn*

- utbyte och begränsande faktor i en kemisk reaktion
- idealgaslagen och substansmängd
- fällnings- och sönderfallsreaktion, förbränningsreaktion
- protolys, neutralisering och titrering som analysmetoder
- addition, elimination, substitution, kondensation och hydrolys hos kolföreningar samt hur de vanligaste biomolekylerna bildas
- polymerisationsreaktioner, polymerers egenskaper, användning och livscykel

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Helsingfors stads gymnasier har mångsidiga möjligheter att utnyttja huvudstadsregionens högskolor och företag. Vi kan stärka studierna av tvärvetenskapliga fenomen genom studiebesök, andra besök och expertföreläsningar. Experimentella undersökningar av kemiska reaktioner, observationer, behandling och tolkning av mätresultat samt presentation av resultaten stöder utvecklingen av kreativt tänkande. Förmågan att ställa bra frågor är central inom naturvetenskaperna. Den kreativa och tvärvetenskapliga kompetensen vidareutvecklas när den studerande lär sig att ställa frågor, planera kemiska undersökningar och överväga planernas genomförbarhet.

Den studerande utvecklar och stärker sina interaktionsfärdigheter genom att samarbeta med andra. Presentation av resultaten stöder utvecklingen av såväl tänkandet som interaktionsfärdigheterna och förmågan att framträda.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen. Den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen samt interaktionsfärdigheterna bedöms som en del av förmågan till experimentellt arbete.

Kemisk energi och cirkulär ekonomi, 2 sp (KE05)

Studieavsnittets moduler

- Kemisk energi och cirkulär ekonomi, 2 sp (KE5), Valfri

Mål

Kemisk energi och cirkulär ekonomi

Målen för modulen är att den studerande ska

- förstå principerna för hur kemisk energi lagras och utnyttjas samt kunna motivera sina åsikter i diskussioner om energilösningar
- förstå principen för energins bevarande och energiförändringar i kemiska reaktioner
- känna till egenskaper hos betydelsefulla metaller samt tillverknings- och förädlingsprocesser och hur dessa inverkar på miljön
- experimentellt undersöka fenomen i anknytning till elektrokemi och beskriva dem med hjälp av modeller

- känna till hur betydelsefulla metaller återvinns samt principerna för cirkulär ekonomi och lösningar i anknytning till dem.

Centralt innehåll

Kemisk energi och cirkulär ekonomi

Kunskapsnivå B1.1: Eleven förstår det väsentliga och vissa detaljer i tydligt och relativt långsamt allmänspråkligt tal eller i lättfattlig skriven text. Förstår tal eller skriven text som bygger på gemensam erfarenhet eller allmän kunskap. Urskiljer även oförberedd det centrala innehållet, nyckelord och viktiga detaljer.

- energi som binds eller frigörs i en kemisk reaktion med hjälp av bildningsentalpi, bindningsenergi och Hess lag
- beräkningsprinciper med reaktionsserier och i reaktionsblandningar
- oxidationstal och reduktions- och oxidationsreaktioner
- metallers egenskaper och användningsområden, tillverknings- och förädlingsprocesser samt tillräcklighet och återvinningsmöjligheter
- centrala principer i elektrokemin: spänningsserie, normalpotential, elektrokemisk cell, elektrolys och lagring av kemisk energi
- introduktion till naturvetenskaplig forskning eller idéproduktion och planering av en undersökning eller ett problem som ska lösas

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

För att stärka den etiska kompetensen och miljökompetensen studerar vi kemins betydelse för utvecklingen av etiskt hållbarare lösningar i olika industriella processer, effektivisering av återvinningen samt produktionen och lagringen av förnybar energi. I Helsingfors och huvudstadsregionen har de studerande möjlighet att bekanta sig med metoder och anläggningar för energiproduktion i området samt lösningar för sparande av energi och återvinning i en storstads skala.

Den studerande bekantar sig med metallförädling och cirkulär ekonomi samt lär sig förstå kemins betydelse för lösandet av globala miljöproblem.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen. I bedömningen av den etiska kompetensen och miljökompetensen samt den globala och kulturella kompetensen beaktas den studerandes förståelse för kemins betydelse för energiekonomin och den cirkulära ekonomin i Helsingfors och globalt.

Kemisk jämvikt, 2 sp (KE06)

Studieavsnittets moduler

- Kemisk jämvikt, 2 sp (KE6), Valfri

Mål

Kemisk jämvikt

Målen för modulen är att den studerande ska

- identifiera kemins betydelse för problemlösning i anknytning till hälsa och miljö
- experimentellt kunna undersöka fenomen i anknytning till reaktionshastighet och kemisk jämvikt
- kunna använda matematiska och grafiska modeller för att beskriva och förklara reaktionshastigheter och kemisk jämvikt samt då hen gör prognoser
- kunna presentera undersökningsresultat grafiskt och utvärdera forskningsresultat och -processer
- introduceras i industriella processer och jämviktsreaktioner som förekommer i naturen samt deras betydelse.

Centralt innehåll

Kemisk jämvikt

- reaktionshastighet och de faktorer som inverkar på den
- kvalitativ och kvantitativ behandling av en homogen jämvikt med koncentrationer, påverkan på jämviktstillståndet
- syror och baser, begrepp i anknytning till dem samt förbränningsprodukternas reaktioner i vatten
- matematisk behandling av syra-basjämvikt
- funktionsprincipen för buffertlösningar samt kroppens och naturens buffertsystem på en kvalitativ nivå
- experimentell undersökning av fenomen i anknytning till reaktionshastighet och jämviktsreaktioner samt modeller och grafisk analys av fenomen med datorillämpningar
- introduktion till de möjligheter som kemin erbjuder för att lösa något problem som anknyter till hälsa eller miljö

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studerande i Helsingfors stads gymnasier har möjlighet att bekanta sig med aktörer inom exempelvis vattenrening och -återvinning i metropolområdet. Den studerande bekantar sig med några av målen i FN:s Agenda 2030-program och hittar samband mellan dem och innehållen i kemin.

Experimentella mätningar samt grafisk framställning och tolkning av mätresultat utvecklar den studerandes kreativa tänkande samt kompetens inom informations- och kommunikationsteknik.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen. I bedömningen av den etiska kompetensen och miljökompetensen beaktas den studerandes förståelse för kemins betydelse för uppnåendet av något av målen i FN:s Agenda 2030-program.

Den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen bedöms med hänsyn till den studerandes färdigheter i att behandla och presentera information.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (KE07)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Kursen bedöms med prestationsanteckning baserat på kursens mål och centrala innehåll.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (KE08)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande fördjupar sina kunskaper i gymnasiekemins centrala innehåll.
- Den studerande bildar sig en helhetsbild av kemins olika delområden.
- Den studerande lär sig att smidigt använda programvara som anknyter till studierna i kemi, i synnerhet molekylmodeller.
- Den studerande lär känna strukturen hos studentprovet i kemi.
- Den studerande lär sig att analysera studentprovuppgifter och utarbeta bra svar på studentprovet i kemi i en digital miljö.
- Den studerande utvecklas i att lösa problemuppgifterna i kemi med den noggrannhet de kräver och genom slutledningskedjor som är typiska för naturvetenskaperna.
- Den studerande uppnår sådana kunskaper och färdigheter i kemi att hen kan fortsätta studera kemi eller ämnen som tillämpar kemi vid en högskola.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- användning av olika modeller i kemin
- programvara och molekylmodeller för kemin
- tillämpning av ämnesövergripande kunskaper i kemin
- strukturen hos och uppgifterna i studentprovet i kemi
- egenskaperna hos ett bra svar i studentprovet i kemi
- de centrala innehållen i de obligatoriska och nationella fördjupade studieavsnitten i kemi

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande utvecklar sin förmåga att tolka och analysera kemisk information som presenteras i olika källor och i olika former, och utvecklar också sina färdigheter att lägga fram och kommunicera kemisk information och fysikaliska lösningar.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Bedömningen stöder utvecklingen av den studerandes självkännet och motivation. Mångsidig kompetens bedöms i studieavsnittet vid den formativa och summativa bedömningen. Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning.

Laborationskurs i kemi, 1 sp (KE09)

Mål

Lokal precisering

- få erfarenheter som väcker och fördjupar intresset för kemi och kemistudier genom att planera och utföra laborationer
- genom att experimentellt undersöka fenomen skapa sig en djupare förståelse för kemi, samt utveckla sina kunskaper i arbetssäkerhet

Centralt innehåll

Lokal precisering

- trygg användning av olika ämnen är i laboratoriet och kännedom om vilka skyddsåtgärder man bör vidta i olika situationer
- planering och utförande av laborationer

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Till kompetens för välbefinnande hör säkerhet, som i studierna i kemi tar sig uttryck genom beaktande av säkerhetsperspektiven i experimentella arbeten. Den studerande lär sig att bedöma hur olika ämnen ska användas och hanteras säkert, samt känner till hur man hittar information om ämnen och deras egenskaper.

Experimentella mätningar samt grafisk framställning och tolkning av mätresultat utvecklar den studerandes kreativa tänkande samt kompetens inom informations- och kommunikationsteknik. Experimentellt arbete, planering av arbetet och användning av den information som fåtts fram främjar utvecklingen av den studerandes kreativa tänkande.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Kursen bedöms med prestationsanteckning baserat på kursens mål och centrala innehåll.

Molekylär gastronomi - kemi i maten, 1 sp (KE10)

Mål

Lokal precisering

- få erfarenheter som väcker och fördjupar intresset för kemi och kemistudier
- utveckla sin förmåga att göra observationer, utföra noggranna mätningar, beakta arbetssäkerhet, dokumentera sina iakttagelser och presentera sin undersökning
- fördjupa sin förståelse för kemin i maten och förstå förändringarna som sker på mikronivå

Centralt innehåll

Lokal precisering

- experimentell undersökning av fenomen i anknytning till kemin i maten

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Till kompetens för välbefinnande hör säkerhet, som i studierna i kemi tar sig uttryck genom beaktande av säkerhetsperspektiven i experimentella arbeten. Den studerande lär sig att utifrån forskningsresultat på ett allmänt plan bedöma hur olika ämnen ska användas och hanteras säkert, samt förstår hur ämnen ska användas på ett säkert sätt även i den egna vardagen.

De studerande bekantar sig med naturvetenskapernas sätt att samla information och rapportera om resultat genom observation, mätning, analys och rapportframställning. Under studierna bekantar sig de studerande också i att ta del av vetenskapliga forskningsresultat samt att tolka grafer, diagram och modeller.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Kursen bedöms med prestationsanteckning baserat på kursens mål och centrala innehåll.

Hälsa hem, 2 sp (KE11)

Mål

Lokal precisering

- utforska olika teman tvärvetenskapligt ur en hälsomässig, biologisk och kemisk synvinkel
- fördjupa sina kunskaper om den fysiologiska grunden till hälsa och sjukdom
- bli bättre på att identifiera falska påståenden som berör hälsan
- fördjupa sig i ett tema genom projektarbete

Centralt innehåll

Lokal precisering

- ämnen i vår vardag, såsom livsmedel, kosttillskott, läkemedel, kosmetika, tillsatser, gifter och andra kemikalier
- de centrala fysiologiska och biokemiska processerna vid hälsa och sjukdom
- hälsomyt och källkritik

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet fördjupar sig de studerande i de centrala fysiologiska och biokemiska processerna vid hälsa och sjukdom samt de faktorer som påverkar hälsan. Studierna stärker de studerandes hälsofärdigheter och utvecklar de studerandes hälsolitteracitet. Till kompetens för välbefinnande hör även säkerhet, som tar sig uttryck genom beaktande av säkerhetsperspektiven i experimentella arbeten.

De studerande övar sig i att hålla muntliga presentationer samt att ge konstruktiv respons på andra studerandes arbete.

De studerande bekantar sig med naturvetenskapernas sätt att samla information och rapportera om resultat genom observation, mätning, analys och rapportframställning. Under studierna bekantar sig de studerande också med vetenskapliga forskningsresultat samt lär sig att tolka grafer, diagram och modeller. De studerande övar sig i att kritiskt bedöma tillförlitligheten i hälsokommunikation.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Kursen bedöms med prestationsanteckning baserat på kursens mål och centrala innehåll.

Naturvetenskaper på tredje stadiet, 2 sp (KE12)

Mål

Lokal precisering

- få erfarenheter som väcker och fördjupar intresset för naturvetenskaper och studier inom naturvetenskaper
- få en djupare förståelse för moderna naturvetenskaper

Centralt innehåll

Lokal precisering

- aktuella teman inom de olika naturvetenskaperna presenteras
- naturvetenskapernas betydelse i arbetslivet och fortsatta studier

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande bekantar sig med naturvetenskapernas betydelse i samhället, arbetslivet och fortsatta studier.

Den studerande får en uppfattning om hur forskningen utvecklas och betydelsen av samarbete mellan olika vetenskaper.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning efter att den studerandes rapporter för föreläsningarna godkänts.

7.9. Religion (KT)

Läroämnets uppdrag

Uppdraget för undervisningen i religion är att stödja den studerande att utveckla en mångsidig allmänbildning i religioner och åskådningar. I religionsundervisningen får den studerande kunskap om religioner, olika uttryck för religiositet och irreligiositet. Religionerna och åskådningarna studeras som en del av kulturen, kulturarvet och samhället och som en del av individens och kollektivets liv.

Undervisningen ska ge mångsidig kunskap om religioner och utveckla den studerandes multilitteracitet i anknytning till religioner och åskådningar. Den studerande ska handledas att undersöka religioner analytiskt ur olika perspektiv och tillämpa och bedöma information om religioner på ett källkritiskt sätt. Religionsundervisningen ska ge den studerande förutsättningar att bygga sin egen världsåskådning och att ta del av dialoger inom och mellan religioner och åskådningar. Olika synsätt ska beaktas och den enskildes övertygelse ska respekteras och de mänskliga rättigheterna främjas i religionsundervisningen. Läroämnet stödjer den studerande att utvecklas till en aktiv och ansvarsfull samhällsmedlem.

I undervisningen används forskningsdata, religionernas egna källor och aktuellt material ur olika medier. Undervisningen tar upp språk, begrepp och metoder i de underliggande vetenskapsområdena. Den vetenskapliga grunden för läroämnet religion utgörs i synnerhet av teologi och religionsvetenskap. Dessutom utnyttjas kultur-, samhälls- och konstforskning på ett mångsidigt sätt i undervisningen.

Med hänsyn till läroämnets uppdrag och målen för modulerna kan undervisningen utföras i samarbete med de olika lärokurserna inom läroämnet religion samt med andra läroämnen. I undervisningen används varierande interaktiva arbetssätt liksom även digitala lärmiljöer, miljöer utanför skolan och sakkunniga. Undervisningen ska i den mån det är möjligt ske i samarbete med högskolor.

Mångsidig kompetens

Målen för mångsidig kompetens uppnås tillsammans med målen för läroämnet religion.

Undervisningen i religion främjar den studerandes **kompetens för välbefinnande** genom att stödja hens självkänedom och respekt för sig själv och andra. Undervisningen ger den studerande material och redskap för att bygga och utvärdera sin egen identitet, livsåskådning och världsåskådning.

I undervisningen används metoder som stärker den studerandes sociala färdigheter och förmåga till samarbete och empati i enlighet med målen för **kommunikativ kompetens**. Undervisningen i religion är språk-, åskådnings- och kulturmedveten och det ger den studerande färdighet att delta i dialoger som berör religiösa, åskådningsrelaterade, etiska och samhällliga frågor.

Tvärvetenskaplig och kreativ kompetens utvecklas i religionsundervisningen på ett mångsidigt sätt. Undervisningen utforskar begrepp, språk och symbolik som är typiska för religioner samt olika vetenskapsgrenars syn på religion. Undervisningen ger färdigheter för källkritisk bedömning av information om religioner och åskådningar. Undervisningen utvecklar den studerandes multilitteracitet och uppmuntrar till kreativ tillämpning av kunskaper och färdigheter i olika miljöer.

Religionsundervisningen utvecklar den studerandes **samhälleliga kompetens** genom att stärka hens delaktighet och deltagande. Undervisningen uppmuntrar den studerande att agera som en ansvarsfull medlem av det demokratiska och människorättsrespekterande samhället och olika sociala gemenskaper. Läroämnet ger färdigheter att agera i arbetsgemenskaper med kulturell mångfald och olika åskådningar. Genom att utveckla den studerandes förståelse för religioner och åskådningar och hens förmåga att föra dialoger om dessa ger läroämnet färdigheter att bygga samhällsfred samt en ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hållbar framtid.

Läroämnet religion utforskar religioners etiska dimensioner och uppmuntrar den studerande att för egen del reflektera över värderingar och etiska frågor med beaktande av målen för **etisk kompetens**. Undervisningen ska stödja den studerandes **miljökompetens** genom att öka förståelsen av att religioner och åskådningar som etiska värdesystem spelar en viktig betydelse och roll när det gäller att bygga en ekologisk hållbar framtid.

Utvecklingen av **global och kulturell kompetens** är starkt kopplad till de centrala målen för läroämnet religion. Läroämnet granskar på ett mångsidigt sätt växelverkan mellan religioner, kulturer och samhällen, vilket stärker förståelsen för de finländska, europeiska och globala kulturarven och deras mångfald. Religionsundervisningen erbjuder ett tryggt forum för att behandla förhållandet mellan individen, kollektivet och det finländska samhället samt de tankar och känslor som hänför sig till dem. I egenskap av ett läroämne som diskuterar värderingar och åskådningar ger religion färdigheter att verka i pluralistiska, globala miljöer och i föränderliga medie- och teknologimiljöer.

Mål

De allmänna målen för undervisningen i religion är att den studerande

ska

- kunna hämta, tillämpa, analysera, bedöma och presentera information om religioner och åskådningar
- utveckla sin kulturella läskunnighet i anknytning till religioner och åskådningar
- ha förmåga att reflektera över och diskutera kring religiösa och etiska frågor
- känna till de centrala begreppen, synvinklarna och metoderna inom religionsforskning
- fördjupa sig i religionernas historiska och nutida betydelse och i växelverkan mellan samhälle, kultur och religion på olika håll i världen

- fördjupa sig i den religion som studeras och dess särdrag i Finland och på andra håll i världen
- identifiera och förstå religioners inre mångfald
- förstå religionens särdrag, till exempel religiöst språk och religiös symbolik samt kunna identifiera och analysera särdragen hos religiös och vetenskaplig kunskap
- utveckla förmåga att bygga och gestalta sin egen världsåskådning och kulturella identitet
- utveckla förmåga att förstå människor som har en annan övertygelse samt färdigheter att agera i mångreligiösa, pluralistiska och internationella miljöer
- förstå och respektera de mänskliga rättigheterna och kunna analysera religioner och åskådningar ur ett människorättsperspektiv
- utveckla förmåga att bygga en ekologiskt, ekonomiskt, socialt och kulturellt hållbar framtid och att agera som en aktiv och ansvarsfull samhällsmedlem.

Bedömning

Uppgiften för bedömningen i läroämnet religion är att uppmuntra den studerande att studera och lära sig samt att ge respons på hens lärprocess och kunskaper. Bedömningen ska handleda och uppmuntra den studerande att långsiktigt planera och utvärdera sin egen lärprocess. Bedömningen ska vara mångsidig och inkludera såväl respons på lärprocessen som bedömning av kunskaper och kompetens. Bedömningen fokuserar på den mångsidiga kompetensen och de allmänna målen för läroämnet med tyngdpunkt på målen för varje modul samt på den studerandes förmåga att behärska det centrala innehållet i respektive modul. Vitsordet ges utifrån den studerandes mångsidiga prestationer och tar fasta på iakttagelser av hens kunskaper och färdigheter med fokus på allmänbildning i religions- och åskådningsfrågor. Bedömningen ska ta fasta på hur väl den studerande behärskar begrepp och helheter och hur väl hen tillämpar, analyserar, bedömer och presenterar kunskap samt förmågan att söka information och arbeta i olika lärmiljöer.

7.9.1. Evangelisk- luthersk religion (KT1)

Studieavsnitt

Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår, 2 sp (RE01)

Studieavsnittets moduler

- Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår, 2 sp (UE1), Obligatorisk

Mål

Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår

Målen för modulen är att den studerande ska

- gestalta och kunna analysera den religiösa situationen i världen och de faktorer som påverkar den, liksom även religionernas inre mångfald
- kunna analysera religiositet och irreligiositet som fenomen
- gestalta och kunna analysera judendomens, kristendomens och islams gemensamma rötter, deras centrala drag, inflytande på kulturarv och samhällen samt utveckla kulturell läskunnighet i anknytning till dessa religioner
- utveckla förmåga att agera i miljöer och arbetsliv som präglas av mångreligiositet och kulturell mångfald samt kunna diskutera aktuella frågor i anslutning till religion.

Centralt innehåll

Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår

- religion som fenomen, definition av religion och relationen mellan religion och vetenskap
- den religiösa situationen i världen, kännetecknen för nutida religiositet och irreligiositet, religionsfrihet som mänsklig rättighet
- religionernas betydelse i byggandet av en hållbar framtid och andra aktuella frågor i anslutning till religioner och åskådningar
- judendomens, kristendomens och islams kulturella bakgrund och uppkomst samt deras viktigaste och gemensamma drag
- de heliga skrifternas tillkomst och ställning samt hur de används och tolkas i judendomen, kristendomen och islam
- judendomens och islams lära, etik och livsstil
- judendomens och islams inre mångfald, förhållande till samhället och betydelse för den västerländska kulturen

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet bekantar vi oss med den religiösa situationen i världen samt fördjupar oss i religiositetens och irreligiositetens karaktär och religionsfriheten som mänsklig rättighet. Vi övar också på åskådningsdialog, vilket ger de studerande färdigheter att verka som bildade världsmedborgare. Helsingfors stads gymnasier har möjlighet att besöka heliga rum för alla abrahamitiska religioner som är verksamma i Helsingfors. Tack vare mångfalden bland de studerande har vi möjlighet till dialog mellan olika religionssamfund.

Förståelse för den religiösa situationen i världen och de faktorer som påverkar den ger också den studerande goda färdigheter för att öva på meningsfull religions- och åskådningsdialog av hög kvalitet.

När man lär sig gestalta fenomenet religion ökar förståelsen för förhållandet mellan religion och välbefinnande. När förståelsen ökar får den studerande bättre färdigheter att, om hen så önskar, stärka och identifiera element som stöder individens och kollektivets välbefinnande i olika religioner. Acceptans och respekt för mångfald stärker de studerandes välbefinnande.

Under studieavsnittet övar vi på åskådningsdialog och bekantar oss med religionen som ett mångfasetterat fenomen. Studiet av religion är i sig självt tvärvetenskapligt. Vi bekantar oss också med de begrepp, det språk och den symbolik som är typiska för de abrahamitiska religionerna.

Under studieavsnittet får de studerande verktyg för att förstå religionernas betydelse i byggandet av en hållbar framtid. Samtidigt tar man också upp andra aktuella etiska frågor som berör religioner och åskådningar.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Kristendomen i världen, 2 sp (RE02)

Studieavsnittets moduler

- Kristendomen i världen, 2 sp (UE2), Obligatorisk

Mål

Kristendomen i världen

Målen för modulen är att den studerande ska

- gestalta och kunna analysera kristendomens betydelse ur ett kulturellt, samhälleligt och ur individens perspektiv samt utveckla kulturell läskunnighet i anknytning till kristendomen
- känna till centrala riktningar inom kristendomen samt bakgrunden till deras uppkomst och kunna jämföra deras centrala drag
- fördjupa sig i olika tolkningssätt och uttrycksformer inom kristendomen på olika håll i världen
- kunna analysera och bedöma aktuella medieinnehåll och debatter om kristendomen
- utveckla färdigheter att agera i pluralistiska miljöer.

Centralt innehåll

Kristendomen i världen

- kristendomens ställning och växelverkan med den omgivande kulturen i olika delar av världen
- religionens ställning samt förhållandet mellan religion och stat i Europa
- den katolska, ortodoxa och protestantiska, i synnerhet den lutherska, kyrkans uppkomst, särdrag, etiska tänkande samt inflytande i samhället
- karismatisk kristendom som fenomen
- huvuddragen i religioner med rötter i kristendomen
- ekumenik och religionsdialog
- kristendom och miljöfrågor samt andra aktuella frågor som berör kristendomen och bakgrunden till dem

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet utvecklar vi den religiösa läskunnigheten i fråga om kristendom. Förståelse för den globala kristendomen och de faktorer som påverkar den ger också den studerande bättre färdigheter för att öva på meningsfull religions- och åskådningsdialog av hög kvalitet.

Under studieavsnittet bekantar vi oss med kristendomen i världen. Under studieavsnittet kan man följa och analysera aktuella medieinnehåll och debatter som rör religion. Vi studerar religionens olika tolkningssätt och uttrycksformer på olika håll i världen.

Kunskap om kristendomens centrala riktningar och förståelse för dess mångfald ger den studerande färdigheter att agera som en bildad världsmedborgare. Högskolorna i Helsingfors och övriga Finland ger också möjligheter att följa lokal och global teologisk och religionsvetenskaplig forskning och debatt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religioner och religiösa rörelser i världen, 2 sp (RE03)

Studieavsnittets moduler

- Religioner och religiösa rörelser i världen, 2 sp (UE3), Valfri

Mål

Religioner och religiösa rörelser i världen

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa sig i religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan som en del av individens och kollektivets liv samt deras inflytande på kultur och samhälle
- känna till och kunna analysera hur religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan syns i och påverkar västvärlden
- gestalta och kunna analysera naturreligionernas nuvarande situation och centrala drag
- gestalta och kunna analysera bakgrunder till nyreligiösa rörelser och deras centrala drag
- utveckla kulturell läskunnighet i anknytning till religioner och förmåga att agera i arbetslivet och i internationella miljöer.

Centralt innehåll

Religioner och religiösa rörelser i världen

- den hinduiska världsbilden, livsstilen och etiken, hinduismens mångfald och inflytande på Indiens kultur och samhälle samt den religiösa situationen i dagens Indien
- centrala drag och etiska principer i jainismen och sikhismen
- den buddhistiska livsstilen och etiken, buddhistiska läror och riktningar samt buddhismens inflytande på asiatiska kulturer
- centrala drag i den gamla kinesiska folktron, konfucianismen och taoismen och deras inflytande på det kinesiska tänkesättet och samhället samt den religiösa situationen i dagens Kina
- shintoismens centrala drag samt religionernas inflytande på den japanska kulturen och det japanska samhället
- inflytandet i västvärlden från religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan
- naturreligioners och voodoo-besläktade religioners centrala drag och utbredning
- bakgrunder till nyreligiösa rörelser och deras centrala drag

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet får den studerande verktyg för att förstå religionernas betydelse i byggandet av en hållbar framtid. Genom att bekanta sig med exempelvis de ostasiatiska religiösa traditionerna och deras förhållande till etiska frågor och miljöfrågor kan den studerande få nya perspektiv på bland annat studiet av koldioxidneutralitet och dess betydelse.

Studieavsnittet utvecklar den kulturella läskunnigheten. I Helsingfors har vi möjlighet att bekanta oss med olika religiösa samfund och rörelser som verkar och påverkar i Finland samt besöka deras heliga rum. Detta ökar de studerandes kulturella förståelse och läskunnighet samt förmåga att samarbeta med olika slags människor.

Under studieavsnittet studerar vi de religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan samt de nya religiösa rörelsernas samhällseliga effekter på olika håll i världen. Studieavsnittet ökar den studerandes beredskap att verka i en internationell verksamhetsmiljö i arbetslivet.

Vi övar på åskådningsdialog och bekantar oss med religionernas mångfald. Studiet av religion är i sig självt tvärvetenskapligt. Vi bekantar oss också med de begrepp, det språk och den symbolik som är typiska för religionerna.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religion, kultur och samhälle i Finland, 2 sp (RE04)

Studieavsnittets moduler

- Religion, kultur och samhälle i Finland, 2 sp (UE4), Valfri

Mål

Religion, kultur och samhälle i Finland

Målen för modulen är att den studerande ska

- *få en mångsidig bild av växelverkan mellan religion och samhälle i dagens Finland samt fördjupa sig i religionernas inflytande och betydelse inom den offentliga, privata samt tredje och fjärde sektorn*

- *förstå att kunskap om religioner och åskådningar behövs inom olika områden i samhällslivet*
- *identifiera och kunna analysera de fornfinnska trostraditionernas och kristendomens inflytande på det finländska kulturarvet*
- *kunna analysera och bedöma aktuella debatter kring religionsfrihet och växelverkan mellan religion och samhälle samt irreligiositet och religionskritik*
- *utveckla förmåga att ta del av dialoger som berör religioner, åskådningar och samhällsfrågor samt kunna leva som en kultur- och åskådningsmedveten, aktiv samhällsmedlem.*

Centralt innehåll

Religion, kultur och samhälle i Finland

- *religionernas situation och religiositeten i Finland, sekularisering*
- *religion och religiösa samfund i den finländska och allmäneuropeiska lagstiftningen, religions- och åskådningsfrihet samt frågor om jämlikhet och diskriminering*
- *religionens betydelse och synlighet inom den offentliga sektorn, i politiken, arbetslivet och ekonomin, religiösa samfund som aktörer inom tredje sektorn samt religionens betydelse i individernas och familjernas liv samt i seder och bruk med beaktande av religionens roll i de etniska och språkliga minoriteternas liv i Finland*
- *fornfinnska trostraditioner och deras betydelse i det finländska kulturarvet samt hur kristendomen format det finländska samhället och den finländska kulturen under olika tider*
- *irreligiositet, religionskritik och icke-religiösa seder och bruk i Finland*
- *dialog mellan religioner och åskådningar i dagens Finland*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet studerar vi växelverkan mellan religion och samhälle samt seder och bruk i nutidens Finland samt övar på att agera som kultur- och åskådningsmedvetna medlemmar i samhället. I Helsingfors har vi möjlighet till olika studiebesök.

Klargörandet av förhållandet mellan religion och samhälle ger den studerande goda möjligheter att, om hen så önskar, stärka sitt eget och andras välbefinnande i förhållande till religioner och åskådningar.

Vi utvecklar de studerandes färdigheter att delta i dialog kring religions-, åskådnings- och samhällsfrågor.

Vi bekantar oss med religionens inflytande och betydelse inom den offentliga, privata samt tredje och fjärde sektorn.

Under studieavsnittet bekantar vi oss mångsidigt med olika frågor kring jämlikhet och diskriminering som är kopplade till religioner och åskådningar.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog

är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religion inom konsten och populärkulturen, 2 sp (RE05)

Studieavsnittets moduler

- Religion inom konsten och populärkulturen, 2 sp (UE5), Valfri

Mål

Religion inom konsten och populärkulturen

Målen för modulen är att den studerande ska

- *förstå och kunna analysera förhållandet mellan religion och konst: betydelsen av konst och arkitektur i olika religioner och religionernas inflytande på konstens utveckling*
- *fördjupa sig i hur man genom religiös konst uttrycker centrala läror och berättelser inom en religion, i synnerhet kristendomen*
- *känna till religiös symbolik och fördjupa sig i hur religiösa teman behandlas inom konst och populärkultur*
- *öva upp sin förmåga att tolka religiösa inslag i olika former av konst och populärkultur.*

Centralt innehåll

Religion inom konsten och populärkulturen

- *växelverkan mellan religion och konst, religioners betydelse för konstens utveckling*
- *religiös konst och hur religionen tar sig uttryck i olika konstformer*
- *hur arkitekturen i religiösa rum återspeglar religionen och dess särdrag*
- *religiösa teman, symbolik och myter i olika konstformer och inom populärkulturen*
- *analys av olika tolkningar av Bibelns berättelser och den kristna läran med hjälp av olika konstformer*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet bekantar vi oss med hur man genom religiös konst kan uttrycka centrala läror och berättelser inom en religion. Utveckling av kunskapen om symbolik stärker förståelsen för olika sätt att kommunicera.

Vi bekantar oss med relationen mellan konst och religion. Konst är kopplad till teman kring välbefinnande på många sätt, såväl genom övning av självuttrycket och empatiförmågan som genom vidgning av tolkningshorisonten.

Vi övar på förmågan att tolka religiösa dimensioner i olika former av konst och populärkultur.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religion, vetenskap och medier, 2 sp (RE06)

Studieavsnittets moduler

- Religion, vetenskap och medier, 2 sp (UE6), Valfri

Mål

Religion, vetenskap och medier

Målen för modulen är att den studerande ska

- känna till religionsforskningens olika perspektiv och metoder inom olika vetenskapsområden samt aktuell forskning
- identifiera och kunna analysera religionsrelaterade aktuella teman och innehåll i medierna
- kunna analysera förhållandet mellan religion och medier samt kunna bedöma religionsrelaterad information och dess källor kritiskt
- utveckla färdigheter att producera och presentera religionsrelaterad information.

Centralt innehåll

Religion, vetenskap och medier

- aktuella religionsforskningsperspektiv och -metoder inom olika vetenskapsområden: olika forskningsområden inom religionsvetenskap och teologi samt konstforskning, kulturforskning och samhällsvetenskaper
- religiösa medier och användningen av medier i religiösa sammanhang
- användningen av religiöst språk och religiösa bilder i olika medier
- religioners mediesynlighet
- hur religionsrelaterade fenomen behandlas i medierna, såsom attityder och föreställningar kring religioner, religionernas roll i konflikter och fredsbyggande, religion och miljöfrågor, religion och etiska frågor, religionskritik

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

När medieläskunnigheten i anknytning till religionen stärks, stärks även den studerandes kompetens för välbefinnande. Kritisk bedömning och tillämpning av religiös allmänbildning stärker den studerandes förmåga att bättre ta hand om sitt eget och andras välbefinnande.

Studieavsnittet ger den studerande färdigheter att ta fram och presentera information som rör religion. Den kommunikativa kompetensen stärks när vi bekantar oss med användningen av religiöst språk och religiösa bilder i olika medier.

Under studieavsnittet bekantar vi oss med religionsforskningens olika perspektiv och metoder inom olika vetenskapsområden samt aktuell forskning. Vi utvecklar den religiösa läskunnigheten så att de studerande får verktyg för att förstå växelverkan mellan vetenskap och religion.

Under studieavsnittet analyserar man relationerna mellan religioner och medier samt övar på kritiskt utvärdera information och källor som berör religion.

Under studieavsnittet bekantar vi oss med behandlingen av fenomenet religion i medierna. Attityder och uppfattningar kring religion, religionernas roll i konflikter och fredsbyggande samt religioner och miljöfrågor är alla teman som anknyter till etiska frågor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (RE07)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (RE08)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning.

7.9.2. Ortodox religion (KT2)

Studieavsnitt

Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår, 2 sp (RO01)

Studieavsnittets moduler

- Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår, 2 sp (UO1), Obligatorisk

Mål

Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår

Målen för modulen är att den studerande ska

- *gestalta och kunna analysera den religiösa situationen i världen och de faktorer som påverkar den, liksom även religionernas inre mångfald*
- *kunna analysera religiositet och irreligiositet som fenomen*
- *känna till hur den ortodoxa kyrkans lära uppstått samt Bibelns och traditionens betydelse för den ortodoxa kyrkan och dess människosyn*
- *gestalta och kunna analysera orsakerna till kristendomens mångfald*
- *gestalta och kunna analysera judendomens, kristendomens och islams gemensamma rötter, deras centrala drag, möten under historiens lopp och inflytande på kulturarv och i samhället samt utveckla kulturell läskunnighet i anknytning till dessa religioner*
- *utveckla förmåga att agera i miljöer och arbetsliv som präglas av mångreligiositet och kulturell mångfald samt kunna diskutera aktuella frågor i anslutning till religion.*

Centralt innehåll

Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår

- *religiositet och religioner som ett allmänmänskligt fenomen*
- *den religiösa situationen i världen, kännetecken för nutida religiositet och irreligiositet, religionsfrihet som mänsklig rättighet*
- *religionernas betydelse i byggandet av en hållbar framtid och andra aktuella frågor i anslutning till religioner och åskådningar*
- *kristendomens uppkomst och utbredning, kyrkomötena som grund för den ortodoxa kyrkans lära, etik och människosyn*

- *den kristna kyrkans delning och dess följder*
- *judendomens och islams lära, etik och livsstil*
- *judendomens och islams inre mångfald, förhållande till samhället och betydelse för den västerländska kulturen*
- *de heliga skrifternas tillkomst och ställning samt hur de används och tolkas i judendomen, kristendomen och islam*
- *den ortodoxa kyrkans, judendomens och islams möten*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

När man lär sig gestalta fenomenet religion ökar förståelsen för förhållandet mellan religion och välbefinnande. När förståelsen ökar får den studerande bättre färdigheter att, om hen så önskar, stärka och identifiera de element som stöder individens och kollektivets välbefinnande i olika religioner. Acceptans och respekt för mångfald stärker de studerandes välbefinnande.

Förståelse för den religiösa situationen i världen och de faktorer som påverkar den ger också den studerande goda färdigheter för att öva på meningsfull religions- och åskådningsdialog av hög kvalitet.

Under studieavsnittet övar vi på åskådningsdialog och bekantar oss med religionen som ett mångfasetterat fenomen. Studiet av religion är i sig självt tvärvetenskapligt. Vi bekantar oss också med de begrepp, det språk och den symbolik som är typiska för de abrahamitiska religionerna.

Vi bekantar oss med den religiösa situationen i världen samt fördjupar oss i religiositetens och irreligiositetens karaktär och religionsfriheten som mänsklig rättighet. Vi övar också på åskådningsdialog, vilket ger de studerande färdigheter att verka som bildade världsmedborgare. Helsingfors stads gymnasier har möjlighet att besöka heliga rum för alla abrahamitiska religioner som är verksamma i Helsingfors. Tack vare mångfalden bland de studerande har man i Helsingfors stads gymnasier en naturlig möjlighet att föra dialog mellan religionerna.

De studerande får verktyg för att förstå religionernas betydelse i byggandet av en hållbar framtid. Samtidigt tar vi också upp andra aktuella etiska frågor som berör religioner och åskådningar.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Den ortodoxa kyrkan i världen, 2 sp (RO02)

Studieavsnittets moduler

- Den ortodoxa kyrkan i världen, 2 sp (UO2), Obligatorisk

Mål

Den ortodoxa kyrkan i världen

Målen för modulen är att den studerande ska

- uppfatta ortodoxin som en fortsättning av den apostoliska kyrkan och kyrkofädernas tradition samt klosterväsendets betydelse för den ortodoxa kyrkans andliga liv
- gestalta och kunna analysera kristendomens historiska utveckling ur den ortodoxa kyrkans, kulturens, samhällets och individens synvinkel samt utveckla kulturell läskunnighet i anknytning till ortodoxi och annan kristendom
- känna till lokala ortodoxa kyrkor i världen och deras historiska utveckling och inre mångfald
- känna till centrala riktningar inom kristendomen samt bakgrunden till deras uppkomst och kunna jämföra dem
- bekanta sig med globalt samarbete mellan olika kyrkor
- utveckla färdigheter att agera i pluralistiska miljöer.

Centralt innehåll

Den ortodoxa kyrkan i världen

- vilken inverkan den ortodoxa kyrkans lärogrunder och andliga liv har på kulturen och det dagliga livet
- uppkomsten av begreppet lokala ortodoxa kyrkor
- den bysantinska kyrkan och klosterväsendet som källa till den östliga kristendomen och dess samhällseliga följder
- ortodoxa kyrkor i Europa och på andra kontinenter och deras lokala särdrag
- de orientaliska ortodoxa kyrkorna
- den västliga kristendomen, katolska kyrkan, protestantiska kyrkor och karismatisk kristendom samt deras särdrag, etiska tänkande och samhällseliga inflytande
- aktuella frågor som berör ortodoxin och annan kristendom och bakgrunden till dem
- ortodoxa kyrkor och den ekumeniska rörelsen samt religionsdialog

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet utvecklar vi den religiösa läskunnigheten i fråga om kristendom. Förståelse för den globala kristendomen och de faktorer som påverkar den ger också bättre färdigheter för att öva på meningsfull religions- och åskådningsdialog av hög kvalitet.

Vi bekantar oss med kristendomen i världen. Vi har möjlighet att följa och analysera aktuella medieinnehåll och debatter som rör religion. Vi studerar också religionens olika tolkningssätt och uttrycksformer på olika håll i världen.

Kunskap om kristendomens centrala riktningar och förståelse för dess mångfald ger den studerande färdigheter att agera som en bildad världsmedborgare. Högskolorna i Helsingfors och övriga Finland ger också möjligheter att följa lokal och global teologisk och religionsvetenskaplig forskning och debatt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religioner och religiösa rörelser i världen, 2 sp (RO03)

Studieavsnittets moduler

- Religioner och religiösa rörelser i världen, 2 sp (UO3), Valfri

Mål

Religioner och religiösa rörelser i världen

Målen för modulen är att den studerande ska

- känna till världsreligionerna som en del av individens och kollektivets liv, deras lokala påverkan på kultur och samhälle samt deras förhållande till den ortodoxa kyrkan
- fördjupa sig i religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan som en del av individens och kollektivets liv samt deras inverkan på kultur och samhälle
- känna till och kunna analysera hur religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan syns i och påverkar västvärlden
- gestalta och kunna analysera naturreligionernas nuvarande situation och centrala drag
- gestalta och kunna analysera bakgrunden till nyreligiösa rörelser och deras centrala drag
- utveckla kulturell läskunnighet i anknytning till religioner och förmåga att agera i arbetslivet och i internationella miljöer.

Centralt innehåll

Religioner och religiösa rörelser i världen

- den hinduiska världsbilden, livsstilen och etiken, hinduismens mångfald och inflytande på Indiens kultur och samhälle samt den religiösa situationen i dagens Indie
- centrala drag och etiska principer i jainismen och sikhismen
- den buddhistiska livsstilen och etiken, buddhistiska läror och riktningar samt buddhismens inflytande på asiatiska kulturer
- centrala drag i den gamla kinesiska folktron, konfucianismen och taoismen och deras inflytande på det kinesiska tänkesättet och samhället samt den religiösa situationen i dagens Kina
- shintoismens centrala drag samt religionernas inflytande på den japanska kulturen och det japanska samhället
- inflytandet i västvärlden från religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan
- naturreligioners och voodoo-besläktade religioners centrala drag och utbredning

- *bakgrunder till nyreligiösa rörelser och deras centrala drag*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet får den studerande verktyg för att förstå religionernas betydelse i byggandet av en hållbar framtid. Genom att bekanta sig med exempelvis de ostasiatiska religiösa traditionerna och deras förhållande till etiska frågor och miljöfrågor kan den studerande få nya perspektiv på bland annat studiet av koldioxidneutralitet och dess betydelse.

Under detta studieavsnitt utvecklar vi den kulturella läskunnigheten. I Helsingfors finns möjlighet att bekanta sig med olika religiösa samfund och rörelser som verkar och påverkar i Finland samt besöka deras heliga rum. Detta ökar de studerandes kulturella förståelse och läskunnighet samt förmåga att samarbeta med olika slags människor.

Vi studerar de religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan samt de nya religiösa rörelsernas samhällseliga effekter på olika håll i världen. Studieavsnittet ökar den studerandes beredskap att verka i en internationell verksamhetsmiljö i arbetslivet.

Vi övar på åskådningsdialog och bekantar oss med religionernas mångfald. Studiet av religion är i sig självt tvärvetenskapligt. Vi bekantar oss också med de begrepp, det språk och den symbolik som är typiska för religionerna.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religion, kultur och samhälle i Finland, 2 sp (RO04)

Studieavsnittets moduler

- Religion, kultur och samhälle i Finland, 2 sp (UO4), Valfri

Mål

Religion, kultur och samhälle i Finland

Målen för modulen är att den studerande ska

- känna till den fornfinnska religiösa traditionen och känna igen hur den syns i det finländska kulturarvet
- känna till de olika skedena i den ortodoxa kyrkans historia i Finland från det att kristendomen kom till Finland fram till i dag
- få en mångsidig bild av växelverkan mellan religion och samhälle som en del av Finlands utveckling som stat och nation
- få en mångsidig bild av växelverkan mellan religion och samhälle i dagens Finland samt fördjupa sig i religionernas inflytande och betydelse inom den offentliga, privata, tredje och fjärde sektorn
- förstå att kunskap om religioner och livsåskådningar behövs inom olika områden i samhällslivet
- kunna analysera och bedöma aktuella debatter kring religionsfrihet och växelverkan mellan religion och samhälle
- utveckla förmåga att agera som aktiv medborgare och samhällsmedlem
- utveckla förmåga att ta del av dialoger mellan religioner och åskådningar, samt kunna leva som en kultur- och åskådningsmedveten aktiv samhällsmedlem.

Centralt innehåll

Religion, kultur och samhälle i Finland

- fornfinnska trostraditioner och hur de tar sig uttryck i det finländska kulturarvet
- kristendomens ankomst till Finland och klosterväsendets inflytande på ortodoxin i Karelen
- de ortodoxa i skärningspunkten mellan väst och öst, den autonoma ortodoxa kyrkan i Finland och dess inriktning mot det finländska samhället
- språkliga och nationella ortodoxa minoriteter i Finland
- den lutherska och katolska kyrkan och andra religiösa samfund i Finland
- kristendomen som formare av samhället och kulturen i Finland under olika tider
- religionens betydelse och synlighet inom den offentliga sektorn, i politiken, arbetslivet och ekonomin, religiösa samfund som aktörer inom tredje sektorn samt religionens betydelse och synlighet i individens och familjernas liv samt i seder och bruk
- religionens roll i de etniska och språkliga minoriteternas liv i Finland
- dialog mellan religioner och åskådningar i dagens Finland

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Klargörandet av förhållandet mellan religion och samhälle ger den studerande bättre möjligheter att, om hen så önskar, stärka sitt eget och andras välbefinnande i förhållande till religioner och åskådningar.

Under studieavsnittet utvecklar vi färdigheterna att delta i dialog kring religions-, åskådnings- och samhällsfrågor.

Vi bekantar oss med religionens inflytande och betydelse inom den offentliga, privata samt tredje och fjärde sektorn.

Vi studerar växelverkan mellan religion och samhälle samt seder och bruk i nutidens Finland samt övar på att agera som kultur- och åskådningsmedvetna medlemmar i samhället. Under studieavsnittet kan man göra olika studiebesök i Helsingfors.

Under studieavsnittet bekantar vi oss mångsidigt med olika frågor kring jämlikhet och diskriminering med kopplingar till religioner och åskådningar.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Växelverkan mellan ortodoxin och konsten, 2 sp (RO05)

Studieavsnittets moduler

- Växelverkan mellan ortodoxin och konsten, 2 sp (UO5), Valfri

Mål

Växelverkan mellan ortodoxin och konsten

Målen för modulen är att den studerande ska

- *förstå och kunna analysera förhållandet mellan religion och konst i allmänhet*
- *utveckla sin förmåga att tolka olika former av religiös konst*
- *fördjupa sig i hur man genom olika konstnärliga konstformer uttrycker centrala läror inom en religion, i synnerhet kristendomen och den ortodoxa kyrkan*
- *vara förtrogen med uttrycksformer för ortodox och annan kristen konst*
- *förstå skillnaden mellan sakral och religiös konst*
- *bekanta sig med religiös symbolik och känna igen religionens inflytande på nutida konst och kultur.*

Centralt innehåll

Växelverkan mellan ortodoxin och konsten

- *växelverkan mellan religion och konst, religioners betydelse för konstens utveckling*
- *religiösa teman, symbolik och myter i olika konstformer*
- *den ortodoxa konstens former: kyrkomusik, ikonkonst, arkitektur, hymnogra*
- *analys av Bibelns berättelser och den kristna läran med hjälp av olika konstformer*
- *hur religioner och särskilt ortodoxin tar sig uttryck i dagens konst*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet bekantar vi oss med relationen mellan konst och religion. Konst är kopplad till teman kring välbefinnande på många sätt, såväl genom övning av självuttrycket och empatiförmågan som genom vidgning av tolkningshorisonten.

I detta studieavsnitt bekantar vi oss med hur man genom religiös konst kan uttrycka centrala läror och berättelser inom en religion. Utveckling av kunskapen om symbolik stärker den studerandes förståelse för olika sätt att kommunicera.

Vi övar på förmågan att tolka religiösa dimensioner i olika former av konst och populärkultur.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Ortodoxi, vetenskap och medier, 2 sp (RO06)

Studieavsnittets moduler

- Ortodoxi, vetenskap och medier, 2 sp (UO6), Valfri

Mål

Ortodoxi, vetenskap och medier

- kunna analysera och bedöma förhållandet mellan religioner och medie
- kritiskt kunna bedöma religionsrelaterad information och dess källor
- undersöka mediernas bild av ortodoxin och andra religioner nationellt och internationellt
- fördjupa sig i etiska frågor som aktualiseras av vetenskap och medier med hänsyn till den ortodoxa kyrkans tradition och etik
- fördjupa sig i vetenskapens och den ortodoxa kyrkans människosyn
- känna till religionsforskningens olika perspektiv och metoder inom olika vetenskapsområden samt aktuell forskning kring den ortodoxa kyrkan.

Centralt innehåll

Ortodoxi, vetenskap och medier

- religiösa medier och användningen av medier i religiösa sammanhang
- användningen av religiöst språk och religiös symbolik i olika medier
- religioners mediesynlighet och den ortodoxa kyrkans medievärld
- hur religionsrelaterade fenomen behandlas i medierna, såsom attityder och föreställningar kring religioner, religionernas roll i konflikter och fredsbyggande, religion och miljöfrågor, religion och etiska frågor, religionskritik
- vetenskap, medier och den ortodoxa kyrkans etiska undervisning

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under detta studieavsnitt bekantar vi oss med behandlingen av fenomenet religion i medierna. Attityder och uppfattningar kring religion, religionernas roll i konflikter och fredsbyggande samt religioner och miljöfrågor är alla teman där man diskuterar etiska frågor.

Under studieavsnittet analyserar man relationerna mellan religioner och medier samt övar på att kritiskt utvärdera information och källor som berör religion.

Vi bekantar oss med religionsforskningens olika perspektiv och metoder inom olika vetenskapsområden samt med aktuell forskning. Studieavsnittet utvecklar den religiösa läskunnigheten och ger den studerande verktyg för att uppfatta växelverkan mellan vetenskap och religion.

Studieavsnittet ger den studerande färdigheter att ta fram och presentera information som rör religion. Den kommunikativa kompetensen stärks även när vi bekantar oss med användningen av religiöst språk och religiösa bilder i olika medier.

När medieläskunnigheten i anknytning till religionen stärks, stärks den studerandes kompetens för välbefinnande. Kritisk bedömning och tillämpning av religiös allmänbildning stärker den studerandes eget aktörskap i att bättre ta hand om sitt eget och andras välbefinnande.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (RO7)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (RO08)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

7.9.3. Katolsk religion (KT3)

Studieavsnitt

Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår, 2 sp (RK01)

Studieavsnittets moduler

- Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår, 2 sp (UK1), Obligatorisk

Mål

Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår

Målen för modulen är att den studerande ska

- *gestalta och kunna analysera den religiösa situationen i världen och de faktorer som påverkar den, liksom även religionernas inre mångfald*
- *kunna analysera religiositet och irreligiositet som fenomen*
- *gestalta och kunna analysera judendomens, kristendomens och islams gemensamma rötter, deras möten under historiens lopp och inflytande på kulturarv och samhällen*
- *utveckla förmåga att agera i miljöer och arbetsliv som är präglade av mångreligiositet och kulturell mångfald samt kunna diskutera aktuella frågor i anslutning till religion.*

Centralt innehåll

Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår

- *religion som allmänmänskligt fenomen, definition av katolsk kultur*
- *den religiösa situationen i världen, kännetecknen för nutida religiositet och irreligiositet, religionsfrihet som mänsklig rättighet samt religionernas betydelse i byggandet av en hållbar framtid*
- *förhållandet mellan religion och vetenskap, särskilt ur katolsk synvinkel*
- *kristendomens uppkomst, centrala läror, etik, utövande av religion och inre mångfald i ljuset av katolsk forskning*
- *judendomens och islams lära och livsstil, deras betydelse för den västerländska kulturen*

- *katolska kyrkans förhållande till judendom och islam*
- *de heliga skrifternas tillkomst och ställning samt hur de används och tolkas i judendomen, kristendomen och islam, katolska Bibeln*
- *historiska och aktuella frågor som anknyter till möten mellan olika åskådningar*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

När den studerande lär sig gestalta fenomenet religion ökar förståelsen för förhållandet mellan religion och välbefinnande. När förståelsen ökar får den studerande bättre färdigheter att, om hen så önskar, stärka och identifiera de element som stöder individens och kollektivets välbefinnande i olika religioner. Acceptans och respekt för mångfald stärker de studerandes välbefinnande.

Förståelse för den religiösa situationen i världen och de faktorer som påverkar den ger också goda färdigheter för att öva på meningsfull religions- och åskådningsdialog av hög kvalitet.

Under studieavsnittet övar vi på åskådningsdialog och bekantar oss med religionen som ett mångfasetterat fenomen. Studiet av religion är i sig självt tvärvetenskapligt. Vi bekantar oss också med de begrepp, det språk och den symbolik som är typiska för de abrahamitiska religionerna.

Under studieavsnittet bekantar vi oss med den religiösa situationen i världen samt fördjupar oss i religiositetens och irreligiositetens karaktär och religionsfriheten som mänsklig rättighet. Vi övar också på åskådningsdialog, vilket ger de studerande färdigheter att verka som bildade världsmedborgare. I Helsingfors stads gymnasier har vi möjlighet att besöka heliga rum för alla abrahamitiska religioner som är verksamma i Helsingfors. Tack vare mångfalden bland de studerande är det också naturligt för oss att föra dialog mellan olika religioner.

De studerande får verktyg för att förstå religionernas betydelse i byggandet av en hållbar framtid. Samtidigt tar vi också upp andra aktuella etiska frågor som berör religioner och åskådningar.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Kristendomen i världen, 2 sp (RK02)

Studieavsnittets moduler

- Kristendomen i världen, 2 sp (UK2), Obligatorisk

Mål

Kristendomen i världen

Målen för modulen är att den studerande ska

- förstå kristendomens betydelse ur den katolska kyrkans, kulturens, samhällets och individens perspektiv
- känna till centrala riktningar inom kristendomen samt bakgrunden till deras uppkomst och kunna jämföra deras centrala drag
- fördjupa sig i olika uttrycksformer inom katolicismen på olika håll i världen och kan uppfatta deras förhållande till katolska kyrkans officiella lära
- kunna analysera och bedöma aktuella medieinnehåll och debatter i anslutning till kristendom.

Centralt innehåll

Kristendomen i världen

- uppkomsten och utvecklingen av katolsk kristendom, dess speciella särdrag, förhållande till Bibeln, etiskt tänkande och samhällliga inverkan under historiens lopp
- uppkomsten av den ortodoxa och protestantiska kristendomen, deras särdrag, etiska tänkande och samhällliga inverkan
- vikten av katolska ordnar för kyrkan och i samhället
- religionens ställning och dess bakgrund på olika håll i Europa
- kyrkans ställning och växelverkan med den omgivande kulturen globalt
- ekumenik och religionsdialog
- kristendomen och miljöfrågor samt andra aktuella frågor inom kristendomen och katolicismen och bakgrunden till dessa frågor

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet utvecklar vi den religiösa läskunnigheten i fråga om kristendom. Förståelse för den globala kristendomen och de faktorer som påverkar den ger också de studerande bättre färdigheter att öva på meningsfull religions- och åskådningsdialog av hög kvalitet.

Vi bekantar oss med kristendomen i världen. Under studieavsnittet kan man följa och analysera aktuella medieinnehåll och debatter som rör religion. Vi studerar religionens olika tolkningsätt och uttrycksformer på olika håll i världen.

Kunskap om kristendomens centrala riktningar och förståelse för dess mångfald ger den studerande färdigheter att agera som en bildad världsmedborgare. Högskolorna i Helsingfors och övriga Finland ger också möjligheter att följa lokal och global teologisk och religionsvetenskaplig forskning och debatt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religioner och religiösa rörelser i världen, 2 sp (RK03)

Studieavsnittets moduler

- Religioner och religiösa rörelser i världen, 2 sp (UK3), Valfri

Mål

Religioner och religiösa rörelser i världen

Målen för modulen är att den studerande ska

- känna till världsreligionerna som en del av individens och kollektivets liv, deras lokala inverkan på kultur och samhälle samt deras förhållande till katolska kyrkan
- känna till de religioner som förekommer i Asien och deras inflytande på västvärlden
- gestalta och kunna analysera naturreligionernas centrala drag och utbredning
- gestalta och kunna analysera bakgrunden till nyreligiösa rörelser och deras centrala drag
- utveckla kulturell läskunnighet i anknytning till religioner och förmåga att agera i arbetslivet och i internationella miljöer.

Centralt innehåll

Religioner och religiösa rörelser i världen

- katolska kyrkans inställning till andra religioner
- Indiens religioner och deras inflytande på kultur och samhälle
- de kinesiska religionernas och åskådningarnas inflytande på det kinesiska tänkesättet och samhället
- shintoismen och andra japanska religioner
- inflytandet i västvärlden från religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan, samt bakgrunden och de centrala dragen i nya religiösa rörelser
- naturreligionernas centrala drag och utbredning
- den katolska kyrkan och religionsdialog

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet får den studerande verktyg för att förstå religionernas betydelse i byggandet av en hållbar framtid. Genom att bekanta sig med exempelvis de ostasiatiska religiösa traditionerna och deras förhållande till etiska frågor och miljöfrågor kan den studerande få nya perspektiv på bland annat studiet av koldioxidneutralitet och dess betydelse.

Vi övar på åskådningsdialog och bekantar oss med religionernas mångfald. Studiet av religion är i sig självt tvärvetenskapligt. Vi bekantar oss också med de begrepp, det språk och den symbolik som är typiska för religionerna.

Under studieavsnittet studerar vi de religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan samt de nya religiösa rörelsernas samhälleliga effekter på olika håll i världen. Studieavsnittet ökar den studerandes beredskap att verka i en internationell verksamhetsmiljö i arbetslivet.

Under studieavsnittet utvecklas den kulturella läskunnigheten. I Helsingfors har vi möjlighet att bekanta oss med olika religiösa samfund och rörelser som verkar och påverkar i Finland samt besöka deras heliga rum. Detta ökar de studerandes kulturella förståelse och läskunnighet samt förmåga att samarbeta med olika slags människor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religion, kultur och samhälle i Finland, 2 sp (RK04)

Studieavsnittets moduler

- Religion, kultur och samhälle i Finland, 2 sp (UK4), Valfri

Mål

Religion, kultur och samhälle i Finland

Målen för modulen är att den studerande ska

- känna till den fornfinska religiösa traditionen och känna igen hur den syns i det finländska kulturarvet
- bekanta sig med kristendomens historia från den katolska svenska tiden till i dag och fördjupa sig i katolska kyrkans skeden i förhållande till andra religiösa inriktningar i Finland
- få en mångsidig bild av växelverkan mellan religion och samhälle i dagens Finland
- fördjupa sig i religionernas inflytande och betydelse inom den offentliga, privata samt tredje och fjärde sektorn
- förstå att kunskap om religioner behövs inom olika områden i samhällslivet
- kunna analysera aktuella debatter kring religionsfrihet och växelverkan mellan religion och samhälle
- kunna agera som aktiv medborgare och samhällsmedlem
- utveckla förmåga att ta del av dialoger mellan religioner och åskådningar.

Centralt innehåll

Religion, kultur och samhälle i Finland

- *det fornfinnska och skandinaviska religionernas uttryck i det finländska kulturarvet*
- *katolicismen i det finländska kulturarvet*
- *kristna riktningar i Finland*
- *katolska samfund i Finland och deras förhållande till samhället*
- *andra religiösa samfund i Finland*
- *dialogen mellan religioner och åskådningar i dagens Finland*
- *religionens betydelse och synlighet inom den offentliga sektorn, i politiken, arbetslivet och ekonomin ur katolska kyrkans synvinkel*
- *religionens betydelse i individens och familjens liv och inom finländska seder och bruk, den katolska familjesynen*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Klargörandet av förhållandet mellan religion och samhälle ger den studerande bättre möjligheter att, om hen så önskar, stärka sitt eget och andras välbefinnande i förhållande till religioner och åskådningar.

Under studieavsnittet utvecklar vi den studerandes färdigheter att delta i dialog kring religions-, åskådnings- och samhällsfrågor.

Under studieavsnittet bekantar vi oss med religionens inflytande och betydelse inom den offentliga, privata samt tredje och fjärde sektorn.

Vi studerar växelverkan mellan religion och samhälle samt seder och bruk i nutidens Finland samt övar på att agera som kultur- och åskådningsmedvetna medlemmar i samhället. I Helsingfors finns möjlighet att göra olika studiebesök.

Vi bekantar oss mångsidigt med olika frågor kring jämlikhet och diskriminering med kopplingar till religioner och åskådningar.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religion inom konst och kultur, 2 sp (RK05)

Studieavsnittets moduler

- Religion inom konst och kultur, 2 sp (UK5), Valfri

Mål

Religion inom konst och kultur

Målen för modulen är att den studerande ska

- *gestalta förhållandet mellan religion och konst i allmänhet*
- *förstå betydelsen av religiös konst och kreativt uttryck i skapandet av kultur, särskilt katolska kyrkans inflytande på den västerländska konstens utveckling både historiskt och i modern tid*
- *fördjupa sig i hur man med hjälp av konstnärliga medel kan förmedla de centrala läror i en religion, särskilt kristendomen*
- *bekanta sig med religiös symbolik i sin egen omgivning.*

Centralt innehåll

Religion inom konst och kultur

- *växelverkan mellan religion och konst*
- *katolska kyrkans förhållande till konst*
- *hur arkitekturen i religiösa rum återspeglar religionen och dess särdrag*
- *religiösa teman, symbolik och myter i olika konstformer*
- *bibelberättelser och olika tolkningar av katolsk lära i olika konstformer: historiska och aktuella exempel på bildkonst, musik, litteratur samt filmkonst, TV och elektroniska medier*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet bekantar vi oss med relationen mellan konst och religion. Konst är kopplad till teman kring välbefinnande på många sätt, såväl genom övning av självuttrycket och empatiförmågan som genom vidgning av tolkningshorisonten.

Vi bekantar oss med hur man genom religiös konst kan uttrycka centrala läror och berättelser inom en religion. Utveckling av kunskapen om symbolik stärker förståelsen för olika sätt att kommunicera.

Vi övar på förmågan att tolka religiösa dimensioner i olika former av konst och populärkultur.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de

uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religion, vetenskap och medier, 2 sp (RK06)

Studieavsnittets moduler

- Religion, vetenskap och medier, 2 sp (UK6), Valfri

Mål

Religion, vetenskap och medier

Målen för modulen är att den studerande ska

- *känna till den internationella religionsforskningens olika perspektiv och metoder inom olika vetenskapsområden, särskilt ur ett katolskt perspektiv*
- *förstå katolska kyrkans förhållande till vetenskapen historiskt och i dag*
- *bekanta sig med aktuella religionsrelaterade teman i medierna, och i synnerhet internationella nyheter producerade av katolska kyrkan och katolska samfund*
- *kunna analysera och bedöma förhållandet mellan religion och medier*
- *kritiskt kunna bedöma religionsrelaterad information och dess källor.*

Centralt innehåll

Religion, vetenskap och medier

- *aktuella religionsforskningsperspektiv och -metoder inom olika vetenskapsområden*
- *förhållandet mellan katolska kyrkan och vetenskapen*
- *de katolska högskolornas roll och inflytande på vetenskapen historiskt och i dag*
- *religiösa medier och användning av medier i religioner, historiska och aktuella exempel*
- *katolska medier i Finland och internationellt*
- *användning av religiöst språk och religiösa bilder i olika medier*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

När medielläskunnigheten i anknytning till religionen stärks, stärks den studerandes kompetens för välbefinnande. Kritisk bedömning och tillämpning av religiös allmänbildning stärker den studerandes eget aktörskap i att bättre ta hand om sitt eget och andras välbefinnande.

Studieavsnittet ger den studerande färdigheter att ta fram och presentera information som rör religion. Den kommunikativa kompetensen stärks under studieavsnittet även när vi bekantar oss med användningen av religiöst språk och religiösa bilder i olika medier.

Under studieavsnittet bekantar vi oss med religionsforskningens olika perspektiv och metoder inom olika vetenskapsområden samt aktuell forskning. Studieavsnittet utvecklar den religiösa läskunnigheten och ger den studerande verktyg för att uppfatta växelverkan mellan vetenskap och religion.

Vi analyserar relationerna mellan religioner och medier samt övar på att kritiskt utvärdera information och källor som berör religion.

Under studieavsnittet bekantar vi oss med behandlingen av fenomenet religion i medierna. Attityder och uppfattningar kring religion, religionernas roll i konflikter och fredsbyggande samt religioner och miljöfrågor är teman där man tar upp etiska frågor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (RK07)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

7.9.4. Islamisk religion (KT4)

Studieavsnitt

Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår, 2 sp (RI01)

Studieavsnittets moduler

- Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår, 2 sp (UI1), Obligatorisk

Mål

Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår

Målen för modulen är att den studerande ska

- *gestalta och kunna analysera den religiösa situationen i världen och de faktorer som påverkar den, liksom även religionernas inre mångfald*
- *kunna analysera religiositet och irreligiositet som fenomen*
- *gestalta och kunna analysera judendomens, kristendomens och islams gemensamma rötter, deras centrala drag, kulturarv och inflytande i samhället samt utveckla kulturell läskunnighet i anknytning till dessa religioner*
- *utveckla förmåga att agera i miljöer och arbetsliv som är präglade av mångreligiositet och kulturell mångfald samt kunna diskutera aktuella frågor i anslutning till religion.*

Centralt innehåll

Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår

- *religion som fenomen, definition av religion och relationen mellan religion och vetenskap*
- *den religiösa situationen i världen, kännetecknen för nutida religiositet och irreligiositet, religionsfrihet som mänsklig rättighet*
- *religionernas betydelse i byggandet av en hållbar framtid och andra aktuella frågor i anslutning till religioner och åskådningar*
- *judendomens, kristendomens och islams kulturella bakgrund och uppkomst samt deras viktigaste och gemensamma kännetecken ur islamiskt perspektiv*
- *de heliga skrifternas tillkomst och ställning samt hur de används och tolkas i judendomen, kristendomen och islam*
- *judendomens och kristendomens inre mångfald, lära, etik, livsstil, förhållande till samhället och betydelse för den västerländska kulturen*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

När den studerande lär sig gestalta fenomenet religion ökar förståelsen för förhållandet mellan religion och välbefinnande. När förståelsen ökar får den studerande bättre färdigheter att, om hen så önskar, stärka och identifiera de element som stöder individens och kollektivets välbefinnande i olika religioner. Acceptans och respekt för mångfald stärker de studerandes välbefinnande.

Förståelse för den religiösa situationen i världen och de faktorer som påverkar den ger också bättre färdigheter för att öva på meningsfull religions- och åskådningsdialog av hög kvalitet.

Vi övar på åskådningsdialog och bekantar oss med religionen som ett mångfasetterat fenomen. Studiet av religion är i sig självt tvärvetenskapligt. Vi bekantar oss också med de begrepp, det språk och den symbolik som är typiska för de abrahamitiska religionerna.

Vi bekantar oss med den religiösa situationen i världen samt fördjupar oss i religiositetens och irreligiositetens karaktär och religionsfriheten som mänsklig rättighet. Vi övar också på åskådningsdialog, vilket ger de studerande färdigheter att verka som bildade världsmedborgare. Helsingfors stads gymnasier har möjlighet att besöka heliga rum för alla abrahamitiska religioner som är verksamma i Helsingfors. Tack vare mångfalden bland de studerande har man i Helsingfors stads gymnasier en naturlig möjlighet att föra dialog mellan religionerna.

Under studieavsnittet får de studerande verktyg för att förstå religionernas betydelse i byggandet av en hållbar framtid. Samtidigt tar man också upp andra aktuella etiska frågor som berör religioner och åskådningar.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Islam i världen, 2 sp (RI02)

Studieavsnittets moduler

- Islam i världen, 2 sp (UI2), Obligatorisk

Mål

Islam i världen

Målen för modulen är att den studerande ska

- gestalta och kunna analysera islams betydelse ur ett kulturellt, samhälleligt och ur individens perspektiv samt utveckla kulturell och religiös läskunnighet i anknytning till islam
- känna till centrala riktningar inom islam och bakgrunden till deras uppkomst, frågor i anslutning till deras inre mångfald och kunna jämföra centrala drag hos de olika riktningarna
- fördjupa sig i olika tolkningssätt och uttrycksformer inom islam på olika håll i världen
- kunna analysera och bedöma aktuella medieinnehåll och debatter i anslutning till islam
- utveckla färdigheter att agera i pluralistiska miljöer.

Centralt innehåll

Islam i världen

- islams grundpelare och uppkomsten av shia, sunni och sufism samt deras centrala drag
- islams inre mångfald
- politisk islam och huvuddragen i islamiska rörelser
- islamisk etik, etiskt tänkande och samhälleligt inflytande
- islams betydelse i Europa och i den europeiska religionsdialogen
- inställningen till muslimska minoriteter i västvärlden
- religionens ställning, förhållandet mellan religion och stat samt islams inflytande på samhället och kulturen på olika håll i världen
- bakgrunder till nyreligiösa rörelser och deras centrala drag

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under detta studieavsnitt utvecklar vi den religiösa läskunnigheten i fråga om islam. Förståelse för islam i världen och de faktorer som påverkar den ger också den studerande bättre färdigheter för att öva på meningsfull religions- och åskådningsdialog av hög kvalitet.

Vi bekantar oss med islam i världen. Under studieavsnittet kan man följa och analysera aktuella medieinnehåll och debatter som rör religion. Vi studerar religionens olika tolkningssätt och uttrycksformer på olika håll i världen.

Kunskap om islams centrala riktningar och förståelse för dess mångfald ger den studerande färdigheter att agera som en bildad världsmedborgare. Högskolorna i Helsingfors och övriga Finland ger också möjligheter att följa lokal och global teologisk och religionsvetenskaplig forskning och debatt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet,

så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religioner och religiösa rörelser i världen, 2 sp (RI03)

Studieavsnittets moduler

- Religioner och religiösa rörelser i världen, 2 sp (UI3), Valfri

Mål

Religioner och religiösa rörelser i världen

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa sig i religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan som en del av individens och kollektivets liv samt religionernas inflytande på kultur och samhälle
- känna till och kunna analysera hur religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan syns i och påverkar västvärlden
- förstå islams förhållande till hinduismen och buddhismen
- gestalta och kunna analysera naturreligionernas nuvarande situation och centrala drag
- gestalta och kunna analysera bakgrunder till nyreligiösa rörelser och deras centrala drag
- utveckla kulturell läskunnighet i anknytning till religioner och förmåga att agera i arbetslivet och i internationella miljöer.

Centralt innehåll

Religioner och religiösa rörelser i världen

- den hinduiska världsbilden, livsstilen och etiken, hinduismens mångfald och inflytande på Indiens kultur och samhälle samt den religiösa situationen i dagens Indien
- centrala drag och etiska principer i jainismen och sikhismen
- den buddhistiska livsstilen och etiken, buddhistiska läror och riktningar samt buddhismens inflytande på asiatiska kulturer
- islams förhållande till hinduismen och buddhismen förr och nu
- centrala drag i den gamla kinesiska folktron, konfucianismen och taoismen och deras inflytande på det kinesiska tänkesättet och samhället samt den religiösa situationen i dagens Kina
- shintoismens centrala drag samt religionernas inflytande på den japanska kulturen och det japanska samhället
- inflytandet i västvärlden från religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan
- naturreligionernas och voodoo-besläktade religioners centrala drag och utbredning
- bakgrunder till nyreligiösa rörelser och deras centrala drag

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet övar vi på åskådningsdialog och bekantar oss med religionernas mångfald. Studiet av religion är i sig självt tvärvetenskapligt. Vi bekantar oss också med de begrepp, det språk och den symbolik som är typiska för religionerna.

Vi studerar de religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan samt de nya religiösa rörelsernas samhälleliga effekter på olika håll i världen. Studieavsnittet ökar den studerandes beredskap att verka i en internationell verksamhetsmiljö i arbetslivet.

Detta studieavsnitt utvecklar den kulturella läskunnigheten. I Helsingfors finns möjlighet att bekanta sig med olika religiösa samfund och rörelser som verkar och påverkar i Finland samt besöka deras heliga rum. Detta ökar de studerandes kulturella förståelse och läskunnighet samt förmåga att samarbeta med olika slags människor.

De studerande får verktyg för att förstå religionernas betydelse i byggandet av en hållbar framtid. Genom att bekanta sig med exempelvis de ostasiatiska religiösa traditionerna och deras förhållande till etiska frågor och miljöfrågor kan den studerande få nya perspektiv på bland annat studiet av koldioxidneutralitet och dess betydelse.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religion, kultur och samhälle i Finland, 2 sp (RI04)

Studieavsnittets moduler

- Religion, kultur och samhälle i Finland, 2 sp (UI4), Valfri

Mål

Religion, kultur och samhälle i Finland

Målen för modulen är att den studerande ska

- *få en mångsidig bild av växelverkan mellan religion och samhälle i dagens Finland samt fördjupa sig i religionernas inflytande och betydelse inom den offentliga, privata samt tredje och fjärde sektorn*
- *förstå att kunskap om religioner och åskådningar behövs inom olika områden i samhällslivet*
- *kunna känna igen och analysera det mångfaldiga Finlands historia och nutid i förhållande till minoriteter, särskilt muslimer*
- *kunna känna till och analysera de fornfinska trostraditionernas betydelse för det finländska kulturarvet, hur kristendomen format samhället förr och nu och hur traditionerna påverkat islam i Finland*
- *kunna analysera och bedöma aktuella debatter kring religionsfrihet, växelverkan mellan religion och samhälle samt irreligiositet och religionskritik*
- *utveckla förmåga att ta del av dialoger som berör religioner, åskådningar och samhällsfrågor samt kunna leva som en kultur- och åskådningsmedveten, aktiv samhällsmedlem.*

Centralt innehåll

Religion, kultur och samhälle i Finland

- *religionernas situation och religiositeten i Finland, sekularisering*
- *religion och religiösa samfund i den finländska och allmänneuropeiska lagstiftningen, religions- och åskådningsfrihet samt frågor om jämlikhet och diskriminering*
- *religionens betydelse och synlighet inom den offentliga sektorn, i politiken, arbetslivet och ekonomin, religiösa samfund som aktörer inom tredje sektorn samt religionens betydelse i individens och familjernas liv samt i seder och bruk*
- *muslimernas historia och nuvarande situation i Finland samt religionens roll i etniska och språkliga minoriteters liv i Finland*
- *fornfinska trostraditioner och deras betydelse i det finländska kulturarvet samt hur kristendomen format det finländska samhället och den finländska kulturen under olika tider*
- *irreligiositet, religionskritik och icke-religiösa seder och bruk i dagens Finland*
- *dialogen mellan religioner och åskådningar i dagens Finland*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Klargörandet av förhållandet mellan religion och samhälle ger den studerande bättre möjligheter att, om hen så önskar, stärka sitt eget och andras välbefinnande i förhållande till religioner och åskådningar.

Under studieavsnittet utvecklar vi färdigheterna att delta i dialog kring religions-, åskådnings- och samhällsfrågor.

Vi bekantar oss med religionens inflytande och betydelse inom den offentliga, privata samt tredje och fjärde sektorn.

Under detta studieavsnitt studerar vi växelverkan mellan religion och samhälle samt seder och bruk i nutidens Finland samt övar på att agera som kultur- och åskådningsmedvetna medlemmar i samhället. I Helsingfors finns möjlighet att göra olika studiebesök.

Under studieavsnittet bekantar vi oss mångsidigt med olika frågor kring jämlikhet och diskriminering som är kopplade till religioner och åskådningar.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet,

så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religion inom konsten och populärkulturen, 2 sp (RI05)

Studieavsnittets moduler

- Religion inom konsten och populärkulturen, 2 sp (UI5), Valfri

Mål

Religion inom konsten och populärkulturen

Målen för modulen är att den studerande ska

- *förstå och kunna analysera förhållandet mellan religion och konst: betydelsen av konst och arkitektur i olika religioner och religionernas inflytande på konstens utveckling*
- *fördjupa sig i hur man genom konst uttrycker islamiskt tänkande och islamiska läror*
- *känna till religiös symbolik och fördjupa sig i hur religiösa teman behandlas inom konst och populärkultur*
- *öva upp sin förmåga att tolka religiösa inslag i olika former av konst och populärkultur.*

Centralt innehåll

Religion inom konsten och populärkulturen

- *växelverkan mellan religion och konst, religioners betydelse för konstens utveckling*
- *islamisk konst och hur islams centrala drag tar sig uttryck i olika konstformer*
- *hur arkitekturen i religiösa rum återspeglar särdragen i islam*
- *religiösa teman, symbolik och myter i olika konstformer och inom populärkulturen*
- *konsten som uttrycksmedel för den muslimska minoriteten*
- *islams inre mångfald inom olika konstarter*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet bekantar vi oss med relationen mellan konst och religion. Konst är kopplad till teman kring välbefinnande på många sätt, såväl genom övning av självuttrycket och empatiförmågan som genom vidgning av tolkningshorisonten.

Vi bekantar oss med hur man genom religiös konst kan uttrycka centrala läror och berättelser inom en religion. Utveckling av kunskapen om symbolik stärker förståelsen för olika sätt att kommunicera.

Vi övar på förmågan att tolka religiösa dimensioner i olika former av konst och populärkultur.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog

är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religion, vetenskap och medier, 2 sp (RI06)

Studieavsnittets moduler

- Religion, vetenskap och medier, 2 sp (UI6), Valfri

Mål

Religion, vetenskap och medier

Målen för modulen är att den studerande ska

- *känna till religionsforskningens olika perspektiv och metoder inom olika vetenskapsområden samt aktuell forskning*
- *identifiera och kunna analysera religionsrelaterade aktuella teman och innehåll i medierna*
- *kunna analysera förhållandet mellan religion och medier samt kunna bedöma religionsrelaterad information och dess källor kritiskt*
- *utveckla färdigheter att producera och presentera religionsrelaterad information.*

Centralt innehåll

Religion, vetenskap och medier

- *aktuella religionsforskningsperspektiv och -metoder inom olika vetenskapsområden: olika vetenskapsområden inom klassisk islam och teologi, religionsvetenskap och samhällsvetenskap som forskningsområden*
- *islamiska medier och användningen av medier i religiösa sammanhang*
- *användningen av religiöst språk och religiösa bilder i olika medier*
- *religioners mediesynlighet*
- *hur religionsrelaterade fenomen behandlas i medierna, såsom attityder och föreställningar kring religioner, religionernas roll i konflikter och fredsbyggande, religion och miljöfrågor, religion och etiska frågor, religionskritik*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

När mediäläskunnigheten i anknytning till religionen stärks, stärks även den studerandes kompetens för välbefinnande. Kritisk bedömning och tillämpning av religiös allmänbildning stärker den studerandes förmåga att bättre ta hand om sitt eget och andras välbefinnande.

Under studieavsnittet får den studerande färdigheter att producera och presentera information som berör religion. Den kommunikativa kompetensen stärks under studieavsnittet när vi bekantar oss med användningen av religiöst språk och religiösa bilder i olika medier.

Under studieavsnittet bekantar vi oss med religionsforskningens olika perspektiv och metoder inom olika vetenskapsområden samt aktuell forskning. Studieavsnittet utvecklar den religiösa

läskunnigheten och ger den studerande verktyg för att uppfatta växelverkan mellan vetenskap och religion.

Vi analyserar relationerna mellan religioner och medier samt övar på att kritiskt utvärdera information och källor som berör religion.

Vi bekantar oss med behandlingen av fenomenet religion i medierna. Attityder och uppfattningar kring religion, religionernas roll i konflikter och fredsbyggande samt religioner och miljöfrågor är alla teman som anknyter till etiska frågor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (RI07)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

7.9.5. Judisk religion (KT5)

Studieavsnitt

Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår, 2 sp (RJ01)

Studieavsnittets moduler

- Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår, 2 sp (UJ1), Obligatorisk

Mål

Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår

Målen för modulen är att den studerande ska

- gestalta och kunna analysera den religiösa situationen i världen och defaktorer som påverkar den, liksom även religionernas inre mångfald
- kunna analysera religiositet och irreligiositet som fenomen
- gestalta och kunna analysera judendomens, kristendomens och islams gemensamma rötter, deras centrala drag, inflytande på kulturarv och samhällen samt utveckla kulturell läskunnighet i anknytning till dessa religioner
- utveckla förmåga att agera i miljöer och arbetsliv som präglas av mångreligiositet och kulturell mångfald samt kunna diskutera aktuella frågor i anslutning till religion.

Centralt innehåll

Religionen som fenomen – i judendomens, kristendomens och islams fotspår

- religion som fenomen, definition av religion och relationen mellan religion och vetenskap
- den religiösa situationen i världen, kännetecknen för nutida religiositet och irreligiositet, religionsfrihet som mänsklig rättighet
- religionernas betydelse i byggandet av en hållbar framtid och andra aktuella frågor i anslutning till religioner och åskådningar
- judendomens, kristendomens och islams kulturella bakgrund och uppkomst samt deras viktigaste och gemensamma drag
- de heliga skrifternas tillkomst och ställning samt hur de används och tolkas i judendomen, kristendomen och islam

- *kristendomens och islams inre mångfald, lära, etik, livsstil, förhållande till samhället och betydelse för den västerländska kulturen*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

När man lär sig gestalta fenomenet religion ökar förståelsen för förhållandet mellan religion och välbefinnande. När förståelsen ökar får den studerande bättre färdigheter att, om hen så önskar, stärka och identifiera de element som stöder individens och kollektivets välbefinnande i olika religioner. Acceptans och respekt för mångfald stärker de studerandes välbefinnande.

Förståelse för den religiösa situationen i världen och de faktorer som påverkar den ger också de studerande bättre färdigheter för att öva på meningsfull religions- och åskådningsdialog av hög kvalitet.

Under studieavsnittet bekantar vi oss med den religiösa situationen i världen samt fördjupar oss i religiositetens och irreligiositetens karaktär och religionsfriheten som mänsklig rättighet. Vi övar också på åskådningsdialog, vilket ger de studerande färdigheter att verka som bildade världsmedborgare. Helsingfors stads gymnasier har möjlighet att besöka heliga rum för alla abrahamitiska religioner som är verksamma i Helsingfors. Tack vare mångfalden bland de studerande har man i Helsingfors stads gymnasier en naturlig möjlighet till dialog mellan religionerna.

Vi övar på åskådningsdialog och bekantar oss med religionen som ett mångfasetterat fenomen. Studiet av religion är i sig självt tvärvetenskapligt. Vi bekantar oss också med de begrepp, det språk och den symbolik som är typiska för de abrahamitiska religionerna.

Under studieavsnittet får de studerande verktyg för att förstå religionernas betydelse i byggandet av en hållbar framtid. Samtidigt tar man också upp andra aktuella etiska frågor som berör religioner och åskådningar.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Judendomen i världen, 2 sp (RJ02)

Studieavsnittets moduler

- Judendomen i världen, 2 sp (UJ2), Obligatorisk

Mål

Judendomen i världen

Målen för modulen är att den studerande ska

- *gestalta och kunna analysera judendomens betydelse ur kulturellt, samhälleligt och ur individens perspektiv samt utveckla kulturell och religiös läskunnighet i anknytning till judendomen*
- *känna till centrala riktningar inom judendomen samt bakgrunden till deras uppkomst och kunna jämföra deras centrala drag*
- *fördjupa sig i olika tolkningssätt och uttrycksformer inom judendomen på olika håll i världen*
- *kunna analysera och bedöma aktuella medieinnehåll och debatter om judendomen*
- *utveckla färdigheter att agera i pluralistiska miljöer.*

Centralt innehåll

Judendomen i världen

- *judendomens ställning och växelverkan med den omgivande kulturen på olika håll i världen*
- *judendomens ställning samt religionens och statens förhållande i Finland, Israel och på olika håll i världen*
- *judendomens och särskilt den moderna ortodoxa judendomens uppkomst, särdrag, etiska tänkande och inflytande på samhälle*
- *olika riktningar inom judendomen*
- *de centrala dragen hos icke-judiska religioner som stödjer sig på judendomen, till exempel messiansk judendom och icke-judiska kabbalistiska rörelser*
- *samarbete mellan olika judiska riktningar samt religionsdialog*
- *judendomen och miljöfrågor samt andra aktuella frågor med anknytning till judendomen och bakgrunden till dem*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under kursen utvecklas den religiösa läskunnigheten i fråga om judendomen. Förståelse för judendomen i världen och de faktorer som påverkar den ger också goda färdigheter för att öva på meningsfull religions- och åskådningsdialog av hög kvalitet.

Vi bekantar oss med judendomen i världen. Under studieavsnittet kan man följa och analysera aktuella medieinnehåll och debatter som rör religion. Vi studerar religionens olika tolkningssätt och uttrycksformer på olika håll i världen.

Kunskap om judendomens centrala riktningar och förståelse för dess mångfald ger den studerande färdigheter att agera som en bildad världsmedborgare. Högskolorna i Helsingfors och övriga Finland ger också möjligheter att följa lokal och global teologisk och religionsvetenskaplig forskning och debatt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religioner och religiösa rörelser i världen, 2 sp (RJ03)

Studieavsnittets moduler

- Religioner och religiösa rörelser i världen, 2 sp (UJ3), Valfri

Mål

Religioner och religiösa rörelser i världen

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa sig i religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan som en del av individens och kollektivets liv samt religionernas inflytande på kultur och samhälle
- känna till och kunna analysera hur religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan syns i och påverkar västvärlden
- gestalta och kunna analysera naturreligionernas nuvarande situation och centrala drag
- gestalta och kunna analysera bakgrunder till nyreligiösa rörelser och deras centrala drag
- utveckla kulturell läskunnighet i anknytning till religioner och förmåga att agera i arbetslivet och i internationella miljöer.

Centralt innehåll

Religioner och religiösa rörelser i världen

- den hinduiska världsbilden, livsstilen och etiken, hinduismens mångfald och inflytande på Indiens kultur och samhälle samt den religiösa situationen i dagens Indien
- centrala drag och etiska principer i jainismen och sikhismen
- den buddhistiska livsstilen och etiken, buddhistiska läror och riktningar samt buddhismens inflytande på asiatiska kulturer
- centrala drag i den gamla kinesiska folktron, konfucianismen och taoismen och deras inflytande på det kinesiska tänkesättet och samhället samt den religiösa situationen i dagens Kina
- shintoismens centrala drag samt religionernas inflytande på den japanska kulturen och det japanska samhället
- inflytandet i västvärlden från religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan
- naturreligioners och voodoo-besläktade religioners centrala drag och utbredning
- bakgrunder till nyreligiösa rörelser och deras centrala drag

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

De studerande får verktyg för att förstå religionernas betydelse i byggandet av en hållbar framtid. Genom att bekanta sig med exempelvis de ostasiatiska religiösa traditionerna och deras förhållande till etiska frågor och miljöfrågor kan den studerande få nya perspektiv på bland annat studiet av koldioxidneutralitet och dess betydelse.

Under studieavsnittet utvecklar vi den kulturella läskunnigheten. I Helsingfors finns möjlighet att bekanta sig med olika religiösa samfund och rörelser som verkar och påverkar i Finland samt besöka deras heliga rum. Detta ökar de studerandes kulturella förståelse och läskunnighet samt förmåga att samarbeta med olika slags människor.

Vi studerar de religioner som uppkommit i Indien, Kina och Japan samt de nya religiösa rörelsernas samhällseliga effekter på olika håll i världen. Studieavsnittet ökar de studerandes beredskap att verka i en internationell verksamhetsmiljö i arbetslivet.

Under studieavsnittet övar vi på åskådningsdialog och studerar religionernas mångfald. Studiet av religion är i sig självt tvärvetenskapligt. Vi bekantar oss också med de begrepp, det språk och den symbolik som är typiska för religionerna.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religion, kultur och samhälle i Finland, 2 sp (RJ04)

Studieavsnittets moduler

- Religion, kultur och samhälle i Finland, 2 sp (UJ4), Valfri

Mål

Religion, kultur och samhälle i Finland

Målen för modulen är att den studerande ska

- *få en mångsidig bild av växelverkan mellan religion och samhälle i dagens Finland samt fördjupa sig i religionernas inflytande och betydelse inom den offentliga, privata samt tredje och fjärde sektorn*
- *förstå att kunskap om religioner och åskådningar behövs inom olika områden i samhällslivet*

- *identifiera och kunna analysera de fornfinnska trostraditionernas och kristendomens inflytande på det finländska kulturarvet samt likheter och skillnader i jämförelse med judendomen*
- *kunna analysera och bedöma aktuella debatter kring religionsfrihet och växelverkan mellan religion och samhälle samt irreligiositet och religionskritik*
- *utveckla förmåga att ta del av dialoger som berör religioner, åskådningar och samhällsfrågor samt kunna leva som en kultur- och åskådningsmedveten aktiv samhällsmedlem.*

Centralt innehåll

Religion, kultur och samhälle i Finland

- *religionernas situation och religiositet i Finland, sekularisering*
- *religion och religiösa samfund i den finländska och allmäneuropeiska lagstiftningen, religions- och åskådningsfrihet samt frågor om jämlikhet och diskriminering*
- *religionens betydelse och synlighet inom den offentliga sektorn, i politiken, arbetslivet och ekonomin, religiösa samfund som aktörer inom tredje sektorn samt religionens betydelse i individernas och familjernas liv samt i seder och bruk med beaktande av religionens roll i de etniska och språkliga minoriteternas liv i Finland*
- *fornfinnska trostraditioner och deras betydelse i det finländska kulturarvet samt hur kristendomen format det finländska samhället och den finländska kulturen under olika tider och hur traditionerna påverkat judendomen i Finland*
- *irreligiositet, religionskritik och icke-religiösa seder och bruk i Finland*
- *dialogen mellan religioner och åskådningar i dagens Finland*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Klargörandet av förhållandet mellan religion och samhälle ger den studerande bättre möjligheter att, om hen så önskar, stärka sitt eget och andras välbefinnande i förhållande till religioner och åskådningar.

Under studieavsnittet utvecklar vi färdigheterna att delta i dialog kring religions-, åskådnings- och samhällsfrågor.

Vi bekantar oss med religionens inflytande och betydelse inom den offentliga, privata samt tredje och fjärde sektorn.

Vi studerar växelverkan mellan religion och samhälle samt seder och bruk i nutidens Finland samt övar på att agera som kultur- och åskådningsmedvetna medlemmar i samhället. I Helsingfors finns goda möjligheter till olika studiebesök.

Vi bekantar oss mångsidigt med olika frågor kring jämlikhet och diskriminering med kopplingar till religioner och åskådningar.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religion inom konsten och populärkulturen, 2 sp (RJ05)

Studieavsnittets moduler

- Religion inom konsten och populärkulturen, 2 sp (UJ5), Valfri

Mål

Religion inom konsten och populärkulturen

Målen för modulen är att den studerande ska

- *förstå och kunna analysera förhållandet mellan religion och konst: betydelsen av konst och arkitektur i olika religioner och religionernas inflytande på konstens utveckling*
- *fördjupa sig i hur man genom religiös konst uttrycker centrala läror och berättelser inom en religion, i synnerhet judendomen*
- *känna till religiös symbolik och fördjupa sig i hur religiösa teman behandlas inom konst och populärkultur*
- *öva upp sin förmåga att tolka religiösa inslag i olika former av konst och populärkultur.*

Centralt innehåll

Religion inom konsten och populärkulturen

- *växelverkan mellan religion och konst, religioners betydelse för konstens utveckling*
- *religiös konst och hur religionen tar sig uttryck i olika konstformer*
- *hur arkitekturen i religiösa rum återspeglar religionen och dess särdrag*
- *religiösa teman, symbolik och myter i olika konstformer och inom populärkulturen*
- *analys av olika tolkningar av Tanakhs berättelser och den judiska läran med hjälp av olika konstformer*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med relationen mellan konst och religion. Konst är kopplad till teman kring välbefinnande på många sätt, såväl genom övning av självuttrycket och empatiförmågan som genom vidgning av tolkningshorisonten.

Vi bekantar oss med hur man genom religiös konst kan uttrycka centrala läror och berättelser inom en religion. Utveckling av kunskapen om symbolik stärker förståelsen för olika sätt att kommunicera.

Vi övar på förmågan att tolka religiösa dimensioner i olika former av konst och populärkultur.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Religion, vetenskap och medier, 2 sp (RJ06)

Studieavsnittets moduler

- Religion, vetenskap och medier, 2 sp (UJ6), Valfri

Mål

Religion, vetenskap och medier

Målen för modulen är att den studerande ska

- *känna till religionsforskningens olika perspektiv och metoder inom olika vetenskapsområden samt aktuell forskning*
- *identifiera och kunna analysera religionsrelaterade aktuella teman och innehåll i medierna*
- *kunna analysera förhållandet mellan religion och medier samt kunna bedöma religionsrelaterad information och dess källor kritiskt*
- *utveckla färdigheter att producera och presentera religionsrelaterad information.*

Centralt innehåll

Religion, vetenskap och medier

- *aktuella religionsforskningsperspektiv och -metoder inom olika vetenskapsområden: olika forskningsområden inom religionsvetenskap och teologi samt konstforskning, kulturforskning och samhällsvetenskaper*
- *religiösa medier och användningen av medier i religiösa sammanhang*
- *användningen av religiöst språk och religiösa bilder i olika medier*
- *religioners mediesynlighet*
- *hur religionsrelaterade fenomen behandlas i medierna, såsom attityder och föreställningar kring religioner, religionernas roll i konflikter och fredsbyggande, religion och miljöfrågor, religion och etiska frågor, religionskritik*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

När medieläskunnigheten i anknytning till religionen stärks, stärks även den studerandes kompetens för välbefinnande. Kritisk bedömning och tillämpning av religiös allmänbildning stärker den studerandes eget aktörskap i att bättra ta hand om sitt eget och andras välbefinnande.

Under studieavsnittet får de studerande färdigheter att producera och presentera information som berör religion. Den kommunikativa kompetensen stärks under studieavsnittet när vi bekantar oss med användningen av religiöst språk och religiösa bilder i olika medier.

Vi bekantar oss med religionsforskningens olika perspektiv och metoder inom olika vetenskapsområden samt med aktuell forskning. Vi utvecklar den religiösa läskunnigheten så att de studerande får verktyg för att förstå växelverkan mellan vetenskap och religion.

Under studieavsnittet analyserar man relationerna mellan religioner och medier samt övar på att kritiskt utvärdera information och källor som berör religion.

Under studieavsnittet granskas hanteringen av fenomenet religion i medierna. Attityder och uppfattningar kring religion, religionernas roll i konflikter och fredsbyggande samt religioner och miljöfrågor är alla teman där man diskuterar etiska frågor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Undervisningssamtal, självvärdering och kamratrespons som leds av läraren samt respons på uppgifter under kursen ingår i stödet för den studerande och handledningen av lärandet. Dialog är en viktig grundläggande värdering i studierna i religion, och den stöder också en mångsidig formativ bedömning. Den summativa bedömningens uppgift är att synliggöra uppnåendet av de uppställda målen. Även prov är tillfällen för lärande. Det finns många modeller för summativ bedömning som beaktar lärandet och välbefinnandet.

Bedömningsmetoden avtalas alltid tillsammans i gruppen i början av studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska tydliggöras för den studerande redan i början av studieavsnittet, så att bedömningen leder och stöder den studerande i rätt riktning i förhållande till studieavsnittets centrala mål. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (RJ07)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

7.10. Bildkonst (KU)

Läroämnets uppdrag

Bildkonst är visuell kulturfostran där den studerande utforskar verkligheten med konstens medel. Det primära målet för läroämnet är att den studerande ska förstå vilken betydelse bildkonst och annan visuell kultur har i hans eget liv. Erfarenheter, fantasi och målinriktat arbete utgör grunden för multisensoriskt lärande. I undervisningen studeras estetiska, ekologiska och etiska värderingar inom konst och övrig visuell kultur. Den studerande stärker sina kunskaper om det immateriella och materiella kulturarvet, som stödjer överföring och förnyelse av traditioner. Undervisningen ska stödja en mångsidig allmänbildning och den studerandes utveckling till en aktiv lokal och global aktör. Den studerande ska erbjudas ett varierat utbud av möjligheter att utveckla färdigheter för framtida studier, arbete och internationell verksamhet. Studierna ger förutsättningar för att utveckla ett kreativt och kritiskt tänkande, påverka livsmiljön och främja en hållbar livsstil.

Undervisningen i bildkonst ska fördjupa den studerandes visuella multilitteracitet inom kulturens område liksom även språkmedvetenheten. De studerande iakttar, producerar, tolkar och värderar bilder genom att använda visuella och andra sätt att producera information. Språken inom olika kunskapsområden öppnar nya perspektiv på det fenomen som studeras. Undervisningen uppmuntrar till fördjupning av den kulturella kompetensen genom tvärkonstnärliga och tvärvetenskapliga angreppssätt. Den studerande bli bekant med olika konstsyner. I studierna studeras betydelsen av visuell kultur för individen, den sociala gemenskapen och samhället ur historiskt och kulturellt perspektiv. Den studerande handleds i att motivera sina åsikter och uppfattningar om bildkonst och annan visuell kultur.

I undervisningen i bildkonst studeras verk, produkter och fenomen som både är bekanta och nya för den studerande. Med bild avses två- och tredimensionella verk och produkter och kopior

av dem. I den visuella kulturen ingår även bilder som den studerande själv framställt liksom naturen, byggda miljöer, föremål, mediebilder och verk som definieras som konst. Den studerande deltar i valet av innehåll och uttryckssätt. Undervisningen ska ge förutsättningar för en mångsidig användning av arbetsmetoder och lärmiljöer. Den studerande uppmuntras att experimentera med verktyg, material och uttryckssätt och använda dem på ett kreativt sätt. Nya tekniker, mediemiljöer och former av audiovisuell kultur är samtidigt både föremål för undersökning och visuella uttrycksmedel. Den studerande ska fördjupa sig i aktuella fenomen och arbetssätt inom den visuella kulturen och med olika former av deltagande och inflytande. I undervisningen drar man också mångsidigt fördel av de möjligheter som museer och andra kulturaktörer erbjuder. Gymnasiestudierna i bildkonst skapar en bra grund för att bygga upp ett personligt och livslångt förhållande till visuell kultur.

Mångsidig kompetens

Studierna i bildkonst stödjer den studerandes **kompetens för välbefinnande** genom den sinnliga njutning och de känslor som bilder föder och genom de betydelser den studerande själv skapar. Att förstå och uttrycka en visuell kultur som har betydelse för en själv stödjer identitetsbygge, mänsklig tillväxt, välbefinnande och kontinuerligt lärande. Studierna ger verktyg för att respektera och uppskatta individens och gemenskapens kulturella mångfald. Den studerande uppmuntras att söka intressanta bildkulturer och visuella uttryckssätt.

Studierna i bildkonst utvecklar den **kommunikativa kompetensen** med hjälp av att skapa dialog och förståelse mellan människor genom att granska, dela och diskutera olika bildkulturer. Studierna utvecklar samarbetsförmågan genom helhetsbetonat arbete som är typiskt för konsten. Den studerande utvecklar sina kommunikationsfärdigheter till exempel genom att fördjupa sig i den visuella kulturens bildmässiga och verbala begrepp samt bildtyper och bildsamlingar. Tillämpningen av olika metoder för bildtolkning vid analys, bedömning och produktion av bilder skapar färdigheter att dela och diskutera betydelser och innebörder.

Bildkonst fördjupar den studerandes multilitteracitet för visuell kultur, vilket också bidrar till att utveckla **tvärvetenskaplig och kreativ kompetens**. Det arbete som är typiskt för konsten omfattar olika sätt att undersöka, uttrycka, presentera och verka. I studierna utforskas kulturfenomen genom visualisering och andra sätt att producera kunskap. I bildtolkningen undersöks också en bilds intertextuella referenser till exempel till en sång, en pjäs eller en annan bild. Den studerande producerar och tolkar visuell kultur ur olika konst- och vetenskapsdiscipliners perspektiv.

Den samhällseliga kompetensen fördjupas i läroämnet bildkonst genom att man undersöker de värderingar och betydelser den visuella kulturen uttrycker, till exempel i byggda miljöer, i föremål, i medier och i konsten. Den studerande uppmuntras att ta ställning och delta i samhällsdebatten och bidra till en hållbar utveckling. Läroämnet ger möjligheter att undersöka hur demokratins tillstånd och de grundläggande rättigheterna förverkligas och utvecklas med konstnärliga medel. Den studerande bekantar sig också med juridiskt skyddade intressen som upphovsrätt, yttrandefrihet och integritet. I studierna utforskas de möjligheter som arbetsliv, medborgarorganisationer och studier erbjuder i anslutning till bildkonst och annan visuell kultur.

Studierna i bildkonst fördjupar den **etiska kompetensen och miljökompetensen** genom att den studerande med hjälp av bilduttryck undersöker etiska och ekologiska frågor om miljön, samhället och den globala världen. Den studerande handleds att reflektera över sina egna val, lösningar och handlingar ur ett hållbarhetsperspektiv. Studierna fördjupar kunskapen om hållbar användning av olika material och tekniker. Den studerande uppmuntras att verka lokalt och globalt i frågor som gäller kulturellt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling. Genom det konstnärliga arbetet öppnas alternativa framtidsperspektiv.

Den globala och kulturella kompetensen fördjupas i läroämnet bildkonst genom att man undersöker den kulturella mångfalden i verkligheten. Den studerande uppmuntras att bygga sin

identitet och att uppskatta sin livsmiljö och dess kulturarv. I bildkonst analyserar och reflekterar den studerande över sin egen relation till den rådande kulturen i samhället. Den studerande handleds att undersöka hur den visuella kulturen återspeglar och påverkar individer, grupper och världen. Kulturarvet granskas både ur globalt och nationellt perspektiv och utifrån den studerandes kulturella bakgrund. Den studerande uppmuntras att behandla kulturell mångfald och fenomen i anslutning till globaliseringen i sitt visuella arbete.

Mål

De allmänna målen för undervisningen i bildkonst är uppdelade på tre målområden: bilders betydelse, delaktighet och medverkan, uttrycks- och tolkningsförmåga. De allmänna målen är följande:

Bilders betydelse

Målet är att den studerande ska

- förstå betydelsen av konst, miljö och annan visuell kultur i sitt eget liv, samhället och den globala världen
- bygga sin kulturella identitet genom att producera och tolka olika bilder
- utveckla sin förmåga och sina styrkor att ta emot, förstå och producera materiellt och immateriellt kulturarv
- tolka hurdana estetiska, ekologiska och etiska värden som är kopplade till bildkonst och annan visuell kultur
- utforska betydelsen av bildkonst och annan visuell kultur för individen, den sociala gemenskapen och samhället vid olika tidpunkter och i olika kulturer;
- förstå betydelsen av sinnlig njutning, föreställningar, känslor och kreativt tänkande för det egna lärandet och välbefinnandet.

Delaktighet och medverkan

Målet är att den studerande ska

- ta ställning till de värden som kommer till uttryck i bildkonsten och i annan visuell kultur
- kunna tillämpa metoder för visuell produktion, kommunikation och teknik för att presentera synsätt, vara delaktig och påverka
- utveckla kritiskt tänkande i miljöfrågor och i den egna verksamheten
- utnyttja föreställningar i det visuella tänkandet, i skapandeprocessen och i föreställningen av alternativa förfaringssätt
- kunna använda ett undersökande angreppssätt vid planering, utförande och i bilduttryck
- ta hänsyn till kulturell mångfald och hållbar livsstil i sin verksamhet.

Uttrycks- och tolkningsförmåga

Målet är att den studerande ska

- kunna ställa upp mål för undersökande, långvarigt och fenomencentrerat arbete och lärande som är typiskt för konsten
- fördjupa den visuella kulturens multilitteracitet genom att utnyttja olika kunskaper vid skapande och tolkning av bilder
- utveckla sin visuella läskunnighet, medieläskunnighet och förmåga att tolka omgivningen för att producera och tolka visuell kultur
- fördjupa sin förmåga att skapa bilder genom att använda olika material, tekniker och uttryckssätt på ett ändamålsenligt sätt
- kunna skapa och tolka bilder genom att koppla dem till olika konstuppfattningar

- studera bildkonst och annan visuell konst ur verkets, upphovsmannens, mottagarens och samhällets synvinkel.

Bedömning

Bedömningen i bildkonst ska vara uppmuntrande, långsiktig, interaktiv och utveckla den studerandes bildkonstnärliga färdigheter. Bedömningen ska stödja den studerandes personliga förhållande till bildkonst och annan visuell kultur.

Bedömningen fokuserar på hur de allmänna och modulspecifika målen för bildkonst har uppnåtts och hur den mångsidiga kompetensen har förverkligats. Mångsidig bedömning under alla faser av läroprocessen ska stödja den studerande att nå målen som ställts upp för studierna. Detta stödjer den studerande att fördjupa sin förmåga att lära sig lära. Bedömningen ska även omfatta självvärdering och kamratrespons.

I bedömningen ska läraren beakta hur den studerandes bildkonstnärliga färdigheter har utvecklats, de olika arbetsprocesserna och resultaten av arbetet. Bedömningen ska sporra den studerande att använda arbetsätt och studiemiljöer på ett ändamålsenligt sätt, individuellt och i grupp.

Studieavsnitt

Egna bilder, delade kulturer, 2 sp (KO01)

Studieavsnittets moduler

- Egna bilder, delade kulturer, 2 sp (KU1), Obligatorisk

Mål

Egna bilder, delade kulturer

Målen för modulen är att den studerande ska

- iaktta bilder som är viktiga för den studerande själv och för andra människor samt dela sina tankar genom bilder och andra sätt att producera kunskap
- använda olika verktyg, material, tekniker och uttryckssätt för att skapa bilder, individuellt eller i grupp
- tillämpa medel och tekniker som används i visuell kommunikation för att presentera synsätt och vara delaktig och påverka
- utforska och tolka konst ur individens, gruppens och samhällets perspektiv
- utforska och tolka den visuella kulturen under olika tider och i olika kulturer och sociala gemenskaper
- utforska och tolka aktuella fenomenen inom bildkonst och annan visuell kultur
- förstå betydelsen av bildkulturer i sitt eget liv, samhället och den globala världen
- förstå betydelsen av visuell kultur som ett uttryck för kulturell mångfald, i förnyandet av kulturarvet och med tanke på hållbar utveckling.

Centralt innehåll

Egna bilder, delade kulturer

Mina bilder

- den studerandes egna bilder och bildkulturer som hen själv deltar i
- använda den studerandes egna bilder som utgångspunkt för att skapa bilder
- granska den studerandes egna bilder i relation till konsten, bilder och annan visuell kultur
- använda den studerandes egna bilder som utgångspunkt för undersökande, långsiktigt och fenomencentrerat arbete

Konstens och miljöns bilder

- sätt att producera, redigera och presentera bilder i konst, miljön och medierna
- begrepp och bildsamlingar inom bildkonst och annan visuell kultur
- olika syner på konst och annan visuell kultur
- visuella, verbala och andra bildtolkningsmetoder
- aktuella fenomen inom bildkonst och annan visuell kultur
- påverkan och deltagande genom bildkonst och annan visuell kultur

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I Helsingfors stads gymnasier stöder vi de studerande i att identifiera sina egna styrkor. Vi stärker den studerandes identitet genom studier och skapande av bilder.

I detta studieavsnitt stöds utvecklingen av känslö- och empatifärdigheter, vilket stärker den studerandes kommunikativa färdigheter.

I detta studieavsnitt stöder vi kunskaperna om det finländska, europeiska och globala kulturarvet. Vi använder oss av Helsingfors stads stora utbud av konst och kultur.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Vi bedömer studieavsnittet både formativt och summativt.

Genom den formativa bedömningen stöder och styr vi lärandet. Uppmuntrande bedömning och respons som ges under studieavsnittet i en trygg atmosfär stöder den studerandes positiva utveckling. Genom bedömningen stöder vi den studerandes välbefinnande och övergripande tillväxt.

Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Genom den summativa bedömningen synliggör vi uppnåendet av de mål som ställts upp för kunskaperna och lärandet. Självvärdering och kamratrespons ökar mångsidigheten i bedömningen och stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. I bedömningen beaktar vi även utvecklingen av samarbets- och interaktionsfärdigheterna. Arbets- och inlärningsprocesserna är centrala i bedömningen.

Rum, platser och fenomen i miljön, 2 sp (KO2)

Studieavsnittets moduler

- Rum, platser och fenomen i miljön, 2 sp (KU2), Obligatorisk

Mål

Rum, platser och fenomen i miljön

Målen för modulen är att den studerande ska

- iaktta verk, produkter och tjänster samt digitala, byggda och naturliga miljöer som är viktiga för den studerande själv och för andra människor
- beskriva sina iakttagelser och tankar om miljöer, produkter och tjänster med hjälp av bilder och andra sätt att producera kunskap

- undersöka kopplingarna mellan miljöns bilder och sina egna bilder, konsten och kulturarvet
- tillämpa processer, tekniker och förfaringssätt som är typiska inom arkitektur, design och produktifiering för att skapa bilder, ensam eller i grupp
- utforska och tolka byggda miljöer, produkter och tjänster med tanke på samhällsutveckling, rättigheter och hållbar utveckling
- utveckla sin förmåga att skapa, tolka, värdera och agera när det gäller bilder i miljön
- förstå betydelsen av visualitet i hållbar planering, kommunikation och användning av produkter, tjänster och arkitektu
- förstå de möjligheter till påverkan och delaktighet med hjälp av bilder som den studerande har i sitt eget liv med tanke på en estetiskt, etiskt och ekologiskt hållbar framtid.

Centralt innehåll

Rum, platser och fenomen i miljön

Mina bilder

- den studerandes egna bilder och bildkulturer som hen själv deltar i
- använda den studerandes egna bilder som utgångspunkt för att skapa bilder
- granska den studerandes egna bilder i relation till miljöns bilder och annan visuell kultur
- använda den studerandes egna bilder som utgångspunkt för undersökande, långsiktigt och fenomencentrerat arbete

Miljöns bilder

- sätt att producera, redigera och presentera bilder i miljön, medierna och konsten
- begrepp och bildsamlingar inom arkitektur, design och medier
- sambandet mellan den visuella kulturens verk och olika syner på konstens uppgift och annan visuell kultur
- visuella, verbala och andra bildtolkningsmetoder
- aktuella fenomen inom bildkonst och annan visuell kultur i anknytning till miljön
- påverkan och deltagande genom bildkonst och annan visuell kultur

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I Helsingfors stads gymnasier stärker vi de studerandes förmåga att påverka formandet av sin egen miljö.

I detta studieavsnitt uppmuntrar vi de studerande till kreativa lösningar för planeringen och formgivningen av miljön, som också är hållbara för framtiden. Vi studerar utrymmen, miljöer och formgivning ur många olika vetenskapers perspektiv.

Vi ger de studerande verktyg för att påverka planeringen av miljöer.

Under studieavsnittet bekantar vi oss med hållbar utveckling och konsumentskap i planeringsprocesser för arkitektur och formgivning. Vi stöder den studerande i att göra etiska val och beakta miljön som konsument. Under studieavsnittet kan man också bekanta sig med temat Koldioxidneutralt Helsingfors 2035.

Under detta studieavsnitt använder vi oss i synnerhet av Helsingfors mångsidiga arkitektur. Vi bekantar oss också med det stora utbudet av konst och kultur i Helsingfors.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Vi bedömer studieavsnittet både formativt och summativt.

Genom den formativa bedömningen stöder och styr vi lärandet. Uppmuntrande bedömning och respons som ges under studieavsnittet i en trygg atmosfär stöder den studerandes positiva utveckling. Genom bedömningen stöder vi den studerandes välbefinnande och övergripande tillväxt.

Genom den summativa bedömningen synliggör vi uppnåendet av de mål som ställts upp för kunskaperna och lärandet. Självvärdering och kamratrespons ökar mångsidigheten i bedömningen och stöder den studerandes förmåga till etiska val, kreativa lösningar och beaktande av miljön.

Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen beaktar vi även utvecklingen av samarbets- och interaktionsfärdigheterna. Arbets- och inlärningsprocesserna är centrala i bedömningen.

Bilder kommunicerar och påverkar, 2 sp (KO03)

Studieavsnittets moduler

- Bilder kommunicerar och påverkar, 2 sp (KU3), Valfri

Mål

Bilder kommunicerar och påverkar

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa sin egen relation till digitala bilder, medier, konst och teknologi genom att utveckla tänkandet och uttrycksförmågan
- bredda sina kunskaper om medier, konst, teknik och audiovisuell kultur genom att fördjupa sig i olika uttrycks-, produktions- och presentationssätt
- undersöka mediekulturen i sin produktion och tolkning av verk, produkter och tjänster
- använda medietekniska verktyg, metoder och processer för att designa, interagera och delta självständigt och som en del av en grupp
- tolka visuella kulturprodukter som kombinerar olika sätt att skapa kunskap och de intertextuella relationer som ingår i dem
- tolka mediepresentationer och konst ur verkets, upphovsmannens, publikens och samhällets perspektiv
- ta ställning till de värderingar som förekommer i medier, bildkonst och annan visuell kultur med sina bilder
- undersöka mediernas och konstens bilder när det gäller identitetsbygge, överföring och förnyande av kulturarvet samt hållbar utveckling.

Centralt innehåll

Bilder kommunicerar och påverkar

Mina bilder

- bilder som är viktiga för den studerande och mediekulturer som hen själv deltar i
- använda den studerandes egna bilder som utgångspunkt för att skapa bilder
- granska den studerandes egna bilder i relation till mediernas bilder och annan visuell kultur

- använda den studerandes egna bilder som utgångspunkt för undersökande, långsiktigt och fenomencentrerat arbete

Bilder i medierna

- producera, redigera och visa en bild digitalt och på andra sätt
- begrepp och bildsamlingar inom medier, kommunikation och konst
- sambandet mellan mediepresentationer och olika syner på konst och annan visuell kultur
- visuella, verbala och andra bildtolkningsmetoder
- undersöka kulturella, samhällliga och globala fenomen som är viktiga för den studerande
- den studerande som aktör inom medier och annan visuell kultur

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I detta studieavsnitt bekantar vi oss med bildens växande betydelse i nutidens kommunikation och interaktion. Den studerandes kommunikativa kompetens utvecklas genom teamarbete, som skapandet av många visuella budskap, bland annat film och spel, kräver.

Den studerande förstår bildens betydelse som en effektiv samhälllig kommunikatör och påverkare.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Vi bedömer studieavsnittet både formativt och summativt.

Genom den formativa bedömningen stöder och styr vi lärandet. Uppmuntrande bedömning och respons som ges under studieavsnittet i en trygg atmosfär stöder den studerandes positiva utveckling. Genom bedömningen stöder vi den studerandes välbefinnande och övergripande tillväxt.

Genom den summativa bedömningen synliggör vi uppnåendet av de mål som ställts upp för kunskaperna och lärandet. Självvärdering och kamratrespons ökar mångsidigheten i bedömningen. Genom bedömningen stöder vi den studerandes förmåga att använda bilder som betydande verktyg för samhälllig påverkan.

Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen beaktar vi även utvecklingen av samarbets- och interaktionsfärdigheterna. Arbets- och inlärningsprocesserna är centrala i bedömningen.

Konstens många världar, 2 sp (KO04)

Studieavsnittets moduler

- Konstens många världar, 2 sp (KU4), Valfri

Mål

Konstens många världar

Målen för modulen är att den studerande ska

- undersöka, tolka och värdera konstbilders personliga och samhällliga betydelser
- fördjupa sin egen relation till bilder från olika tidsperioder och kulturer

- utveckla sina färdigheter att uttrycka sig i bild i enlighet med sina egna mål, självständigt och i grupp
- använda uttrycks-, presentations- och förfaringssätt som är typiska för samtida konst
- tolka konsten ur verkets, upphovsmannens, mottagarens, konstinstitutionernas och samhällets synvinkel
- undersöka aktuella fenomen i bildkonsten och annan visuell kultur i sitt bildkonstnärliga uttryck
- med sina bilder ta ställning till de värderingar som förekommer i bildkonst och annan visuell kultur
- undersöka bildkonst och annan visuell kultur när det gäller identitetsbygge, hållbar utveckling och för att förmedla och förnya kulturarvet.

Centralt innehåll

Konstens många världar

Mina bilder

- bilder som är viktiga för den studerande och konstvärldar som hen själv deltar i
- använda den studerandes egna bilder som utgångspunkt för att skapa bilder
- granska den studerandes egna bilder i relation till bilder och annan visuell kultur
- använda den studerandes egna bilder som utgångspunkt för undersökande, långsiktigt och fenomencentrerat arbete

Bilder i konsten

- traditionella och nya sätt att skapa, redigera och presentera bilder
- konstens begrepp och bildsamlingar
- konst producerad under olika tidpunkter och i olika kulturer som föremål för forskning
- sambandet mellan konsten och olika syner på konst och annan visuell kultur
- visuella, verbala och andra bildtolkningsmetoder
- undersöka kulturella, samhälleliga och globala fenomen som är viktiga för den studerande
- den studerande som aktör inom bildkonst och annan visuell kultur

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Detta studieavsnitt stöder utvecklingen av den studerandes självkänedom. Den studerande lär sig att se sig själv i relation till tidigare och nuvarande kulturkontexter.

Vi stärker den studerandes nyfikenhet och motivation att lära sig samt söka betydelser och kombinera saker på nya sätt genom skapande av bilder.

Under studieavsnittet studerar vi bildkonstens roll som spegel för tidens samhälle och verktyg för makt.

Under studieavsnittet fördjupar vi våra kunskaper om konsthistoria och nutidskonst.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Vi bedömer studieavsnittet både formativt och summativt.

Genom den formativa bedömningen stöder och styr vi lärandet. Uppmuntrande bedömning och respons som ges under studieavsnittet i en trygg atmosfär stöder den studerandes positiva

utveckling. Genom bedömningen stöder vi den studerandes välbefinnande och övergripande tillväxt.

Den summativa bedömningen synliggör uppnåendet av de mål som ställts upp för kunskaperna och lärandet. Självtvärdering och kamratrespons ökar mångsidigheten i bedömningen. I bedömningen kan man betona den studerandes förmåga att uppfatta olika tidsperioder i konsthistorien och de stildrag som kännetecknar dem. Bedömningen kan också betona den studerandes egna konstnärliga verk och uttryck.

Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

I bedömningen beaktar vi även utvecklingen av samarbets- och interaktionsfärdigheterna. Arbets- och inlärningsprocesserna är centrala i bedömningen.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 0 sp (KO05)

Mål

Lokal precisering

- Studieavsnittets mål för lärandet definieras separat i början av studieavsnittet.
- Studieavsnittet fördjupar de kunskaper och färdigheter som man fått i övriga studieavsnitt i bildkonst.
- Studieavsnittet kan också genomföras i samarbete med andra läroämnen.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Studieavsnittet lämpar sig väl för exempelvis självständigt fördjupat konstnärligt arbete eller för olika verkstäder.
- Studieavsnittet kan användas för att skapa innehåll och visuell form för skolans olika tema-, fest- och evenemangsdagar. Studieavsnittets innehåll kan bestå av planering, produktion och genomförande av exempelvis en föreställning, ljussättning, scenografi, en musik- eller presentationsvideo, en podcast eller en performance.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Vi bedömer studieavsnittet både formativt och summativt.

Genom den formativa bedömningen stöder och styr vi lärandet. Uppmuntrande bedömning och respons som ges under studieavsnittet i en trygg atmosfär stöder den studerandes positiva utveckling. Genom bedömningen stöder vi den studerandes välbefinnande och övergripande tillväxt.

Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Genom den summativa bedömningen synliggör vi uppnåendet av de mål som ställts upp för kunskaperna och lärandet. Självvärdering och kamratrespons ökar mångsidigheten i bedömningen och stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. I bedömningen beaktar vi även utvecklingen av samarbets- och interaktionsfärdigheterna. Arbets- och inlärningsprocesserna är centrala i bedömningen.

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

Fotografering, 2 sp (KO06)

Mål

Lokal precisering

- lära sig grundläggande tekniker inom fotografering och hur det inverkar fotografiets visuella uttryck
- lära sig uppfatta fotografiets betydelse som ett kreativt visuellt uttryckssätt

Centralt innehåll

Lokal precisering

- kamerans grundfunktioner
- fotografiets uttryckssätt
- fotografiets historia och olika genrer
- teknikexperiment
- uttryckssätt för att framföra egna iakttagelser och känslor visuellt
- digital fotografering samt bildredigering och/eller analog fotografering samt mörkrumsteknik

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Fotografering kan fungera som ett sätt att göra iakttagelser, behandla känslor och föreställningar eller dokumentera samtida fenomen. Fotograferingens processer och tekniker kan studeras ur flera synvinklar.

I detta studieavsnitt stöder vi den studerandes möjlighet att bli sedd. Vi stärker en jämlik och accepterande kommunikation mellan fotografen och hen som fotograferas. Fotografering som läroprocess innefattar ofta ett samarbete med övriga deltagare.

Fotografiet fungerar som ett medel för att bygga sin identitet, synliggöra sin egen livshistoria och måna om mänskliga relationer. Man kan också närma sig fotografiet ur ett kraftgivande perspektiv.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

Keramik, 2 sp (KO07)

Mål

Lokal precisering

- lära sig förstå det tredimensionella arbetets möjligheter och förstå den kreativa processen för konstnärlig produktion såväl som för den industriella formgivningen
- utveckla sitt kunnande beträffande de tekniker som används inom keramiken
- utveckla sitt eget konstnärliga uttryck beträffande form och teknik

Centralt innehåll

Lokal precisering

- materialkännedom, massor, engober och glasyrer
- verktyg och arbetssätt
- dekorationstekniker
- arbetsprocessen från planering till förverkligande
- keramiken som konstform

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Välmående aspekten är central vid arbetet med lera, det taktila sinnet skapar välbefinnande och fungerar avstressande.

Global och kulturell kompetens blir påtagligt då vi bekantar oss med föremål från olika länder och tidsepoker.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

Grafisk formgivning, 2 sp (KO08)

Mål

Lokal precisering

- lära sig att förstå olika sätt att påverka och arbeta inom grafisk formgivning
- bli medveten om den grafiska formgivningens möjligheter inom visuell kommunikation och förstå dess roll i förmedlandet av information
- lära sig om de olika momenten i grafiska produktion i samarbete med andra studerande
- få övning i olika visuella metoder och redskap som används inom grafisk formgivning

- omsätta de teoretiska kunskaperna i praktiken

Centralt innehåll

Lokal precisering

- grafisk design, bildbehandling, typografi och ombrytning av text
- varumärken, förpackningsdesign och/eller bokkonst
- info- och spelgrafik, webbdesign, 3D-modellering och kodning
- elektroniska miljöer som Photoshop, InDesign och Illustrator

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I detta studieavsnitt fördjupas samhällelig kompetens genom att undersöka hurdana värden och betydelser medierna ger uttryck för inom den visuella kulturen. De studerande bekantar sig även med olika möjligheter att påverka genom visuell kommunikation.

Visuell kommunikation är i fokus inom grafisk formgivning. Olika kombinationer av bilder, textfonten, färger och symboler påverkar hur vi tolkar visuella meddelanden. Multilitteracitet och visuell läskunnighet är centralt i dagens högt visuella kultur. Den studerande övar sin muntliga och visuella kommunikationsförmåga. I detta studieavsnitt övar studeranden också sin förmåga till samarbete med olika aktörer inom grafisk formgivning.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

Video, 2 sp (KO09)

Mål

Lokal precisering

- lära sig grunder i film- och videoarbete och bildspråkets möjligheter
- förstå den audiovisuella mediernas möjligheter som ett kreativt uttryckssätt
- lära sig om den rörliga bildens olika framställningssätt samt hitta och fördjupa egna uttryckssätt
- lära sig om produktionssprocesserna inom video- och filmarbete samt samarbete
- utveckla teknisk färdighet att göra video genom att bekanta sig med filmning, ljud, editering samt tekniker och redskap som dessa kräver
- få möjlighet att fördjupa sina kunskaper från tidigare videoproduktioner

Centralt innehåll

Lokal precisering

- konstnärliga, fiktiva eller dokumentära videoarbeten
- manus, kamerateknik och redigering
- filmspråkets narration och teknik, kamerans funktioner, ljussättning, ljud och editering
- filmhistoria och olika genrer inom film och mediekonst
- filmvisning på skolans filmgala, Magnusgalan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerandes färdigheter för kommunikation och samarbete utvecklas som ett resultat av det teamarbete som video- och filmproduktion är.

Video- och filmproduktion tillsammans i grupp ger den studerande en möjlighet att känna konkret betydelsen av sin arbetsinsats. Genomförande av ett stort gemensamt projekt är givande och utvecklar långsiktighet i ett konstnärligt projekt.

Video- och filmproduktioner kräver kunnande på flera områden och förbereder också för framtida tvärvetenskapliga projekt. Förutom det kreativa kunnandet kräver video- och filmproduktion också kunskap om teknik, regi och ledarskap.

Filmen och den rörliga bilden har en betydande roll i den visuella kultur vi lever i. Filmer erbjuder en möjlighet att utforska olika bildkulturer och kulturell mångfald. Genom film får man även ett tillfälle att få en inblick i olika aktuella teman och frågor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

Vi ser och analyserar film, 2 sp (KO10)

Mål

Lokal precisering

- lära sig om hur filmer gestaltar audiovisuella verkligheter
- bekanta sig med olika genrer inom film
- förstå hur olika livsuppfattningar, värden och värderingar förmedlas och uttrycks på filmens språk

Centralt innehåll

Lokal precisering

- fiktiva, dokumentära och animerade filmer
- filmer från olika tider, olika länder och världsdelar
- analys och diskussion om filmernas innehåll, form och struktur

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Filmen och den rörliga bilden har en betydande roll i den visuella kultur som vi lever i. Filmer erbjuder en möjlighet att utforska olika bildkulturer och kulturell mångfald. Genom film får man även ett tillfälle att få en inblick i olika aktuella teman och frågor.

I film behandlas olika aktuella fenomen, teman och frågor. Genom aktivt tittande och analysering kan man öka förståelse gällande dessa frågor. Filmen öppnar även upp nya världar och kan fördjupa ens förståelse om olika samhällen, livsåskådningar och identiteter.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

7.11. Gymnasiediplom (LD)

Läroämnets uppdrag

I studieavsnitten som byggs upp på lokal nivå kan ingå gymnasiediplom som avläggs inom ett läroämne eller en läroämnegrupp. Syftet med gymnasiediplomen är att ge den studerande möjlighet att visa en specialkompetens och ett specialintresse genom ett arbete som den studerande utfört och utvecklat under en längre period. Gymnasiediplomarbetet ger en mångsidig bild av den studerandes förmåga att arbeta målinriktat och de färdigheter som den studerande utvecklat samt hens djupgående kunskap på området i fråga. Avläggandet av gymnasiediplom fördjupar den mångsidiga kompetens som utvecklas under gymnasietiden. Gymnasiediplomarbetet ska även avspegla den studerandes förmåga att tänka, skapa, tolka och värdera samt hens intressen som bygger på eget engagemang. Gymnasiediplomet skapar förutsättningar för att stärka den egna och andras delaktighet, aktivitet och helhetsmässiga välbefinnande i gemenskapen.

Gymnasiediplom kan avläggas i huslig ekonomi, bildkonst, slöjd, gymnastik, mediekunskap,

musik, dans och teaterkonst. Ett gymnasiediplom omfattar två studiepoäng. Gymnasiediplomen ger de studerande möjlighet att med tanke på fortsatta studier utvärdera kunskaper och styrkor som de utvecklat under gymnasietiden. Gymnasiediplomen kompletterar de kunskaper som framgår av avgångsbetyget från gymnasiet och studentexamensbetyget.

Gymnasiediplom kan i enlighet med utbildningsanordnarens beslut avläggas i ett eller flera läroämnena eller läroämnegrupper. Ett gymnasiediplom kan ingå i de valfria studierna i ett läroämne på det sätt som fastställs i den lokala läroplanen. Utbildningsstyrelsen ger separata anvisningar för avläggande av respektive gymnasiediplom.

I den lokala läroplanen ska man, i fråga om de gymnasiediplom som utbildningsanordnaren erbjuder, beskriva gymnasiediplomens uppdrag och allmänna mål samt redogöra för bedömning och för målen och de centrala innehållen för respektive gymnasiediplom i studieavsnitt om två studiepoäng.

Mål

.

Gemensamma mål för alla gymnasiediplom är att den studerande

ska

- ställa upp egna mål och utgångspunkter för avläggandet av gymnasiediplomet
- arbeta målinriktat, självständigt och i samverkan med andra
- undersöka och uttrycka kulturell verklighet på sätt som är kännetecknande för respektive kunskapsområde
- tillämpa de särskilda kunskaper som inhämtats under gymnasietiden och intressen som bygger på eget engagemang
- använda och fördjupa mångsidig kompetens som hen utvecklat under gymnasiestudierna
- välja ändamålsenliga studiemiljöer och arbets- och uttryckssätt

- *bedöma hur man uppnått målen samt arbetsprocessen, slutresultatet och helheten*
- *stärka sin egen och andras delaktighet, medverkan och helhetsmässiga välbefinnande i gymnasiegemenskapen.*

Bedömning

Bedömningen av gymnasiediplomen ska basera sig på ett självständigt arbete som utförs individuellt eller i grupp under gymnasietiden och som visar specialkompetens och intresse. Gymnasiediplomet ska bedömas som en helhet. I bedömningen av gymnasiediplomet ska man ge den studerande respons på hur målen som ställts upp för gymnasiediplomet uppnåtts. Bedömningen av gymnasiediplomet ska vara mångsidig och tillförlitlig och motsvara den kunskapsnivå som den studerande visat i läroämnet eller läroämnesgruppen. Inom ramen för processen då gymnasiediplomet avläggs ska även den studerande själv utvärdera sin prestation.

Studieavsnitt

Gymnasiediplomet i dans, 2 sp (DAGD07)

Studieavsnittets moduler

- Gymnasiediplomet i dans, 2 sp (TALD7), Valfri

Mål

Gymnasiediplomet i dans

Målen för modulen är att den studerande ska

- *genom en särskild prestation visa prov på sitt intresse för dans och de kunskaper och färdigheter som den studerande har utvecklat under gymnasiestudierna*
- *vidareutveckla sitt kunnande inom dans med hjälp av diplomarbetet*
- *skriftligt beskriva sin lärstig och sin utveckling inom dans.*

Centralt innehåll

Gymnasiediplomet i dans

- *dansuppgiften kan vara ett solo- eller grupparbete där den studerande kan välja att antingen uppträda som dansare eller att göra en koreografi*
- *ett skriftligt arbete i anslutning till dansuppgiften*
- *en essä som ingår i gymnasiediplomet i dans*

Gymnasiediplom i gymnastik, 2 sp (GYGD04)

Studieavsnittets moduler

- Gymnasiediplom i gymnastik, 2 sp (LILD4), Valfri

Mål

Gymnasiediplom i gymnastik

Målen för modulen är att den studerande ska

- *genom en särskild prestation visa prov på sitt intresse för gymnastik och de ämneskunskaper och färdigheter som den studerande har utvecklat under gymnasiestudierna*

- ska på ett mångsidigt sätt kunna reflektera över betydelsen av fysisk aktivitet i sitt liv och samtidigt utveckla sin fysiska funktionsförmåga, sitt fysiska specialkunnande och intresse samt sin samarbetsförmåga.

Centralt innehåll

Gymnasiediplom i gymnastik

- omfattar en helhet som innehåller delområdena fysisk prestationsförmåga, kunskap om gymnastik och idrott, specialkunnande, intresse och samarbetsförmåga samt självvärdering i form av en portfölj

Gymnasiediplom i huslig ekonomi, 2 sp (HEGD01)

Studieavsnittets moduler

- Gymnasiediplom i huslig ekonomi, 2 sp (KOLD1), Valfri

Mål

Gymnasiediplom i huslig ekonomi

Målen för modulen är att den studerande ska

- genom en särskild prestation visa prov på sitt intresse för huslig ekonomi och de ämneskunskaper och färdigheter som den studerande har utvecklat under gymnasiestudierna
- kunna redogöra för och förmedla de mål och utgångspunkter som hen ställt upp för gymnasiediplomet
- visa sin kunskap och sin färdighet i huslig ekonomi genom att använda undersökande och tillämpande arbetssätt i studierna, samverka, förvärva kunskap tillsammans med andra och dela kunskap samt kritiskt utvärdera kunskapen och arbetet
- kunna producera en helhet där valet av innehåll, uppgiftens syfte och planerings- och arbetsprocess stödjer varandra.

Centralt innehåll

Gymnasiediplom i huslig ekonomi

- utgår från målen som ställts upp för gymnasiediplomet, från det tema och den idé som den studerande valt samt från planerings- och arbetsprocessen
- omfattar diplomarbetet, en essä och självvärdering samt en portfölj om den studerandes kunskap i huslig ekonomi som bedöms utifrån de givna kriterierna

Gymnasiediplom i bildkonst, 2 sp (KOGD02)

Studieavsnittets moduler

- Gymnasiediplom i bildkonst, 2 sp (KULD2), Valfri

Mål

Gymnasiediplom i bildkonst

Målen för modulen är att den studerande ska

- genom en särskild prestation visa prov på sitt intresse för bildkonst och de ämneskunskaper och färdigheter som den studerande har utvecklat under gymnasiestudierna

- visar sitt kunnande inom bildkonst och annan visuell kultur genom att producera, tolka och värdera olika bilder på ett mångsidigt sätt
- kunna redogöra för och förmedla de mål och utgångspunkter som hen ställt upp för gymnasiediplomet
- kunna producera en konstnärlig och visuell helhet där arbetsätten och hur innehållet presenteras stödjer och kompletterar varandra
- visa sitt kunnande inom bildkonst och övrig visuell kultur
- kunna utvärdera arbetsprocessen och verket med utgångspunkt i sitt eget lärande.

Centralt innehåll

Gymnasiediplom i bildkonst

- utgår från målen som ställts upp för gymnasiediplomet samt den uppgift, det perspektiv och arbetssätt som den studerande valt
- omfattar verket och arbetsprocessen, självvärdering och en portfölj som beskriver den studerandes kunnande om bildkonst och övrig visuell kultur

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen baserar sig på ett självständigt arbete som utförs individuellt eller i grupp under gymnasietiden och som visar specialkompetens och intresse.

Bedömningen av gymnasiediplomet fokuserar på portföljen, verket och den helhet dessa bildar. Portföljen står för hälften (1/2) och verket för hälften (1/2) av vitsordet för gymnasiediplomet

Gymnasiediplomet bedöms av gymnasiets bildkonstlärare och en annan sakkunnig inom bildkonst. För diplom prestationen ges ett siffervitsord på skalan 4–10.

Inom ramen för processen då gymnasiediplomet avläggs ska även den studerande själv utvärdera sin prestation.

Den studerande får ett betyg över sitt gymnasiediplom efter att ha slutfört hela gymnasiets lärokurs. Betyget över gymnasiediplomet är en bilaga till avgångsbetyget.

Gymnasiediplom i mediekunskap, 2 sp (MEGD05)

Studieavsnittets moduler

- Gymnasiediplom i mediekunskap, 2 sp (MELD5), Valfri

Mål

Gymnasiediplom i mediekunskap

- genom en särskild prestation visa prov på sitt intresse för mediekunskap och de kunskaper och färdigheter som den studerande har utvecklat under gymnasiestudierna
- visa sin kompetens samt förmåga att använda medieverktyg, mediala uttrycksformer och möjligheter på ett kreativt sätt
- visa sin förmåga att kritiskt välja, tolka, bedöma och strukturera information
- kunna analysera sin egen relation till media och identifiera mediernas verksamhetsfält.

Centralt innehåll

Gymnasiediplom i mediekunskap

- utgår från målen som ställts upp för gymnasiediplomet samt den uppgift, det perspektiv och arbetssätt som den studerande valt
- omfattar en helhet som består av en portfölj och en medieprestation

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen baserar sig på ett självständigt arbete som utförs individuellt eller i grupp under gymnasietiden och som visar specialkompetens och intresse.

Bedömningen av gymnasiediplomet i mediekunskap fokuseras på medieproduktion, mediekritik och mediekunskap.

Föremål för bedömningen är gymnasiediplomet i sin helhet: den medieproduktion som valts som slutarbete för gymnasiediplomet (vikt 2/3) samt förmågan att analysera och tolka medier och att reflektera över det egna lärandet, vilka framgår i essän (vikt 1/3).

Gymnasiediplomet bedöms av en lärare i gymnasiet. Utöver läraren deltar en annan bedömare som ska vara sakkunnig på området. För diplomprestationen ges ett siffervitsord på skalan 4–10. Utöver siffervitsorden skrivs också ett bedömningsutlåtande som den studerande får.

Inom ramen för essän ska även den studerande själv utvärdera sin prestation.

Den studerande får ett betyg över sitt gymnasiediplom efter att ha slutfört hela gymnasiets lärokurs. Betyget över gymnasiediplomet är en bilaga till avgångsbetyget.

Gymnasiediplom i musik, 2 sp (MUGD06)

Studieavsnittets moduler

- Gymnasiediplom i musik, 2 sp (MULD6), Valfri

Mål

Gymnasiediplom i musik

Målen för modulen är att den studerande ska

- genom en särskild prestation visa prov på sitt intresse för musik och de ämneskunskaper och färdigheter som den studerande har utvecklat under gymnasiestudierna
- visa sitt musikaliska kunnande och intresse genom att förbereda ett projekt som påvisar kunskaper och färdigheter i musik eller genom att sammanställa en portfölj över sina musikstudier och sin musikaliska verksamhet under gymnasietiden.

Centralt innehåll

Gymnasiediplom i musik

- den studerandes musikaliska självbiografi, ett musikprojekt eller en musikportfölj, ett sammandrag och ett utlåtande av bedömarena
- olika arbetssätt och delområden

Gymnasiediplom i slöjd, 2 sp (SDGD03)

Studieavsnittets moduler

- Gymnasiediplom i slöjd, 2 sp (KÄLD3), Valfri

Mål

Gymnasiediplom i slöjd

Målen för modulen är att den studerande ska

- genom en särskild prestation visa prov på sitt intresse för slöjd och de ämneskunskaper och färdigheter som den studerande har utvecklat under gymnasiestudierna
- visa sin förmåga att självständigt planera och framställa slöjdprodukter av hög kvalitet samt bedöma sitt kunnande
- visa att hen känner till och behärskar olika skeden och krav som är förknippade med arbetsprocessen i slöjd; att ställa upp mål, skapa en idé och planera
- behärska, följa upp och utvärdera sitt arbete, sin läroprocess samt de resurser hen använder
- i en självständigt planerad produkt kunna ta i beaktande estetiska och etiska aspekter samt ekologiska krav
- kunna avgöra vilka krav som ställs på produkten eller verket i dess bruksmiljö vad gäller hur fungerande, ekonomisk, ergonomisk, innovativ och tekniskt utformad den är.

Centralt innehåll

Gymnasiediplom i slöjd

- utgår från den valda uppgiften och idén, från planerings- och arbetsprocessen och från självvärderingen av dessa
- omfattar en slöjdprodukt eller ett verk och en portfölj som beskriver planerings- och framställningsprocessen samt självvärderingen

Gymnasiediplom i teaterkonst, 2 sp (TEGD08)

Studieavsnittets moduler

- Gymnasiediplom i teaterkonst, 2 sp (TELD8), Valfri

Mål

Gymnasiediplom i teaterkonst

Målen för modulen är att den studerande ska

- genom en särskild prestation visa prov på sitt intresse för teaterkonst och de kunskaper och färdigheter som den studerande har utvecklat under gymnasiestudierna
- stärka sina färdigheter i drama och teaterkonst samt utveckla de kommunikativa färdigheterna och förmågan att utvärdera sina prestationer.

Centralt innehåll

Gymnasiediplom i teaterkonst

- ett tema som den studerande själv valt inom något område av teaterkonst och en föreställning som anknyter till temat
- att hantera arbetsprocessen
- förmåga att utvärdera den konstnärliga processen
- förmåga att förstå den konstnärliga helheten
- teaterkonstens metoder
- samarbets- och kommunikationsfärdigheter
- helhet som består av föreställningen och en portfölj

7.12. Gymnastik (LI)

Läroämnets uppdrag

Syftet med undervisningen i gymnastik är att stödja den studerandes välbefinnande, utveckling och lärande. Undervisningen i gymnastik ger den studerande sådana kunskaper och färdigheter som behövs för att kunna värdera, upprätthålla och utveckla den fysiska, sociala och psykiska funktionsförmågan. Undervisningens syfte är att handleda den studerande att ta ansvar för sin fysiska aktivitet och sin funktions- och studieförmåga. I undervisningen betonas betydelsen av fysisk aktivitet som främjar det totala välbefinnandet som en del av en aktiv livsstil. Den studerande ska utveckla en positiv kroppsuppfattning och självbild genom fysisk aktivitet. I undervisningen i gymnastik ska den studerande få uppleva glädje, en känsla av att lyckas och rörelsekompetens samt lära sig olika sätt att upprätthålla och utveckla sitt välbefinnande. I gymnastikundervisningen ska man främja alla studerandes jämlikhet och likabehandling.

Gymnastikens uppdrag och mål ska genomföras genom mångsidig och trygg undervisning samt genom att beakta vilka möjligheter olika studiemiljöer och årstider erbjuder. I gymnastikundervisningen används olika arbetssätt och metoder och de studerande tas med i planeringen och bedömningen av aktiviteter samt handleds att ta ansvar för sina egna och gruppens aktiviteter och för tryggheten.

Vid gruppbildning ska den studerandes rätt till fysisk, psykisk och social trygghet beaktas. Den studerandes lärande ska stödjas genom differentiering av undervisningen med beaktande av den studerandes individuella utgångsläge och utvecklingsbehov (gymnasielagen 714/2018, 28 och 29 §).

Mångsidig kompetens

Undervisningen i gymnastik stärker den studerandes motivation, självförtroende och förutsättningar för fysisk aktivitet samt hens förståelse för betydelsen av en fysiskt aktiv livsstil.

Gymnastikundervisningen stödjer den studerandes långsiktighet, ihärdighet och ork, vilket i sin tur stärker **kompetensen för välbefinnande** och även en verksamhetskultur som främjar hälsa och välbefinnande. Med funktionsförmåga avses i gymnastiken de fysiska, sociala och psykiska förutsättningarna att klara av vardagliga aktiviteter. I gymnastiken lär den studerande sig att upprätthålla sin funktionsförmåga samt förstå hur funktionsförmågan inverkar på den egna fysiska och kognitiva prestationsförmågan och på välbefinnandet.

Den studerandes **kommunikativa kompetens** utvecklas med hjälp av de mångsidiga arbetssätt och metoder som tillämpas inom gymnastikundervisningen. I anknytning till den kommunikativa kompetensen är det viktigt att stärka den studerandes självbild så att hen lär sig uppskatta sig själv. Goda kommunikativa färdigheter förutsätter självregleringsförmåga, som att kunna identifiera och förstå sina egna känslor och reglera sina känslouttryck. Gymnastiken som läroämne främjar därmed gemenskaps känslan, ansvarstagandet och den fysiska, sociala och psykiska tryggheten samt säkerheten även inom hela skolgemenskapen.

Gymnastik i gymnasiet är ett tvärvetenskapligt läroämne, som erbjuder möjligheter att förstå olika vetenskapsgrenar och läroämnena, som hälsokunskap, biologi, fysik och musik. Lärsituationerna i gymnastiken är till sin karaktär problemlösningssituationer, och utvecklar därmed den studerandes **tvärvetenskapliga och kreativa kompetens**. Fysisk aktivitet utvecklar hjärnan och hjärnans välmående mångsidigt, samtidigt som studieförmågan och förutsättningarna för att lära sig stöds.

En god funktionsförmåga stärker den studerandes studie- och arbetslivsfärdigheter. I gymnastikundervisningen stärks den **samhälleliga kompetensen** genom att den studerande lär sig ta ansvar för de egna och de gemensamma aktiviteterna och deras säkerhet samt genom att hjälpa och stödja andra under gymnastiklektionerna. Att försöka sitt bästa, anstränga sig och

arbeta långsiktigt för att nå sina mål utgör grunden för såväl gymnastikstudierna som för de övriga studierna och arbetslivet. I gymnastiken upplever de studerande en känsla av gemenskap genom gemensamma aktiviteter, ömsesidig uppmuntran och delaktighet samt strävan mot ett gemensamt mål.

I gymnastiken ska den studerande långsiktigt utveckla sig själv, använda den egna muskelstyrkan och visa respekt för andra. På det här sättet utvecklas den studerandes **etiska kompetens och miljökompetens** som i gymnastiken tar sig i uttryck i en strävan mot det gemensamma goda. Gymnastikundervisningen stödjer den studerandes sociala värderingar och agerande i enlighet med dem, som att vara ärlig, ta ansvar och vara rättvis. Den studerande lär sig identifiera vilka aktivitetsformer som är skonsamma för miljön och vilka som belastar miljön, till exempel genom att hen får insikt i etiskt hållbara aktivitetsformer i naturen.

I gymnastikundervisningen används i mån av möjlighet hälso- och sportteknologi och den studerande lär sig kritiskt tolka information och använda medier på ett tryggt sätt, till exempel vad gäller att publicera platsinformation och att publicera bilder på sina prestationer. Fysisk aktivitet fungerar som ett globalt, gemensamt och kroppsligt språk som förenar olika människor och kulturer och på det sättet stärker den **globala och kulturella kompetensen**.

Mål

De allmänna för undervisningen i gymnastik är att den studerande

ska

- lära sig tillämpa rörelsefärdigheter och -kunskaper i olika övningar, gymnastikformer och idrottsgrenar under olika årstider och i olika förhållanden (inomhus, utomhus och i vatten)
- lära sig bedöma och utifrån bedömningen träna sina fysiska egenskaper (styrka, uthållighet, rörlighet och snabbhet)
- kunna göra motiverade val för att utveckla den fysiska, sociala och psykiska funktionsförmågan och för att öka den fysiska aktiviteten
- utveckla sin förmåga till självvärdering (ställa upp mål, göra upp en plan och arbeta i riktning mot målen samt bedöma sina framsteg)
- försöka sitt bästa genom att utföra en övning grundligt och ansvarsfullt, arbeta aktivt och ändamålsenligt samt utveckla sig själv långsiktigt
- respektera andra i kommunikationssituationer, lära sig hjälpa och stödja andra under gymnastiklektionerna, samt stödja gemenskapen genom att uppmuntra andra och ge konstruktiv respons och kamratrespons.

Bedömning

Syftet med bedömningen i gymnastik är att stödja den studerandes arbete, lärande och utvecklingen av den studerandes kunskaper och färdigheter. Bedömningen i gymnastik ska utgå från de mål som i studieavsnittet ställts upp för den fysiska, sociala och psykiska funktionsförmågan. Bedömningen ska bestå av respons som främjar den studerandes lärande och arbete. Bedömningen ska även beskriva hur målen för undervisningen nåts. Bedömningen ska vara fortlöpande och basera sig på olika slags prestationer och mångsidig användning av olika former av bedömning, såsom bedömning som genomförs av läraren, självvärdering och kamratrespons. Bedömningen ska inte basera sig på den studerandes värderingar, attityder eller personliga egenskaper. Den studerandes fysiska konditionsnivå ska inte heller användas som grund för bedömningen. Den studerandes hälsotillstånd och specialbehov ska beaktas i bedömningen i gymnastik så att den studerande ska ha möjlighet att vid behov visa sitt bästa möjliga kunnande på alternativa sätt och med avvikande arrangemang (gymnasielagen 714/2018, 28 och 29 §).

Studieavsnitt

En lärande och aktiv studerande, 2 sp (GY01)

Studieavsnittets moduler

- En lärande och aktiv studerande, 2 sp (LI1), Obligatorisk

Mål

En lärande och aktiv studerande

Målen för modulen är att den studerande ska

- *tillämpa sina rörelsefärdigheter och -kunskaper i olika övningar, gymnastikformer och idrottsgrenar under olika årstider och i olika förhållanden (inomhus, utomhus och i vatten)*
- *respektera andra i kommunikationssituationer, hjälpa och uppmuntra andra under gymnastiklektionerna, samt ge konstruktiv respons och kamratrespons*
- *försöka sitt bästa genom att utföra en övning grundligt och ansvarsfullt, arbeta aktivt och ändamålsenligt samt utveckla sig själv långsiktigt.*

Centralt innehåll

En lärande och aktiv studerande

- *tillämpning av rörelsefärdigheter i olika övningar, gymnastikformer och idrottsgrenar som är gemensamma för undervisningsgruppen och mångsidigt beaktar studiemiljöns möjligheter (sommar-, vinter- och vattenaktiviteter samt friluftsliv) och som genomförs såväl inomhus som utomhus*
- *gymnastikövningar och -lekar samt spel som utvecklar undervisningsgruppens samarbetsförmåga och samhörighet*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I gymnastikundervisningen uppmuntras de studeranden att försöka sitt bästa, anstränga sig och arbeta långsiktigt. I gymnastiken upplever de studerande en känsla av gemenskap genom gemensamma aktiviteter, ömsesidig uppmuntran och delaktighet samt strävan mot ett gemensamt mål. Vi uppmuntrar den studerande att ta ansvar för sig själv och andra.

I gymnastikundervisningen fungerar växelverkan som ett incitament för laganda och för att göra sitt bästa. Hänsynsfull växelverkan bidrar till en trygg lärmiljö.

Genom gymnastikundervisningen stärker vi den studerandes motivation, självförtroende och rörelsefärdigheter. Vi följer principen om jämlikhet i gymnastik.

Fysisk aktivitet fungerar som ett gemensamt och kroppsligt språk förenar olika människor och kulturer och stärker studerandenas globala och kulturella kompetens. Som gemenskap stödjer vi varje studerandes uppväxt som individ och vägleder studerandena att acceptera mångfald.

Hänsyn till olika människotyper i fråga om fysisk aktivitet och verksamhet där man visar respekt för varandra syns som etisk kompetens. Vi uppmuntrar eleverna att ta sig till idrottsanläggningarna på ett koldioxidneutralt sätt.

Genom gymnastik utvecklar vi elevernas kreativa tänkande och problemlösningsförmåga.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han/hon uppnår sina mål

I Helsingfors stads gymnasieskolor används formativ och summativ bedömning.

Vi engagerar eleverna i bedömningen och reflektionen. Aktivt deltagande bedöms på grundval av fortlöpande bevis. I bedömningen ligger fokus på rörelsefärdigheter och -kunskaper samt på bedömning av den sociala kompetensen och den kommunikativa kompetensen. Den uppmuntrande bedömning och respons som ges under studieavsnittet i en trygg atmosfär stödjer den studerandes positiva utveckling. Med formativ respons under gymnastiklektionerna stödjer vi lärandet av rörelsefärdigheter.

Principerna för bedömningen går igenom tillsammans med studerandena.

En aktiv livsstil, 2 sp (GY02)

Studieavsnittets moduler

- En aktiv livsstil, 2 sp (LI2), Obligatorisk

Mål

En aktiv livsstil

Målen för modulen är att den studerande ska

- *bedöma och utifrån bedömningen ställa upp mål för utvecklingen av sina fysiska egenskaper (styrka, uthållighet, rörlighet och snabbhet)*
- *med beaktande av den egna funktionsförmågan och miljön kunna göra motiverade val för att utveckla den fysiska funktionsförmågan och öka den fysiska aktiviteten*
- *respektera andra i kommunikationssituationer, hjälpa och uppmuntra andra under gymnastiklektionerna samt ge konstruktiv respons och kamratrespons*
- *försöka sitt bästa genom att utföra en övning grundligt och ansvarsfullt, arbeta aktivt och ändamålsenligt samt utveckla sig själv långsiktigt.*

Lokal precisering

- Helsingfors stads mångsidiga idrottsmöjligheter utnyttjas.

Centralt innehåll

En aktiv livsstil

- *självvärdering, upprätthållande och mångsidig utveckling av de fysiska egenskaperna (styrka, snabbhet, uthållighet och rörlighet) med hjälp av mångsidig fysisk aktivitet*
- *rörlighet och kroppsvård*
- *ergonomiska aspekter i rörelser och utförande*
- *övningar i par eller grupp som utvecklar samarbetsförmågan och samhörigheten*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I gymnastikundervisningen uppmuntras de studeranden att försöka sitt bästa, anstränga sig och arbeta långsiktigt. I gymnastiken upplever de studerande en känsla av gemenskap genom gemensamma aktiviteter, ömsesidig uppmuntran och delaktighet samt strävan mot ett gemensamt mål. Vi uppmuntrar den studerande att ta ansvar för sig själv och andra.

I gymnastikundervisningen fungerar växelverkan som ett incitament för laganda och för att göra sitt bästa. Hänsynfull växelverkan bidrar till en trygg lärmiljö.

Genom gymnastikundervisningen stärker vi den studerandes motivation, självförtroende och rörelsefärdigheter. Vi följer principen om jämlikhet i gymnastik.

Fysisk aktivitet fungerar som ett gemensamt och kroppsligt språk förenar olika människor och kulturer och stärker studerandenas globala och kulturella kompetens. Som gemenskap stödjer vi varje studerandes uppväxt som individ och vägleder studerandena att acceptera mångfald.

Hänsyn till olika människotyper i fråga om fysisk aktivitet och verksamhet där man visar respekt för varandra syns som etisk kompetens. Vi uppmuntrar eleverna att ta sig till idrottsanläggningarna på ett koldioxid neutralt sätt.

Genom gymnastik utvecklar vi elevernas kreativa tänkande och problemlösningsförmåga.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han/hon uppnår sina mål

I Helsingfors stads gymnasieskolor används formativ och summativ bedömning.

Vi engagerar eleverna i bedömningen och reflektionen. Aktivt deltagande bedöms på grundval av fortlöpande bevis. I bedömningen ligger fokus på rörelsefärdigheter och -kunskaper samt på bedömning av den sociala kompetensen och den kommunikativa kompetensen. Den uppmuntrande bedömning och respons som ges under studieavsnittet i en trygg atmosfär stödjer den studerandes positiva utveckling. Med formativ respons under gymnastiklektionerna stödjer vi lärandet av rörelsefärdigheter.

Principerna för bedömningen går igenom tillsammans med studerandena.

Nya möjligheter, 2 sp (GY03)

Studieavsnittets moduler

- Nya möjligheter, 2 sp (LI3), Valfri

Mål

Nya möjligheter

Målen för modulen är att den studerande ska

- *mångsidigt öva och tillämpa sina rörelsefärdigheter och -kunskaper på nya sätt*
- *träna sin kropps kontroll*

- *identifiera sina känslor, visa respekt för andra i kommunikationssituationer samt stödja gemenskapskänslan genom att hjälpa och uppmuntra andra*
- *försöka sitt bästa genom att utföra en övning grundligt och ansvarsfullt, arbeta aktivt och ändamålsenligt samt utveckla sig själv långsiktigt.*

Centralt innehåll

Nya möjligheter

- *introduktion till nya aktiviteter och idrottsgrenar*
- *upprätthållande och utveckling av rörelsefärdigheterna och de fysiska egenskaperna på mångsidiga sätt*

Lokal precisering

- Helsingfors stads mångsidiga idrottsmöjligheter utnyttjas.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I gymnastikundervisningen uppmuntras de studeranden att försöka sitt bästa, anstränga sig och arbeta långsiktigt. I gymnastiken upplever de studerande en känsla av gemenskap genom gemensamma aktiviteter, ömsesidig uppmuntran och delaktighet samt strävan mot ett gemensamt mål. Vi uppmuntrar den studerande att ta ansvar för sig själv och andra.

I gymnastikundervisningen fungerar växelverkan som ett incitament för laganda och för att göra sitt bästa. Hänsynfull växelverkan bidrar till en trygg lärmiljö.

Genom gymnastikundervisningen stärker vi den studerandes motivation, självförtroende och rörelsefärdigheter. Vi följer principen om jämlikhet i gymnastik.

Fysisk aktivitet fungerar som ett gemensamt och kroppsligt språk förenar olika människor och kulturer och stärker studerandenas globala och kulturella kompetens. Som gemenskap stödjer vi varje studerandes uppväxt som individ och vägleder studerandena att acceptera mångfald.

Hänsyn till olika människotyper i fråga om fysisk aktivitet och verksamhet där man visar respekt för varandra syns som etisk kompetens. Vi uppmuntrar eleverna att ta sig till idrottsanläggningarna på ett koldioxidneutralt sätt.

Genom gymnastik utvecklar vi elevernas kreativa tänkande och problemlösningsförmåga.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han/hon uppnår sina mål

I Helsingfors stads gymnasieskolor används formativ och summativ bedömning.

Vi engagerar eleverna i bedömningen och reflektionen. Aktivt deltagande bedöms på grundval av fortlöpande bevis. I bedömningen ligger fokus på rörelsefärdigheter och -kunskaper samt på bedömning av den sociala kompetensen och den kommunikativa kompetensen. Den

uppmuntrande bedömning och respons som ges under studieavsnittet i en trygg atmosfär stödjer den studerandes positiva utveckling. Med formativ respons under gymnastiklektionerna stödjer vi lärandet av rörelsefärdigheter.

Principerna för bedömningen går igenom tillsammans med studerandena.

Gemensam aktivitet, 2 sp (GY04)

Studieavsnittets moduler

- Gemensam aktivitet, 2 sp (LI4), Valfri

Mål

Gemensam aktivitet

Målen för modulen är att den studerande ska

- *arbeta gemensamt för att uppnå målet som ställts upp för den fysiska aktiviteten*
- *respektera andra i kommunikationssituationer, hjälpa och uppmuntra andra under gymnastiklektionerna och ge konstruktiv respons och kamratrespons*
- *försöka sitt bästa genom att utföra en övning grundligt och ansvarsfullt, arbeta aktivt och ändamålsenligt samt utveckla sig själv långsiktigt.*

Centralt innehåll

Gemensam aktivitet

- *gemensam fysisk aktivitet, till exempel de gamlas dans, friluftsliv eller någon annan projekthelhet*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I gymnastikundervisningen uppmuntras de studeranden att försöka sitt bästa, anstränga sig och arbeta långsiktigt. I gymnastiken upplever de studerande en känsla av gemenskap genom gemensamma aktiviteter, ömsesidig uppmuntran och delaktighet samt strävan mot ett gemensamt mål. Vi uppmuntrar den studerande att ta ansvar för sig själv och andra.

I gymnastikundervisningen fungerar växelverkan som ett incitament för laganda och för att göra sitt bästa. Hänsynfull växelverkan bidrar till en trygg lärmiljö.

I gymnastikundervisningen fungerar växelverkan som ett incitament för laganda och för att göra sitt bästa. Hänsynfull växelverkan bidrar till en trygg lärmiljö.

Fysisk aktivitet fungerar som ett gemensamt och kroppsligt språk förenar olika människor och kulturer och stärker studerandenas globala och kulturella kompetens. Som gemenskap stödjer vi varje studerandes uppväxt som individ och vägleder studerandena att acceptera mångfald.

Hänsyn till olika människotyper i fråga om fysisk aktivitet och verksamhet där man visar respekt för varandra syns som etisk kompetens. Vi uppmuntrar eleverna att ta sig till idrottsanläggningarna på ett koldioxidneutralt sätt.

Genom gymnastik utvecklar vi elevernas kreativa tänkande och problemlösningsförmåga.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han/hon uppnår sina mål

I Helsingfors stads gymnasieskolor används formativ och summativ bedömning.

Vi engagerar eleverna i bedömningen och reflektionen. Aktivt deltagande bedöms på grundval av fortlöpande bevis. I bedömningen ligger fokus på rörelsefärdigheter och -kunskaper samt på bedömning av den sociala kompetensen och den kommunikativa kompetensen. Den uppmuntrande bedömning och respons som ges under studieavsnittet i en trygg atmosfär stödjer den studerandes positiva utveckling. Med formativ respons under gymnastiklektionerna stödjer vi lärandet av rörelsefärdigheter.

Principerna för bedömningen går igenom tillsammans med studerandena.

Rörelse ger energi, 2 sp (GY05)

Studieavsnittets moduler

- Rörelse ger energi, 2 sp (LI5), Valfri

Mål

Rörelse ger energi

Målen för modulen är att den studerande ska

- *bedöma sin egen ork och energinivå och kunna göra motiverade val av fysiska aktiviteter för att förbättra funktions- och studieförmågan*
- *förstå hur orken och studieförmågan kan främjas genom fysisk aktivitet och idrott*
- *delta i aktiviteterna ändamålsenligt, aktivt och på ett sätt som främjar gemenskapskänslan.*

Centralt innehåll

Rörelse ger energi

- *motionsformer som ger energi*
- *avslappning och kroppsvård*

Lokal precisering

- I Helsingfors stads gymnasieskolor uppmärksammar vi studerandenas välbefinnande och arbetsbördan från studierna.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I gymnastikundervisningen uppmuntras de studeranden att försöka sitt bästa, anstränga sig och arbeta långsiktigt. I gymnastiken upplever de studerande en känsla av gemenskap genom gemensamma aktiviteter, ömsesidig uppmuntran och delaktighet samt strävan mot ett gemensamt mål. Vi uppmuntrar den studerande att ta ansvar för sig själv och andra.

I gymnastikundervisningen fungerar växelverkan som ett incitament för laganda och för att göra sitt bästa. Hänsynsfull växelverkan bidrar till en trygg lärmiljö.

Genom gymnastikundervisningen stärker vi den studerandes motivation, självförtroende och rörelsefärdigheter. Vi följer principen om jämlikhet i gymnastik.

Fysisk aktivitet fungerar som ett gemensamt och kroppsligt språk förenar olika människor och kulturer och stärker studerandenas globala och kulturella kompetens. Som gemenskap stödjer vi varje studerandes uppväxt som individ och vägleder studerandena att acceptera mångfald.

Hänsyn till olika människotyper i fråga om fysisk aktivitet och verksamhet där man visar respekt för varandra syns som etisk kompetens. Vi uppmuntrar eleverna att ta sig till idrottsanläggningarna på ett koldioxidneutralt sätt.

Genom gymnastik utvecklar vi elevernas kreativa tänkande och problemlösningsförmåga.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han/hon uppnår sina mål

I Helsingfors stads gymnasieskolor används formativ och summativ bedömning.

Vi engagerar eleverna i bedömningen och reflektionen. Aktivt deltagande bedöms på grundval av fortlöpande bevis. I bedömningen ligger fokus på rörelsefärdigheter och -kunskaper samt på bedömning av den sociala kompetensen och den kommunikativa kompetensen. Den uppmuntrande bedömning och respons som ges under studieavsnittet i en trygg atmosfär stödjer den studerandes positiva utveckling. Med formativ respons under gymnastiklektionerna stödjer vi lärandet av rörelsefärdigheter.

Principerna för bedömningen går igenom tillsammans med studerandena.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (GY06)

Mål

Lokal precisering

- Under studieavsnittet genomförs ett gymnastikprojekt tillsammans med studerandena. Eleverna kan föreslå ett projekt eller också kan projektet baseras på gymnasiets behov.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Under studieavsnittet kommer det gemensamt avtalade projektet att genomföras på ett systematiskt sätt. Vi övar på att genomföra ett projekt; dess faser är planering, genomförande och bedömning. Studieavsnittets innehåll utnyttjar de möjligheter och miljöer som Helsingfors stads gymnasieskolor erbjuder.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I gymnastikundervisningen uppmuntras de studeranden att försöka sitt bästa, anstränga sig och arbeta långsiktigt. I gymnastiken upplever de studerande en känsla av gemenskap genom

gemensamma aktiviteter, ömsesidig uppmuntran och delaktighet samt strävan mot ett gemensamt mål. Vi uppmuntrar den studerande att ta ansvar för sig själv och andra.

I gymnastikundervisningen fungerar växelverkan som ett incitament för laganda och för att göra sitt bästa. Hänsynsfull växelverkan bidrar till en trygg lärmiljö.

Genom gymnastikundervisningen stärker vi den studerandes motivation, självförtroende och rörelsefärdigheter. Vi följer principen om jämlikhet i gymnastik.

Fysisk aktivitet fungerar som ett gemensamt och kroppsligt språk förenar olika människor och kulturer och stärker studerandenas globala och kulturella kompetens. Som gemenskap stödjer vi varje studerandes uppväxt som individ och vägleder studerandena att acceptera mångfald.

Hänsyn till olika människotyper i fråga om fysisk aktivitet och verksamhet där man visar respekt för varandra syns som etisk kompetens. Vi uppmuntrar eleverna att ta sig till idrottsanläggningarna på ett koldioxidneutralt sätt.

Genom gymnastik utvecklar vi elevernas kreativa tänkande och problemlösningsförmåga.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han/hon uppnår sina mål

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas med deltagarna i början av studieavsnittet. Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning eller med anteckningen underkänd.

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

7.13. Matematik (MA)

Läroämnets uppdrag

Studierna i matematik ger den studerande färdigheter att förstå, använda och producera samt utvärdera information i matematisk form. Undervisningen ska handleda den studerande att förstå matematikens betydelse i moderna kulturer och iaktta hur nödvändig matematiken är inom olika områden, som teknologi, medicin, samhälls- och naturvetenskaper samt konst. Undervisningen i matematik har i uppdrag att introducera den studerande i matematikens grundläggande begrepp, grundläggande idéer och strukturer samt att handleda den studerande att använda matematik i tal, skrift och i andra uttryckssätt. Undervisningen ska utveckla den studerandes färdigheter i att räkna, tänka kreativt, skapa modeller av fenomen, göra prognoser och lösa problem.

Genom studierna i matematik utvecklar den studerande sina färdigheter att använda datorprogram och digitala informationskällor som stöd för lärandet och som verktyg i undersökningar och problemlösning. Hen lär sig också bedöma hur nyttiga olika tekniska hjälpmedel är och vad som begränsar användningen av dem.

Mångsidig kompetens

I undervisningen ska man undersöka sambanden mellan matematiken och vardagslivet och utnyttja möjligheterna att stärka den studerandes intresse, självförtroende och informationssökningsprocesser samt uppmuntra den studerande att experimentera och arbeta med uthållighet. De färdigheter som den studerande utvecklar tillämpas då hen ställer upp egna mål och fattar beslut. Den studerande ska även reflektera över hur färdigheterna i matematik kan användas för hållbar utveckling och för att lösa problem som rör mänskligheten. På det här sättet stärks den studerandes **samhälleliga kompetens, etiska kompetens och miljökompetens** samt **kompetens för välbefinnande**.

Undervisningen tar avstamp i sådana teman och fenomen samt tillhörande problem som intresserar de studerande och som kan lösas med hjälp av matematik. I undervisningen används varierande arbetsätt där den studerande arbetar på egen hand eller i grupp. På det sättet stärks bland annat den studerandes **kommunikativa kompetens**. Arbetsätten väljs tillsammans med de studerande. Undervisningen planeras så att de studerande utifrån sina egna observationer stimuleras att ställa frågor, framlägga hypoteser, dra slutsatser och motivera dessa.

Studierna i matematik stödjer målen för **global och kulturell kompetens** samt **tvärvetenskaplig och kreativ kompetens**. Den studerande ska vägledas att förstå matematikens betydelse i olika kulturer och den historiska utvecklingen samt dess karaktär som ett universellt språk. Den studerande ska vägledas till insikt om de matematiska begreppens innebörd och lära sig känna igen hur de hänger samman med större helheter, både inom matematiken och inom andra läroämnena. Den studerande uppmuntras att använda ett matematiskt språk och matematiska tecken samt bilder, figurer och redskap som stödjer det matematiska tänkandet. Den studerande ska få hjälp att utveckla sin förmåga att växla mellan olika sätt att framställa matematisk information när hen ska skapa modeller av fenomen, förstå och lösa problem samt diskutera resultatet.

Mål

De allmänna målen för undervisningen i matematik är att den studerande

ska

- få positiva lärupplevelser, bli van att arbeta långsiktigt och lära sig lita på sin matematiska förmåga, sina matematiska färdigheter och sin förmåga att tänka matematiskt
- förstå matematiken både som en unik, självständig vetenskapsgren och som ett användbart redskap för att göra modeller eller prognoser eller hantera fenomen som är kopplade till samhälle, ekonomi eller natur
- bygga upp en matematisk grund för sina fortsatta studie
- bli van att behandla information på ett sätt som är karakteristiskt för matematiken, att framlägga hypoteser och undersöka deras riktighet, göra motiveringar och bedöma deras giltighet samt resultatens generaliserbarhet
- kunna följa en matematisk framställning, läsa matematisk text, diskutera matematik samt lära sig motivera påståenden och bedöma information i olika former
- bli van vid att bilda matematiska modeller för praktiska problemsituationer och att använda olika Lösningstrategier
- sporras till experimentellt och undersökande arbete samt till att hitta och tydligt presentera lösningar på problem
- kunna använda ändamålsenliga matematiska metoder, programvaror och informationskällor samt förstå att resultatet som en programvara genererar inte är tillräckligt för att påvisa, bevisa eller motivera ett påstående.

Bedömning

Bedömningen ska vara mångsidig och responsen sporrande för att stödja utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt hålla upp och stärka hens studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Byte av lärokurs

Vid byte av lärokurs i matematik ersätter studier i den långa lärokursen studier i den korta lärokursen som följer:

Modul i den långa lärokursen	Modul i den korta lärokursen
MAA2	MAB2
MAA3	MAB3
MAA6	MAB8
MAA8	MAB5
MAA9	MAB7

Övriga studier enligt den långa lärokursen som avlagts med godkänt resultat, eller studiepoäng som blivit överflödiga i samband med byte av lärokurs och som motsvarar delstudier som avlagts med godkänt resultat, kan utgöra övriga valfria studier enligt den korta lärokursen eller temastudier enligt vad som bestäms i den lokala läroplanen.

Vid en övergång från den långa lärokursen till den korta ska den studerande, om hen vill, få möjlighet att visa ytterligare prov på sina kunskaper för att fastställa sin kunskapsnivå.

Vid en övergång från den korta lärokursen till den långa kan det krävas att den studerande visar ytterligare prov på sina kunskaper. I samband med bytet av lärokurs ska de studiepoäng som saknas i modulerna avläggas på det sätt som fastställts i den lokala läroplanen.

Den studerande kan även avlägga modulerna enligt den andra lärokursen utan att byta lärokurs. I sådana fall kan modulerna i fråga räknas till godo som övriga valfria studier eller temastudier på det sätt som fastställts i den lokala läroplanen.

7.13.1. Lång lärokurs i matematik (MAA)

Studieavsnitt

Funktioner och ekvationer 1, 3 sp (MAA02)

Studieavsnittets moduler

- Funktioner och ekvationer 1, 3 sp (MAA2), Obligatorisk

Mål

Funktioner och ekvationer 1

Målen för modulen är att den studerande ska

- introduceras i hur man skapar matematiska modeller av fenomen med hjälp av polynomfunktioner, rationella funktioner och rotfunktioner, känna till deras egenskaper och kunna lösa ekvationer i anknytning till dem, samt känna till sambandet mellan nollställena till en polynomfunktion och polynomets faktorer
- kunna lösa enkla polynomlikheter
- kunna använda programvara för att undersöka polynomfunktioner, rationella funktioner och rotfunktioner samt för att lösa polynomekvationer, rationella ekvationer, rotekvationer och polynomlikheter i samband med tillämpningar.

Centralt innehåll

Funktioner och ekvationer 1

- polynomfunktioner och -ekvationer samt polynomlikheter
- lösning av andragradsekvationer med rotformeln
- produkten av polynom och binomformlerna (summan av en kvadrat, produkten av en summa och en differens)
- faktorisering av polynom
- potensfunktioner och potensekvationer (exponenten ett positivt heltal)
- rationella funktioner och ekvationer
- rotfunktioner och rotekvationer

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunskaper och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Geometri, 2 sp (MAA03)

Studieavsnittets moduler

- Geometri, 2 sp (MAA3), Obligatorisk

Mål

Geometri

Målen för modulen är att den studerande ska

- öva sig i att gestalta och beskriva information om rum och former i både tvåoch tredimensionella situationer
- kunna tillämpa likformighet, Pythagoras sats samt trigonometrin för rät- och snedvinkliga trianglar
- öva sig att formulera, motivera och använda satser som innehåller geometrisk information
- kunna använda programvara vid undersökning av figurer och kroppar samt geometrin i anknytning till dem.

Centralt innehåll

Geometri

- likformighet hos figurer och kroppar
- sinus- och cosinussatsen
- beräkning av längder, vinklar och areor i anknytning till månghörningar
- geometrin för cirkeln och dess delar samt för räta linjer i anknytning till cirkeln
- beräkningar av längder, areor och volymer i anknytning till raka cylindrar, koner och klot

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inlärnin g genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inlärnin g. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inlärnin g.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hens studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den

studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Analytisk geometri och vektorer, 3 sp (MAA04)

Studieavsnittets moduler

- Analytisk geometri och vektorer, 3 sp (MAA04), Obligatorisk

Mål

Analytisk geometri och vektorer

Målen för modulen är att den studerande ska

- *förstå hur analytisk geometri skapar samband mellan geometriska och algebraiska begrepp*
- *förstå den geometriska innebörden av en ekvation*
- *kunna lösa absolutbeloppsekvationer i formen $|f(x)| = a$ eller $|f(x)| = |g(x)|$*
- *förstå vektorbegreppet och sätta sig in i hur man räknar med vektorer*
- *kunna undersöka punkter, avstånd och vinklar i det tvådimensionella koordinatsystemet med hjälp av vektorer*
- *kunna lösa plangeometriska problem med hjälp av vektorer*
- *kunna använda programvara vid undersökning av kurvor och vektorer och vid tillämpningsuppgifter i anknytning till dem.*

Centralt innehåll

Analytisk geometri och vektorer

- *ekvationen för en kurva*
- *ekvationerna för en rät linje, cirkel och parabel*
- *ekvationssystem*
- *parallella och ortogonala linjer*
- *absolutbeloppsekvation*
- *avståndet från en punkt till en linje*
- *grundläggande egenskaper hos vektorer*
- *addition och subtraktion av vektorer i planet samt multiplikation av en vektor med ett tal i planet*
- *skalär produkt och vinkeln mellan två vektorer i planet*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inlärningsituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inlärningsituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Funktioner och ekvationer 2, 2 sp (MAA05)

Studieavsnittets moduler

- Funktioner och ekvationer 2, 2 sp (MAA05), Obligatorisk

Mål

Funktioner och ekvationer 2

Målen för modulen är att den studerande ska

- introduceras i hur man skapar matematiska modeller med hjälp av sinus- och cosinusfunktioner samt med exponential- och logaritmfunktioner
- undersöka sinus- och cosinusfunktioner med hjälp av symmetrier i enhetscirkeln
- kunna lösa trigonometriska ekvationer av typen $\sin f(x) = a$ eller $\sin f(x) = \sin g(x)$
- kunna tillämpa sambandet $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$ mellan sinus- och cosinusfunktionerna
- känna till egenskaperna hos exponential- och logaritmfunktioner och kunna lösa ekvationer i anknytning till dem
- kunna använda programvara vid undersökning av funktioner, vid ekvationslösning och i tillämpningsuppgifter.

Centralt innehåll

Funktioner och ekvationer 2

- riktad vinkel och radianer
- enhetscirkeln
- sinus- och cosinusfunktionen med symmetri- och perioditetsegenskaper
- lösning av sinus- och cosinusekvationer
- potenser med bråkexponent och deras samband med rötter
- exponentialfunktioner och exponentialekvationer
- logaritm och räkneregler för logaritmer
- logaritmfunktioner och logaritmekvationer

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigerera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa

den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunskaper och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hens studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Derivata, 3 sp (MAA06)

Studieavsnittets moduler

- Derivata, 3 sp (MAA6), Obligatorisk

Mål

Derivata

Målen för modulen är att den studerande ska

- *med hjälp av derivatan bekanta sig med egenskaperna hos matematiska modeller för olika fenomen*
- *få en åskådlig uppfattning om en funktions gränsvärde och kontinuitet*
- *förstå tolkningen av derivatan som förändringshastigheten för en funktion*
- *kunna bestämma derivatan av enkla funktioner*
- *kunna derivata sammansatta funktioner*
- *behärska hur man undersöker förloppet hos funktioner med hjälp av derivatan och hur man bestämmer deras extremvärden i ett slutet intervall*
- *kunna använda programvara vid undersökning av gränsvärde, kontinuitet och derivata i samband med tillämpningar.*

Centralt innehåll

Derivata

- *en funktions gränsvärde, kontinuitet och derivata*
- *derivering av polynomfunktioner, rationella funktioner och rotfunktioner*
- *derivering av sinus- och cosinusfunktioner samt av exponential- och logaritmfunktioner*
- *derivator av produkter och kvoter av funktioner*
- *sammansatta funktioner och deras derivator*
- *undersökning av förloppet hos en funktion och bestämning av extremvärden*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhällseliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhällseliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade

uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnena. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hens studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Integralkalkyl, 2 sp (MAA07)

Studieavsnittets moduler

- Integralkalkyl, 2 sp (MAA7), Obligatorisk

Mål

Integralkalkyl

Målen för modulen är att den studerande ska

- *förstå begreppet primitiv funktion och lära sig att bestämma primitiva funktioner till enkla funktioner*
- *förstå begreppet integral och dess samband med arean samt introduceras i hur man bestämmer en integral med en numerisk metod*
- *kunna bestämma areor och volymer med hjälp av integraler*
- *göra sig förtrogen med integralkalkylens tillämpningar*

- kunna använda programvara då hen undersöker egenskaperna hos funktioner, bestämmer primitiva funktioner, beräknar integraler i samband med tillämpningar och integrerar numeriskt.

Centralt innehåll

Integralkalkyl

- primitiv funktion och integrering av de viktigaste elementära funktionerna
- integraler
- rektangelmetoden
- beräkning av areor och volymer

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhällseliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhällseliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnena. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inlärnigen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inlärnigen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hens studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Statistik och sannolikhet, 2 sp (MAA08)

Studieavsnittets moduler

- Statistik och sannolikhet, 2 sp (MAA8), Obligatorisk

Mål

Statistik och sannolikhet

Målen för modulen är att den studerande ska

- kunna åskådliggöra en diskret statistisk fördelning samt bestämma och tolka fördelningens nyckeltal
- kunna åskådliggöra en fördelning som består av två variabler samt bestämma korrelationskoefficienten och regressionskurvan
- sätta sig in i kombinatoriska metoder
- göra sig förtrogen med begreppet sannolikhet och räkneregler
- förstå begreppet diskret sannolikhetsfördelning och lära sig bestämma väntevärdet för en fördelning samt tolka det
- kunna använda programvara för att hämta, behandla och undersöka data i digitalt format samt för att presentera statistisk information
- kunna använda programvara för att konkretisera fördelningar, bestämma nyckeltal samt beräkna sannolikheter.

Centralt innehåll

Statistik och sannolikhet

- lägesmått och standardavvikelse
- korrelation och linjär regression
- klassisk och statistisk sannolikhet
- permutationer och kombinationer
- räkneregler för sannolikhet
- binomialfördelning
- diskret sannolikhetsfördelning
- väntevärdet för en diskret fördelning

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigerera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hens studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Ekonomisk matematik, 1 sp (MAA09)

Studieavsnittets moduler

- Ekonomisk matematik, 1 sp (MAA09), Obligatorisk

Mål

Ekonomisk matematik

Målen för modulen är att den studerande ska

- lära sig använda sina matematiska färdigheter för att beräkna tillräckligheten hos resurser, för ekonomisk planering, företagande och beräkning av lönsamhet
- tillämpa formler för talföljder i matematiska problem som anknyter till ekonomi
- lära sig att anpassa matematiska modeller i ekonomiska situationer och förstå deras begränsningar
- kunna använda programvara vid beräkningar och i samband med tillämpningar.

Centralt innehåll

Ekonomisk matematik

- aritmetisk och geometrisk talföljd och deras summor
- ränteräkning: ränta på ränta, nuvärde och diskontering
- depositioner och lån
- matematiska modeller anpassade för ekonomiska situationer där talföljder och summor används

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunskaper och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

3D-geometri, 2 sp (MAA10)

Studieavsnittets moduler

- 3D-geometri, 2 sp (MAA10), Valfri

Mål

3D-geometri

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa sina kunskaper i räkning med vektorer och lära sig att använda vektorer i ett tredimensionellt koordinatsystem
- lära sig att undersöka punkter, räta linjer och plan i xyz-koordinatsystemet med hjälp av vektorer
- stärka sina kunskaper om rymdgeometri i samband med extremvärdesuppgifter
- bekanta sig med funktioner som har två variabler
- kunna använda programvara för att åskådliggöra vektorer, linjer, plan och ytor samt i räkning med vektorer.

Centralt innehåll

3D-geometri

- vektorframställning i ett tredimensionellt koordinatsystem
- skalär produkt och vektorprodukt
- punkt, rät linje och plan i rymden
- en vinkel i rymden
- differential- och integralkalkylens rymdgeometriska tillämpningar i situationer där funktionsuttrycken innehåller en variabel
- funktioner med två variabler och ytor i rymden

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhällseliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Algoritmer och talteori, 2 sp (MAA11)

Studieavsnittets moduler

- Algoritmer och talteori, 2 sp (MAA11), Valfri

Mål

Algoritmer och talteori

Målen för modulen är att den studerande ska

- veta vad en algoritm är, samt lära sig att undersöka hur en algoritm fungerar
- lära sig att utföra enkla algoritmer genom programmering
- bli insatt i logikens begrepp
- behärska grundbegrepp i talteorin och göra sig förtrogen med primtalens egenskaper
- kunna undersöka delbarheten hos hela tal.

Centralt innehåll

Algoritmer och talteori

- grundbegrepp i algoritmiskt tänkande: sekvens, val och upprepning
- flödesdiagram
- programmering av enkla algoritmer, sorteringsalgoritmer eller en algoritm som anknyter till numerisk lösning av en ekvation
- konnektiv och sanningsvärden
- delbarhet hos hela tal, delbarhetsekvationen (delningsekvationen) och kongruens
- Euklides algoritm
- aritmetikens grundsats

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhällseliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunskaper och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Analys och kontinuerlig fördelning, 2 sp (MAA12)

Studieavsnittets moduler

- Analys och kontinuerlig fördelning, 2 sp (MAA12), Valfri

Mål

Analys och kontinuerlig fördelning

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa sin förståelse för analysens grundbegrepp
- kunna bilda och undersöka inversa funktioner till strängt monotona funktioner
- komplettera sina färdigheter i integralkalkyl
- göra sig förtrogen med begreppet kontinuerlig sannolikhetsfördelning och lära sig tillämpa normalfördelning
- kunna använda programvara vid undersökning av funktioners egenskaper och vid beräkning av generaliserade integraler i samband med tillämpningar.

Centralt innehåll

Analys och kontinuerlig fördelning

- styckvis definierad funktion
- undersökning av kontinuitet och deriverbarhet för en funktion
- allmänna egenskaper hos kontinuerliga och deriverbara funktioner
- invers funktion
- gränsvärde av funktioner när variabelns värde går mot oändligheten
- generaliserade integraler
- kontinuerliga fördelningar, normalfördelningen och normering

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhällseliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inlärningsituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (MAA13)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Bedöms med prestationsanteckning.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (MAA14)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Bedöms med prestationsanteckning.

Komplexa tal, 1 sp (MAA15)

Mål

Lokal precisering

- utvidga sina kunskaper om polynomfunktioner
- lära sig producera mångsidiga digitala lösningar till olika problem
- förbättra sin kommunikativa kompetens genom samarbete och presentationer
- fördjupa sina kunskaper i att producera lösningar på olika digitala plattformar

Centralt innehåll

Lokal precisering

- kartesiska och polära koordinater
- räkneoperationerna, konjugattal, norm
- komplexa rötter till polynom, algebrans fundamentalsats
- behärskning av de tekniska hjälpmedlen till fullo
- produktion av CAS-lösningar med programvara som är tillåten i studentskrivningarna
- produktion av stödbilder och illustrationer med programvara som är tillåten i studentskrivningarna
- introduktion till tabellräkningsprogram

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för

samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Studieavsnittet bedöms med godkänt/underkänt.

Serier och sedlar, 1 sp (MAA16)

Mål

Lokal precisering

- komplettera sin förståelse om talföljder och summor till att också omfatta serier
- undersöka konvergerande och divergerande serier
- tillämpa sitt ämneskunnande för att analysera en ekonomisk situation
- använda programvara för att analysera serier och ekonomiska tillämpningar

Centralt innehåll

Lokal precisering

- konvergerade och divergerande serier
- geometriska serier
- teleskopserier
- ett ekonomiskt tema ur matematikens synvinkel

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigerera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hens studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Studieavsnittet bedöms med godkänt/underkänt.

Programmering, 1 sp (MAA17)

Mål

Lokal precisering

- få redskap för att analysera, designa och vidareutveckla program
- utveckla sin förmåga att lösa programmeringstekniska problem
- bekanta sig med programmeringens historia och framtida trender

Centralt innehåll

Lokal precisering

- programmering i ett eller flera programmeringsspråk
- programmeringstekniska problem
- programmering i samhället

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inläringssituationer och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inlärnigen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inlärnigen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Studieavsnittet bedöms med godkänt/underkänt.

Transcendentia och algebraiska funktioner, 1 sp (MAA18)

Mål

Lokal precisering

- befästa och fördjupa sina kunskaper om funktioner
- kunna lösa ekvationer och olikheter för respektive funktion
- utveckla sin förmåga att använda programvara för undersökning av funktioner, för ekvationslösning och för tillämpningsuppgifter

Centralt innehåll

Lokal precisering

- funktionernas grafiska egenskaper
- lösning av ekvationer och olikheter för respektive funktion
- funktionernas derivator

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigerera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informations-samhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hens studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Studieavsnittet bedöms med godkänt/underkänt.

Matriser, 1 sp (MAA19)

Mål

Lokal precisering

- behärska räkneoperationerna för matriser samt inverterade matriser och determinanter
- använda sig av matriser för att lösa linjära ekvationssystem
- bekanta sig med algoritmer som en lösningsmetod till problem
- bekanta sig med linjära avbildningar

Centralt innehåll

Lokal precisering

- räkneoperationerna för matriser
- determinant och inverterad matris
- linjära ekvationssystem
- matriser som linjära avbildningar, nollrum, kolonnrum

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Studieavsnittet bedöms med godkänt/underkänt.

7.13.2. Kort lärokurs i matematik (MAB)

Studieavsnitt

Uttryck och ekvationer, 2 sp (MAB02)

Studieavsnittets moduler

- Uttryck och ekvationer, 2 sp (MAB2), Obligatorisk

Mål

Uttryck och ekvationer

Målen för modulen är att den studerande ska

- *få övning i att använda matematik i problemlösning och lära sig att lita på sin egen matematiska förmåga*
- *lära sig att bilda uttryck och ekvationer till givna problem samt att lösa ekvationer och tolka lösningarna*
- *kunna tillämpa talföljder och summor vid matematisk problemlösning*
- *kunna använda programvara när hen undersöker polynomfunktioner samt vid tillämpning av polynomekvationer och -funktioner*

Centralt innehåll

Uttryck och ekvationer

- *formulering av problem som ekvationer*
- *ekvationslösning*
- *tolkning och värdering av lösningar till en ekvation*
- *polynomfunktioner av andra graden och lösning av andragradsekvationer*
- *aritmetisk talföljd och summa*
- *geometrisk talföljd och summa*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna

lösningssmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inlärningsituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inläringssmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hens studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Geometri, 2 sp (MAB03)

Studieavsnittets moduler

- Geometri, 2 sp (MAB3), Obligatorisk

Mål

Geometri

Målen för modulen är att den studerande ska

- bli van att göra iakttagelser och dra slutsatser om geometriska egenskaper hos figurer och kroppar
- stärka förmågan att rita plana figurer och tredimensionella kroppar
- kunna lösa praktiska problem med hjälp av geometri
- kunna använda programvara vid undersökning av figurer och kroppar och vid geometriska tillämpningar.

Centralt innehåll

Geometri

- likformighet hos figurer
- trigonometri i en rätvinklig triangel
- Pythagoras sats och den omvända satsen till Pythagoras sats
- bestämning av area och volym för figurer och kroppar
- användning av geometriska metoder i koordinatsystemet

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhällseliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inlärningsituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inlärningsituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Matematiska modeller, 2 sp (MAB04)

Studieavsnittets moduler

- Matematiska modeller, 2 sp (MAB4), Obligatorisk

Mål

Matematiska modeller

Målen för modulen är att den studerande ska

- se regelbundenheter och samband hos fenomen i den verkliga världen och kunna beskriva dessa med matematiska modeller
- värdera linjära och exponentiella tillväxtmodeller bland annat med hjälp av kalkylprogram och göra prognoser med hjälp av modellerna
- vänja sig vid att värdera kvalitet och användbarhet hos en modell
- kunna använda programvara för att skapa modeller och vid undersökning av egenskaperna hos polynomfunktioner och exponentialfunktioner samt vid lösning av polynomekvationer och exponentialekvationer i samband med tillämpningar.

Centralt innehåll

Matematiska modeller

- tillämpning av linjära och exponentiella modeller
- lösning av exponentialekvationer
- prognoser och bedömning av kvaliteten i en modell

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inlärningsituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inlärningsituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Statistik och sannolikhet, 2 sp (MAB05)

Studieavsnittets moduler

- Statistik och sannolikhet, 2 sp (MAB5), Obligatorisk

Mål

Statistik och sannolikhet

Målen för modulen är att den studerande ska

- öva sig att behandla, åskådliggöra och tolka statistiskt material
- göra sig förtrogen med sannolikhetskalkylens grunder och med konkretiserande modeller
- kunna använda programvara för att hämta, behandla och undersöka data i digitalt format, samt för att bestämma nyckeltal i ett observationsmaterial och som hjälpmedel i sannolikhetslära.

Centralt innehåll

Statistik och sannolikhet

- åskådliggörande av statistiskt material och bestämning av nyckeltal
- regression och korrelation
- observation och avvikande observation
- prognostisering
- sannolikhetsbegreppet
- additions- och multiplikationsregler
- kombinationer och multiplikationsprincipen
- modeller i sannolikhetslära

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa

den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunskaper och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Grunder i ekonomisk matematik, 1 sp (MAB06)

Studieavsnittets moduler

- Grunder i ekonomisk matematik, 1 sp (MAB6), Obligatorisk

Mål

Grunder i ekonomisk matematik

Målen för modulen är att den studerande ska

- behärska grundbegrepp och få färdigheter i ekonomisk matematik
- fördjupa sina färdigheter i procenträkning
- lära sig att beskriva hur processer inom ekonomin utvecklas
- kunna använda informationskällor och programvara för att göra beräkningar i samband med tillämpningar.

Centralt innehåll

Grunder i ekonomisk matematik

- relativ andel, jämförelse, beräkning av förändring
- index
- ränta och enkel ränteräkning
- skatter

- *valutor*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunskaper och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Ekonomisk matematik, 1 sp (MAB07)

Studieavsnittets moduler

- Ekonomisk matematik, 1 sp (MAB7), Obligatorisk

Mål

Ekonomisk matematik

Målen för modulen är att den studerande ska

- *lära sig använda sina matematiska färdigheter för att beräkna tillräckligheten hos resurser, för ekonomisk planering, företagande och beräkning av lönsamhet*
- *tillämpa formler för talföljder i matematiska problem som anknyter till ekonomi*
- *lära sig att anpassa matematiska modeller i ekonomiska situationer och förstå deras begränsningar*
- *kunna använda programvara vid beräkningar och i samband med tillämpningar.*

Centralt innehåll

Ekonomisk matematik

- *aritmetisk och geometrisk talföljd och deras summor*
- *ränteräkning: ränta på ränta, nuvärde och diskontering*
- *depositioner och lån*
- *matematiska modeller anpassade för ekonomiska situationer där talföljder och summor används*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hens studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Matematisk analys, 2 sp (MAB08)

Studieavsnittets moduler

- Matematisk analys, 2 sp (MAB8), Valfri

Mål

Matematisk analys

Målen för modulen är att den studerande ska

- undersöka förändringshastigheten för en funktion med grafiska och numeriska metoder
- förstå tolkningen av derivatan som förändringshastigheten för en funktion
- kunna undersöka förloppet hos en polynomfunktion med hjälp av derivatan
- kunna bestämma största och minsta värde för en funktion i samband med tillämpningar

- kunna använda programvara för att undersöka förloppet hos en funktion, derivatan av en funktion samt för att bestämma extremvärden till en funktion i ett slutet intervall i samband med tillämpningar.

Centralt innehåll

Matematisk analys

- grafiska och numeriska metoder
- polynomfunktionens derivata
- undersökning av tecken och förlopp hos en polynomfunktion
- bestämning av största och minsta värde för en polynomfunktion i ett slutet intervall
- bestämning av förändringshastigheten för en funktion med hjälp av programvara

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnena. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inlärnigen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inlärnigen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hens studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Statistik- och sannolikhetsfördelningar, 2 sp (MAB09)

Studieavsnittets moduler

- Statistik- och sannolikhetsfördelningar, 2 sp (MAB9), Valfri

Mål

Statistik- och sannolikhetsfördelningar

Målen för modulen är att den studerande ska

- *göra sig förtrogen med normalfördelningen som en matematisk modell*
- *sätta sig in i binomialfördelningen som en matematisk modell*
- *utveckla djupare och mångsidiga färdigheter i att undersöka och behandla statistisk information med hjälp av programvara*
- *veta hur man beräknar nyckeltal och sannolikheter i anknytning till statistiska fördelningar och kunna bestämma dessa med hjälp av programvara*
- *förstå begreppen konfidensintervall och felmarginal och kunna bestämma dessa med hjälp av programvara.*

Centralt innehåll

Statistik- och sannolikhetsfördelningar

- *normalfördelning och begrepp för normering av fördelningen (väntevärde och standardavvikelse)*
- *upprepat försök*
- *binomialfördelning*
- *konfidensintervall och felmarginal*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (MAB10)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Studieavsnittet bedöms med godkänt/underkänt.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (MAB11)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

Eufori i geometri, 1 sp (MAB12)

Mål

Lokal precisering

- utveckla sin abstraktionsförmåga

- få säkerhet och snabbhet i att använda programvara för att rita stödfigurer och göra konstruktioner
- fördjupa sin förståelse av geometriska begrepp genom klassiska konstruktioner med passare och linjal
- bekanta sig med geometriens historia och med geometri i konsten

Centralt innehåll

Lokal precisering

- geometriska plankonstruktioner med passare och linjal samt med programvara
- cosinussatsen, sinusatsen och areasatsen
- triangelns märkliga punkter
- tredimensionella kroppar
- geometri i konsten

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Studieavsnittet bedöms med godkänt/underkänt.

Sannolikhet och spel, 1 sp (MAB13)

Mål

Lokal precisering

- fördjupa sina kunskaper i sannolikhetslära
- befästa sina kunskaper i sannolikhet genom att studera strategier i kortspel, brädspel och andra spel
- utveckla sin rationella tankeförmåga

Centralt innehåll

Lokal precisering

- sannolikhetsregler
- binomialsannolikhet
- kombinatorik
- kortspel, brädspel och andra spel

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Studieavsnittet bedöms med godkänt/underkänt.

Min ekonomi, 1 sp (MAB14)

Mål

Lokal precisering

- planera sin ekonomi för studietiden
- hitta relevant information
- få verktyg för att ta beslut rörande sin privatekonomi
- utveckla sin kunskap om ekonomi och samhälle
- utveckla sina kunskaper i kalkylprogram och annan lämplig programvara

Centralt innehåll

Lokal precisering

- studiestöd
- boende
- inkomster och utgifter
- snabblån
- enkel bokföring

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informations-samhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inlärnigen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inlärnigen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hens studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Studieavsnittet bedöms med godkänt/underkänt.

Bemästra Abitti i matematik, 1 sp (MAB15)

Mål

Lokal precisering

- repetera och fördjupa användningen av de olika programvarorna
- få säkerhet och snabbhet i att använda och välja lämplig programvara för att analysera funktioner, för ekvationslösning, för att rita stödfigurer, för att skapa geometriska konstruktioner, för att presentera och analysera statistik, för att göra mekaniska uträkningar och för att skapa fullständiga digitala lösningar

Centralt innehåll

Lokal precisering

- riklig och mångsidig övning i programvara som är tillåten i studentskrivningarna

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Samhällelig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhällseliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inläringssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunskaper och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

Studieavsnittet bedöms med godkänt/underkänt.

7.13.3. Gemensamt studieavsnitt i matematik (MAY)

Studieavsnitt

Tal och ekvationer, 2 sp (MAG01)

Studieavsnittets moduler

- MAG1 Tal och ekvationer, 2 sp (MAY1), Obligatorisk

Mål

MAG1 Tal och ekvationer

Målen för modulen är att den studerande ska

- repetera principerna för procenträkning
- kunna använda proportionalitet i problemlösning
- fördjupa kunskaperna i bråkräkning
- repetera räknereglerna för potenser
- stärka sin förståelse för funktionsbegreppet
- förstå principerna för hur man löser ekvationer och ekvationspar
- lära sig använda programvara för att rita grafer till funktioner, göra tolkningar och för att lösa ekvationer.

Centralt innehåll

MAG1 Tal och ekvationer

- talmängderna och de grundläggande räkneoperationerna
- motsatt tal och inverterat tal samt absolutbelopp
- procenträkning
- räkneregler för potenser (exponenten heltal)
- direkt och omvänd proportionalitet
- funktion, ritning och tolkning av grafer
- lösning av förstegradsekvationer
- ekvationspar
- kvadratroten och kubikroten
- potensfunktioner och potensekvationer (gradtalen 2 och 3)

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Inom studierna i matematik uppmuntrar vi den studerande till en företagsam attityd, dvs. till att ta ansvar för sina studier och sin inläring, hitta de arbetsmetoder som passar hen bäst och glädjas över sina prestationer.

Vi hjälper den studerande att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas. De matematiska modellernas lämplighet och begränsningar utvärderas kritiskt.

Vi skapar en positiv atmosfär i inläringssituationerna, där vi uppmuntrar studerandena att arbeta tillsammans och där studerandena upplever att de hör till gemenskapen och att de blir hörda som de personer de är. Med positiv respons och uppmuntran försöker vi få alla studerande att delta

i dryftandet av olika frågor. Dessutom uppmuntrar vi studerandena att diskutera och söka egna lösningsmetoder. Den studerande får ett matematiskt språk som ger förståelse och mångsidiga användningsområden. Det matematiska språket omfattar verbalt, symboliskt och visuellt språk.

I Helsingfors stads gymnasier försöker vi skapa en positiv och uppmuntrande atmosfär i inlärningssituationerna och målinriktat styra den studerande mot att identifiera och använda sig av sina styrkor och utvecklingsobjekt genom att fastställa en passande kravnivå för inläringen.

Vi stöder om möjligt studerandenas välbefinnande i undervisningen genom att använda varierande arbetsmetoder. I undervisningen uppmuntrar vi studerandena att ta ansvar för sin egen inläring genom att skapa en arbetskultur som värdesätter kompetensen hos en själv och andra och tillåter specialkompetens, men även misslyckanden.

I matematikstudierna betonas betydelsen av långsiktiga studier: efter ett misslyckande uppmuntras den studerande att våga försöka igen och att genom att korrigera sina fel tillägna sig bättre inlärningsmetoder och lära sig att planera tidsanvändningen.

Den studerande vägleds till uppskattning av matematiken som ett globalt språk samt som ett historiskt kulturkapital som är gemensamt för hela mänskligheten. Den studerande får på ett mångsidigt sätt ta del av områden och situationer där matematik tillämpas och lär sig på så sätt att förstå matematikens betydelse för den internationella utvecklingen och beslutsfattandet.

Vi granskar matematiken som ett verktyg för att undersöka och lösa många slags problem i miljön, samhället och naturvetenskaperna. Vi hjälper studerandena att förstå matematikens betydelse för samhällsutvecklingen och det samhälleliga beslutsfattandet genom att på ett mångsidigt sätt lyfta fram områden och situationer där matematik tillämpas.

När det är lämpligt använder vi matematiska modeller för att undersöka till exempel naturtillgångarnas tillräcklighet, befolkningstillväxten eller andra globala fenomen. Vi hjälper den studerande att uppfatta matematikens betydelse för beslutsfattande som gäller miljön.

Vi identifierar matematikens användbarhet inom olika vetenskapsgrenar, vid behandling av många slags information och för att dra slutsatser. I undervisningen använder vi tillämpade uppgifter som överskrider gränserna mellan olika fackområden. Syftet med det tvärvetenskapliga tillvägagångssättet är att motivera den studerande att lära sig något nytt och inspirera till nyfikenhet och sökande efter samband.

Vi uppmuntrar den studerande att granska problemen på ett nytt sätt, att se sambandet mellan saker och tillämpa matematiska metoder i olika läroämnen. Den studerande vägleds till upptäckten av att flera olika slutledningskedjor kan användas för att lösa ett problem.

Inom matematiken bekantar vi oss med anskaffning, behandling och presentation av den information som förekommer i olika former i informationssamhället. Vi strävar efter att fördjupa den studerandes multilitteracitet inom till exempel de verbala, numeriska, symboliska och geometriska (visuella) delområdena av läsfärdighet. Samtidigt lär den studerande sig att bedöma tillförlitligheten hos och tillämpningsområdena för information som har presenterats matematiskt.

Vi betonar i undervisningen att goda kunskaper om de grundläggande färdigheterna är en förutsättning för att lära sig nya saker och kunna tillämpa kunskaperna på ett kreativt sätt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet. Den summativa bedömningen synliggör hur väl den studerande har uppnått de mål som har satts upp för kunnandet och inläringen. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen.

Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån kursens mål och sin egen studieplan. Under kursen bedömer den studerande hur hen uppnår sina mål.

Vi stöder den studerandes välbefinnande och möjligheter att nå sin största potential under studieavsnittet genom att ge rättidig och sporrande respons som stödjer inläringen.

Genom mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stöder vi utvecklingen av den studerandes matematiska tänkande och självförtroende samt försöker hålla upp och stärka hans studiemotivation. Bedömningen ska vägleda den studerande att utveckla sina kunskaper och sin förståelse av matematik samt sin förmåga att arbeta långsiktigt. Bedömningen ska hjälpa den studerande att utveckla sin förmåga att presentera matematiska lösningar, stödja hen i processen att bilda matematiska begrepp och lära hen att bedöma sitt eget arbete. En lyckad återkoppling hjälper den studerande att lägga märke till sina styrkor och vilka kunskaper och färdigheter hen behöver vidareutveckla.

Vid bedömningen ska läraren fästa uppmärksamhet vid räknefärdigheter, val av metoder och färdigheter att tänka matematiskt. Dessutom fäster läraren uppmärksamhet vid hur den studerande motiverar och analyserar sina slutsatser samt väljer och använder programvaror.

7.14. Musik (MU)

Läroämnets uppdrag

Undervisningen i musik i gymnasiet ska främja den studerandes aktiva musikaliska verksamhet och delaktighet. I undervisningen i musik ska den studerande bekanta sig med världen på ett multisensoriskt sätt och undersöka den särskilt genom att lyssna. Hen fördjupar ett positivt förhållningssätt till musik och konstnärligt uttryck samt reflekterar över deras betydelse i livet.

Musikundervisningen i gymnasiet erbjuder möjligheter att experimentera med musikaliska uttryck, använda fantasin och arbeta tvärkonstnärligt. Kreativ produktion och sökande efter nya musikaliska lösningar är processer som kräver tid och ro att tänka. De utvecklar uthålligheten och förmågan att tillämpa det man lärt sig i nya situationer.

Utgångspunkten för musikundervisningen är den studerandes upplevelser och de betydelser hen gett musiken. Ett personligt förhållande till musik stärker självkänndomen, det helhetsmässiga välbefinnandet och utvecklingen av en musikalisk identitet. Musikundervisningen fördjupar också den studerandes förståelse av musik som ett samhällsligt fenomen. Det musikaliska och övriga konstnärliga arbetet ger färdigheter för musikalisk medborgerlig aktivitet, kulturellt och samhällsligt inflytande samt kritisk granskning av medie- och ljudmiljön.

Musikstudierna stödjer lärandet och stärker den sociala gemenskapen på många sätt. Att musicera tillsammans är en unik gruppverksamhet som stärker kommunikationsförmågan. Konstruktiv kommunikation och samverkan utvidgar den studerandes syn på musik och andra konstformer liksom hans kulturella värderingar och prioriteringar. Samtidigt utvecklas bland annat förmågan till kreativt och kritiskt tänkande. Dessa färdigheter behöver den studerande både för att skapa sig ett gott liv och för att studera och arbeta inom olika områden.

Den studerande lär sig innebörden av musikaliska begrepp på ett kroppsligt sätt genom auditiva, visuella och motoriska upplevelser i den musikaliska verksamheten. I undervisningen används utöver klingande ljudmaterial även tal, rörelse och bilder samt olika skrivna texter, som noter och tabulaturer.

Mångsidig kompetens

Studier i musik är en helhetsbetonad musikalisk läroprocess, som går ut på att utveckla kroppsliga, motoriska och kognitiva färdigheter samt uttrycksförmåga i social växelverkan. Förutom detta

har musik som läroämne en naturlig koppling till alla delområden inom gymnasiet mångsidiga kompetens.

Musik är till sitt grundläggande väsen ett samspel och en gemensam aktivitet. Som läroämne skapar musik en grund för utvecklingen av **kompetens för välbefinnande** och **för kommunikativ och etisk kompetens**. Läroämnet musik ger de studerande möjligheter att förstå sig själva och andra människor samt musikens betydelse i livet. När den studerande studerar musik lär hen sig att känna igen sina styrkor och även färdigheter som fortfarande kräver övning. Genom musikaliska och andra konstnärliga aktiviteter tränar hen sig i att förstå andra människors tankar och känslor, vilket är en förutsättning för utvecklingen av medkänsla och förmåga att sätta sig i en annan människas situation.

Mångsidig musikundervisning utvecklar den studerandes **kreativa och tvärvetenskapliga kompetens**. Musikalisk verksamhet utvecklar en förståelse för att fantasi och föreställningsförmåga är viktiga mänskliga egenskaper. De får oss att se saker annorlunda, tänka på nya sätt och lösa praktiska problem. Föreställningsförmågan är också viktig med tanke på **miljökompetensen**. En ekologisk föreställningsförmåga hjälper den studerande att se alternativa valmöjligheter och att väga konsekvenserna av sitt handlande ur ett hållbarhetsperspektiv. Undervisningen i musik stärker den estetiska omdömesförmågan och pekar på beröringspunkterna mellan musik och andra kunskapsområden. Det viktiga i konsten och skapandet är ändå att de hjälper till att se det mänskliga hos andra med allt vad det innebär i form av färdigheter, kunskap, erfarenheter och känslor.

Utvecklingen av **global, kulturell och samhällelig kompetens** är på ett naturligt sätt kopplad till målen för musikundervisningen. Musik ger perspektiv på hur det är att vara människa och på samhället. Musik och andra konstformer öppnar och vidgar tänkandet, vilket hjälper att exempelvis se bortom gränser och möta konflikter. Den musikaliska verksamheten utvecklar förmågan att kritiskt bedöma den innebörd som getts åt olika företeelser. Detta gör det möjligt för den studerande att vid behov motsätta sig ett tänkande som bygger på odemokratiska värden som kränker människovärdet eller till exempel andra kulturer. Musik lär den studerande att agera ansvarsfullt och tillsammans med andra mot ett gemensamt mål, också tillsammans med sådana som inte har samma bakgrund som hen själv. Med hjälp av musik och annan konst är det möjligt att hantera också svåra ämnen i livet.

Musik är ett kulturellt fenomen och även sätten att göra musik är kulturella. Därför fördjupar studierna i musik den studerandes förståelse för kulturen och kulturarvet i både sitt eget land och i andra länder. Således kan musikstudierna stärka respekten för kulturell mångfald och dialogen mellan olika grupper.

Mål

De allmänna målen för musikundervisningen hänförs till musikalisk mångsidighet, musikaliskt kreativt tänkande, musikens betydelser och musikaliskväxelverkan samt musikinlärande och demokrati. De allmänna målen för undervisningen är följande:

Musikalisk mångsidighet

Målet är att den studerande ska

- vidareutveckla sina musikaliska färdigheter som att sjunga, spela och lyssna
- fördjupa sina kunskaper om olika musikstilar, musikgenrer och musikens historia
- använda musikteknologins möjligheter för att göra musik.

Musikaliskt kreativt tänkande

Målet är att den studerande ska

- *förhålla sig intresserat och nyfiket till musik och andra konstnärliga uttrycksätt*
- *experimentera modigt med nya och även ovanliga musikaliska idéer, också tillsammans med andra*
- *förstå den kreativa processens natur och acceptera ofullbordade processer.*

Musikens betydelse och musikalisk kommunikation

Målet är att den studerande ska

- *förhålla sig öppet och med respekt till olika kulturer samt föra dialog om musikaliska erfarenheter*
- *genom musik lära sig att förhålla sig förstående till olika upplevelser och livssituationer*
- *kunna använda musik för att upprätthålla och främja välbefinnande*
- *handha säkerhet i ljud- och musikmiljöer och skydda hörseln.*

Musiklärande och demokrati

Målet är att den studerande ska

- *identifiera sina musikaliska styrkor och uppmuntras att använda och utveckla dem*
- *sätta mål för sin musikaliska verksamhet och utveckla sina verksamhetsätt*
- *kunna använda musikaliska och andra konstnärliga uttrycksformer i sitt samhällsengagemang*
- *förstå och känna sitt ansvar i frågor som gäller yttrandefrihet, integritet och upphovsrätt.*

Bedömning

I undervisningen i musik ska bedömningen på ett positivt sätt stödja varje studerandes musikaliska utveckling och förhållande till musiken. Under lärprocessen ska den studerande få och ge mångsidig respons, vilket stödjer den studerande när det gäller att utvärdera och främja det egna lärandet.

Bedömningen ska ske i en förtroendefull och trygg atmosfär och fokusera på hela den musikaliska processen, utvecklingen av de musikspecifika arbetssätten och på de mål som ställts upp för studierna. Vid bedömningen tar man hänsyn till den studerandes utgångsnivå och till att den studerandes kunskaper kan komma till uttryck på vilket musikaliskt delområde som helst. Det som ska bedömas är den studerandes musikaliska aktivitet i skolan, särskilt under studieperioderna, och inte hans musikalitet.

Studieavsnitt

Intro – ljud och jubel, 2 sp (MU01)

Studieavsnittets moduler

- Intro – ljud och jubel, 2 sp (MU1), Obligatorisk

Mål

Intro – ljud och jubel

Målen för modulen är att den studerande ska

- *utveckla sin röst användning och sin förmåga att musicera*
- *våga använda musik som uttrycksmedel och producera musikaliska idéer*
- *öva sig i att gestalta musikaliska element genom upplevelser och erfarenheter*
- *utforska och fördjupa sitt eget förhållande till musiklyssnande*

- *förstå och kunna tillämpa teknikens möjligheter i musik*
- *förstå innebörden och betydelsen av musik i livet och samhället*
- *agera för att främja uppkomsten av en säker ljudmiljö.*

Centralt innehåll

Intro – ljud och jubel

- *uppgifter och repertoar som utvecklar en mångsidig röst användning och färdigheter att sjunga och musicera tillsammans med andra*
- *uppgifter som uppmuntrar till kreativ produktion och konstnärligt uttryck*
- *repertoar för lyssnande och musicerande som inspirerar till reflektion över musikens betydelse*
- *möjligheter att använda musikteknologi på ett mångsidigt sätt*
- *konserterbesök och att bekanta sig med andra konst- och kulturtjänster i den mån det är möjligt*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet utvecklar vi kompetensen för välbefinnande genom att identifiera och verbalisera musikens betydelse och inverkan på människan och välbefinnandet. Positiva erfarenheter som fås i en trygg atmosfär i den musikaliska verksamheten och möjlighet till självuttryck ökar den studerandes helhetsmässiga välbefinnande.

När vi interagerar i grupp lär vi oss att iaktta verksamheten runt omkring oss och delta i den samtidigt som helheten stöds.

Den etiska kompetensen och miljökompetensen syns när vi bland annat bekantar oss med musik som en immateriell tillgång och agerar för att främja en säker ljudmiljö.

Ändamålsenlig användning av musikteknik ger tvärvetenskaplighet till studierna. Uppgifter som uppmuntrar till kreativ produktion och konstnärligt uttryck utvecklar den kreativa kompetensen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål samt den studerandes egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Arbetet och den studerandes aktivitet under studieavsnittet är centralt i bedömningen. De olika delområdena i musikstudierna kan ha olika tyngdpunkt hos olika studerande. Sporrande bedömning och ständig respons som ges i en trygg atmosfär under studieavsnittet stöder den studerandes positiva utveckling som en musikalisk aktör samt synliggör uppnåendet av de mål som ställts upp. Den studerandes självvärdering och jämförande utvärdering ökar bedömningens mångfald och stöder uppnåendet av målen i studieavsnittet. Närmare riktlinjer och tyngdpunkter för bedömning av studieavsnittet överenskomms i samarbete med de studerande i början av studieavsnittet.

Puls – musikaliska uttryck, 2 sp (MU02)

Studieavsnittets moduler

- Puls – musikaliska uttryck, 2 sp (MU2), Obligatorisk

Mål

Puls – musikaliska uttryck

Målen för modulen är den studerande ska

- fördjupa sitt kunnande i de uttrycksformer som tilltalar hen
- utveckla sin förmåga att musicera i grupp och sin konstnärliga uttrycksförmåga
- analysera musikens kulturella särdrag och betydelser
- modigt ge sig i kast med att ta fram musikaliska idéer.

Centralt innehåll

Puls – musikaliska uttryck

- repertoar som utvecklar olika delområden inom musikalisk kompetens
- finländska musikkulturer och de studerandes egna musikkulturer
- uppgifter som utvecklar kreativt tänkande och konstnärlig uttrycksförmåga även med hjälp av teknologi

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Att musicera tillsammans utvecklar på ett mångsidigt sätt den studerandes kommunikativa kompetens.

Uppgifter som främjar kreativt tänkande och den konstnärliga uttrycksförmågan utvecklar den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen.

Genom att undersöka och diskutera till exempel upphovsrätter sätter vi oss in i musikbranschens etiska frågor.

Genom att bekanta oss med finländska och de studerandes egna musikkulturer utvecklar vi vår globala och kulturella kompetens.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål samt den studerandes egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Arbetet och den studerandes aktivitet under studieavsnittet är centralt i bedömningen. De olika delområdena i musikstudierna kan ha olika tyngdpunkt hos olika studerande. Sporrande bedömning och ständig respons som ges i en trygg atmosfär under studieavsnittet stöder den studerandes positiva utveckling som en musikalisk aktör samt synliggör uppnåendet av de mål som ställts upp. Den studerandes självvärdering och jämförande utvärdering ökar

bedömningens mångfald och stöder uppnåendet av målen i studieavsnittet. Närmare riktlinjer och tyngdpunkter för bedömning av studieavsnittet överenskomms i samarbete med de studerande i början av studieavsnittet.

Genre – global nyfikenhet, 2 sp (MU03)

Studieavsnittets moduler

- Genre – global nyfikenhet, 2 sp (MU3), Valfri

Mål

Genre – global nyfikenhet

Målen för modulen är att den studerande ska

- *förstå musikens kulturbundenhet och interkulturella kopplingar*
- *förhålla sig nyfiket och genom upplevelser sätta sig in i musikgenrer och musikkulturer som är nya för hen själv*
- *uppfatta sig själv som en del av en global musikalisk värld*
- *identifiera sina egna utgångspunkter och de utmaningar och möjligheter som interkulturell ömsesidighet innebär.*

Centralt innehåll

Genre – global nyfikenhet

- *olika musikgenrer, musikstilar och musikkulturer samt de betydelser och värderingar som är kopplade till dem*
- *musikkulturer som en del av kulturen*
- *mångsidigt arbete med olika former av musik*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Musiken har alltid varit en del av kulturen och samhället. Genom att bekanta oss med musiken som en del av en samhällelig och kulturell värld kan vi även identifiera dess interkulturella kopplingar.

Med hjälp av en mångsidig repertoar utvidgar vi vår förståelse för världen och dess kulturer.

Via en mångsidig repertoar reflekterar vi över bland annat etiska frågor kring kulturell kompetens.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål samt den studerandes egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Arbetet och den studerandes aktivitet under studieavsnittet är centralt i bedömningen. De olika delområdena i musikstudierna kan ha olika tyngdpunkt hos olika studerande. Sporrande bedömning och ständig respons som ges i en trygg atmosfär under studieavsnittet stöder den studerandes positiva utveckling som en musikalisk aktör samt synliggör uppnåendet av

de mål som ställts upp. Den studerandes självvärdering och jämförande utvärdering ökar bedömningens mångfald och stöder uppnåendet av målen i studieavsnittet. Närmare riktlinjer och tyngdpunkter för bedömning av studieavsnittet överenskomms i samarbete med de studerande i början av studieavsnittet.

Demo – kreativt tillsammans, 2 sp (MU04)

Studieavsnittets moduler

- Demo – kreativt tillsammans, 2 sp (MU4), Valfri

Mål

Demo – kreativt tillsammans

Målen för modulen är att den studerande ska

- *utveckla sin kreativa förmåga i en musikalisk eller tvärkonstnärlig process*
- *ta ansvar för gruppens musikaliska verksamhet*
- *fördjupa sin förståelse för olika sätt att påverka genom musik och interaktion*
- *förstå relationen mellan musik och andra konstformer och medier.*

Centralt innehåll

Demo – kreativt tillsammans

- *planering av hur modulens mål ska uppnås och en studerandeorienterad planering av repertoaren*
- *musikalisk eller tvärkonstnärlig process beroende på gruppens resurser*
- *musikens effektivitet till exempel i interaktion, inom lyrik och andra konstformer, medier eller i samhället*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Genomförandet av studieavsnittet och den studerandeorienterade planeringen av repertoaren samt studieavsnittets processorientering utvecklar den studerandes interaktionsfärdigheter. Genom att agera ansvarsfullt i en grupp lär sig den studerande att ge och även ta emot respons.

Genom att ta ansvar för gruppens musikaliska verksamhet utvecklar den studerande sina empatiska färdigheter.

Studieavsnittets innehåll och mål betonar musikens tvärvetenskaplighet och kreativa funktionalitet.

Den studerande lär sig att identifiera musikens roll inom samhällsdebatten. Genom att ta ansvar för gruppens musikaliska verksamhet utvecklas den studerande även som en ansvarstagande samhällsaktör.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen

kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål samt den studerandes egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Arbetet och den studerandes aktivitet under studieavsnittet är centralt i bedömningen. De olika delområdena i musikstudierna kan ha olika tyngdpunkt hos olika studerande. Sporrande bedömning och ständig respons som ges i en trygg atmosfär under studieavsnittet stöder den studerandes positiva utveckling som en musikalisk aktör samt synliggör uppnåendet av de mål som ställts upp. Den studerandes självutvärdering och jämförande utvärdering ökar bedömningens mångfald och stöder uppnåendet av målen i studieavsnittet. Närmare riktlinjer och tyngdpunkter för bedömning av studieavsnittet överenskomms i samarbete med de studerande i början av studieavsnittet.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (MU05)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande lär sig att planera och genomföra en musikalisk helhet i grupp eller självständigt.
- Den studerande förstår och lär sig de färdigheter som krävs för att hantera en omfattande helhet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Studieavsnittet består av utformning, planering och genomförande av ett projekt på egen hand eller tillsammans i grupp.
- Projektet kan anknyta till musikbranschen på många sätt och vara till exempel en konsert, en vetenskaplig undersökning, tvärkonstnärligt arbete, ett nymedieprojekt, arbete i anslutning till musikjournalistik eller ett produktionsprojekt.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

De utvecklade projektledarfärdigheterna ökar den studerandes självständighet.

Interaktionsfärdigheterna som krävs för att planera och genomföra ett projekt utvecklas.

Under studieavsnittet fås framtida färdigheter som utvecklar den studerandes roll som samhällsaktör.

Under genomförandet av projektet reflekterar den studerande över den etiska betydelsen av sina val och deras inverkan på miljön.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning. Antalet studiepoäng anger arbetsmängden i studieavsnittet. Under studieavsnittet ges respons i förhållande till den studerandes uppställda mål. Den studerande bedömer sin egen och de andra gruppmedlemmarnas musikaliska prestation och uppfyllandet av målet.

Närmare riktlinjer för bedömningen av studieavsnittet överenskomms i samarbete med de studerande i början av studieavsnittet.

Studieavsnitt: Musik i band!, 2 sp (MU06)

Mål

Lokal precisering

- fördjupa, tillämpa och utveckla sitt musikaliska tänkande samt sina musikaliska färdigheter och kunskaper genom att musicera tillsammans
- uppmuntras att uttrycka sig själv samt lär sig olika musikstilar och -kulturer genom upplevelser och erfarenheter
- öva sig i att fungera i en grupp, bedöma gruppens arbete och ge respons samt utveckla det egna arbetet med hjälp av responsen som han eller hon fått
- lär sig att även dela sina kunskaper med andra studerande
- fördjupa sina kunskaper och färdigheter genom att delta i studieavsnittet flera gånger

Centralt innehåll

Lokal precisering

- sjungande, spelande, lyssnande och kreativt skapande
- spel- och/eller sångfärdigheter samt musiktolkning och musikaliskt uttryck på så sätt att lyssnandet och växelverkan mellan musiker beaktas

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Genom att ta ansvar för gruppens musikaliska verksamhet utvecklar den studerande sina empatiska färdigheter.

Genom att agera ansvarsfullt i en grupp lär den studerande sig att både ge och ta emot effektiv respons.

Genom att bekanta sig med olika musikstilar utvecklas den studerandes kulturkännedom.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Antalet studiepoäng anger arbetsmängden i studieavsnittet. Under studieavsnittet ges respons i förhållande till den studerandes uppställda mål. Den studerande bedömer sin egen och de andra gruppmedlemmarnas musikaliska prestation och uppfyllandet av målet.

Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning.

Musik i kör!, 2 sp (MU07)

Mål

Lokal precisering

- utveckla en stabil och hälsosam röst användning
- lära sig färdigheter i lyssnande och växelverkan som krävs vid band- och körsång
- uppmuntras att uttrycka sig själv samt lär sig olika musikstilar och -kulturer genom upplevelser och erfarenheter

- fördjupa sina färdigheter genom att delta i studieavsnittet flera gånger

Centralt innehåll

Lokal precisering

- sång och röstövningar på egen hand och tillsammans med andra
- sångfärdigheter samt musiktolkning och musikaliskt uttryck på så sätt att lyssnandet och växelverkan mellan musiker beaktas

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Körsångens effekter på välbefinnandet är omfattande och välutforskade.

Att musicera tillsammans i kör utvecklar både de musikaliska och de icke-musikaliska interaktionsfärdigheterna. Körsångens sociala betydelse kommer också till synes i det gemensamma arbetet i kören. De som sjungit längre i kören lär sig att dela med sig av de kunskaper och färdigheter de förvärvat med de nya körsångarna.

Ett mångsidigt program stödjer kulturkännedomen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Antalet studiepoäng anger arbetsmängden i studieavsnittet. Under studieavsnittet ges respons i förhållande till den studerandes uppställda mål. Den studerande bedömer sin egen och de andra gruppmedlemmarnas musikaliska prestation och uppfyllandet av målet.

Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning.

Musikackompanjemang!, 2 sp (MU08)

Mål

Lokal precisering

- utveckla sina färdigheter i fritt ackompanjemang
- få mod att ackompanjera och kreativt skapa musik
- lära sig att utnyttja sambanden mellan musikteori och praktiskt musicerande

Centralt innehåll

Lokal precisering

- spela ackord, harmonisera melodier och utveckla solon
- i låtvalet beaktas den studerandes utgångsnivå och musikaliska preferenser

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Upplevelser av framgång genom att musicera tillsammans ökar den studerandes helhetsmässiga välbefinnande.

Den studerandes färdigheter i verbal och icke-verbal kommunikation utvecklas genom ackompanjemang.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Antalet studiepoäng anger arbetsmängden i studieavsnittet. Under studieavsnittet ges respons i förhållande till den studerandes uppställda mål. Den studerande bedömer sin egen och de andra gruppmedlemmarnas musikaliska prestation och uppfyllandet av målet.

Närmare riktlinjer och tyngdpunkter för bedömningen av studieavsnittet överenskomms i samarbete med de studerande i början av studieavsnittet.

Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning.

Studieavsnitt: Skapa musik!, 2 sp (MU09)

Mål

Lokal precisering

- utveckla sitt musikaliska självuttryck
- få de kunskaper och färdigheter som krävs i skapandet av ett verk

Centralt innehåll

Lokal precisering

- kompositioner, texter, arrangemang och annat musikaliskt skapande
- musiktekniken utnyttjas som ett verktyg i musikaliskt självuttryck

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Färdigheter i problemlösning och kreativ kompetens utvecklas när den studerande möter utmaningarna i den musikaliska skapandeprocessen.

Konstens betydelse som skapare av samhällsdebatt och händelsekommentator klargörs när egna verk uppstår.

Arbete i par eller smågrupper utvecklar den studerandes interaktionsfärdigheter.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Antalet studiepoäng anger arbetsmängden i studieavsnittet. Under studieavsnittet ges respons i förhållande till den studerandes uppställda mål. Den studerande bedömer sin egen och de andra gruppmedlemmarnas musikaliska prestation och uppfyllandet av målet.

Närmare riktlinjer för bedömningen av studieavsnittet överenskomms i samarbete med de studerande i början av studieavsnittet.

Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning.

Musik för fest!, 2 sp (MU10)

Mål

Lokal precisering

- utvecklas som en ansvarstagande aktör i skolgemenskapen
- fördjupa sina musikaliska färdigheter

Centralt innehåll

Lokal precisering

- uppträdanden, kunskaper i scenteknik eller underhåll av apparater

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet möjliggör utveckling av tvärvetenskaplig och kreativ kompetens.

Genom att ansvara för skolan festverksamhet utvecklas den studerande även som en samhällsaktör.

Upplevelser av framgång ökar den studerandes helhetsmässiga välbefinnande.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Antalet studiepoäng anger arbetsmängden i studieavsnittet. Under studieavsnittet ges respons i förhållande till den studerandes uppställda mål. Den studerande bedömer sin egen och de andra gruppmedlemmarnas musikaliska prestation och uppfyllandet av målet.

Närmare riktlinjer och tyngdpunkter för bedömningen av studieavsnittet överenskomms i samarbete med de studerande i början av studieavsnittet.

Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning.

7.15. Studiehandledning (OP)

Läroämnets uppdrag

Studiehandledningen har som uppdrag att ge den studerande möjlighet att inhämta sådana kunskaper och färdigheter som behövs i livet, studierna och arbetslivet. Studiehandledningen ska stärka den studerandes aktivitet och engagemang, funktionsförmåga och förmåga att lära sig lära samt hens färdigheter att planera sin karriär. Med den studerandes aktivitet och engagemang avses här den studerandes förmåga att bygga sin framtid samt hens färdigheter att fatta beslut som berör studier och karriär. Studiehandledningen stärker den studerandes tro på sina egna möjligheter att nå de mål som ställts upp och den studerande lär sig lita på sin förmåga att klara av förändringar.

Studiehandledningen kopplar samman studierna med arbetslivet och främjar rättvisa, likabehandling, jämställdhet, jämlikhet och delaktighet samt förebygger utslagning från utbildning och arbetsliv. Med hjälp av genusmedveten handledning strävar man efter att bryta ner könssegregeringen inom olika utbildningar och på arbetsmarknaden. Studiehandledningen utvecklar kunskaper och färdigheter som främjar tillgången till kunnig arbetskraft och bidrar till att efterfrågan på och utbudet av kunnande möts i framtidens arbetsliv.

Mångsidig kompetens

Under studiehandledningen utvecklar den studerande kunskaper och färdigheter som hen behöver för att vara en ansvarstagande medborgare som deltar aktivt i samhället. Den studerande utvecklar färdigheter för kontinuerligt lärande samt färdigheter att planera sin karriär och sitt arbetsliv. Hen reflekterar över sin verksamhet och arbetar konstruktivt tillsammans med andra. Studiehandledningen hjälper den studerande att utveckla sin **samhälleliga kompetens** och sin **kommunikativa kompetens**.

Den studerande kan med stöd av studiehandledningen aktivt söka information samt kritiska granska och tillämpa den. Hen lär sig utveckla sin **kompetens för välbefinnande**. Den studerande vänjer sig vid att känna igen sina styrkor samt lär sig hantera osäkerhet och vid behov söka upp handlednings- och rådgivningstjänster.

Studiehandledningen bidrar till att i enlighet med målen för **tvärvetenskaplig och kreativ kompetens** utveckla den studerandes uthållighet, problemlösningsförmåga och nyfikenhet att lära sig nytt. Den studerande utvecklas inom de kunskaps- och livsområden som ställts upp som mål för den **etiska kompetensen** och **miljökompetensen** samt för den **globala och kulturella kompetensen**.

Mål

Studiehandledningen stödjer den studerandes framtidstro och ger hen mod att påverka sin framtid.

De allmänna målen för studiehandledningen är att den studerande

ska

- hitta sina egna sätt att lära sig som också stödjer kontinuerligt lärande
- få stöd för att planera och ta kontroll över sitt eget liv samt att fatta beslut som gäller utbildning och karriärval
- planera och ta kontroll över sin tidsanvändning
- kunna bedöma sin aktivitet och sina resurser, sitt behov av handledning och stöd samt sina kommunikativa färdigheter och förmågan att arbeta i grupp
- förstå vilken betydelse de värderingar, uppfattningar och människor som är viktiga i ens liv, har för val och beslut
- lära sig självvärderingsfärdigheter och kunna kartlägga och formulera sina kunskaper och styrkor
- känna till de viktigaste informationskällorna, handledningstjänsterna och digitala ansökningssystemen som gäller fortsatt utbildning, arbetsliv och karriärplanering samt kunna använda dessa för att planera sin karriär och söka till fortsatta studier
- lära sig bedöma hur de egna studie- och karriärplaneringsfärdigheterna utvecklats
- öva sig i att utvärdera vilka färdigheter hen har i informationssökning och informations- och kommunikationsteknologi för att söka information om utbildning och arbetsliv
- fästa uppmärksamhet vid sin förmåga att bedöma hur tillförlitliga och ändamålsenliga olika informationskällor är för den egna karriärplaneringen
- kunna agera och analysera sitt agerande i digitala miljöer samt andra miljöer som behandlar karriärplanering.

Bedömning

För studiehandledningen ges inget vitsord som i de övriga läroämnena, utan studieavsnitten bedöms med en anteckning om avlagda studier. I studiehandledningen ska bedömningen baseras på den studerandes självvärdering och på interaktiv, handledande och uppmuntrande respons

i samband med olika skeden av handledningsverksamheten. Varje studerande ställer upp sina egna mål och i studiehandledningen följer man upp hur de förverkligas.

Studieavsnitt

Jag som studerande, 2 sp (SH01)

Studieavsnittets moduler

- Jag som studerande, 2 sp (OP1), Obligatorisk

Mål

Jag som studerande

Målen för modulen är att den studerande ska

- identifiera och formulera sina styrkor, kunskaper och intresseområden
- känna till de förfaringssätt som gäller gymnasiestudierna samt hur studierna är uppbyggda
- sätta sina val i prioritetsordning i relation till de egna planerna
- vara förtrogen med de studiefärdigheter och -metoder samt arbetssätt som behövs i gymnasiet
- förstå den individuella studieplanens betydelse för karriärplaneringen
- kunna planera sina studier i förhållande till de krav som gäller avläggandet av studentexamen
- förstå hur de egna valen inverkar på möjligheterna att söka till fortsatta studier
- kunna planera sin tidsanvändning så att hen klarar av de krav som studierna och det övriga livet ställer
- identifiera olika sätt att främja sin hälsa och funktionsförmåga.

Lokal precisering

- Den studerande identifierar kunskaper hen skaffat sig utanför gymnasiet som en del av sin studieplan.

Centralt innehåll

Jag som studerande

- *individuell studieplan: studieplan, plan för studentexamen samt plan för fortsatta studier och yrkeskarriär*
- *självkännedom och egna styrkor samt mångsidig identifiering, utveckling och dokumentering av det egna kunnandet*
- *aktivitet och engagemang, vardagsfärdigheter och livskompetens, tilltro till den egna förmågan, funktionsförmåga*
- *välbefinnande, studieförmåga, balans i livet*
- *studiefärdigheter och färdigheter att söka information, förmåga att lära sig lära*
- *informationskällor, digitala handledningstjänster och ansökningssystem som anknyter till fortsatta studier och framtidsplanering*
- *orientering i arbetslivet och information om utbildningar på andra stadiet och vid högskolor*
- *aktuella frågor som berör gymnasiestudierna*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I detta studieavsnitt framhävs kompetens för välbefinnande, som förverkligas genom främjandet av individens studieförmåga. Vi hjälper den studerande att förstå att hen själv kan påverka sin studieförmåga. (Läs om begreppet studieförmåga i avsnitt 4.3.)

Studieavsnittets innehåll stöder uppbyggandet av den studerandes identitet, eftersom den studerande under studieavsnittet övar på att identifiera sina styrkor och tänka över sina planer för framtiden som en del av byggandet av en livslång studiestig.

Kommunikativ kompetens förverkligas i detta studieavsnitt genom att man studerar tillsammans och exempelvis genom kamrathandledning. De studerande bekantar sig med möjligheter i fråga om fortsatta studier och arbetsliv genom att diskutera, dela med sig av insikter, uppmuntra varandra och ge konstruktiv respons.

Tvärvetenskaplig och kreativ kompetens kommer i detta studieavsnitt fram genom att den studerande får möjlighet att koppla ihop kunnande som hen införskaffat på annat håll med gymnasiestudierna. Den studerande förstår att inläring sker utanför gymnasiemiljön, och identifierar det kunnande hen skaffat sig. Hen lär sig att använda dessa kunskaper och färdigheter i olika miljöer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål. I bedömningen i studieavsnittet stärks kamratresponsen.

Fortsatta studier, arbetsliv och framtid, 2 sp (SH02)

Studieavsnittets moduler

- Fortsatta studier, arbetsliv och framtid, 2 sp (OP2), Obligatorisk

Mål

Fortsatta studier, arbetsliv och framtid

Målen för modulen är att den studerande ska

- *kunna planera sin framtid och känna till olika utbildningsalternativ och vilka möjligheter arbetslivet erbjuder i en föränderlig värld*
- *fördjupa sitt kunnande som rör självkännedom, färdigheter att planera sitt liv och livskompetens*
- *identifiera och formulera samt dokumentera sina kunskaper*
- *känna till centrala arbetslivsfärdigheter och kunna bedöma sitt eget kunnande i relation till dem*
- *känna till olika former av arbetsliv och sysselsättning samt förstå vilken betydelse förändringar i samhället och ekonomin har för sysselsättningen*
- *känna till de olika formerna av entreprenörskap och kunna analysera sitt eget förhållningssätt till entreprenörskap*
- *känna till olika internationella utbildnings- och sysselsättningsalternativ*
- *kunna agera i kulturellt pluralistiska verksamhetsmiljöer*
- *känna till alternativ för fortsatta studier som är viktiga för en själv samt vilka inträdeskrav och urvalsprocesser som anknyter till dem*
- *kunna söka arbete och känna igen olika sysselsättningsmöjligheter.*

Lokal precisering

- Den studerande får erfarenheter av samarbete mellan olika vetenskaper.

- Den studerande får erfarenheter av samarbete med gymnasiets centrala samarbetspartner.

Centralt innehåll

Fortsatta studier, arbetsliv och framtid

- *uppdatering av den individuella studieplanen; studieplanen, planen för studentexamen och planen för fortsatta studier och yrkeskarriär*
- *planering av fortsatta studier och framtid, ansökan till fortsatta studier i Finland och utomlands*
- *kunskap om arbetsliv, arbetslivsfärdigheter och entreprenörskap i en föränderlig och mångskiftande värld*
- *orientering i arbetslivet, information om fortsatta studier samt förmåga att samla erfarenhet*
- *kontroll över den egna ekonomin, studiestöd och boende*
- *främjande av det egna välbefinnandet*
- *förmåga att förutse framtiden och känna till vad som är viktigt att lära sig för att möta framtida kunskapsbehov*
- *aktuella frågor som berör gymnasiestudierna*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet lär sig den studerande att leva i en värld av osäkerhet, förändringar och överraskningar. Den studerande utvecklar sin förmåga att planera sin framtid och att se möjligheter i föränderliga och oväntade situationer. Den studerande identifierar sitt kunnande och bedömer det i förhållande till sina planer för fortsatta studier och för framtiden.

Kommunikativ kompetens kommer fram genom kamrathandledning. De studerande kan diskutera sina egna karriärplaner och planer för fortsatta studier exempelvis i små grupper.

I studieavsnittet förverkligas tvärvetenskaplig och kreativ kompetens genom att den studerande kan skaffa sig erfarenheter av arbetslivet och fortsatta studier. Med hjälp av dessa erfarenheter kan den studerande utvärdera och fundera över sina karriärplaner och planer för fortsatta studier.

Under studieavsnittet stärker den studerande sina färdigheter för karriärplanering och sin beredskap för arbetslivet. Den studerande skaffar sig kunskap om och erfarenhet av arbetslivet och fortsatta studier.

I detta studieavsnitt bekantar vi oss tillsammans med de studerande med kompetensbehoven i framtidens arbetsliv, som påverkas av den ekologiska hållbarhetskrisen.

Den studerande skaffar sig kunskap om och eventuellt erfarenheter av högskolornas internationella utbildningsprogram och internationella företag. Dessa kontakter kan ordnas i samarbete med andra läroämnen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål. En del av bedömningen av studieavsnittet sker som kamratbedömning, då den studerande tillsammans

med sina studiekamrater funderar över sin framtid och de utbildningsalternativ hen känner till. I kamratbedömningen reflekterar den studerande över sitt lärande och stärker sin förmåga att identifiera sitt eget kunnande.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (SH03)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning.

7.16. Psykologi (PS)

Läroämnets uppdrag

Uppdraget för läroämnet psykologi är att ge den studerande färdigheter att observera, förstå och bedöma människans psykiska aktivitet och de sociala, kulturella och biologiska faktorer som påverkar den. Undervisningen tar upp den psykologiska vetenskapens språk, begrepp och sätt att producera kunskap. Läroämnets innehåll bygger på forskningsdata som konkretiseras för den studerande genom att knyta den till förståelsen av mänsklig aktivitet och vardagliga fenomen. Psykologins tvärvetenskaplighet, liksom även det empiriska och reflekterande greppet, utvecklar på ett mångsidigt sätt den studerandes tänkande. De studerande handleds i att förstå samspelet och det ömsesidiga beroendet mellan psykiska, biologiska, sociala och kulturella faktorer samt i att stärka förmågan att utvärdera och tillämpa sina kunskaper.

I undervisningen i psykologi ska man använda olika aktiverande metoder och utnyttja de möjligheter som digitala verktyg och varierande lärmiljöer erbjuder. I psykologi är det naturligt att samarbeta med olika ämnen. Fenomen som ingår i läroämnet psykologi behandlas i synnerhet i biologi, hälsokunskap, studiehandledning, filosofi, religion och livsåskådningskunskap utgående från respektive ämnes natur. Undervisningen ska i den mån det är möjligt ske i samarbete med universitet och högskolor.

Mångsidig kompetens

Målen för den mångsidiga kompetensen uppnås tillsammans med målen för läroämnet psykologi.

När det gäller **kompetens för välbefinnande** stödjer kunskaper och färdigheter i psykologi den studerandes självkännet, självutveckling, förståelse för andra människor och upprätthållande av det psykiska välbefinnandet. Undervisningen i psykologi stödjer den studerandes identitetsbygge och ger hen förutsättningar att reflektera över sitt eget psykiska välbefinnande och fatta beslut som stödjer det. Utifrån den psykologiska kunskapen får den studerande verktyg för att förstå betydelsen av sociala relationer, känsloreglering och resiliens för att upprätthålla och återställa ett helhetsbetonat välbefinnande.

I undervisningen i psykologi används dialogiska och reflekterande metoder som stärker den studerandes **kommunikativa förmåga**. Studier i psykologi utvecklar färdigheter för att identifiera känslor som är viktiga vid social interaktion både hos sig själv och hos andra. Undervisningen i psykologi utvecklar färdigheter för konstruktiv kommunikation och förståelse för betydelsen av empati i sociala relationer.

Studier i psykologi stödjer på ett mångsidigt sätt den studerandes **tvärvetenskapliga och kreativa kompetens**. Inlärningspsykologiska insikter ger den studerande färdigheter att bli medveten om sitt eget lärande så att hen kan utvärdera och utveckla det. Inom psykologin utforskas mänsklig aktivitet på ett mångsidigt sätt ur ett naturvetenskapligt, samhällsvetenskapligt och beteendevetenskapligt perspektiv. Genom att behandla begränsningar och möjligheter för människans förmåga till informationsbearbetning hjälper man den studerande att utveckla kritiskt tänkande och multilitteracitet. Ämnets tillämpande karaktär skapar en grund för kreativ behandling av kunskap och information.

Studier i psykologi utvecklar den studerandes självkännet, vilket stödjer karriärplanering, arbetslivskompetens och annan **samhällelig kompetens**. De ger färdigheter att förstå vikten av bland annat tilltro till sin egen förmåga, självutveckling och målsättningar för en företagsam attityd.

Studier i psykologi ger verktyg för att förstå skillnaderna i mänskliga värderingar, attityder och beteenden i **etiska frågor**. Innehållet i psykologi ökar förståelse för vilken betydelse världsbilden har för människans tänkande och handlande, vilket stödjer utvecklingen av den studerandes **miljökompetens**.

Psykologi ger forskningsbaserade perspektiv på vad som är universellt och vad som är kulturbundet i det mänskliga beteendet. Studier i psykologi utvecklar förmågan att förstå individuella skillnader och kulturell mångfald och därigenom utveckla **global och kulturell kompetens**.

Mål

De allmänna målen för undervisningen i psykologi är att den studerande

ska

- utgående från vetenskapliga fakta lära sig se mänskligt beteende som en helhet baserad på växelverkan mellan psykiska, biologiska, sociala och kulturella faktorer
- behärska psykologins centrala begrepp och frågeställningar samt kunna motivera påståenden med stöd av psykologiska fakta och synvinklar
- kunna tillägna sig psykologisk kunskap genom olika informationskällor och kunna bedöma informationens tillförlitlighet och giltighet
- kunna bedöma den psykologiska forskningens möjligheter, begränsningar och etiska aspekter samt kunna tillämpa forskningskunskap och tänka kritiskt
- förstå psykologisk kunskap så att hen kan tillämpa den för att främja sitt eget välbefinnande, stärka sina sociala relationer och sina kommunikationsfärdigheter samt utveckla sin förmåga att studera och tänka
- kunna använda och tillämpa psykologisk kunskap för att strukturera mångdimensionella fenomen och förstå kulturell mångfald.

Bedömning

I läroämnet psykologi är bedömningens uppgift att stödja den studerandes lärande och ge respons på lärprocessen och kunskaperna. Bedömningen ska uppmuntra den studerande till en mångsidig utveckling av tänkandet. Bedömningen ska omfatta såväl respons på lärprocessen som bedömning av kunskaper och kompetens. Bedömningen fokuserar på den mångsidiga kompetensen och de allmänna målen för läroämnet med tyngdpunkt på målen för varje modul och hur väl den studerande behärskar det centrala innehållet i respektive modul. Vitsordet ska basera sig på mångsidiga prestationer och beakta såväl den studerandes teoretiska kunskaper som hens förmåga att bearbeta information. I fråga om de teoretiska kunskaperna beaktas hur väl den studerande behärskar den psykologiska kunskapen och psykologins begreppsapparat. Bedömningen av förmågan att bearbeta information fokuserar på den studerandes förmåga att analysera, tillämpa och värdera psykologisk kunskap och forskning. Bedömningen ska också fästa uppmärksamhet vid förmågan att inhämta och presentera information.

Studieavsnitt

Den aktiva och lärande människan, 2 sp (PS01)

Studieavsnittets moduler

- Den aktiva och lärande människan, 2 sp (PS1), Obligatorisk

Mål

Den aktiva och lärande människan

Målen för modulen är att den studerande ska

- förstå hurdan vetenskap psykologin är och att psykologisk kunskap baserar sig på forskning

- kunna beskriva de grundläggande dragen i vetenskapligt tänkande ur psykologins perspektiv
- kunna förklara kännetecknen för och skillnaderna mellan medveten och ickemedveten aktivitet
- kunna beskriva psykologiska, biologiska, sociala och kulturella faktorer i samband med människans aktivitet
- bekanta sig med ett fenomen i anknytning till välbefinnande ur ett psykiskt, biologiskt, socialt och kulturellt perspektiv
- kunna beskriva psykiska, biologiska, sociala och kulturella faktorer i anknytning till lärande samt utifrån denna kunskap kunna utvärdera och utveckla sitt eget lärande och sina studiefärdigheter.

Lokal precisering

- I undervisningen beaktar vi de studerandes mångsidiga språkliga och kulturella bakgrunder både i förståelsen av de teman som tas upp och som resurs för undervisningen. I studiemetoderna använder vi dialog och gemensamt lärande genom att använda hela Helsingfors stad som lärmiljö. Vi inspirerar till studier i psykologi genom att engagera de studerande i gemensam planering av studieavsnittet. I mån av möjlighet bygger vi upp ett samarbete med gymnasiets psykolog.

Centralt innehåll

Den aktiva och lärande människan

Människans aktivitet ur psykologins synvinklar

- *psykiskt perspektiv: grundläggande kunskap om informationsbearbetning, motiv och känslor*
- *biologiskt perspektiv: grundläggande kunskap om nervsystemets funktion och evolutionspsykologins förhållningssätt*
- *socialt perspektiv: grundläggande kunskap om socialisation och situationsfaktorer*
- *kulturellt perspektiv: exempel på kulturella skillnader och likheter*
- *medveten och icke-medveten aktivitet*

Lärande och studier ur psykologins synvinklar

- *psykiskt perspektiv: betingning, grundläggande kunskap om kort- och långtidsminnets funktion, inre modeller, lärstrategier, metakognition, målinriktningar och tilltro till sin egen förmåga*
- *biologiskt perspektiv: hjärnans plasticitet och sömnens inverkan på lärandet*
- *socialt och kulturellt perspektiv: exempel på lärandets sociala aspekter och olika lärkulturer*

Psykologisk forskning

- *vetenskaplig kunskap och vardagskunskap*
- *den vetenskapliga forskningsprocessen*
- *stickprovets och populationens betydelse vid bedömningen av forskning*
- *etiska principer för psykologisk forskning*
- *exempel på kvalitativa och kvantitativa undersökningar inom psykologin*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerandes kompetens för välbefinnande stärks när hen bekantar sig med olika fenomen som anknyter till välbefinnande. Den studerande kan fördjupa sig i ett fenomen som anknyter till välbefinnande som intresserar hen själv. Innehållet om lärandets psykologi stärker den studerandes förståelse för sin egen studieförmåga och upprätthållandet av den.

Vi stärker de studerandes kommunikativa kompetens genom metoder för att lära tillsammans.

Vi utvecklar de studerandes tvärvetenskapliga och kreativa kompetens genom att bekanta oss med psykologin som ett mångsidigt vetenskapsområde.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den studerande får respons under lärandeprocessen, vilket stöder och styr lärandet. Genom responsen stärker vi utvecklingen av den studerandes mångsidiga kompetens och inspirerar till studier i psykologi.

Genom bedömningen av kunnandet synliggör vi uppnåendet av studieavsnittets mål för de studerande.

Människans utveckling, 2 sp (PS02)

Studieavsnittets moduler

- Människans utveckling, 2 sp (PS2), Valfri

Mål

Människans utveckling

Målen för modulen är att den studerande ska

- kunna beskriva faktorer som påverkar individens utveckling och växelverkan mellan dem
- kunna förklara hur nervsystemets mognad och utformning återspeglas i den psykologiska utvecklingen från fosterstadiet genom människans hela levnadslopp
- kunna beskriva den socioemotionella och kognitiva utvecklingen under barndomen och ungdomsåren och kunna tillämpa relaterade teorier och forskningsresultat
- kunna ge exempel på vilka effekter socialisationen och kulturen har på människans utveckling
- på ett övergripande sätt förstå det individuella och kontinuerliga i människans utveckling
- fördjupa sig i ungdomstidens psykologi och reflektera över faktorer som är förknippade med övergången till vuxenlivet
- kunna tillämpa utvecklingspsykologisk kunskap för att förstå sig själv och andra människor och utveckla sina färdigheter i växelverkan
- kunna beskriva hur man undersöker människans utveckling.

Centralt innehåll

Människans utveckling

Nervsystemets utveckling med avseende på psykiska aktiviteter under levnadsloppet

- arvets betydelse
- mognad och lärande
- sensitiva perioder
- plasticitetens betydelse för utvecklingen

Utveckling av känslolivet och växelverkan under barndomen och ungdomsåren

- *tidig växelverkan och anknytningsrelationer*
- *temperament*
- *jaget och jaguppfattning*
- *känslor, emotionella färdigheter och känsloreglering*
- *referensrelationer och sociala färdigheter*

Den kognitiva utvecklingen under barndomen och ungdomsåren

- *språk och tänkande*
- *exekutiva funktioner*

Identitetsutveckling under levnadsloppet

- *personlig identitet*
- *social identitet*
- *kulturell identitet och etnisk identitet*
- *könsidentitet och sexuell identitet, mångfald i fråga om kön och sexualitet*

Utvecklingens individualitet och kontinuitet

- *olika utvecklingsstigar från tidig barndom till vuxen ålder*
- *vikten av föräldraskap och uppväxtmiljö*

Psykologisk forskning

- *tvilling- och adoptionsforskning*
- *längdsnitts- och tvärsnittsstudier*
- *exempel på observationsstudier*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Genom att studera utvecklingen i barndomen och ungdomen samt reflektera över utvecklingspsykologisk kunskap fördjupar vi den studerandes självkänedom och förståelse för faktorer som påverkar den egna utvecklingen.

Studiet av utvecklingspsykologiska undersökningar och teorier ökar den studerandes förståelse för psykologivetenskapens karaktär och hur den producerar kunskap. En introduktion till observationer som metod för informationsinsamling ger en grund för bedömning av tillförlitligheten hos information.

Den studerande utökar sin förståelse för hur samhällliga lösningar påverkar individens utveckling. Den studerande vill också påverka det samhällliga beslutsfattandet så att det är gynnsamt för individens utveckling. Vi kan samarbeta med exempelvis föreningar och daghem.

Den studerandes kulturella förståelse stärks när hen reflekterar över teman kring exempelvis sin egen personliga identitet, social identitet, kulturell identitet och etnisk identitet. Mångfalden i Helsingfors ger möjligheter och alternativ för byggandet av en personlig och social identitet. Vi uppmuntrar de studerande att diskutera utgångspunkterna för bildandet av en identitet.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande

och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den studerande får respons under lärandeprocessen, vilket stöder och styr lärandet. Genom responsen stärker vi utvecklingen av den studerandes mångsidiga kompetens och självförståelse.

Genom bedömningen av kunnandet synliggör vi uppnåendet av studieavsnittets mål för de studerande. I bedömningen fäster vi uppmärksamhet vid tillämpningen av psykologisk kunskap.

Människan som informationsbearbetare, 2 sp (PS03)

Studieavsnittets moduler

- Människan som informationsbearbetare, 2 sp (PS3), Valfri

Mål

Människan som informationsbearbetare

Målen för modulen är att den studerande ska

- känna till de allmänna principerna som styr kognitiv aktivitet och kunna tillämpa dem för att undersöka kognitiva fenomen
- kunna förklara hur varseblivning, uppmärksamhet och minne står i förbindelse med människans övriga informationsbearbetning
- förstå språkets betydelse för människans aktivitet
- förstå den kognitiva aktiviteten bakom beslutsfattande
- kunna identifiera några av de vanligaste kognitiva störningarna
- förstå plasticitetens betydelse och huvudprinciperna för de neurala nätverkens funktion som grund för psykisk aktivitet
- kunna beskriva hjärnans aktivitet i samband med varseblivning, uppmärksamhet, minne och språkliga funktioner
- kunna planera och presentera en enkel experimentell undersökning och bedöma metodens styrkor och svagheter.

Lokal precisering

- Vi utnyttjar möjligheterna till samarbete med enheterna för psykologi och logopedi vid Helsingfors universitets medicinska fakultet exempelvis genom att göra besök och delta i evenemang. Besöken vid högskolan ökar den studerandes förståelse för den psykologiska vetenskapens karaktär och hur den bygger upp kunskap.

Centralt innehåll

Människan som informationsbearbetare

Allmänna principer för informationsbearbetning

- sinnes- och schemabaserad bearbetning av information
- medveten och icke-medveten bearbetning av information

Varseblivning och uppmärksamhet

- inre modeller och varseblivningscirkeln
- varseblivning, grundläggande kunskap särskilt om visuell varseblivning och dess neurologiska grund
- oavsiktlig och viljestyrd uppmärksamhet
- grundläggande kunskap om den neurologiska grunden för uppmärksamhet
- exempel på uppmärksamhetsstörningar

Minne

- kort- och långtidsminnets funktion
- det rekonstruktiva minnet och glömska
- grundläggande kunskap om den neurologiska grunden för minnet
- exempel på hjärnrelaterade minnesstörningar

Språk

- betydelsen av språkliga funktioner vid informationsbearbetning
- grundläggande kunskap om den neurologiska grunden för språkliga funktioner
- exempel på hjärnrelaterade språkliga störningar

Beslutsfattande

- snabbt och långsamt tänkande
- exempel på kognitiv bias och heuristik

Hjärnans struktur och neurala funktion

- nervsystemets och hjärnans grundläggande strukturer
- nervcellens och synapsens funktion
- informationsgången i neurala nätverk
- plasticitet
- exempel på neuropsykologisk rehabilitering

Forskningsmetoder inom kognitiv psykologi och neuropsykologi

- principer för experimentell forskning
- exempel på fallstudier
- exempel på undersökningar som tillämpar hjärnforskningsmetoder
- planering av experimentell forskning

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Planering och presentation av en egen experimentell undersökning stärker den studerandes tvärvetenskapliga och kreativa kompetens.

Vi främjar den studerandes kompetens för välbefinnande genom att fördjupa oss i exempel på hjärnrelaterade problem med minnesfunktioner och språkliga funktioner samt möjligheterna till neuropsykologisk rehabilitering.

Vi främjar den studerandes kommunikativa kompetens genom att utveckla den studerandes beredskap för att möta olikheter genom att fördjupa oss i exempel på hjärnrelaterade problem med minnesfunktioner och språkliga funktioner.

Fördjupning i den kognitiva grunden för beslutsfattande utvecklar den studerandes samhällliga kompetens. Vi lyfter fram detta perspektiv i synnerhet i studiet av kognitiva snedvridningar samt skillnaderna mellan snabbt och långsamt tänkande.

I utarbetandet och utvärderingen av undersökningsplanen beaktar vi etiska perspektiv.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande

och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den studerande får respons under lärandeprocessen, vilket stöder och styr lärandet. Genom responsen stärker vi utvecklingen av den studerandes mångsidiga kompetens och uppfattning om sig själv som behandlare av information.

Genom bedömningen av kunnandet synliggör vi uppnåendet av studieavsnittets mål för de studerande. I bedömningen fokuserar vi på förmågan att inhämta och presentera information.

Känslor och mental hälsa, 2 sp (PS04)

Studieavsnittets moduler

- Känslor och mental hälsa, 2 sp (PS4), Valfri

Mål

Känslor och mental hälsa

Målen för modulen är att den studerande ska

- kunna förklara hur känslor uppstår och deras kulturbundenhet
- förstå känslors betydelse för människans kognitiva funktioner, växelverkan och psykiska välbefinnande samt få färdigheter att tillämpa denna kunskap som ett verktyg för självförståelse och växelverkan
- kunna förklara de faktorer som påverkar mental hälsa och psykiskt välbefinnande och tillämpa denna kunskap för att främja sitt eget och andras välbefinnande
- känna till de vanligaste mentala hälsoproblemen och psykiska störningarna
- kunna reflektera över svårigheten i att definiera mental hälsa och mentala problem och över de samhälleliga aspekterna kopplade till dessa
- kunna beskriva biologiska, psykiska, sociala och kulturella faktorer bakom psykiska störningar och i behandlingen av dem
- fördjupa sig i minst en psykisk störning, dess orsaker, symtom och vård.

Centralt innehåll

Känslor och mental hälsa

Emotionspsykologi

- hur känslor uppstår: känsloreaktionen och känsloupplevelsen
- grundläggande kunskap om den neurala grunden för känslor och känsloreglering
- känslor som universella och kulturbundna företeelser
- känslors betydelse som styrande faktorer för kognitiva funktioner och social växelverkan
- känsloreglering som en bidragande faktor för välbefinnande

Psykiskt välbefinnande och upprätthållande av psykisk balans

- betydelsen av copingmetoder och defensmekanismer
- betydelsen av resiliens för välbefinnandet
- betydelsen av sömn och dygnsrytm för den psykiska aktiviteten
- centrala faktorer som påverkar sömnkvaliteten
- stressutlösare, effekter av stress samt stresshantering
- kriser som ett hot mot psykisk balans och krishantering

Mental hälsa

- begreppet mental hälsa
- klassificering av de vanligaste psykiska störningarna och kunskap om symtom som är typiska för dem

- *exempel på biologiska, psykiska, sociala och kulturella faktorer som förklaras ligga bakom psykiska problem och störningar*
- *exempel på biologiska och psykosociala vårdformer för psykiska problem och störningar samt olika psykoterapeutiska metoder*
- *exempel på aktuell samhällelig debatt om psykiska störningar*

Psykologisk forskning

- *icke-experimentell forskning: korrelativ och beskrivande undersökning*
- *exempel på studier som tillämpar fysiologiska mätmetoder*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi stärker den studerandes kompetens för välbefinnande genom att använda oss av Helsingfors mångsidiga utbud och möjligheter att bekanta sig med och samarbeta med aktörer inom psykiskt välbefinnande och mentalvård. Studiet av studieavsnittets innehåll ger den studerande färdigheter att förstå sitt eget och andras välbefinnande samt agera för att främja det.

Den kulturella mångfalden inom Helsingfors stad ger möjlighet att studera kulturella bakgrundsfaktorer för psykiskt välbefinnande samt öka de studerandes globala och kulturella kompetens.

En dialog som beaktar olika perspektiv stärker de studerandes kommunikativa kompetens.

Vi stärker den studerandes samhälleliga kompetens genom att ta upp exempel på aktuella samhälleliga debattämnen som anknyter till psykisk hälsa.

Vi fördjupar den studerandes tvärvetenskapliga och kreativa kompetens genom att fördjupa de biologiska, psykiska, sociala och kulturella perspektiven på uppkomsten och behandlingen av psykiska problem och störningar.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den studerande får respons under lärandeprocessen, vilket stöder och styr lärandet. Genom responsen stärker vi utvecklingen av den studerandes mångsidiga kompetens och uppfattning om sig själv som behandlare av information.

Genom bedömningen av kunnandet synliggör vi uppnåendet av studieavsnittets mål för de studerande. I bedömningen fäster vi uppmärksamhet vid det kunnande som uppvisas i den fördjupade studieuppgiften.

Människan som individ och social varelse, 2 sp (PS05)

Studieavsnittets moduler

- Människan som individ och social varelse, 2 sp (PS5), Valfri

Mål

Människan som individ och social varelse

Målen för modulen är att den studerande ska

- *beskriva skillnader i individuella egenskaper och deras genetiska grund*
- *kunna se personlighet som en helhet ur olika perspektiv och tillämpa denna kunskap för att identifiera sina styrkor och utvecklingsmål*
- *kunna beskriva individuella skillnader i intelligens och kreativitet*
- *kunna undersöka den sociala miljöns och kulturens betydelse för individens aktivitet*
- *kunna förstå människans aktivitet som ett resultat av växelverkan mellan personlighet, social miljö och kultur*
- *kunna tillämpa psykologisk kunskap för att förstå mångfald och bygga en hållbar framtid*
- *kunna beskriva och värdera psykologiska bedömningsmetoder som används vid undersökning av individuella skillnader.*

Centralt innehåll

Människan som individ och social varelse

Arvets, kulturens och den sociala miljöns betydelse för personlighetsutveckling

- *det varaktiga och det föränderliga i personligheten*
- *grundläggande kunskap om beteendegenetik*

Personlighet ur olika synvinklar

- *temperament*
- *egenskapsteoretiskt perspektiv*
- *motivation*
- *individuella tolkningsstilar och sätt att agera*
- *identitet och personlighet ur ett narrativt perspektiv*

Intelligens och kreativitet som en del av människans aktivitet

- *definitioner av intelligens*
- *mätning av intelligens och problem i samband med det*
- *samspelet mellan arv och miljö när det gäller intelligens*
- *definitioner av kreativitet och faktorer som sammanhänger med kreativitet*

Kulturens och den sociala miljöns inverkan på människans aktivitet

- *informationsbearbetning i sociala situationer: uppkomsten av stereotyper, attributioner, attityder och fördomar*
- *exempel på den neurala grunden för socialisation*
- *gruppens betydelse för individen och relationer mellan grupper*
- *hur situationsfaktorer påverkar individen och gruppen*
- *olika kulturella aspekter*
- *exempel på hur kulturen påverkar tänkandet och beteendet*
- *exempel på individers och grupper verksamhet när det gäller att bygga en hållbar framtid*

Psykologisk forskning

- *undersökning av individuella skillnader*
- *metoder för att bedöma personlighet och intelligens*
- *reliabilitet och validitet*
- *exempel på undersökningar som använder sig av enkäter, intervjuer och tester*
- *exempel på socialpsykologiska undersökningar*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi ökar de studerandes förståelse för kulturell mångfald genom att använda huvudstadsregionen som en mångsidig kulturmiljö och genom att ge de studerande verktyg för hantering av konflikter mellan människor. Vi uppmuntrar de studerande att samarbeta med andra i kulturellt mångsidiga nätverk och verksamhetsmiljöer.

Vi stärker den studerandes tvärvetenskapliga och kreativa kompetens genom att fördjupa oss i exempel på byggande av en hållbar framtid i huvudstadsregionen. Vi vägleder de studerande i att identifiera exempel och aktörer som anknyter till kreativitet i närmiljön samt tillämpa denna kunskap för att identifiera sina egna styrkor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den studerande får respons under lärandeprocessen, vilket stöder och styr lärandet. Genom responsen stärker vi utvecklingen av den studerandes mångsidiga kompetens och uppfattning om sig själv som behandlare av information.

Genom bedömningen av kunnandet synliggör vi uppnåendet av studieavsnittets mål för de studerande. I bedömningen fokuserar vi på helhetsmässig informationsbehandling, exempelvis bedömning av sätt att förklara kunskap och psykologi.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (PS06)

Mål

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Det centrala innehållet definieras specifikt för gymnasiet och studieavsnittet.
- Innehållet i och genomförandet av studieavsnittet kan variera mellan olika gymnasier och år.
- Studieavsnittet kan också genomföras så att man studerar ett visst fenomen i samarbete med andra läroämnena eller aktörer utanför gymnasiet.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Planeringen och genomförandet av ett psykologiskt projekt ökar den studerandes motivation att styra sitt lärande samt förmåga att skaffa och tillämpa information.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den studerande får respons under lärandeprocessen, vilket stöder och styr lärandet. Genom responsen stärker vi utvecklingen av den studerandes mångsidiga kompetens och uppfattning om sig själv som behandlare av information.

Genom bedömningen av kunnandet synliggör vi uppnåendet av studieavsnittets mål för de studerande. I bedömningen fäster vi uppmärksamhet vid tillämpningen av psykologisk kunskap. Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning.

Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (PS07)

Mål

Centralt innehåll

Lokal precisering

- central psykologisk forskning och bedömning av den
- teorier som förklarar psykisk verksamhet
- tillämpning av psykologisk kunskap
- uppgiftstyperna i studentprovet i psykologi, såsom basuppgifter, materialuppgifter, undersökningsuppgifter, tillämpade uppgifter och utvecklande uppgifter

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi stärker den studerandes tvärvetenskapliga och kreativa kompetens genom att fördjupa oss i psykologins mångsidiga perspektiv. Psykologins forskningsbaserade och tillämpande karaktär utvecklar den kreativa informationsbearbetningen. När man behärskar psykologisk kunskap kan man analysera och tillämpa kunskapen, tänka kritiskt och ta fram ny kunskap.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den studerande får respons under lärandeprocessen, vilket stöder och styr lärandet. Genom responsen stärker vi utvecklingen av den studerandes mångsidiga kompetens och uppfattning om sig själv som behandlare av information.

Genom bedömningen av kunnandet synliggör vi uppnåendet av studieavsnittets mål för de studerande. I bedömningen fäster vi uppmärksamhet vid tillämpningen av psykologisk kunskap och informationsbearbetningen som helhet.

Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning.

Socialpsykologi, 2 sp (PS08)

Mål

Lokal precisering

- känna till principer för sociala färdigheter, samarbete och växelverkan
- ha förståelse för kulturell mångfald
- känna igen och få förståelse för olika samhällsfenomen som påverkar individen och samhällen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- hur människan fungerar och kommunicerar i grupp
- varför vi attraheras och hjälper varandra, varför vi motverkar och skadar varandra
- hur människor påverkar varandra via t.ex. olika medier
- hur olika fenomen i ett samhälle, t.ex. fattigdom/riktedom och miljöfrågor inverkar på individen
- vad kulturella skillnader innebär och vilka följder de får för ett samhälle

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande får kunskap om hur olika samhällsfaktorer och olika kulturella aspekter inverkar på individen och samhället samt uppmuntrar till att medverka till en trygg, rättvis och hållbar framtid.

Den studerande ska få förståelse för kulturell mångfald, hur olika grupper samverkar och hur man kan nå goda lösningar i samband med kulturella konflikter.

Den studerande ska genom samarbetsövningar och pararbeten få förståelse för hur bl.a. kommunikationen i grupper fungerar.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för delmomenten i studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Kursen bedöms med avlagd (A) eller underkänd (U) utgående från kursens olika delområden.

Hjärnan och människans aktivitet, 2 sp (PS09)

Mål

Lokal precisering

- fördjupa sina kunskaper om hjärnan och nervsystemet inom läroämnena biologi och psykologi
- öva sig i självständigt projektarbete
- få insikter i ämnen som är viktiga för deras personliga utveckling och hälsa

Centralt innehåll

Lokal precisering

- hjärnans anatomi
- hjärnans funktion
- metoder att undersöka hjärnan
- hjärnans roll i vardagliga situationer, såsom stress, sömn, människorelationer och beroenden

- faktorer som påverkar hjärnans hälsa

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande får kunskaper om hjärnans roll i vardagen och hur man kan främja en god hjärnhälsa.

I studieavsnittet ingår seminarier där de studerande får presentera ett valfritt tema för sina kurskamrater. De studerande får träna på att ge konstruktiv respons genom att opponera varandras presentationer.

Under studieavsnittet närmar vi oss temat hjärnan ur både ett biologiskt och psykologiskt perspektiv, vilket stärker de studerandes tvärvetenskapliga kunnande om hjärnan.

De studerande övar sig genom projektarbete i att söka information från olika källor och granska den kritiskt.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet och dess del prestationer avtalas i början av studieavsnittet. Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

7.17. Hälsokunskap (TE)

Läroämnets uppdrag

Hälsokunskap är ett tvärvetenskapligt läroämne med uppgift att främja den studerandes kunskaper om hälsa. Hälsokunskap omfattar förutom att behärska fakta och begrepp, även hälsorelaterade färdigheter, förmåga till självständigt kritiskt tänkande, fördjupad självkännedom och etiskt ansvar. Det ger en förståelse för det breda spektret av hälsa samt förmåga att identifiera och forma faktorer som gör det möjligt för den studerande att uppskatta, främja och upprätthålla den egna och andras hälsa och en hälsosam miljö. Hälsa ses som fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande samt funktionsförmåga. Läroämnets värdegrund bygger på respekt för liv, ett värdigt liv i enlighet med de mänskliga rättigheterna, jämställdhet, jämlikhet, ansvar och aktivt medborgarskap.

Undervisningen tar upp frågor om hälsa, trygghet, hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande samt därtill hörande fenomen och ser dem som mångdimensionella helheter ur individens, gruppens och samhällets men också ur ett globalt perspektiv. Centralt är att hjälpa den studerande att förstå att hälsa är en resurs som krävs för många andra funktioner i vardagen. Undervisningen ska introducera den studerande i språket, begreppen och metoderna för de vetenskapsområden som ligger till grund för läroämnets. Undervisningens syfte är att stödja den studerandes förmåga att söka, bearbeta och använda information individuellt och i grupp samt att kritiskt bedöma hälsorelaterad information och kommunikation. Läroämnets uppdrag är också att utveckla den studerandes förmåga att analysera de faktorer som påverkar hans egna hälsorelaterade val och vanor och bedöma konsekvenserna av dem, samt att identifiera ändamålsenliga sätt att lära sig. Undervisningen utvecklar den studerandes förmåga att på ett mångsidigt sätt analysera olika etiska och juridiska frågor som rör hälsa och sjukdom. Dessutom främjas förmågan att göra ändamålsenliga val när det gäller hälsa, liksom även att bygga upp egna resurser och en hållbar framtid.

Mångsidig kompetens

I undervisningen i hälsokunskap förverkligas mångsidig kompetens på varierande sätt, vilket hjälper den studerande att utvecklas till en balanserad och bildad människa.

Undervisningen i hälsokunskap ger **kompetens för välbefinnande** genom att utveckla en förståelse för de individuella, sociala och samhällsliga förutsättningarna för välbefinnande samt ge ökad beredskap att främja den egna och andras hälsa och välbefinnande. Hälsokunskap ska utveckla den studerandes självkännet, vilket hjälper till att identifiera de egna styrkorna och bygga upp identiteten.

Den **kommunikativa kompetensen** utvecklas i läroämnet hälsokunskap både genom läroämnets innehåll och de undervisningsmetoder som används. Undervisningen tar upp faktorer som påverkar det psykiska välbefinnandet såsom emotionella och kommunikativa färdigheter. Att förvärva kunskap tillsammans med andra främjar de sociala färdigheterna och förmågan att samarbeta.

Som ett ämne baserat på olika vetenskaper är det naturligt för hälsokunskap att utveckla den **tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen**. I hälsokunskap handleds den studerande i att kombinera den kunskap som genereras av olika vetenskaper och därmed skaffa sig ny kunskap. Läroämnet innehåller mål som ska vägleda den studerande att tillämpa kunskapen och tolka den kritiskt. Läroämnets mål är också att stödja lärandet genom att handleda den studerande att hitta lämpliga lärstrategier och reflektera över vilken betydelse de olika teman som tas upp i hälsokunskap har för den studerande själv.

Läroämnets mål och värdegrund ska få den studerande att bland annat tänka över villkoren för en trygg miljö, ojämlikhet i fråga om hälsa och följderna av livsstilsval. Att reflektera över dessa teman skapar en grund för att identifiera en trygg, rättvis och hållbar framtid och utvecklar därmed den studerandes **samhälleliga kompetens**.

Etisk kompetens och miljökompetens återspeglas i läroämnet hälsokunskap genom att den studerande analyserar sina egna konsumtionsmönster och hälsoeffekterna av olika miljöer och löser etiska problem.

I hälsokunskap söker man förklaringar till uppkomsten av olika företeelser i olika hälsokulturer och värderar deras betydelse. Därtill undersöker man globala hälsofrågor och hur det går att påverka dem. Behandlingen av sådana teman bidrar till att stärka den **globala och kulturella kompetensen**.

Mål

De allmänna målen för undervisningen i hälsokunskap är att den studerande

ska

- kunna skapa en helhetsbild av hälsa och dess individuella, samhällsliga, sociala och globala förutsättningar, kunna ge välgrundade förslag om hur den egna, andras och omgivningens hälsa och trygghet kan upprätthållas eller främjas samt kunna använda begreppen inom hälsokunskap på ett ändamålsenligt sätt
- kunna söka information från olika källor, tillämpa och analysera hälsorelaterad information och bedöma informationens tillförlitlighet och giltighet, förstå skillnaden mellan vetenskaplig kunskap och vardagskunskap när det gäller att beskriva risker, orsaker, verkningsmekanismer och konsekvenser i relation till hälsa och sjukdom samt kunna motivera sina åsikter med hjälp av forskningsdata

- kunna analysera och utvärdera hurdan påverkan ens egna behov, uppfattningar, erfarenheter, attityder och värderingar har när det gäller hälsoval och hur den egna livsstilen och konsumtionsvanorna påverkar hälsan och miljön
- kunna reflektera över etiska frågor som är förknippade med hälsa och sjukdomar samt över den hållbara utvecklingens förutsättningar för och effekter på hälsa
- kunna välja för en själv och med tanke på situationen ändamålsenliga lärstrategier, sätta upp mål för sitt eget lärande och realistiskt kunna bedöma hur målen har uppnåtts

Bedömning

Syftet med bedömningen är att stödja lärandet och ge den studerande information om sina framsteg och inlärningsresultat. Bedömningen ska baseras på kriterier härledda från målen för läroämnet och ska bestå av en mångsidig summativ bedömning av lärprocessen och kunskaperna inklusive självvärdering och kamratrespons. Genom att presentera kriterierna för kunskapskraven redan i början av studieavsnittet och genom bedömning och respons under studieavsnittets gång hjälper man den studerande att fokusera sitt lärande.

Bedömningen ska basera sig på hur den studerande behärskar sakinnehållet i lärokursen och ändamålsenlig begreppsanvändning, den studerandes förmåga att söka information och att tillämpa, analysera, utvärdera, kombinera och underbygga information om hälsa och sjukdomar. Bedömningen ska också ta hänsyn till den studerandes förmåga att på ett mångsidigt sätt reflektera över etiska problem i anknytning till hälsa och sjukdom. Dessutom beaktar bedömningen den studerandes förmåga att ställa upp mål för sitt lärande och bedöma hur de uppnåtts. Bedömningen ska inte grunda sig på den studerandes värderingar, attityder, hälsobeteende eller andra personliga egenskaper utan på den studerandes förmåga att analysera, utvärdera och motivera sina åsikter och olika hälsovanor.

Studieavsnitt

Hälsan som resurs, 2 sp (HÄ01)

Studieavsnittets moduler

- Hälsan som resurs, 2 sp (TE1), Obligatorisk

Mål

Hälsan som resurs

Målen för modulen är att den studerande ska

- kunna beskriva och klargöra viktiga faktorer som påverkar människans resurser och hälsa samt analysera deras samband och verkningsmekanismer
- kunna förklara hur olika företeelser i olika hälsokulturer uppstår och bedöma deras betydelse för hälsan samt tillämpa viktiga socialpsykologiska modeller och teorier för att förklara olika livsstilar
- identifiera faktorer som påverkar den egna livsstilen och kunna bedöma betydelsen av livsstilsval för den egna hälsan och hälsan hos människor i närmiljön och formulera välgrundade förslag om hur man kan upprätthålla hälsofrämjande levnadsvanor och förebygga skadliga sådana.

Lokal precisering

- I Helsingfors stads gymnasier strävar vi efter att trygga de studerandes välbefinnande och ork. Målet i detta studieavsnitt är att den studerande lär sig att identifiera sina egna resurser och använda dem klokt för att upprätthålla och stöda sitt välbefinnande i studierna.

- I Helsingfors stads gymnasier förstår vi de studerandes kulturella mångfald och olika hemkulturer som en social resurs för hälsan. Detta stöder behandlingen av de olika delområdena inom mångsidig kompetens.
- I Helsingfors finns goda möjligheter till samarbete med hälsotjänster inom tredje sektorn. Genom dessa organisationer får de studerande bekanta sig med hälsofrämjande verksamhet på samhällets nivå. De studerande uppmuntras också till aktivt medborgarskap.

Centralt innehåll

Hälsan som resurs

Holistisk hälsa

- *centrala faktorer som påverkar hälsan och deras verkningsmekanismer*
- *centrala socialpsykologiska teorier och modeller som förklarar hälsa och livsstil: teorin om planerat beteende, sociokognitiv teori, hälsouppfattningsmodellen, transteoretiska modellen*
- *hälsokulturella företeelser: konflikten mellan värdering av hälsa och beteende, medikalisering och insjuknande i en tvångsmässigt hälsosam livsstil såsom ortorexi, livsstilsintervention, alternativa behandlingsformer*

Nyckelkriterier för kroppens och sinnets välbefinnande

- *hälsofrämjande kost, fysisk aktivitet, vila, sömn och viktkontroll*
- *sexualitet, sexuell hälsa, sexuella rättigheter*
- *individuella, kollektiva och samhällsliga faktorer som skyddar den mentala hälsan, stress och kriser som belastande faktorer för den mentala hälsan, sätt att hantera överbelastning*
- *studievälbefinnande*

Lokal precisering

- I Helsingfors finns goda möjligheter till samarbete med organisationer som producerar nya forskningsrön och verkar för främjande av hälsan i samhället.
- I Helsingfors finns ett brett fält av hälsofrämjande medborgarorganisationer, som vi kan samarbeta med. Genom organisationerna bekantar sig den studerande med samhällsperspektivet på hälsofrämjande arbete samt får möjlighet till utveckling av sina kamratstödsfärdigheter och förmåga att bemöta människor.
- Helsingfors stads internationalitet ger möjlighet att behandla delområdena inom mångsidig kompetens även genom kulturell mångfald.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I detta studieavsnitt ligger fokus på utvecklingen av kompetensen för välbefinnande. Främjande av hälsa kräver förståelse för studieavsnittets centrala innehåll.

Den globala och kulturella kompetensen utvecklas när förståelsen för olika fenomen inom hälsokultur ökar. Därtill ökar den studerandes förståelse för olika kulturella och globala perspektiv på mänskliga och sexuella rättigheter samt kost och näring.

Studieavsnittets innehåll och undervisningsmetoder utvecklar den kommunikativa kompetensen.

Den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen stärks genom uppgifter som exempelvis anknyter till tillämpning, analys, utvärdering och skapande av information.

Studieavsnittets innehåll och undervisningsmetoder utvecklar den etiska kompetensen och miljökompetensen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Grunderna för bedömningen av studieavsnittet förklaras i början av och under studieavsnittet så att den studerande kan göra en självvärdering. Den studerande får möjlighet att bedöma sina kunskaper och färdigheter gällande hälsa, och med hjälp av dessa kunskaper och färdigheter kan hen påverka sitt eget och kollektivets välbefinnande. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. I bedömningen ingår också kamratrespons och summativ bedömning vid lämpliga tidpunkter.

Hälsa och miljö, 2 sp (HÄ02)

Studieavsnittets moduler

- Hälsa och miljö, 2 sp (TE2), Valfri

Mål

Hälsa och miljö

Målen för modulen är att den studerande ska

- känna till principerna för att inhämta vetenskaplig kunskap samt forskningsprocessens faser och kunna tillämpa denna kunskap och beskriva och motivera hur man kan få pålitliga och mångsidiga forskningresultat om sådant som berör hälsa, hälsobeteende och funktionsförmåga
- kunna söka information och jämföra tillförlitligheten hos olika källor
- kunna beskriva formerna och påverkningssätten för hälsokommunikation och analysera betydelsen av hälsokommunikation för människors hälsosyn och hälsa
- kunna presentera och analysera hur den fysiska och psykosociala miljön hänger samman med och påverkar hälsan, samt bedöma den egna livsstilens och de egna konsumtionsvanornas betydelse för miljöns hälsa och hur hälsosam miljön är
- kunna skilja mellan olika former av beroende och de faktorer som påverkar deras uppkomst och analysera hälso- och andra risker med beroende.

Lokal precisering

- Genom samarbete med högskolor, samhällsliga aktörer och arbetslivet har Helsingfors stads gymnasier goda möjligheter att bekanta sig med hur forskningsrön tas fram och vilka skeden som ingår i en forskningsprocess.
- När vi lär oss tillsammans och upplever att vi är en del av gymnasiegemenskapen synliggörs den psykosociala miljöns betydelse för vårt välbefinnande.

Centralt innehåll

Hälsa och miljö

Inhämta, bedöma och tolka hälsorelaterad information

- vetenskaplig kunskap och vardagskunskap, kognitiv bias, forskningsprocessens faser, bedömning av hur tillförlitliga forskningresultat är
- olika former av hälsokommunikation och dess påverkningssätt, bedömning av betydelse och tillförlitlighet i hälsokommunikation

Hälsosam och trygg miljö

- *sambanden mellan hälsa och byggd miljö, naturmiljö och psykosocial miljö samt den inverkan de har på hälsan*
- *hållbar utveckling och hälsa*
- *trygga miljöer och förebyggande av våld*
- *arbetshälsa*

Njutning och beroende

- *biologiska, psykiska och sociala mekanismer som påverkar beroende*
- *centrala substansberoenden och funktionella beroenden, orsaker till beroende och förebyggande metoder, nackdelar med beroende*

Lokal precisering

- I anskaffningen, utvärderingen och tolkningen av information som rör hälsa använder vi oss av samarbete med högskolor och arbetslivet.
- När vi behandlar hälsan och säkerheten i miljön använder vi hela staden som lärmiljö. Man kan inkludera aktuella projekt, som exempelvis kan anknyta till temat Koldioxidneutralt Helsingfors 2035.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Kompetensen för välbefinnande utvecklas när kunskapen om olika beroenden ökar.

Studieavsnittets innehåll och undervisningsmetoder utvecklar den kommunikativa kompetensen. Den kommunikativa kompetensen utvecklas när den studerande lär sig forskningsmetodik och hälsokommunikation. Kommunikativ kompetens är en central faktor i den psykosociala miljön, exempelvis genom teman kring reglering av känslor och sociala relationer.

Den samhällseliga kompetensen utvecklas när den studerande får kunskaper och färdigheter genom vilka hen kan påverka olika miljöer på ett konstruktivt sätt.

Den globala och kulturella kompetensen utvecklas när man studerar miljöer ur ett globalt perspektiv.

Den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen stärks genom uppgifter som exempelvis anknyter till tillämpning, analys, utvärdering och skapande av information.

Studieavsnittets innehåll och undervisningsmetoder utvecklar den etiska kompetensen och miljökompetensen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Grunderna för bedömningen av studieavsnittet förklaras i början av och under studieavsnittet så att den studerande kan göra en självvärdering. Den studerande får möjlighet att bedöma sina kunskaper och färdigheter gällande hälsa, och med hjälp av dessa kunskaper och färdigheter kan hen påverka sitt eget och kollektivets välbefinnande. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. I bedömningen ingår också kamratrespons och summativ bedömning vid lämpliga tidpunkter.

Hälsa och samhälle, 2 sp (HÄ03)

Studieavsnittets moduler

- Hälsa och samhälle, 2 sp (TE3), Valfri

Mål

Hälsa och samhälle

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna beskriva och analysera hur samhällsförhållandena, social- och hälsopolitiken och den övriga samhällspolitik, vetenskapen och tekniken har förändrats och utvecklats, samt vilket samband de har med befolkningens hälsa
- kunna identifiera riskfaktorer för centrala icke-smittsamma och smittsamma sjukdomar, presentera välgrundade lösningar för att förebygga dem och bedöma sjukdomarnas betydelse för individen och samhället samt livsstilens roll när det gäller icke-smittsamma och smittsamma sjukdomar
- kunna presentera och motivera vilka social- eller hälsovårdstjänster individen kan söka sig till i olika situationer, kritiskt bedöma hur tjänsterna organiseras och produceras samt bedöma social- och hälsovårdstjänsternas och egenvårdens betydelse för hälsan
- kunna reflektera kring etiska frågor förknippade med hälsa och sjukdom, beskriva och bedöma faktorer som påverkar hälsa och ojämlikhet i hälsa, såväl i Finland som globalt, samt analysera faktorer som påverkar utjämningen av hälsoskillnader.

Lokal precisering

- Den studerande får beredskap att ta hand om sitt eget välbefinnande när hen lär sig om hur hälso- och sjukvården är ordnad och hur man söker sig till olika tjänster.
- En hållbar framtid och internationalisering står i centrum när vi tar upp faktorer som påverkar hälsoskillnader i Helsingfors, Finland och världen. Till en hållbar framtid hör också att diskutera och utvärdera teknikens möjligheter.

Centralt innehåll

Hälsa och samhälle

Hälsofrämjande och förebyggande av sjukdomar under olika tider

- hälsosyner och förklaringsmodeller för sjukdom
- viktiga samhälleliga, vetenskapliga och tekniska faktorer som påverkat befolkningars hälsa
- framtidens hälsoutmaningar och möjligheter

Sjukdomar och behandling

- epidemiologisk transition, viktiga icke-smittsamma och smittsamma sjukdomar
- organisering, produktion och användning av social- och hälsovårdstjänster
- egenvård

Etiska frågor

- etiska analysperspektiv: dygder, konsekvenser, rättigheter, skyldigheter, motiv, värderingar och normer
- centrala etiska och rättsliga frågor i anslutning till hälsa och sjukdom såsom fertilitetsbehandlingar, abort, frihet och ansvar när det gäller livsstil, screening, genteknik, eutanasi
- etiska principer inom hälsovård, patienträttigheter, prioritering
- hälsa och ojämlikhet i hälsa i Finland och globalt och faktorer som påverkar dessa

Lokal precisering

- Helsingfors stads gymnasier har goda möjligheter att bekanta sig med social- och hälsovårdstjänster. Vi diskuterar också etiska perspektiv på det nationella och globala planer i samarbete med högskolor och arbetslivet.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den samhällseliga kompetensen utvecklas genom att man studerar olika teman, såsom samhällseliga faktorer som påverkar hälsa och sjukdomar. Man kan studera dessa teman exempelvis genom teknik och forskning. Vi tar också upp det finländska hälso- och sjukvårdssystemet och dess framtida utmaningar.

Den globala kompetensen utvecklas genom att man studerar olika teman, såsom uppfattningar om hälsa och sjukdomar under olika tider och i olika kulturer. Vi behandlar också epidemiologisk transition och dess skeden i olika delar av världen.

Den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen stärks genom uppgifter som exempelvis anknyter till tillämpning, analys, utvärdering och skapande av information.

Studieavsnittets innehåll och undervisningsmetoder utvecklar den etiska kompetensen och miljökompetensen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Grunderna för bedömningen av studieavsnittet förklaras i början av och under studieavsnittet så att den studerande kan göra en självvärdering. Den studerande får möjlighet att bedöma sina kunskaper och färdigheter gällande hälsa, och med hjälp av dessa kunskaper och färdigheter kan hen påverka sitt eget och kollektivets välbefinnande. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. I bedömningen ingår också kamratrespons och summativ bedömning vid lämpliga tidpunkter.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (HÄ04)

Mål

Lokal precisering

- Målet med studieavsnittet är att den studerande fördjupar de kunskaper om hälsa, välbefinnande och säkerhet som hen fått i tidigare studieavsnitt i hälsokunskap. Eftersom studieavsnittets innehåll varierar mellan olika gymnasier definieras studieavsnittets mål i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållet definieras specifikt för gymnasiet och studieavsnittet. Under studieavsnittet fördjupar man de kunskaper om hälsa, välbefinnande och säkerhet som lärts ut i tidigare studieavsnitt i hälsokunskap.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den samhällseliga kompetensen utvecklas genom att man studerar olika teman, såsom samhällseliga faktorer som påverkar hälsa och sjukdomar.

Den globala och kulturella kompetensen utvecklas genom att man studerar olika teman, såsom uppfattningar om hälsa och sjukdomar under olika tider och i olika kulturer.

Den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen stärks genom uppgifter som exempelvis anknyter till tillämpning, analys, utvärdering och skapande av information.

Studieavsnittets innehåll och undervisningsmetoder utvecklar den etiska kompetensen och miljökompetensen.

Studieavsnittets innehåll och undervisningsmetoder utvecklar den kommunikativa kompetensen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Grunderna för bedömningen av studieavsnittet avtalas med deltagarna i början av studieavsnittet. Den studerande får möjlighet att bedöma sina kunskaper och färdigheter gällande hälsa, och med hjälp av dessa kunskaper och färdigheter kan hen påverka sitt eget och kollektivets välbefinnande. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan.

Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning eller som underkänt.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (HÄ05)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande efter studieavsnittet ska behärska hälsokunskapens centrala innehåll.
- Den studerande utvecklar sina färdigheter att producera innehåll som är typiskt för hälsokunskap och känna igen olika uppgiftstyper i studentprovet.
- Den studerande är medveten om betydelsen av aktuella fenomen inom hälsokunskapen när hen förbereder sig för studentskrivningarna.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- förberedelse inför studentskrivningarna
- repetition av hälsokunskapens centrala innehåll
- förmåga att behandla information inom hälsokunskapen
- grunderna för skrivande av mångsidiga och tvärvetenskapliga essäer
- identifiering av kontaktytorna mellan hälsokunskap och andra läroämnen
- övning i användning av den programvara som används i studentprovet

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den samhälleliga kompetensen utvecklas genom att man studerar olika teman, såsom samhälleliga faktorer som påverkar hälsa och sjukdomar.

Studieavsnittets innehåll och undervisningsmetoder utvecklar den kommunikativa kompetensen.

Den globala kompetensen utvecklas genom att man studerar olika teman, såsom uppfattningar om hälsa och sjukdomar under olika tider och i olika kulturer.

Studieavsnittets innehåll och undervisningsmetoder utvecklar den etiska kompetensen och miljökompetensen.

Den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen stärks genom uppgifter som exempelvis anknyter till tillämpning, analys, utvärdering och skapande av information.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Grunderna för bedömningen av studieavsnittet avtalas med deltagarna i början av studieavsnittet. Den studerande får möjlighet att bedöma sina kunskaper och färdigheter gällande hälsa, och med hjälp av dessa kunskaper och färdigheter kan hen påverka sitt eget och kollektivets välbefinnande. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan.

Studieavsnittet bedöms med en prestationsanteckning eller som underkänt.

Global hälsa, 2 sp (HÄ06)

Mål

Lokal precisering

- få en djupare förståelse för olika samhälleliga, kulturella och miljömässiga faktorer som inverkar på individens hälsa och tillgång till hälsovård
- utveckla sin världsbild och kännedom om olika regioner och deras utvecklingsgrad
- utveckla sina färdigheter att presentera, visualisera, tolka och analysera hälsorelaterad samt geografisk information
- få en inblick i utvecklingssamarbete och hälsofrämjande arbete ur ett globalt perspektiv

Centralt innehåll

Lokal precisering

- aktuella hälsorelaterade fenomen
- miljöhälsa
- globala hälsoskillnader, fattigdom och hälsa, smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar och hälsovårdssystem
- utvecklingssamarbete, hälsofrämjande arbete och tredje sektorns roll i hälsofrågor
- FN:s globala mål för hållbar utveckling (Agenda 2030)
- kartor och statistik

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Under studieavsnittet fördjupar sig den studerande i olika bakgrundsfaktorer som inverkar på individens hälsa och tillgång till hälsovård. Den studerande granskar även hur olika miljöer inverkar på hälsan.

Genom att följa med aktuella hälsorelaterade fenomen synliggörs globala hälsoskillnader och frågor som berör folkhälsa. Den studerande bekantar sig med utvecklingsfrågor och humanitär verksamhet i olika delar av världen, vilket stärker den studerandes roll som världsmedborgare.

Den studerande övar sig i att skaffa information om globala hälsofenomen från olika källor, och att bedöma informationens tillförlitlighet. Den studerande får också öva på att presentera och visualisera information med hjälp av grafer, tabeller, diagram och kartor.

Under studieavsnittet får den studerande en kännedom om betydelsen av en ren och trygg miljö för hälsan, samt en förståelse för betydelsen av en rättvis fördelning av jordklotets resurser för att minska hälsoskillnader och uppnå en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning baserat på studieavsnittets mål och centrala innehåll.

7.18. Finska (TKFI)

Läroämnets uppdrag

Språkämnen är både kunskaps- och färdighetsämnen och ett eget vetenskapsområde. Undervisningen i språk ska fördjupa och utveckla de språkkunskaper och den språkliga medvetenhet som den studerande har tillägnat sig inom den grundläggande utbildningen.

Det andra inhemska språket finska är en del av gymnasiet språkpedagogik, som syftar till att identifiera och lyfta fram de gemensamma uppdrag som språkundervisningen i gymnasiet har samt att synliggöra språkens betydelse för undervisningen och lärandet överlag. Språkundervisningen i gymnasiet ska utveckla den studerandes flerspråkighet, vilket innebär kunskaper i modersmålet, nationalspråken och främmande språk samt en förmåga att på olika nivåer behärska dialekter och register av dessa. Språkpedagogiken stärker den studerandes språkutveckling, språkliga medvetenhet och förmåga att använda olika språk parallellt, samt utvecklar hans multilitteracitet och förmåga att fungera i olika språkgemenskaper. Den studerande ska uppmuntras att använda olika språk på ett mångsidigt sätt med beaktande av språkkunskapens olika delområden och att värdesätta all språkkunskap.

Undervisningen i det andra inhemska språket finska grundar sig på det vidgade textbegreppet, som omfattar till exempel skrivna, talade, visuella och audiovisuella texter eller kombinationer av dessa uttryckssätt. Texterna kan vara berättande, beskrivande, reflekterande, instruerande eller ställningstagande, fiktiva texter eller faktatexter samt vardagliga eller institutionella situationer som kräver olika slags kommunikationsfärdigheter.

Finskundervisningens uppdrag är att på ett mångsidigt sätt utveckla den studerandes kunskaper i finska. Den studerande utvecklar mångsidiga språkkunskaper genom att tolka och producera olika typer av texter inom olika genrer. Den studerande framskrider från grundläggande till mångsidiga

färdigheter och tillägnar sig först ett vardagligt språk för att sedan lära sig ett mera formellt och vetenskapligt språk. Den studerande handleds att utveckla sina kunskaper i olika språk, att vidga sin flerspråkiga kompetens och utveckla sina metaspråkliga färdigheter, det vill säga förmågan att förstå språket och utnyttja sin kunskap om språket, dess strukturer och funktioner samt sambanden mellan olika språk. Den studerande tränar ett mångsidigt språkbruk med hjälp av olika texter och kontexter. Den studerande lär sig söka och bearbeta, producera, dela samt värdera information.

Mångsidig kompetens

I undervisningen i det andra inhemska språket finska ska man behandla teman som bidrar till att språkinläringen utgör en del av gymnasieundervisningens ämneshelheter och arbetet över läroämnesgränserna. I undervisningen i det andra inhemska språket kan man samarbeta inom lärokurserna och med andra lärokurser i främmande språk samt med andra läroämnen. Samtidigt bidrar undervisningen till att skapa en förståelse för och kopplingar till livsskeden efter gymnasiet, studier och arbetsliv. Språkämnena utgör kunskaps- och färdighetsämnen som ger den studerande verktyg för att känna igen, utveckla och tillämpa sina färdigheter i mångsidig kompetens och för att analysera värderingar och attityder. Språkundervisningen grundar sig också på egna fack- och vetenskapsområden, till exempel sociolingvistik, kognitiv språkvetenskap eller textforskning. Dessa kan utnyttjas då man behandlar temahelheter som ingår i den mångsidiga kompetensen. Språket ger den studerande möjlighet att utveckla sin kreativa verksamhet genom att pröva på olika sätt att studera språk samt att granska de teman som behandlas ur ett intellektuellt och estetiskt perspektiv. De olika delområden som utgör den mångsidiga kompetensen bildar innehåll för undervisningen, mål för arbetet och grunder för valet av olika lärmiljöer, arbetsätt eller metoder. Mångsidig kompetens i undervisningen i det andra inhemska språket syns bland annat i att den studerande ska lära sig ifrågasätta och reflektera över orsakssamband.

Genom studier i det andra inhemska språket får den studerande bekanta sig med och analysera hur individens och gemenskapens identiteter byggs upp och hur man fungerar i grupp. Målet är att använda och värdesätta all språkkunskap de studerande har, vilket ger möjlighet att stärka den studerandes **kompetens för välbefinnande** och **kommunikativa kompetens** och tilltro till sina egna förmågor. Empati, gott uppförande och element som ingår i konstruktiv kommunikation (mediering) ska synas i alla språkämnen som en del av den mångsidiga kompetensen. Genom att granska olika faktorer som inverkar på konstruktiv kommunikation och tillämpa dylika färdigheter fördjupar den studerande sin förståelse av det obekanta och blir bättre på att bygga förståelse i situationer där det inte av språkliga eller kulturella orsaker finns gemensam förståelse.

Den studerande utvecklar sina färdigheter att lära sig språk genom att känna igen vilka lärstrategier som passar hen bäst och genom att utvärdera sina framsteg i studierna. Den studerande handleds i att förstå vilken betydelse mångsidiga språkkunskaper har för de fortsatta studierna och arbetslivet och för att bygga sin språkliga identitet.

Språkämnena kombinerar olika fack-, vetenskaps- och konstämnen och skapar kontaktytor till andra läroämnen och **tvärvetenskaplig och kreativ kompetens**. Temastudier och studier som överskrider läroämnesgränserna uppmuntrar den studerande att även använda sina begränsade kunskaper i olika språk samt sin flerspråkiga kompetens. Det är viktigt att temahelheter, olika frågor och lösningar behandlas kollaborativt. I undervisningen eftersträvar man situationer i vilka den studerande under trygga omständigheter ges möjlighet att utmana de egna färdigheterna. Studier och kunskaper i det andra inhemska språket finska ger den studerande möjlighet att bekanta sig med olika slag av diskurser, information, informationskällor och konstformer. Samtidigt kan man ifrågasätta vedertagna förfaringssätt och hitta nya, kreativa synsätt samt identifiera och förstå mångfald. I språkundervisningen är målsättningen att utveckla de kognitiva färdigheterna och den analytiska förmågan genom att använda mångsidiga undervisningsmetoder som fokuserar på den studerande samt genom att erbjuda meningsfulla, produktiva och tillräckligt utmanande uppgifter.

Studierna i det andra inhemska språket stärker den studerandes **samhälleliga kompetens**. Undervisningen ger den studerande språkliga och kulturella färdigheter och verktyg för att delta och aktivt påverka i samhället och den globala världen. Samtidigt skapar man kopplingar till demokratiföstran och jämlikhetsperspektiv samt till frågor som gäller språk, till exempel minoriteter och majoriteter, språkpolitik eller minskningen av den språkliga diversiteten. De färdigheter och kontakter den studerande får av studier i det andra inhemska språket finska underlättar hens övergång till fortsatta studier, arbetsliv och uppgifter som förutsätter medborgaraktivitet.

Studierna i det andra inhemska språket stärker **etisk kompetens och miljökompetens** genom att ge den studerande möjlighet att leva sig in i och förstå problem ur ett bredare perspektiv än det egna språket tillåter. Globala miljöfrågor, som till exempel klimatförändringen, ohållbara konsumtionsvanor och att naturens mångfald minskar är både individuella och kollektiva problem. Under studierna stärks den studerandes färdigheter att i samråd med andra finna kopplingar och bearbeta tänkbara lösningar på problem. Utöver att söka och producera information handleds den studerande att reflektera över attityder och värderingar och att utveckla sin ansvars känsla och agera konstruktivt i olika sammanhang.

Global och kulturell kompetens som en del av studierna i det andra inhemska språket ska öka den studerandes nyfikenhet, motivation och färdigheter att fungera i olika slags kulturella och språkliga miljöer och sammanhang. Mångsidiga språkkunskaper och förståelse för hur kunskaperna i det andra inhemska språket finska är användbara i nationellt, nordiskt och internationellt samarbete och för att granska globala frågor. De fördjupar den studerandes färdigheter att fungera som världsmedborgare och ger hen möjligheter till mångsidigt och kreativt samarbete. Språkstudierna stärker den studerandes kännedom om det finska kulturarvet och erbjuder på ett naturligt sätt många olika synvinklar för att granska olika frågor.

Mål

De allmänna målen för undervisningen i finska är kopplade till kulturell och språklig mångfald, studiefärdigheter, kommunikationsfärdigheter och färdigheter att tolka och producera text. De allmänna målen för undervisningen är följande:

Kulturell och språklig mångfald

Målet är att den studerande ska

- uppmuntras att använda det finska språket och fungera i en språkligt och kulturellt mångsidig värld där man möter andra människor i nationella, nordiska och internationella kontexter i vilka det är möjligt att använda sina kunskaper i finska och där målet inte är kunskaper på modersmålsnivå utan ökad konstruktiv kommunikation och ömsesidig förståelse
- förstå det finska språkets betydelse som nationalspråk
- visa att hen har kunskaper, färdigheter och vilja att fungera konstruktivt och kreativt i en kulturellt mångsidig värld
- uppleva att det är meningsfullt att utöka sin språkliga repertoar.

Studiefärdigheter

Målet är att den studerande ska

- kunna ställa upp mål och utvärdera sin utveckling som en del av den pågående läroprocessen
- identifiera sina egna styrkor och utvecklingsområden som språkstudier
- effektivt kunna använda olika strategier och verktyg för att lära sig språk

- effektivt kunna använda olika strategier och verktyg för att lära sig språk.

Kommunikationsfärdigheter, färdigheter att tolka och producera text

Målet är att den studerande ska

- vänja sig vid att och våga använda finska språket i olika situationer och på ett mångsidigt sätt
- få erfarenhet av många olika finskspråkiga studiemiljöer och miljöer för språkanvändning
- kunna ställa sin språkkunskap i relation till den nivå som ställts upp i nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling (bilaga 2) enligt tabellen nedan samt ställa upp sina egna mål, utvärdera utvecklingen av sina kunskaper och vidareutveckla dem.

Bedömning

Bedömningens uppdrag i det andra inhemska språket finska är att stödja den studerandes utveckling att fungera på finska. Mångsidig bedömning och uppmuntrande respons stödjer den studerandes tilltro till sina förmågor och stärker studiemotivationen.

Bedömningen och den övriga responsen ska grunda sig på den studerandes förmåga att behärska de färdigheter och centrala innehåll som ställs upp som mål för lärokursen. För att förstå och utveckla det egna kunnandet och gruppens kunnande och läroprocesser används självvärdering och kamratrespons.

Bedömningen ska grunda sig på målen för kommunikationsfärdigheter, färdigheter att tolka och producera text samt målen som är kopplade till kulturell och språklig mångfald. Föremål för bedömningen är även den studerandes studiefärdigheter, till exempel utvecklingen av studiestrategier och arbetssätt som stödjer lärandet.

Nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling (bilaga 2) som grundar sig på den gemensamma europeiska referensramen (CEFR) ska i tillämpliga delar användas som stöd för bedömningen och som verktyg för läraren och för den studerandes självvärdering och för kamratrespons. Som stöd för bedömningen kan man också använda nationellt erkända examenssystem för det andra inhemska språket finska.

I början av studierna ska man speciellt ge respons på den studerandes förmåga att utveckla sina färdigheter för att studera språk. I takt med att studierna framskrider ska man i tilltagande grad använda sig av nivåskalan då man definierar nivån på den studerandes förmåga att kommunicera samt att tolka och producera texter.

Vitsordet ska systematiskt beakta samtliga målområden, inklusive målen som är kopplade till utvecklingen av studiefärdigheter, även om det förekommer skillnader mellan vad de olika studieavsnitten betonar.

Bedömning av muntlig språkfärdighet

I språkundervisningen ska den studerandes muntliga språkkunskaper bedömas utöver de övriga delområdena inom språkkunskaperna. De muntliga språkkunskaperna kan bedömas genom ett separat prov. (Gymnasielagen 714/2018, 37 § 4 mom.)

En studerande som slutfört gymnasieutbildningens lärokurs ges ett avgångsbetyg. För slutförande av lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ges ett betyg. Som bilaga till betygen som avses i [Gymnasielagens 39 §] 1 och 2 mom. ges därtill ett separat betyg om slutförande av gymnasiediplom och provet i muntliga språkkunskaper. (Gymnasielagen 714/2018, 39 § 3 mom.)

I samband med de obligatoriska och valfria studierna i det andra inhemska språket finska bedöms även den studerandes muntliga språkfärdighet.

I den valfria modulen 8 i A-lärokursen och den valfria modulen 8 i lärokursen i modersmålsinriktad finska samt i den valfria modulen 6 i B1-lärokursen ska bedömningen basera sig på prestationer som den studerande visat under studierna och på vitsordet i det prov i muntlig språkfärdighet som Utbildningsstyrelsen utarbetar eller på vitsordet för andra prestationer som den studerande visat i enlighet med Utbildningsstyrelsens separata anvisningar. Förutsättningarna för bedömning av studieavsnitten som bildas av ovannämnda moduler uppfylls när den studerande har visat sådant kunnande som krävs för studieavsnittet och avlagt det prov i muntlig språkfärdighet som Utbildningsstyrelsen utarbetar eller visat andra prestationer i enlighet med Utbildningsstyrelsens anvisningar.

I B3-lärokursen bedöms den studerandes muntliga språkfärdighet i enlighet med Utbildningsstyrelsens separata anvisningar.

Provet i muntlig språkfärdighet som ingår i studierna eller andra prestationer i enlighet med Utbildningsstyrelsens anvisningar bedöms i förhållande till målen som ställts upp för språket och lärokursen i fråga i grunderna för gymnasiet läroplan.

Intyg över provet i muntlig språkfärdighet som Utbildningsstyrelsen utarbetar eller prestationer i enlighet med separata anvisningar ges som bilagor till avgångsbetyget från gymnasiet.

7.18.1. Finska, A-lärokurs (TKFIA1)

Läroämnets uppdrag

Studieavsnitt

Studiefärdigheter och språklig identitet, 1 sp (FINA01)

Studieavsnittets moduler

- Studiefärdigheter och språklig identitet, 1 sp (FINA1), Obligatorisk

Mål

Studiefärdigheter och språklig identitet

Målen för modulen är att den studerande ska

- *uppmuntras till att modigt använda sina språkfärdigheter*
- *fördjupa sin uppfattning om språklig medvetenhet och flerspråkighet*
- *analysera och utveckla färdigheterna i självvärdering och kamratrespons som stöd för lärandet*
- *utveckla sina strategier för språkstudier*
- *lära sig att använda ändamålsenliga hjälpmedel för språkstudier*
- *kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B2.1 (förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter) och B1.2 (förmåga att producera texter).*

Centralt innehåll

Studiefärdigheter och språklig identitet

- *kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B2.1 (förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter) och B1.2 (förmåga att producera texter).*
- *ställa upp tydliga och realistiska mål för studierna i finska*

- *det vidgade textbegreppet och textgenrer som är relevanta för studierna i finska samt strategier för att analysera, tolka och producera olika typer av texter*
- *språk och identitet, den individuella språkliga repertoaren, tvåspråkighet, flerspråkighet, relation mellan olika språk och språkformer*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på olika kommunikationssituationer genom att till exempel diskutera i smågrupper.

Vi skapar ett eget kreativt alster självständigt eller i grupp. Vi utarbetar även en språkprofil med vilken den studerande stärker sin medvetenhet om sina språkfärdigheter.

Vi stärker känslan av gemenskap genom att använda gruppbaseade arbetssätt, till exempel par- eller gruppdiskussioner.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av studieavsnittets formativa bedömning.

Med formativ bedömning vägleds, främjas och stöds den studerandes inläring och uppnående av målen. Sporrande respons som främjar inläringen stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och helhetsmässiga utveckling. Som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Med summativ bedömning synliggörs hur den studerande har uppnått målen som ställts upp för kompetensen och lärandet i studieavsnittet. Bedömningen grundar sig på mångsidiga och fortlöpande prov. Utvecklingen av den studerandes språkfärdigheter bedöms med hjälp av nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som grundar sig på den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons stöder uppnåendet av målen i studieavsnittet. Den studerande lär sig dessutom att bedöma sina kunskaper och sätta upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen kan man använda den studerandes språkprofil.

Miljö och kommunikation, 3 sp (FINA02)

Studieavsnittets moduler

- Miljö och kommunikation, 3 sp (FINA2), Obligatorisk

Mål

Miljö och kommunikation

Målen för modulen är att den studerande ska

- *förstärka sina muntliga och skriftliga kunskaper och färdigheter i växelverkan med andra och sin språkliga självkänsla*
- *fördjupa sina kunskaper om språkliga strukturer*
- *använda språket aktivt i olika slags autentiska situationer*
- *kunna ge och ta emot konstruktiv respons.*

Centralt innehåll

Miljö och kommunikation

- *muntliga och skriftliga kommunikationsstrategier*
- *språkliga varianter och betydelsen av finskt standardspråk*
- *aktiviteter och situationer i vardagen och närmiljön*
- *självvärdering och kamratrespons*
- *etiska spelregler i kommunikation*
- *kommunikationens inverkan på välbefinnandet och självkänslan*
- *textgenrer som anknyter till studierna och vardagen, deras funktion och kombinationer*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på tal och skrivning i vardagssituationer i Helsingfors näromgivning samt i digitala miljöer.

Vi lär oss att kommunicera på finska om ämnen med anknytning till en hållbar framtid och vetenskap.

Vi stärker känslan av gemenskap med hjälp av till exempel par- eller gruppdiskussioner.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av studieavsnittets formativa bedömning.

Med formativ bedömning vägleds, främjas och stöds den studerandes inläring och uppnående av målen. Sporrande respons som främjar inläringen stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och helhetsmässiga utveckling. Som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Med summativ bedömning synliggörs hur den studerande har uppnått målen som ställts upp för kompetensen och lärandet i studieavsnittet. Bedömningen grundar sig på mångsidiga och fortlöpande prov. Utvecklingen av den studerandes språkfärdigheter bedöms med hjälp av nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som grundar sig på den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons stöder uppnåendet av målen i studieavsnittet. Den studerande lär sig dessutom att bedöma sina kunskaper och sätta upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen kan man använda den studerandes språkprofil.

Hållbar framtid och vetenskap, 2 sp (FINA03)

Studieavsnittets moduler

- Hållbar framtid och vetenskap, 2 sp (FINA3), Obligatorisk

Mål

Hållbar framtid och vetenskap

Målen för modulen är att den studerande ska

- bredda och fördjupa sina läsfärdigheter och lära sig att använda ändamålsenliga lässtrategier i olika sammanhang
- öva sina färdigheter i att tolka och presentera inhämtad information och öva sig att sammanfatta olika typer av texter
- aktivt kunna ta del av diskussioner
- utveckla sina färdigheter att argumentera och formulera åsikter.

Centralt innehåll

Hållbar framtid och vetenskap

- fack- och vetenskapsområden som intresserar den studerande
- innovationer som stödjer hållbar utveckling individuellt och globalt
- språkets funktion som verktyg för att söka, analysera, tolka och presentera vetenskaplig information
- olika framtidsvisioner
- populärvetenskapliga texter, särdrag i vetenskapliga texter

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi behandlar miljötemat både muntligt och skriftligt.

Vi skapar ett eget kreativt alster självständigt eller i grupp.

Vi lär oss att kommunicera på finska om ämnen med anknytning till en hållbar framtid och vetenskap.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av studieavsnittets formativa bedömning.

Med formativ bedömning vägleds, främjas och stöds den studerandes inläring och uppnående av målen. Sporrande respons som främjar inläringen stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och helhetsmässiga utveckling. Som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Med summativ bedömning synliggörs hur den studerande har uppnått målen som ställts upp för kompetensen och lärandet i studieavsnittet. Bedömningen grundar sig på mångsidiga och fortlöpande prov. Utvecklingen av den studerandes språkfärdigheter bedöms med hjälp av nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som grundar sig på den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons stöder uppnåendet av målen i studieavsnittet. Den studerande lär sig dessutom att bedöma sina kunskaper och sätta upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen kan man använda den studerandes språkprofil.

Medier och samhälle, 2 sp (FINA04)

Studieavsnittets moduler

- Medier och samhälle, 2 sp (FINA4), Obligatorisk

Mål

Medier och samhälle

Målen för modulen är att den studerande ska

- *bekanta sig med aktuella ämnen som behandlas i media*
- *utveckla sin förmåga att kritiskt granska olika typer av informationskällor, skilja på åsikt och fakta och att förstå värderingar i text*
- *muntligt och skriftligt uttrycka, formulera och motivera sina åsikter och kommunicera målinriktat och ändamålsenligt.*

Centralt innehåll

Medier och samhälle

- *mediekritik, källkritik, censur, yttrandefrihet, informationshantering, upphovsrätt och plagiat*
- *mänskliga rättigheter, jämlikhet*
- *aktivt medborgarskap som individ och i grupp*
- *olika uttryckssätt och -former i medier i sakfrågor och om aktuella händelser*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med mediernas funktion i samhället och behandlar aktuella samhällsliga ämnen muntligt och skriftligt.

Vi skapar ett eget kreativt alster självständigt eller i grupp. Vi övar även på att tolka och skapa texter samt kritiskt bedöma tillförlitligheten i olika källor.

Vi använder finskspråkiga medier som källor för att bekanta oss med kulturella och aktuella fenomen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av studieavsnittets formativa bedömning.

Med formativ bedömning vägleds, främjas och stöds den studerandes inläring och uppnående av målen. Sporrande respons som främjar inläringen stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och helhetsmässiga utveckling. Som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Med summativ bedömning synliggörs hur den studerande har uppnått målen som ställts upp för kompetensen och lärandet i studieavsnittet. Bedömningen grundar sig på mångsidiga och fortlöpande prov. Utvecklingen av den studerandes språkfärdigheter bedöms med hjälp av nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som grundar sig på den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons stöder uppnåendet av målen i studieavsnittet. Den studerande lär sig dessutom att bedöma sina kunskaper och sätta upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen kan man använda den studerandes språkprofil.

Utbildning och arbetsliv, 2 sp (FINA05)

Studieavsnittets moduler

- Utbildning och arbetsliv, 2 sp (FINA05), Obligatorisk

Mål

Utbildning och arbetsliv

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa sin förmåga att analysera, tolka och producera formella texter och att uttrycka sig i mer formella sammanhang
- uppmuntras att använda finska i olika kommunikationssituationer i studier och arbete
- stärka sina färdigheter i att behandla ämnesområden som anknyter till studie- och arbetsliv
- utveckla sin kompetens att tänka kreativt, förhandla och samarbeta
- fördjupa sin kännedom om de textgenrer som är typiska för studier och karriärplanering
- kunna söka och använda den information som myndigheterna tillhandahåller.

Centralt innehåll

Utbildning och arbetsliv

- utbildning, yrken, näringsliv ur den studerandes och samhällets synvinkel
- komplettering av språkprofilen för framtida behov
- teamarbete, företagsamhet och innovation
- kommunikationssituationer och olika typer av texter som anknyter till studier, arbete och vuxenlivet

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med det lokala arbetslivet och utbildningsmöjligheterna genom att till exempel besöka olika organisationer.

Vi övar på terminologin och textslagen som krävs i arbetslivet. Vi övar även på till exempel arbetsintervju- och förhandlingssituationer.

Vi skapar ett eget kreativt alster självständigt eller i grupp.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av studieavsnittets formativa bedömning.

Med formativ bedömning vägleds, främjas och stöds den studerandes inläring och uppnående av målen. Sporrande respons som främjar inläringen stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och helhetsmässiga utveckling. Som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp

mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Med summativ bedömning synliggörs hur den studerande har uppnått målen som ställts upp för kompetensen och lärandet i studieavsnittet. Bedömningen grundar sig på mångsidiga och fortlöpande prov. Utvecklingen av den studerandes språkfärdigheter bedöms med hjälp av nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som grundar sig på den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons stöder uppnåendet av målen i studieavsnittet. Den studerande lär sig dessutom att bedöma sina kunskaper och sätta upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen kan man använda den studerandes språkprofil.

Språk och kultur, 2 sp (FINA06)

Studieavsnittets moduler

- Språk och kultur, 2 sp (FINA6), Obligatorisk

Mål

Språk och kultur

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin kunskap om det finska språkets strukturer och uttryckssätt, i synnerhet i skönlitterära texter*
- *utveckla sin förståelse för värderingar som finsk litteratur och kultur förmedlar och förstå litteraturens, kulturens och konstens betydelse för samhället, gemenskapen och individen*
- *utveckla sin förmåga att närma sig olika slags skön- och facklitterära genrer och reflektera över deras uttrycksformer*
- *utveckla sina färdigheter att göra egna analyser och tolkningar av olika faktaoch skönlitterära texter*
- *bredda och utveckla sin läsfärdighet på finska.*

Centralt innehåll

Språk och kultur

- *språkets, kulturens och litteraturens betydelse då man bygger upp sin identitet*
- *nyanser, stilfrågor, språket som estetiskt uttrycksmedel*
- *ordkonst*
- *centrala drag och teman i den finska skönlitteraturen*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi stärker vår identitet genom att på ett mångsidigt sätt bekanta oss med den finskspråkiga kulturens olika delområden. Vi reflekterar över den finländska kulturens betydelse i det egna livet och i uppbyggandet av den egna identiteten.

Vi fördjupar våra kunskaper om den finländska kulturen genom att läsa, titta och lyssna. Vi behandlar vår egen kulturella identitet till exempel som finländare, finlandssvenskar och Helsingforsbor.

Vi skapar ett eget kreativt alster självständigt eller i grupp.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av studieavsnittets formativa bedömning.

Med formativ bedömning vägleds, främjas och stöds den studerandes inläring och uppnående av målen. Sporrande respons som främjar inläringen stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och helhetsmässiga utveckling. Som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Med summativ bedömning synliggörs hur den studerande har uppnått målen som ställts upp för kompetensen och lärandet i studieavsnittet. Bedömningen grundar sig på mångsidiga och fortlöpande prov. Utvecklingen av den studerandes språkfärdigheter bedöms med hjälp av nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som grundar sig på den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons stöder uppnåendet av målen i studieavsnittet. Den studerande lär sig dessutom att bedöma sina kunskaper och sätta upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen kan man använda den studerandes språkprofil.

Skriftlig kommunikation, 2 sp (FINA07)

Studieavsnittets moduler

- Skriftlig kommunikation, 2 sp (FINA7), Valfri

Mål

Skriftlig kommunikation

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sina färdigheter att välja synvinkel, att behandla olika teman, att välja källa och hitta sitt eget sätt att uttrycka sig*
- *utveckla sina färdigheter att producera strukturerade och logiska texthelheter med hänsyn till textens målgrupp*
- *hitta texter som intresserar hen och använda dessa som underlag för fortsatt kommunikation.*

Centralt innehåll

Skriftlig kommunikation

- *skrivprocessen; bearbeta och sammanställa texter, kollaborativt och delat skrivande samt delade texter*
- *språkriktighet*
- *medietexter*
- *globalt ansvar*
- *teman som behandlats under lärokursens obligatoriska studier och komplettering av dem utifrån den studerandes behov*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi skapar egna kreativa alster självständigt eller i grupp.

Vi bekantar oss med olika varianter av skrivna texter, vi lär oss identifiera dem och utarbeta dem självständigt eller i grupp.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av studieavsnittets formativa bedömning.

Med formativ bedömning vägleds, främjas och stöds den studerandes inläring och uppnående av målen. Sporrande respons som främjar inläringen stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och helhetsmässiga utveckling. Som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Med summativ bedömning synliggörs hur den studerande har uppnått målen som ställts upp för kompetensen och lärandet i studieavsnittet. Bedömningen grundar sig på mångsidiga och fortlöpande prov. Utvecklingen av den studerandes språkfärdigheter bedöms med hjälp av nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som grundar sig på den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons stöder uppnåendet av målen i studieavsnittet. Den studerande lär sig dessutom att bedöma sina kunskaper och sätta upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen kan man använda den studerandes språkprofil.

Kommunicera och påverka muntligt, 2 sp (FINA08)

Studieavsnittets moduler

- Kommunicera och påverka muntligt, 2 sp (FINA8), Valfri

Mål

Kommunicera och påverka muntligt

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa sina kunskaper om de faktorer som påverkar muntliga kommunikationssituationer
- utveckla sina färdigheter i muntlig kommunikation
- utveckla sina färdigheter att förstå olika språkliga varianter
- öva muntlig produktion som förutsätter förberedelse

Centralt innehåll

Kommunicera och påverka muntligt

- talets olika särdrag och språkliga mönster och egenskaper
- förfaringssätt vid förhandlingar, möten, debatter, diskussioner och olika typer av framträdanden
- dialogisk kommunikation

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med olika kommunikationssituationer där vi använder språket muntligt både i teorin och i praktiken. Vi fördjupar interaktionsfärdigheterna som vi lärt oss under tidigare studieavsnitt. Vi övar på dialog i olika situationer.

Vi stärker känslan av gemenskap genom att använda gruppbaseade arbetsätt, till exempel par- eller gruppdiskussioner.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av studieavsnittets formativa bedömning.

Med formativ bedömning vägleds, främjas och stöds den studerandes inläring och uppnående av målen. Sporrande respons som främjar inläringen stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och helhetsmässiga utveckling. Som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Med summativ bedömning synliggörs hur den studerande har uppnått målen som ställts upp för kompetensen och lärandet i studieavsnittet. Bedömningen grundar sig på mångsidiga och fortlöpande prov. Utvecklingen av den studerandes språkfärdigheter bedöms med hjälp av nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som grundar sig på den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons stöder uppnåendet av målen i studieavsnittet. Den studerande lär sig dessutom att bedöma sina kunskaper och sätta upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen kan man använda den studerandes språkprofil.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (FINA09)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Uppnåendet av studieavsnittets mål och kompetenser bedöms formativt, läraren ger sporrande respons som främjar inläringen och kamratrespons ingår i bedömningen.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (FINA10)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Uppnåendet av studieavsnittets mål och kompetenser bedöms formativt.

Med formativ bedömning vägleds, främjas och stöds den studerandes inläring och uppnående av målen. Sporrande respons som främjar inläringen stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och helhetsmässiga utveckling. Som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Litteraturläsning (1 - 2 sp), 2 sp (FINA11)

Mål

Lokal precisering

- fördjupa sin uppfattning om finsk litteratur
- öka sitt intresse för läsning
- fördjupa sina kunskaper i att analysera skönlitteratur

Centralt innehåll

Lokal precisering

- läsning av skönlitterära verk
- skrivande av korta analyser om böckerna
- skrivande av ett slutprov med frågor i essäform om böckerna

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Genom litteraturen lär vi oss om samhället både globalt och i det egna landet.

Genom litteraturen lär vi oss om samhället både globalt och i det egna landet.

Genom litteraturen bekantar vi oss med och analyserar hur olika individers identiteter byggs upp. Genom läsning använder och värdesätter vi den språkkunskap vi har, vilket stärker vårt välbefinnande och vår tilltro till vår egen förmåga.

Vi stärker vår kommunikativa kompetens genom att öka vår läsförståelse och vår förmåga att skriva.

Vi lär oss att också ifrågasätta vedertagna förfaringssätt och hitta nya, kreativa synsätt samt identifiera och förstå mångfald. Vi skapar egna analyser av det vi läser.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Kursen är en portföljkurs. Uppnåendet av studieavsnittets mål och kompetenser bedöms formativt. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan.

Kul tur på finska, 2 sp (FINA12)

Mål

Lokal precisering

- öka sin tilltro till den egna förmågan
- öka sina kunskaper om och sin förståelse för det finländska samhället och den finska kulturen
- öka sitt intresse för det finska språket

Centralt innehåll

Lokal precisering

- den finska kulturen i olika former
- gäster som vägleder de studerande inom sitt eget specialområde
- besök på platser som inspirerar de studerande att ytterligare utforska den finska kulturen
- diskussion av upplevelser under temahelheten
- läsning av fakta och/eller fiktion
- deltagande i den finska kulturen på ett aktivt sätt

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Genom mångsidiga studier lär vi oss om det finska samhället och den finska kulturen. Kompetens för välbefinnande. Vi bekantar vi oss med och analyserar hur olika individers identiteter och vår egen identitet byggs upp. Vi använder och värdesätter den språkkunskap vi har, vilket stärker vårt välbefinnande och vår tilltro till vår egen förmåga.

Genom mångsidiga studier lär vi oss om det finska samhället och den finska kulturen. Kompetens för välbefinnande. Vi bekantar vi oss med och analyserar hur olika individers identiteter och vår egen identitet byggs upp. Vi använder och värdesätter den språkkunskap vi har, vilket stärker vårt välbefinnande och vår tilltro till vår egen förmåga.

Vi stärker vår kommunikativa kompetens genom att använda språket muntligt och skriftligt.

Vi skapar egna analyser av det vi läser, gör och bekantar oss med.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål och kompetenser bedöms formativt. Läraren ger sporrande respons som främjar inläringen och kamratrespons ingår i bedömningen.

7.18.2. Finska, modersmålsinriktad lärokurs (TKFIAI)

Läroämnets uppdrag

Syftet med den modersmålsinriktade lärokursen i finska är att ge tvåspråkiga och flerspråkiga studerande i svenskspråkiga gymnasier en möjlighet att vidareutveckla sina kunskaper i finska och stärka den egna mångfasetterade språkliga och kulturella identiteten, genom att bejaka den studerandes modersmål. Modulerna är uppbyggda kring samma teman som A-lärokursen.

Studieavsnitt

Studiefärdigheter och språklig identitet, finska, 1 sp (FIM01)

Studieavsnittets moduler

- Studiefärdigheter och språklig identitet, 1 sp (FIM1), Obligatorisk

Mål

Studiefärdigheter och språklig identitet

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa sin uppfattning om språklig medvetenhet och flerspråkighet samt förstå vilken betydelse flerspråkighet har för den egna identiteten
- förstå språkets uppbyggnad och centrala språkliga begrepp samt utveckla sina färdigheter att skilja på olika nyanser av talat och skrivet språk
- fördjupa sin förståelse för språk och multimodala texter
- utveckla sina strategier för språkstudier
- tillämpa och utveckla färdigheterna i självvärdering och kamratrespons som stöd för lärande
- kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B2.2.

Centralt innehåll

Studiefärdigheter och språklig identitet

- utarbeta en personlig språkprofil
- ställa upp tydliga och realistiska mål för studierna i finska
- det vidgade textbegreppet och textgenrer som är centrala för studierna i finska samt strategier för att analysera, tolka och producera olika typer av texter
- talspråk, skriftspråk, dialekter och slang
- tvåspråkighet och flerspråkighet som resurs

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på olika kommunikationssituationer genom att till exempel diskutera i smågrupper.

Vi skapar ett eget kreativt alster självständigt eller i grupp. Vi utarbetar även en språkprofil med vilken den studerande stärker sin medvetenhet om sina språkfärdigheter.

Vi stärker känslan av gemenskap genom att använda gruppbaseerade arbetssätt, till exempel par- eller gruppdiskussioner.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av studieavsnittets formativa bedömning.

Med formativ bedömning vägleds, främjas och stöds den studerandes inläring och uppnående av målen. Sporrande respons som främjar inläringen stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och helhetsmässiga utveckling. Som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Med summativ bedömning synliggörs hur den studerande har uppnått målen som ställts upp för kompetensen och lärandet i studieavsnittet. Bedömningen grundar sig på mångsidiga och fortlöpande prov. Utvecklingen av den studerandes språkfärdigheter bedöms med hjälp av nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling som grundar sig på den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons stöder uppnåendet av målen i studieavsnittet. Den studerande lär sig dessutom att bedöma sina kunskaper och sätta upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen kan man använda den studerandes språkprofil.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasieskolor

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Under utarbetandet av språkprofilen lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina färdigheter i alla sina språk samt reflekterar över sina styrkor som språkstudierande och utvecklar studiefärdigheterna i språk. Dessutom lär sig den studerande att bedöma sina språkfärdigheter med hjälp av nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling.

Miljö och kommunikation, finska, 3 sp (FIM02)

Studieavsnittets moduler

- Miljö och kommunikation, 3 sp (FIM2), Obligatorisk

Mål

Miljö och kommunikation

Målen för modulen är att den studerande ska

- utveckla sina färdigheter i att tolka, producera och bedöma olika typer av texter och deras uttryckssätt
- utveckla sin förmåga att ge och ta emot respons samt bedöma sin egen taloch skrivförmåga
- utveckla sin språkliga självkänsla och förmåga att visa hänsyn i kommunikationssituationer
- öka sin förståelse för sociala nätverk och olika miljöer
- kunna söka, komprimera och ge information som berör en själv.

Centralt innehåll

Miljö och kommunikation

- muntliga och skriftliga kommunikationsstrategier
- konstruktion av texterhelheter: målsättning, kontext, innehåll, struktur och synvinkel; skrivprocessen

- *kommunikationens inverkan på välbefinnandet och självkänslan*
- *etiska spelregler för kommunikation*
- *självvärdering och kamratrespons*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på tal och skrivning i vardagssituationer i Helsingfors näromgivning samt i digitala miljöer

Vi lär oss att kommunicera på finska om ämnen med anknytning till en hållbar framtid och vetenskap.

Vi stärker känslan av gemenskap med hjälp av till exempel par- eller gruppdiskussioner.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Hållbar framtid och vetenskap, finska, 2 sp (FIM03)

Studieavsnittets moduler

- Hållbar framtid och vetenskap, 2 sp (FIM3), Obligatorisk

Mål

Hållbar framtid och vetenskap

Målen för modulen är att den studerande ska

- bredda och fördjupa sina läsfärdigheter och lära sig att använda ändamålsenliga lässtrategier i olika sammanhang
- utveckla sin förmåga att söka, analysera, tolka och presentera vetenskaplig information samt öva sig att sammanfatta olika typer av texter och inhämtad information
- kunna argumentera om vetenskapliga teman
- utveckla sin kompetens att förstå och delta i hållbar utveckling.

Centralt innehåll

Hållbar framtid och vetenskap

- fack- och vetenskapsområden som intresserar den studerande
- innovationer som stödjer hållbar utveckling individuellt och globalt
- argumentationsteknik
- muntlig och skriftlig produktion med vetenskapliga texter som grund
- populärvetenskapliga texter, särdrag i vetenskapliga texter

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi behandlar miljötemat både muntligt och skriftligt.

Vi skapar ett eget kreativt alster självständigt eller i grupp.

Vi lär oss att kommunicera på finska om ämnen med anknytning till en hållbar framtid och vetenskap.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Medier och samhälle, finska, 2 sp (FIM04)

Studieavsnittets moduler

- Medier och samhälle, 2 sp (FIM4), Obligatorisk

Mål

Medier och samhälle

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin förmåga att använda källmaterial och läsa kritiskt, speciellt medietexter*
- *kunna argumentera sina åsikter mångsidigt och i olika kommunikationssammanhang*
- *kunna granska och bedöma olika typer av texter och förstå de värderingar som förmedlas*
- *utveckla sin förmåga att skilja på åsikt och fakta*
- *fördjupa sin kompetens att förstå och delta i debatter om samhällseliga fenomen*

Centralt innehåll

Medier och samhälle

- *yttrandefrihet, censur, källkritik, informationshantering, mediekritik, upphovsrätt och plagiat*
- *aktivt medborgarskap som individ och grupp*
- *mänskliga rättigheter*
- *språkliga strategier för att påverka och ta ställning*
- *ställningstagande och argumenterande texter*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med mediernas funktion i samhället och behandlar aktuella samhällseliga ämnen muntligt och skriftligt.

Vi skapar ett eget kreativt alster självständigt eller i grupp. Vi övar även på att tolka och skapa texter samt kritiskt bedöma tillförlitligheten i olika källor.

Vi använder finskspråkiga medier som källor för att bekanta oss med kulturella och aktuella fenomen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Utbildning och arbetsliv, finska, 2 sp (FIM05)

Studieavsnittets moduler

- Utbildning och arbetsliv, 2 sp (FIM5), Obligatorisk

Mål

Utbildning och arbetsliv

Målen för modulen är att den studerande ska

- utveckla sin kunskap om studie- och arbetsliv
- stärka sina färdigheter att uttrycka sig i mer formella sammanhang
- fördjupa sin förmåga att tolka och producera formella texter
- utveckla sin kompetens att tänka kreativt, samarbeta och förhandla
- kunna söka och använda den information som myndigheterna tillhandahåller.

Centralt innehåll

Utbildning och arbetsliv

- utbildning, yrken och näringsliv ur den studerandes och samhällets synvinkel
- komplettering av språkprofilen med tanke på framtida behov
- kommunikationssituationer och olika typer av texter som anknyter till studier, arbete och vuxenliv
- teamarbete, företagsamhet, innovationer

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med det lokala arbetslivet och utbildningsmöjligheterna genom att till exempel besöka olika organisationer.

Vi övar på terminologin och textslagen som krävs i arbetslivet. Vi övar även på till exempel arbetsintervju- och förhandlingssituationer.

Vi skapar ett eget kreativt alster självständigt eller i grupp.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Språk och kultur, finska, 2 sp (FIM06)

Studieavsnittets moduler

- Språk och kultur, 2 sp (FIM6), Obligatorisk

Mål

Språk och kultur

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa sin kunskap om det finska språkets strukturer och uttryckssätt
- utveckla sina färdigheter att analysera och tolka olika typer av texter och förstå språkets, litteraturens och olika konstformers betydelse för samhället, gemenskapen och för individen
- kunna närma sig olika slags genrer, i synnerhet skönlitterära, och reflektera över deras olika uttrycksformer
- bredda och utveckla sina läsfärdigheter på finska, i synnerhet i skönlitterära texter.

Centralt innehåll

Språk och kultur

- språkets, litteraturens och kulturens betydelse då man bygger upp sin identitet
- nyanser, stilfrågor, språket som estetiskt uttrycksmedel
- ordkonst
- centrala drag och teman i den finska skönlitteraturen

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi stärker vår identitet genom att på ett mångsidigt sätt bekanta oss med den finskspråkiga kulturens olika delområden. Vi reflekterar över den finländska kulturens betydelse i det egna livet och i uppbyggandet av den egna identiteten.

Vi fördjupar våra kunskaper om den finländska kulturen genom att läsa, titta och lyssna. Vi behandlar vår egen kulturella identitet till exempel som finländare, finlandssvenskar och Helsingforsbor.

Vi skapar ett eget kreativt alster självständigt eller i grupp.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Skriftlig kommunikation, finska, 2 sp (FIM07)

Studieavsnittets moduler

- Skriftlig kommunikation, 2 sp (FIM7), Valfri

Mål

Skriftlig kommunikation

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin färdighet att välja synvinkel, att behandla olika teman, att välja källor och hitta sitt eget sätt att uttrycka sig*
- *utveckla sina färdigheter att producera strukturerade och logiska texthelheter med hänsyn till textens målgrupp*
- *stärka sina färdigheter att producera texter om aktuella teman*
- *hitta texter som intresserar hen samt muntligt och skriftligt delta i debatter kring dem.*

Centralt innehåll

Skriftlig kommunikation

- skrivprocessen; bearbeta och sammanställa texter, kollaborativt och delat skrivande samt delade texter
- skriva texter med annat material som grund
- språkriktighet
- analysera och producera medietexter
- teman som behandlats under lärokursens obligatoriska studier och komplettering av dem utifrån studerandes behov

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi skapar egna kreativa alster självständigt eller i grupp.

Vi bekantar oss med olika varianter av skrivna texter, vi lär oss identifiera dem och utarbeta dem självständigt eller i grupp.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Kommunicera och påverka muntligt, finska, 2 sp (FIM08)

Studieavsnittets moduler

- Kommunicera och påverka muntligt, 2 sp (FIM8), Valfri

Mål

Kommunicera och påverka muntligt

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sina kunskaper kring de faktorer som påverkar muntliga kommunikationssituationer*
- *utveckla sina färdigheter i muntlig kommunikation*
- *utveckla sin förståelse för språkliga varianter*
- *öva muntlig produktion som förutsätter förberedelse.*

Centralt innehåll

Kommunicera och påverka muntligt

- *talets olika särdrag, språkliga mönster och egenskaper*
- *förfaringssätt vid förhandlingar, möten, debatter, diskussioner och olika typer av framträdanden*
- *dialogisk kommunikation*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med olika kommunikationssituationer där vi använder språket muntligt både i teorin och i praktiken. Vi fördjupar interaktionsfärdigheterna som vi lärt oss under tidigare studieavsnitt. Vi övar på dialog i olika situationer.

Vi stärker känslan av gemenskap genom att använda gruppbaseade arbetssätt, till exempel par- eller gruppdiskussioner.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (FIM09)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Uppnåendet av studieavsnittets mål och kompetenser bedöms formativt, läraren ger sporrande respons som främjar inläringen och kamratrespons ingår i bedömningen.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (FIM10)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Uppnåendet av studieavsnittets mål och kompetenser bedöms formativt.

Med formativ bedömning vägleds, främjas och stöds den studerandes inläring och uppnående av målen. Sporrande respons som främjar inläringen stöder den studerandes positiva utveckling,

välbefinnande och helhetsmässiga utveckling. Som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Litteraturläsning, 2 sp (FIM11)

Mål

Lokal precisering

- fördjupa sin uppfattning om finsk litteratur
- öka sitt intresse för läsning
- fördjupa sina kunskaper i att analysera skönlitteratur

Centralt innehåll

Lokal precisering

- läsning av skönlitterära verk
- skrivande av korta analyser om böckerna
- skrivande av ett slutprov med frågor i essäform om böckerna

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Genom litteraturen lär vi oss om samhället både globalt och i det egna landet.

Genom litteraturen lär vi oss om samhället både globalt och i det egna landet.

Genom litteraturen bekantar vi oss med och analyserar hur olika individers identiteter byggs upp. Genom läsning använder och värdesätter vi den språkkunskap vi har, vilket stärker vårt välbefinnande och vår tilltro till vår egen förmåga.

Vi stärker vår kommunikativa kompetens genom att öka vår läsförståelse och vår förmåga att skriva.

Vi lär oss att också ifrågasätta vedertagna förfaringssätt och hitta nya, kreativa synsätt samt identifiera och förstå mångfald. Vi skapar egna analyser av det vi läser.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Kursen är en portföljkurs. Uppnåendet av studieavsnittets mål och kompetenser bedöms formativt. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan.

Kul tur på finska, 2 sp (FIM12)

Mål

Lokal precisering

- öka sin tilltro till den egna förmågan
- öka sina kunskaper om och sin förståelse för det finländska samhället och den finska kulturen
- öka sitt intresse för det finska språket

Centralt innehåll

Lokal precisering

- den finska kulturen i olika former
- gäster som vägleder de studerande inom sitt eget specialområde
- besök på platser som inspirerar de studerande att ytterligare utforska den finska kulturen
- diskussion av upplevelser under temahelheten
- läsning av fakta och/eller fiktion
- deltagande i den finska kulturen på ett aktivt sätt

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Genom mångsidiga studier lär vi oss om det finska samhället och den finska kulturen. Kompetens för välbefinnande. Vi bekantar vi oss med och analyserar hur olika individers identiteter och vår egen identitet byggs upp. Vi använder och värdesätter den språkkunskap vi har, vilket stärker vårt välbefinnande och vår tilltro till vår egen förmåga.

Genom mångsidiga studier lär vi oss om det finska samhället och den finska kulturen. Kompetens för välbefinnande. Vi bekantar vi oss med och analyserar hur olika individers identiteter och vår egen identitet byggs upp. Vi använder och värdesätter den språkkunskap vi har, vilket stärker vårt välbefinnande och vår tilltro till vår egen förmåga.

Vi stärker vår kommunikativa kompetens genom att använda språket muntligt och skriftligt.

Vi skapar egna analyser av det vi läser, gör och bekantar oss med.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål och kompetenser bedöms formativt. Läraren ger sporrande respons som främjar inläringen och kamratrespons ingår i bedömningen.

7.19. Temastudier (TO)

Läroämnets uppdrag

Gymnasieutbildningens lärokurs kan innefatta temastudier som utvecklar mångsidig kompetens. Målen och innehållet för temastudierna ska fastställas i den lokala läroplanen.

Studieavsnitt

Aktivitetsstigen: Gymnasiets tutorverksamhet (1-6 sp), 1 sp (TS01)

Mål

Lokal precisering

- Tutorverksamhet kan innebära, förutom att fungera som allmän tutor dessutom olika former av tematutorverksamhet, till exempel internationell tutor, digi-, kommunikations- eller motionstutor.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- tutorutbildning
- kamrathandledning och stöd till andra studerande
- att hjälpa och handleda gäster i gymnasiet
- att delta i gymnasiets externa marknadsföring
- planering och genomförande av evenemang som är kopplade till tutorskapet
- att rekrytera och utbilda nya tutorer

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömning av studierna i Aktivitetsstigen baseras på studerandens aktivitet och konkreta handlingar. Bedömningens tyngdpunkt ligger på studerandens arbetsätt, dvs. att verksamheten är målinriktad och planmässig. De studerande får kontinuerlig feedback också på kommunikations- och samarbetsfärdigheter samt användning av arbetsredskap.

I bedömningen används metoder som synliggör lärandeprocessen och nivån på det kunnande som uppnåtts. Prestationen kan bestå av exempelvis svar på inlämningsuppgifter, egna alster och projekt, inlärningsdagbok eller själv- eller kamratbedömning. Den studerande kan också visa sitt kunnande med hjälp av intyg (t.ex. hygienpass).

Aktivitetsstigen-studierna bedöms med en anteckning A=avlagd och omfattningen av prestationen bestämmer antalet studiepoäng. Om en situation uppstår där den studerandes prestation inte är tillräcklig, handleds hen att komplettera sitt kunnande.

Kunnande som direkt hör till läroämnena identifieras och erkänns som en del av läroämnets studier (t.ex. konstundervisning som följer läroplan, studier som erlagts under ett utbytesår). Kunnande som erhållits självständigt under fritiden kan erkännas genom en tillägsprestation.

Genom att räkna till godo och erkänna kunnande som erhållits annanstans undviker vi överlappningar i studierna och studietiden förkortas.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Omfattning 1-6 sp

7.20. Främmande språk (VK)

Läroämnets uppdrag

Språkämnen är både kunskaps- och färdighetsämnen och ett eget vetenskapsområde. Undervisningen i språk ska fördjupa och utveckla de språkkunskaper och den språkliga medvetenhet som den studerande har tillägnat sig inom den grundläggande utbildningen.

Främmande språk är en del av gymnasiets språkpedagogik, som syftar till att identifiera och lyfta fram de gemensamma uppdrag som språkundervisningen i gymnasiet har samt att synliggöra språkens betydelse för undervisningen och lärandet överlag. Språkundervisningen i gymnasiet ska utveckla den studerandes flerspråkighet, vilket innebär kunskaper i modersmålet, nationalspråken och främmande språk samt språkliga varianter av dessa såsom dialekter. Språkpedagogiken stärker den studerandes språkliga medvetenhet och förmåga att använda olika språk parallellt samt utvecklar hens multilitteracitet och förmåga att fungera i olika språkgemenskaper. Den studerande ska uppmuntras att använda olika språk på ett mångsidigt sätt med beaktande av språkkunskapens olika delområden och att värdesätta all språkkunskap.

Undervisningen i främmande språk grundar sig på det vidgade textbegreppet, som omfattar till exempel skrivna, talade, visuella och audiovisuella texter eller kombinationer av dessa. Texterna kan vara berättande, beskrivande, reflekterande, instruerande eller ställningstagande, fiktiva texter eller faktatexter samt vardagliga eller institutionella situationer som kräver olika slags kommunikationsfärdigheter.

Uppdraget för undervisningen i främmande språk är att på ett mångsidigt sätt utveckla den studerandes kunskaper i respektive språk. Den studerande utvecklar mångsidiga språkkunskaper genom att tolka och producera olika typer av texter inom olika genrer. Den studerande framskrider från grundläggande till mångsidiga färdigheter och tillägnar sig först ett vardagligt språk för att sedan lära sig ett mer abstrakt språk som används inom olika vetenskapsområden. Den studerande handleds i att utveckla sina kunskaper i olika språk, att vidga sin flerspråkiga kompetens och utveckla sina metaspråkliga färdigheter, det vill säga förmågan att förstå och använda sig av språkets strukturer och funktioner samt sambanden mellan olika språk. Den studerande övar ett mångsidigt språkbruk med hjälp av olika texter och kontexter. Den studerande lär sig söka och bearbeta, producera, dela samt utvärdera information.

Koder

Koderna för främmande språk består av språkets bokstavsbezeichnung, lärokursens nivåbezeichnung och modulens nummer. Följande koder används för de främmande språken:

EN = engelska

LA = latin

FR = franska

SA = samiska

TY = tyska

RY = ryska

IA = italienska

SP = spanska

PO = portugisiska

KI = kinesiska

JP = japanska

AR = arabiska

SX = annat språk

I grunderna för gymnasiet läroplan används bokstavskoden FS för främmande språk med undantag för engelska, samiska och latin. För asiatiska och afrikanska språk används i grunderna för gymnasiet läroplan bokstavskoden FSAA. I den lokala läroplanen ska man i stället för dessa koder använda de bokstavskoder som fastställts för respektive språk ovan.

Mångsidig kompetens

I undervisningen i främmande språk ska man behandla teman som bidrar till att språkinläringen utgör en del av gymnasieundervisningens ämnesshelheter och arbetet över läroämnesgränserna. I undervisningen i de främmande språken kan man samarbeta inom de olika lärokurserna i främmande språk och med andra läroämnena. Samtidigt bidrar undervisningen till att skapa en förståelse för och kopplingar till livsskeden efter gymnasiet, studier och arbetsliv. Språkämnen utgör kunskaps- och färdighetsämnen som ger den studerande verktyg för att känna igen, utveckla och tillämpa sin mångsidiga kompetens och för att analysera värderingar och attityder. Språkundervisningen grundar sig också på egna fack- och vetenskapsområden som erbjuder ytterligare dimensioner, såsom sociolingvistik, kognitiv språkvetenskap eller textforskning, för att iaktta och analysera de mångsidiga kompetenserna. De olika delområden som utgör den mångsidiga kompetensen bildar innehåll för undervisningen, mål för arbetet och grunder för valet av olika lärmiljöer, arbetssätt eller metoder. Mångsidig kompetens i undervisningen i främmande språk syns bland annat i att den studerande ska lära sig ifrågasätta och reflektera över orsakssamband. Språken ger den studerande möjlighet att utveckla sin kreativa verksamhet genom att pröva på olika sätt att studera språk samt att granska de teman som behandlas ur ett intellektuellt och estetiskt perspektiv.

Genom studier i främmande språk får den studerande bekanta sig med och analysera hur individens och gemenskapens identiteter byggs upp och hur man fungerar i grupp. Målet är att använda och värdesätta all språkkunskap de studerande har, vilket ger möjlighet att stärka den studerandes **kompetens för välbefinnande och kommunikativa kompetens** och tilltro till sina egna förmågor. Empati, gott uppförande och element som ingår i konstruktiv kommunikation (mediering) ska synas i alla språkämnen som en del av den mångsidiga kompetensen. Genom att granska olika faktorer som inverkar på konstruktiv kommunikation och tillämpa dylika färdigheter fördjupar den studerande sin förståelse av det obekanta och blir bättre på att bygga förståelse i situationer där det av språkliga eller kulturella orsaker inte finns gemensam förståelse.

Den studerande utvecklar sina färdigheter att lära sig språk genom att känna igen vilka lärstrategier som passar hen bäst och genom att utvärdera sina framsteg i studierna. Den studerande handleds i att förstå vilken betydelse mångsidiga språkkunskaper har för fortsatta studier och arbetsliv samt för att bygga upp sin språkliga identitet.

Språkämnen kombinerar olika fack- och vetenskapsområden och skapar kontaktytor till andra läroämnena och **tvärvetenskaplig och kreativ kompetens**. Temastudier och studier som överskrider läroämnesgränserna uppmuntrar den studerande att även använda sina begränsade kunskaper i olika språk samt sin flerspråkiga kompetens. Det är viktigt att temahelheter, olika frågor och lösningar behandlas kollaborativt. I undervisningen eftersträvar man situationer i vilka den studerande under trygga omständigheter ges möjlighet att utmana de egna färdigheterna. Studier och kunskaper i främmande språk ger den studerande möjlighet att bekanta sig med olika slag av diskurser, information, informationskällor och konstformer. Samtidigt kan man ifrågasätta vedertagna förfaringssätt och hitta nya, kreativa synsätt samt identifiera och förstå mångfald. I språkundervisningen är målet att utveckla de kognitiva färdigheterna och den analytiska förmågan genom att använda mångsidiga undervisningsmetoder som fokuserar på den studerande samt genom att erbjuda meningsfulla, produktiva och tillräckligt krävande uppgifter.

Studierna i främmande språk stärker den studerandes **samhälleliga kompetens**. Undervisningen ger den studerande språkliga och kulturella färdigheter och verktyg för att delta och aktivt påverka i samhället och den internationella världen. Samtidigt skapar man kopplingar till demokratifostran och jämlikhetsperspektiv, liksom även till språkfrågor såsom språkliga majoriteter och minoriteter, språkpolitik och minskad språklig mångfald. De färdigheter och kontakter den studerande får av studierna i främmande språk underlättar hens övergång till fortsatta studier, arbetsliv och uppgifter som förutsätter medborgaraktivitet.

Studierna i främmande språk stärker **etisk kompetens och miljökompetens** genom att ge den studerande möjlighet att leva sig in i och förstå problem ur ett bredare perspektiv än det egna språket tillåter. Klimatförändringen och ohållbara konsumtionsvanor och att naturens mångfald och den språkliga diversiteten minskar är globala problem som språkundervisningen ger verktyg för att lösa. Under studierna stärks den studerandes färdigheter och man söker kopplingar för att finna och bearbeta gemensamma lösningar. Utöver att söka och producera information handleds den studerande i att reflektera över betydelsen av attityder och värderingar och att utveckla sin ansvarskänsla och agera konstruktivt i olika sammanhang.

Global och kulturell kompetens som en del av studierna i främmande språk ska öka den studerandes nyfikenhet, motivation och färdigheter att fungera i olika slags kulturella och språkliga miljöer och sammanhang. Mångsidiga språkkunskaper och förståelse för hur språkkunskaperna är användbara i nationellt, nordiskt och internationellt samarbete och för att granska globala frågor fördjupar den studerandes färdigheter att fungera som världsmedborgare och ger hen möjligheter till mångsidigt och kreativt samarbete. Språkstudierna stärker den studerandes kännedom om kulturarven och erbjuder på ett naturligt sätt många olika synvinklar för att granska olika frågor.

Mål

Språk och lärokurs	Förmåga att kommunicera (inom parentes anges den kunskapsnivå som ställts upp som mål i slutet av den grundläggande utbildningen)	Förmåga att tolka texter (inom parentes anges den kunskapsnivå som ställts upp som mål i slutet av den grundläggande utbildningen)	Förmåga att producera texter (inom parentes anges den kunskapsnivå som ställts upp som mål i slutet av den grundläggande utbildningen)
Engelska A-lärokurs	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)
Asiatiska och afrikanska språk, A-lärokurs	A2.2–B1.1	A2.2–B1.1	A2.2–B1.1
Övriga språk, A-lärokurs	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.1)
Engelska B1-lärokurs	B1.2	B1.2	B1.2
Övriga språk, B1-lärokurs	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)
Engelska B2-lärokurs	B1.1	B1.1	B1.1
Övriga språk, B2-lärokurs	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.2)
Engelska B3-lärokurs	B1.1	B1.1	A2.2
Asiatiska och afrikanska språk, B3-lärokurs	A2.1	A2.1 (talat språk) A1.3 (skriven text)	A2.1 (talat språk) A1.3 (skriven text)
Övriga språk, B3-lärokurs	A2.1	A2.1	A2.1

De allmänna målen för undervisningen i främmande språk är kopplade till kulturell och språklig mångfald, studiefärdigheter, kommunikationsfärdigheter och färdigheter att tolka och producera text. De allmänna målen för undervisningen är följande:

Kulturell och språklig mångfald

Målet är att den studerande ska

- uppmuntras som språkanvändare i en globaliserad värld där målet inte är kunskaper på modersmålsnivå utan ökad konstruktiv kommunikation och ömsesidig förståelse
- visa att hen har kunskaper, färdigheter och vilja att fungera konstruktivt och kreativt i en kulturellt mångsidig värld
- uppleva att det är meningsfullt att utöka sin språkliga repertoar.

Studiefärdigheter

Målet är att den studerande ska

- kunna ställa upp mål och utvärdera sin utveckling som en del av den pågående läroprocessen
- identifiera sina egna styrkor och utvecklingsområden som språkstuderande
- effektivt kunna använda olika strategier och verktyg för att lära sig språk
- bilda sig en uppfattning om att utvecklingen av språkkunskaperna som process fortsätter också efter gymnasiestudierna.

Kommunikationsfärdigheter, färdighet att tolka och producera text

Målet är att den studerande ska

- vänja sig vid och våga använda språket i olika situationer och på ett mångsidigt sätt
- få erfarenhet av målspråkets många olika studiemiljöer och miljöer för språk användning
- kunna ställa sin språkkunskap i relation till den nivå som ställts upp i nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling (bilaga 2) enligt tabellen ovan samt ställa upp sina egna mål, utvärdera utvecklingen av sina kunskaper och vidareutveckla dem.

Bedömning

Bedömningens uppdrag i främmande språk är att stödja den studerandes utveckling att fungera på ett främmande språk. En mångsidig bedömning och en lyckad, uppmuntrande respons ska stödja den studerandes tilltro till sina förmågor och stärka studiemotivationen.

Bedömningen och den övriga responsen ska grunda sig på den studerandes förmåga att behärska de färdigheter och centrala innehåll som ställts upp som mål för lärokursen. För att förstå och utveckla det egna och gruppens kunnande och läroprocesser används självvärdering och kamratrespons.

Bedömningen ska grunda sig på målen för kommunikationsfärdigheter, färdigheter att tolka och producera texter samt målen som är kopplade till kulturell och språklig mångfald. Föremål för bedömningen är även den studerandes studiefärdigheter, såsom utvecklingen av studiestrategier och arbetssätt som stödjer lärandet.

Nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling (bilaga 2) som grundar sig på den gemensamma europeiska referensramen (CEFR) ska i tillämpliga delar användas som stöd för bedömningen och som verktyg för läraren och för den studerandes självvärdering och för kamratrespons. Som stöd för bedömningen kan man också använda internationellt erkända examenssystem i främmande språk som är kopplade till den gemensamma europeiska referensramen med sex kunskapsnivåer för språk.

I början av studierna ska responsen fokusera på den studerandes förmåga att utveckla sina färdigheter att studera språk. I takt med att studierna framskrider kan man i tilltagande grad använda sig av nivåskalan för språkkunskap och språkutveckling då man definierar nivån på den studerandes förmåga att kommunicera samt att tolka och producera texter.

Vitsordet ska systematiskt beakta samtliga delområden inom språkkunskaperna även om det förekommer skillnader mellan vad de olika studieavsnitten betonar.

Bedömning av muntlig språkfärdighet

I språkundervisningen ska den studerandes muntliga språkkunskaper bedömas utöver de övriga delområdena inom språkkunskaperna. De muntliga språkkunskaperna kan bedömas genom ett separat prov. (Gymnasielagen 714/2019, 37 § 4 mom.)

En studerande som har slutfört gymnasieutbildningens lärokurs ges ett avgångsbetyg. För slutförande av lärokursen för utbildning som förbereder för gymnasieutbildning ges ett betyg. Som bilaga till betygen som avses i [Gymnasielagens 39 §] 1 och 2 mom. ges därtill ett separat betyg om slutförande av gymnasiediplom och provet i muntliga språkkunskaper. (Gymnasielagen 714/2019, 39 § 3 mom.)

I samband med de obligatoriska och valfria studierna i de främmande språken bedöms även den studerandes muntliga språkfärdighet.

I den valfria modulen 8 i A-lärokursen och den valfria modulen 6 i B1-lärokursen i främmande språk ska bedömningen basera sig på prestationer som den studerande visat under studierna och på vitsordet i det prov i muntlig språkfärdighet som Utbildningsstyrelsen utarbetar eller på vitsordet för andra prestationer som den studerande visat i enlighet med Utbildningsstyrelsens separata anvisningar. Förutsättningarna för bedömning av studieavsnitten som bildas av ovannämnda moduler uppfylls när den studerande har visat sådant kunnande som krävs för studieavsnittet och avlagt det prov i muntlig språkfärdighet som Utbildningsstyrelsen utarbetar eller visat andra prestationer i enlighet med Utbildningsstyrelsens anvisningar.

Med undantag för latin bedöms den studerandes muntliga språkfärdigheter i fråga om lärokurserna B2 och B3 i enlighet med Utbildningsstyrelsens separata anvisningar.

Provet i muntlig språkfärdighet som ingår i studierna eller andra prestationer i enlighet med Utbildningsstyrelsens anvisningar bedöms i förhållande till målen som ställts upp för språket och lärokursen i fråga i grunderna för gymnasiet läroplan.

Intyg över provet i muntlig språkfärdighet som Utbildningsstyrelsen utarbetar eller prestationer i enlighet med separata anvisningar ges som bilagor till avgångsbetyget från gymnasiet.

7.20.1. Främmande språk, engelska, A-lärokurs (VKENA1)

Studieavsnitt

Studiefärdigheter och språklig identitet i studier i engelska, 1 sp (ENA01)

Studieavsnittets moduler

- Studiefärdigheter och språklig identitet, 1 sp (ENA1), Obligatorisk

Mål

Studiefärdigheter och språklig identitet

Målen för modulen är att den studerande ska

- *uppmuntras till att modigt utveckla sina språkkunskaper*
- *fördjupa sin uppfattning om språklig medvetenhet och flerspråkighet*
- *analysera och utveckla färdigheterna i självvärdering och kamratrespons som stöd för lärandet*
- *utveckla sina strategier för språkstudier*
- *lära sig att använda ändamålsenliga hjälpmedel för språkstudier*
- *kunna ställa sin språkkunskap i relation till kunskapsnivå B2.1.*

Centralt innehåll

Studiefärdigheter och språklig identitet

- utarbeta en personlig språkprofil
- ställa upp mål för språkstudierna
- flerspråkighet som resurs
- bekanta sig med olika textgenrer och -stilar
- bekanta sig med varandra, utbyta vardagskunskap och stärka kommunikationsfärdigheterna genom diskussion

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi interagerar mångsidigt, exempelvis genom att arbeta i grupp och stärka färdigheterna för att lära tillsammans.

Vi stärker den språkliga medvetenheten genom att börja utarbeta en språkprofil. Vi börjar med att bekanta oss med kulturen och aktuella fenomen med hjälp av medier på målspråket, även sociala medier.

Vi stärker gemenskapen genom att fokusera på sociala arbetsmetoder, såsom diskussioner i par och grupper. Den studerande övar på och identifierar studiemetoder som stöder hens eget lärande. Den studerande kartlägger och identifierar också sina styrkor i fråga om språkkunskapens olika delområden med hjälp av exempelvis självvärdering och språkprofilen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som

hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Engelskan som globalt språk, 3 sp (ENA02)

Studieavsnittets moduler

- Engelskan som globalt språk, 3 sp (ENA2), Obligatorisk

Mål

Engelskan som globalt språk

Målen för modulen är att den studerande ska

- identifiera sätt att utveckla konstruktiv kommunikation
- utveckla sina strategier för konstruktiv kommunikation och sin problemlösningsförmåga
- stärka sina kommunikationsfärdigheter och sin språkliga självkänsla
- fördjupa sin kunskap om engelskans ställning med hänsyn till den kulturella och språkliga mångfalden.

Centralt innehåll

Engelskan som globalt språk

- engelska som modersmål, andraspråk, officiellt språk och globalt språk
- internationella sammanhang i vardagen och i närmiljön, mobilitet
- internationella relationer
- konstruktiv kommunikation, betydelseförhandlingar och verbalisering som medel för att stärka välbefinnande och självkänsla
- talares olika bakgrund och hur status påverkar
- ljudbildning och talproduktion; olika varianter av engelska och jämförelse med andra språk
- kommunikationsstil i olika medier

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med språkets olika varianter och geografiska mångfald.

Vi främjar en positiv och uppmuntrande studieatmosfär.

Vi övar mångsidigt på muntliga och skriftliga vardagliga kommunikationssituationer samt på att ge och ta emot respons. Vi övar också på att berätta om våra egna åsikter och känslor, lyssna aktivt och reagera på ett ändamålsenligt sätt i kommunikationssituationer.

Vi identifierar språkanvändningens etiska dimensioner.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Engelska språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (ENA03)

Studieavsnittets moduler

- Engelska språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (ENA3), Obligatorisk

Mål

Engelska språket och kulturen som kreativt uttryckssätt

Målen för modulen är att den studerande ska

- *göra egna tolkningar av olika texter som anknyter till temat*
- *kunna producera mångsidiga texter om kulturella teman och fenomen som är viktiga för hen själv*
- *stärka färdigheterna att använda reflektion som ett verktyg för att lära sig språk.*

Centralt innehåll

Engelska språket och kulturen som kreativt uttryckssätt

- *kreativ verksamhet*
- *kulturens och konstens betydelse för individen och samhället*

- *olika sätt att uttrycka sig själv som en del av identitetsskapandet*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi skapar egna kreativa verk självständigt eller i grupp.

Vi reflekterar över olika kulturers betydelse i vårt eget liv och för byggandet av vår egen identitet.

Vi övar på att ge och ta emot respons.

Vi studerar exempel på kulturens betydelse för samhällen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Engelskan som ett verktyg för att påverka, 2 sp (ENA04)

Studieavsnittets moduler

- Engelskan som ett verktyg för att påverka, 2 sp (ENA4), Obligatorisk

Mål

Engelskan som ett verktyg för att påverka

Målen för modulen är att den studerande ska

- *bekanta sig med aktuella ämnen i medierna och bakgrunden till dem*
- *utveckla sina färdigheter att uttrycka och analysera åsikter samt argumentera utifrån fakta*
- *använda olika informationskällor, lärmiljöer eller sätt att producera texter.*

Centralt innehåll

Engelskan som ett verktyg för att påverka

- *att påverka i civilsamhället*
- *människorättsfrågor, jämlikhet*
- *individens ansvar och skyldigheter, yttrandefrihet*
- *förhandlingsfärdigheter (vardagliga och institutionella)*
- *mediernas roll när det gäller att forma attityder*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att förhandla och argumentera i grupp.

Vi förstår mediernas roll som formare av attityder. Vi bekantar oss också med sätt att påverka aktuella frågor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Hållbar framtid och vetenskap, engelska, 2 sp (ENA05)

Studieavsnittets moduler

- Hållbar framtid och vetenskap, 2 sp (ENA5), Obligatorisk

Mål

Hållbar framtid och vetenskap

Målen för modulen är att den studerande ska

- *lära sig att använda lämpliga lässtrategier i olika sammanhang och öva sig i att sammanfatta*
- *öva sina färdigheter i att på ett strukturerat sätt presentera iakttagelser om ämnen som intresserar hen själv, både ensam och i grupp.*

Centralt innehåll

Hållbar framtid och vetenskap

- *kunskaps- och vetenskapsområden som är av intresse för de studerande*
- *olika framtidsvisioner*
- *innovationer som skapar en hållbar framtid; möjligheter att lösa komplexa problem*
- *populärvetenskapliga texter, källkritik*
- *engelskan som vetenskapligt språk, särdrag hos vetenskapliga texter*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att sammanfatta text utifrån olika källor och bedömer kritiskt källors tillförlitlighet.

Vi lär oss ändamålsenliga strategier för läsning och studier.

Vi lär oss att muntligen och skriftligen kommunicera ämnen som berör vetenskap och en hållbar framtid på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Engelska i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (ENA06)

Studieavsnittets moduler

- Engelska i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (ENA6), Obligatorisk

Mål

Engelska i fortsatta studier och arbetsliv

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin kännedom om de textgenrer som är typiska för fortsatta studier och karriärplanering*
- *uppmuntras att använda engelska i olika kommunikationssituationer som anknyter till studier och arbete*
- *utveckla sina färdigheter att uttrycka sig även i formella sammanhang.*

Centralt innehåll

Engelska i fortsatta studier och arbetsliv

- *planering av fortsatta studier och karriär, karriärflexibilitet*
- *komplettering av den studerandes språkprofil för framtida behov*
- *nationella eller internationella organisationer eller företag som arbetsgivare*
- *hur den unga vuxna på väg in i arbetslivet hanterar vardagen och ekonomin*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med framtidens studie- och arbetslivsbehov samt övar på att söka studie- och arbetsplatser.

Den studerande kompletterar sin språkprofil för sina framtida studie- och arbetslivsbehov.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Miljö och hållbar livsstil, engelska, 2 sp (ENA07)

Studieavsnittets moduler

- Miljö och hållbar livsstil, 2 sp (ENA7), Valfri

Mål

Miljö och hållbar livsstil

Målen för modulen är att den studerande ska

- stärka sina färdigheter att söka information, särskilt med hänsyn till källkritik
- utveckla sin förmåga att tänka genom att utnyttja språkkunskaperna för att analysera olika orsakssamband
- delta också i mer krävande muntliga eller skriftliga kommunikationssituationer.

Centralt innehåll

Miljö och hållbar livsstil

- globala miljöfrågor, till exempel klimatförändringen
- hållbar livsstil i den studerandes eget liv
- exempel på internationella avtal eller avtalsförhandlingar
- lösningsfokusering

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi studerar effekterna av vårt eget agerande samt förhållanden mellan orsak och verkan ur miljöperspektivet, exempelvis med hjälp av ett test för koldioxidavtryck eller motsvarande.

De studerande utarbetar förslag till lösningar på globala problem som de ser som viktiga. Problemen kan vara lokala.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Kommunicera och påverka muntligt på engelska, 2 sp (ENA08)

Studieavsnittets moduler

- Kommunicera och påverka muntligt, 2 sp (ENA8), Valfri

Mål

Kommunicera och påverka muntligt

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin förståelse för de faktorer som påverkar muntliga kommunikationssituationer*
- *utveckla sina färdigheter i muntlig kommunikation*
- *utveckla sina färdigheter att förstå olika språkliga varianter*
- *öva muntlig produktion som förutsätter förberedelse.*

Centralt innehåll

Kommunicera och påverka muntligt

- *talets olika särdrag*
- *hur olika bakgrund och olika modersmål hos dem som använder engelska påverkar talsituationen*
- *dialoger*
- *teman som behandlats under lärokursens obligatoriska studier och komplettering av dem utifrån den studerandes behov*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

De studerande planerar och framför ett muntligt föredrag, som diskuteras i gruppen. De studerande förbereder sig också för ett muntligt prov.

Vi övar på att identifiera språkets olika register, exempelvis språkanvändningssituationen och talarens bakgrund.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (ENA09)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande fördjupar sin språkliga kompetens genom att använda och tillämpa färdigheter som hen lärt sig tidigare.
- Den studerande utvidgar sitt ordförråd och utvecklar sina färdigheter att lära.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Den studerande genomför med hjälp av språkets olika delområden ett projekt, som inkluderar en plan, en tidtabell, ett genomförande och en utvärdering. Projektet kan genomföras på egen hand eller tillsammans med andra.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande använder sig av kunskaper och färdigheter som hen tidigare lärt sig och fördjupar dem genom att planera och genomföra ett projekt enligt eget val.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Bedöms med prestationsanteckning.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (ENA10)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande bekantar sig med studentprovets olika delar och övar på de färdigheter som behövs i det.
- Den studerande kartlägger sina egna styrkor och områden som kräver övning, och läraren handleder den studerande i självständiga studier för att stärka dessa.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Den studerande använder mångsidigt de språkkunskaper hen lärt sig samt repeterar och fördjupar dem ytterligare med hjälp av ett rikt, autentiskt material från olika källor och uppgifter som utgår från de egna behoven.
- Den studerande bekantar sig med de olika uppgiftstyperna i studentexamen och övar på de strategier som behövs i dem.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande uppfattar sina styrkor och utvecklingsområden i fråga om examensprovet och identifierar de sätt att utvecklas som språkstuderande som passar hen själv.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Bedöms med prestationsanteckning.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Litteraturläsning (1-2 sp), 2 sp (ENA11)

Mål

Lokal precisering

- fördjupa läsintresserade studerandes förmåga att på egen hand analysera litteratur

Centralt innehåll

Lokal precisering

- läsning av ett givet antal böcker på egen hand
- skrivande av analyser enligt överenskomna riktlinjer

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande reflekterar över olika kulturers betydelse och identitet genom att läsa olika skriftliga verk samt analysera dem utgående från kontexten.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Bedöms med vitsord.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Detta studieavsnitt kan avläggas efter ENA3. En skriftlig överenskommelse med läraren måste vara gjord innan arbetet med kursen inleds.

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Skriftlig framställning, 0 sp (ENA12)

Mål

Lokal precisering

- fördjupa sin förmåga att tolka och producera engelska i olika skriftliga kommunikationssituationer och för olika slag av mottagare

Centralt innehåll

Lokal precisering

- analys eller produktion av texter inom olika genrer, såsom fiktiva och icke-fiktiva, berättande, beskrivande, reflekterande, instruerande eller ställningstagande texter

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studerande utvecklar sin kommunikativa kompetens i skrift.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga skriftliga uppgifter. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Bedöms med vitsord.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

7.20.2. Främmande språk, asiatiska och afrikanska språk, A-lärokurs, kinesiska (FSAAKIA)

Läroämnets uppdrag

Med asiatiska och afrikanska språk avses världsspråk, såsom japanska, kinesiska och arabiska, som använder olika typer av skriftsystem.

Läroplanen för A-lärokursen i asiatiska och afrikanska språk görs upp lokalt med tillämpning av läroplanen för A-lärokursen i de andra främmande språken.

Studieavsnitt

Studiefärdigheter och språklig identitet i studier i kinesiskan, 1 sp (KIA01)

Studieavsnittets moduler

- Studiefärdigheter och språklig identitet, 1 sp (VKA1), Obligatorisk

Mål

Studiefärdigheter och språklig identitet

Målen för modulen är att den studerande ska

- uppmuntras till att modigt utveckla sina språkkunskaper
- fördjupa sin uppfattning om språklig medvetenhet och flerspråkighet
- tillämpa och utveckla sina strategier för språkstudier och färdigheterna i självvärdering och kamratrespons
- lära sig att använda ändamålsenliga hjälpmedel för språkstudier
- kunna ställa sin språkkunskap i relation till den kunskapsnivå som definierats för lärokursen (se tabell).

Centralt innehåll

Studiefärdigheter och språklig identitet

- målspråket som en inkörsport till att lära sig och kunna släktspråken
- ställa upp mål för studierna i målspråket
- utarbeta en egen språkprofil och komplettera den ur målspråkets synvinkel
- flerspråkighet som resurs
- bekanta sig med olika textgenrer och -stilar
- bekanta sig med varandra, utbyta vardagskunskap och stärka kommunikationsfärdigheterna genom diskussion

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi interagerar mångsidigt, exempelvis genom att arbeta i grupp och stärka färdigheterna för att lära tillsammans.

Vi stärker den språkliga medvetenheten genom att börja utarbeta en språkprofil. Vi börjar med att bekanta oss med kulturen och aktuella fenomen med hjälp av medier på målspråket, även sociala medier.

Vi stärker gemenskapen genom att fokusera på sociala arbetsmetoder, såsom diskussioner i par och grupper. Den studerande övar på och identifierar studiemetoder som stöder hens eget lärande. Den studerande kartlägger och identifierar också sina styrkor i fråga om språkkunskapens olika delområden med hjälp av exempelvis självvärdering och språkprofilen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Kinesiska språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (KIA02)

Studieavsnittets moduler

- Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (VKA2), Obligatorisk

Mål

Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter

Målen för modulen är att den studerande ska

- *identifiera sätt att utveckla konstruktiv kommunikation*
- *utveckla sina strategier för konstruktiv kommunikation och sin problemlösningsförmåga*
- *stärka sina kommunikationsfärdigheter och sin språkliga självkänsla*
- *fördjupa sin kunskap om målspråkets ställning med hänsyn till den kulturella och språkliga mångfalden.*

Centralt innehåll

Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter

- *internationella sammanhang i vardagen och i närmiljön, mobilitet*
- *konstruktiv kommunikation, betydelseförhandlingar och verbalisering som medel för att stärka välbefinnande och självkänsla*
- *talares olika bakgrund och hur status påverkar*
- *ljusbildning och talproduktion; olika varianter av målspråket och jämförelse med andra språk*
- *kommunikationsstil i olika medier*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med språkets olika varianter och geografiska mångfald.

Vi främjar en positiv och uppmuntrande studieatmosfär.

Vi övar mångsidigt på muntliga och skriftliga vardagliga kommunikationssituationer samt på att ge och ta emot respons. Vi övar också på att berätta om våra egna åsikter och känslor, lyssna aktivt och reagera på ett ändamålsenligt sätt i kommunikationssituationer.

Vi identifierar språkanvändningens etiska dimensioner.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Kinesiska språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (KIA03)

Studieavsnittets moduler

- Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (VKA3), Obligatorisk

Mål

Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt

Målen för modulen är att den studerande ska

- göra egna tolkningar av olika texter som anknyter till temat
- kunna producera texter om kulturella teman eller fenomen som är viktiga för hen själv
- stärka färdigheterna i att använda reflektion som ett verktyg för att lära sig språk.

Centralt innehåll

Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt

- kreativ verksamhet
- kulturens och konstens betydelse för individen och samhället
- olika sätt att uttrycka sig själv som en del av identitetsskapandet

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi skapar egna kreativa verk självständigt eller i grupp.

Vi reflekterar över olika kulturers betydelse i vårt eget liv och för byggandet av vår egen identitet.

Vi studerar exempel på kulturens betydelse för samhällen.

Vi övar på att ge och ta emot respons.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Kinesiska språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (KIA04)

Studieavsnittets moduler

- Språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (VKA4), Obligatorisk

Mål

Språket som ett verktyg för att påverka

Målen för modulen är att den studerande ska

- *bekanta sig med aktuella teman i medierna och bakgrunden till dem*
- *utveckla sina färdigheter att uttrycka och analysera åsikter samt argumentera utifrån fakta*
- *använda olika informationskällor, lärmiljöer eller sätt att producera texter.*

Centralt innehåll

Språket som ett verktyg för att påverka

- *att påverka i civilsamhället*
- *människorättsfrågor, jämlikhet*
- *individens ansvar och skyldigheter, yttrandefrihet*
- *förhandlingsfärdigheter (vardagliga och institutionella)*
- *mediernas roll när det gäller att forma attityder*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att förhandla och argumentera i grupp.

Vi förstår mediernas roll som formare av attityder. Vi bekantar oss också med sätt att påverka aktuella frågor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Hållbar framtid och vetenskap, kinesiska, 2 sp (KIA05)

Studieavsnittets moduler

- Hållbar framtid och vetenskap, 2 sp (VKA5), Obligatorisk

Mål

Hållbar framtid och vetenskap

Målen för modulen är att den studerande ska

- *lära sig att använda lämpliga lässtrategier i olika sammanhang och öva sig i att sammanfatta*
- *öva sina färdigheter i att presentera iakttagelser om ämnen som intresserar hen själv, både ensam och i grupp.*

Centralt innehåll

Hållbar framtid och vetenskap

- *kunskaps- och vetenskapsområden som är av intresse för de studerande*
- *olika framtidsvisioner*
- *innovationer som skapar en hållbar framtid; möjligheter att lösa komplexa problem*
- *populärvetenskapliga texter, källkritik, exempel på vetenskapliga texter*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att sammanfatta text utifrån olika källor och bedömer kritiskt källors tillförlitlighet.

Vi lär oss ändamålsenliga strategier för läsning och studier.

Vi lär oss att muntligen och skriftligen kommunicera ämnen som berör vetenskap och en hållbar framtid på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av

sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Kinesiska språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (KIA06)

Studieavsnittets moduler

- Språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (VKA6), Obligatorisk

Mål

Språket i fortsatta studier och arbetsliv

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin kännedom om textgenrer som är typiska för eventuella fortsatta studier och karriärplanering*
- *uppmuntras att använda målspråket i olika kommunikationssituationer som anknyter till studier och arbete*
- *utveckla sina färdigheter att uttrycka sig även i formella sammanhang.*

Centralt innehåll

Språket i fortsatta studier och arbetsliv

- *planering av fortsatta studier och karriär, karriärflexibilitet*
- *komplettering av den studerandes språkprofil för framtida behov*
- *nationella eller internationella organisationer eller företag som arbetsgivare*
- *hur den unga vuxna på väg in i arbetslivet hanterar vardagen och ekonomin*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med framtidens studie- och arbetslivsbehov samt övar på att söka studie- och arbetsplatser.

Den studerande kompletterar sin språkprofil för sina framtida studie- och arbetslivsbehov.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Miljö och hållbar livsstil, kinesiska, 2 sp (KIA07)

Studieavsnittets moduler

- Miljö och hållbar livsstil, 2 sp (VKA7), Valfri

Mål

Miljö och hållbar livsstil

Målen för modulen är att den studerande ska

- *stärka sina färdigheter att söka information, särskilt med hänsyn till källkritiken*
- *utveckla sin förmåga att tänka genom att utnyttja språkkunskaperna för att analysera olika orsakssamband*
- *delta också i mer krävande muntliga eller skriftliga kommunikationssituationer.*

Centralt innehåll

Miljö och hållbar livsstil

- *globala miljöfrågor, till exempel klimatförändringen*
- *hållbar livsstil i den studerandes eget liv*
- *exempel på internationella avtal eller avtalsförhandlingar*
- *lösningfokusering*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi studerar effekterna av vårt eget agerande samt förhållanden mellan orsak och verkan ur miljöperspektivet, exempelvis med hjälp av ett test för koldioxidavtryck eller motsvarande.

De studerande utarbetar förslag till lösningar på globala problem som de ser som viktiga. Problemen kan vara lokala.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Kommunicera och påverka muntligt på kinesiska, 2 sp (KIA08)

Studieavsnittets moduler

- Kommunicera och påverka muntligt, 2 sp (VKA8), Valfri

Mål

Kommunicera och påverka muntligt

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin förståelse för de faktorer som påverkar muntliga kommunikationssituationer*
- *fördjupa sin förståelse för de faktorer som påverkar muntliga kommunikationssituationer*
- *utveckla sina färdigheter att förstå olika språkliga varianter*
- *öva muntlig produktion som förutsätter förberedelse.*

Centralt innehåll

Kommunicera och påverka muntligt

- *talets olika särdrag*

- *hur olika bakgrund och olika modersmål hos dem som använder målspråket påverkar talsituationen*
- *dialoger*
- *teman som behandlats under lärokursens obligatoriska studier och komplettering av dem utifrån den studerandes behov*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

De studerande planerar och framför ett muntligt föredrag, som diskuteras i gruppen. De studerande förbereder sig också för ett muntligt prov.

Vi övar på att identifiera språkets olika register, exempelvis språkanvändningssituationen och talarens bakgrund.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (KIA09)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande fördjupar sin språkliga kompetens genom att använda och tillämpa färdigheter som hen lärt sig tidigare.
- Den studerande utvidgar sitt ordförråd och utvecklar sina färdigheter att lära.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Den studerande genomför med hjälp av språkets olika delområden ett projekt, som inkluderar en plan, en tidtabell, ett genomförande och en utvärdering. Projektet kan genomföras på egen hand eller tillsammans med andra.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande använder sig av kunskaper och färdigheter som hen tidigare lärt sig och fördjupar dem genom att planera och genomföra ett projekt enligt eget val.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (KIA10)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande bekantar sig med studentprovets olika delar och övar på de färdigheter som behövs i det.
- Den studerande kartlägger sina egna styrkor och områden som kräver övning, och läraren handleder den studerande i självständiga studier för att stärka dessa.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Den studerande använder mångsidigt de språkkunskaper hen lärt sig samt repeterar och fördjupar dem ytterligare med hjälp av ett rikt, autentiskt material från olika källor och uppgifter som utgår från de egna behoven.
- Den studerande bekantar sig med de olika uppgiftstyperna i studentexamen och övar på de strategier som behövs i dem.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande uppfattar sina styrkor och utvecklingsområden i fråga om examensprovet och identifierar de sätt att utvecklas som språkstudier som passar hen själv.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att

studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

7.20.3. Främmande språk, A-lärokurs, franska (FSFRA)

Studieavsnitt

Studiefärdigheter och språklig identitet i studier i franska, 1 sp (FRA01)

Studieavsnittets moduler

- Studiefärdigheter och språklig identitet, 1 sp (VKA1), Obligatorisk

Mål

Studiefärdigheter och språklig identitet

Målen för modulen är att den studerande ska

- uppmuntras till att modigt utveckla sina språkkunskaper
- fördjupa sin uppfattning om språklig medvetenhet och flerspråkighet
- tillämpa och utveckla sina strategier för språkstudier och färdigheterna i självvärdering och kamratrespons
- lära sig att använda ändamålsenliga hjälpmedel för språkstudier
- kunna ställa sin språkkunskap i relation till den kunskapsnivå som definierats för lärokursen (se tabell).

Centralt innehåll

Studiefärdigheter och språklig identitet

- målspråket som en inkörsport till att lära sig och kunna släktspråken
- ställa upp mål för studierna i målspråket
- utarbeta en egen språkprofil och komplettera den ur målspråkets synvinkel
- flerspråkighet som resurs
- bekanta sig med olika textgenrer och -stilar
- bekanta sig med varandra, utbyta vardagskunskap och stärka kommunikationsfärdigheterna genom diskussion

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi interagerar mångsidigt, exempelvis genom att arbeta i grupp och stärka färdigheterna för att lära tillsammans.

Vi stärker den språkliga medvetenheten genom att börja utarbeta en språkprofil. Vi börjar med att bekanta oss med kulturen och aktuella fenomen med hjälp av medier på målspråket, även sociala medier.

Vi stärker gemenskapen genom att fokusera på sociala arbetsmetoder, såsom diskussioner i par och grupper. Den studerande övar på och identifierar studiemetoder som stöder hens eget lärande. Den studerande kartlägger och identifierar också sina styrkor i fråga om språkkunskapens olika delområden med hjälp av exempelvis självvärdering och språkprofilen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Franska språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (FRA02)

Studieavsnittets moduler

- Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (VKA2), Obligatorisk

Mål

Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter

Målen för modulen är att den studerande ska

- *identifiera sätt att utveckla konstruktiv kommunikation*
- *utveckla sina strategier för konstruktiv kommunikation och sin problemlösningsförmåga*
- *stärka sina kommunikationsfärdigheter och sin språkliga självkänsla*
- *fördjupa sin kunskap om målspråkets ställning med hänsyn till den kulturella och språkliga mångfalden.*

Centralt innehåll

Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter

- *internationella sammanhang i vardagen och i närmiljön, mobilitet*

- *konstruktiv kommunikation, betydelseförhandlingar och verbalisering som medel för att stärka välbefinnande och självkänsla*
- *talares olika bakgrund och hur status påverkar*
- *ljusbildning och talproduktion; olika varianter av målspråket och jämförelse med andra språk*
- *kommunikationsstil i olika medier*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med språkets olika varianter och geografiska mångfald.

Vi främjar en positiv och uppmuntrande studieatmosfär.

Vi övar mångsidigt på muntliga och skriftliga vardagliga kommunikationssituationer samt på att ge och ta emot respons. Vi övar också på att berätta om våra egna åsikter och känslor, lyssna aktivt och reagera på ett ändamålsenligt sätt i kommunikationssituationer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av

sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Franska språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (FRA03)

Studieavsnittets moduler

- Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (VKA3), Obligatorisk

Mål

Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt

Målen för modulen är att den studerande ska

- *göra egna tolkningar av olika texter som anknyter till temat*
- *kunna producera texter om kulturella teman eller fenomen som är viktiga för hen själv*
- *stärka färdigheterna i att använda reflektion som ett verktyg för att lära sig språk.*

Centralt innehåll

Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt

- *kreativ verksamhet*
- *kulturens och konstens betydelse för individen och samhället*
- *olika sätt att uttrycka sig själv som en del av identitetsskapandet*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi skapar egna kreativa verk självständigt eller i grupp.

Vi reflekterar över olika kulturers betydelse i vårt eget liv och för byggandet av vår egen identitet.

Vi övar på att ge och ta emot respons.

Vi studerar exempel på kulturens betydelse för samhällen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp

av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Franska språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (FRA04)

Studieavsnittets moduler

- Språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (VKA4), Obligatorisk

Mål

Språket som ett verktyg för att påverka

Målen för modulen är att den studerande ska

- *bekanta sig med aktuella teman i medierna och bakgrunden till dem*
- *utveckla sina färdigheter att uttrycka och analysera åsikter samt argumentera utifrån fakta*
- *använda olika informationskällor, lärmiljöer eller sätt att producera texter.*

Centralt innehåll

Språket som ett verktyg för att påverka

- *att påverka i civilsamhället*
- *människorättsfrågor, jämlikhet*
- *individens ansvar och skyldigheter, yttrandefrihet*
- *förhandlingsfärdigheter (vardagliga och institutionella)*
- *mediernas roll när det gäller att forma attityder*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att förhandla och argumentera i grupp.

Vi förstår mediernas roll som formare av attityder. Vi bekantar oss också med sätt att påverka aktuella frågor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Hållbar framtid och vetenskap, franska, 2 sp (FRA05)

Studieavsnittets moduler

- Hållbar framtid och vetenskap, 2 sp (VKA5), Obligatorisk

Mål

Hållbar framtid och vetenskap

Målen för modulen är att den studerande ska

- *lära sig att använda lämpliga lässtrategier i olika sammanhang och öva sig i att sammanfatta*

- öva sina färdigheter i att presentera iakttagelser om ämnen som intresserar hen själv, både ensam och i grupp.

Centralt innehåll

Hållbar framtid och vetenskap

- kunskaps- och vetenskapsområden som är av intresse för de studerande
- olika framtidsvisioner
- innovationer som skapar en hållbar framtid; möjligheter att lösa komplexa problem
- populärvetenskapliga texter, källkritik, exempel på vetenskapliga texter

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att sammanfatta text utifrån olika källor och bedömer kritiskt källors tillförlitlighet.

Vi lär oss ändamålsenliga strategier för läsning och studier.

Vi lär oss att muntligen och skriftligen kommunicera ämnen som berör vetenskap och en hållbar framtid på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Franska språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (FRA06)

Studieavsnittets moduler

- Språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (VKA6), Obligatorisk

Mål

Språket i fortsatta studier och arbetsliv

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin kännedom om textgenrer som är typiska för eventuella fortsatta studier och karriärplanering*
- *uppmuntras att använda målspråket i olika kommunikationssituationer som anknyter till studier och arbete*
- *utveckla sina färdigheter att uttrycka sig även i formella sammanhang.*

Centralt innehåll

Språket i fortsatta studier och arbetsliv

- *planering av fortsatta studier och karriär, karriärflexibilitet*
- *komplettering av den studerandes språkprofil för framtida behov*
- *nationella eller internationella organisationer eller företag som arbetsgivare*
- *hur den unga vuxna på väg in i arbetslivet hanterar vardagen och ekonomin*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med framtidens studie- och arbetslivsbehov samt övar på att söka studie- och arbetsplatser.

Den studerande kompletterar sin språkprofil för sina framtida studie- och arbetslivsbehov.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Miljö och hållbar livsstil, franska, 2 sp (FRA07)

Studieavsnittets moduler

- Miljö och hållbar livsstil, 2 sp (VKA7), Valfri

Mål

Miljö och hållbar livsstil

Målen för modulen är att den studerande ska

- *stärka sina färdigheter att söka information, särskilt med hänsyn till källkritiken*
- *utveckla sin förmåga att tänka genom att utnyttja språkkunskaperna för att analysera olika orsakssamband*
- *delta också i mer krävande muntliga eller skriftliga kommunikationssituationer.*

Centralt innehåll

Miljö och hållbar livsstil

- *globala miljöfrågor, till exempel klimatförändringen*
- *hållbar livsstil i den studerandes eget liv*
- *exempel på internationella avtal eller avtalsförhandlingar*
- *lösningfokusering*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi studerar effekterna av vårt eget agerande samt förhållanden mellan orsak och verkan ur miljöperspektivet, exempelvis med hjälp av ett test för koldioxidavtryck eller motsvarande.

De studerande utarbetar förslag till lösningar på globala problem som de ser som viktiga. Problemen kan vara lokala.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Kommunicera och påverka muntligt på franska, 2 sp (FRA08)

Studieavsnittets moduler

- Kommunicera och påverka muntligt, 2 sp (VKA8), Valfri

Mål

Kommunicera och påverka muntligt

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin förståelse för de faktorer som påverkar muntliga kommunikationssituationer*
- *fördjupa sin förståelse för de faktorer som påverkar muntliga kommunikationssituationer*
- *utveckla sina färdigheter att förstå olika språkliga varianter*
- *öva muntlig produktion som förutsätter förberedelse.*

Centralt innehåll

Kommunicera och påverka muntligt

- *talets olika särdrag*
- *hur olika bakgrund och olika modersmål hos dem som använder målspråket påverkar talsituationen*
- *dialoger*
- *teman som behandlats under lärokursens obligatoriska studier och komplettering av dem utifrån den studerandes behov*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

De studerande planerar och framför ett muntligt föredrag, som diskuteras i gruppen. De studerande förbereder sig också för ett muntligt prov.

Vi övar på att identifiera språkets olika register, exempelvis språkanvändningssituationen och talarens bakgrund

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (FRA09)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande fördjupar sin språkliga kompetens genom att använda och tillämpa färdigheter som hen lärt sig tidigare.
- Den studerande utvidgar sitt ordförråd och utvecklar sina färdigheter att lära.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Den studerande genomför med hjälp av språkets olika delområden ett projekt, som inkluderar en plan, en tidtabell, ett genomförande och en utvärdering. Projektet kan genomföras på egen hand eller tillsammans med andra.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande använder sig av kunskaper och färdigheter som hen tidigare lärt sig och fördjupar dem genom att planera och genomföra ett projekt enligt eget val.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Den studerande visar att hen uppfyllt studieavsnittets målsättningar genom både muntliga och skriftliga uppgifter, diskussioner och aktiviteter. Läraren ger personlig respons under avsnittets gång. Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckningen godkänd/underkänd.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (FRA10)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande bekantar sig med studentprovets olika delar och övar på de färdigheter som behövs i det.
- Den studerande kartlägger sina egna styrkor och områden som kräver övning, och läraren handleder den studerande i självständiga studier för att stärka dessa.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Den studerande använder mångsidigt de språkkunskaper hen lärt sig samt repeterar och fördjupar dem ytterligare med hjälp av ett rikt, autentiskt material från olika källor och uppgifter som utgår från de egna behoven.
- Den studerande bekantar sig med de olika uppgiftstyperna i studentexamen och övar på de strategier som behövs i dem.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande uppfattar sina styrkor och utvecklingsområden i fråga om examensprovet och identifierar de sätt att utvecklas som språkstudier som passar hen själv.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Den studerande bedöms formativt genom respons på inlämnade arbeten, diskussioner om framsteg och om vilka kunskapsområden som ännu behöver fyllas ut för att den studerande ska känna sig säker inför studentskrivningarna. Den studerande bedöms genom prestationsanteckningen godkänd/underkänd.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Franska i arbetslivet, 2 sp (FRA11)

Mål

Lokal precisering

- få möjlighet att bekanta sig med franskt arbetsliv och fransk arbetskultur
- få större förståelse för kulturella och arbetsmässiga likheter/skillnader i franskspråkigt arbetsliv i jämförelse med arbetslivet i Finland
- få en klarare bild av vilka möjligheter språk ger inför framtida arbetsliv

Centralt innehåll

Lokal precisering

- vokabulär, kulturella skillnader på arbetsmarknaden
- viktiga aspekter i möten med franskspråkiga arbetsgivare, t.ex. hövlighet
- olika möjligheter till arbete i franskspråkiga länder

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I studieavsnittet ligger stort fokus på kommunikativ kompetens och hur man med hjälp av kommunikation i möte med andra ger en trovärdig och god bild av sig själv.

I fråga om tvärvetenskaplig och kreativ kompetens tränas hur olika arbetsområden hör ihop med varandra och med hjälp av vokabulär inom olika domäner ges den studerande verktyg för en djupare förståelse.

Den globala och kulturella kompetensen har en stor roll, då den studerande lär sig att närma sig andra kulturellt betingade tankesätt och arbetssätt, för att på så sätt öka sin förståelse för den andra.

Under studieavsnittet behandlas olika områden inom arbetsmarknaden, vilket stöder den samhälleliga kompetensen och förståelsen för olika arbetens roll i samhället.

Den studerande handleds att reflektera över attityder och värderingar i arbetslivet samt arbetsmiljö inom ramen för etisk kompetens och miljökompetens.

Genom att den studerande under avsnittets gång kontinuerligt fördjupar sin förståelse för målspråkets betydelse och värde i framtida arbetsliv skapas en positiv känsla inom ramen för kompetens för välbefinnande.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen sker kontinuerligt under studieavsnittets gång, då den studerande får möjlighet till självreflektion och utvärdering gällande målspråkets roll i det egna framtida arbetslivet, samt genom diskussioner med medstudering och lärare. Den studerande uppmuntras i sitt lärande genom formativ bedömning från läraren. Bedömningen baseras bland annat på den studerandes aktivitet, deltagande och fördjupade förståelse för ämnet. Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckningen godkänd/underkänd.

Praktisk franska, 2 sp (FRA12)

Mål

Lokal precisering

- få verktyg för att förbättra sitt uttal i franska
- känna sig bekvämare med sitt uttal på franska och våga använda sig av sin muntliga franska
- få kompetens gällande olika varianter av talad franska i världen
- bli bättre på att förstå talad franska och vikten av ickeverbal kommunikation och gester

Centralt innehåll

Lokal precisering

- uttalsregler, intonation
- talad franska från olika delar av den franskspråkiga världen
- gester och ickeverbal kommunikation
- olika muntliga kommunikationsövningar

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I studieavsnittet ligger stort fokus på kommunikativ kompetens, då den studerande utvecklar sin förmåga att både tolka och producera målspråket muntligt. Den kommunikativa kompetensen fördjupas i och med att den studerande i tillägg till talat språk får tolka gester och ickeverbal kommunikation och blir medveten om hur mångsidigt kommunikation skapas.

Då den studerande uppmuntras att öva sitt uttal och sin förståelse för talat språk, ökar tilltron till de egna språkkunskaperna och ger ett välbefinnande som uppfyller kompetens för välbefinnande.

Inom ramen för global och kulturell kompetens ges tillfälle att lyfta fram skillnader i talat språk, såsom slangspråk och varieteter i olika franskspråkiga länder, vilket gör att den studerande får en bättre förståelse för hur språket präglar kulturen och utvecklas på olika geografiska platser.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Formativ bedömning med kontinuerlig respons till den studerande gällande hans framsteg rörande uttal och intonation. Diskussioner om styrkor i muntligt franska och områden att jobba på behandlas, där den studerande enligt målsättningarna visar att hen har tillägnat sig verktyg för att utveckla sin praktiska franska. Till bedömningen hör också uppgifter och övningar som den studerande får respons på. I mån av möjlighet kamratrespons. Bedöms med prestationsanteckningen godkänd/underkänd.

7.20.4. Främmande språk, franska, B2-lärokurs (FSFRB2)

Läroämnets uppdrag

Det särskilda uppdraget för lärokursen är att uppmuntra den studerande att utöka sin språkliga repertoar och att fortsätta lära sig språk samt att fortsätta språkstudierna även efter gymnasiet som en del av det kontinuerliga lärandet. Uppdraget är att stärka den studerandes språkliga och kulturella färdigheter utifrån målspråkets perspektiv. Undervisningen ska vägleda den studerande att inse hur lärandet av ett nytt språk ökar förståelsen av sambandet mellan tänkande och språk.

Undervisningen ska särskilt i början av lärokursen betona den muntliga språkfärdigheten, men lärokursens uppdrag är att hjälpa den studerande att inse hur man också med begränsade språkkunskaper kan bekanta sig med språk- och kulturområdets texter samt kunskaps- och vetenskapsområden. Det nya språket öppnar också möjligheter till vidareutbildning på olika språk och ökar arbetslivsfärdigheterna. Lärokursens uppdrag är också att uppmuntra den studerande att förstå hur övrigt lärande stöds av att man lär sig ett nytt språk.

Studieavsnitt

Nybörjarnivå 3 i franska, 2 sp (FRB201)

Studieavsnittets moduler

- Nybörjarnivå 3, 2 sp (VKB21), Valfri

Mål

Nybörjarnivå 3

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.2.*

Centralt innehåll

Nybörjarnivå 3

- *sociala möten i vardagen, uträttande av vardagliga ärenden*
- *fritid och hobbyer*
- *gymnasievardagen*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med varandra på målspråket och övar på att identifiera våra styrkor inom språkkunskapens olika delområden.

Vi övar på att våga använda språket i olika interaktionssituationer.

Vi övar på interaktionssituationer och tillämpar våra kunskaper om språkområdets kultur.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 1 i franska, 2 sp (FRB202)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 1, 2 sp (VKB22), Valfri

Mål

Grundnivå 1

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.3.

Centralt innehåll

Grundnivå 1

- målspråkets geografiska spridning, olika varianter av målspråket
- Finland på målspråket utifrån studieperspektiv
- vanor i vardagen och traditioner samt kulturella skillnader

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att berätta om vår egen kultur på målspråket.

Vi bekantar oss med hela språkreserven med hjälp av olika texttyper som innehåller text, bilder och ljud.

Vi övar på att använda olika register i interaktion i förberedda situationer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som

hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet

Grundnivå 2 i franska, 2 sp (FRB203)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 2, 2 sp (VKB23), Valfri

Mål

Grundnivå 2

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.3–A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 2

- *välbefinnande och hälsa*
- *olika livsskeden*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi lär oss att berätta om sådant som är viktigt för oss på målspråket, i par och i grupper.

Vi övar på att uttrycka åsikter och känslor, lyssna aktivt samt upprätthålla interaktionen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp

av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 3 i franska, 2 sp (FRB204)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 3, 2 sp (VKB24), Valfri

Mål

Grundnivå 3

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 3

- *språk- och kulturområdets centrala kulturella teman*
- *aktuella kulturella teman*
- *kreativ verksamhet utifrån den studerandes egna intressen*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att diskutera våra egna intressen parvis och i grupper.

Vi övar på att framställa ett verk på målspråket enligt eget intresse.

Vi studerar olika kulturformer och kreativ verksamhet i målspråkets områden.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 4 i franska, 2 sp (FRB205)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 4, 2 sp (VKB25), Valfri

Mål

Grundnivå 4

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 4

478

- *gymnasiestudier, eventuella fortsatta studier, arbetsliv*
- *framtidsplaner*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi diskuterar hörnstenarna i ett gott vuxenliv på målspråket.

Vi övar på färdigheter som behövs vid arbetssökande och i arbetslivet samt i fortsatta studier.

Vi övar på att reflektera över våra egna styrkor och svagheter även i mer formella situationer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 5 i franska, 2 sp (FRB206)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 5, 2 sp (VKB26), Valfri

Mål

Grundnivå 5

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.

Centralt innehåll

Grundnivå 5

- aktuella ämnen
- medier på målspråket
- källkritik

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi letar efter information om aktuella teman och övar på att använda olika medier källkritiskt.

Vi övar på att leta efter information, tolka texter samt producera olika slags faktatexter.

Vi studerar hur vårt eget agerande påverkar miljön på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Fortsättning på grundnivå 1 i franska, 2 sp (FRB207)

Studieavsnittets moduler

- Fortsättning på grundnivå 1, 2 sp (VKB27), Valfri

Mål

Fortsättning på grundnivå 1

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.2.*

Centralt innehåll

Fortsättning på grundnivå 1

- *olika boendemiljöer*
- *hållbar livsstil*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att leta efter information, tolka mer krävande texter än tidigare och producera olika slags texter.

Vi studerar effekterna av mänsklig verksamhet på miljön på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och

ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Fortsättning på grundnivå 2 i franska, 2 sp (FRB208)

Studieavsnittets moduler

- Fortsättning på grundnivå 2, 2 sp (VKB28), Valfri

Mål

Fortsättning på grundnivå 2

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.2.*

Centralt innehåll

Fortsättning på grundnivå 2

- *internationellt kunnande och samarbete*
- *bekanta sig med olika internationella system för utvärdering av språkkunskaper*
- *krav på språkkunskaper, bland annat vid fortsatta studier*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på färdigheter som behövs i arbetslivet och i samhället.

Vi utvecklar våra internationella färdigheter exempelvis genom att bekanta oss med studiemöjligheter utomlands

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (FRB209)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Den studerande visar att hen uppfyllt studieavsnittets målsättningar genom både muntliga och skriftliga uppgifter, diskussioner och aktiviteter. Läraren ger personlig respons under avsnittets gång. Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckningen godkänd/underkänd.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (FRB210)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Den studerande bedöms formativt genom respons på inlämnade arbeten, diskussioner om framsteg och om vilka kunskapsområden som ännu behöver fyllas ut för att den studerande ska känna sig säker inför studentskrivningarna. Den studerande bedöms genom prestationsanteckningen godkänd/underkänd.

Franska i arbetslivet, 2 sp (FRB211)

Mål

Lokal precisering

- få möjlighet att bekanta sig med franskt arbetsliv och fransk arbetskultur
- få större förståelse för kulturella och arbetsmässiga likheter/skillnader i franskspråkigt arbetsliv i jämförelse med arbetslivet i Finland
- få en klarare bild av vilka möjligheter språk ger inför framtida arbetsliv

Centralt innehåll

Lokal precisering

- vokabulär, kulturella skillnader på arbetsmarknaden
- viktiga aspekter i möten med franskspråkiga arbetsgivare, t.ex. hövlighet
- olika möjligheter till arbete i franskspråkiga länder

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I studieavsnittet ligger stort fokus på kommunikativ kompetens och hur man med hjälp av kommunikation i möte med andra ger en trovärdig och god bild av sig själv.

I fråga om tvärvetenskaplig och kreativ kompetens tränas hur olika arbetsområden hör ihop med varandra och med hjälp av vokabulär inom olika domäner ges den studerande verktyg för en djupare förståelse.

Den globala och kulturella kompetensen har en stor roll, då den studerande lär sig att närma sig andra kulturellt betingade tankesätt och arbetsätt, för att på så sätt öka sin förståelse för den andra.

Under studieavsnittet behandlas olika områden inom arbetsmarknaden, vilket stöder den samhällseliga kompetensen och förståelsen för olika arbetens roll i samhället.

Den studerande handleds att reflektera över attityder och värderingar i arbetslivet samt arbetsmiljö inom ramen för etisk kompetens och miljökompetens.

Genom att den studerande under avsnittets gång kontinuerligt fördjupar sin förståelse för målspråkets betydelse och värde i framtida arbetsliv skapas en positiv känsla inom ramen för kompetens för välbefinnande.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen sker kontinuerligt under studieavsnittets gång, då den studerande får möjlighet till självreflektion och utvärdering gällande målspråkets roll i det egna framtida arbetslivet, samt genom diskussioner med medstudenter och lärare. Den studerande uppmuntras i sitt lärande genom formativ bedömning från läraren. Bedömningen baseras bland annat på den studerandes aktivitet, deltagande och fördjupade förståelse för ämnet. Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckningen godkänd/underkänd.

Praktisk franska, 2 sp (FRB212)

Mål

Lokal precisering

- få verktyg för att förbättra sitt uttal i franska
- känna sig bekvämare med sitt uttal på franska och våga använda sig av sin muntliga franska
- få kompetens gällande olika varianter av talad franska i världen
- bli bättre på att förstå talad franska och vikten av ickeverbal kommunikation och gester

Centralt innehåll

Lokal precisering

- uttalsregler, intonation
- talad franska från olika delar av den franskspråkiga världen
- gester och ickeverbal kommunikation
- olika muntliga kommunikationsövningar

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I studieavsnittet ligger stort fokus på kommunikativ kompetens, då den studerande utvecklar sin förmåga att både tolka och producera målspråket muntligt. Den kommunikativa kompetensen fördjupas i och med att den studerande i tillägg till talat språk får tolka gester och ickeverbal kommunikation och blir medveten om hur mångsidigt kommunikation skapas.

Då den studerande uppmuntras att öva sitt uttal och sin förståelse för talat språk, ökar tilltron till de egna språkkunskaperna och ger ett välbefinnande som uppfyller kompetens för välbefinnande.

Inom ramen för global och kulturell kompetens ges tillfälle att lyfta fram skillnader i talat språk, såsom slangspråk och varieteter i olika franskspråkiga länder, vilket gör att den studerande får en bättre förståelse för hur språket präglar kulturen och utvecklas på olika geografiska platser.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Formativ bedömning med kontinuerlig respons till den studerande gällande hans framsteg rörande uttal och intonation. Diskussioner om styrkor i muntligt franska och områden att jobba på behandlas, där den studerande enligt målsättningarna visar att hen har tillägnat sig verktyg för att utveckla sin praktiska franska. Till bedömningen hör också uppgifter och övningar som den studerande får respons på. I mån av möjlighet kamratrespons. Bedöms med prestationsanteckningen godkänd/underkänd.

7.20.5. Främmande språk, franska, B3-lärokurs (FSFRB3)

Läroämnets uppdrag

Det särskilda uppdraget för lärokursen är att uppmuntra den studerande att utöka sin språkliga repertoar och att fortsätta lära sig språk samt att fortsätta språkstudierna även efter gymnasiet som en del av det kontinuerliga lärandet. Uppdraget är att stärka den studerandes språkliga och kulturella färdigheter utifrån målspråkets perspektiv. Undervisningen ska vägleda den studerande i att inse hur lärandet av ett nytt språk ökar förståelsen av sambandet mellan tänkande och språk.

Undervisningen ska särskilt i början av lärokursen betona den muntliga språkfärdigheten, men lärokursens uppdrag är att hjälpa den studerande att inse hur man också med begränsade språkkunskaper kan bekanta sig med språk- och kulturområdets texter samt kunskaps- och vetenskapsområden. Det nya språket öppnar också möjligheter till vidareutbildning på olika språk och ökar arbetslivsfärdigheterna. Lärokursens uppdrag är också att uppmuntra den studerande att förstå hur övrigt lärande stöds av att man lär sig ett nytt språk.

Studieavsnitt

Nybörjarnivå 1 i franska, 2 sp (FRB301)

Studieavsnittets moduler

- Nybörjarnivå 1, 2 sp (VKB31), Valfri

Mål

Nybörjarnivå 1

Målen för modulen är att den studerande ska

- bilda sig en uppfattning om det nya språkets relation till andra språk som hen kan eller har studerat och kunna använda sig av sin egen språkliga repertoar
- välja sådana lämpliga sätt att studera och lära sig språk som passar hen själv
- bilda sig en uppfattning om målspråkets ställning i världen
- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.1.

Centralt innehåll

Nybörjarnivå 1

- *rutinmässiga kommunikationssituationer*
- *de viktigaste kommunikationsstrategierna*
- *de vanligaste artighetsfraserna*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi skapar som grupp en trygg, inspirerande och positiv miljö för de första stegen i det nya språket.

Vi övar på vardagliga interaktionssituationer.

Vi bekantar oss med språkområdenas kulturer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov

på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Nybörjarnivå 2 i franska, 2 sp (FRB302)

Studieavsnittets moduler

- Nybörjarnivå 2, 2 sp (VKB32), Valfri

Mål

Nybörjarnivå 2

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.1–A1.2.

Centralt innehåll

Nybörjarnivå 2

- beskriva den närmsta kretsen och vardagen
- sociala möten i vardagen
- uträttande av olika vardagliga ärenden

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi stärker gruppandan och självförtroendet som inlärare av ett nytt språk.

Vi övar mångsidigt på färdigheter som behövs i vardagliga situationer.

Vi bekantar oss med språkområdenas kulturer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Nybörjarnivå 3 i franska, 2 sp (FRB303)

Studieavsnittets moduler

- Nybörjarnivå 3, 2 sp (VKB33), Valfri

Mål

Nybörjarnivå 3

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.2.*

Centralt innehåll

Nybörjarnivå 3

- *sociala möten i vardagen, uträttande av vardagliga ärenden*
- *fritid och hobbyer*
- *gymnasievardagen*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med varandra på målspråket och övar på att identifiera våra styrkor inom språkkunskapens olika delområden.

Vi övar på att våga använda språket i olika interaktionssituationer

Vi övar på interaktionssituationer och tillämpar våra kunskaper om språkområdets kultur.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 1 i franska, 2 sp (FRB304)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 1, 2 sp (VKB34), Valfri

Mål

Grundnivå 1

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.3.*

Centralt innehåll

Grundnivå 1

- *målspråkets geografiska spridning, olika varianter av språket*
- *Finland på målspråket utifrån studieperspektiv*

- *vanor i vardagen och traditioner samt kulturella skillnader*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att berätta om vår egen kultur på målspråket.

Vi bekantar oss med hela språkreserven med hjälp av olika texttyper som innehåller text, bilder och ljud.

Vi övar på att använda olika register i interaktion i förberedda situationer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 2 i franska, 2 sp (FRB305)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 2, 2 sp (VKB35), Valfri

Mål

Grundnivå 2

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.3–A2.1.

Centralt innehåll

Grundnivå 2

- välbefinnande och hälsa
- olika livsskeden

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi lär oss att berätta om sådant som är viktigt för oss på målspråket, i par och i grupper.

Vi övar på att uttrycka åsikter och känslor, lyssna aktivt samt upprätthålla interaktionen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 3 i franska, 2 sp (FRB306)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 3, 2 sp (VKB36), Valfri

Mål

Grundnivå 3

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 3

- *språk- och kulturområdets olika kulturella teman*
- *aktuella kulturella teman*
- *kreativ verksamhet utifrån den studerandes egna intressen*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att diskutera våra egna intressen parvis och i grupper.

Vi övar på att framställa ett verk på målspråket enligt eget intresse.

Vi studerar olika kulturformer och kreativ verksamhet i målspråkets områden.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och

ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 4 i franska, 2 sp (FRB307)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 4, 2 sp (VKB37), Valfri

Mål

Grundnivå 4

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 4

- *gymnasiestudier, eventuella fortsatta studier, arbetsliv*
- *framtidsplaner*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på färdigheter som behövs vid arbetssökande och i arbetslivet samt i fortsatta studier.

Vi övar på att reflektera över våra egna styrkor och svagheter även i mer formella situationer.

Vi diskuterar hörnstenarna i ett gott vuxenliv på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 5 i franska, 2 sp (FRB308)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 5, 2 sp (VKB38), Valfri

Mål

Grundnivå 5

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 5

- *aktuella teman*
- *medier på målspråket*
- *källkritik*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi letar efter information om aktuella teman och övar på att använda olika medier källkritiskt.

Vi övar på att leta efter information, tolka texter samt producera olika slags faktatexter.

Vi studerar hur vårt eget agerande påverkar miljön på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (FRB309)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Den studerande visar att hen uppfyllt studieavsnittets målsättningar genom både muntliga och skriftliga uppgifter, diskussioner och aktiviteter. Läraren ger personlig respons under avsnittets gång. Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckningen godkänd/underkänd.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (FRB310)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Den studerande bedöms formativt genom respons på inlämnade arbeten, diskussioner om framsteg och om vilka kunskapsområden som ännu behöver fyllas ut för att den studerande ska känna sig säker inför studentskrivningarna. Den studerande bedöms genom prestationsanteckningen godkänd/underkänd.

Franska i arbetslivet, 2 sp (FRB311)

Mål

Lokal precisering

- få möjlighet att bekanta sig med franskt arbetsliv och fransk arbetskultur

- få större förståelse för kulturella och arbetsmässiga likheter/skillnader i franskspråkigt arbetsliv i jämförelse med arbetslivet i Finland
- få en klarare bild av vilka möjligheter språk ger inför framtida arbetsliv

Centralt innehåll

Lokal precisering

- vokabulär, kulturella skillnader på arbetsmarknaden
- viktiga aspekter i möten med franskspråkiga arbetsgivare, t.ex. hövlighet
- olika möjligheter till arbete i franskspråkiga länder

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I studieavsnittet ligger stort fokus på kommunikativ kompetens och hur man med hjälp av kommunikation i möte med andra ger en trovärdig och god bild av sig själv.

I fråga om tvärvetenskaplig och kreativ kompetens tränas hur olika arbetsområden hör ihop med varandra och med hjälp av vokabulär inom olika domäner ges den studerande verktyg för en djupare förståelse.

Den globala och kulturella kompetensen har en stor roll, då den studerande lär sig att närma sig andra kulturellt betingade tankesätt och arbetssätt, för att på så sätt öka sin förståelse för den andra.

Under studieavsnittet behandlas olika områden inom arbetsmarknaden, vilket stöder den samhällliga kompetensen och förståelsen för olika arbetens roll i samhället.

Den studerande handleds att reflektera över attityder och värderingar i arbetslivet samt arbetsmiljö inom ramen för etisk kompetens och miljökompetens.

Genom att den studerande under avsnittets gång kontinuerligt fördjupar sin förståelse för målspråkets betydelse och värde i framtida arbetsliv skapas en positiv känsla inom ramen för kompetens för välbefinnande.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen sker kontinuerligt under studieavsnittets gång, då den studerande får möjlighet till självreflektion och utvärdering gällande målspråkets roll i det egna framtida arbetslivet, samt genom diskussioner med medstudenter och lärare. Den studerande uppmuntras i sitt lärande genom formativ bedömning från läraren. Bedömningen baseras bland annat på den studerandes aktivitet, deltagande och fördjupade förståelse för ämnet. Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckningen godkänd/underkänd.

Praktisk franska, 2 sp (FRB312)

Mål

Lokal precisering

- få verktyg för att förbättra sitt uttal i franska
- känna sig bekvämare med sitt uttal på franska och våga använda sig av sin muntliga franska
- få kompetens gällande olika varianter av talad franska i världen
- bli bättre på att förstå talad franska och vikten av ickeverbal kommunikation och gester

Centralt innehåll

Lokal precisering

- uttalsregler, intonation
- talad franska från olika delar av den franskspråkiga världen
- gester och ickeverbal kommunikation
- olika muntliga kommunikationsövningar

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I studieavsnittet ligger stort fokus på kommunikativ kompetens, då den studerande utvecklar sin förmåga att både tolka och producera målspråket muntligt. Den kommunikativa kompetensen fördjupas i och med att den studerande i tillägg till talat språk får tolka gester och ickeverbal kommunikation och blir medveten om hur mångsidigt kommunikation skapas.

Då den studerande uppmuntras att öva sitt uttal och sin förståelse för talat språk, ökar tilltron till de egna språkkunskaperna och ger ett välbefinnande som uppfyller kompetens för välbefinnande.

Inom ramen för global och kulturell kompetens ges tillfälle att lyfta fram skillnader i talat språk, såsom slangspråk och varieteter i olika franskspråkiga länder, vilket gör att den studerande får en bättre förståelse för hur språket präglar kulturen och utvecklas på olika geografiska platser.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Formativ bedömning med kontinuerlig respons till den studerande gällande hens framsteg rörande uttal och intonation. Diskussioner om styrkor i muntligt franska och områden att jobba på behandlas, där den studerande enligt målsättningarna visar att hen har tillägnat sig verktyg för att utveckla sin praktiska franska. Till bedömningen hör också uppgifter och övningar som den studerande får respons på. I mån av möjlighet kamratrespons. Bedöms med prestationsanteckningen godkänd/underkänd.

7.20.6. Främmande språk, A-lärokurs, ryska (FSRYA)

Studieavsnitt

Studiefärdigheter och språklig identitet i studier i ryska, 1 sp (RYA01)

Studieavsnittets moduler

- Studiefärdigheter och språklig identitet, 1 sp (VKA1), Obligatorisk

Mål

Studiefärdigheter och språklig identitet

Målen för modulen är att den studerande ska

- *uppmuntras till att modigt utveckla sina språkkunskaper*
- *fördjupa sin uppfattning om språklig medvetenhet och flerspråkighet*
- *tillämpa och utveckla sina strategier för språkstudier och färdigheterna i självvärdering och kamratrespons*
- *lära sig att använda ändamålsenliga hjälpmedel för språkstudier*
- *kunna ställa sin språkkunskap i relation till den kunskapsnivå som definierats för lärokursen (se tabell).*

Centralt innehåll

Studiefärdigheter och språklig identitet

- *målspråket som en inkörsport till att lära sig och kunna släktspråken*
- *ställa upp mål för studierna i målspråket*
- *utarbeta en egen språkprofil och komplettera den ur målspråkets synvinkel*
- *flerspråkighet som resurs*
- *bekanta sig med olika textgenrer och -stilar*
- *bekanta sig med varandra, utbyta vardagskunskap och stärka kommunikationsfärdigheterna genom diskussion*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi interagerar mångsidigt, exempelvis genom att arbeta i grupp och stärka färdigheterna för att lära tillsammans.

Vi stärker den språkliga medvetenheten genom att börja utarbeta en språkprofil. Vi börjar med att bekanta oss med kulturen och aktuella fenomen med hjälp av medier på målspråket, även sociala medier.

Vi stärker gemenskapen genom att fokusera på sociala arbetsmetoder, såsom diskussioner i par och grupper. Den studerande övar på och identifierar studiemetoder som stöder hens eget lärande. Den studerande kartlägger och identifierar också sina styrkor i fråga om språkkunskapens olika delområden med hjälp av exempelvis självvärdering och språkprofilen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Ryska språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (RYA02)

Studieavsnittets moduler

- Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (VKA2), Obligatorisk

Mål

Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter

Målen för modulen är att den studerande ska

- *identifiera sätt att utveckla konstruktiv kommunikation*
- *utveckla sina strategier för konstruktiv kommunikation och sin problemlösningsförmåga*
- *stärka sina kommunikationsfärdigheter och sin språkliga självkänsla*
- *fördjupa sin kunskap om målspråkets ställning med hänsyn till den kulturella och språkliga mångfalden.*

Centralt innehåll

Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter

- *internationella sammanhang i vardagen och i närmiljön, mobilitet*
- *konstruktiv kommunikation, betydelseförhandlingar och verbalisering som medel för att stärka välbefinnande och självkänsla*
- *talares olika bakgrund och hur status påverkar*
- *ljusbildning och talproduktion; olika varianter av målspråket och jämförelse med andra språk*
- *kommunikationsstil i olika medier*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med språkets olika varianter och geografiska mångfald.

Vi främjar en positiv och uppmuntrande studieatmosfär.

Vi övar mångsidigt på muntliga och skriftliga vardagliga kommunikationssituationer samt på att ge och ta emot respons. Vi övar också på att berätta om våra egna åsikter och känslor, lyssna aktivt och reagera på ett ändamålsenligt sätt i kommunikationssituationer.

Vi identifierar språkanvändningens etiska dimensioner.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Ryska språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (RYA03)

Studieavsnittets moduler

- Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (VKA3), Obligatorisk

Mål

Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt

Målen för modulen är att den studerande ska

- *göra egna tolkningar av olika texter som anknyter till temat*
- *kunna producera texter om kulturella teman eller fenomen som är viktiga för hen själv*
- *stärka färdigheterna i att använda reflektion som ett verktyg för att lära sig språk.*

Centralt innehåll

Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt

- *kreativ verksamhet*
- *kulturens och konstens betydelse för individen och samhället*
- *olika sätt att uttrycka sig själv som en del av identitetsskapandet*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi skapar egna kreativa verk självständigt eller i grupp.

Vi reflekterar över olika kulturers betydelse i vårt eget liv och för byggandet av vår egen identitet.

Vi övar på att ge och ta emot respons.

Vi studerar exempel på kulturens betydelse för samhällen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Ryska språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (RYA04)

Studieavsnittets moduler

- Språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (VKA4), Obligatorisk

Mål

Språket som ett verktyg för att påverka

Målen för modulen är att den studerande ska

- *bekanta sig med aktuella teman i medierna och bakgrunden till dem*
- *utveckla sina färdigheter att uttrycka och analysera åsikter samt argumentera utifrån fakta*
- *använda olika informationskällor, lärmiljöer eller sätt att producera texter.*

Centralt innehåll

Språket som ett verktyg för att påverka

- *att påverka i civilsamhället*
- *människorättsfrågor, jämlikhet*
- *individens ansvar och skyldigheter, yttrandefrihet*
- *förhandlingsfärdigheter (vardagliga och institutionella)*
- *mediernas roll när det gäller att forma attityder*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att förhandla och argumentera i grupp.

Vi förstår mediernas roll som formare av attityder. Vi bekantar oss också med sätt att påverka aktuella frågor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Hållbar framtid och vetenskap, ryska, 2 sp (RYA05)

Studieavsnittets moduler

- Hållbar framtid och vetenskap, 2 sp (VKA5), Obligatorisk

Mål

Hållbar framtid och vetenskap

Målen för modulen är att den studerande ska

- *lära sig att använda lämpliga lässtrategier i olika sammanhang och öva sig i att sammanfatta*
- *öva sina färdigheter i att presentera iakttagelser om ämnen som intresserar hen själv, både ensam och i grupp.*

Centralt innehåll

Hållbar framtid och vetenskap

- kunskaps- och vetenskapsområden som är av intresse för de studerande
- olika framtidsvisioner
- innovationer som skapar en hållbar framtid; möjligheter att lösa komplexa problem
- populärvetenskapliga texter, källkritik, exempel på vetenskapliga texter

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att sammanfatta text utifrån olika källor och bedömer kritiskt källors tillförlitlighet.

Vi lär oss ändamålsenliga strategier för läsning och studier.

Vi lär oss att muntligen och skriftligen kommunicera ämnen som berör vetenskap och en hållbar framtid på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Ryska språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (RYA06)

Studieavsnittets moduler

- Språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (VKA6), Obligatorisk

Mål

Språket i fortsatta studier och arbetsliv

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin kännedom om textgenrer som är typiska för eventuella fortsatta studier och karriärplanering*
- *uppmuntras att använda målspråket i olika kommunikationssituationer som anknyter till studier och arbete*
- *utveckla sina färdigheter att uttrycka sig även i formella sammanhang.*

Centralt innehåll

Språket i fortsatta studier och arbetsliv

- *planering av fortsatta studier och karriär, karriärflexibilitet*
- *komplettering av den studerandes språkprofil för framtida behov*
- *nationella eller internationella organisationer eller företag som arbetsgivare*
- *hur den unga vuxna på väg in i arbetslivet hanterar vardagen och ekonomin*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med framtidens studie- och arbetslivsbehov samt övar på att söka studie- och arbetsplatser.

Den studerande kompletterar sin språkprofil för sina framtida studie- och arbetslivsbehov.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp

av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Miljö och hållbar livsstil, ryska, 2 sp (RYA07)

Studieavsnittets moduler

- Miljö och hållbar livsstil, 2 sp (VKA7), Valfri

Mål

Miljö och hållbar livsstil

Målen för modulen är att den studerande ska

- *stärka sina färdigheter att söka information, särskilt med hänsyn till källkritiken*
- *utveckla sin förmåga att tänka genom att utnyttja språkkunskaperna för att analysera olika orsakssamband*
- *delta också i mer krävande muntliga eller skriftliga kommunikationssituationer.*

Centralt innehåll

Miljö och hållbar livsstil

- *globala miljöfrågor, till exempel klimatförändringen*
- *hållbar livsstil i den studerandes eget liv*
- *exempel på internationella avtal eller avtalsförhandlingar*
- *lösningfokusering*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi studerar effekterna av vårt eget agerande samt förhållanden mellan orsak och verkan ur miljöperspektivet, exempelvis med hjälp av ett test för koldioxidavtryck eller motsvarande.

De studerande utarbetar förslag till lösningar på globala problem som de ser som viktiga. Problemen kan vara lokala.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

510

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Kommunicera och påverka muntligt på ryska, 2 sp (RYA08)

Studieavsnittets moduler

- Kommunicera och påverka muntligt, 2 sp (VKA8), Valfri

Mål

Kommunicera och påverka muntligt

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin förståelse för de faktorer som påverkar muntliga kommunikationssituationer*
- *fördjupa sin förståelse för de faktorer som påverkar muntliga kommunikationssituationer*
- *utveckla sina färdigheter att förstå olika språkliga varianter*
- *öva muntlig produktion som förutsätter förberedelse.*

Centralt innehåll

Kommunicera och påverka muntligt

- *talets olika särdrag*
- *hur olika bakgrund och olika modersmål hos dem som använder målspråket påverkar talsituationen*
- *dialoger*
- *teman som behandlats under lärokursens obligatoriska studier och komplettering av dem utifrån den studerandes behov*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

De studerande planerar och framför ett muntligt föredrag, som diskuteras i gruppen. De studerande förbereder sig också för ett muntligt prov.

Vi övar på att identifiera språkets olika register, exempelvis språkanvändningssituationen och talarens bakgrund.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (RYA09)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande fördjupar sin språkliga kompetens genom att använda och tillämpa färdigheter som hen lärt sig tidigare.
- Den studerande utvidgar sitt ordförråd och utvecklar sina färdigheter att lära.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Den studerande genomför med hjälp av språkets olika delområden ett projekt, som inkluderar en plan, en tidtabell, ett genomförande och en utvärdering. Projektet kan genomföras på egen hand eller tillsammans med andra.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande använder sig av kunskaper och färdigheter som hen tidigare lärt sig och fördjupar dem genom att planera och genomföra ett projekt enligt eget val.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (RYA10)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande bekantar sig med studentprovets olika delar och övar på de färdigheter som behövs i det.
- Den studerande kartlägger sina egna styrkor och områden som kräver övning, och läraren handleder den studerande i självständiga studier för att stärka dessa.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Den studerande använder mångsidigt de språkkunskaper hen lärt sig samt repeterar och fördjupar dem ytterligare med hjälp av ett rikt, autentiskt material från olika källor och uppgifter som utgår från de egna behoven.
- Den studerande bekantar sig med de olika uppgiftstyperna i studentexamen och övar på de strategier som behövs i dem.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande uppfattar sina styrkor och utvecklingsområden i fråga om examensprovet och identifierar de sätt att utvecklas som språkstudier som passar hen själv.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att

studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

7.20.7. Främmande språk, ryska, B2-lärokurs (FSRYB2)

Läroämnets uppdrag

Det särskilda uppdraget för lärokursen är att uppmuntra den studerande att utöka sin språkliga repertoar och att fortsätta lära sig språk samt att fortsätta språkstudierna även efter gymnasiet som en del av det kontinuerliga lärandet. Uppdraget är att stärka den studerandes språkliga och kulturella färdigheter utifrån målspråkets perspektiv. Undervisningen ska vägleda den studerande att inse hur lärandet av ett nytt språk ökar förståelsen av sambandet mellan tänkande och språk.

Undervisningen ska särskilt i början av lärokursen betona den muntliga språkfärdigheten, men lärokursens uppdrag är att hjälpa den studerande att inse hur man också med begränsade språkkunskaper kan bekanta sig med språk- och kulturområdets texter samt kunskaps- och vetenskapsområden. Det nya språket öppnar också möjligheter till vidareutbildning på olika språk och ökar arbetslivsfärdigheterna. Lärokursens uppdrag är också att uppmuntra den studerande att förstå hur övrigt lärande stöds av att man lär sig ett nytt språk.

Studieavsnitt

Nybörjarnivå 3 i ryska, 2 sp (RYB201)

Studieavsnittets moduler

- Nybörjarnivå 3, 2 sp (VKB21), Valfri

Mål

Nybörjarnivå 3

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.2.

Centralt innehåll

Nybörjarnivå 3

- sociala möten i vardagen, uträttande av vardagliga ärenden
- fritid och hobbyer
- gymnasievardagen

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med varandra på målspråket och övar på att identifiera våra styrkor inom språkkunskapens olika delområden.

Vi övar på att våga använda språket i olika interaktionssituationer.

Vi övar på interaktionssituationer och tillämpar våra kunskaper om språkområdets kultur.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 1 i ryska, 2 sp (RYB202)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 1, 2 sp (VKB22), Valfri

Mål

Grundnivå 1

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.3.*

Centralt innehåll

Grundnivå 1

- målspråkets geografiska spridning, olika varianter av målspråket
- Finland på målspråket utifrån studieperspektiv
- vanor i vardagen och traditioner samt kulturella skillnader

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att berätta om vår egen kultur på målspråket.

Vi bekantar oss med hela språkreserven med hjälp av olika texttyper som innehåller text, bilder och ljud.

Vi övar på att använda olika register i interaktion i förberedda situationer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 2 i ryska, 2 sp (RYB203)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 2, 2 sp (VKB23), Valfri

Mål

Grundnivå 2

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.3–A2.1.

Centralt innehåll

Grundnivå 2

- välbefinnande och hälsa
- olika livsskeden

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi lär oss att berätta om sådant som är viktigt för oss på målspråket, i par och i grupper.

Vi övar på att uttrycka åsikter och känslor, lyssna aktivt samt upprätthålla interaktionen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 3 i ryska, 2 sp (RYB204)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 3, 2 sp (VKB24), Valfri

Mål

Grundnivå 3

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 3

- *språk- och kulturområdets centrala kulturella teman*
- *aktuella kulturella teman*
- *kreativ verksamhet utifrån den studerandes egna intressen*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att diskutera våra egna intressen parvis och i grupper.

Vi övar på att framställa ett verk på målspråket enligt eget intresse.

Vi studerar olika kulturformer och kreativ verksamhet i målspråkets områden.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och

ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 4 i ryska, 2 sp (RYB205)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 4, 2 sp (VKB25), Valfri

Mål

Grundnivå 4

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 4

- *gymnasiestudier, eventuella fortsatta studier, arbetsliv*
- *framtidsplaner*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi diskuterar hörnstenarna i ett gott vuxenliv på målspråket.

Vi övar på färdigheter som behövs vid arbetssökande och i arbetslivet samt i fortsatta studier.

Vi övar på att reflektera över våra egna styrkor och svagheter även i mer formella situationer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 5 i ryska, 2 sp (RYB206)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 5, 2 sp (VKB26), Valfri

Mål

Grundnivå 5

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.

Centralt innehåll

Grundnivå 5

- aktuella ämnen
- medier på målspråket
- källkritik

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi letar efter information om aktuella teman och övar på att använda olika medier källkritiskt.

Vi övar på att leta efter information, tolka texter samt producera olika slags faktatexter.

Vi studerar hur vårt eget agerande påverkar miljön på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Fortsättning på grundnivå 1 i ryska, 2 sp (RYB207)

Studieavsnittets moduler

- Fortsättning på grundnivå 1, 2 sp (VKB27), Valfri

Mål

Fortsättning på grundnivå 1

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.2.*

Centralt innehåll

Fortsättning på grundnivå 1

- *olika boendemiljöer*
- *hållbar livsstil*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att leta efter information, tolka mer krävande texter än tidigare och producera olika slags texter.

Vi studerar effekterna av mänsklig verksamhet på miljön på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Fortsättning på grundnivå 2 i ryska, 2 sp (RYB208)

Studieavsnittets moduler

- Fortsättning på grundnivå 2, 2 sp (VKB28), Valfri

Mål

Fortsättning på grundnivå 2

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.2.*

Centralt innehåll

Fortsättning på grundnivå 2

- *internationellt kunnande och samarbete*
- *bekanta sig med olika internationella system för utvärdering av språkkunskaper*
- *krav på språkkunskaper, bland annat vid fortsatta studier*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på färdigheter som behövs i arbetslivet och i samhället.

Vi utvecklar våra internationella färdigheter exempelvis genom att bekanta oss med studiemöjligheter utomlands

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (RYB209)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (RYB210)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet

7.20.8. Främmande språk, ryska, B3-lärokurs (FSRYB3)

Läroämnets uppdrag

Det särskilda uppdraget för lärokursen är att uppmuntra den studerande att utöka sin språkliga repertoar och att fortsätta lära sig språk samt att fortsätta språkstudierna även efter gymnasiet som en del av det kontinuerliga lärandet. Uppdraget är att stärka den studerandes språkliga och kulturella färdigheter utifrån målspråkets perspektiv. Undervisningen ska vägleda den studerande i att inse hur lärandet av ett nytt språk ökar förståelsen av sambandet mellan tänkande och språk.

Undervisningen ska särskilt i början av lärokursen betona den muntliga språkfärdigheten, men lärokursens uppdrag är att hjälpa den studerande att inse hur man också med begränsade språkkunskaper kan bekanta sig med språk- och kulturområdets texter samt kunskaps- och vetenskapsområden. Det nya språket öppnar också möjligheter till vidareutbildning på olika språk och ökar arbetslivsfärdigheterna. Lärokursens uppdrag är också att uppmuntra den studerande att förstå hur övrigt lärande stöds av att man lär sig ett nytt språk.

Studieavsnitt

Nybörjarnivå 1 i ryska, 2 sp (RYB301)

Studieavsnittets moduler

- Nybörjarnivå 1, 2 sp (VKB31), Valfri

Mål

Nybörjarnivå 1

Målen för modulen är att den studerande ska

- *bilda sig en uppfattning om det nya språkets relation till andra språk som hen kan eller har studerat och kunna använda sig av sin egen språkliga repertoar*
- *välja sådana lämpliga sätt att studera och lära sig språk som passar hen själv*
- *bilda sig en uppfattning om målspråkets ställning i världen*
- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.1.*

Centralt innehåll

Nybörjarnivå 1

- *rutinmässiga kommunikationssituationer*
- *de viktigaste kommunikationsstrategierna*
- *de vanligaste artighetsfraserna*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi skapar som grupp en trygg, inspirerande och positiv miljö för de första stegen i det nya språket.

Vi övar på vardagliga interaktionssituationer.

Vi bekantar oss med språkområdenas kulturer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Nybörjarnivå 2 i ryska, 2 sp (RYB302)

Studieavsnittets moduler

- Nybörjarnivå 2, 2 sp (VKB32), Valfri

Mål

Nybörjarnivå 2

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.1–A1.2.

Centralt innehåll

Nybörjarnivå 2

- beskriva den närmsta kretsen och vardagen
- sociala möten i vardagen
- uträttande av olika vardagliga ärenden

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi stärker gruppandan och självförtroendet som inlärare av ett nytt språk.

Vi övar mångsidigt på färdigheter som behövs i vardagliga situationer.

Vi bekantar oss med språkområdenas kulturer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att

studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Nybörjarnivå 3 i ryska, 2 sp (RYB303)

Studieavsnittets moduler

- Nybörjarnivå 3, 2 sp (VKB33), Valfri

Mål

Nybörjarnivå 3

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.2.*

Centralt innehåll

Nybörjarnivå 3

- *sociala möten i vardagen, uträttande av vardagliga ärenden*
- *fritid och hobbyer*
- *gymnasievardagen*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med varandra på målspråket och övar på att identifiera våra styrkor inom språkkunskapens olika delområden.

Vi övar på att våga använda språket i olika interaktionssituationer.

Vi övar på interaktionssituationer och tillämpar våra kunskaper om språkområdets kultur.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 1 i ryska, 2 sp (RYB304)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 1, 2 sp (VKB34), Valfri

Mål

Grundnivå 1

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.3.*

Centralt innehåll

Grundnivå 1

- *målspråkets geografiska spridning, olika varianter av språket*
- *Finland på målspråket utifrån studieperspektiv*
- *vanor i vardagen och traditioner samt kulturella skillnader*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att berätta om vår egen kultur på målspråket.

Vi bekantar oss med hela språkreserven med hjälp av olika texttyper som innehåller text, bilder och ljud.

Vi övar på att använda olika register i interaktion i förberedda situationer

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 2 i ryska, 2 sp (RYB305)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 2, 2 sp (VKB35), Valfri

Mål

Grundnivå 2

Målet för modulen är att den studerande ska

532

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.3–A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 2

- *välbefinnande och hälsa*
- *olika livsskeden*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi lär oss att berätta om sådant som är viktigt för oss på målspråket, i par och i grupper.

Vi övar på att uttrycka åsikter och känslor, lyssna aktivt samt upprätthålla interaktionen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 3 i ryska, 2 sp (RYB306)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 3, 2 sp (VKB36), Valfri

Mål

Grundnivå 3

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.

Centralt innehåll

Grundnivå 3

- språk- och kulturområdets olika kulturella teman
- aktuella kulturella teman
- kreativ verksamhet utifrån den studerandes egna intressen

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att diskutera våra egna intressen parvis och i grupper.

Vi övar på att framställa ett verk på målspråket enligt eget intresse.

Vi studerar olika kulturformer och kreativ verksamhet i målspråkets områden.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 4 i ryska, 2 sp (RYB307)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 4, 2 sp (VKB37), Valfri

Mål

Grundnivå 4

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 4

- *gymnasiestudier, eventuella fortsatta studier, arbetsliv*
- *framtidsplaner*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi diskuterar hörnstenarna i ett gott vuxenliv på målspråket.

Vi övar på färdigheter som behövs vid arbetssökande och i arbetslivet samt i fortsatta studier.

Vi övar på att reflektera över våra egna styrkor och svagheter även i mer formella situationer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering

som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 5 i ryska, 2 sp (RYB308)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 5, 2 sp (VKB38), Valfri

Mål

Grundnivå 5

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 5

- *aktuella teman*
- *medier på målspråket*
- *källkritik*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi letar efter information om aktuella teman och övar på att använda olika medier källkritiskt.

Vi övar på att leta efter information, tolka texter samt producera olika slags faktatexter.

Vi studerar hur vårt eget agerande påverkar miljön på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (RYB309)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Bedöms med prestationsanteckning.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (RYB310)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Bedöms med prestationsanteckning.

Turistryska, 2 sp (RYB311)

Mål

Lokal precisering

- få en introduktion i det ryska språket
- bekanta sig med den ryska kulturen
- få motivation till fortsatta studier i ryska

Centralt innehåll

Lokal precisering

- det ryska alfabetet
- användbara fraser för att klara sig i de vanligaste turistsituationerna
- tyngdpunkt på muntlig kommunikation

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi lär oss fraser, ord och uttryck i målspråket.

Vi bekantar oss med det ryska samhället och den ryska kulturen.

Vi stiftar bekantskap med en ny kultur och kommer naturligt in på globala frågor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

7.20.9. Främmande språk, A-lärokurs, spanska (FSSPA)

Studieavsnitt

Studiefärdigheter och språklig identitet i studier i spanska, 1 sp (SPA01)

Studieavsnittets moduler

- Studiefärdigheter och språklig identitet, 1 sp (VKA1), Obligatorisk

Mål

Studiefärdigheter och språklig identitet

Målen för modulen är att den studerande ska

- uppmuntras till att modigt utveckla sina språkkunskaper
- fördjupa sin uppfattning om språklig medvetenhet och flerspråkighet
- tillämpa och utveckla sina strategier för språkstudier och färdigheterna i självvärdering och kamratrespons
- lära sig att använda ändamålsenliga hjälpmedel för språkstudier
- kunna ställa sin språkkunskap i relation till den kunskapsnivå som definierats för lärokursen (se tabell).

Centralt innehåll

Studiefärdigheter och språklig identitet

- målspråket som en inkörsport till att lära sig och kunna släktspråken
- ställa upp mål för studierna i målspråket
- utarbeta en egen språkprofil och komplettera den ur målspråkets synvinkel
- flerspråkighet som resurs
- bekanta sig med olika textgenrer och -stilar
- bekanta sig med varandra, utbyta vardagskunskap och stärka kommunikationsfärdigheterna genom diskussion

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi interagerar mångsidigt, exempelvis genom att arbeta i grupp och stärka färdigheterna för att lära tillsammans.

Vi stärker den språkliga medvetenheten genom att börja utarbeta en språkprofil. Vi börjar med att bekanta oss med kulturen och aktuella fenomen med hjälp av medier på målspråket, även sociala medier.

Vi stärker gemenskapen genom att fokusera på sociala arbetsmetoder, såsom diskussioner i par och grupper. Den studerande övar på och identifierar studiemetoder som stöder hens eget lärande. Den studerande kartlägger och identifierar också sina styrkor i fråga om språkkunskapens olika delområden med hjälp av exempelvis självvärdering och språkprofilen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Spanska språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (SPA02)

Studieavsnittets moduler

- Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (VKA2), Obligatorisk

Mål

Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter

Målen för modulen är att den studerande ska

- *identifiera sätt att utveckla konstruktiv kommunikation*
- *utveckla sina strategier för konstruktiv kommunikation och sin problemlösningss förmåga*
- *stärka sina kommunikationsfärdigheter och sin språkliga självkänsla*
- *fördjupa sin kunskap om målspråkets ställning med hänsyn till den kulturella och språkliga mångfalden.*

Centralt innehåll

Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter

- *internationella sammanhang i vardagen och i närmiljön, mobilitet*

- *konstruktiv kommunikation, betydelseförhandlingar och verbalisering som medel för att stärka välbefinnande och självkänsla*
- *talares olika bakgrund och hur status påverkar*
- *ljusbildning och talproduktion; olika varianter av målspråket och jämförelse med andra språk*
- *kommunikationsstil i olika medier*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med språkets olika varianter och geografiska mångfald

Vi främjar en positiv och uppmuntrande studieatmosfär.

Vi övar mångsidigt på muntliga och skriftliga vardagliga kommunikationssituationer samt på att ge och ta emot respons. Vi övar också på att berätta om våra egna åsikter och känslor, lyssna aktivt och reagera på ett ändamålsenligt sätt i kommunikationssituationer.

Vi identifierar språkanvändningens etiska dimensioner.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Spanska språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (SPA03)

Studieavsnittets moduler

- Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (VKA3), Obligatorisk

Mål

Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt

Målen för modulen är att den studerande ska

- *göra egna tolkningar av olika texter som anknyter till temat*
- *kunna producera texter om kulturella teman eller fenomen som är viktiga för hen själv*
- *stärka färdigheterna i att använda reflektion som ett verktyg för att lära sig språk.*

Centralt innehåll

Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt

- *kreativ verksamhet*
- *kulturens och konstens betydelse för individen och samhället*
- *olika sätt att uttrycka sig själv som en del av identitetsskapandet*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi skapar egna kreativa verk självständigt eller i grupp.

Vi reflekterar över olika kulturers betydelse i vårt eget liv och för byggandet av vår egen identitet.

Vi övar på att ge och ta emot respons.

Vi studerar exempel på kulturens betydelse för samhällen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Spanska språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (SPA04)

Studieavsnittets moduler

- Språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (VKA4), Obligatorisk

Mål

Språket som ett verktyg för att påverka

Målen för modulen är att den studerande ska

- *bekanta sig med aktuella teman i medierna och bakgrunden till dem*
- *utveckla sina färdigheter att uttrycka och analysera åsikter samt argumentera utifrån fakta*
- *använda olika informationskällor, lärmiljöer eller sätt att producera texter.*

Centralt innehåll

Språket som ett verktyg för att påverka

- *att påverka i civilsamhället*
- *människorättsfrågor, jämlikhet*
- *individens ansvar och skyldigheter, yttrandefrihet*
- *förhandlingsfärdigheter (vardagliga och institutionella)*
- *mediernas roll när det gäller att forma attityder*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att förhandla och argumentera i grupp.

Vi förstår mediernas roll som formare av attityder. Vi bekantar oss också med sätt att påverka aktuella frågor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Hållbar framtid och vetenskap, spanska, 2 sp (SPA05)

Studieavsnittets moduler

- Hållbar framtid och vetenskap, 2 sp (VKA5), Obligatorisk

Mål

Hållbar framtid och vetenskap

Målen för modulen är att den studerande ska

- lära sig att använda lämpliga lässtrategier i olika sammanhang och öva sig i att sammanfatta
- öva sina färdigheter i att presentera iakttagelser om ämnen som intresserar hen själv, både ensam och i grupp.

Centralt innehåll

Hållbar framtid och vetenskap

- kunskaps- och vetenskapsområden som är av intresse för de studerande
- olika framtidsvisioner
- innovationer som skapar en hållbar framtid; möjligheter att lösa komplexa problem
- populärvetenskapliga texter, källkritik, exempel på vetenskapliga texter

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att sammanfatta text utifrån olika källor och bedömer kritiskt källors tillförlitlighet.

Vi lär oss ändamålsenliga strategier för läsning och studier.

Vi lär oss att muntligen och skriftligen kommunicera ämnen som berör vetenskap och en hållbar framtid på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att

studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Spanska språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (SPA06)

Studieavsnittets moduler

- Språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (VKA6), Obligatorisk

Mål

Språket i fortsatta studier och arbetsliv

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin kännedom om textgenrer som är typiska för eventuella fortsatta studier och karriärplanering*
- *uppmuntras att använda målspråket i olika kommunikationssituationer som anknyter till studier och arbete*
- *utveckla sina färdigheter att uttrycka sig även i formella sammanhang.*

Centralt innehåll

Språket i fortsatta studier och arbetsliv

- *planering av fortsatta studier och karriär, karriärflexibilitet*
- *komplettering av den studerandes språkprofil för framtida behov*
- *nationella eller internationella organisationer eller företag som arbetsgivare*
- *hur den unga vuxna på väg in i arbetslivet hanterar vardagen och ekonomin*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med framtidens studie- och arbetslivsbehov samt övar på att söka studie- och arbetsplatser.

Den studerande kompletterar sin språkprofil för sina framtida studie- och arbetslivsbehov.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och

ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Miljö och hållbar livsstil, spanska, 2 sp (SPA07)

Studieavsnittets moduler

- Miljö och hållbar livsstil, 2 sp (VKA7), Valfri

Mål

Miljö och hållbar livsstil

Målen för modulen är att den studerande ska

- *stärka sina färdigheter att söka information, särskilt med hänsyn till källkritiken*
- *utveckla sin förmåga att tänka genom att utnyttja språkkunskaperna för att analysera olika orsakssamband*
- *delta också i mer krävande muntliga eller skriftliga kommunikationssituationer.*

Centralt innehåll

Miljö och hållbar livsstil

- *globala miljöfrågor, till exempel klimatförändringen*
- *hållbar livsstil i den studerandes eget liv*
- *exempel på internationella avtal eller avtalsförhandlingar*
- *lösningfokusering*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi studerar effekterna av vårt eget agerande samt förhållanden mellan orsak och verkan ur miljöperspektivet, exempelvis med hjälp av ett test för koldioxidavtryck eller motsvarande.

De studerande utarbetar förslag till lösningar på globala problem som de ser som viktiga. Problemen kan vara lokala.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Kommunicera och påverka muntligt på spanska, 2 sp (SPA08)

Studieavsnittets moduler

- Kommunicera och påverka muntligt, 2 sp (VKA8), Valfri

Mål

Kommunicera och påverka muntligt

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin förståelse för de faktorer som påverkar muntliga kommunikationssituationer*
- *fördjupa sin förståelse för de faktorer som påverkar muntliga kommunikationssituationer*

- utveckla sina färdigheter att förstå olika språkliga varianter
- öva muntlig produktion som förutsätter förberedelse.

Centralt innehåll

Kommunicera och påverka muntligt

- talets olika särdrag
- hur olika bakgrund och olika modersmål hos dem som använder målspråket påverkar talsituationen
- dialoger
- teman som behandlats under lärokursens obligatoriska studier och komplettering av dem utifrån den studerandes behov

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

De studerande planerar och framför ett muntligt föredrag, som diskuteras i gruppen. De studerande förbereder sig också för ett muntligt prov.

Vi övar på att identifiera språkets olika register, exempelvis språkanvändningssituationen och talarens bakgrund.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (SPA09)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande fördjupar sin språkliga kompetens genom att använda och tillämpa färdigheter som hen lärt sig tidigare.
- Den studerande utvidgar sitt ordförråd och utvecklar sina färdigheter att lära.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Den studerande genomför med hjälp av språkets olika delområden ett projekt, som inkluderar en plan, en tidtabell, ett genomförande och en utvärdering. Projektet kan genomföras på egen hand eller tillsammans med andra.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande använder sig av kunskaper och färdigheter som hen tidigare lärt sig och fördjupar dem genom att planera och genomföra ett projekt enligt eget val.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (SPA10)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande bekantar sig med studentprovets olika delar och övar på de färdigheter som behövs i det.
- Den studerande kartlägger sina egna styrkor och områden som kräver övning, och läraren handleder den studerande i självständiga studier för att stärka dessa.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Den studerande använder mångsidigt de språkkunskaper hen lärt sig samt repeterar och fördjupar dem ytterligare med hjälp av ett rikt, autentiskt material från olika källor och uppgifter som utgår från de egna behoven.
- Den studerande bekantar sig med de olika uppgiftstyperna i studentexamen och övar på de strategier som behövs i dem.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande uppfattar sina styrkor och utvecklingsområden i fråga om examensprovet och identifierar de sätt att utvecklas som språkstudier som passar hen själv.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

7.20.10. Främmande språk, spanska, B2-lärokurs (FSSPB2)

Läroämnets uppdrag

Det särskilda uppdraget för lärokursen är att uppmuntra den studerande att utöka sin språkliga repertoar och att fortsätta lära sig språk samt att fortsätta språkstudierna även efter gymnasiet som en del av det kontinuerliga lärandet. Uppdraget är att stärka den studerandes språkliga och kulturella färdigheter utifrån målspråkets perspektiv. Undervisningen ska vägleda den studerande att inse hur lärandet av ett nytt språk ökar förståelsen av sambandet mellan tänkande och språk.

Undervisningen ska särskilt i början av lärokursen betona den muntliga språkfärdigheten, men lärokursens uppdrag är att hjälpa den studerande att inse hur man också med begränsade språkkunskaper kan bekanta sig med språk- och kulturområdets texter samt kunskaps- och vetenskapsområden. Det nya språket öppnar också möjligheter till vidareutbildning på olika språk och ökar arbetslivsfärdigheterna. Lärokursens uppdrag är också att uppmuntra den studerande att förstå hur övrigt lärande stöds av att man lär sig ett nytt språk.

Studieavsnitt

Nybörjarnivå 3 i spanska, 2 sp (SPB201)

Studieavsnittets moduler

- Nybörjarnivå 3, 2 sp (VKB21), Valfri

Mål

Nybörjarnivå 3

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.2.*

Centralt innehåll

Nybörjarnivå 3

- *sociala möten i vardagen, uträttande av vardagliga ärenden*
- *fritid och hobbyer*
- *gymnasievardagen*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med varandra på målspråket och övar på att identifiera våra styrkor inom språkkunskapens olika delområden.

Vi övar på att våga använda språket i olika interaktionssituationer.

Vi övar på interaktionssituationer och tillämpar våra kunskaper om språkområdets kultur.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 1 i spanska, 2 sp (SPB202)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 1, 2 sp (VKB22), Valfri

Mål

Grundnivå 1

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.3.

Centralt innehåll

Grundnivå 1

- målspråkets geografiska spridning, olika varianter av målspråket
- Finland på målspråket utifrån studieperspektiv
- vanor i vardagen och traditioner samt kulturella skillnader

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att berätta om vår egen kultur på målspråket.

Vi bekantar oss med hela språkreserven med hjälp av olika texttyper som innehåller text, bilder och ljud.

Vi övar på att använda olika register i interaktion i förberedda situationer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som

hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 2 i spanska, 2 sp (SPB203)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 2, 2 sp (VKB23), Valfri

Mål

Grundnivå 2

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.3–A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 2

- *välbefinnande och hälsa*
- *olika livsskeden*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi lär oss att berätta om sådant som är viktigt för oss på målspråket, i par och i grupper.

Vi övar på att uttrycka åsikter och känslor, lyssna aktivt samt upprätthålla interaktionen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp

av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 3 i spanska, 2 sp (SPB204)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 3, 2 sp (VKB24), Valfri

Mål

Grundnivå 3

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 3

- *språk- och kulturområdets centrala kulturella teman*
- *aktuella kulturella teman*
- *kreativ verksamhet utifrån den studerandes egna intressen*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att diskutera våra egna intressen parvis och i grupper.

Vi övar på att framställa ett verk på målspråket enligt eget intresse.

Vi studerar olika kulturformer och kreativ verksamhet i målspråkets områden.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 4 i spanska, 2 sp (SPB205)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 4, 2 sp (VKB25), Valfri

Mål

Grundnivå 4

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 4

- *gymnasiestudier, eventuella fortsatta studier, arbetsliv*
- *framtidspaner*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi diskuterar hörnstenarna i ett gott vuxenliv på målspråket.

Vi övar på färdigheter som behövs vid arbetssökande och i arbetslivet samt i fortsatta studier.

Vi övar på att reflektera över våra egna styrkor och svagheter även i mer formella situationer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 5 i spanska, 2 sp (SPB206)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 5, 2 sp (VKB26), Valfri

Mål

Grundnivå 5

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.

Centralt innehåll

Grundnivå 5

- aktuella ämnen
- medier på målspråket
- källkritik

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi letar efter information om aktuella teman och övar på att använda olika medier källkritiskt.

Vi övar på att leta efter information, tolka texter samt producera olika slags faktatexter.

Vi studerar hur vårt eget agerande påverkar miljön på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Fortsättning på grundnivå 1 i spanska, 2 sp (SPB207)

Studieavsnittets moduler

- Fortsättning på grundnivå 1, 2 sp (VKB27), Valfri

Mål

Fortsättning på grundnivå 1

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.2.*

Centralt innehåll

Fortsättning på grundnivå 1

- *olika boendemiljöer*
- *hållbar livsstil*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att leta efter information, tolka mer krävande texter än tidigare och producera olika slags texter.

Vi studerar effekterna av mänsklig verksamhet på miljön på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och

ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Fortsättning på grundnivå 2 i spanska, 2 sp (SPB208)

Studieavsnittets moduler

- Fortsättning på grundnivå 2, 2 sp (VKB28), Valfri

Mål

Fortsättning på grundnivå 2

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.2.*

Centralt innehåll

Fortsättning på grundnivå 2

- *internationellt kunnande och samarbete*
- *bekanta sig med olika internationella system för utvärdering av språkkunskaper*
- *krav på språkkunskaper, bland annat vid fortsatta studier*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på färdigheter som behövs i arbetslivet och i samhället.

Vi utvecklar våra internationella färdigheter exempelvis genom att bekanta oss med studiemöjligheter utomlands

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (SPB209)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (SPB210)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

7.20.11. Främmande språk, annat språk, A-lärokus (FSSXA)

Studieavsnitt

Studiefärdigheter och språklig identitet, 1 sp (SXA01)

Studieavsnittets moduler

- Studiefärdigheter och språklig identitet, 1 sp (VKA1), Obligatorisk

Mål

Studiefärdigheter och språklig identitet

Målen för modulen är att den studerande ska

- *uppmuntras till att modigt utveckla sina språkkunskaper*
- *fördjupa sin uppfattning om språklig medvetenhet och flerspråkighet*
- *tillämpa och utveckla sina strategier för språkstudier och färdigheterna i självvärdering och kamratrespons*
- *lära sig att använda ändamålsenliga hjälpmedel för språkstudier*
- *kunna ställa sin språkkunskap i relation till den kunskapsnivå som definierats för lärokursen (se tabell).*

Centralt innehåll

Studiefärdigheter och språklig identitet

- *målspråket som en inkörsport till att lära sig och kunna släktspråken*
- *ställa upp mål för studierna i målspråket*
- *utarbета en egen språkprofil och komplettera den ur målspråkets synvinkel*
- *flerspråkighet som resurs*
- *bekanta sig med olika textgenrer och -stilar*
- *bekanta sig med varandra, utbyta vardagskunskap och stärka kommunikationsfärdigheterna genom diskussion*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi interagerar mångsidigt, exempelvis genom att arbeta i grupp och stärka färdigheterna för att lära tillsammans.

Vi stärker den språkliga medvetenheten genom att börja utarbeta en språkprofil. Vi börjar med att bekanta oss med kulturen och aktuella fenomen med hjälp av medier på målspråket, även sociala medier.

Vi stärker gemenskapen genom att fokusera på sociala arbetsmetoder, såsom diskussioner i par och grupper. Den studerande övar på och identifierar studiemetoder som stöder hens eget lärande. Den studerande kartlägger och identifierar också sina styrkor i fråga om språkkunskapens olika delområden med hjälp av exempelvis självvärdering och språkprofilen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (SXA02)

Studieavsnittets moduler

- Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (VKA2), Obligatorisk

Mål

Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter

Målen för modulen är att den studerande ska

- *identifiera sätt att utveckla konstruktiv kommunikation*
- *utveckla sina strategier för konstruktiv kommunikation och sin problemlösningss förmåga*
- *stärka sina kommunikationsfärdigheter och sin språkliga självkänsla*
- *fördjupa sin kunskap om målspråkets ställning med hänsyn till den kulturella och språkliga mångfalden.*

Centralt innehåll

Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter

- *internationella sammanhang i vardagen och i närmiljön, mobilitet*
- *konstruktiv kommunikation, betydelseförhandlingar och verbalisering som medel för att stärka välbefinnande och självkänsla*
- *talares olika bakgrund och hur status påverkar*
- *ljusbildning och talproduktion; olika varianter av målspråket och jämförelse med andra språk*
- *kommunikationsstil i olika medier*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med språkets olika varianter och geografiska mångfald.

Vi främjar en positiv och uppmuntrande studieatmosfär.

Vi övar mångsidigt på muntliga och skriftliga vardagliga kommunikationssituationer samt på att ge och ta emot respons. Vi övar också på att berätta om våra egna åsikter och känslor, lyssna aktivt och reagera på ett ändamålsenligt sätt i kommunikationssituationer.

Vi identifierar språkanvändningens etiska dimensioner.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (SXA03)

Studieavsnittets moduler

- Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (VKA3), Obligatorisk

Mål

Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt

Målen för modulen är att den studerande ska

- *göra egna tolkningar av olika texter som anknyter till temat*
- *kunna producera texter om kulturella teman eller fenomen som är viktiga för hen själv*
- *stärka färdigheterna i att använda reflektion som ett verktyg för att lära sig språk.*

Centralt innehåll

Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt

- *kreativ verksamhet*
- *kulturens och konstens betydelse för individen och samhället*
- *olika sätt att uttrycka sig själv som en del av identitetsskapandet*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi skapar egna kreativa verk självständigt eller i grupp.

Vi reflekterar över olika kulturers betydelse i vårt eget liv och för byggandet av vår egen identitet.

Vi övar på att ge och ta emot respons.

Vi studerar exempel på kulturens betydelse för samhällen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (SXA04)

Studieavsnittets moduler

- Språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (VKA4), Obligatorisk

Mål

Språket som ett verktyg för att påverka

Målen för modulen är att den studerande ska

- *bekanta sig med aktuella teman i medierna och bakgrunden till dem*
- *utveckla sina färdigheter att uttrycka och analysera åsikter samt argumentera utifrån fakta*

- använda olika informationskällor, lärmiljöer eller sätt att producera texter.

Centralt innehåll

Språket som ett verktyg för att påverka

- att påverka i civilsamhället
- människorättsfrågor, jämlikhet
- individens ansvar och skyldigheter, yttrandefrihet
- förhandlingsfärdigheter (vardagliga och institutionella)
- mediernas roll när det gäller att forma attityder

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att förhandla och argumentera i grupp.

Vi förstår mediernas roll som formare av attityder. Vi bekantar oss också med sätt att påverka aktuella frågor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Hållbar framtid och vetenskap, 2 sp (SXA05)

Studieavsnittets moduler

- Hållbar framtid och vetenskap, 2 sp (VKA5), Obligatorisk

Mål

Hållbar framtid och vetenskap

Målen för modulen är att den studerande ska

- lära sig att använda lämpliga lässtrategier i olika sammanhang och öva sig i att sammanfatta
- öva sina färdigheter i att presentera iakttagelser om ämnen som intresserar hen själv, både ensam och i grupp.

Centralt innehåll

Hållbar framtid och vetenskap

- kunskaps- och vetenskapsområden som är av intresse för de studerande
- olika framtidsvisioner
- innovationer som skapar en hållbar framtid; möjligheter att lösa komplexa problem
- populärvetenskapliga texter, källkritik, exempel på vetenskapliga texter

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att sammanfatta text utifrån olika källor och bedömer kritiskt källors tillförlitlighet.

Vi lär oss ändamålsenliga strategier för läsning och studier.

Vi lär oss att muntligen och skriftligen kommunicera ämnen som berör vetenskap och en hållbar framtid på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och

kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (SXA06)

Studieavsnittets moduler

- Språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (VKA6), Obligatorisk

Mål

Språket i fortsatta studier och arbetsliv

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin kännedom om textgenrer som är typiska för eventuella fortsatta studier och karriärplanering*
- *uppmuntras att använda målspråket i olika kommunikationssituationer som anknyter till studier och arbete*
- *utveckla sina färdigheter att uttrycka sig även i formella sammanhang.*

Centralt innehåll

Språket i fortsatta studier och arbetsliv

- *planering av fortsatta studier och karriär, karriärflexibilitet*
- *komplettering av den studerandes språkprofil för framtida behov*
- *nationella eller internationella organisationer eller företag som arbetsgivare*
- *hur den unga vuxna på väg in i arbetslivet hanterar vardagen och ekonomin*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med framtidens studie- och arbetslivsbehov samt övar på att söka studie- och arbetsplatser.

Den studerande kompletterar sin språkprofil för sina framtida studie- och arbetslivsbehov.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Miljö och hållbar livsstil, 2 sp (SXA07)

Studieavsnittets moduler

- Miljö och hållbar livsstil, 2 sp (VKA7), Valfri

Mål

Miljö och hållbar livsstil

Målen för modulen är att den studerande ska

- *stärka sina färdigheter att söka information, särskilt med hänsyn till källkritiken*
- *utveckla sin förmåga att tänka genom att utnyttja språkkunskaperna för att analysera olika orsakssamband*
- *delta också i mer krävande muntliga eller skriftliga kommunikationssituationer.*

Centralt innehåll

Miljö och hållbar livsstil

- globala miljöfrågor, till exempel klimatförändringen
- hållbar livsstil i den studerandes eget liv
- exempel på internationella avtal eller avtalsförhandlingar
- lösningsfokusering

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi studerar effekterna av vårt eget agerande samt förhållanden mellan orsak och verkan ur miljöperspektivet, exempelvis med hjälp av ett test för koldioxidavtryck eller motsvarande.

De studerande utarbetar förslag till lösningar på globala problem som de ser som viktiga. Problemen kan vara lokala.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov

på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Kommunicera och påverka muntligt, 2 sp (SXA08)

Studieavsnittets moduler

- Kommunicera och påverka muntligt, 2 sp (VKA8), Valfri

Mål

Kommunicera och påverka muntligt

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa sin förståelse för de faktorer som påverkar muntliga kommunikationssituationer
- fördjupa sin förståelse för de faktorer som påverkar muntliga kommunikationssituationer
- utveckla sina färdigheter att förstå olika språkliga varianter
- öva muntlig produktion som förutsätter förberedelse.

Centralt innehåll

Kommunicera och påverka muntligt

- talets olika särdrag
- hur olika bakgrund och olika modersmål hos dem som använder målspråket påverkar talsituationen
- dialoger
- teman som behandlats under lärokursens obligatoriska studier och komplettering av dem utifrån den studerandes behov

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

De studerande planerar och framför ett muntligt föredrag, som diskuteras i gruppen. De studerande förbereder sig också för ett muntligt prov.

Vi övar på att identifiera språkets olika register, exempelvis språkanvändningssituationen och talarens bakgrund.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp

av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (SXA09)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande fördjupar sin språkliga kompetens genom att använda och tillämpa färdigheter som hen lärt sig tidigare.
- Den studerande utvidgar sitt ordförråd och utvecklar sina färdigheter att lära.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Den studerande genomför med hjälp av språkets olika delområden ett projekt, som inkluderar en plan, en tidtabell, ett genomförande och en utvärdering. Projektet kan genomföras på egen hand eller tillsammans med andra.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande använder sig av kunskaper och färdigheter som hen tidigare lärt sig och fördjupar dem genom att planera och genomföra ett projekt enligt eget val.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes

positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (SXA10)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande bekantar sig med studentprovets olika delar och övar på de färdigheter som behövs i det.
- Den studerande kartlägger sina egna styrkor och områden som kräver övning, och läraren handleder den studerande i självständiga studier för att stärka dessa.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Den studerande använder mångsidigt de språkkunskaper hen lärt sig samt repeterar och fördjupar dem ytterligare med hjälp av ett rikt, autentiskt material från olika källor och uppgifter som utgår från de egna behoven.
- Den studerande bekantar sig med de olika uppgiftstyperna i studentexamen och övar på de strategier som behövs i dem.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande uppfattar sina styrkor och utvecklingsområden i fråga om examensprovet och identifierar de sätt att utvecklas som språkstudier som passar hen själv.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

7.20.12. Främmande språk, A-lärokurs, tyska (FSTYA)

Studieavsnitt

Studiefärdigheter och språklig identitet i studier i tyska, 1 sp (TYA01)

Studieavsnittets moduler

- Studiefärdigheter och språklig identitet, 1 sp (VKA1), Obligatorisk

Mål

Studiefärdigheter och språklig identitet

Målen för modulen är att den studerande ska

- *uppmuntras till att modigt utveckla sina språkkunskaper*
- *fördjupa sin uppfattning om språklig medvetenhet och flerspråkighet*
- *tillämpa och utveckla sina strategier för språkstudier och färdigheterna i självvärdering och kamratrespons*
- *lära sig att använda ändamålsenliga hjälpmedel för språkstudier*
- *kunna ställa sin språkkunskap i relation till den kunskapsnivå som definierats för lärokursen (se tabell).*

Centralt innehåll

Studiefärdigheter och språklig identitet

- *målspråket som en inkörsport till att lära sig och kunna släktspråken*
- *ställa upp mål för studierna i målspråket*
- *utarbeta en egen språkprofil och komplettera den ur målspråkets synvinkel*
- *flerspråkighet som resurs*

- *bekanta sig med olika textgenrer och -stilar*
- *bekanta sig med varandra, utbyta vardagskunskap och stärka kommunikationsfärdigheterna genom diskussion*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi interagerar mångsidigt, exempelvis genom att arbeta i grupp och stärka färdigheterna för att lära tillsammans.

Vi stärker den språkliga medvetenheten genom att börja utarbeta en språkprofil. Vi börjar med att bekanta oss med kulturen och aktuella fenomen med hjälp av medier på målspråket, även sociala medier.

Vi stärker gemenskapen genom att fokusera på sociala arbetsmetoder, såsom diskussioner i par och grupper. Den studerande övar på och identifierar studiemetoder som stöder hens eget lärande. Den studerande kartlägger och identifierar också sina styrkor i fråga om språkkunskapens olika delområden med hjälp av exempelvis självvärdering och språkprofilen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Tyska språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (TYA02)

Studieavsnittets moduler

- Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter, 3 sp (VKA2), Obligatorisk

Mål

Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter

Målen för modulen är att den studerande ska

- identifiera sätt att utveckla konstruktiv kommunikation
- utveckla sina strategier för konstruktiv kommunikation och sin problemlösningsförmåga
- stärka sina kommunikationsfärdigheter och sin språkliga självkänsla
- fördjupa sin kunskap om målspråkets ställning med hänsyn till den kulturella och språkliga mångfalden.

Centralt innehåll

Språket i den globala världen och kommunikationsfärdigheter

- internationella sammanhang i vardagen och i närmiljön, mobilitet
- konstruktiv kommunikation, betydelseförhandlingar och verbalisering som medel för att stärka välbefinnande och självkänsla
- talares olika bakgrund och hur status påverkar
- ljudbildning och talproduktion; olika varianter av målspråket och jämförelse med andra språk
- kommunikationsstil i olika medier

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med språkets olika varianter och geografiska mångfald.

Vi främjar en positiv och uppmuntrande studieatmosfär.

Vi övar mångsidigt på muntliga och skriftliga vardagliga kommunikationssituationer samt på att ge och ta emot respons. Vi övar också på att berätta om våra egna åsikter och känslor, lyssna aktivt och reagera på ett ändamålsenligt sätt i kommunikationssituationer.

Vi identifierar språkanvändningens etiska dimensioner.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och

ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Tyska språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (TYA03)

Studieavsnittets moduler

- Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt, 2 sp (VKA3), Obligatorisk

Mål

Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt

Målen för modulen är att den studerande ska

- *göra egna tolkningar av olika texter som anknyter till temat*
- *kunna producera texter om kulturella teman eller fenomen som är viktiga för hen själv*
- *stärka färdigheterna i att använda reflektion som ett verktyg för att lära sig språk.*

Centralt innehåll

Språket och kulturen som kreativt uttryckssätt

- *kreativ verksamhet*
- *kulturens och konstens betydelse för individen och samhället*
- *olika sätt att uttrycka sig själv som en del av identitetsskapandet*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi skapar egna kreativa verk självständigt eller i grupp.

Vi reflekterar över olika kulturers betydelse i vårt eget liv och för byggandet av vår egen identitet.

Vi övar på att ge och ta emot respons.

Vi studerar exempel på kulturens betydelse för samhällen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Tyska språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (TYA04)

Studieavsnittets moduler

- Språket som ett verktyg för att påverka, 2 sp (VKA4), Obligatorisk

Mål

Språket som ett verktyg för att påverka

Målen för modulen är att den studerande ska

- *bekanta sig med aktuella teman i medierna och bakgrunden till dem*
- *utveckla sina färdigheter att uttrycka och analysera åsikter samt argumentera utifrån fakta*
- *använda olika informationskällor, lärmiljöer eller sätt att producera texter.*

Centralt innehåll

Språket som ett verktyg för att påverka

- *att påverka i civilsamhället*
- *människorättsfrågor, jämlikhet*
- *individens ansvar och skyldigheter, yttrandefrihet*
- *förhandlingsfärdigheter (vardagliga och institutionella)*
- *mediernas roll när det gäller att forma attityder*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att förhandla och argumentera i grupp.

Vi förstår mediernas roll som formare av attityder. Vi bekantar oss också med sätt att påverka aktuella frågor.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Hållbar framtid och vetenskap, tyska, 2 sp (TYA05)

Studieavsnittets moduler

- Hållbar framtid och vetenskap, 2 sp (VKA5), Obligatorisk

Mål

Hållbar framtid och vetenskap

Målen för modulen är att den studerande ska

- *lära sig att använda lämpliga lässtrategier i olika sammanhang och öva sig i att sammanfatta*
- *öva sina färdigheter i att presentera iakttagelser om ämnen som intresserar hen själv, både ensam och i grupp.*

Centralt innehåll

Hållbar framtid och vetenskap

- *kunskaps- och vetenskapsområden som är av intresse för de studerande*
- *olika framtidsvisioner*
- *innovationer som skapar en hållbar framtid; möjligheter att lösa komplexa problem*
- *populärvetenskapliga texter, källkritik, exempel på vetenskapliga texter*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att sammanfatta text utifrån olika källor och bedömer kritiskt källors tillförlitlighet.

Vi lär oss ändamålsenliga strategier för läsning och studier

Vi lär oss att muntligen och skriftligen kommunicera ämnen som berör veten

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Tyska språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (TYA06)

Studieavsnittets moduler

- Språket i fortsatta studier och arbetsliv, 2 sp (VKA6), Obligatorisk

Mål

Språket i fortsatta studier och arbetsliv

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa sin kännedom om textgenrer som är typiska för eventuella fortsatta studier och karriärplanering*
- *uppmuntras att använda målspråket i olika kommunikationssituationer som anknyter till studier och arbete*
- *utveckla sina färdigheter att uttrycka sig även i formella sammanhang.*

Centralt innehåll

Språket i fortsatta studier och arbetsliv

- *planering av fortsatta studier och karriär, karriärflexibilitet*

- komplettering av den studerandes språkprofil för framtida behov
- nationella eller internationella organisationer eller företag som arbetsgivare
- hur den unga vuxna på väg in i arbetslivet hanterar vardagen och ekonomin

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med framtidens studie- och arbetslivsbehov samt övar på att söka studie- och arbetsplatser.

Den studerande kompletterar sin språkprofil för sina framtida studie- och arbetslivsbehov.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Miljö och hållbar livsstil, tyska, 2 sp (TYA07)

Studieavsnittets moduler

- Miljö och hållbar livsstil, 2 sp (VKA7), Valfri

Mål

Miljö och hållbar livsstil

Målen för modulen är att den studerande ska

- stärka sina färdigheter att söka information, särskilt med hänsyn till källkritiken
- utveckla sin förmåga att tänka genom att utnyttja språkkunskaperna för att analysera olika orsakssamband
- delta också i mer krävande muntliga eller skriftliga kommunikationssituationer.

Centralt innehåll

Miljö och hållbar livsstil

- globala miljöfrågor, till exempel klimatförändringen
- hållbar livsstil i den studerandes eget liv
- exempel på internationella avtal eller avtalsförhandlingar
- lösningsfokusering

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi studerar effekterna av vårt eget agerande samt förhållanden mellan orsak och verkan ur miljöperspektivet, exempelvis med hjälp av ett test för koldioxidavtryck eller motsvarande.

De studerande utarbetar förslag till lösningar på globala problem som de ser som viktiga. Problemen kan vara lokala.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att

studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Kommunicera och påverka muntligt, tyska, 2 sp (TYA08)

Studieavsnittets moduler

- Kommunicera och påverka muntligt, 2 sp (VKA8), Valfri

Mål

Kommunicera och påverka muntligt

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa sin förståelse för de faktorer som påverkar muntliga kommunikationssituationer
- fördjupa sin förståelse för de faktorer som påverkar muntliga kommunikationssituationer
- utveckla sina färdigheter att förstå olika språkliga varianter
- öva muntlig produktion som förutsätter förberedelse.

Centralt innehåll

Kommunicera och påverka muntligt

- talets olika särdrag
- hur olika bakgrund och olika modersmål hos dem som använder målspråket påverkar talsituationen
- dialoger
- teman som behandlats under lärokursens obligatoriska studier och komplettering av dem utifrån den studerandes behov

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

De studerande planerar och framför ett muntligt föredrag, som diskuteras i gruppen. De studerande förbereder sig också för ett muntligt prov.

Vi övar på att identifiera språkets olika register, exempelvis språkanvändningssituationen och talarens bakgrund.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering

som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnittet, 2 sp (TYA09)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande fördjupar sin språkliga kompetens genom att använda och tillämpa färdigheter som hen lärt sig tidigare.
- Den studerande utvidgar sitt ordförråd och utvecklar sina färdigheter att lära.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Den studerande genomför med hjälp av språkets olika delområden ett projekt, som inkluderar en plan, en tidtabell, ett genomförande och en utvärdering. Projektet kan genomföras på egen hand eller tillsammans med andra.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande använder sig av kunskaper och färdigheter som hen tidigare lärt sig och fördjupar dem genom att planera och genomföra ett projekt enligt eget val.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienterna, 2 sp (TYA10)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande bekantar sig med studentprovets olika delar och övar på de färdigheter som behövs i det.
- Den studerande kartlägger sina egna styrkor och områden som kräver övning, och läraren handleder den studerande i självständiga studier för att stärka dessa.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Den studerande använder mångsidigt de språkkunskaper hen lärt sig samt repeterar och fördjupar dem ytterligare med hjälp av ett rikt, autentiskt material från olika källor och uppgifter som utgår från de egna behoven.
- Den studerande bekantar sig med de olika uppgiftstyperna i studentexamen och övar på de strategier som behövs i dem.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande uppfattar sina styrkor och utvecklingsområden i fråga om examensprovet och identifierar de sätt att utvecklas som språkstuderande som passar hen själv.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

7.20.13. Främmande språk, tyska, B2-lärokurs (FSTYB2)

Läroämnets uppdrag

Det särskilda uppdraget för lärokursen är att uppmuntra den studerande att utöka sin språkliga repertoar och att fortsätta lära sig språk samt att fortsätta språkstudierna även efter gymnasiet som en del av det kontinuerliga lärandet. Uppdraget är att stärka den studerandes språkliga och kulturella färdigheter utifrån målspråkets perspektiv. Undervisningen ska vägleda den studerande att inse hur lärandet av ett nytt språk ökar förståelsen av sambandet mellan tänkande och språk.

Undervisningen ska särskilt i början av lärokursen betona den muntliga språkfärdigheten, men lärokursens uppdrag är att hjälpa den studerande att inse hur man också med begränsade språkkunskaper kan bekanta sig med språk- och kulturområdets texter samt kunskaps- och vetenskapsområden. Det nya språket öppnar också möjligheter till vidareutbildning på olika språk och ökar arbetslivsfärdigheterna. Lärokursens uppdrag är också att uppmuntra den studerande att förstå hur övrigt lärande stöds av att man lär sig ett nytt språk.

Studieavsnitt

Nybörjarnivå 3 i tyska, 2 sp (TYB201)

Studieavsnittets moduler

- Nybörjarnivå 3, 2 sp (VKB21), Valfri

Mål

Nybörjarnivå 3

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.2.

Centralt innehåll

Nybörjarnivå 3

- sociala möten i vardagen, uträttande av vardagliga ärenden
- fritid och hobbyer
- gymnasievardagen

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med varandra på målspråket och övar på att identifiera våra styrkor inom språkkunskapens olika delområden.

Vi övar på att våga använda språket i olika interaktionssituationer.

Vi övar på interaktionssituationer och tillämpar våra kunskaper om språkområdets kultur.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 1 i tyska, 2 sp (TYB202)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 1, 2 sp (VKB22), Valfri

Mål

Grundnivå 1

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.3.

Centralt innehåll

Grundnivå 1

- målspråkets geografiska spridning, olika varianter av målspråket
- Finland på målspråket utifrån studieperspektiv
- vanor i vardagen och traditioner samt kulturella skillnader

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att berätta om vår egen kultur på målspråket.

Vi bekantar oss med hela språkreserven med hjälp av olika texttyper som innehåller text, bilder och ljud.

Vi övar på att använda olika register i interaktion i förberedda situationer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 2 i tyska, 2 sp (TYB203)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 2, 2 sp (VKB23), Valfri

Mål

Grundnivå 2

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.3–A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 2

- *välbefinnande och hälsa*
- *olika livsskeden*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi lär oss att berätta om sådant som är viktigt för oss på målspråket, i par och i grupper.

Vi övar på att uttrycka åsikter och känslor, lyssna aktivt samt upprätthålla interaktionen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 3 i tyska, 2 sp (TYB204)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 3, 2 sp (VKB24), Valfri

Mål

Grundnivå 3

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.

Centralt innehåll

Grundnivå 3

- språk- och kulturområdets centrala kulturella teman
- aktuella kulturella teman
- kreativ verksamhet utifrån den studerandes egna intressen

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att diskutera våra egna intressen parvis och i grupper.

Vi övar på att framställa ett verk på målspråket enligt eget intresse.

Vi studerar olika kulturformer och kreativ verksamhet i målspråkets områden.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 4 i tyska, 2 sp (TYB205)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 4, 2 sp (VKB25), Valfri

Mål

Grundnivå 4

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.

Centralt innehåll

Grundnivå 4

- gymnasiestudier, eventuella fortsatta studier, arbetsliv
- framtidsplaner

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi diskuterar hörnstenarna i ett gott vuxenliv på målspråket.

Vi övar på färdigheter som behövs vid arbetssökande och i arbetslivet samt i fortsatta studier.

Vi övar på att reflektera över våra egna styrkor och svagheter även i mer formella situationer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 5 i tyska, 2 sp (TYB206)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 5, 2 sp (VKB26), Valfri

Mål

Grundnivå 5

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 5

- *aktuella ämnen*
- *medier på målspråket*
- *källkritik*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi letar efter information om aktuella teman och övar på att använda olika medier källkritiskt.

Vi övar på att leta efter information, tolka texter samt producera olika slags faktatexter.

Vi studerar hur vårt eget agerande påverkar miljön på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Fortsättning på grundnivå 1 i tyska, 2 sp (TYB207)

Studieavsnittets moduler

- Fortsättning på grundnivå 1, 2 sp (VKB27), Valfri

Mål

Fortsättning på grundnivå 1

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.2.*

Centralt innehåll

Fortsättning på grundnivå 1

- olika boendemiljöer
- hållbar livsstil

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att leta efter information, tolka mer krävande texter än tidigare och producera olika slags texter.

Vi studerar effekterna av mänsklig verksamhet på miljön på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Fortsättning på grundnivå 2 i tyska, 2 sp (TYB208)

Studieavsnittets moduler

- Fortsättning på grundnivå 2, 2 sp (VKB28), Valfri

Mål

Fortsättning på grundnivå 2

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.2.*

Centralt innehåll

Fortsättning på grundnivå 2

- *internationellt kunnande och samarbete*
- *bekanta sig med olika internationella system för utvärdering av språkkunskaper*
- *krav på språkkunskaper, bland annat vid fortsatta studier*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på färdigheter som behövs i arbetslivet och i samhället.

Vi utvecklar våra internationella färdigheter exempelvis genom att bekanta oss med studiemöjligheter utomlands

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (TYB209)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (TYB210)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp

mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

7.20.14. Främmande språk, tyska, B3-lärokurs (FSTYB3)

Läroämnets uppdrag

Det särskilda uppdraget för lärokursen är att uppmuntra den studerande att utöka sin språkliga repertoar och att fortsätta lära sig språk samt att fortsätta språkstudierna även efter gymnasiet som en del av det kontinuerliga lärandet. Uppdraget är att stärka den studerandes språkliga och kulturella färdigheter utifrån målspråkets perspektiv. Undervisningen ska vägleda den studerande i att inse hur lärandet av ett nytt språk ökar förståelsen av sambandet mellan tänkande och språk.

Undervisningen ska särskilt i början av lärokursen betona den muntliga språkfärdigheten, men lärokursens uppdrag är att hjälpa den studerande att inse hur man också med begränsade språkkunskaper kan bekanta sig med språk- och kulturområdets texter samt kunskaps- och vetenskapsområden. Det nya språket öppnar också möjligheter till vidareutbildning på olika språk och ökar arbetslivsfärdigheterna. Lärokursens uppdrag är också att uppmuntra den studerande att förstå hur övrigt lärande stöds av att man lär sig ett nytt språk.

Studieavsnitt

Nybörjarnivå 1 i tyska, 2 sp (TYB301)

Studieavsnittets moduler

- Nybörjarnivå 1, 2 sp (VKB31), Valfri

Mål

Nybörjarnivå 1

Målen för modulen är att den studerande ska

- *bilda sig en uppfattning om det nya språkets relation till andra språk som hen kan eller har studerat och kunna använda sig av sin egen språkliga repertoar*
- *välja sådana lämpliga sätt att studera och lära sig språk som passar hen själv*
- *bilda sig en uppfattning om målspråkets ställning i världen*
- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.1.*

Centralt innehåll

Nybörjarnivå 1

- *rutinmässiga kommunikationssituationer*
- *de viktigaste kommunikationsstrategierna*
- *de vanligaste artighetsfraserna*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi skapar som grupp en trygg, inspirerande och positiv miljö för de första stegen i det nya språket.

Vi övar på vardagliga interaktionssituationer.

Vi bekantar oss med språkområdenas kulturer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Nybörjarnivå 2 i tyska, 2 sp (TYB302)

Studieavsnittets moduler

- Nybörjarnivå 2, 2 sp (VKB32), Valfri

Mål

Nybörjarnivå 2

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.1–A1.2.*

Centralt innehåll

Nyborjarniva 2

- beskriva den närmsta kretsen och vardagen
- sociala möten i vardagen
- uträttande av olika vardagliga ärenden

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi stärker gruppandan och självförtroendet som inlärare av ett nytt språk.

Vi övar mångsidigt på färdigheter som behövs i vardagliga situationer.

Vi bekantar oss med språkområdenas kulturer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov

på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Nybörjarnivå 3 i tyska, 2 sp (TYB303)

Studieavsnittets moduler

- Nybörjarnivå 3, 2 sp (VKB33), Valfri

Mål

Nybörjarnivå 3

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.2.

Centralt innehåll

Nybörjarnivå 3

- sociala möten i vardagen, uträttande av vardagliga ärenden
- fritid och hobbyer
- gymnasievardagen

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi bekantar oss med varandra på målspråket och övar på att identifiera våra styrkor inom språkkunskapens olika delområden.

Vi övar på att våga använda språket i olika interaktionssituationer.

Vi övar på interaktionssituationer och tillämpar våra kunskaper om språkområdets kultur.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 1 i tyska, 2 sp (TYB304)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 1, 2 sp (VKB34), Valfri

Mål

Grundnivå 1

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.3.*

Centralt innehåll

Grundnivå 1

- *målspråkets geografiska spridning, olika varianter av språket*
- *Finland på målspråket utifrån studieperspektiv*
- *vanor i vardagen och traditioner samt kulturella skillnader*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att berätta om vår egen kultur på målspråket.

Vi bekantar oss med hela språkreserven med hjälp av olika texttyper som innehåller text, bilder och ljud.

Vi övar på att använda olika register i interaktion i förberedda situationer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 2 i tyska, 2 sp (TYB305)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 2, 2 sp (VKB35), Valfri

Mål

Grundnivå 2

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A1.3–A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 2

- *välbefinnande och hälsa*
- *olika livsskeden*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi lär oss att berätta om sådant som är viktigt för oss på målspråket, i par och i grupper.

Vi övar på att uttrycka åsikter och känslor, lyssna aktivt samt upprätthålla interaktionen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 3 i tyska, 2 sp (TYB306)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 3, 2 sp (VKB36), Valfri

Mål

Grundnivå 3

Målet för modulen är att den studerande ska

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.

Centralt innehåll

Grundnivå 3

- språk- och kulturområdets olika kulturella teman
- aktuella kulturella teman
- kreativ verksamhet utifrån den studerandes egna intressen

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att diskutera våra egna intressen parvis och i grupper.

Vi övar på att framställa ett verk på målspråket enligt eget intresse.

Vi studerar olika kulturformer och kreativ verksamhet i målspråkets områden.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att

studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 4 i tyska, 2 sp (TYB307)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 4, 2 sp (VKB37), Valfri

Mål

Grundnivå 4

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 4

- *gymnasiestudier, eventuella fortsatta studier, arbetsliv*
- *framtidsplaner*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi diskuterar hörnstenarna i ett gott vuxenliv på målspråket.

Vi övar på färdigheter som behövs vid arbetssökande och i arbetslivet samt i fortsatta studier.

Vi övar på att reflektera över våra egna styrkor och svagheter även i mer formella situationer.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp

av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Grundnivå 5 i tyska, 2 sp (TYB308)

Studieavsnittets moduler

- Grundnivå 5, 2 sp (VKB38), Valfri

Mål

Grundnivå 5

Målet för modulen är att den studerande ska

- *kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.1.*

Centralt innehåll

Grundnivå 5

- *aktuella teman*
- *medier på målspråket*
- *källkritik*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi letar efter information om aktuella teman och övar på att använda olika medier källkritiskt.

Vi övar på att leta efter information, tolka texter samt producera olika slags faktatexter.

Vi studerar hur vårt eget agerande påverkar miljön på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (TYB309)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (TYB310)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Fortsättning på grundnivå 1 i tyska, 2 sp (TYB311)

Mål

Lokal precisering

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.2.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- fortsättning på grundnivå 1
- olika boendemiljöer
- hållbar livsstil

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på att leta efter information, tolka mer krävande texter än tidigare och producera olika slags texter.

Vi studerar effekterna av mänsklig verksamhet på miljön på målspråket.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp

av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

Fortsättning på grundnivå 2 i tyska, 2 sp (TYB312)

Mål

Lokal precisering

- kunna kommunicera enligt målen för kunskapsnivå A2.2.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- fortsättning på grundnivå 2
- internationellt kunnande och samarbete
- olika internationella system för utvärdering av språkkunskaper
- krav på språkkunskaper, bland annat vid fortsatta studier

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Vi övar på färdigheter som behövs i arbetslivet och i samhället.

Vi utvecklar våra internationella färdigheter exempelvis genom att bekanta oss med studiemöjligheter utomlands.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Uppnåendet av studieavsnittets mål bedöms både formativt och summativt. Målen för mångsidig kompetens bedöms i synnerhet som en del av den formativa bedömningen av studieavsnittet.

Genom den formativa bedömningen handleds, främjas och stöds den studerandes lärande och uppnående av målen. Uppmuntrande respons som främjar lärandet stöder den studerandes positiva utveckling, välbefinnande och tillväxt som helhet. Den studerande gör en självvärdering som en del av den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Den summativa bedömningen synliggör hur den studerande under studieavsnittet har uppnått kunskapsmålen och målen för lärandet. Bedömningen baserar sig på mångsidiga och kontinuerliga kunskapsprov. Utvecklingen av den studerandes språkkunskaper bedöms med hjälp av en skala för beskrivning av språkkunskaper i utveckling som skapats utifrån den europeiska referensramen.

Självvärdering och kamratrespons under studieavsnittet stöder uppnåendet av studieavsnittets mål. De studerande lär sig också att bedöma sitt kunnande och ställa upp mål för sitt lärande.

I den summativa och formativa bedömningen av studieavsnittet kan man ta hjälp av den språkprofil som den studerande utarbetat.

Fri beskrivning av studieavsnittet

Språkprofil i Helsingfors stads gymnasier

Under gymnasiestudierna utarbetar den studerande en språkprofil. Genom att utarbeta en språkprofil lär sig den studerande att identifiera och synliggöra sina kunskaper i alla språk som hen kan. Hen överväger också sina styrkor som språkinlärare och utvecklar sina färdigheter att studera språk. Den studerande lär sig också att bedöma sina språkkunskaper enligt skalan för beskrivning av språkkunskaper i utveckling.

Bearbetning av språkprofilen i studieavsnittet

Den studerande kompletterar den språkprofil som hen påbörjat genom att fundera över sig själv som språkinlärare, reflektera över det hen lärt sig under studieavsnittet, bedöma utvecklingen av sina språkkunskaper med hjälp av skalan för språkkunskaper i utveckling, välja ett eller flera prov på sina språkkunskaper, bifoga intyg över sina språkkunskaper eller på annat sätt som avtalats i början av studieavsnittet.

7.21. Samhällslära (YH)

Läroämnets uppdrag

Undervisningen i samhällslära ska fördjupa den studerandes kunskaper om det omgivande samhället och ge hen förutsättningar att utvecklas till en aktiv och engagerad medborgare med intresse för samhällsfrågor. Medborgarsamhället samt samhällets struktur och centrala företeelser, makt, ekonomi och medborgarinflytande granskas ur finländsk, europeisk och global synvinkel. Samhällsläran bygger på samhällsvetenskaplig och juridisk vetenskap.

Undervisningen i samhällslära ska ge den studerande förutsättningar för att kritiskt granska och bedöma aktuella företeelser samt reflektera över framtida trender och alternativ. Undervisningen ska också stärka den studerandes ekonomiska kunnande och juridiska förståelse samt uppmuntra hen till aktivt samhälleligt deltagande. Utgångspunkten för undervisningen är att väcka ett personligt intresse för samhällsfrågor och världshändelser. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid att utveckla färdigheter av betydelse för det samhälleliga tänkandet, såsom att mångsidigt kunna söka och kritiskt tolka information och statistiskt material samt diskutera och argumentera.

I undervisningen i samhällslära ska värdegrunden präglas av demokratiska principer, som jämlikhet, socialt ansvar, respekt för de mänskliga rättigheterna, åsiktsfrihet och aktivt medborgarskap samt uppskattning av arbete och företagsamhet.

Mångsidig kompetens

Undervisningen i samhällslära stödjer den studerande i formandet av den egna identiteten och utvecklingen till en aktiv, ansvarstagande och etiskt agerande medlem i det demokratiska samhället.

Samhällslära utvecklar den studerandes **kompetens i välbefinnande** genom att den stärker livskompetensen och färdigheterna att sköta den egna ekonomin samt fördjupar den juridiska förståelsen. Läroämnet fördjupar den studerandes sociala färdigheter och förmåga att samarbeta samt aktivt delta i samhället och påverka demokratin för att främja det gemensamma välbefinnandet. Samtidigt främjas målen för **kommunikativ kompetens**.

Undervisningen i samhällslära utvecklar den studerandes multilitteracitet i den digitala samtiden genom att den stärker förmågan att välja och kritiskt tolka samt tillämpa forskningsbaserad information. Samhällsläran stärker även den studerandes samhälleliga och kritiska textkompetens och argumentationsförmåga. Läroämnet sporrar den studerande till tvärvetenskapligt samarbete och att kombinera information på ett nytt sätt i enlighet med principen för kontinuerligt lärande och målen för **tvärvetenskaplig och kreativ kompetens**. Undervisningen i samhällslära ska i mån av möjlighet omfatta samarbete med högskolor.

Samhällslära utgör det grundläggande läroämnet för **den samhälleliga kompetensen** och främjar den studerandes förutsättningar att kritiskt undersöka och analysera aktuella företeelser. Den studerande övar sig att agera i en värld som präglas av komplex information och informationspåverkan. Undervisningen fördjupar den studerandes mångsidiga samhälleliga kompetens genom att den stärker hans demokratiska färdigheter. Samhällslära sporrar den studerande att ta del i samhällelig verksamhet och verka för att främja en trygg, rättvis och hållbar framtid, både som finsk medborgare och EU-medborgare men även globalt. Läroämnet stärker den studerandes initiativförmåga och entreprenörsattityd samt hans färdigheter för fortsatta studier och arbetsliv.

I samhällslära betonas individens värdebaserade och etiska agerande för det gemensamma goda med beaktande av det sociala ansvaret. Läroämnet fördjupar den studerandes förståelse av den cirkulära ekonomins principer och av hållbar konsumtion, såväl i näromgivningen som på global nivå. På det här sättet stärker samhällsläran den studerandes **etiska kompetens och miljökompetens**.

Samhällsläran stödjer den studerandes **globala och kulturella kompetens** genom att den stärker hans internationella färdigheter och världsmedborgarattityd samt fördjupar förståelsen av kulturell och ideologisk mångfald. Läroämnet hjälper den studerande att agera etiskt i en global medie- och teknologimiljö.

Mål

De allmänna målen för undervisningen i samhällslära hänför sig till samhällslärans betydelse, värderingar och attityder, till att förstå samhälleliga fenomen samt till att söka och tillämpa samhällsrelaterad kunskap. De allmänna målen för undervisningen är följande:

Betydelse, värderingar och attityder

Målet är att den studerande ska

- kunna bilda sig en demokratisk samhällsuppfattning som bygger på ansvarskänsla, respekt för jämlikhet och förståelse för mångfald
- förstå hur olika faktorer inverkar på formandet av den egna samhällsuppfattningen
- bli motiverad att fördjupa sitt intresse för samhällsfrågor och sin förståelse av deras betydelse.

Att förstå samhällsfenomen

Målet är att den studerande ska

- känna till grunderna för hur kunskap om samhället uppstår och behärska centrala samhällsrelaterade och ekonomiska begrepp
- behärska grunderna för och tillvägagångssätten i det finska samhällssystemet, rättssystemet och näringslivet och kunna placera dem i europeiska och internationella sammanhang
- förstå sina möjligheter att påverka på lokal, nationell och internationell nivå som medlem i ett demokratiskt och föränderligt samhälle och vara motiverad att delta som en aktiv och ansvarsfull medborgare i enlighet med principen för hållbar utveckling.

Att söka och tillämpa kunskap om samhällslivet

Målet är att den studerande ska

- kunna söka och hitta mångsidigt samhälls- och ekonomirelaterat och aktuellt material i olika källor, också med hjälp av digitala verktyg, samt kunna tolka och kritiskt granska verbal, visuell och statistisk information
- kunna bilda sig mångsidigt motiverade åsikter om värdebaserade och kontroversiella samhällsrelaterade och ekonomiska frågor
- kunna beskriva samband mellan komplexa samhällsfenomen, jämföra alternativa modeller för samhällsutveckling och ekonomisk utveckling samt bedöma olika motiv bakom och följer av samhällsbeslut och -åtgärder ur olika befolkningsgruppers och miljöns perspektiv.

Bedömning

Bedömningen i samhällslära ska basera sig på hur väl de allmänna målen för ämnet har uppnåtts, med fokus på målen och det centrala innehållet för respektive modul. Bedömning och respons under läroprocessen stödjer den studerande att bli medveten om sitt eget lärande och kunnande och hjälper hen att utveckla sina arbetssätt för att erhålla kunskaper och färdigheter som är utmärkande för samhälleligt tänkande.

Bedömningen i samhällslära ska basera sig på hur väl den studerande behärskar kunskaper och färdigheter som är specifika för samhälleligt tänkande och samhällelig verksamhet: förmåga att förstå principerna för hur samhällsrelaterad kunskap är uppbyggd, förstå fenomen inom samhället och ekonomin och deras bakomliggande orsaker och följer samt kritiskt bedöma samhället och ekonomin och tolkningar och alternativa lösningar som berör deras utveckling.

Bedömningen ska fokusera på den studerandes färdigheter att hantera samhällsrelaterad kunskap, som att söka information från olika källor, skilja mellan väsentliga och oväsentliga fakta samt använda den kunskapen för att bilda sig en välgrundad åsikt. I bedömningen ska man beakta den studerandes förmåga att söka, förstå, bedöma och tillämpa samhällsrelaterad kunskap, att bilda strukturerade helheter av sina kunskaper samt att producera faktatext som är karakteristisk för läroämnet. Bedömningen ska grunda sig på mångsidig utvärdering av den studerandes kunskaper och förmåga att tillämpa sina kunskaper i praktiken.

Studieavsnitt

Det finländska samhället, 2 sp (SL01)

Studieavsnittets moduler

- Det finländska samhället, 2 sp (YH1), Obligatorisk

Mål

Det finländska samhället

- kunna läsa och producera faktatext som är karakteristisk för läroämnet
- förstå grundstrukturerna i det finländska samhället
- känna till grundläggande medborgerliga rättigheter, medel och möjligheter att påverka samt kunna agera som en aktiv medborgare och bli intresserad av att delta i samhället
- känna till välfärds- och rättsstatens grundpelare och kunna jämföra olika välfärdsmodeller i Norden, Europa och på andra håll i världen
- kunna granska och bedöma samhällelig påverkan i medierna
- kunna analytiskt granska demokratins möjligheter och utmaningar ur olika synvinklar
- kunna kritiskt granska samhällsrelaterad kunskap och motiveringar till samhällsbeslut på lokal och nationell nivå samt bedöma hur de påverkar olika befolkningsgrupper och samhällsaktörer
- kunna planera olika sätt att ändamålsenligt utöva politiskt medborgarinflytande för att lösa lokala, nationella och internationella frågor.

Centralt innehåll

Det finländska samhället

Det finländska samhällets struktur

- Finlands demografiska och sociala befolkningsstruktur
- faktorer som påverkar förändringar i befolkningsstrukturen

Demokrati och rättsstat

- mänskliga rättigheter, grundläggande medborgerliga rättigheter och skyldigheter
- rättsväsendet, domsrätten och ordningsmakten

Välbefinnande och jämlikhet

- jämlikhet, likabehandling och rättvisa i samhället
- den nordiska välfärdsstatens uppgifter, fördelar och utmaningar

Makt, deltagande och påverkan

- olika former av maktutövande i samhället, demokratiskt beslutsfattande och det finländska avtalssamhället
- medborgarnas påverkningsmedel och betydelsen av ett aktivt medborgarskap
- den lokala och statliga beslutsprocessen i Finland
- medias förändrade betydelse och mediepåverkan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet länkas till kompetens i välbefinnande genom mångfalden i det finländska samhället. Under studieavsnittet kommer vi att studera individens och samhällets ansvar och diskutera det finländska välfärdssamhällets uppbyggnad och funktion genom att jämföra det

med andra välfärdsstatsmodeller. Att förstå hur det finländska samhället fungerar främjar den studerandes välbefinnande och utveckling till en samhällsmedlem. Den studerande lär sig om politiskt beslutsfattande, offentliga tjänster, socialpolitik och ekonomiskt hållbar konsumtion.

Studieavsnittet betonar mångsidiga sätt att producera och publicera information. Vi övar på faktabaserad argumentation i diskussioner, debatter och essäsvår. Arbetssätten syftar till att stärka den studerandes sociala färdigheter och samarbetsförmåga samt till att stödja utvecklingen av arbetslivsfärdigheterna. Att framhäva vikten av yttrandefrihet genom att jämföra olika historiska och samtida samhällen är en väsentlig del av den kommunikativa kompetensen.

Utgångspunkten för studieavsnittet är uppskattning och förståelse av forskningsbaserad information. Utifrån denna kunskap kan den studerande bilda grundade tolkningar och slutsatser utifrån tillgängliga forskningsdata och vetenskapsområdets sätt att konstruera information. Under studieavsnittet använder den studerande centrala begrepp inom samhällslära och övar på en ansvarsfull medborgares färdigheter genom att följa och delta i samhällsdebatten.

Under studieavsnittet stärks den studerandes förmåga att se förändringarna i det finländska samhället som ett resultat av mänsklig verksamhet. Den studerande skapar sig en uppfattning om sina egna möjligheter att påverka dagens och framtidens samhällen.

Under studieavsnittet stärks den studerandes förståelse för hur politiska beslut och samhällsstrukturer kan förhindra eller möjliggöra en hållbar livsstil. Denna kunskap behöver den studerande på sin väg mot en mer hållbar framtid.

Under studieavsnittet kommer vi att titta på ömsesidigt beroende och globalisering ur ett människorättsligt, demokratiskt, politiskt, säkerhetsmässigt och ekonomiskt perspektiv. Den globala och kulturella kompetensen återspeglas indirekt i den sociala mångfalden och syns till exempel i förändringarna i det finländska samhället. Vi diskuterar identitetspolitik och kulturella uppdelningar, vilket hjälper den studerande att förstå diskussionen om nationella och kulturella teman i samhället.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet fokuserar på utvecklingen av den studerandes färdigheter och kunskaper i samhällslära. Dessa färdigheter omfattar bland annat förvärv, bedömning och tolkning av samhällsrelaterad kunskap, färdigheter i samhällsdebatt och argumentation, textfärdigheter och förmågan att tillämpa samhällsrelaterad kunskap.

Som verktyg för bedömningen används olika bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, självvärdering, materialbaserade uppgifter, framtagning av presentationer, projektuppgifter, medieövervakningsuppgifter och andra metoder som valts under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande från studieavsnittets början så att bedömningen vägleder och stödjer den studerande i rätt riktning i förhållande till periodens huvudmål. Den mångsidiga kompetensen kommer att bedömas tillsammans med andra mål.

Ekonomikunskap, 2 sp (SL02)

Studieavsnittets moduler

- Ekonomikunskap, 2 sp (YH2), Obligatorisk

Mål

Ekonomikunskap

Målen för modulen är att den studerande ska

- *förstå och bli intresserad av att följa nyheter som berör ekonomi*
- *känna till samhällsekonomin principer och begrepp*
- *kunna tolka statistik och diagram gällande ekonomi*
- *förstå betydelsen av arbete och företagsamhet för ekonomin och samhället*
- *kunna fatta välgrundade ekonomiska beslut samt ha kontroll över och planera sin egen ekonomi*
- *kunna granska ekonomiska frågor även ur ett etiskt perspektiv samt förstå att Finland är en del av den globala ekonomin*
- *kunna kritiskt analysera argument i en ekonomisk debatt och kunna analysera olika alternativ till ekonomisk-politiska lösningar samt bakgrunden till och följderna av dem.*

Centralt innehåll

Ekonomikunskap

Samhällsekonomin och dess aktörer

- *grundläggande ekonomiska begrepp, den ekonomiska kunskapens natur och hur den uppstår*
- *det samhällsekonomiska kretsloppet samt växelverkan mellan privathushåll, företag och samhällsekonomi*
- *skötseln av den egna ekonomin: sparande, konsumtion och skuldsättning*

Marknader, konjunkturer och näringsliv

- *fri konkurrens och prisbildning på marknaden*
- *arbete, företagsamhet och företag*
- *Finland som del av den globala ekonomin*
- *finansieringsmarknaden, sparande, placering och riskhantering*
- *störningar i ekonomin, konjunkturväxlingar samt deras bakgrund och följder*

Ekonomisk politik

- *utgångspunkter, fördelar och problem med hållbar ekonomisk tillväxt*
- *den offentliga ekonomin och dess balans*
- *aktörer, metoder och utmaningar inom den ekonomiska politiken*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Att förstå hur samhället och ekonomin fungerar främjar den studerandes eget välbefinnande. Den studerande lär sig till exempel om beskattning, sparande, konsumtion och om att förstå och hantera sin egen ekonomi.

I detta studieavsnitt betonar vi mångsidiga sätt att producera och publicera information och övar på faktabaserad argumentation. Den studerandes kommunikativa kompetens stärks till exempel genom att utarbeta reflekterande essäsvår om studieavsnittets innehåll eller genom att öva på att

motivera olika ekonomisk-politiska strategier. I studierna används arbetsformer som stärker den studerandes sociala kompetens och samarbetsförmåga.

Utgångspunkten för studieavsnittet Ekonomikunskap är uppskattning och förståelse av forskningsbaserad information utifrån vilka den studerande kan bilda motiverade tolkningar och slutsatser. Tolkningen bör baseras på tillgängliga bevis och vetenskapsområdets sätt att konstruera information. Den studerande använder centrala begrepp inom ekonomiska vetenskaper och övar på textfärdigheter som är typiska för olika vetenskapsområden samt på att tolka statistik och grafer.

Ekonomikunskap stärker förståelsen för hur politiska beslut och sociala samhälleliga strukturer kan förhindra eller möjliggöra en hållbar livsstil. Den studerande stärker sin förståelse för till exempel den ekonomiska tillväxtens möjligheter och gränser, ekonomins miljöpåverkan och cirkulär ekonomi.

Under studieavsnittet Ekonomikunskap undersöks ömsesidigt beroende och globalisering, särskilt ur ett människorättsligt, demokratiskt, politiskt, säkerhetsmässigt och ekonomiskt perspektiv. Under studieavsnittet skaffar sig den studerande kunskaper om den ekonomiska globaliseringens utveckling och konsekvenser och om Finland som en del av den globala ekonomin.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet fokuserar på utvecklingen av den studerandes färdigheter och kunskaper i samhällslära. Dessa färdigheter omfattar bland annat förvärv, bedömning och tolkning av samhällsrelaterad kunskap, färdigheter i samhällsdebatt och argumentation, textfärdigheter och förmågan att tillämpa samhällsrelaterad kunskap.

Som verktyg för bedömningen används olika bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, självvärdering, materialbaserade uppgifter, framtagning av presentationer, projektuppgifter, medieövervakningsuppgifter och andra metoder som valts under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande från studieavsnittets början så att bedömningen vägleder och stödjer den studerande i rätt riktning i förhållande till periodens huvudmål. Den mångsidiga kompetensen kommer att bedömas tillsammans med andra mål.

Finland, Europa och en värld i förändring, 2 sp (SL03)

Studieavsnittets moduler

- Finland, Europa och en värld i förändring, 2 sp (YH3), Obligatorisk

Mål

Finland, Europa och en värld i förändring

Målen för modulen är att den studerande ska

- *få en bred överblick av globaliseringen och Finlands ställning som en del av den*
- *förstå europeiska och internationella avtalsbaserade former för samarbete och bildande av nätverk*

- få insikt i Europeiska unionens verksamhet och kunna söka och kritiskt bedöma information om den
- förstå sina möjligheter att påverka och kunna agera som EU- och världsmedborgare
- kunna analysera vilka fördelar och nackdelar globaliseringen och den europeiska integrationen medför i det egna livet och för Finlands ekonomiska och politiska system
- kunna analysera och bedöma förändringar i och hot mot medborgarnas säkerhet och den internationella säkerhetsmiljön och möjligheter att avvärja dem.

Centralt innehåll

Finland, Europa och en värld i förändring

Globala utmaningar, globalisering och bildande av nätverk

- miljön, klimatförändringen, befolkningen och en hållbar framtid
- aktörer och möjligheter inom det internationella samarbetet
- Finland och Norden som en del av globala nätverk
- medborgarskap och medborgarinflytande i Europa och globalt

Europeisk identitet och den europeiska integrationen

- den europeiska identiteten, värderingar och pluralistiska samhällen
- Finland som en del av EU:s beslutsfattande
- EU:s ekonomiska politik och regionpolitik
- EU som global aktör

Säkerheten i en verksamhetsmiljö i förändring

- lokal och nationell säkerhet
- Finlands och EU:s säkerhetspolitik
- nya hot mot säkerheten och möjligheter att avvärja dem

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stödjer förståelsen av den egna identiteten och synliggör mångfalden av identiteter i Europa. Den studerande lär sig om europeisk identitet och globalt medborgarskap och förstår Finland som en del av Europa och den globala världen. Studerande bekantar sig med begreppet säkerhet och förstår Finlands säkerhetspolitik som en del av den bredare europeiska säkerhetsmiljön.

Under studieavsnittet betonar vi mångsidiga sätt att producera och publicera information och övar på faktabaserad argumentation. Den studerande övar på att producera olika texter och bekantar sig med yttrandefrihetens aktuella läge. Under studieavsnittet använder vi arbetsformer som tränar den studerandes social kompetens och samarbetsförmåga.

Under studieavsnittet bekantar vi oss med samhällsvetenskapliga begrepp och använder dem. Den studerandes förmåga att tolka samhällsdebatten och delta i den på ett ansvarsfullt sätt stärks. Den studerande bekantar sig med informationspåverkan och identifierar när han/hon själv är föremål för påverkan och övar på källkritik vid tolkning av olika medietexter.

Studieavsnittet hjälper den studerande att förstå de samhällsförändringar som människans verksamhet leder till och att uppfatta sina egna möjligheter att påverka dagens och framtidens samhällen. Den studerande bekantar sig med den europeiska integrationens historia och globala nätverk. Den studerande förstår vilka möjligheter till påverkan medborgarna i Europa har och bildar sig en uppfattning om spelreglerna inom internationell påverkan.

Studieavsnittet stärker den studerandes förståelse för hur politiska beslut och samhällsliga strukturer kan förhindra eller möjliggöra en hållbar livsstil både lokalt och globalt. Under studieavsnittet studerar vi den globala ekonomin och dess utveckling, internationellt samarbete och interaktion samt olika samhällens verksamhet. Den studerande känner till globaliseringens effekter på miljön.

Kärninnehållet i studieavsnittet är en översikt över globala nätverk utifrån mänskliga rättigheter, demokrati, politik, säkerhet och ekonomiska perspektiv. Studerande förstår fördelarna och nackdelarna med globaliseringsutvecklingen och dess konsekvenser för säkerheten på individuell, samhällslig och global nivå.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet fokuserar på utvecklingen av den studerandes färdigheter och kunskaper i samhällslära. Dessa färdigheter omfattar bland annat förvärv, bedömning och tolkning av samhällsrelaterad kunskap, färdigheter i samhällsdebatt och argumentation, textfärdigheter och förmågan att tillämpa samhällsrelaterad kunskap.

Som verktyg för bedömningen används olika bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, självvärdering, materialbaserade uppgifter, framtagning av presentationer, projektuppgifter, medieövervakningsuppgifter och andra metoder som valts under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande från studieavsnittets början så att bedömningen vägleder och stödjer den studerande i rätt riktning i förhållande till periodens huvudmål. Den mångsidiga kompetensen kommer att bedömas tillsammans med andra mål.

Lagkunskap, 2 sp (SL04)

Studieavsnittets moduler

- Lagkunskap, 2 sp (YH4), Valfri

Mål

Lagkunskap

Målen för modulen är att den studerande ska

- *känna till Finlands rättsordning och de principer för juridiskt tänkande som styr dess verksamhet*
- *kunna söka, tolka och använda relevant juridisk information*
- *känna till sina rättigheter och skyldigheter som medborgare, arbetstagare och konsument samt kunna tillämpa sin kunskap i frågor som berör vanliga rättsliga ärenden*
- *kunna analysera juridiska frågor i den offentliga debatten samt de synpunkter som lyfts fram där.*

Centralt innehåll

Lagkunskap

Rättsordningens grunder

- *juridiska grundbegrepp och grundläggande friheter och rättigheter*
- *källor till juridisk information och användningen av dem*
- *rätt och rättvisa som samhällsfenomen*
- *rättsordningen och domstolsväsendet*

Grunderna för medborgarnas vanligaste rättshandlingar inom följande rättsområden

- *avtals- och skadeståndsrätt*
- *familje- och kvarlåtenskapsrätt*
- *förmögenhetsrätt*
- *upphovsrätt och konsumenträtt*
- *arbetsrätt*
- *avtalsrätt som berör boende*
- *förvaltningsrätt och god förvaltningssed*
- *process- och straffrätt*
- *miljörätt*

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet ger den studerande möjlighet att reflektera över sin egen roll i samhället och över sitt samhälleliga och individuella ansvar som samhällsmedlem. Studerandena bekantar sig med samhällets spelregler och medborgarnas grundläggande rättigheter. Å andra sidan är också färdigheter som påverkar ens eget välbefinnande, såsom att skriva ett anställningsavtal eller känna till konsumentskyddet, en del av studieavsnittets innehåll. Studieavsnittet Lagkunskap stödjer den studerandes livskompetens.

Under studieavsnittet använder vi exempelfall för att hjälpa till att belysa ämnet och den studerande får möjlighet att fördjupa diskussionen utifrån olika exempel. Vi övar på argumentation baserad på juridisk terminologi. Ett möjligt arbetssätt är att besöka en tingsrättsförhandling där studerandena observerar det de lärt sig under lektionerna i en autentisk miljö.

Juridisk information baseras på exakta begrepp och språkbruk, vilka studeras under studieavsnittet. Exempelfall granskar med hjälp av välgrundade slutsatser ur juridikens perspektiv. Reflektion över rättsfall utvecklar den studerandes kreativa tänkande, argumentationsförmåga och problemlösningsförmåga.

Samhället behandlas ur rättssystemets och lagstiftningens perspektiv. Studieavsnittet stödjer den studerandes utveckling till ett ansvarsfullt aktörskap i samhället.

Studieavsnittet Lagkunskap lyfter fram etiska frågeställningar på vilka vi överväger lösningar. Under studieavsnittet berörs miljölagstiftningen och miljövärden tas upp i diskussionen om grundläggande rättigheter.

Under studieavsnittet kommer vi att bekanta oss med det finländska rättssystemet som behandlas som en del av rättsstaten och det demokratiska samhället. Den studerande lär sig den historiska bakgrunden till det finländska rättssystemet. Den studerande förstår hur Europeiska unionen och internationella avtal påverkar den finska lagstiftningen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål.

Bedömningen av studieavsnittet fokuserar på utvecklingen av den studerandes färdigheter och kunskaper i samhällslära. Dessa färdigheter omfattar bland annat förvärv, bedömning och tolkning av samhällsrelaterad kunskap, färdigheter i samhällsdebatt och argumentation, textfärdigheter och förmågan att tillämpa samhällsrelaterad kunskap.

Som verktyg för bedömningen används olika bedömningsmetoder. I bedömningen kan man använda bland annat olika prov, självvärdering, materialbaserade uppgifter, framtagning av presentationer, projektuppgifter, medieövervakningsuppgifter och andra metoder som valts under studieavsnittet. Principerna och målen för bedömningen ska vara tydliga för den studerande från studieavsnittets början så att bedömningen vägleder och stödjer den studerande i rätt riktning i förhållande till periodens huvudmål. Den mångsidiga kompetensen kommer att bedömas tillsammans med andra mål.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Projektstudieavsnitt, 2 sp (SL05)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför

den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning. Bedömningen baseras på den studerandes aktiva deltagande i lektionerna samt hens arbete i de gemensamma uppgifterna och projekten.

Valfritt studieavsnitt på stadsnivå: Repetition för abiturienter, 2 sp (SL06)

Mål

Lokal precisering

- Målet för studieavsnittet är att den studerande ska fördjupa målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar vid varje gymnasium, definieras målen för studieavsnittet i början av studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen fastställs vid varje gymnasium.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Studieavsnittet stöder målen för mångsidig kompetens som uppnås under lärokursen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningskriterierna för studieavsnittet avtalas i början av studieavsnittet. Den formativa bedömningen stödjer och vägleder lärandet och som en del av den formativa bedömningen utför den studerande självvärdering. Den studerande identifierar sin egen kompetens och sätter upp mål för sitt lärande utifrån studieavsnittets mål och sin egen studieplan. Under studieavsnittet bedömer den studerande hur han eller hon uppnår sina mål. Vitsord eller prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning. Bedömningen baseras på den studerandes aktiva deltagande i lektionerna samt hens arbete i de gemensamma uppgifterna och projekten.

Vår värld idag, 2 sp (SL07)

Mål

Lokal precisering

- fördjupa sig i olika aktuella frågor
- förstå kopplingen mellan olika fenomen i samhället och den historiska bakgrunden till dessa fenomen
- utveckla förmågan att diskutera och debattera samhällsfrågor
- utveckla förmågan att källkritiskt granska olika mediers bevakning av händelser i samhället

Centralt innehåll

Lokal precisering

- aktuella frågor
- analys av olika samhällsfrågor
- placering av frågor i ett historiskt perspektiv

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Genom att diskutera aktuella samhällsfrågor och öva på att debattera utvecklas studerandes kommunikativa kompetens under studieavsnittet. Vi övar på faktabaserad argumentation i diskussioner och debatter. Arbetssätten syftar till att stärka den studerandes sociala färdigheter och samarbetsförmåga samt till att stödja utvecklingen av arbetslivsfärdigheterna.

Under studieavsnittet stärks den studerandes förmåga att se förändringarna i samhället som ett resultat av mänsklig verksamhet. Den studerande skapar sig en uppfattning om sina egna möjligheter att påverka dagens och framtidens samhällen.

Under studieavsnittet utvecklar studerande sin förmåga att förstå olika kulturer och ideologier genom att studera och analysera samhällsfrågor ur ett globalt perspektiv.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen av studieavsnittet fokuserar på utvecklingen av den studerandes färdigheter och kunskaper i samhällslära. Dessa färdigheter omfattar bland annat förvärv, bedömning och tolkning av samhällsrelaterad kunskap, färdigheter i samhällsdebatt och argumentation, textfärdigheter och förmågan att tillämpa samhällsrelaterad kunskap.

Som verktyg för bedömningen används olika bedömningsmetoder. Prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

Aktuell samhällsdebatt, 2 sp (SL08)

Mål

Lokal precisering

- bli stimulerad till engagemang och aktivt intresse för aktuella samhällsfrågor

- utveckla förmågan att samarbeta och planera ett projekt
- utveckla förmågan att källkritiskt granska hur olika samhällsfrågor behandlas i olika medier
- utveckla förmågan att diskutera och debattera samhällsfrågor

Centralt innehåll

Lokal precisering

- bevakning av aktuella samhällsfrågor
- övning kring hur en debatt förs
- planering och genomförande av en eller flera debatter

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Genom att diskutera aktuella samhällsfrågor och öva på att debattera utvecklas studerandes kommunikativa kompetens under studieavsnittet. Vi övar på faktabaserad argumentation i diskussioner och debatter. Arbetsätten syftar till att stärka den studerandes sociala färdigheter och samarbetsförmåga samt till att stödja utvecklingen av arbetslivsfärdigheterna.

Under studieavsnittet stärks den studerandes förmåga att se förändringarna i samhället som ett resultat av mänsklig verksamhet. Den studerande skapar sig en uppfattning om sina egna möjligheter att påverka dagens och framtidens samhällen.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen av studieavsnittet fokuserar på utvecklingen av den studerandes färdigheter och kunskaper i samhällslära. Dessa färdigheter omfattar bland annat förvärv, bedömning och tolkning av samhällsrelaterad kunskap, färdigheter i samhällsdebatt och argumentation, textfärdigheter och förmågan att tillämpa samhällsrelaterad kunskap.

Som verktyg för bedömningen används olika bedömningsmetoder. Prestationsanteckning ges för studieavsnittet.

7.22. Ekonomi och företagsamhet (EKO)

Läroämnets uppdrag

Undervisningen i ekonomi och företagsamhet fördjupar och utvecklar den studerandes kunskaper i affärsverksamhet, företagsamhet och den globala ekonomin och ger förutsättningar att utveckla sina bussiness- och entreprenöriella färdigheter. Ämnet ger den studerande en överblick av olika former av affärsverksamhet, ekonomi samt arbetsliv och företagande och utvecklar förståelsen för entreprenörskapets betydelse för samhällsutvecklingen. Ämnet ekonomi och företagsamhet främjar den studerandes arbetslivsfärdigheter genom aktiv kontakt med näringslivet och den tredje sektorn.

Ämnet har sin grund i företagsekonomi, men greppet är tvärvetenskapligt och undervisningen har en stark anknytning till modersmål och litteratur, samhällslära, historia och geografi, men även andra kunskapsområden och färdigheter från ämnena såsom bildkonst, media och retorik ingår.

Undervisningen i de olika studieavsnitten bygger på aktivt deltagande i form av olika uppgifter och syftet är att främja öppenhet för företagande, kreativitet och innovationsförmåga. I undervisningen presenteras de olika skedena i en målinriktad process och genom praktiska övningar, utvecklas de studerandes färdigheter i att skapa, utveckla och målinriktat driva olika projekt.

Vikten av god kommunikation betonas även i undervisningen som fördjupat granskar olika sätt att kommunicera, samt ger de studerande verktyg att utveckla sina kommunikationsfärdigheter.

Studieavsnittet "Ett år som företagare" ska ge de studerande en möjlighet att genom grundandet av ett företag konkret utveckla kunskaper i företagsekonomi, samarbete och kommunikation samt problemlösning.

Mål

De allmänna målen för undervisningen i ekonomi och företagsamhet är att den studerande ska

- lära sig grunderna i försäljning och marknadsföring samt att bekanta sig med olika globala businesskulturer
- bli medveten om olika kommunikationsstilar och att utveckla sina kommunikativa färdigheter
- fördjupa sin kunskap om olika förhandlingsfärdigheter och -tekniker, och att bli medveten om hur dessa färdigheter kan användas i

arbetslivet

- utveckla förmågan till teamwork, interaktion och ledarskap samt att förstå vikten av att skapa nätverk i framtiden
- lära sig om olika verksamhetsmiljöer och om internationell affärsverksamhet samt förstå hur frihandel och protektionism påverkar

den internationella handeln

- lära sig om globala megatrender och cirkulär ekonomi samt de affärstillfällen som de medför
- känna till olika placeringsalternativ och förstå kopplingen mellan risk och avkastning samt bankernas finansiella roll i samhället
- förstå hur ett företag kan finansiera sin verksamhet och känna till faktorer som inverkar på ett företags lönsamhet
- få kunskaper och färdigheter för ett kommande arbetsliv, samt insikter i hur man kan öka sitt välmående i arbetslivet

Undervisningen i ekonomi och företagsamhet stödjer målen i gymnasieutbildningen om att utveckla studerandes färdigheter för fortsatta studier och arbetslivet, samt att stärka den studerandes företagsamhet och entreprenörsattityd.

Bedömning

Bedömningen i ämnet ekonomi och företagsamhet ska basera sig på hur väl de allmänna målen för ämnet har uppnåtts, med fokus på målen och det centrala innehållet för respektive modul. Bedömning och respons under läroprocessen stödjer den studerande att bli medveten om sitt eget lärande och kunnande och hjälper i utvecklingen av arbetssätt för att erhålla kunskaper och färdigheter.

I bedömningen ska man beakta den studerandes förmåga att söka, förstå, bedöma och tillämpa relevant kunskap, att bilda strukturerade helheter av sina kunskaper. Bedömningen ska grunda sig på mångsidig utvärdering av den studerandes kunskaper och förmåga att tillämpa sina kunskaper i praktiken. Studieavsnitten bedöms med prestationsanteckning.

Mångsidiga kompetenser

Kompetens för välbefinnande

Läroämnet utvecklar den studerandes kompetens för välbefinnande genom att identifiera och använda egna styrkor och därigenom bygga upp en stark identitet i en föränderlig värld.

Kommunikativ kompetens

Ekonomi och företagsamhet fördjupar den kommunikativa kompetensen genom att utveckla den studerandes sociala färdigheter och fördjupa kunskaperna om interaktion och kommunikation i såväl teori som praktik, individuellt och i grupp.

Tvärvetenskaplig och kreativ kompetens

Tvärvetenskaplig och kreativ kompetens stärks inom läroämnet bland annat genom samarbete med aktörer inom tredje sektorn såsom organisationer och företag. Ekonomi och företagsamhet stärker den studerandes multilitteracitet samt ett källkritiskt förhållningssätt genom mångsidig undervisning, samt ett tvärvetenskapligt samarbete som sporrar den studerande att koppla samman saker på nya, kreativa sätt.

Samhällelig kompetens

Samhällelig kompetens är en av de viktigaste byggstenarna i läroämnet. Centrala innehåll i läroämnet är erfarenheter av delaktighet, påverkan, arbete och en reflektion kring dessa.

Målet är öka den studerandes kunskap om arbete, arbetsliv och företagsamhet, samt att ge verktyg för att stärka viljan och kompetensen att verka som en aktiv, initiativtagande och ansvarsfull medborgare i ett samhälle i ständig förändring.

Etisk kompetens och miljökompetens

Ekonomi och företagsamhet fokuserar också på de möjligheter och utmaningar som globaliseringen innebär såväl i närmiljön som på global nivå. Läroämnet fördjupar den studerandes förståelse för cirkulär ekonomi och megatrender inom världsekonomin. På detta sätt stärks den studerandes etiska kompetens och miljökompetens.

Global och kulturell kompetens

Att studiematerialet är på olika språk och från olika delar av världen stärker en världsmedborgarattityd och ger den studerande färdigheter att fungera i olika slags kulturella och språkliga miljöer och sammanhang, vilket stärker den globala och kulturella kompetensen.

Studieavsnitt

Privatekonomi, 2 sp (EKO01)

Mål

Lokal precisering

- bättre kunna kontrollera och ta ansvar för den egna ekonomin
- lära sig olika sätt att tjäna pengar
- lära sig om ansvarsfull konsumering
- förstå hur placeringar, försäkringar och låntagande fungerar

Centralt innehåll

Lokal precisering

- ekonomiska fenomen
- att tjäna pengar
- konsumering
- lån
- att spara pengar
- placering
- försäkring

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet stöder utvecklandet av den samhällseliga kompetensen genom att studerande får undersöka hur banker och företag kan påverka dagens och framtidens samhällen.

Den globala och kulturella kompetensen utvecklas under studieavsnittet genom att studerande bekantar sig med olika ekonomiska fenomen i den globala marknaden, för att bättre förstå hur det påverkar vårt egna samhälle.

Studieavsnittet befrämjar den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen då innehållet i studieavsnittet konkret visar betydelsen av kunskaper i ekonomi, historia och språk vid etablerandet av globala affärskontakter.

Genomförandet av studieavsnittet innebär att de studerande självständigt utvecklar till marknadsföring och kommersialisering riktade lösningar. Denna process kräver innovationsförmåga och identifierande av egna styrkor vilket gynnar stärkandet av den egna identiteten och kompetensen för välbefinnande.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen baseras på den studerandes aktiva deltagande i lektionerna samt hans arbete i de gemensamma uppgifterna och projekten. Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

Framtidens arbetsliv, 2 sp (EKO02)

Mål

Lokal precisering

- förstärka sina arbetslivskompetenser
- fördjupa sin kunskap om processen då man söker ett jobb
- få verktyg för att bli bättre på att planera sin framtid
- fördjupa sina interaktionskunskaper, bland annat samarbets- och förhandlingskunnande
- lära sig mer om arbetsvälmående

Centralt innehåll

Lokal precisering

- arbetslivkunskaper

- styrkor och egen kompetens
- jobbsökande
- välmående på jobbet
- kommunikation och växelverkan
- förhandlingsfärdigheter

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Genom att lära oss mer om interaktion och kommunikation utvecklas vår kommunikativa kompetens. Genom diskussion i olika former utvecklas sociala färdigheter och färdigheter i att lära oss tillsammans och av varandra.

Genom att vi fördjupar oss i arbetslivsfärdigheter utvecklas vi både som individer och som en del av en grupp. Studieavsnittet har ett stort fokus på arbetslivsfärdigheter och företagande.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på aktivt deltagande i form av både inlämningsuppgifter och aktiv timaktivitet under kursens lopp. Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

Företagsekonomi, 2 sp (EKO03)

Mål

Lokal precisering

- bekanta sig med företagande
- lära sig initiativtagande, organisering, planering och kreativitet
- förstå företagandets betydelse för individen och samhället
- lära sig känna igen sina egna styrkor, observera företagsverksamhetsmöjligheter och förverkliga egna ideér
- bli införstådd med betydelsen av ansvarsfull affärsverksamhet och cirkulär ekonomi

Centralt innehåll

Lokal precisering

- grunderna i företagande
- företagstyper
- försäljning, kundbetjäning och marknadsföring
- utvecklandet av egna affärsidéer
- ansvarsfull affärsverksamhet och cirkulär ekonomi

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studieavsnittet befrämjar den tvärvetenskapliga och kreativa kompetensen då innehållet i studieavsnittet konkret visar betydelsen av kunskaper i ekonomi, matematik, samhällslära och språk i drivandet av företag.

Den etiska kompetensen och miljökompetensen utvecklas under studieavsnittet genom att studerande lär sig om ansvarsfull affärsverksamhet och cirkulär ekonomi.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på aktivt deltagande i form av både inlämningsuppgifter och aktiv timaktivitet under kursens lopp. Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

Ett år som företagare, 2 sp (EKO04)

Mål

Lokal precisering

- stärka sin förmåga till teamwork, interaktion och ledarskap samt förstå vikten av att skapa nätverk i framtiden
- få utmärkta kunskaper och färdigheter för arbetslivet samt insikt om ekonomiförvaltning
- ha meningsfulla saker att göra som stärker självförtroendet och stöder karriärplaneringen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- utarbetande av en affärsidé, startande och drivande ett UF-företag
- marknadsföring
- lönsamhet i företag
- beskattning, bokföring och redovisning

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

I studieavsnittet utvecklar studerande sin tvärvetenskapliga och kreativa kompetens genom att utarbeta en affärsidé, starta och driva ett UF-företag under ett läsår.

Genom att identifiera och använda egna styrkor för att bygga upp en egen affärsidé och UF-företag utvecklar studerande sin kompetens för välbefinnande.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningen av studieavsnittet grundar sig på aktivt deltagande under lektion och i UF-företagets verksamhet. Studieavsnittet bedöms med prestationsanteckning.

7.23. Informationsteknik (ITK)

Läroämnets uppdrag

Studier i informationsteknik introducerar studeranden i programmering och ger hen förmåga att använda olika datatekniska applikationer och producera olika digitala innehåll. Studier i informationsteknik hjälper studeranden att förstå betydelsen av informationsteknik i samhället och

upptäcka hur nödvändig den är inom olika branscher som till exempel inom teknik, ekonomi-, samhälls- och naturvetenskaper.

Mål

Det främsta målet för studierna i informationsteknik är att den studerande ska

- få positiva erfarenheter av lärandet och vänja sig vid att arbeta ihärdigt
- få viktiga informationstekniska färdigheter
- förstå vikten av informationsteknik i dagens samhälle som en självständig vetenskapsgren och som ett användbart instrument för utvecklingen av andra vetenskapsgrenar
- kunna bygga upp en grund för fortsatta studier

Bedömning

Genom uppmuntrande respons främjas studerandens informationstekniska färdigheter och utveckling av självkänsla och upprätthålls och stärks motivationen att studera.

Vid bedömningen uppmärksammas hur informationsteknisk kompetens och färdighet har utvecklats och arbetssättet.

Mångsidiga kompetenser

Kompetens för välbefinnande

Studier i informationsteknik stärker studerandens självkänsla och uppmuntrar studeranden att experimentera och arbeta ihärdigt. Dessutom ger det erfarenheter av framgång som främjar välbefinnandet.

Kommunikativ kompetens

Det är bra att göra övningar inom informationsteknik i samarbete med andra studerande då det förbättrar förmågan till interaktion.

Tvärvetenskaplig och kreativ kompetens

Övningarna kombinerar ämnesområden inom flera olika branscher, och för det behövs ofta mångsidiga färdigheter så studerandens tvärvetenskaplig och kreativa kompetens tränas.

Samhällelig kompetens

Betydelsen av informationsteknik och mångsidiga tillämpningsområden i dagens samhälle hjälper studeranden att utveckla sitt kunnande inom samhällliga, etiska, miljörelaterade, globala och kulturella områden.

Etisk kompetens och miljökompetens

Betydelsen av informationsteknik och mångsidiga tillämpningsområden i dagens samhälle hjälper studeranden att utveckla sitt kunnande inom samhällliga, etiska, miljörelaterade, globala och kulturella områden.

Global och kulturell kompetens

Betydelsen av informationsteknik och mångsidiga tillämpningsområden i dagens samhälle hjälper studeranden att utveckla sitt kunnande inom samhällliga, etiska, miljörelaterade, globala och kulturella områden.

Studieavsnitt

Programmering 1 (1-2 sp), 2 sp (ITK01)

Mål

Lokal precisering

- bekanta sig med programmering och skapa enkla program

Centralt innehåll

Lokal precisering

- programmeringens grundbegrepp såsom variabel, villkorsstruktur, slinga, datastruktur, funktioner/metoder Programmering övas till exempel med programspråket Python

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studeranden tränar färdigheter att använda tvärvetenskaplig och skapande kompetens.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål. Studieavsnittets omfattning är 1–2 studiepoäng. Studieavsnittet bedöms med en prestationsnotering (avlagt eller godkänt) och kunskapsprovets omfattning avgör antalet studiepoäng. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Programmering 2 (1-2 sp), 2 sp (ITK02)

Mål

Lokal precisering

- programmeringsvana och skrivande av program

Centralt innehåll

Lokal precisering

- programmeringens grundbegrepp såsom variabel, villkorsstruktur, slinga, datastruktur, funktioner/metoder Programmering övas till exempel med programspråket Java

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studeranden tränar färdigheter att använda tvärvetenskaplig och skapande kompetens.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Studieavsnittets omfattning är 1–2 studiepoäng. Studieavsnittet bedöms med en prestationsnotering (avlagt eller godkänt) och kunskapsprovets omfattning avgör antalet studiepoäng. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Elektronik och robotik (1–2 sp), 2 sp (ITK03)

Mål

Lokal precisering

- inblick i elektronik och robotik och kontroll av funktionen av en apparat med programmering

Centralt innehåll

Lokal precisering

- elektroniska komponenter och programmering till exempel med elektronikplattformen och programmeringsmiljön Arduino

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studeranden tränar färdigheter att använda tvärvetenskaplig och skapande kompetens.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Studieavsnittets omfattning är 1–2 studiepoäng. Studieavsnittet bedöms med en prestationsnotering (avlagt eller godkänt) och kunskapsprovets omfattning avgör antalet studiepoäng. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

Informationsteknik-projekt (1-2 sp), 2 sp (ITK04)

Mål

Lokal precisering

- få inblick i någon informationsteknisk helhet och förkovra sitt kunnande inom denna helhet

Centralt innehåll

Lokal precisering

- till exempel produktion och publicering av digitalt innehåll, html-språk, bildbehandling eller produktion av webbplatser
- exempelvis e-kursen som hör till området informationsteknik i det öppna universitetet
- någon annan informationsteknisk helhet som avtalas med läraren

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studeranden tränar färdigheter att använda tvärvetenskaplig och skapande kompetens.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål. Studieavsnittets omfattning är 1–2 studiepoäng. Studieavsnittet bedöms med en prestationsnotering (avlagt eller godkänt) och kunskapsprovets omfattning avgör antalet studiepoäng. Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga

Grunderna i informationsteknik, 1 sp (ITK05)

Mål

Lokal precisering

- få de digitala färdigheter som krävs inom gymnasieutbildningen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- i fråga om den egna datorn: filhantering, sparande av filer, olika filformat, skärmdelning, laddning av program, molntjänster, datasäkerhet, upphovsrätter, distansundervisning och distansmöten, Abitti, användning av program

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studeranden tränar färdigheter att använda tvärvetenskaplig och skapande kompetens.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Genom den formativa bedömningen stöder och handleder vi lärandet, och den studerande gör en självvärdering inom den formativa bedömningen. Den studerande identifierar sitt eget kunnande och ställer upp mål för sitt lärande, som baserar sig på studieavsnittets mål och den studerandes egen studieplan. Den studerande bedömer under studieavsnittet hur hen uppnår sina mål.

Studieavsnittet bedöms med en prestationsnotering (avlagt eller godkänt). Mångsidig kompetens bedöms tillsammans med de övriga målen.

7.24. MAX (MAX)

Läroämnets uppdrag

Syftet med läroämnet är att den studerande fördjupar och utvecklar de kunskaper som hen tillägnat sig inom ramarna för de nationella studieavsnitten i matematik, fysik, kemi och biologi. Den studerandes mångsidiga allmänbildning och moderna världsbild stärks genom att hen fördjupar sig i det naturvetenskapliga tankesättet. Mångsidiga inlärningsmetoder och positiva erfarenheter sporrar den studerande att även självständigt bekanta sig med olika naturvetenskaper. Detta i sin tur förser hen med en gedigen grund för fortsatta studier inom det naturvetenskapliga fältet.

Läroämnet bjuder den studerande på tillfällen att få insikter i såväl naturvetenskapernas betydelse i vår värld som deras vardagliga och samhällliga tillämpningar. Den studerande bekantar sig bl.a. med miljörelaterade utmaningar och skaffar sig färdigheter för att betrakta dessa ur ett naturvetenskapligt perspektiv. Den studerande får färdigheter i att läsa naturvetenskaplig text som i sin tur främjar hens förmåga att utvärdera data, utlåtanden och egna val på ett kritiskt sätt.

Undervisningen beaktar flera naturvetenskaper samtidigt. Detta förser den studerande med ett tillfälle att betrakta ett och samma fenomen ur flera olika perspektiv samtidigt. Hen observerar såväl likheter som skillnader mellan de olika perspektiven och utvecklar därmed sitt tvärvetenskapliga tankesätt.

Mål

Genom att delta i undervisningen får den studerande färdigheter i att

- läsa och förstå naturvetenskaplig text och förstå dess format och karaktär
- ta fram data genom observationer och använda det för att producera resultat på korrekt sätt
- formulera frågor och teser kring fenomen som sedan kan användas som utgångspunkt för undersökningar och problemlösning
- planera och lägga upp experiment samt identifiera eventuella felkällor och deras inverkan på mätresultaten
- presentera både experimentellt data och härledda resultat på ett korrekt och åskådligt sätt
- förstå naturvetenskapernas inverkan på individen, samhället och globala samfundet
- tillämpa matematiken som verktyg inom flera olika forskningsdiscipliner
- fördjupa sig i de läroämnena som omfattas även med tanke på vidare studier

Bedömning

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieframgången och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande med jämna mellanrum.

Vid bedömningen fästs uppmärksamhet vid den studerandes förmåga att förstå, tillämpa, analysera, bedöma och presentera naturvetenskaplig kunskap. Vid presentation av resultat granskar läraren den studerandes val av metoder och programvara. I bedömningen beaktas också den studerandes räknefärdigheter och förmåga att tillämpa matematik i situationer som överskrider gränserna mellan olika vetenskapsgrenar.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliouppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Dessa kan bestå av laborationsrapporter, presentationer, uppsatser, räkneövningar eller andra arbeten. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

Mångsidiga kompetenser

Kompetens för välbefinnande

Den studerande bekantar sig med betydelsen av en mångsidig, ren och balanserad miljö samt dess inverkan på människans välbefinnande. Detta tillsammans med en inblick i naturvetenskapernas roll i frågor som gäller miljö och medicin utvecklar den studerandes kompetens för välbefinnande.

Kommunikativ kompetens

Det naturvetenskapliga tankesättet grundar sig på att göra iakttagelser och observationer som sedan utmynnar i en modell. En central del i processen är att data och resonemang förmedlas på ett tydligt och uppriktigt sätt åt andra deltagare. Den studerandes kommunikativa kompetens utvecklas genom att hen deltar i processen som en del av i grupparbeten och projektläring. Särskild vikt läggs på matematikens roll som naturvetenskapernas egna språk

Tvärvetenskaplig och kreativ kompetens

Läroämnet främjar direkt den studerandes tvärvetenskapliga kompetens. Såväl läroämnets syfte som dess metoder grundar sig på att undersöka ett och samma fenomen ur flera olika nationella läroämnens perspektiv.

Den studerande planerar själv upplägget och genomförandet av diverse projekt och laborationer. Då hen gör detta på ett ändamålsenligt sätt utvecklar hen sin kreativa kompetens. Kompetensen utvecklas vidare då den studerande analyserar och tolkar det data som erhållits för att sedan presentera sina observationer och resultat.

Samhällelig kompetens

Den studerande utvecklar sitt naturvetenskapliga tänkande och sin förmåga att överväga tillförlitligheten av tillgänglig information. Detta stärker hens samhällskompetens då hen bekantar sig vidare med vilken inverkan informationen och härledda resultat har på både individens vardag och beslutsfattandet i det moderna samhället. Självständig analys och bearbetning av data förser den studerande med färdigheter att förstå naturvetenskapernas roll i arbetslivet, i synnerhet teknologibranschen.

Etisk kompetens och miljökompetens

Inom läroämnet stärks den studerandes miljökompetens, då hen bekantar sig med olika miljöproblem ur en naturvetenskaplig synvinkel. Hen utvecklar även sin etiska kompetens, genom att bedöma de möjligheter som naturvetenskaperna bjuder på för att lösa olika samhälleliga, humanitära och miljömässiga problem.

Global och kulturell kompetens

Den globala och kulturella kompetensen främjas genom att den studerande ser på samma fenomen i egenskap av en världsmedborgare som betraktar naturvetenskapernas roll inom hållbar utveckling och globala innovationer samt eventuella etiska problem som uppstår ur dessa.

Studieavsnitt

MAX01, 1 sp (MAX01)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieframgången och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande med jämna mellanrum.

Vid bedömningen fästs uppmärksamhet vid den studerandes förmåga att förstå, tillämpa, analysera, bedöma och presentera naturvetenskaplig kunskap. Vid presentation av resultat granskar läraren den studerandes val av metoder och programvara. I bedömningen beaktas också den studerandes räknefärdigheter och förmåga att tillämpa matematik i situationer som överskrider gränserna mellan olika vetenskapsgrenar.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliuppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Dessa kan bestå av laborationsrapporter, presentationer, uppsatser, räkneövningar eller andra arbeten. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

MAX02, 1 sp (MAX02)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieframgången och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande med jämna mellanrum.

Vid bedömningen fästs uppmärksamhet vid den studerandes förmåga att förstå, tillämpa, analysera, bedöma och presentera naturvetenskaplig kunskap. Vid presentation av resultat granskar läraren den studerandes val av metoder och programvara. I bedömningen beaktas också den studerandes räknefärdigheter och förmåga att tillämpa matematik i situationer som överskrider gränserna mellan olika vetenskapsgrenar.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliuppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Dessa kan bestå av laborationsrapporter, presentationer, uppsatser, räkneövningar eller andra arbeten. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

MAX03, 1 sp (MAX03)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieframgången och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande med jämna mellanrum.

Vid bedömningen fästs uppmärksamhet vid den studerandes förmåga att förstå, tillämpa, analysera, bedöma och presentera naturvetenskaplig kunskap. Vid presentation av resultat granskar läraren den studerandes val av metoder och programvara. I bedömningen beaktas också den studerandes räknefärdigheter och förmåga att tillämpa matematik i situationer som överskrider gränserna mellan olika vetenskapsgrenar.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliuppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Dessa kan bestå av laborationsrapporter, presentationer, uppsatser, räkneövningar eller andra arbeten. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

MAX04, 1 sp (MAX04)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieförloppet och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande med jämna mellanrum.

Vid bedömningen fästs uppmärksamhet vid den studerandes förmåga att förstå, tillämpa, analysera, bedöma och presentera naturvetenskaplig kunskap. Vid presentation av resultat granskar läraren den studerandes val av metoder och programvara. I bedömningen beaktas också den studerandes räknefärdigheter och förmåga att tillämpa matematik i situationer som överskrider gränserna mellan olika vetenskapsgrenar.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliouppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Dessa kan bestå av laborationsrapporter, presentationer, uppsatser, räkneövningar eller andra arbeten. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

MAX05, 1 sp (MAX05)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieframgången och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande med jämna mellanrum.

Vid bedömningen fästs uppmärksamhet vid den studerandes förmåga att förstå, tillämpa, analysera, bedöma och presentera naturvetenskaplig kunskap. Vid presentation av resultat granskar läraren den studerandes val av metoder och programvara. I bedömningen beaktas också den studerandes räknefärdigheter och förmåga att tillämpa matematik i situationer som överskrider gränserna mellan olika vetenskapsgrenar.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliuppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Dessa kan bestå av laborationsrapporter, presentationer, uppsatser, räkneövningar eller andra arbeten. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

MAX06, 1 sp (MAX06)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieförloppet och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande med jämna mellanrum.

Vid bedömningen fästs uppmärksamhet vid den studerandes förmåga att förstå, tillämpa, analysera, bedöma och presentera naturvetenskaplig kunskap. Vid presentation av resultat granskar läraren den studerandes val av metoder och programvara. I bedömningen beaktas också den studerandes räknefärdigheter och förmåga att tillämpa matematik i situationer som överskrider gränserna mellan olika vetenskapsgrenar.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliouppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Dessa kan bestå av laborationsrapporter, presentationer, uppsatser, räkneövningar eller andra arbeten. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

MAX07, 1 sp (MAX07)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieframgången och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande med jämna mellanrum.

Vid bedömningen fästs uppmärksamhet vid den studerandes förmåga att förstå, tillämpa, analysera, bedöma och presentera naturvetenskaplig kunskap. Vid presentation av resultat granskar läraren den studerandes val av metoder och programvara. I bedömningen beaktas också den studerandes räknefärdigheter och förmåga att tillämpa matematik i situationer som överskrider gränserna mellan olika vetenskapsgrenar.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliuppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Dessa kan bestå av laborationsrapporter, presentationer, uppsatser, räkneövningar eller andra arbeten. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

MAX08, 1 sp (MAX08)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieframgången och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande med jämna mellanrum.

Vid bedömningen fästs uppmärksamhet vid den studerandes förmåga att förstå, tillämpa, analysera, bedöma och presentera naturvetenskaplig kunskap. Vid presentation av resultat granskar läraren den studerandes val av metoder och programvara. I bedömningen beaktas också den studerandes räknefärdigheter och förmåga att tillämpa matematik i situationer som överskrider gränserna mellan olika vetenskapsgrenar.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliuppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Dessa kan bestå av laborationsrapporter, presentationer, uppsatser, räkneövningar eller andra arbeten. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

7.25. SAM (SAM)

Läroämnets uppdrag

Samhälle, aktivitet och människan (SAM) är ett ämnesöverskridande ämne där den studerande får fördjupade kunskaper om människans aktivitet som enskild individ och som medlem i ett samhälle. SAM studieavsnitten ger den studerande möjlighet att utveckla och tillämpa sina färdigheter i humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnen samt i färdighetsämnen.

Fyra teman – kunskap, konflikter, kultur och klimat – behandlas i åtta studieavsnitt, med utgångspunkt i aktuella fenomen och med fokus på utmaningar och möjligheter att lösa eller handskas med dem.

Mål

Den studerande ska

- kunna förstå kunskapens möjligheter och gränser och vad dessa möjligheter och begränsningar innebär för den individuella och den kollektiva världsbilden samt hur olika världsbilder inverkar på individens och samfundets agerande i lokala och globala miljöer
- kunna förstå hur olika konflikter uppkommer samt hur dessa kan lösas
- få möjlighet att reflektera över och få förståelse för hur kommunikation fungerar på individnivå och i samhället samt hur kommunikation används och tillämpas i olika sammanhang
- ska kunna reflektera över och få förståelse för människans livsmiljöer gällande både klimat och sociala livsmiljöer

Bedömning

Enskilda studiepoäng bedöms som helheter med en prestationsanteckning.

Mångsidiga kompetenser

Kompetens för välbefinnande

Den studerande får större förståelse för hur olika konflikter och meningsskiljaktigheter utformas hos en individ och i ett samhälle samt hur dessa konflikter och meningsskiljaktigheter kan åtgärdas

och övervinnas. På så sätt känner sig den studerande mindre utlämnad och oförmögen att agera ändamålsenligt i samhället på lokal och global nivå.

Kommunikativ kompetens

Lärmiljön i läroämnet utgår från samarbete och delandet av kunskap: mellan de lärare som samarbetar inom projekt, mellan lärare och deltagande studerande och mellan de studerande som grupp. I lärmiljön ingår också experter från olika vetenskapliga discipliner.

Tvärvetenskaplig och kreativ kompetens

SAM utgår från förståelsen för olika fenomen och teman från ett tvärvetenskapligt perspektiv där de studerande får ta del av olika humanistiska och samhällsinriktade läroämnens expertis.

Samhällelig kompetens

Den studerande får möjlighet att reflektera över hur olika tankekonstruktioner och samhällsstrukturer inverkar på gemensamt mänskligt och samhälleligt liv både lokalt och globalt. Den studerande får redskap att själv agera ansvarsfullt och ändamålsenligt i en global värld.

Etisk kompetens och miljökompetens

Den studerande får möjlighet att reflektera över hur olika tankekonstruktioner och samhällsstrukturer inverkar på gemensamt mänskligt och samhälleligt liv både lokalt och globalt. Den studerande får redskap att själv agera ansvarsfullt och ändamålsenligt i en global värld.

Global och kulturell kompetens

SAM ger den studerande kunskaper om hur olika globala och strukturella faktorer och fenomen såsom fördelningen av resurser och konflikthantering på olika håll i världen och i olika kulturer påverkar samhällen och enskilda individer.

Studieavsnitt

SAM01, 1 sp (SAM01)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieframgången och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliuppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

SAM02, 1 sp (SAM02)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieframgången och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliuppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

SAM03, 1 sp (SAM03)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieframgången och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliuppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

SAM04, 1 sp (SAM04)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieframgången och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliuppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

SAM05, 1 sp (SAM05)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieframgången och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliuppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

SAM06, 1 sp (SAM06)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieframgången och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliuppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

SAM07, 1 sp (SAM07)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieframgången och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliuppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

SAM08, 1 sp (SAM08)

Mål

Lokal precisering

- uppfylla målen för läroämnet. Eftersom innehållen i studieavsnittet varierar, definieras målen för studieavsnittet i verksamhetsplanen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- innehållet fastställs i skolans verksamhetsplan

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Mångsidig kompetens definieras utifrån studieavsnittets mål och innehåll.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Bedömningens uppgift är att ge relevant respons om studieframgången och att uppmuntra den studerande att nå sina studiemål. Inlärningsprocessen stöds av formativ bedömning som hjälper den studerande att finna sina styrkor och svagheter inom läroämnet redan under inlärningsprocessen. Större helheter bedöms summativt för att ge den studerande en överblick om sitt kunnande.

Den studerande redovisar för sina färdigheter i form av portfoliuppgifter som görs inom varje studieavsnitt. Varje studieavsnitt bedöms med prestationsanteckning.

7.26. Studier utförda vid andra läroanstalter (SVL)

Läroämnets uppdrag

Studier vid gymnasier i Helsingfors stad kan även utföra studier vid andra läroanstalter. Sådana här läroanstalter är till exempel högskolor, övriga andra stadiets läroanstalter och läroanstalter för fritt bildningsarbete. Det är möjligt att avlägga studier, som i dessa läroanstalter utförts med godkänt resultat, som en del av gymnasiet studieavsnitt. Även studier som utförts till exempel utomlands under året som utbyteselev kan inkluderas i gymnasiestudierna. Kunskap som studerande skaffat annanstans görs på detta sätt synligt och samtidigt minskar man på studiernas överlappning.

En kunskap som direkt hör ihop med något läroämne identifieras och godkänns som en del av studierna i läroämnet i fråga. Till läroämnet studier utförda vid andra läroanstalter godkänns studier, som inte kan placeras i andra läroämnen. Avsikten med läroämnet är att förstärka och fördjupa den studerandes allmänbildning. Det är naturligt att den studerande externt skaffar kunskap ur de andra läroanstalternas urval. Ytterligare utvecklar studierna som utförts annanstans den studerandes färdigheter i de fortsatta studierna, arbetslivet och internationalismen samt utvecklar även hans mångsidiga kompetens.

Studier utförda vid andra läroanstalter hjälper den studerande att hitta egna intressen samt känna igen sina styrkor och använda dem. Studiefärdigheterna och lärkunnandet hos den studerande utvecklas. Samtidigt får den studerande färdigheter som behövs vid fortsatta studier. Studierna ger gymnasiestuderandena kunskap och erfarenheter om fortsatta studier samt gör studerandenas övergång till dessa smidigare. Studier som utförts utomlands ökar färdigheterna för internationalism och kulturkompetens.

Mål

Målet med studier som utförts vid andra läroanstalter är att den studerande ska

- stärka eller fördjupa sin kunskap
- hitta sina egna intressen och styrkor
- få färdigheter till ett livslångt lärande
- få erfarenheter av studier vid andra läroanstalter
- få information och erfarenhet om fortsatta studier
- kunna utföra studier som är till nytta för gymnasiestudier och fortsatta studier.

Bedömning

Den studerande bevisar sitt kunnande med betyg eller via Studieinfo-tjänsten. Studier utförda vid andra läroanstalter bedöms med en markering för avlagda studier (A). Antalet studiepoäng definieras enligt hur omfattande prestationen är. Den studerande handleds till att komplettera sin kompetens i de situationer, där prestationen inte räcker för erkännande av hans kunnande.

En diskussion om godkännandet och placering av studier som utförts annanstans förs med den studerande för att beakta hans inlärningsmål och studieplan.

En kunskap som direkt hör ihop med något läroämne identifieras och godkänns som en del av studierna i läroämnet i fråga. Erkännande av kunnande och tillgodoräknande av studier specificeras i kapitel 5.2.5 i läroplanen.

Mångsidiga kompetenser

Kompetens för välbefinnande

Den studerande utför studier vid andra läroanstalter på basis av sina egna intressen och styrkor. Hen känner igen sina styrkor samt utvecklingsobjekt och kan utvidga eller fördjupa sin kompetens på basis av dessa.

Kommunikativ kompetens

Den studerande lär sig samarbetsfärdigheter och -metoder i mångsidiga miljöer. Den studerande utvecklar även sin språkmedvetenhet och multilitteracitet, då hen utför studier i olika kompetens- och vetenskapsområden, studerar främmande språk eller studerar utomlands.

Tvärvetenskaplig och kreativ kompetens

I studier som utförts vid andra läroanstalter får den studerande bekanta sig till exempel med högskolestudier eller kompetensutveckling inom den yrkesinriktade utbildningen. Samtidigt förstärker hen sin inlärningsförmåga och sina färdigheter inför fortsatta studier. I studierna lär sig den studerande olika metoder för inhämtning och presentation av data samt vänjer sig att använda dem och bedöma deras pålitlighet.

Samhällelig kompetens

Till exempel studier utförda vid läroanstalter för fritt bildningsarbete ger den studerande erfarenheter av livslångt lärande respektive av aktivt medborgarskap. Studier utförda vid den yrkesinriktade utbildningen och högskolor ger synvinklar på den nödvändiga kompetensen i olika branscher samt färdigheter för fortsatta studier.

Etisk kompetens och miljökompetens

Studier utförda vid andra läroanstalter kan till innehåll och mål beakta etik och miljökompetens.

Global och kulturell kompetens

Studier utförda vid andra läroanstalter stöder utvecklingen av den studerandes globala och kulturella kompetens, eftersom hen under studierna agerar i kulturellt och språkligt mångfaldiga nätverk. Hen har en möjlighet att förstärka sin internationella kompetens genom att studera utomlands eller i Finland. Studier i främmande språk utförda vid andra läroanstalter stöder utvecklingen av den globala och kulturella kompetensen.

Studieavsnitt

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Studier utförda vid högskolor, 1 sp (SVL01)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande får information och erfarenhet om fortsatta studier.
- Den studerande utvecklar sina studiekunskaper och färdigheter för fortsatta studier.
- Den studerande får stöd i valen av de fortsatta studierna.
- Den studerande kan utföra studier till nytta för gymnasiestudier och fortsatta studier.
- Studier utförda med godkänt resultat vid universitet och yrkeshögskolor identifieras och placeras i studieavsnittet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Högskolorna definierar de centrala innehållen för varje studiehelhet.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studierna ger mångfaldiga deltagarerfarenheter. Den studerande får färdigheter för aktivt medborgarskap och agerande. Studierna utförda vid den yrkesinriktade utbildningen och högskolor ger synvinklar på den nödvändiga kompetensen i de olika branscherna samt färdigheter för fortsatta studier.

Den studerande lär sig samarbetsfärdigheter och -metoder i olika inlärningsmiljöer. Den studerande utvecklar även sin språkmedvetenhet och multilitteracitet, då hen utför studier från olika kompetens- och vetenskapsområden

Den studerande utför studier vid högskolor på basis av det egna intresset. Studierna ger den studerande färdigheter i att känna igen sina styrkor och utvecklingsobjekt samt utvidga och fördjupa sin kompetens. Den studerande får även stöd att bygga sig en väg till fortsatta studier.

Studier utförda vid andra läroanstalter stöder utvecklingen av den studerandes globala och kulturella kompetens, eftersom hen under studierna agerar i kulturellt och språkligt mångfaldiga nätverk.

Studier utförda vid högskolor kan till innehåll och mål beakta etik och miljökompetens.

Den studerande bekantar sig med högskolestudier och fördjupar sin kunskap om olika vetenskapsområden. Hen övar på metoder för inhämtning och presentation av data. Hen vänjer sig även att bedöma pålitligheten av data. Den studerande stärker sitt lärkunnande och sina beredskaper för fortsatta studier.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studier utförda vid andra läroanstalter bedöms med en markering för avlagda studier (A). Antalet studiepoäng definieras enligt hur omfattande prestationen är. Den studerande handleds till att komplettera sin kompetens i de situationer, där prestationen inte räcker för erkännande av hens kunnande.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Studier utförda vid andra läroanstalter på andra stadiet, 1 sp (SVL02)

Mål

Lokal precisering

- Studier utförda med godkända resultat vid andra läroanstalter på andra stadiet identifieras och placeras i studieavsnittet. Den studerande har kunnat utföra studier till exempel vid ett annat gymnasium eller en annan yrkesinriktad läroanstalt.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Läroanstalterna på andra stadiet definierar det centrala innehållet i studieavsnitten.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studierna ger mångfaldiga deltagarerfarenheter. Den studerande får färdigheter för aktivt medborgarskap och agerande. Studierna utförda vid den yrkesinriktade utbildningen ger synvinklar på den nödvändiga kompetensen i de olika branscherna samt färdigheter för fortsatta studier.

Studierna utvecklar färdigheter i växelverkan, då den studerande agerar och lär sig i såväl en enskild miljö som olika miljöer. Den studerande utvecklar sin språkmedvetenhet och multilitteracitet, då hen utför studier inom olika kompetens- och vetenskapsområden.

Studierna ger den studerande färdigheter i att känna igen sina styrkor och utvecklingsobjekt samt utvidga och fördjupa sin kompetens. Den studerande erbjuds möjligheter att agera och lära sig tillsammans med andra studerande vid läroanstalten.

Studierna stöder utvecklingen av den studerandes globala och kulturella kompetens, eftersom hen under studierna agerar i kulturellt och språkligt mångfaldiga nätverk. Till exempel studier i främmande språk utförda vid andra läroanstalter stöder utvecklingen av den globala och kulturella kompetensen.

Studier utförda vid andra läroanstalter på andra stadiet kan till innehåll och mål beakta etik och miljökompetens.

I studierna övar sig den studerande på metoder för inhämtning och presentation av data. Den studerande stärker sitt lärkunnande och sina beredskaper för fortsatta studier.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studier utförda vid andra läroanstalter bedöms med en markering för avlagda studier (A). Antalet studiepoäng definieras enligt hur omfattande prestationen är. Den studerande handleds till att komplettera sin kompetens i de situationer, där prestationen inte räcker för erkännande av hens kunnande.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Studier utförda utomlands, 1 sp (SVL03)

Mål

Lokal precisering

- Studier utförda med godkända resultat vid läroanstalt utomlands identifieras och placeras i studieavsnittet.
- Den studerande hittar sina egna intressen.
- Den studerande får erfarenhet av att studera utomlands.
- Den studerande utvidgar sin kompetens av studier i ett annat land.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Innehållen bestäms beroende på studieurvalet i läroanstalten i destinationslandet.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studierna ger mångfaldiga deltagarerfarenheter. Den studerande får färdigheter i aktivt medborgarskap och agerande, då hen verkar i ett främmande samhälle.

Studierna befrämjar färdigheter i växelverkan, då den studerande agerar och lär sig i såväl en enskild miljö som olika miljöer. Den studerande utvecklar sin språkmedvetenhet och multilitteracitet, då hen utomlands utför studier från olika kompetens- och vetenskapsområden.

Studierna ger den studerande färdigheter i att känna igen sina styrkor och utvecklingsobjekt samt utvidga och fördjupa sin kompetens. Den studerande erbjuds möjligheter att agera och lära sig tillsammans med andra studerande vid läroanstalten.

Studierna stöder utvecklingen av den studerandes globala och kulturella kompetens, eftersom hen under studierna agerar i kulturellt och språkligt mångfaldiga nätverk.

Studier utförda utomlands möjliggör utveckling av etiskhet och miljökompetens samt undersökning av teman även ur ett internationellt synsätt.

I studierna övar sig den studerande på metoder för inhämtning och presentation av data. Den studerande stärker sitt lärkunnande och sina beredskaper för fortsatta studier.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studier utförda vid andra läroanstalter bedöms med en markering för avlagda studier (A). Antalet studiepoäng definieras enligt hur omfattande prestationen är. Den studerande handleds till att komplettera sin kompetens i de situationer, där prestationen inte räcker för erkännande av hens kunnande.

Valbart studieavsnitt på stadsnivå: Studier utförda inom det fria bildningsarbetet, 1 sp (SVL04)

Mål

Lokal precisering

- Studier utförda med godkända resultat vid fritt bildningsarbete identifieras och placeras i studieavsnittet. Studier har till exempel kunnat utföras vid medborgarinstitut, folkhögskola eller sommaruniversitet.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Läroanstalterna definierar det centrala innehållet i studieavsnitten.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studierna ger mångfaldiga deltagarerfarenheter. Den studerande får färdigheter för aktivt medborgarskap och agerande.

Studierna befrämjar färdigheter i växelverkan, då den studerande agerar och lär sig i såväl en enskild miljö som olika miljöer. Den studerande utvecklar sin språkmedvetenhet och multilitteracitet, då hen utför studier från olika kompetens- och vetenskapsområden.

Studierna ger den studerande färdigheter i att känna igen sina styrkor och utvecklingsobjekt samt utvidga och fördjupa sin kompetens. Den studerande erbjuds möjligheter att agera och lära sig tillsammans med andra studerande vid läroanstalten.

Studierna stöder utvecklingen av den studerandes globala och kulturella kompetens, eftersom hen under studierna agerar i kulturellt och språkligt mångfaldiga nätverk. Till exempel studier i främmande språk stöder utvecklingen av den globala och kulturella kompetensen.

Studier utförda vid läroanstalter inom det fria bildningsarbetet kan till innehåll och mål beakta etik och miljökompetens.

I studierna övar sig den studerande på metoder för inhämtning och presentation av data. Den studerande stärker sitt lärkunnande.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studier utförda vid andra läroanstalter bedöms med en markering för avlagda studier (A). Antalet studiepoäng definieras enligt hur omfattande prestationen är. Den studerande handleds till att komplettera sin kompetens i de situationer, där prestationen inte räcker för erkännande av hens kunnande.

7.27. Temastudier: Aktivitetsstigen (TOA)

Läroämnets uppdrag

Målet med Aktivitetsstigen-studierna är att den studerande kan agera demokratiskt och ansvarsfullt samt vara en aktiv medlem i det lokala, nationella, europeiska och globala samfundet. De studerande uppmuntras att aktivt delta i samt påverka och utveckla gemenskapen. Genom Aktivitetsstigen-studierna stärks de studerandes arbetslivs- och mångsidiga kompetens. De studerande lär sig hur man deltar och påverkar på olika nivåer: i det egna gymnasiet, i näromgivningen, i Helsingfors och nationellt och internationellt. Verksamheten i Aktivitetsstigen stärker också gemenskapen och stödjer välbefinnandet i hela gymnasiet. I studierna utnyttjas hela staden som lärmiljö och det är naturligt att förvärva kunnande också utanför läroanstalten på fritiden eller genom en hobby.

Mål

Målet med Aktivitetsstigen-studierna är att ge den studerande färdigheter för framtidens arbetsliv. Den studerande lär sig olika sätt att arbeta tillsammans, att visa hänsyn och att ta ansvar.

Målet med Aktivitetsstigen-studierna är att den studerande kan

- vara en aktiv påverkare
- främja den sociala samhörigheten och välbefinnandet i gymnasiet
- ta initiativ och delta i beslutsfattandet
- planera, marknadsföra, organisera och utvärdera olika slags evenemang
- fungera som kamratstöd för andra studerande.

Bedömning

Bedömningen av studierna i Aktivitetsstigen baseras på den studerandes aktivitet och konkreta handlingar. Bedömningens tyngdpunkt ligger på den studerandes arbetssätt, dvs. att arbetet är målinriktat och planmässigt. De studerande får kontinuerlig respons också på kommunikations- och samarbetsfärdigheter samt på användning av arbetsredskap.

I bedömningen används metoder som synliggör lärandeprocessen och nivån på det kunnande som den studerande förvärvat. Prestationen kan bestå av exempelvis svar på inlämningsuppgifter, egna alster och projekt, inlärningsdagbok eller själv- eller kamratbedömning. Den studerande kan också visa sitt kunnande med hjälp av intyg (t.ex. hygienpass).

Aktivitetsstigen-studierna bedöms med en anteckning A=avlagd och omfattningen av prestationen bestämmer antalet studiepoäng. Om en situation uppstår där den studerandes prestation inte är tillräcklig, handleds hen att komplettera sitt kunnande.

Kunnande som direkt hör till läroämnena identifieras och erkänns som en del av läroämnets studier (t.ex. grundläggande konstundervisning som följer läroplanen, studier som avlagts under ett utbytesår). Kunnande som den studerande förvärvat självständigt på fritiden kan erkännas genom en tilläggsprestation.

Genom att räkna till godo och erkänna kunnande som förvärvats annanstans undviker vi överlappningar i studierna och studietiden förkortas.

Mångsidiga kompetenser

Kompetens för välbefinnande

Studierna främjar gemenskapen och välbefinnandet i gymnasiet och ger färdigheter att erbjuda kamratstöd för andra studerande.

Kommunikativ kompetens

Den studerande lär sig samarbetsfärdigheter och -metoder i mångsidiga miljöer, även genom att erbjuda kamratstöd.

Tvärvetenskaplig och kreativ kompetens

Varierande lärmiljöer ger färdigheter för nya perspektiv och tillämpning av dem.

Samhällelig kompetens

Stärks när man verkar som aktiv påverkare och tar initiativ samt deltar i beslutsfattande.

Etisk kompetens och miljökompetens

Studierna stärker den studerandes färdigheter att verka som en aktiv påverkare och delta i beslutsfattande även med hänsyn till miljö- och etiska perspektiv.

Global och kulturell kompetens

Studierna stärker den studerandes färdigheter att agera även i främmande kulturer och mångkulturella miljöer.

Studieavsnitt

Gymnasiets tutorverksamhet (1-6 sp), 1 sp (TSA01)

Mål

Lokal precisering

- Tutorverksamhet kan innebära, förutom att fungera som allmän tutor, dessutom olika former av tematutorverksamhet, till exempel internationell, digital, kommunikations- eller motionstutor.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- tutorutbildning
- kamrathandledning och stöd till andra studerande
- att hjälpa och handleda gäster i gymnasiet
- att delta i gymnasiets externa marknadsföring
- att planera och genomföra evenemang som är kopplade till tutorskapet
- att rekrytera och utbilda nya tutorer.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Den studerande lär sig samarbetsfärdigheter och -metoder i mångsidiga miljöer, även genom att erbjuda kamratstöd.

Studierna stärker den studerandes färdigheter att agera även i främmande kulturer och mångkulturella miljöer.

Studierna stärker den studerandes färdigheter att verka som en aktiv påverkare och delta i beslutsfattande även med hänsyn till miljö- och etiska perspektiv.

Varierande lärmiljöer ger färdigheter för nya perspektiv och tillämpning av dem.

Studierna främjar gemenskapen och välbefinnandet i gymnasiet och ger färdigheter att erbjuda kamratstöd för andra studerande.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittets omfattning är 1-6 sp.

Aktivitetsstigen-studierna bedöms med en anteckning A = Avlagd.

Representativt arbete och påverkan (1-6 sp), 1 sp (TSA02)

Mål

Lokal precisering

- De studerande deltar aktivt och långsiktigt i verksamhet vars mål är att påverka. Det kan röra sig om arbete i en styrelse eller i arbetsgrupper vid läroanstalten eller utanför läroanstalten också på stadsnivå, nationellt och internationellt.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- att delta i styrelsearbete/en styrelses möten och verksamhet, till exempel styrelsen i studerandekåren, husbolaget, en förening eller en organisation. att delta i planering av verksamheten i gymnasiet och utvärdering av den att fungera i olika arbetsgrupper som studeranderepresentant och påverka saker som rör de studerande att delta i ungdomsfullmäktiges verksamhet att skriva initiativ, ställningstaganden eller dylika texter med mål att delta och påverka.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Stärks när man verkar som aktiv påverkare och tar initiativ samt deltar i beslutsfattande.

Den studerande lär sig samarbetsfärdigheter och -metoder i mångsidiga miljöer, även genom att erbjuda kamratstöd.

Studierna främjar gemenskapen och välbefinnandet i gymnasiet och ger färdigheter att erbjuda kamratstöd för andra studerande.

Studierna stärker den studerandes färdigheter att agera även i främmande kulturer och mångkulturella miljöer.

Studierna stärker den studerandes färdigheter att verka som en aktiv påverkare och delta i beslutsfattande även med hänsyn till miljö- och etiska perspektiv.

Varierande lärmiljöer ger färdigheter för nya perspektiv och tillämpning av dem.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittets omfattning är 1-6 sp.

Aktivitetsstigen-studierna bedöms med en anteckning A = Avlagd.

Frivilligarbete och internationellt kunnande (1-6 sp), 1 sp (TSA03)

Mål

Lokal precisering

- Inom ramarna för studieavsnittet förvärvar de studerande kunnande genom olika aktiviteter på fritiden.
- Den studerande kan förvärva internationellt kunnande både utomlands och i hemlandet, till exempel genom att vara aktiv i en flyktingorganisation i Finland.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- handlednings- eller träningsverksamhet, t.ex. läger- och klubbledarutbildningar, att vara tränare eller domare
- frivilligarbete
- regelbundet arbete i en organisation
- att vara utbytesstuderande, au pair eller på annat sätt förvärva internationellt kunnande.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Stärks när man verkar som aktiv påverkare och tar initiativ samt deltar i beslutsfattande.

Den studerande lär sig samarbetsfärdigheter och -metoder i mångsidiga miljöer, även genom att erbjuda kamratstöd.

Studierna främjar gemenskapen och välbefinnandet i gymnasiet och ger färdigheter att erbjuda kamratstöd för andra studerande.

Studierna stärker den studerandes färdigheter att agera även i främmande kulturer och mångkulturella miljöer.

Studierna stärker den studerandes färdigheter att verka som en aktiv påverkare och delta i beslutsfattande även med hänsyn till miljö- och etiska perspektiv.

Varierande lärmiljöer ger färdigheter för nya perspektiv och tillämpning av dem.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittets omfattning är 1-6 sp.

Aktivitetsstigen-studierna bedöms med en anteckning A = Avlagd.

Gymnasiets projekt eller evenemang (1-6 sp), 1 sp (TSA04)

Mål

Lokal precisering

- De studerande förvärvar kunnande genom att delta i förverkligandet av evenemang eller projekt i gymnasiet
- Studieavsnittet består av annan verksamhet än den som hör till tutorerna eller representativt arbete.

Centralt innehåll

Lokal precisering

- planering av projekt eller evenemang, förverkligande och utvärdering, till exempel fester, jippon, temadagar och temaveckor
- annan projektliknande uppgift, till exempel att göra gymnasiets tidning, skriva gymnasiets blogg eller kalender.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Stärks när man verkar som aktiv påverkare och tar initiativ samt deltar i beslutsfattande.

Den studerande lär sig samarbetsfärdigheter och -metoder i mångsidiga miljöer, även genom att erbjuda kamratstöd.

Studierna främjar gemenskapen och välbefinnandet i gymnasiet och ger färdigheter att erbjuda kamratstöd för andra studerande.

Studierna stärker den studerandes färdigheter att agera även i främmande kulturer och mångkulturella miljöer.

Studierna stärker den studerandes färdigheter att verka som en aktiv påverkare och delta i beslutsfattande även med hänsyn till miljö- och etiska perspektiv.

Varierande lärmiljöer ger färdigheter för nya perspektiv och tillämpning av dem.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittets omfattning är 1-6 sp.

Aktivitetsstigen-studierna bedöms med en anteckning A = Avlagd.

Studier som förbereder för arbetslivet (1-6 sp), 1 sp (TSA05)

Mål

Lokal precisering

- Den studerande kan under studietiden avlägga olika utbildningar som påvisar yrkeskunnande och få ett pass, intyg eller ett kort efter att ha avlagt olika delar av utbildningen

Centralt innehåll

Lokal precisering

- Exempel på kort och intyg:
- körkort 2 sp
- hygienpass 1 sp
- utskänkningspass 1 sp
- ordningsvaktskort 2 sp
- livräddningsintyg
- första hjälpen-kort (I II III)
- arbets säkerhetskort
- arbetslivspass
- studier i företagsamhet.

Lokal precisering

Mångsidig kompetens

Studierna stärker den studerandes färdigheter att verka som en aktiv påverkare och delta i beslutsfattande även med hänsyn till miljö- och etiska perspektiv.

Den studerande lär sig samarbetsfärdigheter och -metoder i mångsidiga miljöer, även genom att erbjuda kamratstöd.

Studierna främjar gemenskapen och välbefinnandet i gymnasiet och ger färdigheter att erbjuda kamratstöd för andra studerande.

Bedömning av studieavsnitt

Lokal precisering

Studieavsnittets omfattning är 1-6 sp.

Aktivitetsstigen-studierna bedöms med en anteckning A = Avlagd.

8. Bilagor

8.1. Statsrådets förordning om gymnasieutbildning

Statsrådets förordning om gymnasieutbildning 810/2018

8.2. Nivåskala för språkkunskap och språkutveckling

Denna nivåskala är en i Finland utarbetad tillämpning av de skalor som ingår i den gemensamma europeiska referensramen för språk: lärande, undervisning och bedömning som utvecklats av Europarådet.

NIVÅSKALA FÖR SPRÅKKUNSKAP OCH SPRÅKUTVECKLING					
Kun-skaps-nivå	Förmåga att kommunicera			Förmåga att tolka texter	Förmåga att producera texter
	Kommunikation i olika situationer	Förmåga att använda kommunikationssituationer	Kulturellt lämpligt språktyper	Förmåga att tolka texter	Förmåga att producera texter
A1.1	Den studerande klarar sporadiskt av, med stöd av sin samtalspartner, några ofta återkommande och rutinmässiga kommunikationssituationer.	Den studerande behöver mycket hjälpmedel (till exempel gester, teckningar, lexikon, internet). Kan ibland gissa eller förutse enskilda ords betydelse utgående från kontexten, allmän kunskap eller sina andra språkkunskaper. Kan uttrycka om hen har förstått.	Den studerande kan använda några för språket eller kulturen typiska artighetsfraser (hälsa, säga adjö, tacka) i några mycket rutinmässiga sociala sammanhang.	Den studerande förstår en begränsad mängd talade och skrivna ord och uttryck. Känner till teckensystemet eller ett mycket begränsat antal skrivtecken.	Den studerande kan uttrycka sig mycket begränsat i tal med hjälp av inövade ord och inlärd standarduttryck. Uttalar några inövade uttryck begränsat. Kan skriva några enskilda ord och uttryck.
A1.2	Den studerande klarar sporadiskt av ofta återkommande rutinmässiga kommunikationssituationer men tar för det mesta ännu stöd av sin samtalspartner.	Den studerande använder sig av det mest centrala ord- och uttrycksförrådet i kommunikationssituationer, sin kommunikation. Behöver mycket hjälpmedel. Kan be samtalspartnern att upprepa eller tala långsammare.	Den studerande kan använda några av de allra vanligaste artighetsfraserna för språket i rutinmässiga sociala sammanhang.	Den studerande förstår skriven text bestående av några ord och långsamt tal som innehåller inövade, bekanta ord och uttryck. Kan urskilja enskilda fakta i en text.	Den studerande kan med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd berätta om några bekanta och för hen viktiga saker samt skriva några korta meningar om inövade ämnen. Uttalar de flesta inövade uttrycken begripligt. Behärskar ett mycket begränsat ordförråd, några situationsbundna

					uttryck och en del av den elementära grammatiken.
A1.3	Den studerande reder sig i många rutinmässiga kommunikationssituationer men tar ibland stöd av sin samtalspartner.	Den studerande deltar i kommunikation men behöver ofta hjälpmedel. Kan reagera med korta verbala uttryck, små gester (till exempel genom att nicka), ljud eller liknande minimal respons. Måste ofta be samtalspartnern att förtydliga eller upprepa.	Den studerande kan använda vanliga uttryck som kännetecknar artigt språkbruk i många rutinmässiga sociala sammanhang.	Den studerande förstår med hjälp av kontexten skriven text och långsamt tal som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck. Kan plocka ut enkel information enligt behov ur en kort text.	Den studerande behärskar en begränsad mängd korta, inövade uttryck, det mest centrala ordförrådet och grundläggande satsstrukturer. Kan med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd berätta om vardagliga och för hen viktiga saker samt skriva enkla meddelanden. Uttalar inövade uttryck begripligt.
A2.1	Den studerande kan utbyta tankar eller information i bekanta och vardagliga situationer och stundtals hålla igång en konversation.	Den studerande deltar i allt högre grad i kommunikation. Använder mer sällan nonverbala uttryck. Måste relativt ofta be samtalspartnern upprepa eller förtydliga. Kan i någon mån utnyttja samtalspartnerns uttryck i sin egen kommunikation.	Den studerande klarar av korta sociala situationer. Kan använda de vanligaste artiga hälsnings- och tilltalsfraserna samt artigt framföra till exempel önskemål, invitationer, förslag och ursäakter och besvara sådana.	Den studerande förstår texter som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck samt tydligt tal. Förstår det centrala innehållet i korta, enkla budskap som intresserar hen och grundtankarna i en förutsägbar text som innehåller ett bekant ordförråd. Klarar mycket enkel slutledning	Den studerande kan med enkla meningar och ett konkret ordförråd berätta om vardagliga och konkreta saker som är viktiga för hen. Behärskar ett lätt förutsägbart ordförråd och många centrala strukturer. Kan tillämpa några grundläggande uttalsregler också i andra än inövade uttryck.

				med hjälp av kontexten.	
A2.2	Den studerande	Den studerande	Den studerande	Den studerande	Den studerande
Grundläggande språkfärdighet i stadd utveckling	<p>Reder sig relativt bra i olika vardagliga kommunikationssituationer. Kan i allt högre grad ta initiativ i en kommunikationssituation.</p> <p>Måste då och då be om samtalspartnerns upprepa eller förtydliga. Använder till exempel ett närliggande eller allmännare begrepp när hen inte vet det exakta begreppet (hund/djur eller hus/stuga).</p>	<p>Deltar i allt högre grad i kommunikationssituationer. Använder vid standarduttryck för att be om precisering av uttrycket.</p> <p>Måste då och då be om samtalspartnerns upprepa eller förtydliga. Använder till exempel ett närliggande eller allmännare begrepp när hen inte vet det exakta begreppet (hund/djur eller hus/stuga).</p>	<p>Kan använda språket på ett enkelt sätt för centrala ändamål, till exempel för att utbyta information eller uttrycka sin åsikt eller ståndpunkt på ett lämpligt sätt. Kan diskutera artigt med hjälp av vanliga uttryck och grundläggande kommunikationssituationer.</p>	<p>Kan i mycket stora drag följa med ett tydligt anförande, känner ofta igen ämnet i en pågående diskussion och förstår det väsentliga i en allmänspråklig text eller långsamt tal som innehåller bekanta ord. Kan härleda betydelsen av obekanta ord utgående från kontexten.</p>	<p>Kan räkna upp och beskriva (för sin ålder typiska) saker som anknyter till vardagen med hjälp av vanliga ord, några idiomatiska uttryck samt grundläggande och ibland också lite svårare strukturer. Kan tillämpa några grundläggande uttalsregler också i andra än inövade uttryck.</p>
B1.1	Den studerande	Den studerande	Den studerande	Den studerande	Den studerande
Fungerande grundläggande språkfärdighet	<p>Den studerande kan relativt obehindrat kommunicera, delta i diskussioner och uttrycka sina åsikter i vardagliga kommunikationssituationer.</p>	<p>Den studerande kan i någon mån ta initiativ i olika skeden av en kommunikationssituation och försäkra sig om att samtalspartnern förstått budskapet. Kan omskriva eller byta ut obekanta ord eller omformulera sitt budskap. Kan diskutera betydelsen av obekanta uttryck.</p>	<p>Den studerande visar att hen behärskar de viktigaste artighetskutymerna i en kommunikationssituation. Den studerande kan i sin kommunikation ta hänsyn till några viktiga kulturellt betingade aspekter.</p>	<p>Den studerande förstår det väsentliga och vissa detaljer i tydligt och relativt långsamt allmänspråkligt tal eller i lättfattlig skriven text. Förstår tal eller skriven text som bygger på gemensam erfarenhet eller allmän kunskap. Urskiljer även utan förberedelse det centrala innehållet, nyckelord och</p>	<p>Den studerande kan redogöra för det väsentliga och även för vissa detaljer angående vardagliga ämnen, verkliga eller fiktiva, som intresserar hen. Använder sig av ett relativt omfattande ordförråd och olika strukturer samt en del allmänna fraser och idiom. Kan tillämpa flera grundläggande</p>

				viktiga detaljer.	uttalsregler också på andra än inövade uttryck.
B1.2	Den studerande kan relativt obehindrat delta i kommunikation också i vissa mer krävande situationer som till exempel då man informerar om en aktuell händelse.	Den studerande kan ta initiativ och använda lämpliga uttryck i en kommunikationssituation där ett bekant ämne behandlas. Kan relativt naturligt rätta till missförstånd. Kan diskutera betydelsen också av mer komplicerade uttryck.	Den studerande kan för olika ändamål använda ett språk som inte är familjärt men inte heller alltför formellt. Den studerande känner till de viktigaste artighetskutymerna och följer dem. Den studerande kan i sin kommunikation ta hänsyn till viktiga kulturellt betingade aspekter.	Den studerande förstår tydligt tal som innehåller fakta om bekanta eller relativt allmänna ämnen och klarar också i någon mån av texter som förutsätter slutledning. Den studerande förstår det väsentliga och de viktigaste detaljerna i en mer omfattande formell eller informell diskussion i omgivningen.	Den studerande kan berätta om vanliga konkreta ämnen genom att beskriva, specificera och jämföra. Uttrycker sig relativt obehindrat. Kan skriva personliga och mer officiella meddelanden och uttrycka sina tankar också om en del fiktiva ämnen. Använder sig av ett relativt omfattande ordförråd, vanliga idiom, olika strukturer och även komplicerade meningar. Behärskar de grundläggande uttalsreglerna också för andra än inövade uttryck.
B2.1	Den studerande kan kommunicera obehindrat också i nya kommunikationssituationer som ibland inbegriper abstrakt, men ändå tydligt språk.	Den studerande kan uttrycka sin åsikt och ibland för att vinna och använda standarduttryck, såsom "Det är en svår fråga". Kan diskutera betydelsen	Den studerande strävar efter att uttrycka sina tankar sakligt och med respekt för sin samtalspartner samt ta hänsyn till de krav som olika	Den studerande förstår muntlig eller skriven text som är invecklad till språk och innehåll. Kan följa med omfattande tal och komplicerad	Den studerande kan med mångsidiga strukturer och ett relativt omfattande ordförråd, som också inbegriper idiomatiska och abstrakta
B1.2	Flytande grundläggande språkfärdighet				
B2.1	Självständig språkfärdighet, grundnivå				

		också av komplicerade uttryck och begrepp. Kan ge akt på sin egen förståelse och kommunikation och korrigera sitt språk.	situationer ställer.	argumentation samt redogöra för det centrala innehållet i det hörda. Förstår en stor del av en pågående diskussion. Förstår olika typer av skrivna texter, som också kan handla om abstrakta ämnen, fakta, attityder och åsikter.	uttryck, uttala sig relativt klart och exakt om olika saker som hör till det egna erfarenhetsområdet. Kan delta också i relativt formella diskussioner. Behärskar ett relativt omfattande ordförråd och även krävande satsstrukturer. Uttalet är tydligt, betoningen ligger på rätt stavelse i ordet och talet innehåller några för målspråket typiska intonationsmönster.
B2.2	Den studerande kan använda språket i olika typer av kommunikationsituationer och också nya, som förutsätter ett mångsidigt språk.	Den studerande strävar efter att ge respons, situationer med kompletterande synpunkter eller slutsatser. Kan bidra till att kommunikationen fortlöper och vid behov använda omskrivningar. Kan diskutera betydelsen också av komplicerade uttryck och begrepp. Kan använda strategier som stödjer förståelsen,	Den studerande kan uttrycka sina tankar naturligt, tydligt och artigt både i en formell och en informell situation samt välja språkbruk efter situation och samtalspartner.	Den studerande förstår pågående eller inspelat, klart strukturerat talat standardspråk i alla situationer. Förstår i viss mån också främmande språkformer. Kan läsa invecklade texter skrivna för olika ändamål och sammanfatta det centrala innehållet i dem. Den studerande kan känna igen attityder och kritiskt	Den studerande kan uttrycka sig på ett säkert, tydligt och artigt sätt. Behärskar i stor utsträckning språkliga medel för att uttrycka konkreta och abstrakta, bekanta och obekanta ämnen. Kan kommunicera spontant och skriva en tydlig och strukturerad text. Uttalet är mycket tydligt, betoningen ligger på rätt stavelse i ordet och talet

		såsom att plocka ut det centrala innehållet och till exempel göra anteckningar om det hörda.		bedöma det hörda och/eller lästa.	innehåller några för målspråket typiska intonationsmönster.
C1.1	Den studerande kan kommunicera mångsidigt, obehindrat och exakt i alla kommunikationssituationer.	Den studerande tar på ett naturligt sätt ansvar för att kommunikationen flyter. Kan omformulera situationer och klara sig ur svåra situationer. Använder skickligt språk- eller kontextrelaterade antydningar för att dra slutsatser eller förutspå det som kommer.	Den studerande kan använda språket flexibelt och effektivt för sociala ändamål, även uttrycka känslotillstånd, indirekta antydningar (till exempel ironi) och humor.	Den studerande förstår i detalj också längre anföranden om bekanta och allmänna ämnen, även om talet inte skulle vara tydligt strukturerat eller om det skulle innehålla idiomatiska uttryck eller registerbyten. Den studerande förstår i detalj invecklade abstrakta skrivna texter och kan kombinera information från komplicerade texter.	Den studerande kan uttrycka sig obehindrat, exakt och strukturerat om många olika ämnen eller hålla ett relativt långt, förberett anförande. Kan med säker och personlig stil skriva välstrukturerade texter om invecklade ämnen. Det språkliga uttrycksförrådet är mycket omfattande. Uttalet är naturligt och behagligt att lyssna på. Talrytmen och intonationen är typiska för målspråket.
Avancerad språkfärdighet, grundnivå					

8.3. Anvisning: mål, centralt innehåll och bedömning av den studerandes lärande i undervisning i samiska som kompletterar gymnasieutbildningen

Anvisning 7.11.2019 OPH-2264-2019

Utbildningsstyrelsen ger bifogade anvisning om målen, det centrala innehållet och bedömningen av den studerandes lärande i undervisning i samiska som kompletterar gymnasieutbildningen. Anvisningen gäller undervisning i samiska som kompletterar gymnasieutbildningen och som

ordnas med separat finansiering (Undervisningsministeriets förordning om grunderna för statsunderstöd som beviljas för kompletterande undervisning i den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen för elever med främmande språk, samiska och romani som modersmål 1777/2009).

Denna anvisning ersätter Utbildningsstyrelsens anvisning som utgör bilaga 3 till Grunderna för gymnasiets läroplan 2015 (Utbildningsstyrelsens föreskrift 60/011/2015).

Undervisningen ska ordnas i enlighet med denna anvisning från och med 1.8.2021.

Generaldirektör	Olli-Pekka Heinonen
Undervisningsråd	Petri Lehikoinen

8.3.1. Mål, centralt innehåll och bedömning av den studerandes lärande i undervisning i samiska som kompletterar gymnasieutbildningen

Utbildningsstyrelsens anvisning nr 2264-2019.

Enligt Finlands grundlag har alla som bor i Finland rätt att upprätthålla och utveckla sitt språk och sin kultur. Syftet med undervisningen i samiska är att stödja den studerande att utveckla en aktiv flerspråkighet och ett intresse för kontinuerligt språklärande. Undervisningen i samiska ska stödja den studerandes delaktighet som en aktiv och balanserad medlem i såväl sin egen språk- och kulturgemenskap som i den finländska språk- och kulturgemenskapen samt som global aktör. Undervisningen i samiska ska samarbeta med undervisningen i lärokursen svenska och litteratur och undervisningen i övriga läroämnen.

Språkpedagogiken stärker den studerandes språkliga medvetenhet och förmåga att använda flera språk parallellt samt fördjupar hens multilitteracitet och förmåga att anpassa sig till språkgemenskapen. Språkpedagogiken hjälper även den studerande att bygga upp sin språkliga och kulturella identitet. Målet är att den studerande ska lära sig uppfatta och värdesätta den språkliga och kulturella mångfalden samt de språkliga rättigheterna i den egna vardagen och i samhället i övrigt. Den studerandes utgångsläge och språkkunskaper ska tas i beaktande i studierna. I studierna ska man utnyttja olika studiemiljöer såsom bibliotek, teatrar och museer samt övriga kulturella institutioner. I studierna ska den studerande även utnyttja sin egen språkgemenskap, sina språk- och textmiljöer samt den språkliga och kulturella mångfalden i skolgemenskapen och andra gemenskaper. I studierna ska man använda tillräckligt krävande material och arbetssätt som är meningsfulla för den studerande, ger upplevelser och utvecklar kreativiteten.

Målen och innehållet har fastställts för undervisning i samiska som omfattar två undervisningstimmar per vecka under hela gymnasieutbildningen. Utbildningsanordnaren ska göra upp en lokal läroplan, där målen för undervisningen och det centrala innehållet väljs med hänsyn till det samiska språkets särdrag. Läroplanen i samiska kan också utarbetas gemensamt av flera utbildningsanordnare.

Undervisningens uppdrag

Undervisningen i samiska ska handleda den studerande till att uttrycka sig själv mångsidigt, utveckla sina kommunikativa färdigheter, aktivt söka och kritiskt granska information och tolka texter samt till etiska reflektioner. Undervisningens uppdrag är att stödja och utveckla den studerandes språkliga medvetenhet vilket bidrar till att hens uppskattning för det samiska språket ökar och hen blir motiverad att fördjupa sina kunskaper i samiska.

I undervisningen kombineras företeelser inom språk-, litteratur- och kulturforskning. Den studerandes kännedom om och mångsidiga användning av det samiska språket breddas och hen lär sig känna de språkliga rötterna samt utvecklar sin förmåga att jämföra språkets olika drag med andra språk som hen kan. Den studerande utvecklar samtidigt sitt ord- och begreppsförråd och sin multilitteracitet. Hen utvecklar sin kunskap om den egna kulturens litteratur, berättartradition, visuella kultur, musik och drama.

Undervisningens mål

Målen för undervisningen i samiska som kompletterar gymnasieutbildningen berör den studerandes kommunikationsfärdigheter, förmåga att tolka och producera text samt utvecklingen av den studerandes språkliga och kulturella kännedom. Målen för undervisningen är följande:

Kommunikationsfärdigheter

Målet är att den studerande ska

- kunna kommunicera målinriktat, ändamålsenligt och etiskt såväl enskilt som i grupp samt kunna analysera, bedöma och utveckla sina egna kommunikationsfärdigheter
- kunna analysera och bedöma olika kommunikationssituationer och -relationer samt kommunikationsfenomen och -färdigheter och kommunikationsetik som ingår i kontexten.

Att tolka texter

Målet är att den studerande ska

- utveckla sin kritiska och kulturella läskunnighet så att hen kan analysera och utvärdera multimodala texter och vara medveten om deras syften och kontexter, till exempel fakta- och medietext, litteratur och muntlig text, samt kan använda sig av relevanta begrepp för att analysera text
- utveckla sin förmåga att tolka skön- och facklitteratur i estetiskt och funktionellt syfte, fördjupa sin förståelse för litterära medel och behärska relevanta begrepp för att analysera litteratur
- kritiskt kunna granska olika informationskällor samt informationens syfte, tillförlitlighet och användbarhet.

Att producera texter

Målet är att den studerande ska

- utveckla sin kritiska och kulturella läskunnighet så att hen kan producera och dra nytta av multimodala texter och vara medveten om deras syften och kontexter, kan uttrycka sig och motivera sina tankar samt använda ett för situationen lämpligt språk och uttryckssätt
- kunna behärska de olika faserna i en skrivprocess och reflektera över sina egna skrivprocesser, kunna ge och ta emot respons samt tillämpa respons i sitt skrivande
- stärka sina färdigheter att behärska standardspråket och dess normer i tal och skrift samt kunna använda olika källor på ett ändamålsenligt sätt och förstå och följa regler om upphovsrätt.

Att utveckla språklig och kulturell medvetenhet

Målet är att den studerande ska

- bli medveten om vilken betydelse språket och olika kunskapsområden har för lärandet och tänkandet samt hur den språkliga och kulturella mångfalden inverkar på identiteten
- fördjupa sina kunskaper om samiskans struktur, ordförråd, olika register, uttrycksformer och tonlägen och deras meningsskapande funktion samt om litteraturen och andra kulturprodukter

- bekanta sig med de samiska språken som helhet samt förstå sin egen roll som upprätthållare av samiskan.

Bedömning

Syftet med bedömningen är att främja och stödja lärandet och synliggöra olika aspekter av den studerandes kunskande och utveckling. Responsen och bedömningen är kopplade till de moduls specifika mål som grundar sig på lärokursens allmänna mål. Modulernas mål bildar målen för de lokala studieavsnitten eller sammanfogas till sådana. Bedömningen ska vara mångsidig, öppen och rättvis samt basera sig på delaktighet och uppmuntran och vägleda den studerande till självvärdering. Den studerandes lärande och kunskande ska bedömas på olika sätt, till exempel med hjälp av iakttagelser av den studerandes lärande och olika prestationer.

Bedömningen under ett studieavsnitt kan bestå av till exempel respons samt självvärdering och kamratrespons som stödjer den studerande att utveckla sina färdigheter under läroprocessens gång. Med hjälp av bedömningsdialog och respons samt självvärderingsfärdigheter utvecklar den studerande en uppfattning om sig själv och hur hen talar och lyssnar samt producerar och tolkar text.

Bedömningen i slutet av ett studieavsnitt ska grunda sig på målen för modulerna som ingår i studieavsnittet. Utöver målen för modulerna kan studieavsnittet också innehålla lokala mål för mångsidig kompetens. Då ett studieavsnitt inleds ska den studerande informeras om målen för studierna så att både läraren och den studerande kan följa upp framsteg i studierna. Bedömningen av ett studieavsnitt ska grunda sig på olika slags prestationer, till exempel skriftliga och muntliga prestationer och eventuella andra delprestationer samt på den studerandes aktivitet under studieavsnittets gång. Om studieavsnittet består av flera moduler från samma läroämne ges endast ett vitsord.

Studier

SMO1 Att tolka och skriva text (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- kunna producera, tolka och analysera olika multimodala samiska texter samt deras språkliga strukturer och uttryck
- uppmuntras som skribent och behärska de olika skedena av en skrivprocess
- lära sig använda olika typer av texter som utgångspunkt för sitt eget skrivande
- stärka sin uppfattning om sig själv i fråga om att tolka och producera text samt ge och ta emot respons.

Centralt innehåll

- centrala textgenrer: berättande, beskrivande, instruerande, ställningstagande och reflekterande texter och kombinationer av dessa
- texters målgrupper, sammanställning av texthelheter; analys av textens syfte, kontext, innehåll, uppbyggnad, uttrycksformer och synvinklar
- skriva olika typer av texter i process, kollaborativt och individuellt samt materialbaserat skrivande, referat av texter och kommentarer till texter
- texters flerstämmighet och intertextualitet
- språk- och textvård

SMO2 Text och språklig medvetenhet (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- utveckla sin språkliga och textuella medvetenhet
- fördjupa sin förståelse av språk och text som meningsskapande helheter
- förstå de samiska språken som helhet bland språken i världen samt vilken inverkan kulturella kontakter har.

Centralt innehåll

- samiska och identitet, språklig variation, jämförelse mellan språk, språkens ställning, livskraftiga och utrotningshotade språk
- språkpolitik, en- och flerspråkighet, språkideologier, språkvård
- multilitteracitet och textgenre som begrepp, det vidgade textbegreppet

SMO3 Kommunikation 1 (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- uppmuntras att kommunicera aktivt, fördjupa sin kommunikationsprofil och sin medvetenhet om språk och identitet
- fördjupa sina färdigheter i gruppkommunikation samt lära sig analysera och bedöma fenomen i anslutning till gruppkommunikation
- lära sig analysera betydelsen av olika språkliga och icke-verbala medel och iakttä kontextbundna variationer i olika kommunikationssituationer.

Centralt innehåll

- reflektioner över de egna kommunikationsfärdigheterna, ge och ta emot respons, förmåga att lyssna samt att målinriktat och konstruktivt delta i gruppkommunikation
- analys av olika kommunikationssituationer, konstruktion av samtal, betydelseförhandling, språket och icke-verbal kommunikation
- språk och identitet samt kontextbundna variationer i språkbruket

SMO4 Litteratur 1 (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa och utveckla mångsidigare läsvanor
- känna till genrerna och uttrycksmedlen inom samisk skön- och facklitteratur samt film
- bredda sina läsfärdigheter, analysera och tolka litteratur av och om samer med hjälp av lämpliga begrepp och metoder
- lära känna samernas historia och det materiella och immateriella samiska kulturarvet.

Centralt innehåll

- litteraturens roll och olika sätt att läsa litteratur, i synnerhet läsning och skrivning i funktionellt och estetiskt syfte
- centrala genrer, uttrycksformer och analysbegrepp
- berättelser och narrativitet i skön- och facklitteratur, mytiska berättelser, jolkning och sångtradition
- narrativitet i multimodala texter, till exempel teater, film och musik

SMO5 Att tolka text 1 (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- vidareutveckla sin kritiska läskunnighet, i synnerhet sin mediekunskap
- lära sig tolka multimodala samiska texter, samt lära sig analysera deras uttrycksformer och växelverkan, även ur samiskt perspektiv
- förstå hur medierna fungerar, deras betydelse för identiteten och deras roll som opinionsbildare i samhället
- mångsidigt kunna motivera sina åsikter, förstå och analysera andras motiveringar samt kunna förhålla sig konstruktivt till avvikande åsikter.

Centralt innehåll

- yttrandefrihet, mediekritik, medieetik
- språkliga och audiovisuella medel som används för att påverka mottagaren samt argumentationsteknik och retoriska stilmedel
- ideologiskt färgade texter och skillnaden mellan åsikter och vetenskaplig kunskap, minoritetens och minoritetsspråks synlighet i medierna
- källkritik, informationssökning och -hantering, upphovsrätt
- att analysera och producera skriftliga och muntliga texter som tar ställning och påverkar

SMO6 Att producera text 1 (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- uppmuntras som skribent och utveckla sina färdigheter i att behärska skrivprocessen i samiska
- lära sig använda andra samiska texter som underlag för den egna skrivprocessen och kunna bedöma texternas tillförlitlighet
- stärka sin uppfattning om vilken inverkan textens disposition, språk och uttrycksform har för dess betydelse.

Centralt innehåll

- skrivprocessen: idéfas, avgränsning av ämnet, val av perspektiv, disposition, bearbetning och finslipning; ge och ta emot respons
- materialbaserat skrivande, språk- och textvård
- ordkonstövningar som stärker skribentens egen röst

SMO7 Kommunikation 2 (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- öka tilltron till sin förmåga att framträda och sin förståelse för anspänning
- utveckla sin färdighet att framträda samt sin förmåga att producera olika muntliga texter, även i digitala miljöer
- fördjupa sin förmåga att analysera och bedöma talad text och audiovisuell kommunikation.

Centralt innehåll

- anspänning och koncentrationsnivå, publikkontakt och åhörarnas ansvar
- särdrag för kommunikation på samiska

- sammanställning och framförande av ett inlägg individuellt, i grupp eller som en audiovisuell text; färdigheter i att fokusera, ta kontakt, åskådliggöra och uttrycka sig
- kommunikationsfärdigheter och -etik i olika kommunikationskanaler, till exempel sociala medier
- analys och bedömning av talade och audiovisuella texter

SMO8 Litteratur 2 (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- öka sin kunskap om samisk litteratur och kunna granska skönlitteratur också som en del av ett samhälle i förändring
- förstå betydelsen av olika kontexter för tolkningen av litteratur
- kunna analysera inhemsk och utländsk litteratur som skrivits av eller handlar om samer samt annan konst som en del av den kulturella kontexten.

Centralt innehåll

- granska samisk litteratur i olika kontexter: författarens och genrens kontext, historisk och kulturell kontext, politisk och samhällelig kontext
- granska texter ur olika synvinklar, till exempel med beaktande av olika människosyner, identiteter, världsbilder, värdegrunder och idévärldar
- den samiska litteraturen och litteratur om och av samer som ett mångfacetterat, flerstämmigt och flerspråkigt fenomen

Betyg

Den studerande ska ges ett intyg över deltagande i undervisning i samiska som kompletterar gymnasieutbildningen. I intyget antecknas vilket språk som studerats, omfattningen av undervisningen och en verbal bedömning eller ett siffervitsord i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I övrigt följs bestämmelserna om betygsanteckningar i grunderna för gymnasiets läroplan.

8.4. Anvisning: mål, centralt innehåll och bedömning av den studerandes lärande i undervisning i romani som kompletterar gymnasieutbildning

Anvisning 7.11.2019 OPH-2265-2019

Utbildningsstyrelsen ger bifogade anvisning om målen, det centrala innehållet och bedömningen av den studerandes lärande i undervisning i romani som kompletterar gymnasieutbildningen. Anvisningen gäller undervisning i romani som kompletterar gymnasieutbildningen och som ordnas med separat finansiering (Undervisningsministeriets förordning om grunderna för statsunderstöd som beviljas för kompletterande undervisning i den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen för elever med främmande språk, samiska och romani som modersmål 1777/2009).

Denna anvisning ersätter Utbildningsstyrelsens anvisning som utgör bilaga 4 till Grunderna för gymnasiets läroplan 2015 (Utbildningsstyrelsens föreskrift 60/011/2015).

Undervisningen ska ordnas i enlighet med denna anvisning från och med 1.8.2021.

Generaldirektör	Olli-Pekka Heinonen
Undervisningsråd	Petri Lehikoinen

8.4.1. Mål, centralt innehåll och bedömning av den studerandes lärande i undervisning i romani som kompletterar gymnasieutbildningen

Utbildningsstyrelsens anvisning nr 2265-2019.

Enligt Finlands grundlag har alla som bor i Finland rätt att upprätthålla och utveckla sitt språk och sin kultur. Syftet med undervisningen i romani är att stödja den studerande att utveckla en aktiv flerspråkighet och ett intresse för kontinuerligt språklärande. Undervisningen i romani ska stödja den studerandes delaktighet som en aktiv och balanserad medlem i såväl sin egen språk- och kulturgemenskap som i den finländska språk- och kulturgemenskapen samt som global aktör. Undervisningen i romani ska samarbeta med undervisningen i lärokursen svenska och litteratur och undervisningen i övriga läroämnen.

Språkpedagogiken stärker den studerandes språkliga medvetenhet och förmåga att använda flera språk parallellt samt fördjupar hans multilitteracitet och förmåga att anpassa sig till språkgemenskapen. Språkpedagogiken hjälper även den studerande att bygga upp sin språkliga och kulturella identitet. Målet är att den studerande ska lära sig uppfatta och värdesätta den språkliga och kulturella mångfalden samt de språkliga rättigheterna i den egna vardagen och i samhället i övrigt. Den studerandes utgångsläge och språkkunskaper ska tas i beaktande i studierna. I studierna ska man utnyttja olika studiemiljöer såsom bibliotek, teatrar och museer samt övriga kulturella institutioner. I studierna ska den studerande även dra nytta av sin egen språkgemenskap, sina språk- och textmiljöer samt den språkliga och kulturella mångfalden i skolgemenskapen och andra gemenskaper. I studierna ska man använda tillräckligt krävande material och arbetssätt som är meningsfulla för den studerande, ger upplevelser och utvecklar kreativiteten.

Målen och innehållet har fastställts för undervisning i romani som omfattar två undervisningstimmar per vecka under hela gymnasieutbildningen. Utbildningsanordnaren ska göra upp en lokal läroplan, där målen för undervisningen och det centrala innehållet väljs med hänsyn till det romska språkets särdrag. Läroplanen i romani kan också utarbetas gemensamt av flera utbildningsanordnare.

Undervisningens uppdrag

Undervisningen i romani ska handleda den studerande till att uttrycka sig själv mångsidigt, utveckla sina kommunikativa färdigheter, aktivt söka och kritiskt granska information och tolka texter samt till etiska reflektioner. Undervisningens uppdrag är att stödja och utveckla den studerandes språkliga medvetenhet. Den studerandes uppskattning för det romska språket ökar och hen blir motiverad att fördjupa sina kunskaper i romani.

I undervisningen kombineras företeelser inom språk-, litteratur- och kulturforskning. Den studerandes kännedom om och mångsidiga användning av det romska språket breddas och hen lär sig känna de språkliga rötterna samt utvecklar sin förmåga att jämföra språkets olika drag med andra språk som hen kan. Den studerande utvecklar samtidigt sitt ord- och begreppsförråd och sin multilitteracitet. Hen utvecklar sin kunskap om den egna kulturens litteratur, berättartradition, visuella kultur, musik och drama.

Undervisningens mål

Målen för undervisningen i romani som kompletterar gymnasieutbildningen berör den studerandes kommunikationsfärdigheter, förmåga att tolka och producera text samt utvecklingen av den studerandes språkliga och kulturella kännedom. Målen för undervisningen är följande:

Kommunikationsfärdigheter

Målet är att den studerande ska

- kunna kommunicera målinriktat, ändamålsenligt och etiskt såväl enskilt som i grupp samt kunna analysera, bedöma och utveckla sina egna kommunikationsfärdigheter
- kunna analysera och bedöma olika kommunikationssituationer och -relationer samt kommunikationsfenomen och -färdigheter och kommunikationsetik som ingår i kontexten

Att tolka texter

Målet är att den studerande ska

- utveckla sin kritiska och kulturella läskunnighet så att hen kan analysera och utvärdera multimodala texter och vara medveten om deras syften och kontexter, till exempel fakta- och medietext, litteratur och muntlig text, samt kan använda sig av relevanta begrepp för att analysera text
- utveckla sin förmåga att tolka skön- och facklitteratur i estetiskt och funktionellt syfte, fördjupa sin förståelse för litterära medel och behärska relevanta begrepp för att analysera litteratur
- kritiskt kunna granska olika informationskällor samt informationens syfte, tillförlitlighet och användbarhet.

Att producera texter

Målet är att den studerande ska

- utveckla sin kritiska och kulturella läskunnighet så att hen kan producera och dra nytta av multimodala texter och vara medveten om deras syften och kontexter, kan uttrycka sig och motivera sina tankar samt använda ett för situationen lämpligt språk och uttrycksätt
- kunna behärska de olika faserna i en skrivprocess och reflektera över sina egna skrivprocesser, kunna ge och ta emot respons samt tillämpa respons i sitt skrivande
- stärka sina färdigheter att behärska standardspråket och dess normer i tal och skrift samt kunna använda olika källor på ett ändamålsenligt sätt och förstå och följa regler om upphovsrätt.

Att utveckla språklig och kulturell medvetenhet

Målet är att den studerande ska

- bli medveten om vilken betydelse språket och olika kunskapsområden har för lärandet och tänkandet samt hur den språkliga och kulturella mångfalden inverkar på identiteten
- fördjupa sina kunskaper om den finländska romanins struktur, ordförråd, olika register, uttrycksformer och tonlägen och deras meningsskapande funktion samt om litteraturen och andra kulturprodukter
- bekanta sig med de romska dialekter som talas på olika håll i världen samt förstå sin egen roll som upprätthållare av det romska språket i Finland.

Bedömning

Syftet med bedömningen är att främja och stödja lärandet och synliggöra olika aspekter av den studerandes kunskaper och utveckling. Responsen och bedömningen är kopplade till de modulspecifika mål som grundar sig på lärokursens allmänna mål. Modulernas mål bildar målen för de lokala studieavsnitten eller sammanfogas till sådana. Bedömningen ska vara mångsidig, öppen och rättvis samt basera sig på delaktighet och uppmuntran och vägleda den studerande till

självvärdering. Den studerandes lärande och kunnande ska bedömas på olika sätt, till exempel med hjälp av iakttagelser av hens lärande och olika prestationer.

Bedömningen under ett studieavsnitt kan bestå av till exempel respons samt självvärdering och kamratrespons som stödjer den studerande att utveckla sina färdigheter under lärprocessens gång. Med hjälp av bedömningsdialog och respons samt självvärderingsfärdigheter utvecklar den studerande en uppfattning om sig själv och hur hen talar och lyssnar samt producerar och tolkar text.

Bedömningen i slutet av ett studieavsnitt ska grunda sig på målen för modulerna som ingår i studieavsnittet. Utöver målen för modulerna kan studieavsnittet också innehålla lokala mål för mångsidig kompetens. Då ett studieavsnitt inleds ska den studerande informeras om målen för studierna så att både läraren och den studerande kan följa upp framsteg i studierna. Bedömningen av ett studieavsnitt ska grunda sig på olika slags prestationer, till exempel skriftliga och muntliga prestationer och eventuella andra delprestationer samt på den studerandes aktivitet under studieavsnittets gång. Om studieavsnittet består av flera moduler från samma läroämne ges endast ett vitsord.

Studier

RMO1 Att tolka och skriva text (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- *kunna producera, tolka och analysera olika multimodala romska texter samt deras språkliga strukturer och uttryck*
- *uppmuntras som skribent och behärska de olika skedena av en skrivprocess*
- *lära sig använda olika typer av texter som utgångspunkt för sitt eget skrivande*
- *stärka sin uppfattning om sig själv i fråga om att tolka och producera text samt ge och ta emot respons.*

Centralt innehåll

- *centrala textgenrer: berättande, beskrivande, instruerande, ställningstagande och reflekterande texter och kombinationer av dessa*
- *texters målgrupper, sammanställning av texthelheter; analys av textens syfte, kontexter, innehåll, uppbyggnad, uttrycksformer och synvinklar*
- *skriva olika typer av texter i process, kollaborativt och individuellt samt materialbaserat skrivande, referat av texter och kommentarer till texter*
- *texters flerstämmighet och intertextualitet*
- *språk- och textvård*

RMO2 Text och språklig medvetenhet (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- *utveckla sin språkliga och textuella medvetenhet*
- *fördjupa sin förståelse av språk och text som meningsskapande helheter*
- *förstå romanins ställning bland språken i världen samt vilken inverkan kulturella kontakter har.*

Centralt innehåll

- *romani och identitet, språklig variation, jämförelse mellan språk, språkens ställning, livskraftiga och utrotningshotade språk*
- *språkpolitik, en- och flerspråkighet, språkideologier, språkvård*
- *multilitteracitet och textgenre som begrepp, det vidgade textbegreppet*

RMO3 Kommunikation 1 (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- *uppmuntras att kommunicera aktivt, fördjupa sin kommunikationsprofil och sin medvetenhet om språk och identitet*
- *fördjupa sina färdigheter i gruppkommunikation samt lära sig analysera och bedöma fenomen i anslutning till gruppkommunikation*
- *lära sig analysera betydelsen av olika språkliga och icke-verbala medel och iaktta kontextbundna variationer i olika kommunikationssituationer.*

Centralt innehåll

- *reflektioner över de egna kommunikationsfärdigheterna, ge och ta emot respons, förmåga att lyssna samt målinriktat och konstruktivt delta i gruppkommunikation*
- *analys av olika kommunikationssituationer, konstruktion av samtal, betydelseförhandling, språket och icke-verbal kommunikation*
- *språk och identitet samt kontextbundna variationer i språkbruket*

RMO4 Litteratur 1 (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- *fördjupa och utveckla mångsidigare läsvanor*
- *känna till genrer inom romsk skön- och facklitteratur samt film och deras uttrycksmedel*
- *bredda sin förmåga att läsa, analysera och tolka litteratur på romani och litteratur av och om romer med hjälp av lämpliga begrepp och metoder*
- *lära känna romernas historia och det materiella och immateriella romska kulturarvet.*

Centralt innehåll

- *litteraturens roll och olika sätt att läsa litteratur, i synnerhet läsning och skrivning i funktionellt och estetiskt syfte*
- *centrala genrer, uttrycksformer och analysbegrepp i litteraturen*
- *berättelser och narrativitet i skön- och facklitteratur, romernas sångtradition och mytiska berättelser*
- *multimodala texters narrativitet, till exempel teater, film och musik*

RMO5 Att tolka text 1 (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- *vidareutveckla sin kritiska läskunnighet, i synnerhet sin mediekunskap*
- *lära sig tolka multimodala romska texter samt lära sig analysera deras uttrycksformer och växelverkan, även ur den romska kulturens perspektiv*
- *förstå hur medierna fungerar, deras betydelse för identiteten och deras roll som opinionsbildare i samhället*

- *mångsidigt kunna motivera sina åsikter, förstå och analysera andras motiveringar samt kunna förhålla sig konstruktivt till avvikande åsikter.*

Centralt innehåll

- *ytrandefrihet, mediekritik, medieetik*
- *språkliga och audiovisuella medel som används för att påverka mottagaren samt argumentationsteknik och retoriska stilmedel*
- *ideologiskt färgade texter och skillnaden mellan åsikter och vetenskaplig kunskap, minoritetens och minoritetsspråks synlighet i medierna*
- *källkritik, informationssökning och -hantering, upphovsrätt*
- *att analysera och producera skriftliga och muntliga texter som tar ställning och påverkar*

RMO6 Att producera text 1 (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- *uppmuntras som skribent och utveckla sina färdigheter i att behärska skrivprocessen*
- *lära sig använda andra romska texter som underlag för den egna skrivprocessen och kunna bedöma texternas tillförlitlighet*
- *stärka sin uppfattning om vilken inverkan textens disposition, språk och uttrycksform har för dess betydelse.*

Centralt innehåll

- *skrivprocessen: idéfas, avgränsning av ämnet, val av perspektiv, disposition, redigering och finslipning; ge och ta emot respons*
- *materialbaserat skrivande, språk- och textvård*
- *ordkonstövningar som stärker skribentens egen röst*

RMO7 Kommunikation 2 (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- *öka tilltron till sin förmåga att framträda och sin förståelse för anspänning*
- *utveckla sin färdighet att framträda samt sin förmåga att producera olika muntliga texter, även i digitala miljöer*
- *fördjupa sin förmåga att analysera och bedöma talad text och audiovisuell kommunikation.*

Centralt innehåll

- *anspänning och koncentrationsnivå, publikkontakt och åhörarnas ansvar*
- *särdrag för kommunikation på romani*
- *sammanställning och framförande av ett inlägg individuellt, i grupp eller som en audiovisuell text; färdigheter i att fokusera, ta kontakt, åskådliggöra och uttrycka sig*
- *kommunikationsfärdigheter och -etik i olika kommunikationskanaler, till exempel sociala medier*
- *analys och bedömning av talade och audiovisuella texter*

RMO8 Litteratur 2 (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- öka sin kunskap om romsk litteratur och kunna granska skönlitteratur också som en del av ett samhälle i förändring
- förstå betydelsen av olika kontexter för tolkningen av litteratur
- kunna analysera inhemsk och utländsk litteratur som skrivits av eller handlar om romer samt annan konst som en del av den kulturella kontexten.

Centralt innehåll

- granska romsk litteratur i olika kontexter: författarens och genrens kontext, historisk och kulturell kontext, politisk och samhällsrelaterad kontext
- granska texter ur olika synvinklar, till exempel med beaktande av olika människosyner, identiteter, världsbilder samt hur värdegrunder och idévärldar förändrats
- den romska litteraturen och litteratur av och om romer som ett mångfacetterat, flerstämmigt och flerspråkigt fenomen

Betyg

Den studerande ska ges ett intyg över deltagande i undervisning i romani som kompletterar gymnasieutbildningen. I intyget antecknas vilket språk som studerats, omfattningen av undervisningen och en verbal bedömning eller ett siffervitsord i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I övrigt följs bestämmelserna om betygsanteckningar i grunderna för gymnasiet läroplan.

8.5. Anvisning: mål, centralt innehåll och bedömning av den studerandes lärande i undervisning i den studerandes eget modersmål som kompletterar gymnasieutbildningen

Anvisning 7.11.2019 OPH-2266-2019

Utbildningsstyrelsen ger bifogade anvisning om målen, det centrala innehållet och bedömningen av den studerandes lärande i undervisning i den studerandes eget modersmål som kompletterar gymnasieutbildningen. Anvisningen gäller undervisning i den studerandes eget modersmål som kompletterar gymnasieutbildningen och som ordnas med separat finansiering (Undervisningsministeriets förordning om grunderna för statsunderstöd som beviljas för kompletterande undervisning i den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen för elever med främmande språk, samiska och romani som modersmål 1777/2009).

Denna anvisning ersätter Utbildningsstyrelsens anvisning som utgör bilaga 5 till Grunderna för gymnasiet läroplan 2015 (Utbildningsstyrelsens föreskrift 60/011/2015).

Undervisningen ska ordnas i enlighet med denna anvisning från och med 1.8.2021.

	Generaldirektör	Olli-Pekka Heinonen
	Undervisningsråd	Petri Lehikoinen

8.5.1. Mål, centralt innehåll och bedömning av den studerandes lärande i undervisning i den

studerandes eget modersmål som kompletterar gymnasieutbildningen

Utbildningsstyrelsens anvisning nr 2266-2019.

Enligt Finlands grundlag har alla som bor i Finland rätt att upprätthålla och utveckla sitt språk och sin kultur. Syftet med undervisningen i eget modersmål är att stödja den studerande att utveckla en aktiv flerspråkighet och ett intresse för kontinuerligt språklärande. Undervisningen i eget modersmål ska stödja den studerandes delaktighet som en aktiv och balanserad medlem i såväl sin egen språk- och kulturgemenskap som i den finländska språk- och kulturgemenskapen samt som global aktör. Undervisningen i eget modersmål ska samarbeta med undervisningen i lärokursen svenska och litteratur och undervisningen i övriga läroämnen.

Språkpedagogiken stärker den studerandes språkliga medvetenhet och färdigheter att använda flera språk parallellt samt fördjupar hens multilitteracitet och förmåga att anpassa sig till språkgemenskapen. Språkpedagogiken hjälper även den studerande att bygga upp sin språkliga och kulturella identitet. Målet är att den studerande ska lära sig uppfatta och värdesätta den språkliga och kulturella mångfalden samt de språkliga rättigheterna i den egna vardagen och i samhället i övrigt.

Den studerandes utgångsläge och språkkunskaper ska tas i beaktande i studierna. I studierna ska man utnyttja olika studiemiljöer såsom bibliotek, teatrar och museer samt övriga kulturella institutioner. I studierna ska den studerande även utnyttja sin egen språkgemenskap, sina språk- och textmiljöer samt den språkliga och kulturella mångfalden i skolgemenskapen och andra gemenskaper. I studierna ska man använda tillräckligt krävande material och arbetssätt som är meningsfulla för den studerande, ger upplevelser och utvecklar kreativiteten.

Denna anvisning har utarbetats för alla språk som undervisas som eget modersmål. Målen och det centrala innehållet har fastställts för undervisning i eget modersmål som omfattar två undervisningstimmar per vecka under hela gymnasieutbildningen. Utbildningsanordnaren ska göra upp en lokal läroplan där målen för undervisningen fastställs och innehållet väljs med beaktande av det aktuella språkets särdrag, bland annat skriftsystemet. Läroplanen kan också utarbetas gemensamt av flera utbildningsanordnare.

Undervisningens uppdrag

Undervisningen i det egna modersmålet ska handleda den studerande till att uttrycka sig själv mångsidigt, utveckla sina kommunikativa färdigheter, aktivt söka och kritiskt granska information och tolka texter samt till etiska reflektioner. Undervisningens uppdrag är att stödja och utveckla den studerandes språkliga medvetenhet. Den studerandes uppskattning för det egna modersmålet ökar och hen blir motiverad att fördjupa sina kunskaper i det egna språket.

I undervisningen kombineras företeelser inom språk-, litteratur- och kulturforskning. Den studerandes kännedom om och mångsidiga användning av det egna modersmålet breddas och hen lär sig känna de språkliga rötterna samt utvecklar sin förmåga att jämföra språkets olika drag med andra språk som hen kan. Den studerande utvecklar samtidigt sitt ord- och begreppsförråd och sin multilitteracitet. Hen utvecklar sin kunskap om den egna kulturens litteratur, berättartradition, visuella kultur, musik och drama.

Undervisningens mål

Målen för undervisningen i den studerandes eget modersmål som kompletterar gymnasieutbildningen berör den studerandes kommunikationsfärdigheter, förmåga att tolka och producera text samt utvecklingen av den studerandes språkliga och kulturella kännedom. Målen för undervisningen är följande:

Kommunikationsfärdigheter

Målet är att den studerande ska

- kunna kommunicera målinriktat, ändamålsenligt och etiskt såväl enskilt som i grupp samt kunna analysera, bedöma och utveckla sina egna kommunikationsfärdigheter
- kunna analysera och bedöma olika kommunikationssituationer och -relationer samt kommunikationsfenomen och -färdigheter och kommunikationsetik som ingår i kontexten

Att tolka texter

Målet är att den studerande ska

- utveckla sin kritiska och kulturella läskunnighet så att hen kan analysera och utvärdera multimodala texter och vara medveten om deras syften och kontexter, till exempel fakta- och medietext, litteratur och muntlig text, samt kan använda sig av relevanta begrepp för att analysera text
- utveckla sin förmåga att tolka skön- och facklitteratur i estetiskt och funktionellt syfte, fördjupa sin förståelse för litterära medel och behärska relevanta begrepp för att analysera litteratur
- kritiskt kunna granska olika informationskällor samt informationens syfte, tillförlitlighet och användbarhet.

Att producera texter

Målet är att den studerande ska

- utveckla sin kritiska och kulturella läskunnighet så att hen kan producera och dra nytta av multimodala texter och vara medveten om deras syften och kontexter, kan uttrycka sig och motivera sina tankar samt använda ett för situationen lämpligt språk och uttryckssätt
- kunna behärska de olika faserna i en skrivprocess och reflektera över sina egna skrivprocesser, kunna ge och ta emot respons samt tillämpa respons i sitt skrivande
- stärka sina färdigheter att behärska standardspråket och dess normer i tal och skrift samt kunna använda olika källor på ett ändamålsenligt sätt och förstå och följa regler om upphovsrätt.

Att utveckla språklig och kulturell medvetenhet

Målet är att den studerande ska

- bli medveten om vilken betydelse språket och olika kunskapsområden har för lärandet och tänkandet samt hur den språkliga och kulturella mångfalden inverkar på identiteten
- fördjupa sina kunskaper om det egna modersmålets struktur, ordförråd, olika register, uttrycksformer och tonlägen och deras meningsskapande funktion samt om litteraturen och andra kulturprodukter.

Bedömning

Syftet med bedömningen är att främja och stödja lärandet och synliggöra olika aspekter av den studerandes kunskaper och utveckling. Responsen och bedömningen är kopplade till de modulspecifika mål som grundar sig på lärokursens allmänna mål. Modulernas mål bildar målen för de lokala studieavsnitten eller sammanfogas till sådana. Bedömningen ska vara mångsidig, öppen och rättvis samt basera sig på delaktighet och uppmuntran och vägleda den studerande till självvärdering. Den studerandes lärande och kunskaper ska bedömas på olika sätt, till exempel med hjälp av iakttagelser av den studerandes lärande och olika prestationer.

Bedömningen under ett studieavsnitt kan bestå av till exempel respons samt självvärdering och kamratrespons som stödjer den studerande att utveckla sina färdigheter under läroprocessens gång. Med hjälp av bedömningsdialog och respons samt självvärderingsfärdigheter utvecklar den

studerande en uppfattning om sig själv och hur hen talar och lyssnar samt producerar och tolkar text.

Bedömningen i slutet av ett studieavsnitt ska grunda sig på målen för modulerna som ingår i studieavsnittet. Utöver målen för modulerna kan studieavsnittet också innehålla lokala mål för mångsidig kompetens. Då ett studieavsnitt inleds ska den studerande informeras om målen för studierna så att både läraren och den studerande kan följa upp framsteg i studierna. Bedömningen av ett studieavsnitt ska grunda sig på olika slags prestationer, till exempel skriftliga och muntliga prestationer och eventuella andra delprestationer samt på den studerandes aktivitet under studieavsnittets gång. Om studieavsnittet består av flera moduler från samma läroämne ges endast ett vitsord.

Studier

EMO1 Att tolka och skriva text (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- kunna producera, tolka och analysera olika multimodala texter samt deras språkliga strukturer och uttryck
- uppmuntras som skribent och behärska de olika skedena av en skrivprocess
- lära sig använda olika typer av texter som utgångspunkt för sitt eget skrivande
- stärka sin uppfattning om sig själv i fråga om att tolka och producera text samt ge och ta emot respons.

Centralt innehåll

- centrala textgenrer: berättande, beskrivande, instruerande, ställningstagande och reflekterande texter och kombinationer av dessa
- texters målgrupper, sammanställning av texthelheter; analys av textens syfte, kontexter, innehåll, uppbyggnad, uttrycksformer och synvinklar
- skriva olika typer av texter i process, kollaborativt och individuellt samt materialbaserat skrivande, referat av texter och kommentarer till texter
- texters flerstämmighet och intertextualitet
- språk- och textvård

EMO2 Text och språklig medvetenhet (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- utveckla sin språkliga och textuella medvetenhet
- fördjupa sin förståelse av det egna modersmålet och text som meningsskapande helheter.

Centralt innehåll

- modersmål och identitet, språklig variation, jämförelse mellan språk, språkens ställning, livskraftiga och utrotningshotade språk
- språkpolitik, en- och flerspråkighet, språkideologier, språkvård
- multilitteracitet och textgenre som begrepp, det vidgade textbegreppet

EMO3 Kommunikation 1 (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- uppmuntras att kommunicera aktivt, fördjupa sin kommunikationsprofil och sin medvetenhet om språk och identitet
- fördjupa sina färdigheter i gruppkommunikation samt lära sig analysera och bedöma fenomen i anslutning till gruppkommunikation
- lära sig analysera betydelsen av olika språkliga och icke-verbala medel och iaktta kontextbundna variationer i olika kommunikationssituationer.

Centralt innehåll

- reflektioner över de egna kommunikationsfärdigheterna, ge och ta emot respons, förmåga att lyssna samt målinriktat och konstruktivt delta i gruppkommunikation
- analys av olika kommunikationssituationer, konstruktion av samtal, betydelseförhandling, språket och icke-verbal kommunikation
- språk och identitet samt kontextbundna variationer i språkbruket

EMO4 Litteratur 1 (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- fördjupa och utveckla mångsidigare läsvanor
- känna till genrer inom skön- och facklitteratur samt film på det egna modersmålet och deras uttrycksmedel
- bredda sin förmåga att läsa, analysera och tolka litteratur med hjälp av lämpliga begrepp och metoder
- lära känna det egna modersmålet materiella och immateriella kulturarv.

Centralt innehåll

- litteraturens roll och olika sätt att läsa litteratur, i synnerhet läsning och skrivning i funktionellt och estetiskt syfte
- centrala genrer, uttrycksformer och analysbegrepp i litteraturen
- berättelser och narrativitet i skön- och facklitteratur
- multimodala texters narrativitet, till exempel teater, film och musik

EMO5 Att tolka text 1 (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- vidareutveckla sin kritiska läskunnighet, i synnerhet sin mediekunskap
- lära sig tolka multimodala texter samt lära sig analysera deras uttrycksformer och växelverkan
- förstå hur medierna fungerar, deras betydelse för identiteten och deras roll som opinionsbildare i samhället
- mångsidigt kunna motivera sina åsikter, förstå och analysera andras motiveringar samt kunna förhålla sig konstruktivt till avvikande åsikter.

Centralt innehåll

- yttrandefrihet, mediekritik, medieetik
- språkliga och audiovisuella medel som används för att påverka mottagaren samt argumentationsteknik och retoriska stilmedel
- ideologiskt färgade texter och skillnaden mellan åsikter och vetenskaplig kunskap, minoritetens och minoritetsspråks synlighet i medierna

- källkritik, informationssökning och -hantering, upphovsrätt
- att analysera och producera skriftliga och muntliga texter som tar ställning och påverkar

EMO6 Att producera text 1 (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- uppmuntras som skribent och utveckla sina färdigheter i att behärska skrivprocessen
- lära sig använda andra texter på det egna modersmålet som underlag för den egna skrivprocessen och kunna bedöma texternas tillförlitlighet
- stärka sin uppfattning om vilken inverkan textens disposition, språk och uttrycksform har för dess betydelse.

Centralt innehåll

- skrivprocessen: idéfas, avgränsning av ämnet, val av perspektiv, disposition, redigering och finslipning; ge och ta emot respons
- materialbaserat skrivande, språk- och textvård
- ordkonstövningar som stödjer skribentens egen röst

EMO7 Kommunikation 2 (1 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- öka tilltron till sin förmåga att framträda och sin förståelse för anspänning
- utveckla sin färdighet att framträda samt sin förmåga att producera olika muntliga texter, även i digitala miljöer
- fördjupa sin förmåga att analysera och bedöma talad text och audiovisuell kommunikation.

Centralt innehåll

- anspänning och koncentrationsnivå, publikkontakt och åhörarnas ansvar
- sammanställning och framförande av ett inlägg individuellt, i grupp eller som en audiovisuell text; färdigheter i att fokusera, ta kontakt, åskådliggöra och uttrycka sig
- kommunikationsfärdigheter och -etik i olika kommunikationskanaler, till exempel sociala medier
- analys och bedömning av talade och audiovisuella texter

EMO8 Litteratur 2 (2 sp)

Mål

Målen för modulen är att den studerande ska

- öka sin kunskap om litteratur på det egna modersmålet och kunna granska skönlitteratur också som en del av ett samhälle i förändring
- förstå betydelsen av olika kontexter för tolkningen av litteratur.

Centralt innehåll

- granska litteratur på det egna modersmålet i olika kontexter: författarens och genrens kontext, historisk och kulturell kontext, politisk och samhällsrelaterad kontext
- granska texter ur olika synvinklar, till exempel med beaktande av olika människosyner, identiteter, världsbilder samt hur värdegrunder och idévärldar förändrats

- litteratur som ett mångfacetterat, flerstämmigt och flerspråkigt fenomen

Betyg

Den studerande ska ges ett intyg över deltagande i undervisning i eget modersmål som kompletterar den grundläggande utbildningen. I intyget antecknas vilket språk som studerats, omfattningen av undervisningen och en verbal bedömning eller ett siffervitsord i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I övrigt följs bestämmelserna om betygsanteckningar i grunderna för gymnasiets läroplan.

8.6. Handledningsplan för Helsingfors gymnasier 2021

Helsingfors stads gymnasiers handledningsplan är en del av läroplanen. I handledningsplanen beskrivs gemensamma riktlinjer för stadens gymnasier. Gymnasierna preciserar principerna och strukturerna för handledningen i det egna gymnasiet i sina egna handledningsplaner.

Handledningens konkreta praxis planeras och utvärderas i gymnasiernas verksamhetsplan och -berättelse. Handledningens mängd och kvalitet utvärderas utgående ifrån den feedback som de studerande ger och verksamheten utvecklas utgående ifrån denna feedback.

Skolvis precisering:

Gymnasiet Lärkan följer den gemensamma handledningsplanen för Helsingfors stads gymnasier. Utöver det betonas grupphandledarens roll på så sätt att hen kontinuerligt träffar den studerande personligen under hela gymnasietiden. Niorna handleds och informeras om studier och preliminära ämnesval inför första läsåret i gymnasiet. Skolan deltar i besöksdagar som ordnas av höskolor. Gäster och alumner informerar om studiealternativ och yrkesliv.

8.6.1. Handledningens mål i våra gymnasier

Handledningen i Helsingfors stads gymnasier är en kontinuerlig, interaktiv och målinriktad verksamhet som stöder den studerandes lärande, tillväxt och utveckling samt studie- och karriärplanering. Handledningen stöder den studerandes välbefinnande och studieförmåga samt stärker hans delaktighet och aktivitet. Handledningen stöder den studerandes studiefärdigheter och färdigheter att lära sig att lära samt stärker hans självkänedom. Handledningen i Helsingfors stads gymnasier handlar om att bemöta och uppmuntra den studerande samt att vara närvarande.

Målet med handledningen i Helsingfors stads gymnasier är att stödja den studerandes aktörskap och stärka hans förmåga att göra val för sitt liv, sin karriär och sina studier. Målet är att den studerandes självkänedom samt tillit till sig själv och sina egna beslut ska stärkas. Den studerande handleds att ställa upp mål och planera sin framtid. Dessutom stöds hans utveckling av självständigheten. Målet är att den studerandes tillit till framtiden ska stärkas.

Handledningen i Helsingfors stads gymnasier främjar jämlikheten och jämställdheten. Främjandet av jämlikheten och jämställdheten beskrivs närmare i gymnasiets jämlikhets- och jämställdhetsplan.

8.6.2. Handledningens centrala aktörer

I Helsingfors stads gymnasier är den studerande ägare till och en aktiv aktör i sitt eget lärande. Den studerande står i centrum för handledningen. I Helsingfors stads gymnasier tillämpas principen att hela gymnasiet handleder och hela personalen är engagerad i handledningen och handleder den studerande. Handledningen är ett målinriktat arbete som är gemensamt för alla och där dialogen och samarbetet mellan aktörerna framhävs.

Aktörer som handleder den studerande

BILD 1. Aktörer som handleder den studerande

Handledningsaktörernas arbetsfördelning är följande:

Den studerande

Den studerande är en aktiv och delaktig part i handledningsprocessen. Den studerande planerar sina studier, studentskrivningar och fortsatta studier samt tar ansvar för sina studier. Vid behov får hen stöd och handledning i frågor som rör studierna, studieförmågan eller framtiden.

Grupphandledaren

Grupphandledaren är den studerandes närmaste handledare och känner till den studerandes situation som helhet. Grupphandledaren träffar personligen den studerande i början av studierna. Grupphandledaren följer aktivt upp såväl hur studierna framskrider som eventuell frånvaro. Hen ingriper också i eventuella problem i ett tidigt skede och kontakter vid behov relevanta aktörer utgående ifrån den studerandes situation. Grupphandledaren handleder sin grupp regelbundet.

Ämneslärare

Ämneslärarnas handledning och konstruktiva respons hjälper den studerande att ställa upp egna mål och arbeta utgående ifrån dem.

Ämneslärarna handleder de studerande i att lära sig att lära och utveckla sina studiefärdigheter som en del av undervisningen. Ämneslärarna tar kontakt med grupphandledaren med låg tröskel gällande frågor som gäller den studerandes framsteg i studierna. Ämnesläraren stöder den

studerandes beredskap för fortsatta studier och arbetslivskännedom i samarbete med högskolor och arbetslivet. Ämneslärarna inkluderar också helheter i sin undervisning som knyter samman de teman som studeras med fortsatta studier och arbetslivet.

Studiehandledaren

Studiehandledaren är sakkunnig inom handledning och har huvudansvaret för ordnandet av studiehandledning i praktiken. Studiehandledaren ansvarar för samordningen och det praktiska genomförandet av läroanstaltens studiehandledning. Studiehandledaren handleder den studerande i självkännedom och studiefärdigheter samt ger studiehandledning för gymnasiestudierna och studentexamen. Studiehandledaren handleder också de studerande i frågor som rör fortsatta studier samt yrkesval och karriärplanering.

Studiehandledaren vägleder den studerande att bekanta sig med högskolor och arbetslivet genom individuell handledning, på lektioner och i små grupper. Hen hjälper också den studerande att reflektera över erfarenheter av högskolestudier och arbetslivet som den studerande fått i olika läroämnen. Studiehandledaren deltar också i planeringen och genomförandet av gymnasiets handledning som helhet.

Specialläraren

Specialläraren är i gymnasiegemenskapen sakkunnig inom stöd för lärande och lärandeprocessen. Hen handleder den studerande i att lära sig studiefärdigheter och använda sina egna styrkor i lärandet. Specialläraren kartlägger hinder för lärandet och planerar pedagogiska lösningar till stöd för det i samarbete med ämneslärare och studiehandledare.

Kuratorn

Kuratorn är sakkunnig inom socialsektorn vid läroanstalten. Kuratorn kartlägger den studerandes situation som helhet och ger servicehandledning för att säkerställa att den studerande får relevant stöd i situationen. Kuratorn hänvisar den studerande till tjänster som upprätthåller och främjar studieförmågan. Det kan exempelvis vara fråga om rehabiliterande tjänster eller hobbyverksamhet. Utöver individuella träffar omfattar kuratorns arbete ett nära samarbete med externa sakkunniga. Kuratorn stöder lärarna genom konsultationer, arbete i par och mångprofessionellt samarbete.

Psykologen

Psykologens uppgift är att erbjuda individuellt stöd i situationer när den studerandes studier inte framskrider enligt planen. Psykologen stöder den studerande i situationer där hens välbefinnande och studieförmåga är nedsatta. Det stöd som psykologen erbjuder kan också vara handledning för hela studiegruppen, till exempel gällande prov- eller studiestress. Vid behov samarbetar psykologen med externa sakkunniga och hänvisar den studerande till stöd eller vård utanför läroanstalten.

Hälsovårdaren

Hälsovårdaren träffar alla studerande vid hälsoundersökningar och hänvisar vid behov den studerande till studiehandledaren/kuratorn/specialläraren/psykologen för vidare diskussion om frågor som kommit upp vid besöket. Hälsovårdaren utför aktivt handledningsarbete i samband med klientbesök och ger konsultativt stöd till skolans personal.

Gymnasiesekreteraren

Gymnasiesekreteraren känner till gymnasiets verksamhetskultur. Tack vare sin expertis kan hen ge studerandena ändamålsenliga råd i praktiska situationer.

Tutorer

Tutorerna är kamrathandledare, som introducerar de studerande till gymnasiets verksamhetskultur och rutiner, stöder nya studerande i att engagera sig i studierna och stärker gemenskapen i gymnasiet. Tutorerna är en länk mellan de studerande och personalen och tutorernas kunnande baserar sig på deras egna erfarenheter. Alla allmänna tutorer utbildas för sin uppgift. Förutom allmänna tutorer kan Helsingfors stads gymnasier också ha kamrathandledare

för specifika teman. Kamrathandledarna kan ha större kunskaper eller intresse för temat än övriga studerande.

Vårdnadshavare

Vårdnadshavaren stöder den studerande i studierna och upprätthållandet av studieförmågan. Vårdnadshavaren samarbetar i synnerhet med grupphandledaren.

Rektorn/biträdande rektor

Rektorn har huvudansvaret för att skapa, upprätthålla och utveckla strukturerna för handledning vid läroanstalten.

Förutom dessa handledningsaktörer spelar även andra studerande och de studerandes egna inofficiella gemenskaper i gymnasiet en viktig roll i upprätthållandet av studieförmågan.

8.6.3. Kontinuitet i handledningen

I Helsingfors stads gymnasier ses handledningen som en kontinuerlig process som börjar redan före gymnasieutbildningen i den grundläggande utbildningen. Tillgängligheten är en viktig utgångspunkt, vilket betyder jämlika möjligheter för de studerande att delta i undervisning och handledning och att fungera i gymnasieomgivningen.

Handledningen delas tematiskt in i handledning för stödande av tillväxten och välbefinnandet, handledning i lärandet och studierna samt handledning i livs- och karriärplaneringsfärdigheter. Dessa tre delområden löper genom hela handledningsprocessen.

Under handledningsprocessen får den studerande personlig handledning, handledning i små grupper, handledning på lektionerna och inom läroämnena, kamrathandledning samt handledning via nätet. Utöver dessa inkluderar handledningen även rådgivning och information.

Ett centralt verktyg för handledningen är den studerandes personliga studieplan, som inkluderar planer för studierna, studentexamen samt fortsatta studier och karriärplanering. Som en del av den personliga studieplanen beaktas även principerna och praxisen för identifiering och erkännande av kunnande.

Den kontinuerliga handledningen består av fem olika skeden som finns beskrivna under följande bild.

Handledningens kontinuitet

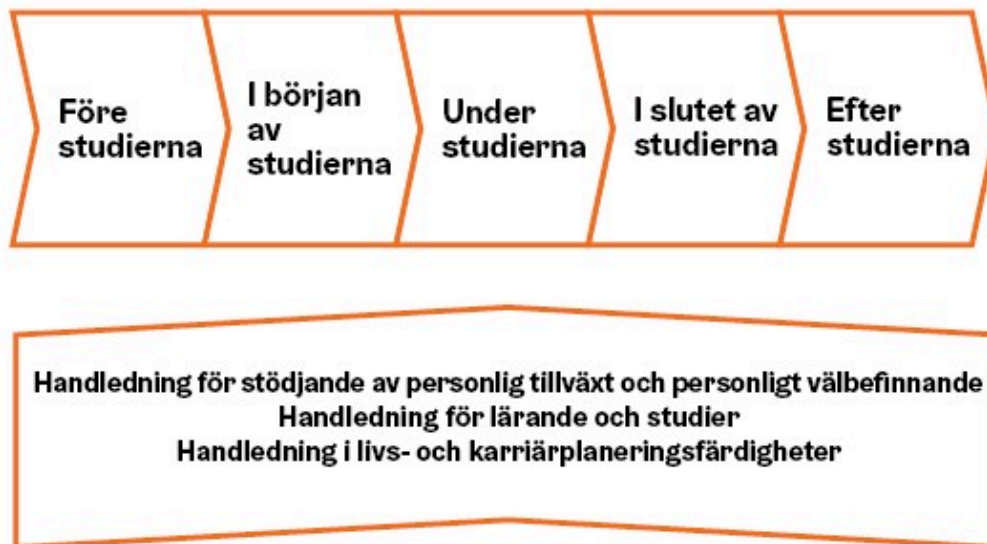

Bild 2:Handledningens kontinuitet

Före studierna

- Information till studerande och vårdnadshavare
- Samarbete med grundskolan, inklusive information om de studiefärdigheter som behövs i gymnasiet
- Introduktion till gymnasiestudierna, utbudet av studier och ämnesval

I början av studierna

- Introduktion till det egna gymnasiet
- Gruppbildning och byggande av social gemenskap
- Välbefinnandets och studieförmågans betydelse i studierna
- Att lära sig att lära
- Bedömning av behovet av stöd för lärandet
- Engagemang för studierna
- Utarbetande av studieplan
- Ämnesval och deras konsekvenser

Under studierna

- Stöd för välbefinnandet och studieförmågan
- Upprätthållande av den sociala gemenskapen och gruppbildning i början av studieavsnitten
- Uppföljning av framstegen i studierna och vid behov hänvisning till olika stödformer

- Handledning för studerande som avbryter gymnasiet
- Att lära sig att lära
- Bedömning av lärandet och behovet av stöd för lärandet
- Handledning i samband med val och valens konsekvenser för fortsatta studier
- Identifiering och erkännande av kunskaper
- Uppdatering av studieplanen och valens konsekvenser för studentskrivningarna och fortsatta studier
- Samarbete med högskolor och arbetslivet samt internationalisering

I slutet av studierna

- Stöd för välbefinnandet och studieförmågan
- Slutförande av gymnasiestudierna och studentexamen
- Stöd för självständighet
- Ansökan till fortsatta studier i Finland eller utomlands

Efter studierna

- Efterhandledning
- Möjligheten att delta i gymnasiets alumnverksamhet

8.6.4. Handledning i övergångsskeden

Handledning har en viktig betydelse i olika övergångsskeden. För att övergångarna mellan olika utbildningsstadier och -former ska fungera så bra som möjligt samarbetar skolorna och läroanstalterna tätt med varandra. Hela gymnasiegemenskapen deltar i samarbetet.

Handledningen i övergångsskedena samt samarbetet med grundskolan, högskolor och yrkesläroanstalter på andra stadiet beskrivs i avsnitt 3.6. och 4.1. i den lokala preciseringen av den gemensamma delen av läroplanen. Gymnasierna preciserar formerna för samarbetet i sina egna handledningsplaner.

En studerande som har slutfört gymnasieutbildningens lärokurs och som inte har fått en plats för fortsatta studier i examensinriktad utbildning har rätt att få handledning som anknyter till ansökan till studier och karriärplanering under det år som följer på året då lärokursen slutfördes (Gymnasielagen 714/2018).

Utbildningsanordnaren ansvarar för ordnandet av denna handledning och den tillhandahålls i första hand av det egna gymnasiets studiehandledare. Vid behov kan den unga vända sig direkt till Sveps. Handledningen kan ordnas på plats eller på distans, individuellt eller i grupp.

8.6.5. Samarbete med arbetslivet och andra aktörer utanför läroanstalten inom handledningen

Samarbetet med arbetslivet beskrivs närmare i den lokala preciseringen av läroplanens gemensamma del, kapitel 3.6.

Handledningen med aktörer utanför läroanstalten utgår från den studerandes behov. Samarbete med dessa aktörer genomförs också delvis som projektverksamhet.

Studerandevårdens personal och lärarna bygger tillsammans upp en gemenskap och verksamhetskultur som stöder de studerandes välbefinnande. De studerande handleds till andra social- och hälsovårdstjänster flexibelt via studerandevården.

Helsingfors stads gymnasiers studerandevård är närmare beskriven i den lokala preciseringen av läroplanens gemensamma del, kapitel 4.3.